

RAPORT

O STANIE MIASTA GDAŃSKA

2024

GDAŃSK

Raport o Stanie Miasta Gdańska za 2024 rok

Opracowanie powstało dzięki zaangażowaniu wszystkich Biur i Wydziałów Urzędu Miejskiego w Gdańsku oraz jednostek i spółek miejskich. W Raporcie zaprezentowano dane statystyczne dostępne na dzień 29.05.2025 r.

SPIS TREŚCI

1. Ogólna charakterystyka miasta	7
2. Sytuacja społeczno-gospodarcza	14
Mieszkańcy.....	15
Bioróżnorodność i tereny zieleni.....	19
Odporność na zmiany klimatu	25
Gospodarka obiegu zamkniętego	28
Powietrze, woda, gleba.....	31
Edukacja ekologiczna	36
Edukacja	37
Ochrona zdrowia.....	46
Kultura fizyczna	47
Integracja społeczna	51
Wspólnoty lokalne i aktywność obywatelska.....	59
Mieszkania	64
Ruch piesz i rowerowy	68
Transport publiczny	69
Dostępność transportowa.....	70
Transformacja energetyczna.....	74
Cyfryzacja i Smart City.....	77
Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej	79
Rynek pracy.....	82
Gospodarka	86
Przestrzeń publiczna	89
Kultura	92
Zabytki i dziedzictwo	95
Turystyka i czas wolny.....	97
3. Organizacja i zarządzanie miastem.....	103
Budżet	123
4. Strategia i Programy Rozwoju	129
5. Zielone Miasto	133
Polityki, programy i strategie realizowane w zakresie Programu Rozwoju.....	136
Pozostałe działania realizowane w ramach Programu Rozwoju	146
Wskaźniki strategiczne i programowe	165
6. Wspólne Miasto	168
Polityki, programy i strategie realizowane w zakresie Programu Rozwoju.....	172
Pozostałe działania realizowane w ramach Programu Rozwoju	195
Wskaźniki strategiczne i programowe	218
7. Dostępne Miasto.....	221
Polityki, programy i strategie realizowane w zakresie Programu Rozwoju.....	225
Pozostałe działania realizowane w ramach Programu Rozwoju	240
Wskaźniki strategiczne i programowe	262
8. Innowacyjne Miasto.....	266
Polityki, programy i strategie realizowane w zakresie Programu Rozwoju.....	270
Pozostałe działania realizowane w ramach Programu Rozwoju	283
Wskaźniki strategiczne i programowe	306

WYKAZ POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

ZIELONE MIASTO 133

- 1) Program ochrony środowiska dla miasta Gdańska na lata 2021–2023 z perspektywą do roku 2025 138
- 2) Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w 2024 roku 140
- 3) Plan adaptacji do zmian klimatu 140

WSPÓLNE MIASTO 168

- 1) Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Miasta Gdańska 175
- 2) Program osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2024–2028 176
- 3) Gdański Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym na lata 2021–2025 176
- 4) Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024–2026 178
- 5) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2024–2026 180
- 6) Program Polityki Zdrowotnej na lata 2017–2025 pod nazwą „Program wsparcia prokreacji dla mieszkańców Gdańska” 182
- 7) Program profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) na terenie Gminy Miasta Gdańska na lata 2019–2025 183
- 8) Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030 184
- 9) Model na rzecz Równego Traktowania 185
- 10) Model Integracji Imigrantów 187
- 11) Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2024 188
- 12) Gdański Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024–2026 188
- 13) Powiatowy Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Gdańsku na lata 2021–2031 190
- 14) Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2024 192
- 15) Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2020–2024.. 192
- 16) Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024–2030 194

DOSTĘPNE MIASTO 221

- 1) Aktualizacja Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska (STeR 2.0) 227
- 2) Strategia Rozwoju Elektromobilności w Gdańsku do roku 2035 228
- 3) Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Miasta Gdańska na lata 2014–2030 228
- 4) Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030 230
- 5) Strategiczny Program Transportowy Dzielnicy Południe w mieście Gdańsku 236
- 6) Gdański Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2016–2030 237
- 7) Miejski Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na lata 2022–2024 239

INNOWACYJNE MIASTO 266

- 1) Miejski Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na 2024 r. 272
- 2) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska 275
- 3) Gminny Program Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017–2030 277
- 4) Studium Lokalizacji Obiektów Wysokościowych (SLOW) 279
- 5) Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024–2027 279

Szanowni Państwo!

Już po raz siódmy oddaję w Państwa ręce Raport o stanie miasta. Rok 2024 był dla mnie czasem szczególnym, bo jako prezydent miasta po raz drugi uzyskałam Wasze zaufanie w wyborach samorządowych. To wyraz wielkiego poparcia, który przyjąłam z wdzięcznością i pokorą, a za 57,95 procent uzyskanych głosów dziękuję.

2024 rok był kolejnym etapem konsekwentnej realizacji Strategii Rozwoju „Gdańsk 2030 Plus”, a ważnym wyróżnikiem prowadzonych działań było osadzenie ich w ramach Programów Rozwoju, przyjętych przez Radę Miasta Gdańska 18 stycznia. Wyznaczają one kierunki prac we wszystkich kluczowych obszarach życia miasta, od środowiska i przestrzeni publicznej, przez gospodarkę i rynek pracy, po dostępność usług, rozwój społeczny i zarządzanie.

21 marca 2024 roku Rada Miasta Gdańska podjęła też uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta, co zainicjowało prace nad dokumentem. Ich zakończenie planowane jest na czerwiec 2026 roku. Uchwalono Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017–2030, wprowadzając nowe zadania i wydłużając okres jego obowiązywania. W ramach przebudowy i modernizacji elementów obiektów mieszkalnych wraz z otoczeniem zakończono kompleksowy remont 11 budynków komunalnych Biskupiej Górki. Po trzech latach prac konserwatorskich została też otwarta Twierdza Wisłoujście, która przyciągnęła prawie 80 tys. odwiedzających. Przy ul. Garncarskiej, w miejscu, gdzie w latach 1957–2007 mieścił się kultowy klub muzyczno-rozrywkowy „Rudy Kot”, został oddany do użytku mieszkańców nowy lokal, w którym na czterech kondygnacjach mieszczą się restauracja, kawiarnia, kino, klub muzyczny oraz kameralna sala klubowo-kulturalna. Również Międzynarodowe Targi Gdańskie rozpoczęły II etap inwestycji związany z rozbudową kompleksu wystawienniczego AMBEREXPO, w ramach której ma powstać wielofunkcyjna hala oraz hotel.

Poprzedni rok to również czas wyborów – samorządowych, do Parlamentu Europejskiego, a także do rad dzielnic. Przy tej okazji warto wspomnieć, że gdańska kampania profrekwencyjna zachęcająca społeczeństwo do udziału w wyborach parlamentarnych w 2023 „Nie śpij, bo Cię przegłosują” została laureatem nagrody EUROCITIES AWARD 2024 w kategorii „Kreatywna kampania wyborcza”, a nasz gdański Jarmark Bożonarodzeniowy wygrał plebiscyt Best Christmas Markets in Europe. To pierwsze takie wyróżnienie dla Gdańska i dla Polski. Zdobyliśmy również nagrodę Eco-Miasto w kategorii „Gospodarka wodna”, potwierdzając tym samym pozycję lidera w zarządzaniu zasobami wodnymi i wyróżnienia w obszarach efektywności energetycznej, „zielono-błękitnej” infrastruktury oraz zrównoważonej mobilności.

W 2024 roku został rozstrzygnięty przetarg, a 17 grudnia 2024 roku miało miejsce uroczyste podpisanie umowy na zaprojektowanie aglomeracyjnego odcinka PKM Południe będącego przedłużeniem istniejącej linii SKM od Gdańska Śródmieścia do Kowal. Z kolei w ramach rozwoju taboru w lipcu 2024 na ulicach naszego miasta pojawiło się 10 autobusów wodorowych marki NesoBus. W listopadzie w pobliżu skrzyżowania ulicy Hynka z aleją Rzeczypospolitej udostępniliśmy nowe przejście naziemne dla pieszych wraz z przejazdem rowerowym przez torowisko. Teren został oświetlony, a w pobliżu przejścia została nasadzona nowa zielen. Rozpoczęliśmy też prace przy dworcu kolejowym Gdańsk Główny, gdzie powstają nowe przejścia naziemne, wydłużane są perony tramwajowe i zamontowane zostały nowe tablice przystankowe Systemu Informacji Pasażerskiej.

Dla rodziców szczególnie ważną będzie informacja, że w 2024 podpisano umowę na budowę dwóch nowych żłobków, które przyjmą w sumie 400 dzieci, a także na rozbudowę dwóch kolejnych. Rozpoczęto również budowę nowej publicznej szkoły podstawowej przy ul. Morenowe Wzgórze przeznaczonej dla około 700 uczniów, z salą gimnastyczną oraz boiskiem. Szkoła ma rozpocząć działalność pierwszego września 2025 roku.

W minionym roku Gdańsk był gospodarzem 44. Zjazdu Nowej Hanzy. W ciągu czterech dni przedstawiciele 87 miast uczestniczyli w debatach, wymieniali doświadczeniami, ale także bawili się na Jarmarku Hanzeatyckim, targach designu czy przy scenie muzycznej. Gdańsk odwiedziła też rekordowa liczba 4,5 mln turystów, co jest też zasługą naszego lotniska, które obsłużyło 6,7 milionów pasażerów. To o 14% więcej niż w 2023 roku.

Raporty o stanie miasta pokazują, jak realizujemy przyjęte cele i jak – poprzez konkretne decyzje, projekty i inwestycje – odpowiadamy na wyzwania współczesności. Trudno w paru zdaniach wstępu wspomnieć o wszystkim, co udało nam się zrobić podczas dwunastu miesięcy 2024 roku, dlatego zachęcam do lektury całego raportu. I raz jeszcze dziękuję za zaufanie, którym mnie obdarzyliście.

Aleksandra Dulkiewicz

Prezydent Gdańska

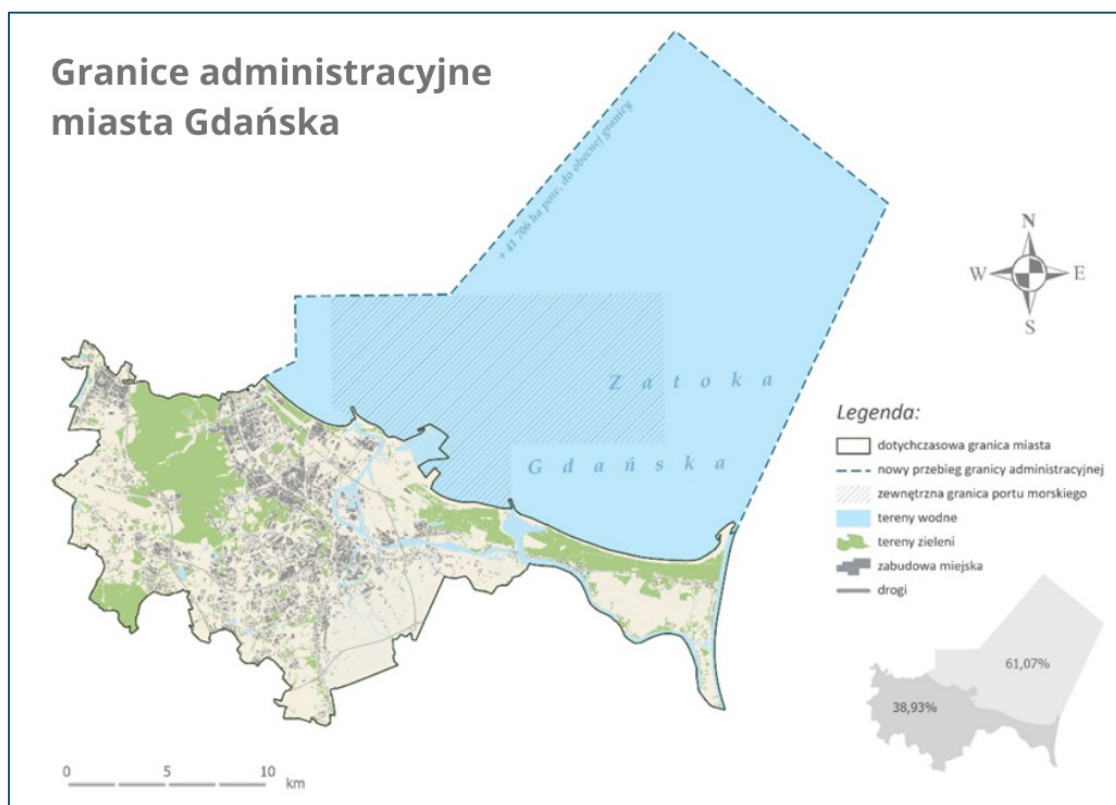
OGÓLNA

CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Gdańsk to szóste pod względem liczby ludności miasto w Polsce – po Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Łodzi i Poznaniu. Jest główną miejscowością rozwijającego się od wielu lat systemu osadniczego aglomeracji trójmiejskiej oraz miastem rdzeniowym Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS). To w Gdańsku znajduje się większość ośrodków usług, innowacji, nauki, kultury. Są tu również węzły transportowe oraz port, ważne nie tylko dla regionu, lecz także mające znaczenie międzynarodowe. Gdańsk w powiązaniu z sąsiednimi miastami i obszarem funkcjonalnym stanowi w tej części Polski główne miejsce przepływu wiedzy, kapitału i informacji. Jest miastem atrakcyjnym dla lokalizacji biznesu (również o zasięgu globalnym) i przyciągającym nowych mieszkańców dzięki stwarzaniu dobrych warunków do życia.

Miasto, łącznie z obszarem pod morskimi wodami wewnętrznymi Zatoki Gdańskiej¹, zajmuje powierzchnię 683 km², natomiast jego obszar lądowy ma powierzchnię 258 km². Gdańsk graniczy z miastami: Sopotem i Gdynią, oraz powiatami: kartuskim (gmina Żukowo), nowodworskim (gmina Stegna) i gdańskim (gminy: Kolbudy, Pruszcz Gdański, Cedry Wielkie oraz miasto Pruszcz Gdański). Najdalej wysuniętymi punktami Gdańska są: na północy – Osowa, na południu – Św. Wojciech, na zachodzie – Rębiechowo, a na wschodzie – Świbno.

Źródło: Biuro Rozwoju Gdańska.

Gdańsk położony jest na terenie o dużym zróżnicowaniu przestrzennym, na którym panują urozmaicone warunki środowiska przyrodniczego. Na ukształtowanie terenu, układ hydrograficzny i parametry klimatyczne wpływa położenie miasta w strefie nadmorskiej, charakteryzującej się specyficznym oddziaływaniem morza na środowisko przyrodnicze lądu.

Do najważniejszych zasobów przyrodniczych Gdańska należy duża powierzchnia terenów zielonych: lasów, parków spacerowo-wypoczynkowych, ogródków działkowych, zieleni ulicznej oraz wewnątrzsiedlowej. Lasy skoncentrowane są w większości na zachodzie (głównie w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym) oraz na wyspie Stogi i Wyspie Sobieszewskiej. Obszary leśne mają znaczenie środowiskowe, a ponadto stanowią cenny walor podnoszący jakość życia gdańszczanek i gdańszczan.

¹ Zmiana granic wynika z rozporządzenia Rady Ministrów z 2017 r., w którym wskazano szczegółowy przebieg linii podstawowej morza terytorialnego oddzielającej od morskich wód wewnętrznych oraz z wprowadzenia w życie zapisów Konwencji ONZ o prawie morza. W lutym 2023 r. przeprowadzono w tej sprawie obowiązkowe konsultacje społeczne z mieszkańcami, których większość opowiedziała się za wprowadzeniem zmiany.

W 2024 r. największą część powierzchni Gdańska zajmowały użytki rolne – 32,1% (8286 ha). Miasto odznaczało się średnim stopniem zurbanizowania - obszary zabudowane stanowią w strukturze użytkowania gruntów 30,8% (7941 ha) ogólnej powierzchni miasta. Znaczny był także udział lasów i zadrzewień – prawie 19% (4847 ha) – i terenów komunikacyjnych – ponad 13% (3480 ha). Należy mieć jednak na uwadze, że ewidencja gruntów i budynków nie zawsze odzwierciedla rzeczywisty sposób zagospodarowania terenu.

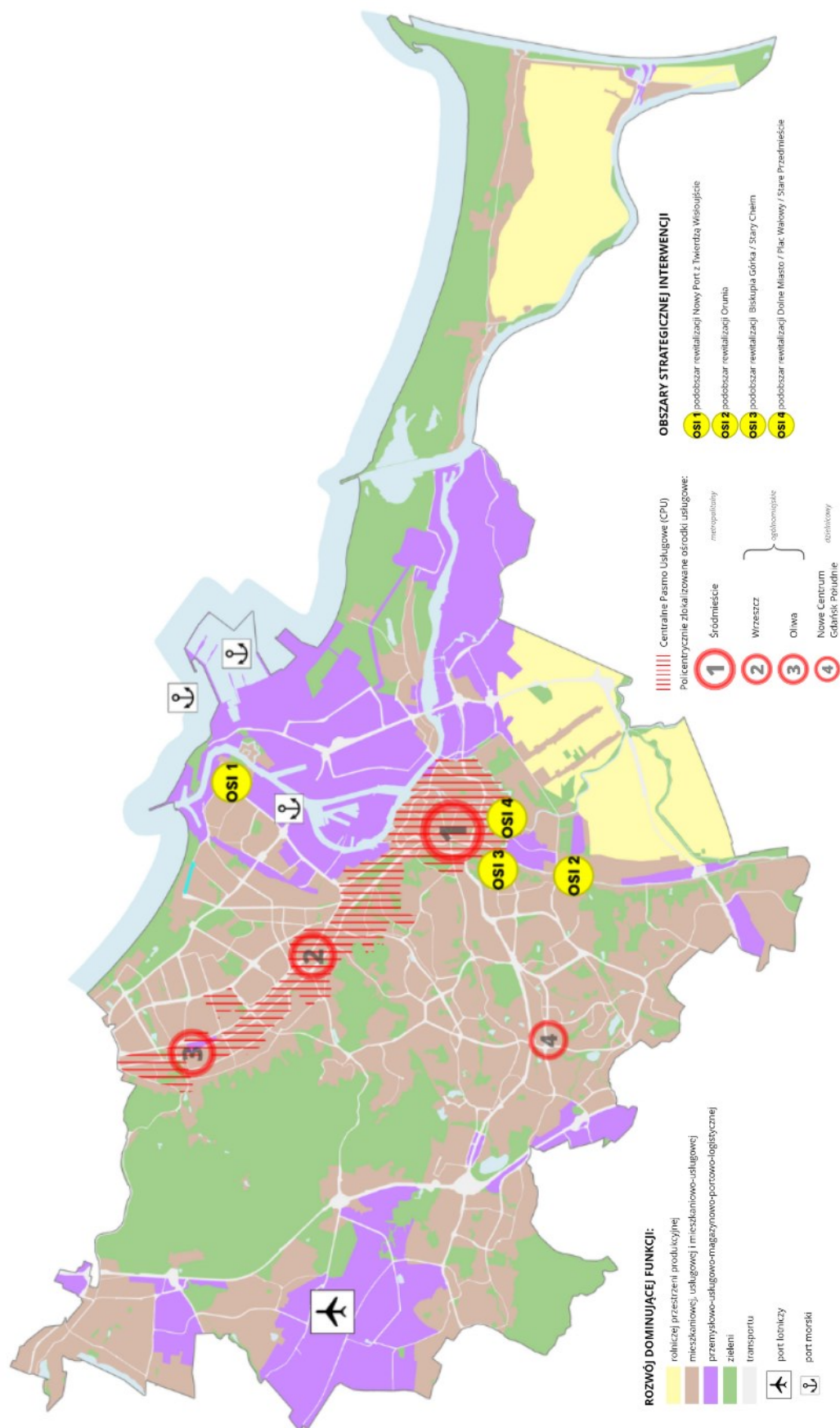
Na obszarze Gdańska wyodrębnia się kilka głównych - pod względem funkcji - obszarów. Wzdłuż głównego traktu komunikacyjnego położone jest Centralne Pasmo Usługowe (CPU) obejmujące m.in. Śródmieście, Wrzeszcz i Oliwę. Pasma to rozciąga się jeszcze na terenie Sopotu i Gdyni, dzięki czemu stanowi ważny element tożsamości lokalnej. Charakteryzuje się wyjątkową koncentracją usług, w tym miejsc pracy, dużą liczbą podmiotów gospodarczych oraz przestrzeni publicznych. Znajdują się tu obiekty handlu, nauki, kultury, turystyki, rozwijające się centra biznesu z największymi skupiskami nowoczesnej powierzchni biurowej. Obecnie trwają w Gdańsku prace nad wizją części CPU, którą stanowi Pasma Alei Grunwaldzkiej. Efektem mają być spójne i zaplanowane przekształcenia, które sprawią, że ten fragment miasta zyska na jakości i przystępności, przy zachowaniu swojego metropolitalnego znaczenia.

Obszar o dominującej funkcji mieszkaniowej obejmuje przede wszystkim tzw. górny taras (w tym Gdańsk-Południe), a także dolny taras tworzony przez m.in. Żabiankę, Przymorze i Zaspę. Nowe tereny rozwojowe przypadają zwłaszcza na południowe dzielnice Gdańska, w których znajduje się ponad 40% terenów miasta przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniowo-usługową.

Tereny portowo-przemysłowe i logistyczne tworzą bazę ekonomiczną miasta. W Gdańsku koncentrują się one w trzech głównych obszarach – portu, lotniska oraz Płoni – które funkcjonują jako bramy gospodarcze. Wraz z CPU stanowią tzw. bieguny wzrostu miasta. W rejonie portu morskiego priorytet mają funkcje związane z gospodarką i transportem morskim oraz logistyką. Z kolei w obszarze portu lotniczego dużą rolę odgrywają logistyka oraz usługi i przemysł nowoczesnych technologii, składające się na rozrastające się Airport City. Na obszarze Płoni rozwijają się ekoefektywne funkcje przemysłowo-produkcyjne.

W Gdańsku występuje też stosunkowo duża powierzchnia terenów rolniczych. Objęte są nią obszerne fragmenty Oruni, Olszynki, Rudników oraz południowa część Wyspy Sobieszewskiej. Dzięki utrzymaniu tej funkcji chroni się żyzne gleby oraz krajobraz Żuław Gdańskich.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Gdańska: funkcje dominujące, ośrodki usługowe oraz obszary strategicznej interwencji i inwestycji

Źródło: Gdańsk 2030 Plus – Strategia Rozwoju Miasta.

DZIELNICE

Gdańsk podzielony jest na 35 dzielnic: Aniołki, Brętowo, Brzeźno, Chełm, Jasień, Kokoszki, Krakowiec-Górki Zachodnie, Letnica, Matarnia, Młyniska, Nowy Port, Oliwa, Olszynka, Orunia Górna-Gdańsk Południe, Orunia-Św. Wojciech-Lipce, Osowa, Piecki-Migowo, Przeróbka, Przymorze Małe, Przymorze Wielkie, Rudniki, Siedlce, Stogi, Strzyża, Suchanino, Śródmieście, Ujeścisko-Łostowice, VII Dwór, Wrzeszcz Dolny, Wrzeszcz Górny, Wyspa Sobieszewska, Wzgórze Mickiewicza, Zaspą-Młyniec, Zaspą-Rozstaje, Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia.

W kwietniu 2024 r. po przeprowadzonych konsultacjach społecznych Rada Miasta Gdańska podjęła uchwałę o zmianie granic niektórych dzielnic Gdańska. Korekta dotyczyła dzielnic: Wzgórze Mickiewicza, Ujeścisko-Łostowice, Siedlce, Piecki-Migowo, Jasień, Brętowo. Największa zmiana dotyczyła Ujeściska-Łostowic i Pieck-Migowo, w wyniku podjętej przez Radę decyzji powierzchnia Pieck-Migowo zwiększyła się o 0,33 km².

Poniżej znajdują się graficzne reprezentacje dzielnic Gdańska, na których zaznaczono opisane zmiany granic.

Zmiana granicy między dzielnicami Jasień i Brętowo

Powierzchnia Brętowa zmniejszyła się z 7,23 km² do 7,16 km², na rzecz Jasienia, którego obszar wzrósł z 11,45 km² do 11,53 km². Nie zmieniła się liczba mieszkańców w żadnej z tych dzielnic.

Źródło: Załącznik Nr 2 do Uchwały nr LXXVI/1957/24 poz.2406 Rady Miasta Gdańska z dnia 18 kwietnia 2024 r., poz. 2406.

Zmiana granicy między dzielnicami Ujeścisko-Łostowice i Piecki-Migowo

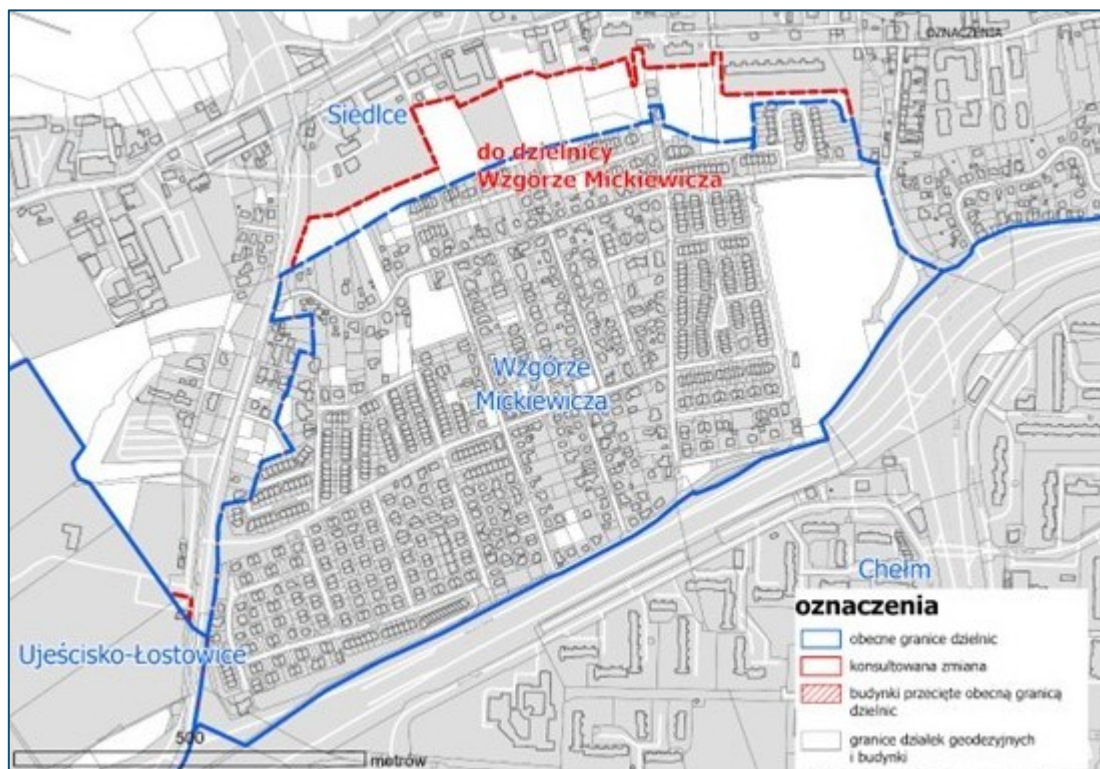
Powierzchnia Ujeściska-Łostowic zmniejszyła się z 7,87 km² do 7,53 km², na rzecz Pieck-Migowa, których obszar wzrósł z 4,25 km² do 4,58 km².

Źródło: Załącznik nr 2 do Uchwały nr LXXVI/1960/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 18 kwietnia 2024 r., poz. 2409.

Zmiana granic między dzielnicami Siedlce, Wzgórze Mickiewicza oraz Ujeścisko-Łostowice

Powierzchnia Siedlec zmniejszyła się z 2,58 km² do 2,52 km², na rzecz Wzgórza Mickiewicza i Ujeściska-Łostowic, których powierzchnia razem wzrosła z 0,52 km² do 0,58 km².

Źródło: Załącznik nr 2 do Uchwały nr LXXVI/1961/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 18 kwietnia 2024 r., poz. 2410.

A large, bold, dark blue number '2' is positioned on the right side of the page. It is set against a light gray rectangular background that extends from the left edge of the page.

SYTUACJA

SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

MIESZKAŃCY

Liczba i struktura ludności

W 2024 r. w Gdańsku mieszkało 488 651 osób. W ciągu roku liczba mieszkańców wzrosła o 1280 (0,3%). Ludność Gdańska stanowiła 64,3% ogólnej liczby mieszkańców Trójmiasta oraz 32,2% mieszkańców województwa pomorskiego.

Mieszkańcy Gdańska w latach 2021–2024

Wyszczególnienie		2021	2022	2023	2024
Liczba ludności ogółem		486 271	486 345	487 371	488 651
w tym	mężczyźni	230 212	230 170	230 504	231 144
	kobiety	256 059	256 175	256 867	257 507
Wskaźnik feminizacji – liczba kobiet na 100 mężczyzn		111,2	111,3	111,4	111,4
Mieszkańcy w wieku	przedprodukcyjnym*	81 043	82 025	82 273	82 383
	produkcyjnym**	292 511	291 431	291 611	292 395
	poprodukcyjnym***	112 717	112 889	113 487	113 873
Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		66,2	66,9	67,1	67,1

* wiek przedprodukcyjny: 0–17 lat.

** wiek produkcyjny: 18–59 lat (kobiety) i 18–64 lat (mężczyźni).

*** wiek poprodukcyjny: powyżej 60 lat (kobiety) i powyżej 65 lat (mężczyźni).

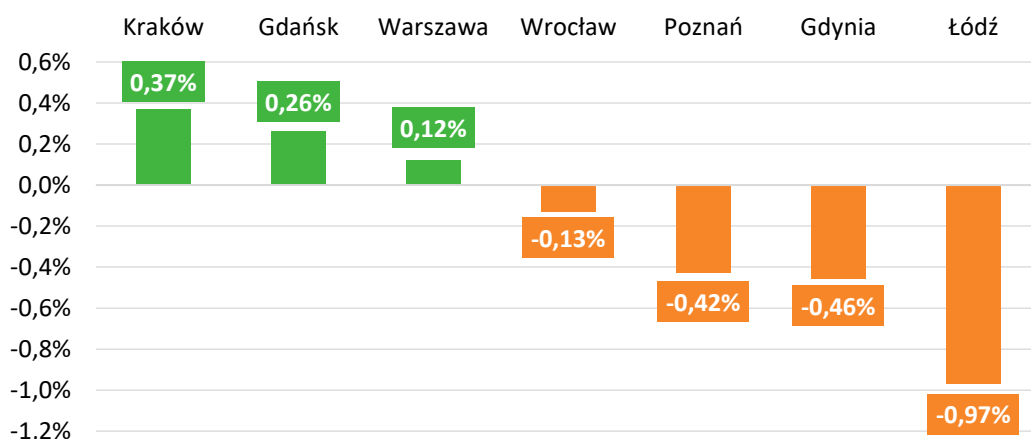
Wyjaśnienia: w powyższej tabeli zaprezentowano dane za lata 2021–2024, które bazują na wynikach Narodowego Spisu Powszechnego (NSP) Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2021 r. oraz bilansów stanu i struktury ludności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W 2024 r. liczba mieszkańców Gdańska wyniosła 488 651 osób, co stanowi najwyższy dotąd odnotowany poziom. W porównaniu z 2023 r. liczba ta wzrosła o 1280 osób.

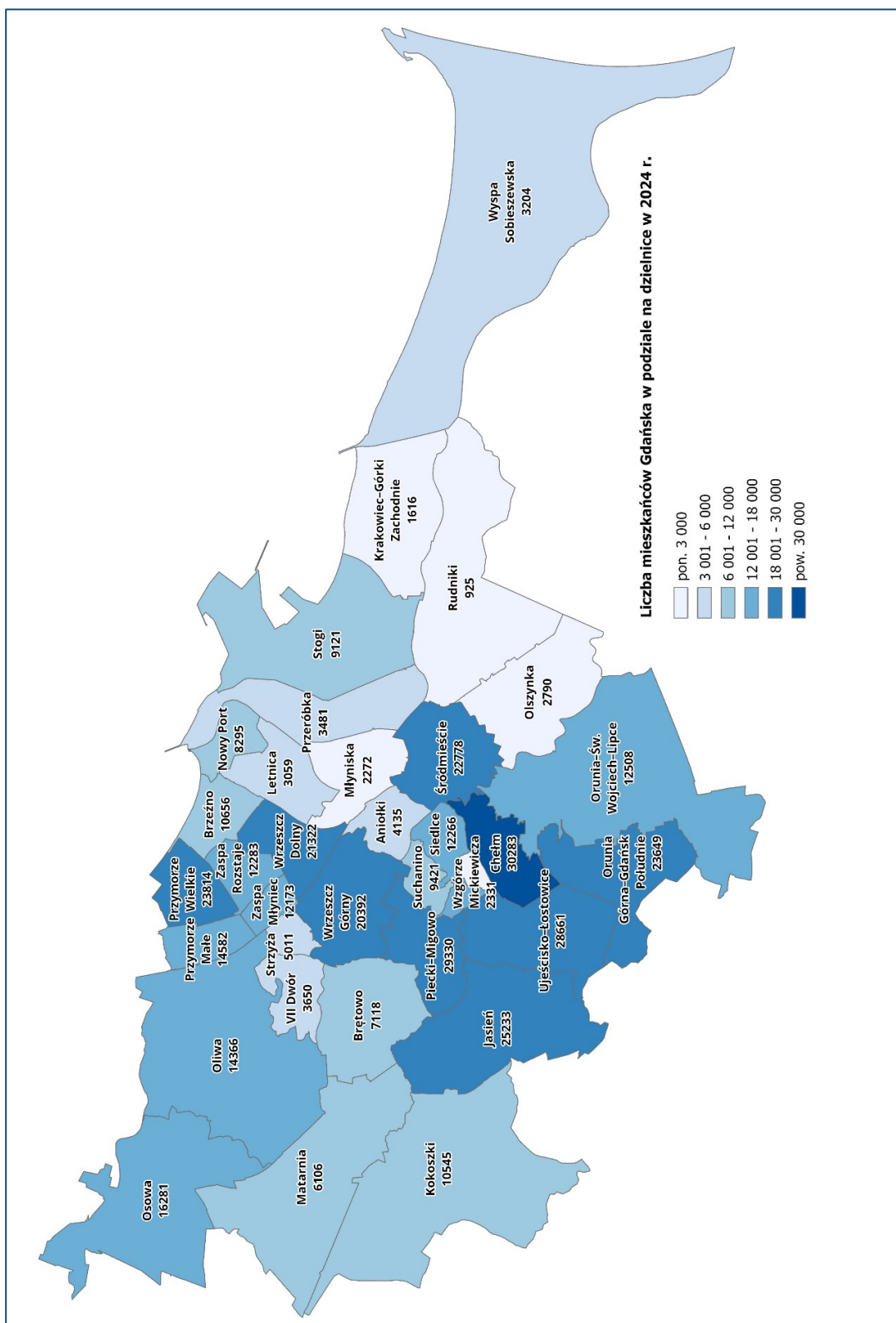
Procentowa zmiana liczby mieszkańców w wybranych miastach w Polsce w latach 2023/2024

Źródło: Baza Demografia GUS.

Liczba mieszkańców w wieku w wieku produkcyjnym wzrosła o 784 os. (0,3%), w tym o 615 kobiet (0,4%). Wzrost ten wynika głównie z dodatniego salda migracji, które w 2024 r. wyniosło +1831 os. W strukturze ludności według płci kobiety stanowiły 52,7% populacji, a współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, wyniósł 111,4.

Mieszkańcy zameldowani na pobyt stały i czasowy w Gdańsku w podziale na dzielnice w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych meldunkowych Wydziału Spraw Obywatelskich, UMG.

Liczba mieszkańców zameldowanych w poszczególnych dzielnicach Gdańska jest zróżnicowana. W 2024 r. najwięcej osób zamieszkiwało Chetm (30 283 os.). Dalej w kolejności znalazły się: Piecki-Migowo (29 330 os.), Ujeścisko-Łostowice (28 661 os.), Jasień (25 233 os.), Przymorze Wielkie (23 814 os.), Orunia Górna-Gdańsk Południe (23 649 os.), Śródmieście (22 778 os.), Wrzeszcz Dolny (21 322 os.) oraz Wrzeszcz Górny (20 392 os.). Najmniej osób zamieszkiwało dzielnice: Rudniki (925 os.), Krakowiec-Górki Zachodnie (1 616 os.), Młyniska (2 272 os.) i Wzgórze Mickiewicza (2 331 os.).

W 2024 r. największy wzrost liczby mieszkańców w ujęciu bezwzględny odnotowała dzielnica Piecki-Migowo (+2157 os.), co wiąże się ze zmianą jej granic – przeniesieniem części powierzchni Ujeściska-Łostowic w granice Piecek-Migowa. Dalej w kolejności znalazły się: Jasień (+926 os.), Orunia Górna-Gdańsk Południe (+883 os.), Letnica (+437 os.). W ujęciu procentowym na pierwszym miejscu znalazła się Letnica, która ze względu na niewielką bazową liczbę mieszkańców oraz liczne inwestycje budowlane na jej obszarze urosła aż o 109,2% w latach 2019-2024. Przyrost mieszkańców jest skorelowany z liczbą mieszkań oddanych do użytku w danym roku w tych dzielnicach.

Więcej informacji na temat mieszkań oddanych do użytku można znaleźć w rozdziale **2. Sytuacja społeczno-gospodarcza – mieszkania** na s. 64.

W 2024 r. największy spadek liczby mieszkańców odnotowano w dzielnicy Ujeścisko-Łostowice (-1188 os.), co związane jest ze wcześniej wspomnianą zmianą – przyłączeniem części dzielnicy Piecki-Migowo. Dalej w kolejności znalazły się: Śródmieście (-586 os.), Przymorze Wielkie (-554 os.), Wrzeszcz Górny (-418 os.), Żabianka-Wejhery-Jelitkowo-Tysiąclecia (-394 os.) oraz Przymorze Małe (-330). Największe spadki dotyczą dzielnic statystycznie „starych” oraz z mieszkaniami o cenie metra kwadratowego znacznie wyższej od średniej dla Gdańska, co może sugerować, że mieszkańcy dziedzicząc mieszkania lub przeprowadzając się poza dzielnice wynajmują je osobom, które nie podejmują się meldunku. Część z tych mieszkań mogła być przeznaczona na najem okazjonalny (AirBNB, Booking.com) lub stanowiła formę ulokowania kapitału. W ciągu 2024 r. maksymalna liczba takich obiektów wyniosła 11 316 tys. i oferowały one maksimum 45 571 miejsc noclegowych².

Gęstość zaludnienia dzielnic Gdańska zawierała się w przedziale od 63 do prawie 10 tys. osób na 1 km². W 2024 r. największa gęstość zaludnienia wystąpiła w dzielnicach: Zaspie-Młyniec (9978 os./km²), Chełm (7785 os./km²) oraz Przymorze Wielkie (7350 os./km²). Najmniejsza gęstość zaludnienia cechowała Rudniki (63 os./km²) oraz Wyspę Sobieszewską (90 os./km²).

Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 59,8% ogólnej liczby mieszkańców miasta. Wskaźnik obciążenia demograficznego, tj. stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, systematycznie wzrasta, na koniec 2024 r. wyniósł 67,1 os.

Mediana wieku mieszkańców Gdańska również staje się coraz wyższa. W 2024 r. wyniosła 41,7 lat ogółem – 40,4 lat w wypadku mężczyzn i 43,0 lat w wypadku kobiet – przy czym rok wcześniej wartości te były następujące: 41,3 lat ogółem, 40,0 – wiek mężczyzn, 42,7 lat – wiek kobiet. Najwyższa mediana w przypadku gdańskich dzielnic dotyczy: Żabianki-Wejhery-Jelitkowo-Tysiąclecia (54,0), Przymorza Wielkiego (53,4) oraz Młynisk (51,9) najniższa natomiast jest w Letnicy (35,0), Jasieniu (35,8), Oruni Górnej-Gdańsk Południe (38,5).

W 2024 r. najwyższy udział osób w wieku 65 lat i więcej wystąpił w dzielnicy Żabianka-Wejhery-Jelitkowo-Tysiąclecia – 35%. Na podobnym poziomie wartość ta kształtowała się na Zaspie Młyniec (34%), Wzgórzu Mickiewicza (33 %) oraz Młyniskach (32%). Najmłodsze dzielnice natomiast to Jasień, gdzie liczba osób 65+ to jedynie 9%, a także Letnica (10%), Ujeścisko-Łostowice (13%) oraz Orunia Górna-Gdańsk Południe (13%). Dla całego Gdańska wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 24%.

Mieszkańcy Gdańska według grup wieku (%)

2024	16,9	59,8	23,3
2023	16,9	59,8	23,3
2022	16,9	59,9	23,2
2021	16,7	60,2	23,2
2020	16,4	60,4	23,2
2019	17,8	58,0	24,2
2018	17,5	58,5	24,0

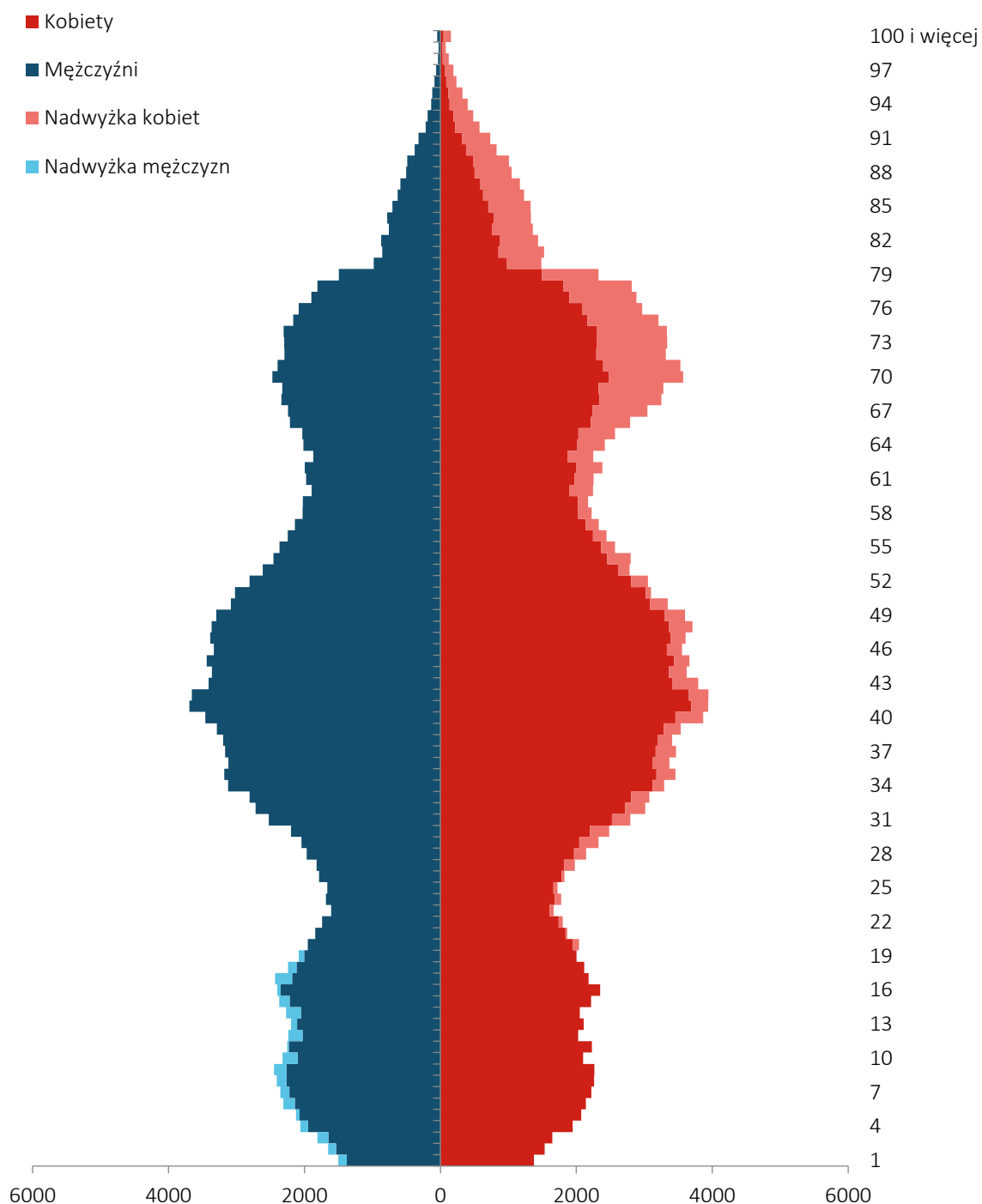
■ w wieku przedprodukcyjnym ■ w wieku produkcyjnym ■ w wieku poprodukcyjnym

Wyjaśnienia: dane za lata 2020–2024 opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2021 r. oraz danych sprawozdawczości bieżącej. Dane za lata 2018–2019 zebrano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2011 r. oraz danych sprawozdawczości bieżącej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

² Źródło: Na podstawie danych Lighthouse.

Piramida płci i wieku – liczba mieszkańców Gdańska zameldowanych na pobyt stały i czasowy w podziale na płeć i wiek w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych meldunkowych Wydziału Spraw Obywatelskich, UMG.

Urodzenia i zgony, migracje

W 2024 r. w Gdańsku urodziło się 3877 dzieci, tj. o 347 mniej niż rok wcześniej (–8,2). Liczba zgonów wzrosła o 25 (0,5%) i wyniosła 4962 os. Ubytek naturalny wyniósł –1085 osób. Współczynnik ubytku naturalnego będący odpowiednikiem ubytku naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł –2,2.

Ruch naturalny oraz saldo migracji mieszkańców Gdańska w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Przyrost naturalny, w tym:	232	463	–363	–1037	–891	–713	–1085
urodzenia żywe	5595	5559	5331	5161	4690	4224	3877
zgony	5363	5096	5694	6198	5581	4937	4962
Współczynnik dynamiki demograficznej – stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów	1,043	1,091	0,936	0,833	0,840	0,856	0,781
Saldo migracji, w tym:	1968	3121	1079	1007	864	1548	1831
napływ	6781	7691	4869	5559	5167	6157	6639
odpływ	4813	4570	3790	4552	4303	4609	4808

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę ludności w mieście jest saldo migracji, które w 2024 r. wyniosło +1831 os. i było wyższe o 283 os. niż w 2023 r. Niezmiennie od wielu lat głównym kierunkiem napływu mieszkańców do Gdańska są okoliczne miasta oraz większe ośrodki miejskie w Polsce. W 2024 r. mieszkańcy meldujący się w Gdańsku na stałe przybyli głównie z Gdyni, Warszawy, Sopotu, Elbląga, Olsztyna, Bydgoszczy, Słupska, Starogardu Gdańskiego oraz Torunia. Głównym kierunkiem odpływu mieszkańców były takie miejscowości i gminy, jak Gdynia, Pruszcz Gdański, Warszawa, Borkowo, Bąkowo, Banino, Sopot, Pępowo oraz Straszyn.

Saldo migracji Gdańska w latach 2018–2024 było dodatnie i wyniosło blisko 11,5 tys. osób. W latach 2023–2024 wzrosło o 283 osoby, co oznacza wzrost o 18,3% r/r.

Największy dodatni przyrost naturalny w Gdańsku w 2024 r. odnotowano, podobnie jak w latach poprzednich na Jasieniu (+237 os.), Oruni Górnej-Gdańsku-Południe (+130 os.) oraz Ujeścisko-Łostowice (+85 os.). Największy ujemny przyrost naturalny nastąpił z kolei w dzielnicach: Przymorze Wielkie (–354 os.), Śródmieście (–261 os.), Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia (–238 os.), Wrzeszcz Górny (–161 os.) oraz Wrzeszcz Dolny (–158 os.).

Spośród 35 dzielnic Gdańska największe dodatnie saldo migracji pomiędzy dzielnicami w 2024 r. odnotowano, podobnie jak w latach poprzednich, na terenie Ujeściska-Łostowic (+477 os.), Jasienia (+324 os.), Oruni Górnej-Gdańska Południe (+179 os.), oraz Kokoszek (+116 os.). Znaczący dodatni bilans uzyskała także Letnica (+108 os.). Największym ujemnym saldem migracji cechowały się natomiast Chełm (–126 os.), Piecki-Migowo (–125 os.), Wrzeszcz Górny (–120 os.) oraz Wrzeszcz Dolny (–120 os.).

BIORÓŻNORODNOŚĆ I TERENY ZIELENI

Ochrona przyrody

Cenne ekosystemy w mieście wymagają ochrony, np. poprzez ochronę zapisaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, powoływanie nowych form ochrony przyrody oraz ograniczanie antropopresji. Obszary prawnie chronione o szczególnych walorach przyrodniczych (w tym rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu) zajmowały w 2024 r. prawie 30% powierzchni lądowej miasta (7936 ha). W planowaniu przestrzennym wykorzystywana jest koncepcja Ogólnomiejskiego Systemu Obszarów Aktywnych Biologicznie (OSTAB) identyfikującego i chroniącego elementy osnowy ekologicznej miasta.

Do najważniejszych form ochrony przyrody na terenie miasta pod koniec 2024 r. należały:

- rezerваты przyrody (270 ha):
 - Dolina Strzyży – utworzony na terenie leśnictwa Matemblewo, w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym, w celu ochrony zbiorowisk łągowych i grądowych w dolinie potoku Strzyża oraz stanowisk roślin chronionych i rzadkich,

- Źródłiska w Dolinie Ewy – utworzony na terenie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego w celu ochrony naturalnych zbiorowisk łągowych i ziołoroślowo-szuwarowych,
- Ptasi Raj – utworzony u ujścia Wisły Śmiałej na terenie Wyspy Sobieszewskiej jako rezerwat faunistyczny w celu ochrony ostoi ptactwa wodnego i błotnego,
- Mewia Łacha – utworzony w celu ochrony ptaków w okresach ich wędrówek; obszar o randze europejskiej i krajowej, jeden z najcenniejszych przyrodniczo w polskiej strefie przybrzeżnej,
- Wąwóz Huzarów – utworzony na terenie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego w celu ochrony roślin rzadkich i chronionych;
- park krajobrazowy (2396 ha):
 - Trójmiejski Park Krajobrazowy wraz z otuliną w granicach miasta Gdańska – przedmiot ochrony stanowią specyficzna rzeźba terenu oraz szata roślinna;
- obszary chronionego krajobrazu (4408,2 ha):
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Wyspy Sobieszewskiej,
 - Ołomiński Obszar Chronionego Krajobrazu (część),
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich (część),
 - Międzywałą Wisły;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (427 ha):
 - Dolina Potoku Oruńskiego – utworzony w celu zachowania unikatowego charakteru przyrodniczo-krajobrazowego doliny erozyjnej w strefie krawędziowej Wysoczyzny Gdańskiej,
 - Dolina Potoków Strzyża i Jasień – utworzony, aby zachować wyjątkowe walory krajobrazowe terenu oraz bogatą szatę roślinną;
- obszary Natura 2000:
 - Bunkier w Oliwie PLH2200055 – specjalny obszar ochrony siedlisk nietoperzy,
 - Twierdza Wiśloujście PLH220030 – specjalny obszar ochrony siedlisk nietoperzy,
 - Ostoja w Ujściu Wisły PLH220044 – specjalny obszar ochrony siedlisk,
 - Zatoka Pucka PLB220005 – obszar specjalnej ochrony ptaków,
 - Ujście Wisły PLB220004 – obszar specjalnej ochrony ptaków,
 - Dolina Dolnej Wisły PLB 040003 – obszar specjalnej ochrony ptaków,
 - Zbiornik na Oruni PPLH220106 – specjalny obszar siedlisk nietoperzy;
- 17 użytków ekologicznych (94,8 ha):
 - Fort Nocek,
 - Murawy kserotermiczne w Dolinie Potoku Oruńskiego,
 - Prochownia pod Kasztanami,
 - Salwinia w Owczarni,
 - Dolina Czystej Wody,
 - Migowska Bielawa,
 - Łozy w Kiełpinie,
 - Zielone Wyspy,
 - Karasiowe Jezioro,
 - Wydma w Górkach Zachodnich,
 - Torfowisko Smęgorzyńskie,

- Oliwskie Nocki,
- Luneta z Pasikonikiem,
- Źródłiska Potoku Oliwskiego,
- Traszka Górska w Żwirowni,
- Ropuszy Staw przy Dworze III,
- Staw Martynka;
- 191 pomników przyrody, w tym 148 pojedynczych drzew, 2 aleje drzew, 29 grup drzew, 11 głazów narzutowych, 1 pomnik powierzchniowy.

W 2024 r. powołano 7 pomników przyrody (pojedynczych drzew): 2 lipy drobnolistne, 2 buki zwyczajne, sosnę wejmutkę, jesion wyniosły i jesion wyniosły z bluszczem pospolitym. Niektóre z nich zostały wskazane przez mieszkańców w ramach akcji „Zgłoś drzewo na pomnik przyrody”, umożliwiającej zgłoszenie za pomocą internetowego formularza drzew, które warto objąć ochroną.

Zieleń miejska

Zieleń miejska pełni wiele istotnych funkcji, np. rekreacyjne, zdrowotne i estetyczne. Zieleń, zwłaszcza urządzona, jest niezbędna do zapewnienia mieszkańcom odpowiedniego komfortu życia i satysfakcjonujących warunków wypoczynku. Odgrywa także istotną rolę w retencji wód opadowych w systemie ochrony przeciwpowodziowej. Udział terenów zielonych w powierzchni lądowej miasta ogółem na koniec 2024 r. wyniósł 25% i pozostał na podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Zwiększenie ilości zieleni i terenów zielonych to jeden z priorytetów rozwoju miasta na najbliższe lata, zgłaszany przez mieszkańców.

Powierzchnia terenów zielonych w Gdańsku na koniec 2024 r. (w ha)

Rodzaj terenów zielonych	Powierzchnia (w ha)
Tereny leśne	4720
Tereny zieleni miejskiej	854
Ogródki działkowe	890
łącznie	6464

Źródło: Biuro Rozwoju Gdańska.

W 2024 r. na terenie miasta w administracji Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni znajdowało się 26 obiektów parkowych o powierzchni 243 ha, charakteryzujących się dużą różnorodnością związaną z ich położeniem, historią i okresem powstania, formą zagospodarowania, bogactwem założeń ogrodowych czy szatą roślinną. Są wśród nich parki:

- zabytkowe, objęte ochroną konserwatorską (Oliwski, Brzeźnieński, Oruński, Jelitkowski, Przymorze, Kuźniczki);
- powstałe w miejscu dawnych cmentarzy (Akademicki, Bema, Steffensów, Zielony, Traugutta, Nostalgiczny);
- założone na terenach dawnych fortyfikacji (nad Opływem Motławy);
- współczesne, powstałe w dzielnicach (im. Jana Pawła II, Chirona, Millenium Gdańska, Jar Wilanowski);
- małe dzielnicowe (w Królewskiej Dolinie, Siennicki, nad potokiem Strzyża, im. Jana Uphagena, im. Charles'a de Gaulle'a, Diany, im. ks. Bronisława Kabata na Jasieniu);
- park nadmorski im. Ronalda Reagana – o charakterze ogólnomiejskim, z bogatą ofertą rekreacyjną.

Kluczową rolę w zapewnieniu dostępności terenów zielonych, szczególnie w obrębie zabudowy mieszkaniowej, stanowią obszary o mniejszej powierzchni, tj. zieleńce i skwery. Do starszych założeń takich obiektów, tworzonych często jeszcze przed II wojną światową, należą m.in.: skwer im. Polskich Harcerzy, skwer Jana Heweliusza, plac Kobzdeja, plac Wałowy, zieleniec przy Poczcie Polskiej, zieleniec Józefa Piłsudskiego. Ze względu na nierównomierne rozmieszczenie terenów zielonych urządzonych w obrębie miasta bardzo ważną rolę rekreacyjną, szczególnie w południowej i zachodniej części Gdańska, odgrywają tereny wokół zbiorników retencyjnych. Miasto rozbudowuje sieć zbiorników, a przestrzeń wokół już istniejących jest sukcesywnie zagospodarowywana m.in. ze środków Budżetu Obywatelskiego (BO).

W 2024 r. Gdański Zarząd Dróg i Zieleni rozpoczął znakowanie miejskiego drzewostanu. **Arbotagi** to tabliczki, które umożliwiają katalogowanie drzew i ułatwiają identyfikację poszczególnych egzemplarzy w terenie. Docelowo oznakowane w ten sposób będą wszystkie drzewa pozostające pod opieką GZDiZ. Pierwsze z oznakowanych drzew – klon jawor rosnący na skwerze Marszałka Józefa Piłsudskiego – oznaczone zostało jako P000001.

Drzewa

W 2024 r. zakończono formalny etap prac związanych z **Gdańską Kartą dla Drzew**, która stanowi fundament zrównoważonej polityki zieleni w mieście.

Głównym założeniem Gdańskiej Karty dla Drzew jest zwiększenie ochrony drzew rosnących na terenie miasta, przede wszystkim poprzez wprowadzenie standardów ochrony, pielęgnacji oraz diagnostyki drzew, a także kompleksową inwentaryzację drzewostanu. Konieczna jest efektywna komunikacja z mieszkańcami w sprawie opieki nad zielenią, co również odzwierciedlają zapisy tego dokumentu. Jednym z założeń jest też powołanie społecznej rady ds. drzew, skupiającej przedstawicieli inicjatyw społecznych, ekspertów, a także radnych miasta. Będzie to platforma do wymiany informacji, pomysłów i opinii na temat tego, jak realizować politykę zielonego miasta, jakie wprowadzać do niej korekty lub zupełnie nowe rozwiązania. Gdańska Karta dla Drzew to nie tylko dokument, ale również – przede wszystkim – wyraz troski o miasto i przyszłe pokolenia oraz rezultat inicjatyw społecznych, takich jak „Zadrzewiamy Gdańsk” czy „Dajmy szóstkę drzewom w mieście”.

Najważniejsze cele podpisanego dokumentu to:

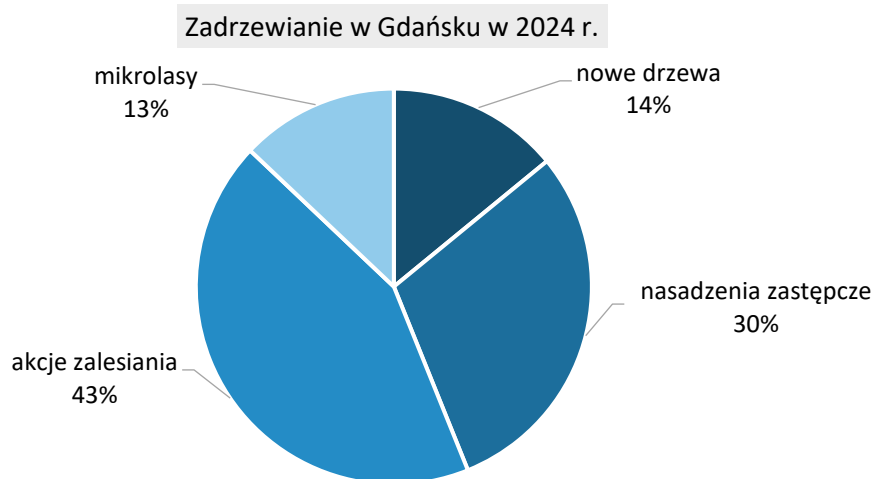
- ochrona istniejących drzew – wprowadzenie standardów pielęgnacji, diagnostyki i szczególnej dbałości podczas inwestycji, które pozwolą przedłużyć ich życie oraz zapewnić bezpieczeństwo;
- współpraca – budowanie partnerskich relacji między mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi a władzami miasta w zakresie ochrony zieleni;
- nowoczesne zarządzanie zielenią w mieście – cyfrowa inwentaryzacja drzewostanu wraz z umieszczaniem arbotagów, czyli specjalistycznych tabliczek z numeracją drzew.

Szczególnie cennym elementem zieleni miejskiej są drzewa, zwłaszcza dojrzałe. Ich duża wartość bierze się z jednej strony z licznych usług ekosystemowych, które świadczą (takich jak np. produkcja tlenu, oczyszczanie powietrza, wychwytywanie dwutlenku węgla, retencja wody opadowej, zacinienie, ochrona bioróżnorodności), a z drugiej – z walorów estetycznych i rekreacyjnych.

Rok 2024 obfitował w Gdańsku w liczne inicjatywy związane z zazielenianiem miasta. Tylko w ramach miejskich akcji – od planowych nasadzeń po rozbruki, wspólne sadzenia lasów, tworzenie miejskich mikrolasów – **w Gdańsku przybyło prawie 10,5 tys. drzew (10 424)**, z czego **3109 drzew to nasadzenia zastępcze** wykonane na podstawie decyzji WEiE przez inwestorów oraz jednostki i spółki miejskie. Warto podkreślić, że wskazana liczba nowych drzew nie uwzględnia nasadzeń zastępczych prowadzonych przez zewnątrz podmioty. Do kompensacji przyrodniczej zobowiązani są inwestorzy, którzy uzyskali zgodę na usunięcie zieleni z terenów, na jakich prowadzą prace budowlane. Według obowiązujących przepisów liczba nowych drzew powinna być znacząco wyższa niż liczba drzew usuniętych z powodu prowadzonej inwestycji. Ilość nowego zadrzewienia to efekt m.in. dwóch akcji: zalesiania terenów miejskich na Zaspie „Wyczesany Las” i dogęszczania lasu komunalnego na Górkach Zachodnich wsparte przez fundację One More Tree – łącznie 4500 drzew. Duży wpływ miało też pojawienie się w Gdańsku trzech kolejnych mikrolasów, gdzie

dokonano nasadzeń 1348 drzew. GZDiZ w pasach drogowych, parkach i zieleńcach posadził ich 769, a w ramach działań prowadzonych przez DRMG w 2024 r. posadzono aż 731 drzew. Dużą część stanowiły realizacje projektów BO, takie jak Zieleniec Parterowa, nasadzenia na placu zabaw przy zbiorniku Jabłoniowa czy projekt Sobótkowa Polana. Posadzenie nowych drzew w niektórych lokalizacjach wiązało się z koniecznością wykonania rozbruków. Z taką sytuacją mieliśmy do czynienia przy rondzie Anny Piaseckiej, gdzie podczas sadzenia drzew wykorzystany został system ich podziemnej stabilizacji. Podobnie niemal 300 m² dotychczasowego chodnika wzdłuż al. Grunwaldzkiej zamieniono, z inicjatywy Rady Dzielnicy Wrzeszcz Górny, na kolorowe bylinowe rabaty.

W Gdańsku na koniec 2024 r. było pięć mikrolasów. Tylko w 2024 r. powstały trzy nowe: na Pieckach-Migowie, w okolicy zbiornika Platynowa na Oruni Górnej oraz przy ul. Srebrnej 9. W każdym z tych miejsc gdańszczanki i gdańszczanie posadzili ponad 600 sadzonek tworzących miejskie mikrolasy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z jednostek i spółek miejskich.

W 2024 r. założono trzy miejskie mikrolasy zgodnie z japońską metodą Akiry Miyawakiego: przy ul. Zabłockiego 3 na Pieckach-Migowie, w okolicy zbiornika Platynowa na Oruni Górnej oraz przy ul. Srebrnej 9 na Jasieniu. Mikrosiedliska powstały przy udziale mieszkańców – każdy może wziąć udział w tych otwartych wydarzeniach i własnoręcznie zasadzić drzewo. Każdy z mikrolasów ma powierzchnię ok. 200 m², którą zajmuje około 600 drzew, krzewów i roślin podszytu – a wszystko to na specjalnie przygotowanym podłożu z wykorzystaniem kompostu, który produkowany jest w Zakładzie Utylizacyjnym z bioodpadów segregowanych przez mieszkańców Gdańska. Łącznie posadzono ponad 1,8 tys. roślin.

Głównym aktem prawnym regulującym zasady odstępstw od ustawowej ochrony drzew jest Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, określająca warunki, jakie muszą być spełnione, aby można było legalnie usunąć drzewo. Zasady te dotyczą zarówno drzew rosnących na terenach należących do podmiotów prywatnych, jak i tych stanowiących własność podmiotów publicznych. Usunięcie drzewa (lub krzewu) może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia wydanego przez prezydenta miasta (lub marszałka województwa – w przypadku terenów gminnych – albo wojewódzkiego konserwatora zabytków, jeśli zieleń rośnie na terenie wpisanym do rejestru zabytków). Wydanie zezwolenia wiąże się z naliczeniem opłat, ale może być uzależnione również od wykonania nasadzeń zastępczych bądź przesadzenia drzewa lub krzewu.

Ustawa określa zamknięty katalog przypadków, w których uzyskanie zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów nie jest wymagane. Jednym z kluczowych elementów są parametry drzew: bez zezwolenia można usunąć drzewo, którego obwód mierzony na wysokości 5 cm nie przekracza 50 cm (w przypadku topoli, wierzb, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego – 80 cm, a w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego – 65 cm). Bez zezwolenia można też usuwać drzewa owocowe, o ile nie rosną na terenach wpisanych do rejestru zabytków. W przypadku firm i deweloperów, aby usunąć

drzewo na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej albo usunąć drzewo lub krzew z terenów gminnych, konieczne jest uzyskanie decyzji administracyjnej zezwalającej na takie działanie. To, czy zezwolenie zostanie wydane, czy też wnioskodawca otrzyma decyzję odmowną, zależy przede wszystkim od przyczyny planowanego usunięcia zieleni.

Usuwanie drzew suchych lub stanowiących bezpośrednie zagrożenie nie budzi wątpliwości o tyle, o ile nie ma podejrzenia, że pogorszenie ich stanu wynikało z bezpośredniej działalności człowieka, np. poprzez nadmierną redukcję korony czy uszkodzenie systemu korzeniowego. W przypadku potwierdzenia uszkodzenia lub zniszczenia drzew nakładana jest administracyjna kara pieniężna – zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przyrody. W wypadku drzew kolidujących z zamiarem inwestycyjnym, szczególnie będących w dobrym stanie zachowania, bierze się pod uwagę zarówno słuszny interes strony, jak i interes społeczny. W związku z tym wskazywane jest zastosowanie technologii oraz rozważenie takiej lokalizacji infrastruktury towarzyszącej obiektowi projektowanemu na danej nieruchomości, które umożliwią zachowanie istniejącej zieleni.

Jeśli nie ma możliwości zachowania drzew lub ich przesadzenia, wskazana może zostać rekompensata przyrodnicza w postaci nasadzeń zastępczych, przy wzięciu pod uwagę parametrów drzew, ich lokalizacji, zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz wartości ekosystemowych zapewnianych przez drzewa. Jeżeli wydano zgodę na usunięcie drzew i krzewów, za ich usunięcie naliczana jest opłata w wysokości ustalonej na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie wysokości stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów, poza określonymi w ustawie wyjątkami. W celu ustalenia jednoznacznych zasad kompensacji przyrodniczej za wycinane drzewa i krzewy wprowadzone zostało Zarządzenie Prezydenta Miasta Gdańska nr 472/22 z dnia 18 marca 2022 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków obliczania liczby i powierzchni nasadzeń zastępczych na terenie Gminy Miasta Gdańska. Zarządzenie to wskazuje m.in. gatunki drzew wykluczone z nasadzeń zastępczych, minimalne parametry drzew (m.in. obwód pnia) i krzewów do nasadzeń zastępczych, minimalny zakres warunków technicznych sadzenia drzew i krzewów, sposób obliczania liczby nasadzeń zastępczych (liczby drzew i powierzchni nasadzeń krzewów).

Cmentarze

W okresie od stycznia do grudnia 2024 r. w Gdańsku funkcjonowało dziewięć cmentarzy komunalnych o powierzchni 98,3 ha oraz pięć cmentarzy parafialnych o powierzchni 8,5 ha. Ich łączna powierzchnia wynosiła prawie 107 ha. W tym czasie jedynym cmentarzem komunalnym otwartym do bieżącego chowania zmarłych był cmentarz Łostowski. W grudniu 2024 r. zakończyła się budowa nowego, dziesiątego cmentarza komunalnego, zlokalizowanego w Gdańsku-Krakowcu, na terenie przyległym do istniejącego już cmentarza parafialnego. Nowy cmentarz ma powierzchnię 1,44 ha, co powinno umożliwić utworzenie w jego obrębie ok. 2,2 tys. miejsc grzebalnych. Na koniec 2024 r. łączna powierzchnia cmentarzy komunalnych wynosiła 99,74 ha.

Poza cmentarzem Łostowskim i nowo wybudowanym cmentarzem na Krakowcu na terenie Gdańska funkcjonuje jeszcze osiem cmentarzy komunalnych, które są zapełnione i zamknięte do bieżącego chowania zmarłych, co oznacza, że na ich terenie nie ma już wolnych kwater grzebalnych, a pochówki odbywają się tam wyłącznie w miejscach odzyskanych po likwidacji grobów ziemnych bez nagrobków i po ekshumacji.

Na sześciu cmentarzach komunalnych znajdują się kolumbaria wyposażone łącznie w 6316 nisz (w tym 1792 nisze zlokalizowane na terenie przyległym do cmentarza centralnego Srebrzysko, należącym do Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego „Zieleń” sp. z o.o.), z których każda może pomieścić dwie urny. Na koniec 2024 r. wolne były jeszcze 704 nisze kolumbaryjne, z czego 413 znajdowało się na cmentarzu Łostowskim, a 143 – na cmentarzu Sobieszewskim.

W 2024 r. na cmentarzach komunalnych w Gdańsku przeprowadzono łącznie 4770 pochówków, z czego prawie 66% stanowiły pochówki urnowe (3144 pochówki). Duże zainteresowanie pochówkami urnowymi na cmentarzach komunalnych jest efektem m.in. preferencji cenowych stosowanych dla tej formy grzebania zmarłych przez gminę Gdańsk od 2008 r. W ciągu ostatnich 13 lat nastąpił prawie 3-krotny wzrost ogólnej liczby pochówków w urnie (łącznie pochówków urnowych do ziemi i pochówków do kolumbarium) oraz ponad 20-krotny wzrost liczby pochówków w kolumbariach.

Liczba i rodzaje pochówków dokonywanych na cmentarzach komunalnych w Gdańsku w latach 2018–2024

Rok	Liczba pogrzebów OGÓŁEM (cmentarze komunalne)	Liczba pochówków urnowych		Pochówki urnowe i tradycyjne (łącznie)					
				Liczba dochowań do istniejących grobów		Liczba pochówków na miejscach odzyskanych po likwidacji		Liczba pochówków do wolnych miejsc grzebalnych	
2018	4 852	2 482	51,2%	3 365	69,4%	162	3,3%	1 325	27,3%
2019	4 847	2 654	54,8%	3 327	68,6%	147	3,0%	1 373	28,3%
2020	5 169	2 948	57,0%	3 635	70,3%	163	3,2%	1 371	26,5%
2021	5 851	3 476	59,4%	3 969	67,8%	146	2,5%	1 736	29,7%
2022	5 389	3 283	61,0 %	3 729	69,2%	129	2,4%	1 531	28,4%
2023	4 745	3 008	63,4%	3 281	69,2%	139	2,9%	1 325	28,0%
2024	4 770	3 144	65,9%	3 365	70,6%	123	2,6%	1 282	26,9%

Źródło: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni.

W dniu 1.07.2024 r. Gmina Miasta Gdańska zawarła z Gdańskimi Usługami Komunalnymi sp. z o.o. umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym (PPP) na zaprojektowanie, sfinansowanie, wybudowanie oraz eksploatację kolumbariów na cmentarzu centralnym Srebrzysko oraz na cmentarzu Oliwskim. W ramach umowy PPP ma zostać wybudowanych łącznie 2956 nisz, w tym 2800 na cmentarzu Srebrzysko oraz 156 na cmentarzu Oliwskim.

Analiza pochówków urnowych w latach 2018–2024

Pochówki urnowe	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kolumbaria	379	421	421	598	525	459	481
Ziemne – miejsca nowe	344	365	370	496	420	402	372
Ziemne – dochowania	1572	1 688	1961	2203	2115	1959	2057
Ziemne – po likwidacji	25	34	48	29	33	33	40
Zbiorowy grób murowany	130	119	123	125	173	144	173
Grób Dzieci Nienarodzonych	32	27	25	25	17	11	21
łącznie	2482	2654	2948	3476	3283	3008	3144

Źródło: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni.

ODPORNOŚĆ NA ZMIANY KLIMATU

Ze względu na swoje położenie oraz warunki klimatyczne Gdańsk jest szczególnie narażony na wystąpienie podtopień oraz zdarzeń powodziowych. Do głównych przyczyn powodzi należy zaliczyć wezbrania Wisły, wzrost stanów wód Zatoki Gdańskiej i Martwej Wisły oraz wezbrania w rozwiniętej sieci potoków prowadzących wodę z wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego występujące wskutek opadów atmosferycznych. Nawalne opady atmosferyczne oraz wilgotne miesiące jesienne i zimowe mogą być również przyczyną podtopień terenów miejskich położonych poza siecią hydrograficzną. Istniejący system zabezpieczeń przeciwpowodziowych miasta jest systematycznie uzupełniany m.in. przez budowę nowych zbiorników retencyjnych, głównie na obszarze górnego tarasu i strefy krawędziowej Pojezierza

Kaszubskiego, oraz rekreacyjne zagospodarowanie obszarów przyległych do obiektów zabezpieczających miasto przed powodziami i podtopieniami. W 2024 r. prowadzono działania obejmujące budowę nowych obiektów małej retencji, zbiorników retencyjnych oraz kanalizacji deszczowych mających na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa w kontekście zagrożeń powodziowych oraz skuteczniejszą ochronę życia i mienia. W wyniku szczegółowych analiz i udzielonych gminie pozwoleń wodnoprawnych jako zbiorniki retencyjne zakwalifikowano: zbiornik Ku Ujściu, Z1 Węzeł Harfa Południe, Z2 Węzeł Harfa Północ. Ponadto kwalifikacja zbiornika Cyganka została zmieniona z kategorii zbiorników retencyjnych do kategorii innych obiektów (staw). W ramach systemu ostrzegania i planu działań w przypadku wystąpienia zdarzeń zagrażających powodzią lub podtopieniami prowadzono monitoring wizyjny obiektów strategicznych z punktu widzenia zagrożenia powodzią oraz monitoring stanów wody. Nadal wykonywano zapisy miejskiego planu adaptacji (MPA) do zmian klimatu, który ma za zadanie przystosowanie miasta oraz zwiększenie jego odporności na ekstremalne zjawiska. Dzięki temu do 2030 r. nastąpi zwiększenie potencjału, by radzić sobie ze skutkami zmian klimatu obserwowanymi w mieście. Plan zawiera cele szczegółowe oraz działania adaptacyjne: informacyjno-edukacyjne, organizacyjne i techniczne.

Miasto Gdańsk w 2024 r. otrzymało ponad 90 mln zł dofinansowania unijnego na realizację projektów mających na celu poprawę retencji wodnej w mieście. Inwestycje te przyczynią się do znacznej redukcji ryzyka lokalnych podtopień oraz efektywniejszego zarządzania wodami opadowymi. Dotyczą nie tylko budowy nowych zbiorników, przepompowni i kanalizacji deszczowej, ale także rozwoju zielonej infrastruktury, w tym ogrodów deszczowych, które będą miały istotny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców.

Zagadnienia związane z odpornością na zmiany klimatu są zawierane w polityce przestrzennej miasta m.in. poprzez uwzględnianie uaktualnionych prognoz zmian klimatu w dokumentach strategicznych i planistycznych Gdańska oraz przez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (BZI), czyli sieci obszarów i obiektów pokrytych roślinnością lub wodami. Spójna i długoterminowa koncepcja rozwoju BZI została określona w **Gdańskiej Polityce Wodnej** oraz **Gdańskiej Polityce Zieleni**. Kierunki związane z polityką przestrzenną miasta uwzględniono w procedowanym Planie Ogólnym Gminy. Wyznaczone w planie strefy zieleni i rekreacji oraz strefy otwarte odzwierciedlają wizję systemu przyrodniczego miasta określoną w Gdańskiej Polityce Zieleni, a także budują podstawy do realizacji strategicznego celu „Zielone Miasto”. Ponadto strefy zieleni i rekreacji oraz strefy otwarte tworzą korytarze ekologiczne wyznaczone w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus (tzw. błękitno-zielone pasma) łączące większe i mniejsze kompleksy zieleni w spójną sieć BZI. W 2024 r. uchwalono 13 planów, które bezpośrednio uwzględniały potrzebę kształtowania zielonej infrastruktury poprzez zabezpieczenie terenów na różne formy zieleni.

Aby miasto było jak najlepiej przygotowane na konsekwencje intensywnych opadów i występujących coraz częściej okresów bezdeszczowych skutkujących suszami, wprowadzono kompleksowe podejście do retencji miejskiej dzięki pięciu głównym – niezależnym od siebie i równie ważnym – kierunkom działania w zakresie zagospodarowywania wód opadowych:

- **retencja zbiornikowa** – na koniec 2024 r. w Gdańsku znajdowało się 56 miejskich zbiorników przeciwpowodziowych i retencyjnych o łącznej pojemności 759 tys. m³;
- **retencja terenowa** – polegająca na wykorzystaniu terenów miejskich zlokalizowanych w dolinach i zagłębieniach terenu do czasowego przetrzymania wody w sytuacji obfitych opadów deszczu;
- **retencja uliczna** – działania w obrębie miejskiego pasa drogowego zwiększające wykorzystanie zieleni miejskiej w otwartych systemach kanalizacji deszczowej; zielenią tą, poza zagospodarowaniem części wody opadowej do nawadniania, umożliwia poprawę jej jakości; nadmiar wody odprowadzany jest do zamkniętego systemu kanalizacji deszczowej;
- **retencja przydomowa** – wynikająca z konieczności zagospodarowania „pierwszego” opadu atmosferycznego na terenie nieruchomości zgodnie z wydawanymi wytycznymi oraz uzgodnieniami spółki Gdańskie Wody; retencja przydomowa uwzględnia zagospodarowanie terenów prywatnych o różnym przeznaczeniu (budynki jedno- i wielorodzinne, osiedla mieszkaniowe, zakłady przemysłowe), z których woda opadowa bezpośrednio lub pośrednio zasila

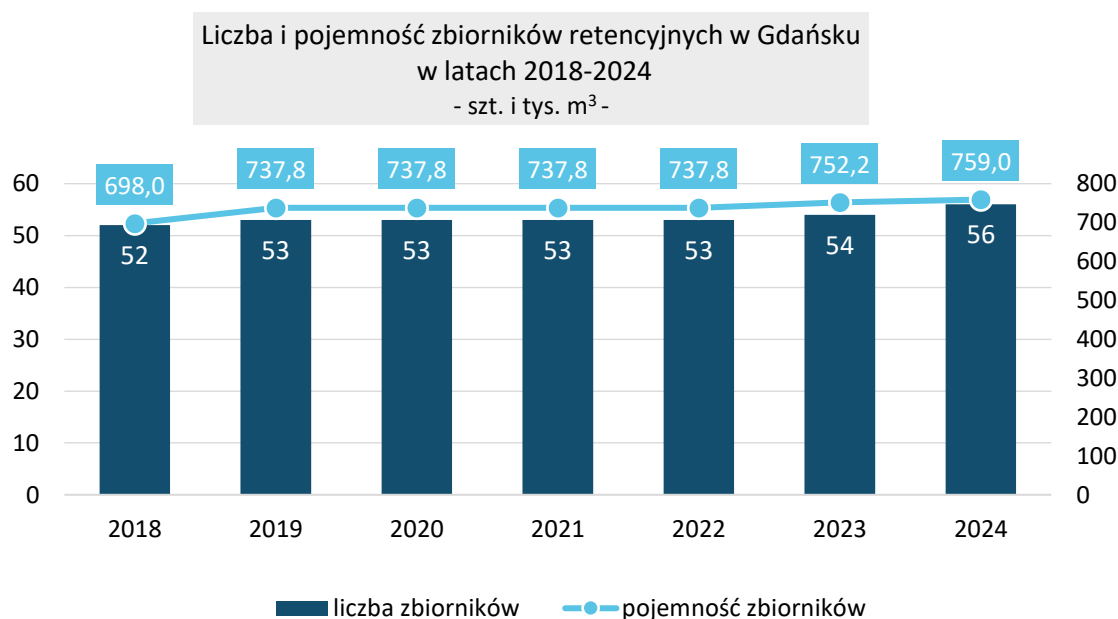
miejski system odwodnieniowy; na stworzenie przydomowego ogrodu deszczowego można otrzymać miejską dotację i wskazówki do jego realizacji;

- **wykorzystanie zieleni miejskiej do zatrzymywania wody** – w 2024 r. Gdańskie Wody utworzyły osiem obiektów małej retencji miejskiej (ogrodów deszczowych i niecek retencyjnych, w tym rewitalizację stawu Górska); wymienione obiekty stanowią elementy systemu powierzchniowej retencji miejskiej jako pierwszego poziomu zagospodarowania wód opadowych, poprawy jakości wody i zwiększenia pojemności retencyjnej miasta. Łącznie w 2024 r. w Gdańsku na gruntach gminnych funkcjonowało 98 obiektów zieleni retencyjnej (ogrody deszczowe i niecki trawiaste) o pojemności łącznej prawie 32 tys. m³.

Miasto Gdańsk wprowadziło w 2018 r. politykę **trójstopniowego zarządzania wodą opadową**. Pierwszy stopień polega na zatrzymaniu opadu 10-letniego w krajobrazie (retencja terenowa, uliczna, przydomowa, wykorzystanie zieleni miejskiej). W zakresie drugiego stopnia zarządzania wodą opadową następuje zatrzymanie wody 100-letniej w miejskich zbiornikach retencyjnych. Trzeci stopień polega na zarządzaniu kryzysowym infrastrukturą w razie wystąpienia opadów ulewnych i nawałnych oraz wzmacnianiu kompetencji i wyposażenia służb kryzysowych.

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodzią lub lokalnymi podtopieniami Prezydent Miasta Gdańska korzysta z pomocy **Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego** w zakresie podejmowania działań wymagających koordynacji akcji ratowniczej i zaangażowania w nią sił i środków na różnych szczeblach administracyjnych. Dokumentami pomocniczymi dla działań koordynacyjnych są „**Plan operacyjny ochrony przed powodzią miasta Gdańska**”, który określa zakres zadań poszczególnych służb i jednostek miejskich w celu zwiększenia odporności miasta m.in. na występowanie nawałnych deszczów, nagłych powodzi czy innych ekstremalnych zjawisk pogodowych, oraz „**Plan Zarządzania Kryzysowego**”. Dodatkowym dokumentem, jaki został wdrożony, jest „**Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Gdańska**”, mający na celu przygotowanie miasta i mieszkańców na konsekwencje zmian klimatu.

Cały czas rozwijana jest infrastruktura przeciwpowodziowa. Podstawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego Gdańska w 2024 r. stanowiła sieć 56 miejskich zbiorników przeciwpowodziowych i retencyjnych, zlokalizowanych kaskadowo na potokach i głównych kolektorach kanalizacji deszczowej, co tworzy system niespotykany w innych polskich miastach. Dużą wagę przykładają się także do zwiększania mikroretencji poprzez tworzenie łąk miejskich, ogrodów deszczowych i innych form zieleni retencyjnej. Infrastrukturę przeciwpowodziową tworzyło również ok. 22 tys. studni i 21 tys. wpustów ulicznych, ponad 300 km potoków i rowów, 620,7 km sieci kanalizacji deszczowej oraz 16 km wałów przeciwpowodziowych, przy uwzględnieniu prawostronnego obwałowania Kanału Raduni. Bieżący monitoring sytuacji hydrologicznej zapewniała sieć 24 deszczomierzy, 2 stacji meteo oraz 80 stacji pomiarów poziomu wody na zbiornikach i ciekach, jak również 4 stacje pomiaru jakości wód opadowych i 4 stacje pomiaru jakości wód powierzchniowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańskich Wód Sp. z o.o.

W 2024 r. miasto prowadziło prace nad przygotowaniem i opracowaniem aktualizacji Planu Adaptacji Miasta Gdańska do zmian klimatu do roku 2030 (MPA) i jego ewaluacji. Odkonano spotkanie interesariuszy MPA, które miało na celu przedstawienie ogólnych założeń planu oraz obowiązków wynikających z jego uchwalenia. Plan Adaptacji Miasta do zmian klimatu przewiduje w 2025 r. kontynuację prac nad koncepcją zagospodarowania wód opadowych i roztopowych oraz koncepcją zazieleniania miasta. Obie te koncepcje powinny być ze sobą spójne.

Gmina Miasta Gdańsk przystąpiła do konsorcjum realizującego projekt LifeCoolCity „Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą miast w procesie adaptacji do zmian klimatu” w ramach programu LIFE, finansowanego z funduszy Unii Europejskiej za pośrednictwem Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska. Projekt zakłada tworzenie narzędzi, które będą efektywnym wsparciem rozwoju BZi w mieście poprzez:

- rozpoznanie stanu pięciu czynników budujących potencjał adaptacyjny miasta;
- diagnozę i analizę zróżnicowania przestrzennego oraz dynamiki zmian stanu środowiska miejskiego;
- rekomendacje działań z zakresu BZi w mieście.

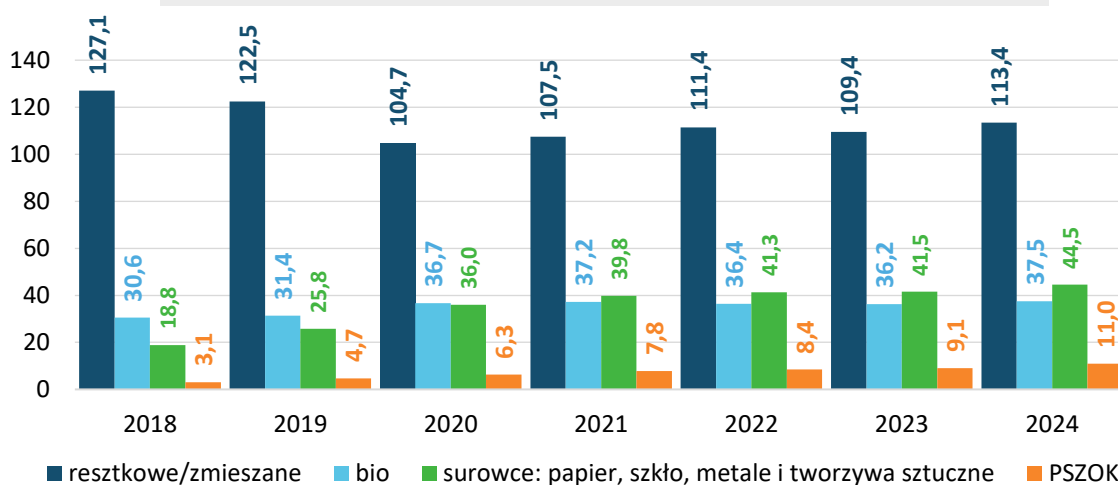
GOSPODARKA OBIEGU ZAMKNIĘTEGO

Gospodarka obiegu zamkniętego jest jednym z kluczowych kierunków działań na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Polega na wydłużeniu cyklu życia produktów oraz ograniczeniu liczby odpadów, strat energii i zasobów. Do najbardziej pożądaných sposobów postępowania z odpadami należą: zapobieganie ich powstawaniu, ponowne wykorzystanie i recykling. Dlatego podejmuje się działania na rzecz tworzenia rozwiązań, które umożliwiają realizację wizji „less waste” i „zero waste” – takich, jak np. dzielenie się, ponowne użycie, naprawa. By przeciwdziałać marnowaniu żywności, ważne jest skracanie łańcuchów dostaw, m.in. poprzez organizację małych targowisk, na których lokalni rolnicy mogą sprzedawać bezpośrednio swoje wyroby. Rozwijane są usługi miejskie oraz infrastruktura związana z selektywną zbiórką odpadów komunalnych. Skuteczność wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego zależy w dużym stopniu od działań edukacyjnych, zwłaszcza w zakresie zrównoważonej konsumpcji, odpowiedzialnego postępowania z odpadami i ekooszczędności. Zostały one szerzej opisane w rozdziale „Edukacja ekologiczna”. Ważnym kanałem komunikowania się w sprawie oferowanych usług i funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, a także promowania postaw związanych z ideą „zero waste” jest aplikacja Czyste Miasto Gdańsk. W 2024 r. korzystało z niej ponad 59 tys. osób – o ponad 10 tys. więcej niż rok wcześniej.

Gospodarowanie odpadami

W Gdańsku od 1 kwietnia 2018 r. obowiązuje pięciopojemnikowy system segregacji odpadów komunalnych, zgodny z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Odpady segregowane są na: papier (pojemnik niebieski), szkło (pojemnik zielony), metale i tworzywa sztuczne (pojemnik żółty), odpady biodegradowalne (pojemnik brązowy) i resztkowe/zmieszane (pojemnik szary). Od właścicieli nieruchomości zamieszkałych odbierane były ponadto: odpady stanowiące części roślin zebrane odrębnie od pozostałych bioodpadów, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony. Od 1 lutego 2020 r. selektywna zbiórka odpadów komunalnych jest obowiązkowa i obejmuje wszystkich właścicieli nieruchomości.

Masa odpadów zebranych w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w latach 2018–2024
- w tys. ton -

PSZOK – punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej, UMG.

Miasto podzielone było na sześć sektorów, z których każdy jest odrębnym obszarem systemu odbioru odpadów komunalnych. W okresie od kwietnia do czerwca 2024 r. zakończyły się umowy na odbieranie odpadów komunalnych w sektorach I–V zawarte w latach wcześniejszych. W wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego podpisano nowe umowy, obowiązujące do 2027 r., z PreZero Service Północ sp. z o.o. (w sektorach I–IV, przy czym w sektorze IV spółka PreZero zawarła umowę w konsorcjum z Przedsiębiorstwem Usługowym CLEAN-BUD sp.j.) oraz KOMA Usługi Komunalne sp. z o.o. (w sektorze V). W sektorze VI na odbieranie odpadów z nieruchomości zamieszkałych obowiązuje umowa z Gdańskimi Usługami Komunalnymi sp. z o.o. zawarta w 2018 r., natomiast na odbieranie odpadów z nieruchomości niezamieszkałych – umowa z tym samym podmiotem zawarta w wyniku zakończonego w 2024 r. postępowania przetargowego. W nowych umowach z wykonawcami zapewniono zwiększenie częstotliwości odbioru odpadów wielkogabarytowych i opon z zabudowy wielorodzinnej (1 × w tygodniu zamiast 1 × na 2 tyg.), a na terenie Śródmieścia – zwiększenie częstotliwości odbioru w zabudowie wielorodzinnej i mieszanej metali i tworzyw sztucznych oraz papieru (3 × w tyg. zamiast 2 ×), szkła (1 × w tyg. zamiast 1 × na 2 tyg.), a także umożliwienie odbioru pojemników ze szkłem z nieruchomości niezamieszkałych – zgodnie z deklaracją raz na 1, 2 lub 4 tygodnie zamiast raz na 2 lub 4 tygodnie.

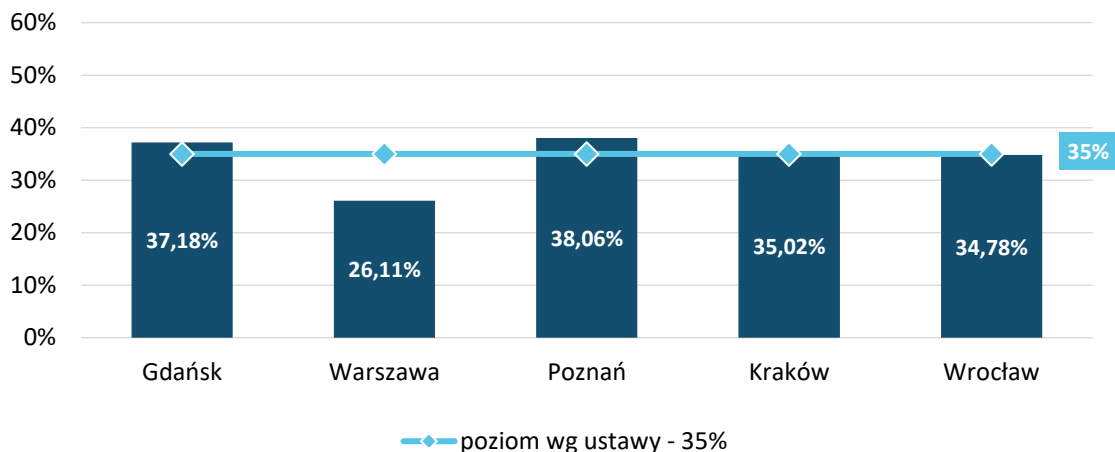
W 2024 r. łączna masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniosła 218 863 t (+6% r/r). Z tego 115 350 t (+4,4% r/r) stanowiły zmieszane odpady komunalne.

Od właścicieli nieruchomości w 2024 r. w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi firmy wywozowe odebrały łącznie 209 275 tys. ton odpadów (+5,6% r/r), w tym: 37,5 tys. ton odpadów kuchennych ulegających biodegradacji, 17 tys. ton metali i tworzyw sztucznych, 14,5 tys. ton papieru, 12 tys. ton szkła, 7,7 tys. ton odpadów wielkogabarytowych oraz 4,2 tys. ton odpadów biodegradowalnych stanowiących części roślin. Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne stanowiły 113,4 tys. ton.

W 2024 r. mieszkańcy Gdańska wypożyczyli blisko 200 drzewek w akcji przygotowanej przez ZUT pod nazwą „Wypożycz choinkę”. Dzięki hojności mieszkańców zebrano kwotę blisko 27 tys. zł, która w całości trafiła na konto Pomorskiego Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt „Ostoja”. Środki zostały przeznaczone na budowę letniej odchowalni dla jeży.

Poziom recyklingu w wybranych miastach Polski w 2023 r.

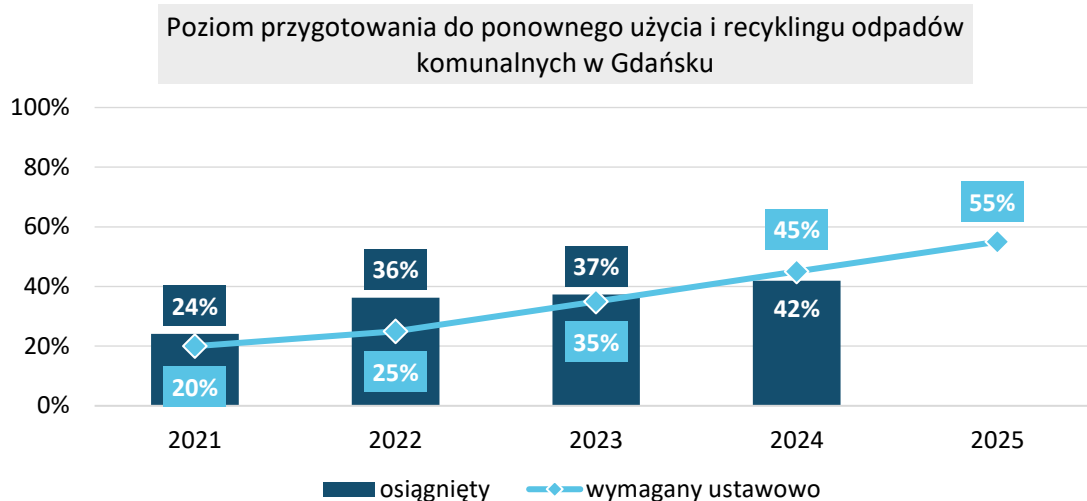

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

W 2024 r. wymagane prawem poziomy zagospodarowania odpadów komunalnych nie zostały osiągnięte. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wyniósł 41,87% i był niższy od wymaganego przepisami (45%). Odpady ulegające biodegradacji nie zostały przekazane do składowania (dopuszczalny poziom to 45% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.); wyprodukowano z nich kompost. Poziom składowania odpadów – rozumiany jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych – wyniósł ponad 19%. W tym przypadku dopuszczalny poziom, który zacznie obowiązywać w 2025 r., to 30%. Dużym wyzwaniem w kolejnych latach będzie spełnienie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wyznacza poziom 55% w 2025 r., a następnie wzrost o 1 pkt proc. rocznie aż do 65% w 2035 r. Aby spełnić te zobowiązania, potrzebna jest przede wszystkim poprawa jakości segregowania odpadów przez mieszkańców, gdyż nadal ponad połowa odpadów odbieranych z gospodarstw domowych to odpady zmieszane (resztkowe). Pożądana jest ponadto redukcja ilości wytwarzanych odpadów w gospodarstwach domowych zgodnie z koncepcją gospodarki obiegu zamkniętego, tj. poprzez ograniczenie konsumpcji nowych produktów oraz możliwie najdłuższe zachowanie użyteczności materiałów i produktów znajdujących się w użyciu.

Kontynuowano prace związane z uruchomieniem instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych – Portu Czystej Energii. Jako nowoczesna spalarnia śmieci nienadających się do recyklingu będzie on produkować jednocześnie energię elektryczną i ciepło. Łączna wartość inwestycji rozpoczętej w 2020 r. wyniosła ponad 750 mln zł. Prowadzono rozruchy przed oddaniem instalacji do pełnej eksploatacji oraz przygotowywano dokumentację do uzyskania koniecznych pozwoleń i koncesji. Większość odpadów (ponad 70%) trafi do Portu Czystej Energii z pobliskiego Zakładu Utylizacyjnego w Gdańsku. Poza tym do PCE będą przywożone odpady komunalne z prawie 40 pomorskich gmin. W 2024 r. prowadzono również prace przygotowawcze związane z planowaną budową instalacji fermentacji odpadów biodegradowalnych w Zakładzie Utylizacyjnym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej, UMG.

W Gdańsku funkcjonują dwa punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), zwane sorterowniami, tj. sorterownia Szadółki, zlokalizowana na terenie Zakładu Utylizacyjnego sp. z o.o. przy ul. Jabłoniowej 55, oraz sorterownia Rudniki – znajdująca się przy ul. Elbląskiej 66. W 2024 r. rozpoczęto prace nad otwarciem trzeciego punktu – przy ul. Meteorytowej na Osowej. W PSZOK mieszkańcy mogą pozostawić odpady niebezpieczne lub nietypowe, nieodbierane bezpośrednio z nieruchomości, np. elektroodpady czy pozaharmonogramowe odpady wielkogabarytowe i opony (te ostatnie w liczbie do 8 szt. na rok). Ponadto mieszkańcy mogą zostawić – wyłącznie w sorterowni Szadółki – do 2 t odpadów budowlanych i remontowych (limit na lokal mieszkalny). System gospodarki opadami uzupełniają objazdowa zbiórka odpadów niebezpiecznych, która odbywa się trzy razy w roku (w wypadku odbioru dużego sprzętu elektrycznego i elektronicznego – również na życzenie bezpośrednio z lokali mieszkalnych) oraz zestawy pojemników do segregacji surowców w przestrzeni publicznej miasta (231 na koniec 2024 r.). Od 2021 r. na terenie miasta funkcjonuje system ogólnodostępnych pojemników przeznaczonych do zbierania i zagospodarowania drobnego elektroprzętu w ramach projektu „Elektryczne śmieci”. Pod koniec 2024 r. pojemników było 102; tylko w omawianym roku zebrano w nich 230,8 t elektroodpadów.

W 2024 r. w ramach objazdowej zbiórki odpadów niebezpiecznych zebrano 51,7 t odpadów dostarczonych przez mieszkańców do wyznaczonych miejsc postoju pojazdu oraz odebrano 121,2 t odpadów bezpośrednio z lokali mieszkalnych. Spośród wszystkich odpadów zebranych w ramach OZON prawie 173 t stanowiły elektroodpady.

POWIERTRZE, WODA, GLEBA

Ochrona zasobów środowiska – powietrza, wody i gleb – to tworzenie bezpiecznych i zdrowych warunków życia w mieście. Do głównych kierunków działań związanych z ochroną środowiska należą: ograniczanie emisji zanieczyszczeń, ich usuwanie (np. oczyszczanie ścieków, podczyszczanie wody opadowej, zwiększanie ilości zieleni miejskiej oczyszczającej powietrze) oraz rozbudowa systemów monitoringu środowiska (powietrza, wód).

Ochrona powietrza

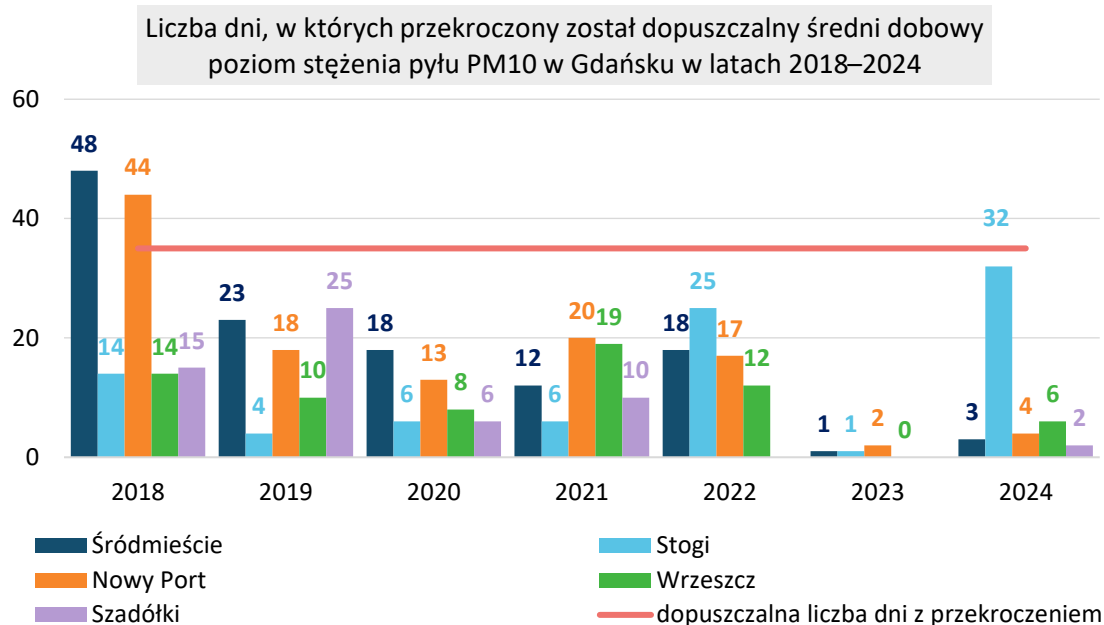
Na rzecz poprawy jakości powietrza prowadzone są liczne działania, związane m.in. z wymianą nieefektywnych źródeł ciepła (np. węglowych) na niskoemisyjne lub zeroemisyjne, kompleksową termomodernizacją budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, rozwojem sieci ciepłowniczej. W efekcie tych działań jednostkowe zużycie ciepła i energii elektrycznej ulegnie zmniejszeniu, co spowoduje podniesienie się komfortu życia i znaczące obniżenie emisji do powietrza zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Duży wpływ na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do powietrza będzie miał Port Czystej Energii, czyli gdańska elektrociepłownia na odpady komunalne nienadające się do recyklingu. Dzięki tej inwestycji znacznie zmniejszy się ilość odpadów trafiających na składowisko, a przez to również emisja metanu do powietrza.

Z danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków wynika, że w Gdańsku w 2024 r. znajdowało się 4349 nieefektywnych źródeł ciepła (niespełniających zapisów uchwały antysmogowej UMWP – Uchwała nr 309/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r.), które powinny być zlikwidowane w terminach określonych w uchwale antysmogowej dla województwa pomorskiego.

W 2024 r. najważniejszym problemem związanym ze środowiskowymi warunkami życia w mieście było zapylenie powietrza powodowane przez składowanie i transport węgla w Porcie Gdańsk, jak również brak odpowiedniego zabezpieczenia składowisk tego surowca. Pylenie miało charakter lokalny – było odczuwalne i uciążliwe szczególnie w dzielnicach przyportowych, tj. w Nowym Porcie, Brzeźnie, Letnicy, na Przeróbce i Stogach. W trosce o bezpieczeństwo mieszkańców władze Gdańska podjęły liczne interwencje i działania w celu poprawy tej sytuacji oraz powołano zespół ds. współpracy w zakresie ograniczenia uciążliwości powodowanych przez działalność prowadzoną na terenie Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A.

Monitoring powietrza prowadzony jest w ramach akredytowanej sieci pomiarowej zawiadywanej przez fundację ARMAG. Na koniec 2024 r. na terenie Gdańska funkcjonowało sześć stacji pomiarowych. Mierzone są w szczególności stężenia takich zanieczyszczeń, jak ditlenek siarki, tlenki azotu, pyły, tlenek węgla, ozon, benzen. Wyniki pomiarów można sprawdzać na bieżąco m.in. na stronie internetowej fundacji. W 2024 r. przeprowadzono modernizację stacji monitoringu powietrza AM3 w Nowym Porcie. Na początku 2025 r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska zgodnie z Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska uruchomił w Gdańsku stację monitoringu jakości powietrza, która jest zlokalizowana w sąsiedztwie ulic o bardzo dużym natężeniu ruchu samochodów: w pobliżu skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z al. Żołnierzy Wyklętych. Jest to tzw. stacja komunikacyjna, badająca oddziaływanie ruchu drogowego na jakość powietrza w mieście.

Wyniki pomiarów wskazują, że stan jakości powietrza na terenie Gdańska od kilku lat utrzymuje się na dobrym poziomie. W 2024 r., podobnie jak w latach poprzednich, nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych mierzonych w sieci ARMAG. Stopniowa poprawa jakości powietrza wynika przede wszystkim z wprowadzenia w województwie pomorskim uchwały antysmogowej, w której efekcie zmniejsza się niska emisja zanieczyszczeń z pieców i niskosprawnych kotłów, oraz z korzystnych warunków atmosferycznych, powodujących mniejsze zapotrzebowanie na ciepło. Średnie roczne stężenie pyłów zawieszonych PM₁₀ wzrosło w 2024 r. w porównaniu z sytuacją w 2023 r. (kiedy to odnotowano wartości najniższe od lat) i wyniosło od ok. 15 µg/m³ w Nowym Porcie do ponad 20 µg/m³ w Śródmieściu i 27 µg/m³ na Stogach (rok wcześniej – od ok. 13 µg/m³ do nieco ponad 18 µg/m³). Stężenie średniodobowe pyłu PM₁₀ zostało przekroczone aż 32 razy na Stogach, 6 razy we Wrzeszczu, 4 razy w Nowym Porcie, po 3 razy w Śródmieściu i na Matarni oraz 2 razy na Szadółkach. Pomimo zanotowanych wzrostów nie przekroczono dopuszczalnej częstości przekroczeń w roku kalendarzowym wynoszącej 35 dni. W poprzednich latach liczba dni, w których wartość tego parametru została przekroczona, była wyraźnie większa: do 20–25 dni na niektórych stacjach, a w 2018 r. nawet ponad 40 dni (poza rokiem 2023, kiedy to odnotowano najniższe wartości). Dopuszczalny dobowy poziom ozonu mierzony na stacji na Szadółkach został przekroczony pięć razy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych fundacji ARMAG.

Ochrona wód

Gdańsk jest położony nad Zatoką Gdańską, u ujścia Wisły. Łączna długość rzek, potoków, rowów na terenie miasta wynosi ok. 308 km (w tym długość rowów odwadniających – 168 km). W granicach administracyjnych Gdańska znajdują się jeziora, liczne stawy i zbiorniki wodne. Układ hydrograficzny żuławskiej części Gdańska tworzą poldery.

Monitoring jakości wód powierzchniowych wraz z obliczeniem ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych z terenu gminy Gdańsk do Zatoki Gdańskiej był prowadzony w 50 punktach pomiarowych (w 34 punktach na ciekach wodnych, w 9 punktach na zbiornikach wodnych oraz 7 na jeziorach).

Z punktu widzenia jakości wód powierzchniowych niezwykle istotne jest funkcjonowanie systemu zbierania, odprowadzania i oczyszczania ścieków z gospodarstw domowych, punktów usługowych, instytucji i zakładów przemysłowych. Oczyszczanie ścieków komunalnych z terenu Gdańska (i kilku sąsiednich gmin) odbywa się w Oczyszczalni Ścieków Gdańsk Wschód. Trójstopniowy układ technologiczny oczyszczalni obejmuje oczyszczenie mechaniczne, biologiczne i przeróbkę osadów. W 2024 r. oczyszczono w niej prawie 41,4 mln m³ ścieków. Oczyszczone ścieki odprowadzenie są rurociągiem tłocznym 2,4 km w głąb Zatoki Gdańskiej. Na terenie oczyszczalni funkcjonuje Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów, w której unieszkodliwiane są osady ściekowe. Instalacja została wyposażona w dwustopniowy system oczyszczania spalin, których jakość jest badana w sposób ciągły, w automatycznie działającym systemie monitoringu.

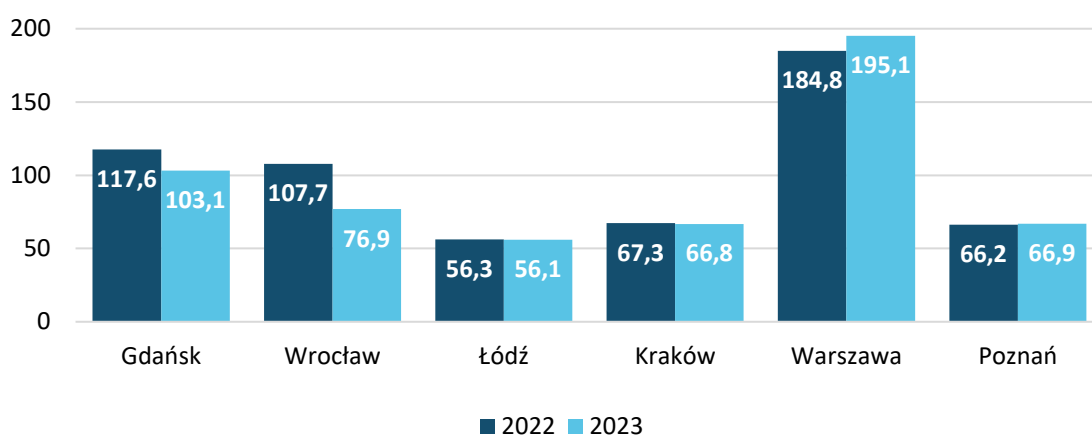
Świadczeniem usług i prowadzeniem działalności eksploatacyjnej w zakresie dostawy wody oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków w 2024 r. zajmowała się spółka Gdańskie Wodociągi S.A. Właścicielem komunalnych sieci i obiektów wodociągowo-kanalizacyjnych (wraz z oczyszczalnią ścieków Gdańsk-Wschód), eksploatowanych przez spółkę Gdańskie Wodociągi S.A., jest Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna sp. z o.o. Obiekty i sieci wodociągowe obsługujące teren Gdańska obejmują: ujęcie powierzchniowe, dziesięć ujęć głębinowych i ujęcie drenażowe.

W 2024 r. kontynuowano prowadzenie monitoringu wód podziemnych na obszarze Gdańska. Stan chemiczny wód jest monitorowany w 133 studniach na terenie komunalnych ujęć wody oraz w 264 otworach obserwacyjnych (piezometrach) zlokalizowanych w granicach wyznaczonych stref ochronnych ujęć oraz w rejonie oczyszczalni ścieków Gdańsk-Wschód. W ramach realizacji wieloletniego projektu pn. „Rozwój systemu monitoringu wód podziemnych na obszarze Gdańska, Sopotu i gminy Pruszcz Gdański”, dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, oceniono stan wód podziemnych na obszarze Gdańska, zweryfikowano zasoby wodne obejmujące zasoby dyspozycyjne i eksploatacyjne wybranych ujęć zagrożonych i perspektywicznych, opracowano model matematyczny przepływu i transportu zanieczyszczeń w wodach oraz matematyczny model przepływu wód podziemnych. Przeprowadzone badania potwierdziły, że w większości ujęć komunalnych na terenie Gdańska eksploatowana jest woda dobrej i bardzo dobrej jakości. Potrzeba utrzymania dotychczasowego systemu

monitorowania wód podziemnych, zwłaszcza w strefach presji czynników antropogenicznych oraz zachodzących zmian hydrodynamicznych. Na podstawie wykonanych badań przyjęto szereg działań mających na celu ochronę wód podziemnych i ograniczenie negatywnych skutków dla środowiska. W toku prac badawczych opracowano również zasady monitorowania wód podziemnych na obszarze Gdańska oraz eksploatacji wybranych ujęć wody.

W ramach projektu EMPEREST (Eliminating Micro-Pollutants from Effluents for REuse STRategies), którego celem jest ocena obecności tzw. trwałych zanieczyszczeń organicznych w ściekach odprowadzanych do środowiska oraz możliwości ich usuwania w komunalnych oczyszczalniach ścieków, w 2024 r. zakończono budowę kontenerowej instalacji pilotowej do badań usuwania mikrozanieczyszczeń z wody i ścieków. Przeprowadzono badania pilotowe w zakresie usuwania mikrozanieczyszczeń na oczyszczalni ścieków Gdańsk-Wschód. Uzyskane wyniki potwierdziły wysoką efektywność usuwania mikrozanieczyszczeń w procesie ozonowania i adsorpcji na poziomie 87–100%, z wyjątkiem związków poli- i perfluoroalkilowych, dla których uzyskanie redukcji 100% wymagało zastosowania dodatkowego procesu wymiany jonowej.

**Zużycie wody na mieszkańca w wybranych miastach Polski
w latach 2022–2023**
- m³ -

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Łączna długość sieci wodociągowej (magistrale wodociągowe i sieci rozdzielcze) na koniec 2024 r. wyniosła 1325,5 km, co oznacza wzrost o prawie 17,5 km w stosunku do poprzedniego roku. W tym samym okresie długość sieci kanalizacyjnej (sieci grawitacyjnej i tłocznej) osiągnęła 1130,9 km, tj. o prawie 14 km więcej niż w 2023 r. Liczba budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania z przyłączem do sieci wodociągowej wynosiła 34 227, a w przypadku sieci kanalizacyjnej – 32 614.

Długość sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej w Gdańsku w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Infrastruktura sieci wodociągowej							
Ogólna długość sieci wodociągowej (km), w tym:	1216,9	1239,1	1244,3	1268,9	1285,9	1308,1	1325,5
magistrale wodociągowe	239,3	215,9	216,0	217,3	219,4	221,6	222,7
sieci rozdzielcze	977,6	1023,2	1028,3	1051,6	1066,5	1086,6	1102,8
przyłącza wodociągowe	236,6	248,1	248,1	250,4	251,6	252,2	252,5
Infrastruktura sieci kanalizacji sanitarnej							
Ogólna długość sieci kanalizacji sanitarnej (km), w tym:	1054,4	1067,0	1075,3	1093,6	1103,2	1117,1	1130,9
sieć grawitacyjna	935,0	947,4	954,7	971,3	979,8	993,4	1005,9
sieć tłoczna	119,4	119,6	120,6	122,3	123,4	123,7	125,0
przyłącza kanalizacji sanitarnej	227,6	228,1	228,2	229,7	230,5	231,0	231,9
Przepompownie ścieków, w tym:	130	132	134	139	143	148	149
z obsługą stałą	2	2	2	2	2	2	2
z obsługą dochodzącą	128	130	132	137	141	146	147

Źródło: Gdańskie Wodociągi S.A., stan na dzień 31.12.2024 r.

Na początku 2025 r. zakończono realizację **III etapu Gdańskiego Projektu Wodno-Ściekowego**, dofinansowanego z funduszy Unii Europejskiej. Projekt obejmował 28 zadań inwestycyjnych. Cele projektu to: poprawa i ochrona stanu środowiska naturalnego oraz czystości wód i gleby, ochrona zdrowia ludzkiego, dostosowanie gospodarki wodno-ściekowej miasta do krajowych i unijnych wymagań prawnych. Dzięki projektowi od 2017 r. zostało wybudowanych 10,2 km sieci kanalizacji sanitarnej, a przebudowanych – 26,2 km tej sieci. Powstała sieć wodociągowa o długości 3,5 km, a przebudowa sieci wodociągowej objęła 6,8 km.

Ochrona gleb

Gmina jest zobowiązana do kontroli istniejących zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Na koniec 2024 r. zaewidencjonowano 1758 szt. zbiorników i przydomowych oczyszczalni. Wydział Ekologii i Energetyki, wypełniając obowiązki ustawowe, skontrolował 515 nieskanalizowanych nieruchomości w zakresie częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Właściciele nieruchomości wywiązywali się z obowiązku pozbywania się nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy oraz regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach. Wszystkie kontrolowane nieruchomości miały zawarte umowy z podmiotami posiadającymi zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie miasta Gdańska.

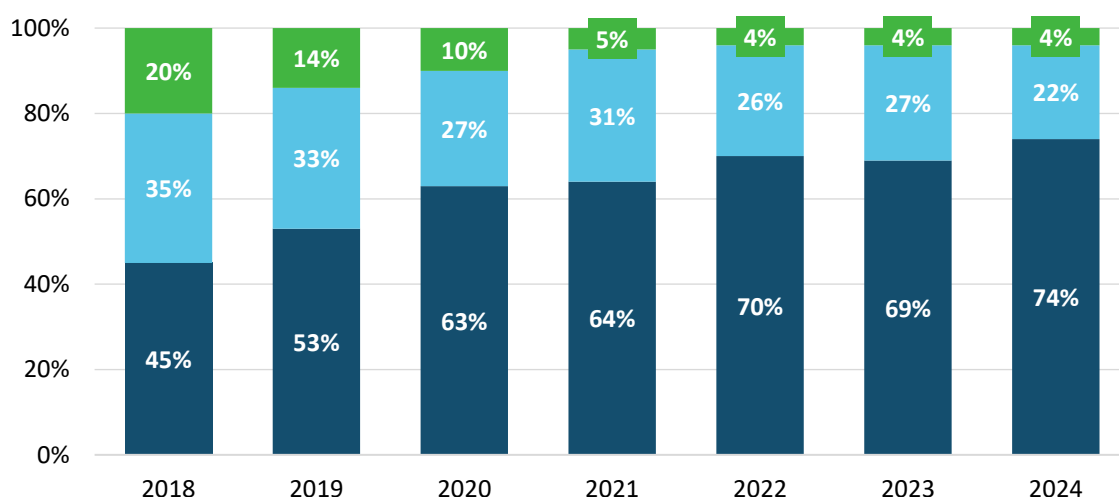
W 2024 r. zakończono prace związane z remediacją Szańca Zachodniego – wymieniono skażone substancjami ropopochodnymi grunty o powierzchni 4,6 ha. Wymiana zanieczyszczonego gruntu była konieczna, by móc docelowo zagospodarować teren Szańca na użytek mieszkańców Gdańska i stworzyć w kolejnych latach park z nowymi nasadzeniami i teren rekreacyjny.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Edukacja ekologiczna oraz działania na rzecz zwiększania świadomości mieszkanki i mieszkańców są istotnym elementem zielonej polityki miasta, niezbędnym do skutecznej realizacji celów związanych z ochroną środowiska, zrównoważonym rozwojem czy adaptacją do zmiany klimatu. Działania edukacyjne ukierunkowane są na promowanie proekologicznych postaw społecznych i dotyczą szerokiego spektrum tematów: m.in. odpowiedzialnego postępowania z odpadami, zrównoważonej konsumpcji, racjonalnego wykorzystywania wody i energii, retencji wody opadowej, ochrony jakości powietrza i wód, funkcjonowania i ochrony miejskich ekosystemów, bioróżnorodności. W edukację ekologiczną angażują się UMG oraz różne miejskie jednostki i spółki, które prowadzą kampanie informacyjno-edukacyjne z wykorzystaniem różnorodnych kanałów komunikacji, organizują wydarzenia miejskie o tematyce środowiskowej (np. Festiwal Czyste Miasto Gdańsk) czy spotkania i warsztaty o charakterze szkoleniowym, skierowane głównie do dzieci i młodzieży.

Jednym z ważniejszych rozwijanych w ostatnich latach kierunków edukacji ekologicznej w Gdańsku jest edukacja w zakresie odpowiedzialnego postępowania z odpadami i gospodarki obiegu zamkniętego. Poprzez edukację mieszkańców dotyczącą segregacji odpadów, odzysku surowców oraz wspierania oddolnych ekoinicjatyw kształtowane postawy społeczne sprzyjające zachowaniu czystości w mieście, segregacji odpadów komunalnych oraz ochronie środowiska naturalnego. Ważnym kanałem komunikowania się w sprawie oferowanych usług i funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, a także promowania postaw związanych z ideą „zero waste” jest **aplikacja Czyste Miasto Gdańsk**. W 2024 r. korzystało z niej ok. 60 tys. osób.

Deklarowane przez mieszkańców postawy wobec segregowania odpadów – struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy w Pana/Pani gospodarstwie domowym odpady domowe są segregowane?”

■ nie ■ tak, zdarza się, że są segregowane, ale czasem to nie wychodzi ■ tak, są segregowane regularnie i dokładnie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych wśród mieszkańców, które przeprowadzał UMG.

W 2024 r. odbyła się 1. edycja koordynowanego przez Hevelianum „Programu Zielonej Edukacji. Gdańsk”. Główne cele tego miejskiego programu edukacji ekologicznej i klimatycznej – skierowanego do publicznych samorządowych szkół podstawowych, ponadpodstawowych i przedszkoli – to: upowszechnianie wiedzy nt. zmian w środowisku i świadomości wpływu własnych działań na przyrodę; kształtowanie proekologicznych postaw i wartości (uwrażliwienie na przyrodę); pokazanie alternatywy dla świata cyfrowego; nabycie umiejętności podnoszących sprawczość; rozwój kwalifikacji i kompetencji nauczycieli w zakresie edukacji ekologicznej i klimatycznej; sieciowanie szkół i nauczycieli wokół problematyki ekologicznej; zbudowanie partnerskiej sieci podmiotów zaangażowanych w edukację ekologiczną dzieci i młodzieży. Program współtworzą wydziały UMG oraz miejskie spółki i jednostki organizacyjne, takie jak: Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień, Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, Gdański Ogród Zoologiczny, Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, Gdańskie Autobusy i Tramwaje, Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna, Zarząd Transportu Miejskiego, Gdańskie Wody, Zakład Utylizacyjny oraz Port

Czystej Energii. W pierwszej odsłonie programu udział wzięło 28 gdańskich placówek oświatowych; w działanie zaangażowanych było łącznie: 20 ekspertów z gdańskich jednostek, 40 nauczycieli i blisko 1 tys. podopiecznych przedszkoli oraz uczniów i uczennic szkół, a efekty podjętych inicjatyw dotarły do ponad 1,6 tys. osób. We wrześniu 2024 r. rozpoczęła się 2. edycja programu, do której zgłosiły się 63 gdańskie placówki oświatowe. Efekty ich ekologicznych działań poznamy w czerwcu 2025 r.

Europejskie Centrum Solidarności oraz Goyki 3 Art Inkubator z Sopotu założyły w 2023 r. grupę Zielone Instytucje Trójmiasta i Pomorza, skupiającą podmioty działające w obszarze kultury, edukacji i nauki. W 2024 r. zrzeszone w niej instytucje podpisały list intencyjny, wyrażając w ten sposób wolę wdrażania w swojej działalności zielonych rozwiązań, a także chęć wspólnego działania na rzecz minimalizowania negatywnego wpływu na środowisko oraz zwiększania społecznej świadomości w tym zakresie. Podpisanie listu, sygnowanego łącznie przez 21 dyrektorów trójmiejskich i pomorskich ośrodków nauki, kultury i edukacji, jest konsekwencją rocznej wymiany doświadczeń i wiedzy pomiędzy instytucjami.

W ramach Budżetu Obywatelskiego po raz piąty istniała możliwość zgłaszania projektów w kategorii Zielony BO, mającej na celu zwiększenie ilości zieleni w mieście, budowę ogrodów deszczowych, działania ekologiczne (np. edukacyjne, kulturalne, informacyjne), co wpisuje się w politykę zazieleniania miasta i budowania odporności na zmiany klimatu. Zielony BO w Gdańsku to wyodrębniona w BO pula środków przeznaczona na stworzenie atrakcyjnych terenów zielonych, zarówno na poziomie dzielnic, jak i w całym mieście. W 2024 r. łączna kwota BO wyniosła ponad 21,5 mln zł, z czego ponad 5 mln zł dotyczyło Zielonego BO.

W 2024 r. Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS) zakończył realizację największego projektu edukacji ekologicznej w metropolii – pn. „**Klimat w szkołach metropolii**”. Przez 3 lata eksperci przeszkolili ponad 90 nauczycieli biologii, geografii i przyrody, którzy przeprowadzili łącznie 645 lekcji dla blisko 11 tys. uczniów. Projekt „Klimat w szkołach metropolii”, o wartości 3,5 mln zł, był częścią programu „Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu”. Dofinansowanie pochodziło ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014–2021 oraz budżetu państwa. OMGGS realizował go we współpracy z partnerem merytorycznym: spółką Gdańskie Wody – oraz z partnerem zagranicznym: International Development Norway.

W 2024 r. wydano:

- 7 decyzji o odebraniu zwierząt: 70 psów i 4 kawii domowych;
- 6 zezwoleń na utrzymywanie psa rasy uznawanej za agresywną;
- 781 kart wędkarskich;
- 99 zaświadczeń dotyczących zarejestrowania zwierząt podlegających ochronie na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej – tzw. zwierząt egzotycznych.

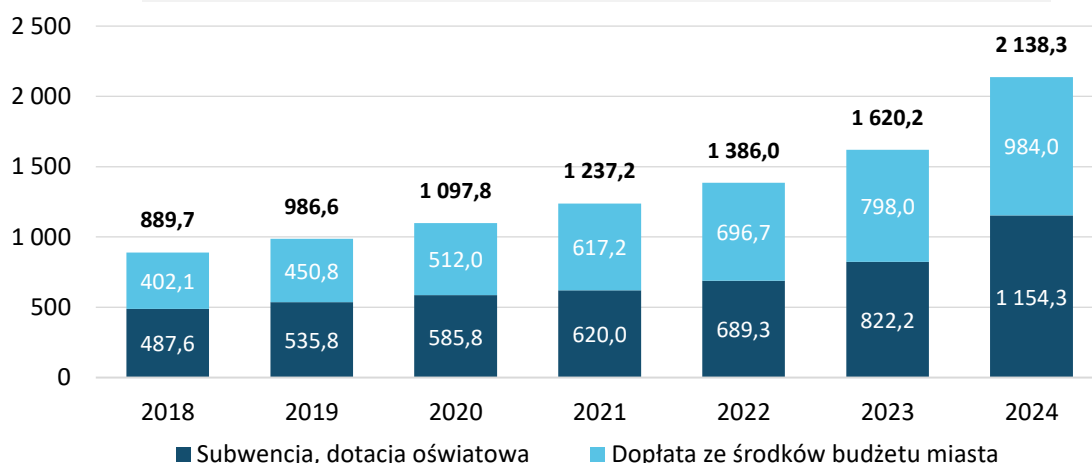
EDUKACJA

Edukacja to z jednej strony proces zdobywania wiedzy i kompetencji, a z drugiej – kreowania postaw i cech niezbędnych w nowoczesnym społeczeństwie. Inwestycje i projekty realizowane przez Gdańsk zmierzają do podniesienia jakości i dostępności edukacji oraz organizacji systemu kształcenia, który będzie sprzyjać wyrównywaniu szans edukacyjnych, tak aby dawać każdemu młodemu człowiekowi możliwość rozwinięcia naturalnego potencjału. Priorytet stanowi zapewnienie uczniom gdańskich placówek warunków do odkrywania i rozwijania talentów. Jednym z głównych kierunków rozwoju gdańskiej edukacji jest również zwiększenie atrakcyjności oferty kształcenia zawodowego. Działania stają się skuteczniejsze dzięki angażowaniu rodziców, nauczycieli, społeczności lokalnej, pracodawców, organizacji pozarządowych oraz innych partnerów.

Wydatki na oświatę i wychowanie w 2024 r. były o 32% (518,1 mln zł) wyższe niż w poprzednim roku. Udział dopłaty z budżetu miasta wyniósł 46% (984,0 mln zł).

Finansowanie oświaty i wychowania w latach 2018–2024 (wydatki bieżące) - dane w mln zł -

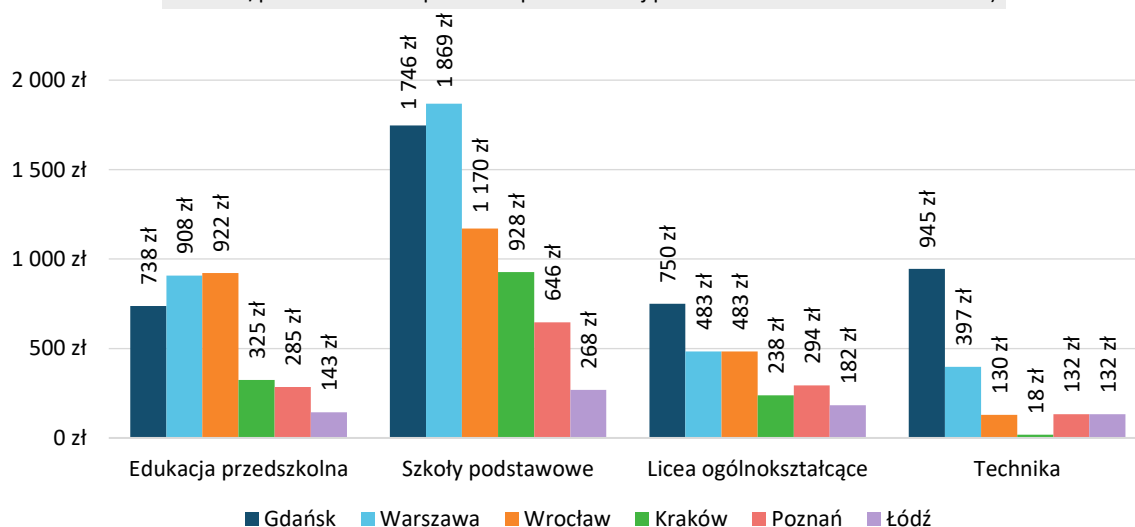

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budżetu Miasta i Podatków, UMG.

Pogłębiającym się z każdym rokiem problemem jest finansowanie systemu oświaty. Wydatki bieżące na oświatę i wychowanie wzrosły o 32% r/r do poziomu 2,1 mld zł. Udział dopłaty z budżetu miasta w 2024 r. wyniósł 46%, co oznacza, że oświata i wychowanie były finansowane z budżetu centralnego zaledwie w połowie. Dopłata z budżetu miasta do edukacji wyniosła 984,0 mln zł i była wyższa o 23% r/r. W latach 2018–2024 wysokość subwencji i dotacji oświatowej wzrosła o 137% (tj. o 667 mln zł), a dopłata z budżetu miasta – o 145% (582 mln zł).

Gdańsk wyróżnia się na tle innych dużych miast Polski pod względem inwestycji w edukację. Na podstawie zamieszczonego niżej wykresu, dotyczącego przeciętnych rocznych wydatków majątkowych z budżetu gminy na edukację w latach 2019–2023 w wybranych miastach Polski, można zauważyć, że w Gdańsku ponoszone były wysokie nakłady na edukację na każdym szczeblu kształcenia (w przeliczeniu na 1 ucznia/przedszkolaka w placówce prowadzonej przez miasto). W Gdańsku, w Warszawie i we Wrocławiu dynamiczny rozwój demograficzny, szczególnie wśród młodych rodzin, przekłada się na zwiększone potrzeby w zakresie edukacji przedszkolnej. W przypadku szkolnictwa podstawowego, oprócz Gdańska, wysokimi nakładami wyróżniała się Warszawa, co jest związane z intensywną rozbudową sieci szkół oraz modernizacją istniejących obiektów. Gdańsk konsekwentnie inwestuje w rozwój edukacji ponadpodstawowej – ogólnokształcącej i zawodowej – co znajduje odzwierciedlenie w zwiększonych nakładach na licea i technika.

Wysiłek inwestycyjny na edukację w wybranych miastach Polski (przeciętne roczne wydatki majątkowe z budżetu gminy w przeliczeniu na 1 ucznia/przedszkolaka w placówce prowadzonej przez miasto w okresie 2019–2023)

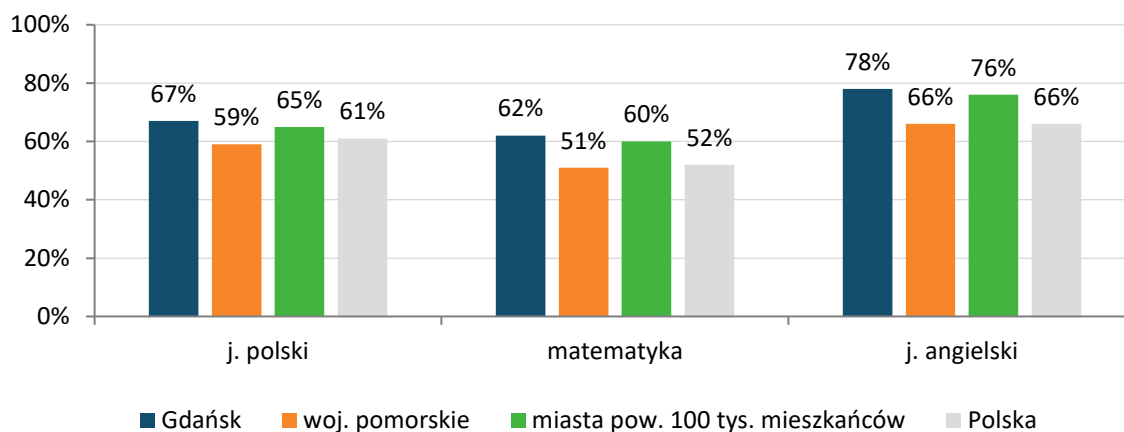

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Monitoringu Usług Publicznych, GUS.

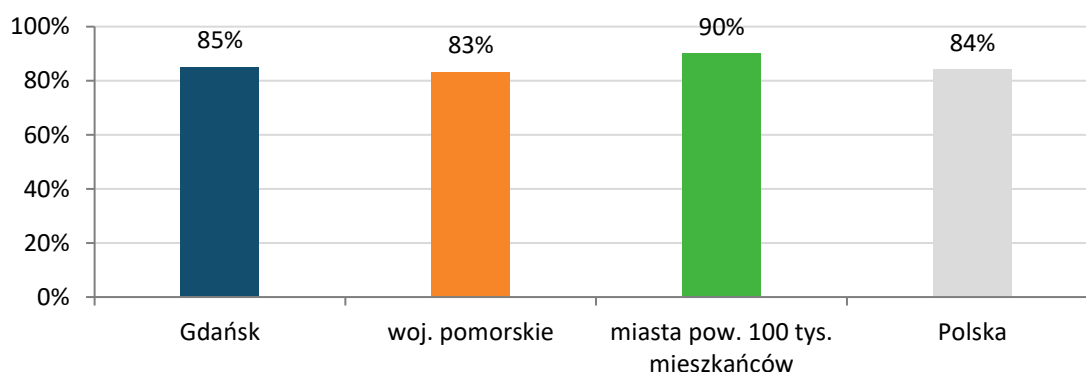
Dobra edukacja pozwala zaspokajać aspiracje zawodowe i finansowe oraz stanowi fundament rozwoju osobistego i świadomego życia. W związku z tym podnoszenie jakości kształcenia jest jednym z głównych wyzwań w obszarze edukacji, w Gdańsku podejmowanym przez rozwijanie systemu wsparcia i organizacji pracy placówek oświatowych. Duży nacisk kładzie się na sieciowanie i tworzenie warunków do współpracy między szkołami i przedszkolami. Ważnym kierunkiem jest również wspieranie innowacyjności w pracy dydaktycznej i wychowawczej oraz organizacji pracy placówek. Podejmowane są działania zmierzające do systematycznej poprawy warunków rozwoju zawodowego i osobistego kadry gdańskiego systemu edukacji, wychowania i opieki. Wspiera się także inicjatywy służące samodoskonaleniu nauczycieli, wymianie doświadczeń i umiejętności. Podnoszeniu jakości edukacji sprzyja również włączanie rodziców i społeczności lokalnej w działania służące rozwojowi placówek.

Jednym z mierników jakości kształcenia w placówkach szkolnych są egzaminy końcowe. W 2024 r., podobnie jak w poprzednich latach, wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gdańsku były lepsze od średniej wojewódzkiej i krajowej. Różnice osiągnęły 6–8 pkt proc. w przypadku języka polskiego, 8-9 pkt proc. dla matematyki i 12 pkt proc. dla języka angielskiego. Rezultaty gdańskich uczniów były również lepsze od średniej w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców (o 2 pkt proc.). Zdawalność matury w podstawowym terminie osiągnęła w Gdańsku poziom 85%. Był to wynik lepszy o 2 pkt proc. niż w województwie i o 1 pkt proc. niż w kraju. Podobnie jak w poprzednich latach, w 2024 r. zdawalność była gorsza (o 5 pkt proc.) niż w innych dużych miastach.

Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Zdawalność egzaminu maturalnego w 2024 r.
(termin podstawowy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

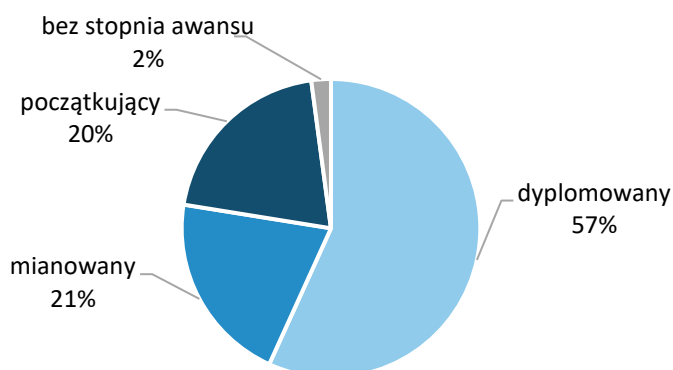
Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości wspiera dyrektorów i nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji i wprowadzania innowacyjnych metod nauczania. Środkami na doskonalenie i doksztacanie nauczycieli dysponują również dyrektorzy placówek.

Średni wymiar etatu nauczyciela w placówce samorządowej w 2024 r. wynosił 1,05 (o 0,14 etatu więcej niż w 2018 r.), co jest odzwierciedleniem zjawiska niedoboru nauczycieli i próby przeciwdziałania brakom kadrowym przez zwiększanie wymiaru czasu pracy lub zatrudnianie nauczyciela w więcej niż jednej placówce.

W r.szk. 2024/2025 przedszkola i szkoły samorządowe zatrudniały 8,4 tys. nauczycieli w łącznym wymiarze 8,9 tys. etatów pedagogicznych (w 2023 r. było to 8,3 tys. nauczycieli pracujących na 8,9 tys. etatów). W placówkach niesamorządowych zatrudnionych było 4,7 tys. nauczycieli na 2,6 tys. etatów, a średni wymiar etatu wynosił 0,67 (spadek o 0,12 etatu w porównaniu z poprzednim rokiem). W placówkach samorządowych najliczniej reprezentowani są nauczyciele dyplomowani, którzy stanowią 57% kadry. Nauczycieli początkujących jest 20%, a mianowanych – 21%.

Struktura zatrudnienia nauczycieli w gdańskich placówkach samorządowych w roku szkolnym 2024/2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji, UMG.

Dostępność do szkół, przedszkoli i żłobków

Placówki oświatowe wymagają ciągłego rozwoju i elastycznego dostosowywania do zmieniających się uwarunkowań. Celem miejskich działań jest zapewnienie dostępności i wysokiej jakości infrastruktury.

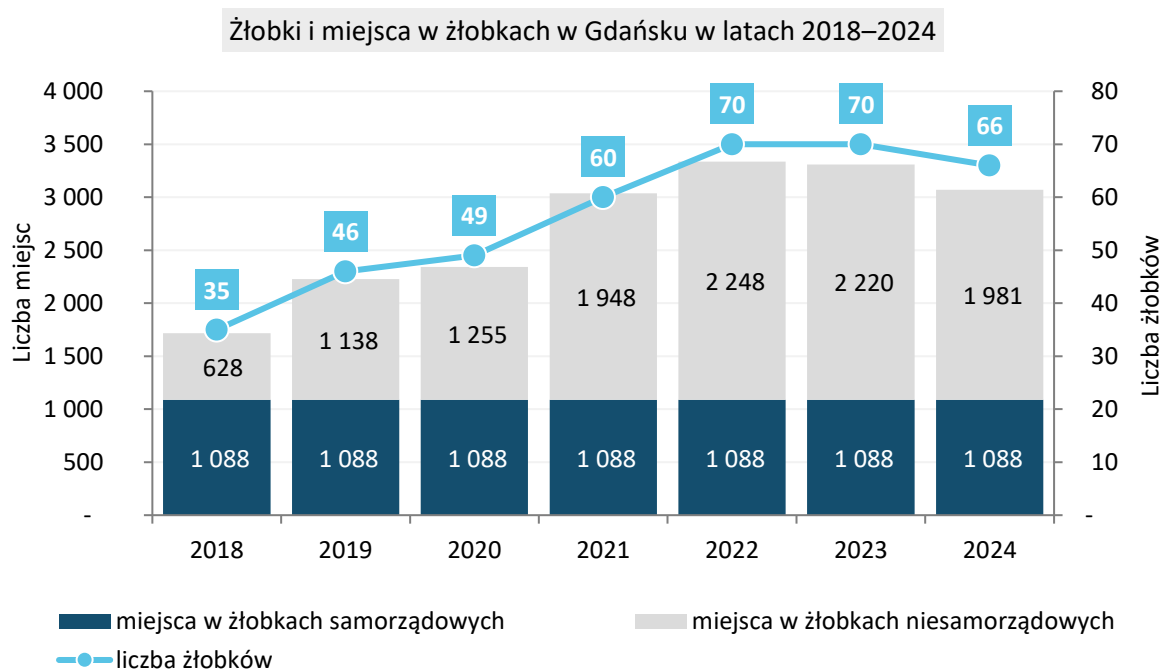
W r.szk. 2024/2025 gdańską sieć placówek samorządowych tworzą:

- 13 żłobków,
- 66 przedszkoli,
- 75 szkół podstawowych (w tym 1 dla dorosłych),
- 20 liceów ogólnokształcących (w tym 1 dla dorosłych),
- 13 techników,
- 12 szkół branżowych I stopnia,
- 2 szkoły branżowe II stopnia,
- 3 szkoły policealne,
- 3 szkoły specjalne przysposabiające do pracy,
- 11 innych placówek (6 poradni psychologiczno-pedagogicznych, Pałac Młodzieży, Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia, Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego, Bursa Gdańska, Specjalny Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem).

Sieć placówek edukacyjnych jest dostosowywana do sytuacji demograficznej miasta i dzielnic, a ich dostępność zwiększana dzięki budowie nowych obiektów oraz tworzeniu placówek w partnerstwie z podmiotami zewnętrznymi. Równie ważnym kierunkiem działań jest unowocześnianie istniejących placówek. Ich stan i użyteczność poprawiają: remonty budynków, modernizacje pracowni i warsztatów, zakupy wyposażenia, w tym sprzętu multimedialnego, oraz modernizacje infrastruktury sportowej. Dzięki konsekwentnie prowadzonym inwestycjom poprawiają się warunki nauki i rozwoju dzieci i młodzieży w Gdańsku.

Opieka nad dziećmi do lat 3

W 2024 r. w Gdańsku funkcjonowało 66 żłobków – o 4 placówki niepubliczne mniej niż w 2023 r. Liczba miejsc w żłobkach wynosiła 3,1 tys. i była niższa o 239 miejsc r/r. Gdański Zespół Żłobków, podobnie jak rok wcześniej, miał 13 filii i oferował łącznie 1088 miejsc dla dzieci. By umożliwić dostęp do opieki żłobkowej większej liczbie rodziców, od 2019 r. funkcjonuje Gdański Bon Żłobkowy, czyli dopłata miasta w wysokości do 500 zł miesięcznie do pobytu dziecka w placówce niepublicznej. W 2024 r. skorzystało z niego 660 dzieci (rok wcześniej – 1060 dzieci). Należy zauważyć, że od 2024 r. wsparciem finansowym dla rodziców wychowujących małe dzieci jest świadczenie „Aktywnie w żłobku” w ramach rządowego programu Aktywny Rodzic, który znacznie zmniejszył zainteresowanie programem miejskim, a także wpłynął na kryteria dochodowe pozwalające z niego korzystać. Ofertę opieki nad dziećmi do lat 3 uzupełniano dzięki niepublicznym klubom dziecięcym (42 placówki – 870 miejsc) oraz dziennym opiekunom (80 opiekunów, z których każdy mógł zapewnić opiekę 5 dzieciom do lat 3). Łącznie wszystkie formy opieki nad dziećmi do lat 3 oferowały niemal 4,4 tys. miejsc – o 284 mniej niż w 2023 r. (jednocześnie w latach 2023–2024 liczba dzieci w tym wieku spadła o 558).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Wydziału Edukacji, UMG.

Wychowanie przedszkolne

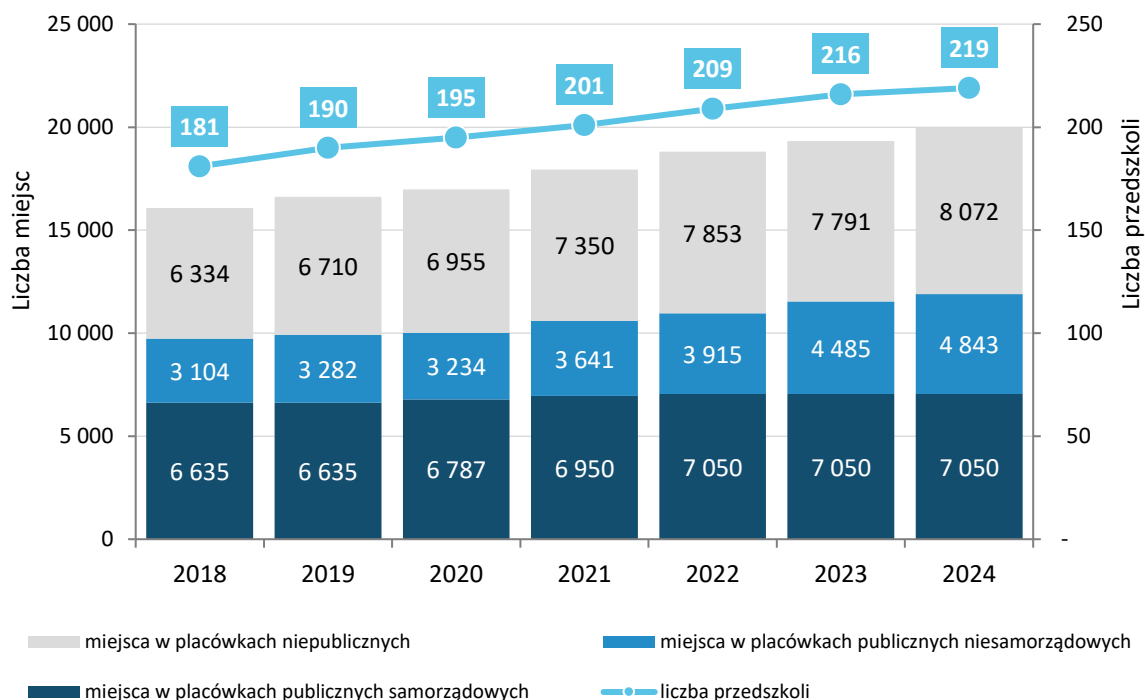
Wychowanie przedszkolne zapewniają przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz punkty przedszkolne. Na początku r.szk. 2024/2025 w Gdańsku **działało 219 przedszkoli (o 3 więcej niż rok wcześniej)**, oferujących łącznie niemal 20 tys. miejsc dla dzieci (wzrost o ponad 600 r/r). Był to kolejny rok wzrostu liczby placówek i miejsc w przedszkolach. W wyniku realizowanych od 2016 r. działań miasta polegających na upublicznianiu placówek niepublicznych oraz tworzeniu nowych miejsc przedszkolnych w partnerstwie z podmiotami zewnętrznymi powstało nowe przedszkole publiczne niesamorządowe (łącznie w 2024 r. było ich już 41 – z ponad 4,8 tys. miejsc). Ogółem przedszkola publiczne (samorządowe i niesamorządowe) oferowały miejsca dla 11,9 tys. dzieci, co stanowi 59,6% wszystkich miejsc w gdańskich przedszkolach. Z kolei przedszkola niepubliczne mogły przyjąć prawie 8,1 tys. podopiecznych. Ofertę

wychowania przedszkolnego uzupełniają oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (tzw. zerówki), do których uczęszczało 1,9 tys. dzieci (z tego niemal 79% w szkołach samorządowych), oraz 44 punkty przedszkolne, które w 2024 r. przygotowały 895 miejsc (w tym 117 miejsc w 6 placówkach publicznych).

W 2024 r. rozpoczęły funkcjonowanie Katolickie Przedszkole im. św. Kazimierza w Gdańsku przy ul. Pilotów 1 oraz Szczęśliwe Przedszkole SOUL i FLOW przy ul. Dywizjonu 303 25. Ponadto, jeszcze pod koniec 2023 r., działalność rozpoczęło przedszkole Mindful Kids przy ul. Marcowej 2.

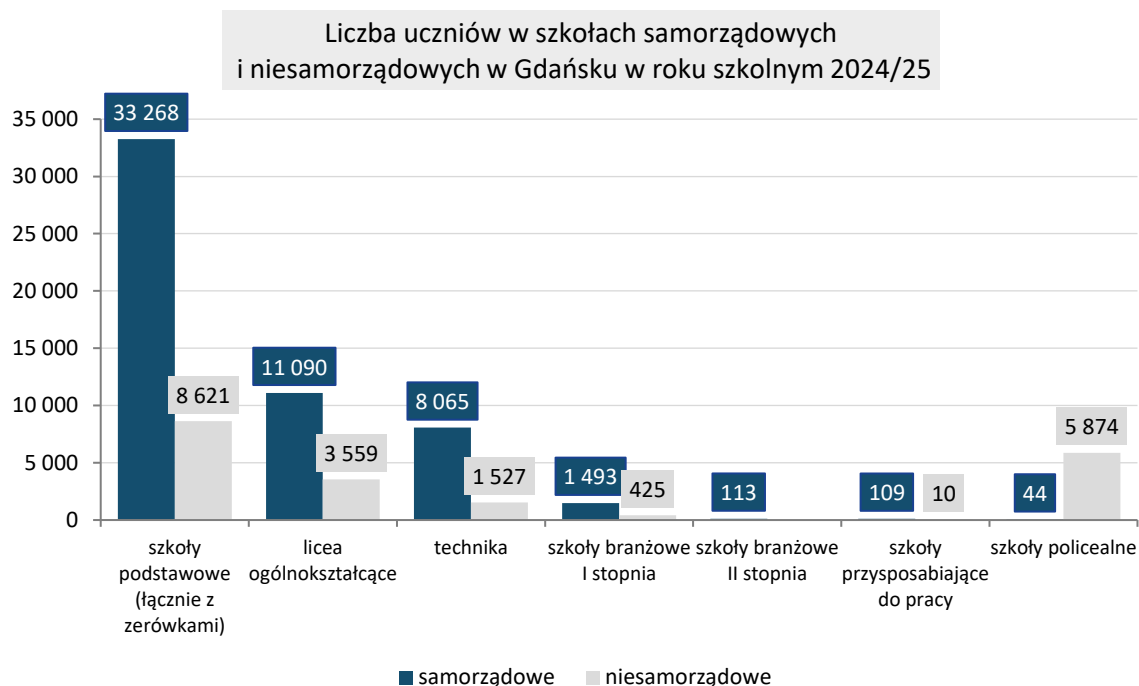
Przedszkola i miejsca w przedszkolach w Gdańsku w latach 2018–2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji, UMG.

Szkoły

W gdańskich szkołach rok szk. 2024/2025 rozpoczęło – łącznie z dziećmi w zerówkach – 76,1 tys. uczniów (dzieci, młodzieży oraz dorosłych), w tym niemal 6,8 tys. uczniów z Ukrainy, z których 4,0 tys. miało status uchodźcy. Do szkół samorządowych uczęszcza 53,6 tys. osób, co stanowi 70% uczniów w gdańskich szkołach. Najwięcej jest ich w szkołach podstawowych – 42,6 tys. (55,9% ogólnej liczby uczniów). Do szkół ponadpodstawowych uczęszczało łącznie 27,7 tys. młodzieży i dorosłych – najwięcej do liceów ogólnokształcących (15,6 tys.) i techników (9,9 tys.). Ponad 5,8 tys. osób kontynuowało naukę w szkołach policealnych, głównie niesamorządowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej.

Wyrównywanie szans w edukacji to zapewnienie każdemu uczniowi optymalnych możliwości rozwoju. W warunkach szkolnych zwiększonej uwagi i zaangażowania ze strony nauczycieli wymagają m.in. uczniowie z niepełnosprawnością, przewlekłą chorobą, znajdujący się w sytuacji kryzysowej, zagrożeni niedostosowaniem społecznym, z trudnościami edukacyjnymi, adaptujący się w nowym środowisku (np. imigranci) oraz uczniowie szczególnie uzdolnieni. Istotne w tym kontekście jest zwiększenie kompetencji całej społeczności edukacyjnej: nauczycieli – w zakresie zindywidualizowanych form nauczania; rodziców – w zakresie wspierania rozwoju swoich dzieci; uczniów – w zakresie rozwijania wrażliwości na potrzeby innych. Równie ważne jest tworzenie mechanizmów oraz poprawianie warunków organizacyjnych wspierających wyrównywanie szans (stypendia, procedury reagowania, programy edukacyjne itp.). Kolejne wyzwanie to podniesienie jakości edukacji przedszkolnej, tak aby diagnozę i wsparcie rozwoju dziecka przeprowadzać na możliwie wczesnym etapie.

W Gdańsku funkcjonuje sześć samorządowych poradni psychologiczno-pedagogicznych. Do ich zadań należą: diagnozowanie dzieci i młodzieży, udzielanie dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję placówki oświatowej, wspomaganie placówek w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Z usług publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych w 2024 r. skorzystało 22,7 tys. osób.

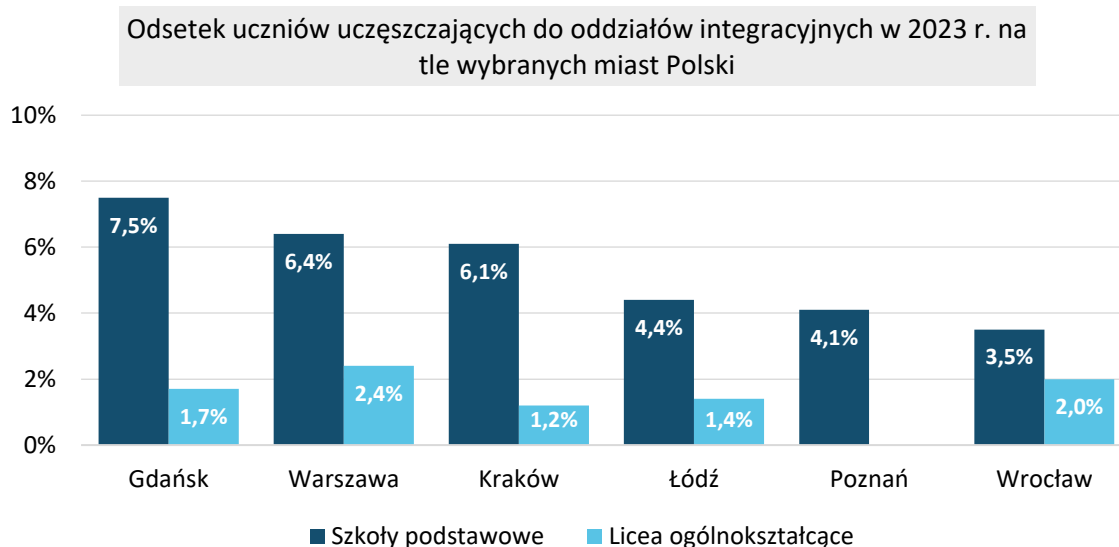

W r.szk. 2024/2025 w gdańskich placówkach uczyło się 3545 dzieci i młodzieży z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego (o 278 więcej niż w r.szk. 2023/2024).

Osoby z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego uczyły się w oddziałach ogólnodostępnych, integracyjnych lub specjalnych. Wśród samorządowych placówek specjalnych działają: cztery przedszkola, dziewięć szkół podstawowych, jedno liceum ogólnokształcące, dwie szkoły branżowe I stopnia i trzy szkoły przysposabiające do pracy. Na terenie miasta znajdują się również specjalistyczne placówki oświatowe. Specjalny Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem w 2024 r. świadczył opiekę, edukację i terapię 56 wychowankom, a Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 zapewnił edukację 118 wychowankom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i z niepełnosprawnością sprzężoną. Z kolei Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy, funkcjonujący w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2, udziela kompleksowej pomocy dzieciom z niepełnosprawnością i zagrożonym niepełnosprawnością oraz ich rodzicom do czasu ukończenia rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego.

W 2022 r. do Gdańska przybyła fala uchodźców z objętej wojną Ukrainy, w tym wiele dzieci i młodzieży, które zostały objęte polskim systemem edukacji. Na koniec września 2024 r. w jednostkach oświatowych w Gdańsku przebywało 4,6 tys. przedszkolaków, uczniów i uczennic narodowości ukraińskiej o statusie uchodźcy (661 w placówkach wychowania przedszkolnego, 2911 w szkołach podstawowych i 1609 w szkołach ponadpodstawowych i policealnych). Gdańska społeczność edukacyjna mierzy się z takimi wyzwaniami, jak pokonanie bariery komunikacyjnej, wyposażenie nauczycieli w odpowiednie kompetencje, ustalenie wymiernych zasad oceniania, adaptacja i integracja.

Większa liczba uczniów w oddziałach integracyjnych w gdańskich szkołach, w szczególności podstawowych, w porównaniu z sytuacją w innych dużych miastach świadczy o większym zaangażowaniu finansowym samorządu w edukację włączającą. Utrzymanie takich oddziałów wymaga zwiększonych nakładów na etaty nauczycieli wspomagających, specjalistów oraz dostosowanie infrastruktury szkolnej. Taka polityka kadrowo-budżetowa wskazuje, że Gdańsk traktuje edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami jako priorytet.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Monitoringu Usług Publicznych, GUS.

Rozwój talentów i kompetencji

Jednym z głównych kierunków polityki edukacyjnej miasta jest zapewnienie uczniom gdańskich placówek warunków, które istotnie przyczyniają się do odkrywania i wspierania talentów oraz zainteresowań młodych gdańszczan. Dodatkowe programy i projekty edukacyjne służą rozwijaniu kompetencji, postaw i zainteresowań w zakresie m.in. zdrowia, aktywności fizycznej, przedsiębiorczości, kultury czy aktywności obywatelskiej. Wiele z nich prowadzonych jest we współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Działania te przyczyniają się do budowania unikatowej oferty edukacji i wychowania w naszym mieście.

Zgodnie z danymi z arkuszy organizacyjnych w r.szk. 2024/2025 gdańskie szkoły realizują łącznie 25,8 tys. godz. zajęć dodatkowych tygodniowo, z czego ponad 43% stanowią zajęcia w świetlicy; 42% – zajęcia indywidualne i terapia; ponad 13% – koła zainteresowań i zajęcia sportowe; ok. 2% – zajęcia wyrównawcze i przygotowujące do egzaminów.

W r.szk. 2024/2025 niemal 1,8 tys. uczniów samorządowych szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących uczyło się w klasach dwujęzycznych.

Gdańskie szkoły zapewniają dobre warunki do rozwijania talentów sportowych. Uczniowie mogą korzystać z coraz nowocześniejszej infrastruktury (boiska, baseny, hale sportowe) oraz oferty oddziałów mistrzostwa sportowego i sportowych (łącznie 2796 uczniów w r.szk. 2024/2025).

Rozwijanie różnorodnych talentów i pasji młodych gdańszczan to podstawowe zadanie **Pałacu Młodzieży**. Jest to placówka oświatowa z ponad 40-letnim doświadczeniem w wypełnianiu dzieciom i młodzieży czasu wolnego. Jej główną siedzibą jest budynek przy ul. Ogarnej w samym sercu Gdańska. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców, stworzono projekt „Pałac Młodzieży w dzielnicach”, w ramach którego zajęcia prowadzone są również

w 10 innych lokalizacjach (Wrzeszcz Dolny, Wrzeszcz Górny, Strzyża, Matarnia, Osowa, Śródmieście, Jasień, Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia, Ujeścisko-Łostowice, Orunia-Święty Wojciech-Lipce). W 2024 r. w zajęciach organizowanych przez Pałac Młodzieży uczestniczyło 5 tys. dzieci i młodzieży.

Inną placówką oświatową powołaną do rozwijania talentów i kształtowania postaw młodych gdańszczan jest Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego (GZSiSS). Zadanie tej jednostki polega na tworzeniu warunków do uczestnictwa w różnych formach aktywności fizycznej. GZSiSS jest organizatorem współzawodnictwa sportowego szkół w ramach całorocznej rywalizacji zwanej Gdańską Olimpiadą Młodzieży.

W realizację projektów i programów rozwijających podstawową ofertę edukacyjną gdańskich placówek oświatowych włączają się również inne miejskie jednostki, zwłaszcza instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe.

Wysoka na tle innych dużych miast Polski liczba uczniów uczęszczających do oddziałów z rozszerzoną ofertą edukacyjną świadczy o silnym wsparciu miasta dla zróżnicowanego rozwoju uczniów i inwestowaniu w jakość kształcenia. Utrzymanie klas sportowych czy dwujęzycznych wymaga większych nakładów finansowych, m.in. na specjalistyczne wyposażenie, dodatkowe godziny lekcyjne oraz wynagrodzenia dla wykwalifikowanej kadry. Takie działania wskazują, że Gdańsk buduje konkurencyjność swojej oferty edukacyjnej, przyciągając zarówno zaangażowanych nauczycieli, jak i świadomych rodziców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Monitoringu Usług Publicznych, GUS.

W Gdańsku podejmowane są działania promujące szkoły zawodowe, poprawiające ich ofertę oraz infrastrukturę i wyposażenie, a także zwiększające zaangażowanie przedsiębiorców w proces kształcenia zawodowego. Istotnym zadaniem rozwijającym kompetencje zawodowe jest ułatwienie mieszkańcom, a szczególnie uczniom, dostępu do poradnictwa edukacyjno-zawodowego. Rozwijana jest oferta kształcenia ustawicznego, także dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.

W 2024 r. kształcenie ustawiczne realizowały samorządowe placówki przeznaczone dla dorosłych: jedna szkoła podstawowa, jedno liceum ogólnokształcące, jedna szkoła policealna i dwie branżowe szkoły II stopnia. Kształcenie zawodowe osób dorosłych oferowało zdobycie czterech zawodów oraz 52 kwalifikacji w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych, które są pozaszkolną formą kształcenia ustawicznego skierowaną do osób dorosłych zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy, umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych.

Kształcenie zawodowe osób z niepełnosprawnościami prowadzą trzy szkoły samorządowe. Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim mogą korzystać z oferty Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 i Zespołu Szkół Specjalnych nr 2. Dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową ofertę edukacyjną przygotowało Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1. Placówka ta umożliwia kształcenie w zawodach: technik grafiki i poligrafii cyfrowej, technik reklamy, technik procesów introligatorskich, technik fotografii i multimediów, technik prac biurowych. Natomiast uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną w stopniach umiarkowanym i znacznym mogą

skorzystać z oferty Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 oraz Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 i Zespołu Szkół Specjalnych nr 2, gdzie mają możliwość przysposobienia zawodowego.

Od 2016 r. w mieście funkcjonuje Centrum Rozwoju Talentów – jednostka Gdańskiego Urzędu Pracy wspierająca mieszkańców w rozwoju osobistego potencjału i znajdowaniu optymalnej ścieżki zawodowej. Oferta centrum skierowana jest do osób pracujących, szukających pracy oraz młodzieży szkolnej. Usługi doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów świadczą również poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

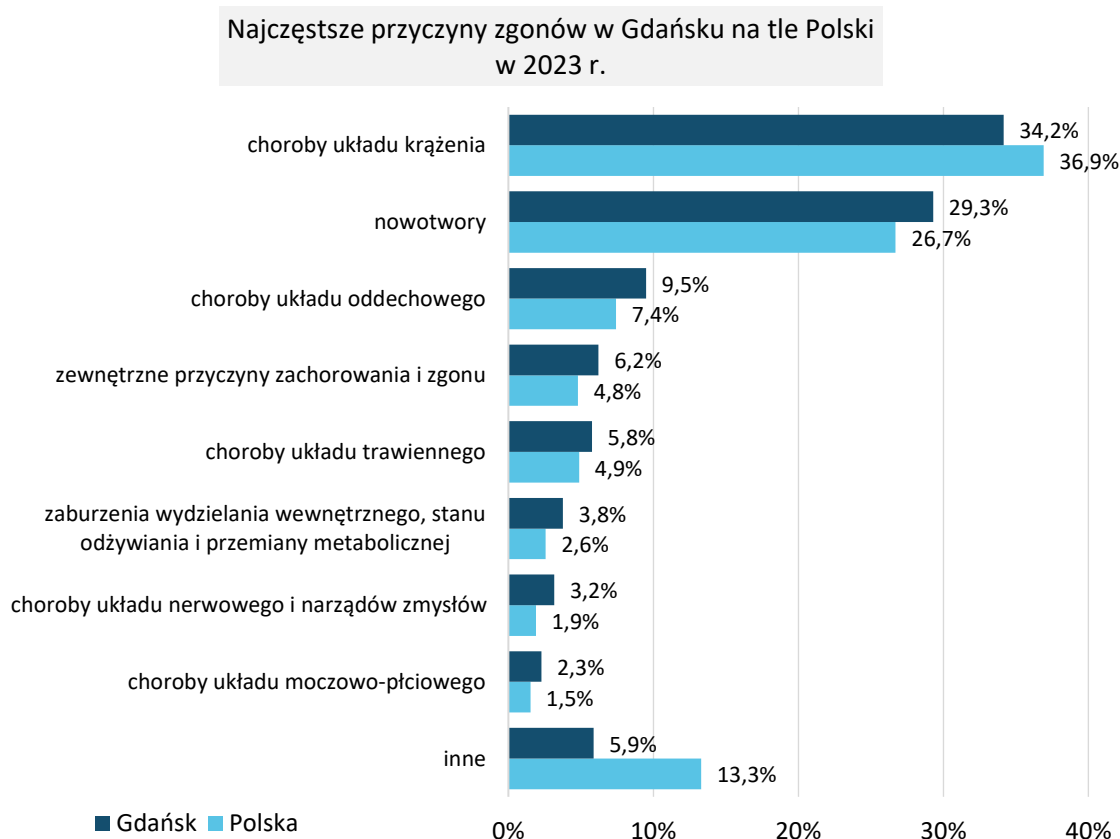
OCHRONA ZDROWIA

Utrzymywanie zdrowia jest podstawowym warunkiem kształtowania wysokiej jakości życia – pozwala wykorzystywać efektywnie nasz potencjał, wpływa znacząco na sytuację zawodową i społeczną. Właściwe zachowania żywieniowe, profilaktyka chorób cywilizacyjnych, aktywność fizyczna, umiejętność radzenia sobie ze stresem czy korzystanie ze wsparcia psychicznego odgrywają ważną rolę w budowaniu potencjału zdrowotnego człowieka.

Miasto wspiera działalność placówek medycznych i szpitali m.in. przez zakup sprzętu medycznego. W 2024 r. kontynuowano projekty promocji zdrowia, profilaktyki chorób cywilizacyjnych oraz uzależnień. Działania były dostosowywane do zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców.

Stan zdrowia jest kształtowany w największym stopniu przez styl życia i środowisko. Promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka chorób to obszary, w których upatruje się największych rezerw służących budowaniu potencjału zdrowotnego. Szczególnie istotne jest podejmowanie tego typu działań wobec dzieci i młodzieży. Zgodnie z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia działania dotyczące promocji zdrowia i profilaktyki powinny mieć charakter interdyscyplinarny, łączący wiele dziedzin nauki i różnorodne formy oddziaływania.

W Gdańsku, podobnie jak w innych dużych miastach w Polsce, najczęstszymi przyczynami zgonów były choroby układu krążenia, nowotwory oraz choroby układu oddechowego. Na tle kraju w 2023 r. w Gdańsku nieco rzadziej występowały zgony z powodu chorób krążenia (mniej o 2,7 pkt proc.). Częstsze były natomiast zgony z powodu nowotworów (więcej o 2,6 pkt proc.), chorób układu oddechowego (więcej o 2,1 pkt proc.) i trawiennego (więcej o 0,9 pkt proc.), a także z przyczyn zewnętrznych (więcej o 1,4 pkt proc.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku, w ramach prowadzonego nadzoru epidemiologicznego, rejestruje dane dotyczące zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne na terenie miasta. W 2024 r. na terenie Gdańska zarejestrowano 908 przypadków **krztuśca**. To 48-krotny wzrost zachorowań na krztusiec w stosunku do stanu z 2023 r. (19 przypadków) i 82-krotny wzrost w odniesieniu do 2022 r. (11 przypadków).

Umacnianie potencjału zdrowia oraz poprawa jakości życia mieszkańców Gdańska przez działania z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie to główne zadania Gdańskiego Ośrodka Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień (GOPZiPU). Zespół specjalistów ośrodka (lekarzy, psychologów, edukatorów zdrowia oraz specjalistów z zakresu kultury fizycznej i zdrowia publicznego), wsparty merytorycznie przez gdańskie środowisko naukowe, przygotowuje i wdraża interdyscyplinarne programy zdrowotne kierowane do przedszkolaków i uczniów oraz dorosłych gdańszczan. Działania z zakresu programów – oprócz GOPZiPU – prowadzą: Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe, a także inne placówki realizujące zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

W 2024 r. zakupiono ze środków miejskich 9 szt. aparatury i sprzętu medycznego (w tym aparaty do znieczulania, łóżka bariatryczne, łóżko do intensywnej terapii, respirator) do placówek medycznych. Dodatkowo zrealizowano zadania inwestycyjne w Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym oraz w ZOL „Semectus” Szpitalu Pomorskie sp. z o.o. na łączną kwotę 370 tys. zł.

Zainteresowanie społeczeństwa kwestiami związanymi z poprawą jakości życia i zachowaniem jak najdłużej pełni zdrowia rośnie od lat. Edukacja zdrowotna kształtuje świadomość i zwiększa szanse na podejmowanie zachowań służących zdrowiu. Działania w tym zakresie są kierowane w pierwszej kolejności do najmłodszych gdańszczan – mają wspierać w wychowaniu do zdrowia: rodzinę oraz żłobki, przedszkola, szkoły i inne ośrodki edukacji. W ten sposób utrwała się postawy i zachowania służące zdrowiu. Adresatami projektów i kampanii edukacyjnych są również osoby dorosłe, w tym seniorzy. Skuteczność edukacji zdrowotnej wzmacniają wielosektorowa współpraca różnych środowisk – rodzinnego, oświatowego, naukowego – oraz wsparcie organizacji pozarządowych, instytucji publicznych przedsiębiorców i pracodawców.

W 2024 r. Gdańsk zajął III miejsce wśród miast powyżej 300 tys. mieszkańców, za Poznaniem i Warszawą, w rankingu Indeks Zdrowych Miast, opracowywanym przez ekspertów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Grupy LUX MED. Indeks pokazuje, jak miasta podchodzą do kluczowych kwestii związanych ze zdrowiem swoich mieszkańców i które samorządy inwestują w tworzenie zrównoważonej przestrzeni miejskiej, edukację, środowisko i inne aspekty ważne dla rozwoju jednostek.

KULTURA FIZYCZNA

Do aktywności fizycznej mieszkańców oraz sportu powszechnego w Gdańsku przykładą się dużą wagę. Sport, rozumiany szeroko, stanowi przestrzeń samorealizacji, budowania kapitału społecznego; prowadzony świadomie jest także narzędziem służącym profilaktyce zdrowia. Aktywność fizyczna to nieodzowny element zdrowego stylu życia. Gdańsk wspiera sport powszechny i gdańskich sportowców osiągających wybitne wyniki w swoich dyscyplinach, prowadzi aktywną promocję sportu oraz organizuje wydarzenia sportowe o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

Działania na rzecz rozwoju sportu w Gdańsku oraz organizacji wydarzeń sportowych realizowane są przez Biuro Prezydenta ds. Sportu w UMG. Na rzecz promowania zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku i dbania o formę fizyczną działa Gdański Ośrodek Sportu. Jednostka ta zarządza również miejskimi

obiektami sportowo-rekreacyjnymi. Z kolei Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego tworzy warunki do rozwijania aktywności fizycznej przede wszystkim wśród młodych gdańszczan.

Sport w Gdańsku rozwija się dynamicznie dzięki ciężkiej pracy zawodników, trenerów i organizacji sportowych. Doceniając ich starania, miasto nagradza i wyróżnia osoby szczególnie zasłużone. Przykładem takich działań są nagrody finansowe za osiągnięcia sportowe i promocję Gdańska oraz wsparcie w przygotowaniach do igrzysk olimpijskich. Co roku organizowane są Gdańska Gala Sportu oraz Gdańska Gala Sportu Młodzieżowego. W 2024 r. w zakresie sportu młodzieżowego uhonorowano 193 osoby (136 sportowców oraz 57 trenerów), reprezentujących 51 klubów w 34 dyscyplinach sportu.

Liczba nagrodzonych oraz suma nagród w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nagrody za osiągnięcia sportowe razem							
Liczba nagrodzonych	295	392	215	265	295	286	279
Suma nagród (w zł)	404 300	514 600	237 900	433 500	455 900	398 500	376 400
W tym:							
Nagrody przyznane w ramach Gdańskiej Gali Sportu							
Liczba nagrodzonych	55	71	46	54	71	51	60*
Suma nagród (zł)	201 700	272 100	125 000	178 500	207 400	158 000	190 800*
Nagrody przyznane w ramach Gdańskiej Gali Sportu Młodzieżowego							
Liczba nagrodzonych	233	371	167	194	201	221	193
Suma nagród (zł)	178 500	242 500	108 000	153 000	154 500	182 500	167 100

*Nagrody wręczone w 2025 r.

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, UMG.

Wspieranie kultury sportu, kibicowania i budowania sportowego kapitału społecznego przebiega poprzez działania promocyjne miasta: organizację wydarzeń sportowych oraz wspieranie działalności klubów sportowych. W 2024 r. przeznaczono na ten cel 20,0 mln zł, a współpracowano z 17 klubami sportowymi.

Dzięki umowie z Polskim Związkiem Piłki Nożnej (PZPN), stadion Polsat Plus Arena Gdańsk stał się oficjalnym Domem Reprezentacji Polski Kobiet w piłce nożnej. Od sierpnia 2024 do 2027 r. będą się na nim odbywać mecze reprezentacji. W październiku i listopadzie odbyły się mecze z Rumunią i Austrią.

Wydatki na promocję Gdańska przez organizację wydarzeń sportowych oraz kluby sportowe w latach 2018–2024 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wydatki na promocję Gdańska przez wydarzenia sportowe	4269	5120	3281	5502	4000	4816	4 346
Wydatki na promocję Gdańska przez kluby sportowe	13 402	14 710	13 139	18 810	14 770	14 738	15 660
Razem	17 671	19 830	16 420	24 312	18 770	19 554	20 006

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, UMG.

Dzięki rozwojowi infrastruktury sportowej i wspieraniu sportu Gdańsk stał się miejscem ważnych wydarzeń sportowych o randze krajowej i międzynarodowej. Gdańszczanie mogą uczestniczyć w tych wydarzeniach jako widzowie, wspierając swoje ulubione drużyny i sportowców. Budowanie kultury kibicowania, dopingowania jest elementem rozwoju sportu w wymiarze społecznym. W 2024 r. w najważniejszych wydarzeniach sportowych w Gdańsku uczestniczyło ok. 35 tys. widzów.

Najważniejsze wydarzenia sportowe zorganizowane w Gdańsku w 2024 r.

Nazwa wydarzenia	Termin	Szacunkowa liczba widzów
Mistrzostwa Europy w short tracku	12–14 stycznia	1,5 tys.
Międzynarodowe zawody w łyżwiarstwie synchronicznym 8 th Hevelius Cup	1-4 lutego	1,2 tys.
Puchar Świata w short tracku	16–18 lutego	1,5 tys.
Mistrzostwa Świata Juniorów w short tracku	20–25 lutego	1,2 tys.
52. Memoriał Żylewicza	15 czerwca	1,2 tys.
Mistrzostwa Europy w wioślarstwie morskim	21–23 czerwca	1 tys.
Międzynarodowy Turniej Towarzyski siatkówki mężczyzn	20–21 lipca	10 tys.
58. Chód i Bieg Obrońców Poczty	7 września	1,1 tys.
Mecz reprezentacji kobiet w piłce nożnej: Polska – Rumunia	29 października	8,5 tys.
Mecz reprezentacji kobiet w piłce nożnej: Polska – Austria	29 listopada	7,5 tys.

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, Gdański Ośrodek Sportu.

Bieganie jest jedną z dyscyplin sportu, która na przestrzeni ostatnich lat znacznie zyskała na popularności. Gdańsk, odpowiadając na potrzeby i zainteresowania mieszkańców, wspiera i współorganizuje wiele imprez biegowych – nie tylko dla profesjonalistów, lecz także dla osób, które pokonują swoje pierwsze kilometry.

Liczba uczestników wybranych gdańskich imprez biegowych w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gdańsk Maraton	3320	2453	•	600	2500	•	•
AmberExpo półmaraton	6320	4614	636	584	798	3817	5236
Bieg Westerplatte	3480	3479	•	1300	1630	2924	3108
Bieg św. Dominika	6234	2170	•	1278	967	1064	1250
Gdańsk Biega	2500	2350	•	•	•	3274	1200
Runmageddon	3041	2257	1024	1780	2376	2785	3600
Challenge Gdańsk	675	666	649	700	893	938	935
Rodzinny Bieg Gdańszczan	1482	1365	•	•	•	424	738

• Impreza się nie odbyła

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, Gdański Ośrodek Sportu, Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego.

Strona internetowa aktywujsiwgdansku.pl ułatwia wyszukiwanie i rejestrację na bezpłatne zajęcia sportowe organizowane przez Gdański Ośrodek Sportu. Zachęca również użytkowników do aktywności fizycznej – zawiera opcję wirtualnych wyzwań sportowych dla każdego.

Rozwój sportu nie byłby możliwy bez kształcenia i treningu dzieci i młodzieży. Wspieranie sportu szkolnego i młodzieżowego to ważne zadanie realizowane przez miasto i jego jednostki we współpracy z organizacjami sportu. Corocznie przeprowadzane są dwa konkursy, podczas których gdańskie kluby szkolące dzieci i młodzież składają wnioski o dofinansowanie swojej działalności. Dotacje przeznaczone są na szkolenie, zakupy sprzętu sportowego i organizację imprez.

Liczba beneficjentów, którzy uzyskali dotację, oraz łączna kwota dotacji w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba beneficjentów	168	154	239	233	249	249	276
łączna kwota dotacji (zł)	3 272 605	3 549 569	4 814 113	6 124 492	6 333 117	6 927 975	7 004 243
w tym na profilaktykę uzależnień	•	•	•	1 528 538	1 500 000	1 499 986	1 474 500

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, UMG.

TOP Talent to jedyny w Polsce wieloletni program rozwoju wyróżniających się piłkarzy w wieku 11–15 lat i piłkarek w wieku 11–16 lat. Program dla chłopców zainaugurowano w 2014 r., a od 2019 r. prowadzony jest także w odślonie dla dziewcząt – przez gdańską Akademię Piłkarską LG, współpracującą z Pomorskim Związkiem Piłki Nożnej oraz AWFIS. We wstępnej selekcji co roku bierze udział kilkaset osób, z których 24 lub 25 trafia do TOP Talent. Zawodnicy nadal szkolą się w macierzystych klubach, a w ramach TOP Talent spotykają się raz w tygodniu, aby doskonalić swoje umiejętności, skorygować mankamenty oraz poprawić jakość gry na optymalnej dla nich pozycji.

Liczba uczestników, liczba aplikujących oraz łączna kwota finansowania programu TOP Talent w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
TOP Talent chłopców							
Liczba uczestników	24	24	24	24	•	24	•
Liczba aplikujących	548	586	643	511	•	423	•
łączna kwota (zł)	230 000	230 000	230 000	230 000	•	115 000	•
TOP Talent dziewcząt							
Liczba uczestniczek	•	20	20	20	24	24	25
Liczba aplikujących	•	217	347	375	293	329	372
łączna kwota (zł)	•	71 692	71 692	134 000	120 000	115 000	120 000

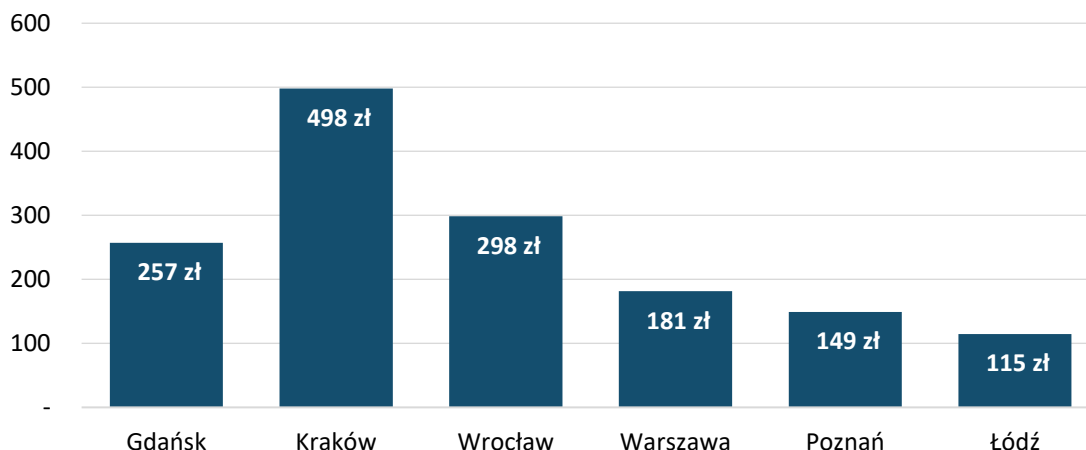
• Program nie był realizowany

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu.

Gdańska Olimpiada Młodzieży to całoroczny cykl rozgrywek międzyszkolnych dla gdańskich uczniów, organizowany przez Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego. Rozgrywki są prowadzone w miejskich obiektach, a w szczególności w salach i na boiskach sportowych. Uczniowie rywalizują w kilkudziesięciu dyscyplinach sportowych – od zawodów dzielnicowych, przez finały miejskie i wojewódzkie, po zawody ogólnopolskie.

W 2024 r. Gdańsk przeznaczył na kulturę fizyczną 257 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co plasuje go powyżej średniej spośród sześciu analizowanych dużych miast Polski. Najwyższy poziom wydatków w tym dziale odnotowano w Krakowie. Relatywnie wysoki poziom wydatków na kulturę fizyczną może świadczyć o strategicznym podejściu miast do rozwoju infrastruktury sportowej i promocji aktywności fizycznej wśród mieszkańców.

Wydatki budżetu miasta na kulturę fizyczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wybranych miastach Polski w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

INTEGRACJA SPOŁECZNA

Budowanie społeczeństwa ludzi równych, solidarnych, aktywnych obywatelsko nie byłoby możliwe bez prowadzenia polityki integracji społecznej wspierającej tych, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji. Mowa m.in. o dzieciach pozostających bez opieki rodziców, seniorach wymagających pomocy w jesieni życia, rodzinach przeżywających kryzys, osobach uzależnionych, nadmiernie zadłużonych lub będących ofiarami przestępstw ekonomicznych, imigrantach organizujących swoje życie w nowej rzeczywistości, grupach zagrożonych dyskryminacją. Gdańsk – poprzez kapitał ludzki i społeczny, dziedzictwo historyczne miasta wielu kultur, miasta solidarności – ma być miejscem otwartym, tolerancyjnym, patrzącym z troską na słabszych. Takie czynniki, jak poczucie więzi, poczucie bezpieczeństwa i przynależności do wspólnoty, poziom zaufania, zaangażowanie w życie lokalnej społeczności, odpowiadają w dużym stopniu za poziom dobrostanu odczuwanego przez mieszkańców.

Za koordynację działań w zakresie integracji i wsparcia społecznego oraz aktywności społecznej w 2024 r. odpowiedzialny był Wydział Rozwoju Społecznego UMG. Nadzorował on następujące jednostki organizacyjne realizujące zadania w ww. obszarach: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Gdańskie Centrum Świadczeń, Miejski Zespół Orzekania o Niepełnosprawności oraz Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży.

Równe traktowanie

Jednym z celów miejskiej polityki społecznej jest stworzenie warunków sprzyjających różnorodności i równym szansom. Te aspiracje zostały wyrażone w Modelu na rzecz Równego Traktowania, przyjętym w 2018 r. Model określa kierunki zmian i działania, które miasto podejmuje, aby budować bardziej przyjazny i bezpieczny Gdańsk dla wszystkich – bez względu na różnice płci, wieku, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy poziomu sprawności.

Do głównych celów Modelu należy zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ochrony oraz wsparcia ofiar przemocy i dyskryminacji, wprowadzenie nowych i poprawienie istniejących polityk i procedur służących upowszechnieniu praw człowieka i równego traktowania w Gdańsku, rozszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług publicznych, a także zwiększenie świadomości oraz kształtowanie postaw otwartości i solidarności wśród mieszkanki i mieszkańców.

W 2024 r. działalność kontynuowało Gdańskie Centrum Równego Traktowania (GCRT), oferujące bezpłatną pomoc psychologiczną i informacyjno-prawną osobom doświadczającym dyskryminacji. GCRT to jedyny w Polsce projekt zapewniający kompleksowe wsparcie dla osób doświadczających dyskryminacji z powodu sześciu przesłanek ustawowych, który jest dofinansowywany przez gminę.

W realizację Modelu, oprócz miejskich jednostek organizacyjnych, zaangażowane są organizacje pozarządowe realizujące projekty społeczne w obszarze praw człowieka. W 2024 r. przeprowadzono 11 projektów społecznych w obszarze upowszechniania wolności i praw człowieka, równych praw kobiet i mężczyzn oraz wspierania mniejszości etnicznych i narodowych przez organizacje pozarządowe. Bezpośrednio zaangażowanych w nie było ok. 2 tys. osób.

Działania na rzecz seniorów

Działania na rzecz seniorów podejmowane są przez wiele miejskich instytucji i partnerów z sektora organizacji pozarządowych. Oferta obejmuje m.in. wsparcie starszych osób w codziennych sprawach, organizację kierowanych do nich wydarzeń edukacyjnych, kulturalnych, artystycznych i sportowo-rekreacyjnych, spotkania integracyjne, wspieranie aktywności zawodowej, profilaktykę zdrowotną. Angażowanie potencjału seniorów i zachęcanie ich do czynnego udziału w życiu miasta ma charakter priorytetowy; starsi gdańszczanie są więc zarówno odbiorcami, jak i twórcami oferty kierowanej do mieszkańców Gdańska.

W Gdańsku w 2024 r. mieszkało 124,6 tys. osób w wieku 60 lat i więcej, co stanowiło 26,5% ogólnej liczby mieszkańców.

W 2024 r. działania na rzecz seniorów skoncentrowane były na zwiększaniu kompetencji cyfrowych i przeciwdziałaniu zjawisku osamotnienia osób starszych. Duże znaczenie mają dobra komunikacja i stała współpraca ze środowiskiem seniorów. Istotną rolę odgrywa w tym zakresie Rada Seniorów w Gdańsku. Została ona utworzona w 2018 r. i jest reprezentacją osób w wieku 60 lat i więcej wyłonioną w drodze wyborów. Ma charakter konsultacyjny, opiniujący i inicjatywny. Koordynowaniem przedsięwzięć skierowanych do osób starszych zajmuje się pełnomocnik Prezydenta Miasta Gdańska ds. seniorów.

Integracja imigrantów

Gdańsk – jako miasto wolności i solidarności, równości i otwartości – wdraża przyjętą w czerwcu 2016 r. politykę zarządzania migracjami na poziomie lokalnym: Model Integracji Imigrantów. Obejmuje on 11 obszarów życia społecznego: sport, kulturę, społeczności lokalne, zdrowie, mieszkalnictwo, bezpieczeństwo, komunikację społeczną, edukację szkolną, edukację wyższą, pomoc społeczną i pracę.

Kluczowym zadaniem na rzecz integracji imigrantów jest, prowadzone przez organizację pozarządową, Miejskie Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek, które oferuje tzw. pomoc pierwszej linii – wsparcie prawne, integracyjne i zawodowe. Swoją działalność kontynuuje Rada Imigrantów i Imigrantek przy Prezydencie Miasta Gdańska, pełniąc funkcję konsultacyjno-doradczą, skupiającą 16 przedstawicieli różnych narodowości. Jej członkowie wspierają działalność organizacji pozarządowych, udzielają się w pracach nad kreowaniem nowych polityk i wdrażaniem nowych rozwiązań w mieście, a także wspomagają organizację wydarzeń i działań informacyjnych dla nowych mieszkańców Gdańska.

Gdańskie Centrum Świadczeń

Gdańskie Centrum Świadczeń (GCS) to wyspecjalizowana jednostka do obsługi świadczeń wypłacanych na rzecz gdańskich rodzin. W 2024 r. ze świadczeń wypłacanych przez GCS skorzystało 36,6 tys. gdańszczan. Średnio w ciągu miesiąca do mieszkańców Gdańska trafiało prawie 18,2 mln zł. Świadczenia stanowią wsparcie finansowe w procesie edukacyjnym, wychowawczym, opiekuńczym i integracyjnym.

W 2024 r. w ofercie GCŚ znajdowały się świadczenia, które zostały wprowadzone w celu finansowego wsparcia gospodarstw domowych ponoszących wysokie koszty utrzymania, w tym dotyczące energii elektrycznej.

W związku z tzw. tarczą antyinflacyjną w 2024 r. nadal można było ubiegać się o dodatek osłonowy. Świadczenie miało zapewnić wsparcie finansowe osobom o niskich dochodach, a także uchronić je przed ubóstwem energetycznym. Miało być odpowiedzią na szczególne problemy niektórych gospodarstw domowych związane ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw.

W 2024 r. Gdańskie Centrum Świadczeń rozpoczęło wypłacanie bonu energetycznego, co wynikało z Ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego.

Począwszy od września 2024 r. Gdańskie Centrum Świadczeń wykonuje zadanie przejęte od Wydziału Edukacji, polegające na zwrocie kosztów dowozu niepełnosprawnych dzieci do placówek oświatowych. Do końca roku podpisano z tego tytułu 152 umowy z rodzicami dzieci z niepełnosprawnościami.

W omawianym roku w ofercie GCŚ w dalszym ciągu znajdowała się pomoc obywatelom Ukrainy, skierowana w szczególności do osób przebywających legalnie w Polsce, zgodnie z przepisami zawartymi w Ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W 2024 r. podpisano umowy na zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia obywatelom Ukrainy z trzema podmiotami prowadzącymi Centrum Zbiorowego Zakwaterowania. W pięciu lokalizacjach na terenie Gdańska z pomocy skorzystało 80 obywateli Ukrainy.

Liczba osób korzystających ze wsparcia według rodzajów świadczeń w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Program „Rodzina 500+/800+”*	37 140	79 516	84 009	87 973	82 388	148**	73**
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	15 653	15 272	12 168	10 435	9616	7374	5342
Świadczenia rodzicielskie	1511	1403	1309	1234	1156	1038	769
Świadczenia opiekuńcze	12 686	13 167	13 159	13 539	14 041	14 629	14 735
Fundusz alimentacyjny	2872	2617	2367	2242	2008	1731	1574
Gdański Bon Żłobkowy	•	589	1100	1312	1339	1060	660
Świadczenie „Za Życiem”	49	50	72	48	56	57	48
Karta Polaka	291	372	369	302	165	328	332
Zwrot kosztu dowozu dzieci do szkół	•	•	•	•	•	•	158
Pomoc materialna dla uczniów	734	623	523	413	310	205	162
Dodatek mieszkaniowy	5189	4896	4291	4141	4349	4393	4146
Dodatek energetyczny	2489	2500	2169	2149	1671	•	•
„Mieszkanie na start”	•	•	12	49	59	87	125
Dodatek osłonowy	•	•	•	•	20 182	156	8219
Dodatek węglowy	•	•	•	•	6845	790	•
Zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstw domowych	•	•	•	•	776	287	•
Inne źródła ciepła	•	•	•	•	1238	479	•

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Refundacja podatku VAT – paliwo gazowe	•	•	•	•	•	291	461
Dodatek elektryczny	•	•	•	•	•	2232	•
Bon energetyczny	•	•	•	•	•	•	11 044
Pomoc na mocy Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa							
Świadczenia pieniężne dla osób i podmiotów, które zapewniły zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy	•	•	•	•	4595	1649	90
Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy	•	•	•	•	1324	473	314
Świadczenia opiekuńcze dla obywateli Ukrainy	•	•	•	•	145	270	294
Jednorazowe świadczenia pieniężne dla obywateli Ukrainy	•	•	•	•	14 524	2200	715
Pomoc materialna dla uczniów z Ukrainy	•	•	•	•	19	12	13
Usługa zakwaterowania i wyżywienia zbiorowego (art. 12 ustawy)	•	•	•	•	•	•	80

* od 1.07.2019 r. świadczenie przysługuje na każde dziecko, bez względu na dochody osiągnięte przez rodziców.

** od 1.06.2022 r. za przyznawanie i wypłacanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+/800+” oraz „Dobry Start” odpowiada Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W 2023 r. w szczególnych przypadkach świadczenie „Rodzina 500+/800+” było nadal wypłacane przez Gdańskie Centrum Świadczeń.

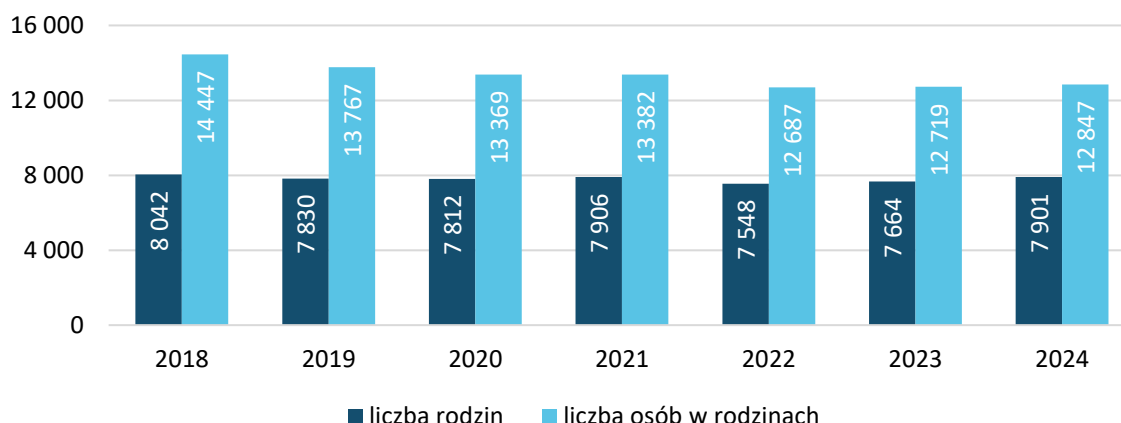
Źródło: Gdańskie Centrum Świadczeń.

Wsparcie społeczne

Osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym mają możliwość korzystania z usług dotychczas im niedostępnych oraz szansę na pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Wspieranie mieszkańców polega na zwiększaniu dostępności pomocy (m.in. dostępu do specjalistycznych form wsparcia, zaspokajania podstawowych potrzeb), ma mobilizować do samodzielności, aktywności i uczestnictwa w rynku pracy, edukacji, kulturze, sporcie, życiu społeczności lokalnej.

Jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej miasta jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR), który współtworzy system pomocy społecznej z jej innymi jednostkami organizacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. W obrębie struktury organizacyjnej MOPR funkcjonuje dziewięć centrów pracy socjalnej, których pracownicy udzielają klientom informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych, świadczą pracę socjalną oraz prowadzą postępowania administracyjne dotyczące świadczeń pomocy społecznej.

Liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia pomocy społecznej w Gdańsku w latach 2018–2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

W 2024 r. z pomocy społecznej – świadczeń lub/i pracy socjalnej – skorzystało 7901 rodzin, w których żyło 12 847 osób, czyli 2,63% ogółu mieszkańców Gdańska. Był to kolejny rok, w którym najczęstszymi powodami korzystania z pomocy w Gdańsku były: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo. W 2024 r. 1093 rodziny korzystały z pomocy z powodu bezdomności, co stanowi wzrost o 4,2% w porównaniu z sytuacją w roku poprzednim.

Rodziny objęte pomocą społeczną w Gdańsku wg najczęściej występujących powodów w latach 2018–2024

Powody przyznania pomocy społecznej*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Długotrwała lub ciężka choroba	2565	2727	2816	2914	2821	2819	2779
Niepełnosprawność	3230	3051	2867	2754	2504	2367	2156
Ubóstwo	3145	2825	2790	2488	2044	1916	1538
Bezdomność	700	676	639	755	793	1049	1093
Bezrobocie	841	768	921	911	728	707	689
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1080	1015	1043	891	793	784	660
Alkoholizm	284	231	250	256	260	283	307
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	8	3	0	12	82	147	147
Potrzeba ochrony macierzyństwa	253	232	256	246	192	162	137
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	70	84	87	97	74	98	89
Narkomania	38	40	45	61	59	67	62
Przemoc domowa	36	38	34	34	37	42	38
Sytuacja kryzysowa	9	11	56	22	26	32	36
Zdarzenie losowe	24	40	18	29	12	24	33

* jedna rodzina może korzystać ze wsparcia z więcej niż jednego powodu.

Dane posortowane od największych wartości za 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

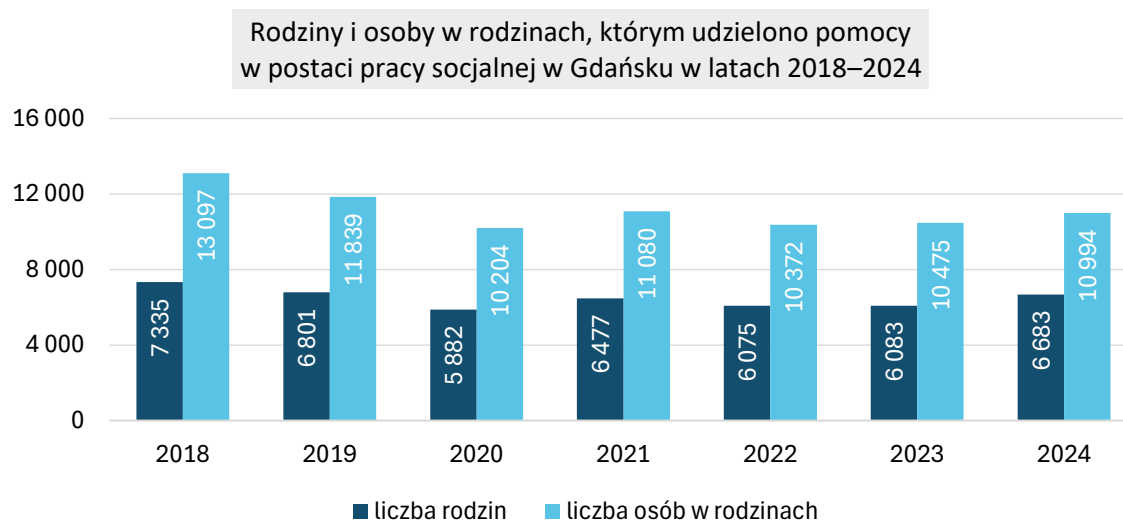
Pomoc społeczna udzielana jest wszystkim potrzebującym osobom i rodzinom. W 2024 r. liczba osób żyjących w rodzinach, którym udzielono świadczenia, spadła o 1 osobę na 1 tys. mieszkańców Gdańska. Wśród osób, którym przyznano decyzją świadczenie, 55% stanowiły osoby korzystające z niego długotrwale (spadek o 4 pkt proc. r/r). W 2024 r. nieznacznie spadł odsetek osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych (o 1 pkt proc.) oraz pieniężnych (o 2 pkt proc.).

Wybrane wskaźniki dotyczące obszaru pomocy społecznej w latach 2019–2024

Wyszczególnienie	Opis wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wskaźnik deprywacji lokalnej	Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie – na każde 1 tys. mieszkańców	22	22	23	19	19	18
Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy	Odsetek osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie świadczeniobiorców	59%	54%	60%	64%	56%	52%
Wskaźnik pomocy pieniężnej	Odsetek klientów pomocy społecznej otrzymujących świadczenia pieniężne	54%	54%	54%	50%	50%	52%
Wskaźnik pomocy niepieniężnej	Odsetek klientów pomocy społecznej otrzymujących świadczenia niepieniężne	59%	58%	58%	62%	61%	60%
Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej	Liczba pracowników socjalnych przypadająca na 50 rodzin (środków) objętych pracą socjalną	1,6	1,7	1,5	1,6	1,6	1,5

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Z pojedynczymi osobami i całymi rodzinami prowadzi się ją w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, a ze społecznością lokalną – aby zapewnić współpracę i koordynację działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Rodziny przeżywające trudności otrzymują najpierw wsparcie pracownika socjalnego, którego zadaniem jest zorganizować pracę z rodziną tak, aby efektywnie i skutecznie wykorzystywać dostępne zasoby samego klienta, środowiska lokalnego oraz różnych instytucji, w tym MOPR, jak również podejmować działania profilaktyczne, interwencyjne i aktywizujące. Pracę socjalną świadczy się bez względu na dochód, jaki posiada dana osoba lub rodzina.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Osobom, które np. z powodu wieku lub choroby wymagają pomocy innych ludzi, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie **usług opiekuńczych** lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz – w miarę możliwości – zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Wymiar i zakres usług ustalany jest indywidualnie.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznane w Gdańsku w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby, którym przyznano decyzją świadczenie	1248	1459	1532	1647	1745	1700	1632

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Instytucjonalną formą wsparcia całodobowego dla osób, które wymagają opieki, a którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, są **domy pomocy społecznej** (DPS). Placówki te zapewniają konieczną opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, edukacyjne, społeczne i religijne przebywających w nich osób.

Placówki pomocy i wsparcia w Gdańsku w latach 2023–2024

Wyszczególnienie		Placówki	Miejsca	Korzystający	Oczekujący
Środowiskowe domy samopomocy	2023	14	345	429	24
	2024	13	345	422	55
Dzienne domy pomocy	2023	6	218	263	6
	2024	6	225	276	0
Noclegownie, schroniska, schroniska z usługami opiekuńczymi	2023	6	443	726	•
	2024	7	494	681	•
Ogrzewalnie	2023	1	30	458	•
	2024	2	35	482	•
Kluby samopomocy	2023	10	166	250	7
	2024	9	166	219	0
Domy pomocy społecznej	2023	4	335	372	168
	2024	5	385	421	132
Ośrodki interwencji kryzysowej	2023	1	12	95	•
	2024	1	12	41	•
Placówki wsparcia dziennego	2023	18	433	286	•
	2024	19	453	327	•
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	2023	22	297	293	•
	2024	23	313	309	•
Centrum Integracji Społecznej	2023	1	•	149	•
	2024	1	•	134	•
Klub Integracji Społecznej	2023	2	•	47	•
	2024	2	•	62	•
Warsztaty terapii zajęciowej	2023	6	•	227	•
	2024	6	•	227	•

Stan na 31 grudnia.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Wielowymiarowe problemy rodzin wymagają prowadzenia systemowych form wsparcia w celu ich rozwiązywania i podnoszenia kompetencji rodzicielskich. Dostępne w ramach istniejącego systemu formy pomocy są kierowane zarówno do rodzin i dzieci w ich środowisku, jak i do rodzin, których dzieci umieszczone zostały w systemie pieczy zastępczej. Przedsięwzięcia na rzecz wsparcia rodziny i przeciwdziałające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej miały charakter działań cyklicznych lub jednorazowych, były podejmowane we współpracy z podmiotami publicznymi, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsparcia rodziny.

Asystent rodziny dokonuje pogłębionej diagnozy problemów w rodzinie, formułuje z nią cele i wspólnie ustala plan pracy, a następnie wdraża go ze współuczestnictwem członków rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Aby dziecko umieszczone w pieczy zastępczej mogło wrócić do rodziny, asystent dodatkowo podejmuje pracę z rodziną w porozumieniu z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub wychowawcą placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa dziecko. W całym 2024 r. asystenci współpracowali z 507 rodzinami – o 21 więcej (+4,3%) niż w roku poprzednim. Jest to czwarty rok wzrostu liczby takich rodzin (2021 – 13,9%; 2022 – 10,8%; 2023 – 18,8%). Wsparciem objęto 1092 dzieci i młodzieży, wśród których 960 osób (87,9%) przebywało w rodzinach biologicznych, a 132 (12,1%) – w pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą maksymalna liczba rodzin, z którymi w tym samym czasie prowadzi pracę jeden asystent, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 (liczba etatów asystentów rodziny wg stanu na 31.12.2024 r. wyniosła 27; rok wcześniej – 25).

W 2024 r. w Gdańsku do czerwca funkcjonowało 19 placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez podmioty działające w obszarze pożytku publicznego: 5 placówek w formie opiekuńczej, 5 w formie opiekuńczo-podwórkowej, 5 w formie specjalistycznej oraz 4 w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę. Łącznie z usług w placówkach przez cały rok skorzystało 813 dzieci i młodzieży (869 w 2023 r.).

Wybrane wskaźniki dotyczące wsparcia rodziny w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	379	351	324	369	409	486	507
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	151	118	129	174	217	234	242
Liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	32	19	35	45	81	64	74
Liczba asystentów rodziny	24	24	24	24	25	25	27
Liczba powołanych rodzin wspierających	7	26	11	9	15	17	25

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Pieczna zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Jej celem jest praca z całym środowiskiem rodzinnym, aby w efekcie umożliwić powrót dziecka do rodziny, a kiedy nie jest to możliwe – przysposobienie dziecka lub (jeśli nie ma takiej możliwości) opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej (rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze).

Instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego lub rodzinnego. Zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwia kontakt z rodzicami i innymi bliskimi osobami. Podejmuje także działania w celu powrotu dziecka do rodziny, zapewnia mu dostęp do kształcenia dostosowanego do wieku i możliwości rozwojowych, a także obejmuje działaniami terapeutycznymi i zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych. W 2024 r. w Gdańsku funkcjonowały 23 placówki opiekuńczo-wychowawcze, które dysponowały 313 miejscami. Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. w placówkach przebywało 309 dzieci i młodzieży.

Rodziny zastępcze i przebywające w nich dzieci w latach 2018–2024

Wyszczególnienie		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Piecza rodzinna: rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka – ogółem	Rodziny	351	364	356	359	364	365	373
	Dzieci	585	588	589	605	629	640	674
Rodziny spokrewnione	Rodziny	217	228	223	224	223	223	225
	Dzieci	275	283	279	292	291	287	281
Rodziny niezawodowe	Rodziny	85	87	86	89	96	94	87
	Dzieci	98	98	100	108	123	121	109
Rodziny zawodowe, w tym:	Rodziny	32	33	32	31	30	31	40
	Dzieci	93	94	92	87	94	98	124
Rodziny specjalistyczne	Rodziny	7	7	7	7	7	7	9
	Dzieci	11	11	11	12	11	14	18
Rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	Rodziny	9	6	6	7	7	7	7
	Dzieci	30	22	24	23	29	30	28
Rodzinne domy dziecka	Rodziny	16	17	16	15	15	15	21
	Dzieci	114	119	113	118	118	121	160

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

WSPÓLNOTY LOKALNE I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA**Wolontariat**

Wolontariat to ważny wymiar społecznej działalności. Nie tylko rozwiązuje problemy społeczne i służy rozwojowi solidarności międzyludzkiej, lecz także wpływa pozytywnie na aktywizację mieszkańców. Dla wielu osób jest ścieżką samorealizacji i rozwoju osobistego. Na przestrzeni ostatnich lat wolontariat w Gdańsku znacznie się rozwinął i stał się sposobem na włączanie mieszkańców w aktywność społeczną.

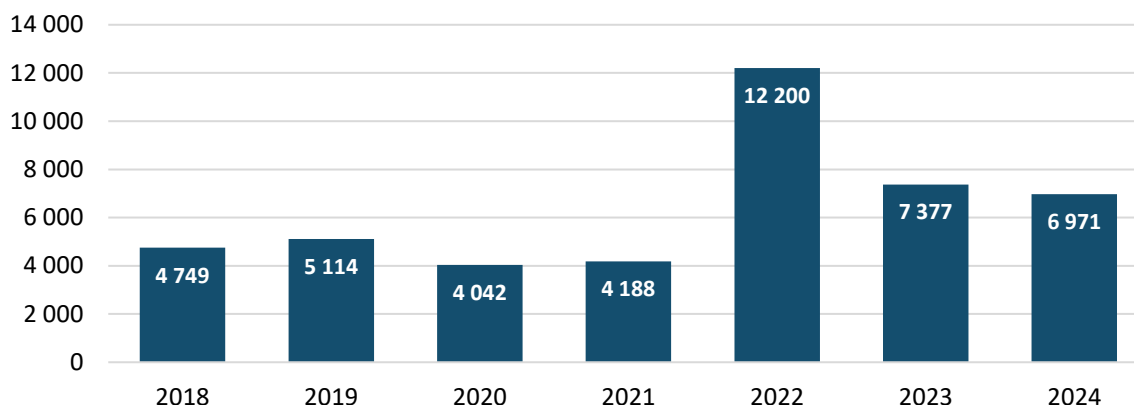

Na zadania związane z promocją i organizacją wolontariatu Miasto Gdańsk zaplanowało w „Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi” na 2024 r. kwotę 800 tys. zł. Środki te rozdysponowano w trybie otwartych konkursów ofert na projekty dotyczące m.in. przygotowania wolontariuszy na potrzeby własne organizacji pozarządowych.

Kontynuowano prowadzenie Miejskiego Centrum Wolontariatu w Gdańsku oraz organizację Gdańskiego Tygodnia Wolontariatu, wspierano rozwój wolontariatu w organizacjach pozarządowych i działanie Programu Wolontariatu Pracowniczego UMG, prowadzono promocję wolontariatu w szkołach i na gdańskich uczelniach.

Zadanie mające na celu prowadzenie biura pośrednictwa wolontariatu realizowało stowarzyszenie Regionalne Centrum Wolontariatu (RCW) w Gdańsku na podstawie trzyletniej umowy na lata 2023–2025. Prowadzone przez RCW Miejskie Centrum Wolontariatu jest ośrodkiem kompleksowej promocji i planowania rozwoju wolontariatu, pośrednictwa pracy wolontariackiej oraz szkoleń dla wolontariuszy. Centrum realizuje również projekt wykorzystania wolontariatu w przestrzeni publicznej Gdańska przy obsłudze wydarzeń o charakterze sportowym, rekreacyjnym, turystycznym lub promocyjnym. Rekordową liczbę wolontariuszy odnotowano w 2022 r., kiedy Gdańsk nosił tytuł Europejskiej Stolicy Wolontariatu. W 2024 r. dzięki pośrednictwu wolontariatu w RCW działania o tym charakterze podjęło 6971 osób.

Liczba wolontariuszy podejmujących wolontariat przez Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku w latach 2018–2024

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, UMG.

W ramach marki Wolontariat Miasta Gdańska kontynuowano działania na rzecz jej ugruntowania, tak aby każda organizacja mogła korzystać z siły wspólnego przekazu, zachowując jednocześnie swoją specyfikę i odrębność działania. W 2024 r. pod szyldem tej marki zrealizowano takie projekty, jak: Gdański Tydzień Wolontariatu, „Godzina dla Gdańska”, lokalne centra wolontariatu oraz „Termosfera” dla szkolnych kół wolontariatu. RCW pełni także rolę partnera regionalnego „Korpus Solidarności – Rządowego Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Systematycznego na lata 2018–2030”.

W 2024 r. rozwijano działania promocyjne dotyczące wolontariatu pracowniczego. Pracownicy UMG angażowali się w liczne akcje miejskie, m.in. biorąc w nich udział. Wymienić tu można np. liczenie pieniędzy zebranych podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, przygotowanie paczek wielkanocnych dla seniorów i podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie oraz przeprowadzenie akcji promujących oddawanie krwi.

Rok 2024 był kolejnym rokiem realizacji jednego z kluczowych priorytetów wspierania rozwoju społeczności lokalnych i aktywności obywatelskiej w dzielnicach Gdańska, jakim jest prowadzenie centrów lokalnych. Centra lokalne działają na rzecz lokalnej społeczności – indywidualnie określonej na podstawie jej potrzeb i potencjału – tworząc miejsca dostępne i przyjazne mieszkańcom, wykorzystując wszelkie dostępne narzędzia w ramach animowania współpracy sąsiedzkiej oraz uaktywniając lokalnych liderów. Centra lokalne są prowadzone przez organizacje pozarządowe wyłaniane w otwartych konkursach ofert.

W 2024 r. na terenie Gdańska funkcjonowało 35 centrów lokalnych, tj. 17 domów sąsiedzkich i 18 klubów sąsiedzkich w dzielnicach: Orunia Górna-Gdańsk-Południe, Orunia-Święty Wojciech-Lipce, Śródmieście, Wrzeszcz Dolny, Wrzeszcz Górny, Oliwa, Brzeźno, Nowy Port, Osowa, Ujeścisko-Łostowice, Stogi, VII Dwór, Piecki-Migowo, Siedlce, Zaspa, Przymorze Małe, Przymorze Wielkie, Chełm, Kokoszki, Przeróbka, Strzyża, Aniołki, Letnica, Młyniska. Na działalność centrów lokalnych w analizowanym roku przekazano ponad 2,8 mln zł.

Wiele działań podejmowanych w Gdańsku na rzecz mieszkańców jest zlecana przez miasto do realizacji organizacjom pozarządowym. Współpraca z sektorem pozarządowym rozwija się od wielu lat i stanowi jeden z priorytetów działalności Miasta Gdańska w obszarze społecznym. Głównym celem strategicznym współpracy z organizacjami jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i budowanie partnerskich relacji między samorządem a zorganizowanymi grupami mieszkańców.

Gdańskie fundusze inicjatyw oddolnych w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba inicjatyw realizowanych w ramach funduszy inicjatyw oddolnych ogółem, w tym:	280	311	300	379	332	343	286
w ramach Funduszu Senioralnego	99	81	103	72	91	78	106
w ramach Funduszu Młodzieżowego	36	85	57	63	65	59	46
w ramach Funduszu Otwarty IKM	59	64	70	97	66	61	•
w ramach Funduszu Sąsiedzkiego	78	72	64	32	38	69	57
w ramach Funduszu Sportowo-Rekreacyjnego	•	•	•	102	27	45	52
w ramach Funduszu Innowacji Społecznych	8	9	6	13*	13*	12	11
w ramach Funduszu Równości	•	•	•	•	16	19	14
w ramach Funduszu Europejskiej Stolicy Wolontariatu	•	•	•	•	16	•	•

* w ramach Funduszu Innowacji Społecznych podano liczbę projektów, które otrzymały wsparcie merytoryczne.

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, UMG.

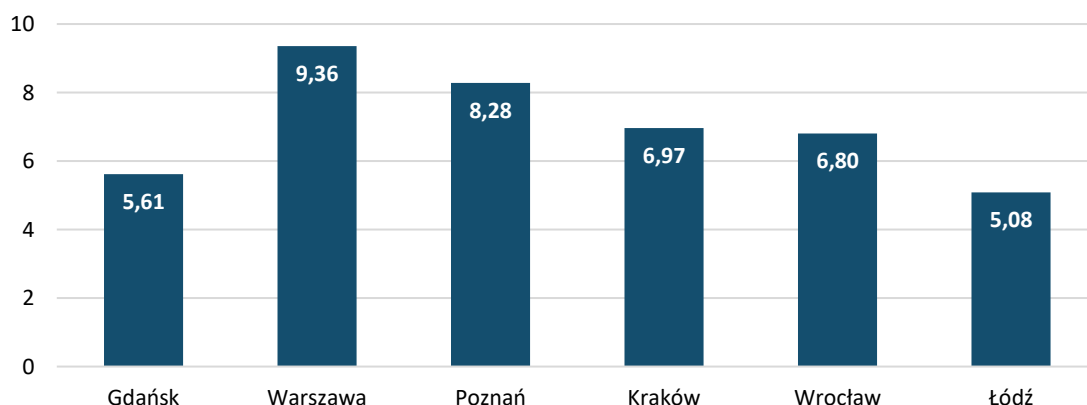
W 2024 r. współpraca z organizacjami pozarządowymi realizowana była w 27 obszarach, m.in. w zakresie pomocy społecznej i wspierania rodziny, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, działań z zakresu kultury, ochrony i promocji zdrowia, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, promocji i organizacji wolontariatu.

Na współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi w trybach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawie o zdrowiu publicznym w 2024 r. przyznano z budżetu Miasta Gdańska kwotę 135 mln zł.

Organizacje pozarządowe odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu społeczności oraz realizacji różnorodnych celów, w tym wsparcia dla osób potrzebujących, ochrony środowiska czy promocji kultury. W 2024 r. w Gdańsku na 1 tys. mieszkańców przypadało 5,61 zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń lub organizacji społecznych – i był to jeden z niższych wyników wśród miast prezentowanych na poniższym wykresie. Należy przy tym zaznaczyć, że wysoki wskaźnik dla Warszawy może wynikać z funkcji miasta stołecznego i rejestrowania tam wielu organizacji o charakterze krajowym i międzynarodowym.

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w wybranych miastach Polski w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Udział mieszkańców w zarządzaniu miastem

Gdańsk jako miejsce otwarte na innych, wrażliwe na słabszych i potrzebujących, jest także miastem ludzi odpowiedzialnych społecznie, aktywnych, zrzeszających się, potrafiących działać wspólnie na rzecz sąsiedztw, lokalnych społeczności, regionu i kraju. Aktywność obywatelska to niezwykle ważny aspekt życia miasta. Zaangażowanie mieszkańców jest gwarancją efektywnego diagnozowania problemów i identyfikowania sposobów ich rozwiązań oraz podejmowania decyzji najlepszych dla lokalnej społeczności. Aktywność obywatelska to zarówno działania nieformalnych grup mieszkańców, udział w wyborach, działalność rad dzielnic, jak i współpraca miasta z organizacjami pozarządowymi, Budżet Obywatelski czy procesy partycypacyjne – tworzące przestrzeń do wspólnego zarządzania miastem.

Uczestnictwo mieszkańców w procesach partycypacyjnych – zarówno służących konsultowaniu licznych spraw związanych z działalnością miasta, jak i tworzących przestrzeń do współdecydowania o konkretnych rozwiązaniach – jest ważnym elementem budowania społeczeństwa obywatelskiego, ludzi aktywnych, gotowych do działania. Współpraca z mieszkańcami co roku zawiera stałe elementy, jak np. Budżet Obywatelski, ale też kształtuje się dynamicznie i dostosowuje do bieżących potrzeb.

Wybrane konsultacje społeczne lub spotkania o charakterze konsultacyjnym i partycypacyjnym w 2024 r.:

- konsultacje społeczne dotyczące zmiany nazwy dzielnicy Orunia Górna-Gdańsk Południe;
- konsultacje społeczne w zakresie Budżetu Obywatelskiego 2025 w Gdańsku;
- konsultacje społeczne na temat zmian 6 statutów dzielnic Gdańska;
- konsultacje społeczne dotyczące projektu Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024–2030;
- konsultacje społeczne w sprawie projektu Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gdańsku na lata 2025–2030;
- konsultacje z mieszkańcami Klukowa dotyczące inwestycji usługowo-mieszkaniowej przy ul. Radiowej w formule „lex deweloper”;
- warsztaty planistyczne z mieszkańcami dzielnic: Olszynka, Orunia-Św. Wojciech-Lipce oraz Rudniki w ramach Gdańskich Warsztatów Projektowych „Razem planujemy rozwój Żuław Gdańskich”;
- spotkania z mieszkańcami dzielnic Oliwa i Osowa w sprawie buspasów na ul. Spacerowej;
- spotkanie z mieszkańcami w sprawie remontu al. Armii Krajowej z wytyczeniem ekostrady.

Budżet obywatelski

Budżet Obywatelski w Gdańsku to inicjatywa, w ramach której mieszkańcy miasta mają możliwość bezpośredniego decydowania o przeznaczeniu części środków budżetowych. Jest to swoisty mechanizm demokratyczny, który umożliwia obywatelom aktywne uczestnictwo w procesie decyzyjnym dotyczącym wydatków publicznych i dzięki któremu mieszkańcy mają bezpośredni wpływ na kształtowanie swojego otoczenia oraz decydowanie o priorytetach inwestycyjnych miasta³.

³ Sprawozdanie z wykonania Budżetu Obywatelskiego zamieszczono w Załączniku nr 1 do niniejszego Raportu.

Do Budżetu Obywatelskiego 2025 mieszkańcy złożyli 591 projektów, z których 394 zakwalifikowano do głosowania. W głosowaniu wzięło udział 38 tys. mieszkańców Gdańska, a ogólna frekwencja wyniosła 8,9%.

Rady dzielnic

Wybory do rad dzielnic na kadencję 2024–2029 odbyły się 13 października 2024 r. Działalność lokalnych rad jest ważna dla budowania społeczeństwa obywatelskiego i angażowania się mieszkańców w sprawy najbliższego otoczenia. Rady dzielnic zostały wyłonione w 33 z 35 jednostek pomocniczych miasta. W dzielnicy Przymorze Wielkie oraz Stogi zaplanowane wybory nie mogły się odbyć ze względu na zbyt małą liczbę zarejestrowanych kandydatów na radnych, w związku z czym mieszkańcy wzięli udział w głosowaniu zorganizowanym dodatkowo 9 lutego 2025 r. Finalnie w radach działa obecnie 571 radnych. Rady złożyły wnioski o dofinansowanie 786 projektów lokalnych na łączną kwotę 6 463 136 zł. Środki te przeznaczone na sfinansowanie inwestycji w dzielnicach oraz projektów wspomagających mieszkańców.

Działalność rad dzielnic w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba złożonych przez rady dzielnic wniosków o dofinansowanie projektów	543	776	587	588	723	789	786
Środki wykorzystane przez rady dzielnic (w tys. zł)	1862,0	4306,5	4186,9	5106,6	4998,6	5681,9	6463,1

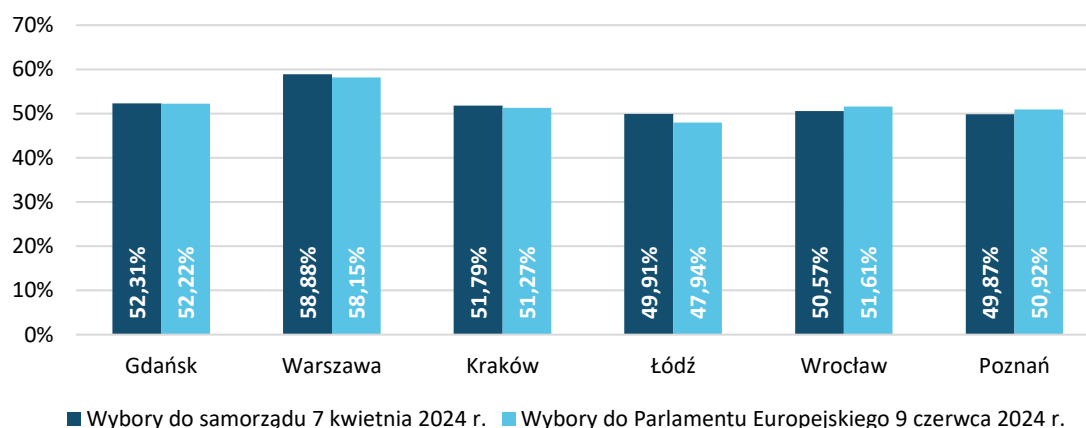
Źródło: Biuro ds. Rad Dzielnic i Współpracy z Mieszkańcami, UMG.

W 2024 r. odbywały się również spotkania rad dzielnic z przedstawicielami wydziałów UMG lub jednostek miejskich, organizowane we współpracy z Biurem ds. Rad Dzielnic i Współpracy z Mieszkańcami. Podczas 19 spotkań omawiano tematy ważne dla mieszkańców poszczególnych części Gdańska.

Frekwencja wyborcza

Wysoka frekwencja wyborcza w 2024 r. świadczy o aktywności obywateli oraz o tym, że chcą oni wpływać na decyzje podejmowane na szczeblu lokalnym i europejskim. Wśród analizowanych miast (z wyłączeniem Warszawy) najwyższą frekwencję – zarówno w wyborach samorządowych, jak i tych do Parlamentu Europejskiego – odnotowano w Gdańsku (odpowiednio 52,31% i 52,22%). Najniższy poziom uczestnictwa dotyczył Łodzi, gdzie do urn poszło jedynie 48,91% wyborców w wyborach samorządowych i 47,94% w eurowyborach. Podwyższona frekwencja w Warszawie może być częściowo rezultatem przypisania do tego okręgu wyborców głosujących za granicą.

Frekwencja w wyborach do samorządu i Parlamentu Europejskiego w wybranych miastach Polski w 2024 r.

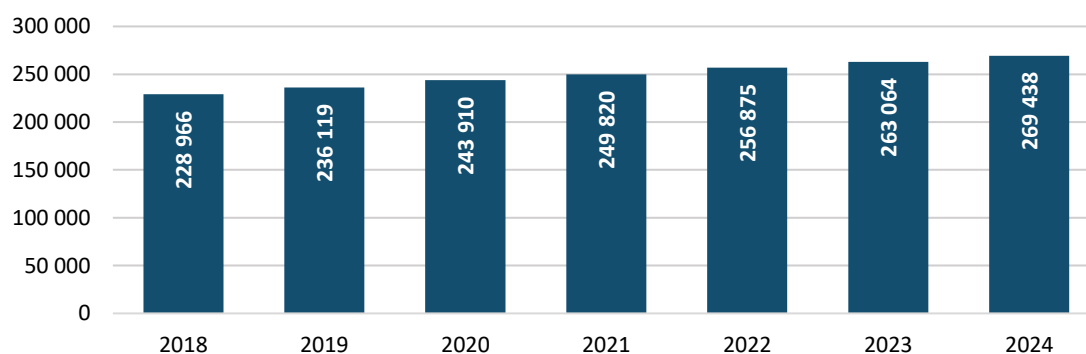

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

MIESZKANIA

Zwiększenie zasobów budownictwa mieszkaniowego wpływa przede wszystkim na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych gdańszczanek i gdańszczan, ale związane jest także ze zrównoważonym rozwojem miasta. Bogata oferta mieszkaniowa może pomóc w przeciwstawianiu się zagrożeniu spadkiem liczby ludności i tym samym niekorzystnym zmianom w strukturze demograficznej poprzez wzrost napływu ludności oraz zmniejszanie zjawiska suburbanizacji. W procesie tym istotna jest dostępność mieszkań dla osób o zróżnicowanej sytuacji materialnej i różnych potrzebach osobistych. Gospodarka mieszkaniowa, dzięki przeznaczeniu gminnych gruntów, lokali i mieszkań na realizację usług społecznych, wpływa także na większą dostępność wsparcia i silniejszą integrację społeczną.

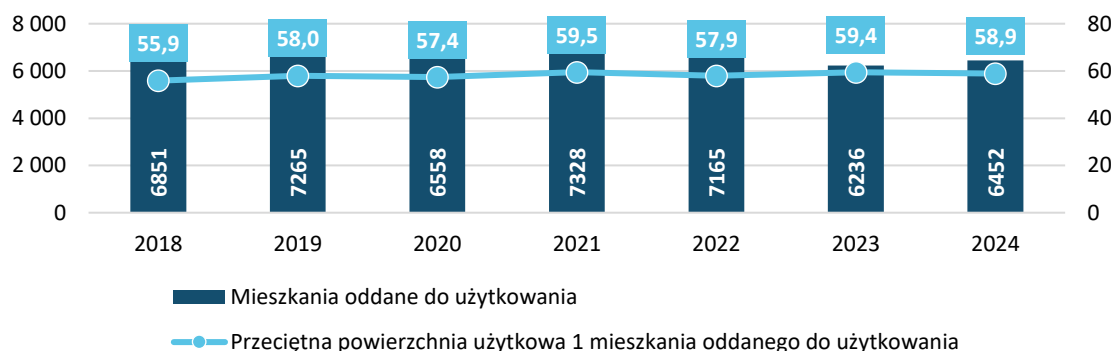
Zasoby mieszkaniowe w Gdańsku w latach 2018–2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W 2024 r. oddano do użytku 6452 lokale mieszkalne, czyli o 263 więcej niż w poprzednim roku. W całym roku wydano pozwolenia na budowę 7713 mieszkań, tj. o 1764 więcej niż w 2023 r. Liczby te wskazują ożywienie na pierwotnym rynku nieruchomości.

**Mieszkania oddane do użytkowania oraz ich przeciętna wielkość
w Gdańsku w latach 2018–2024**
- dane w szt.; w m² -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Na rynku mieszkaniowym działają spółki miejskie: Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego (GTBS), Towarzystwo Budownictwa Społecznego (TBS) „Motława” i Gdańska Infrastruktura Społeczna (GIS). Najwięcej nowych mieszkań powstaje w Gdańsku w ramach budownictwa deweloperskiego (na sprzedaż lub wynajem) i budownictwa indywidualnego (na potrzeby własne).

Działania z zakresu gospodarki mieszkaniowej mają na celu: tworzenie systemu promującego rozwój budownictwa dla zróżnicowanej społecznie struktury użytkowników (mieszkania na własność, system deweloperski i spółdzielnie mieszkaniowe, mieszkania na wynajem realizowane poprzez towarzystwa budownictwa społecznego (TBS), mieszkania chronione, wspomagane i socjalne), obniżenie kosztów budowy mieszkań dzięki tworzeniu zasobu gruntów uzbrojonych, uzupełnienie istniejącej zabudowy nowymi obiektami oraz przeprowadzenie rewitalizacji i modernizacji obszarów zdegradowanych.

Mieszkania komunalne stanowią 6,0% wszystkich mieszkań w Gdańsku. Na koniec 2024 r. w zasobie było 15 786 mieszkań komunalnych, z czego 1475 to lokale w najmie socjalnym. W 2024 r. zasób komunalny pomniejszył się o 85 lokali, co było związane przede wszystkim z wykupem przez dotychczasowych najemców oraz rozbiórkami lokali. Liczba mieszkań TBS w 2024 r. powiększyła się o 90 lokali wybudowanych przez TBS „Motława” i na koniec roku wynosiła 3610 mieszkań. Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na mieszkanie TBS oczekiwało 426 osób.

Ponadto w 2024 r. wyremontowano 161 lokali komunalnych, remont kompleksowy przeszło 148 lokali, w 67 z nich dodatkowo zlikwidowano systemy ogrzewania węglowego. Na koniec 2024 r. na pomoc mieszkaniową z zasobu gminy oczekiwało 726 wnioskodawców.

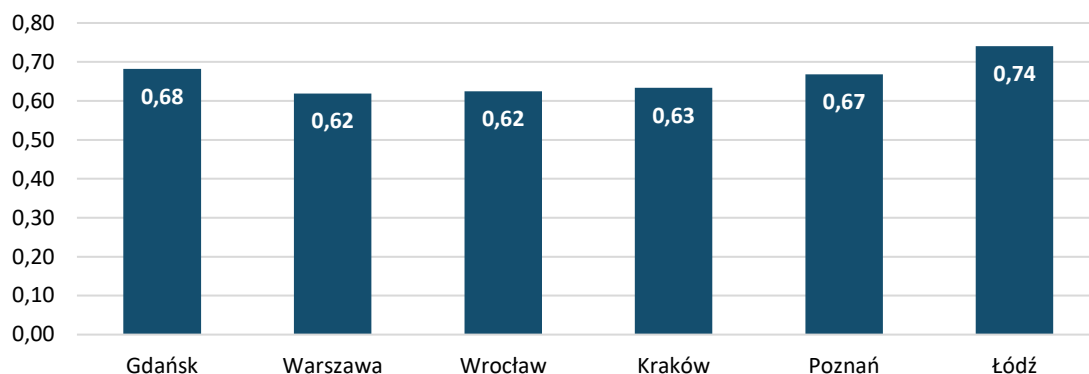
Liczba osób oczekujących na lokal komunalny oraz lokal w TBS w Gdańsku – stan na 31 grudnia

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób oczekujących na lokal z zasobu miasta, w tym:	1858	2011	832	499	483	690	726
na lokal w najmie socjalnym	1241	1278	401	257	190	279	276
na lokal w najmie komunalnym	617	733	431	242	293	411	450
Liczba osób oczekujących na lokal w TBS	658	852	481	246	281	335	426

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa, UMG.

Potencjalna powierzchnia mieszkania z rynku pierwotnego do nabycia za przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Gdańsku w 2023 r. wyniosła 0,68 m². Na tle innych wybranych miast była to wartość zbliżona bardziej do Poznania niż do Łodzi, gdzie metr kwadratowy mieszkania był relatywnie tańszy. W prezentowanym ujęciu najdroższe mieszkania odnotowano w Warszawie, Wrocławiu, Gdyni i Krakowie.

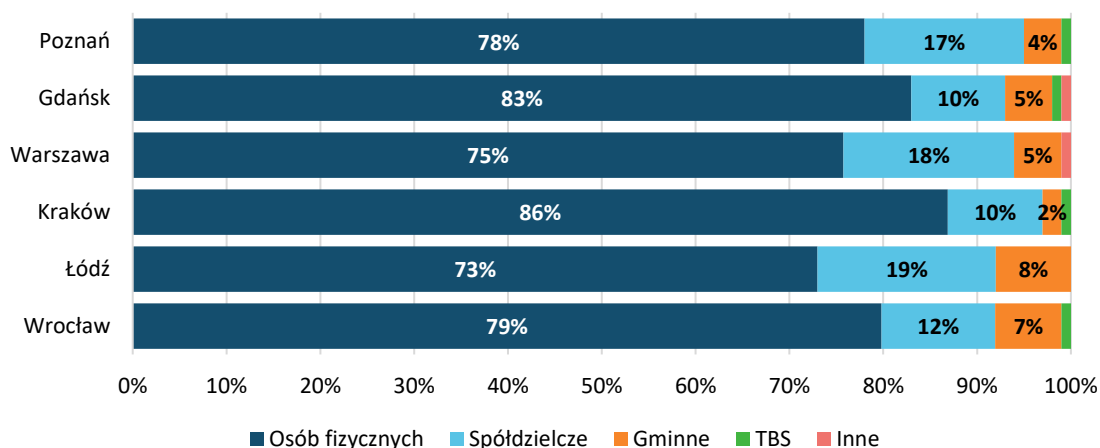
Liczba metrów kwadratowych nowego mieszkania z rynku pierwotnego (ceny ofertowe) możliwych do zakupu za przeciętne miesięczne wynagrodzenie w wybranych miastach Polski w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego oraz Banku Danych Lokalnych, GUS.

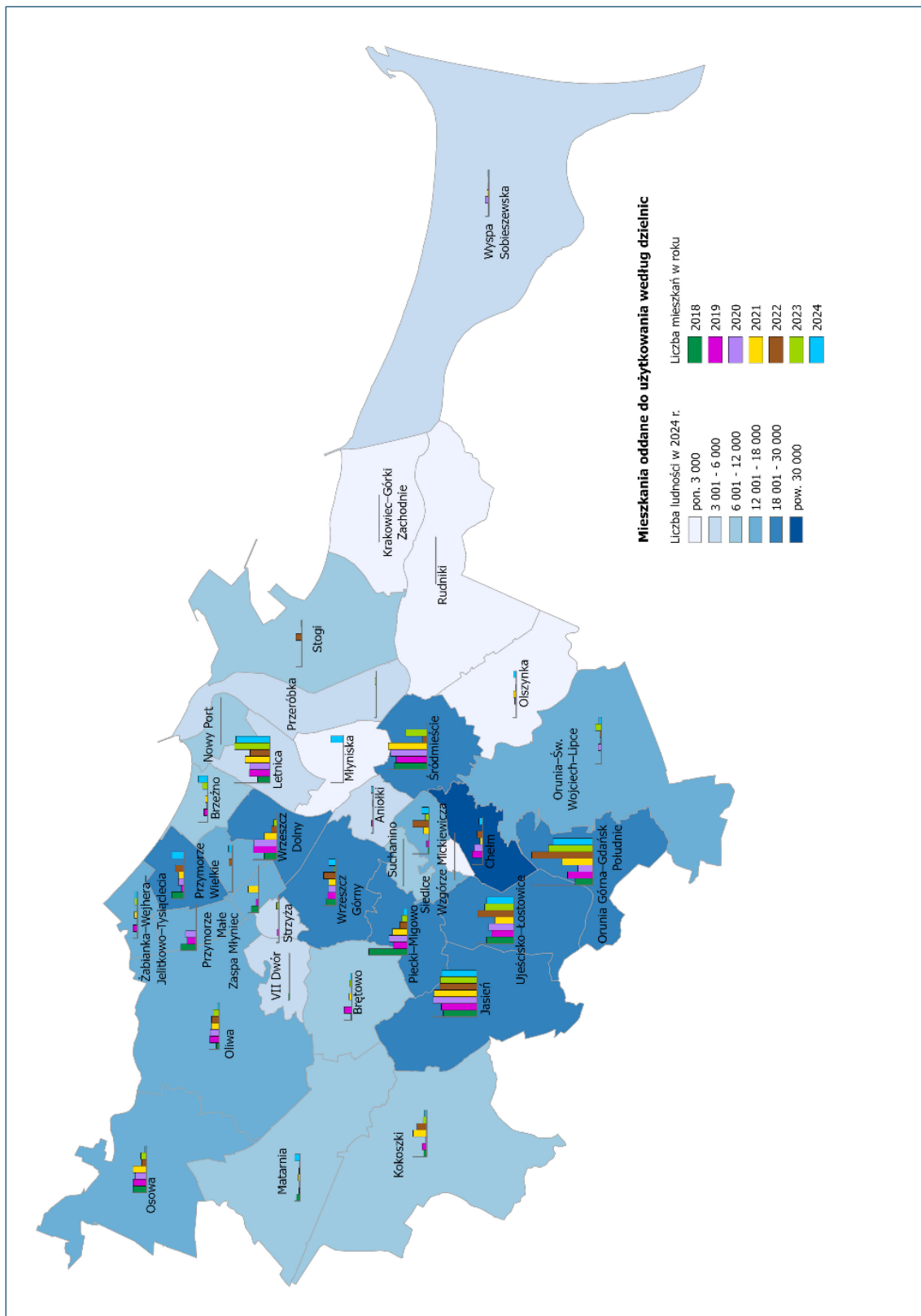
Struktura zasobów mieszkaniowych w największych miastach Polski wykazuje różnice pod względem form własności, co ma istotny wpływ na dostępność mieszkań oraz politykę mieszkaniową w poszczególnych lokalizacjach. Największy udział powierzchni mieszkań będących własnością osób prywatnych występuje w Krakowie, następnie w Gdańsku i we Wrocławiu. W Gdańsku, podobnie jak w Krakowie, udział powierzchni mieszkań spółdzielczych wynosił 10% i był jednym z niższych na tle innych dużych miast. W budownictwo społeczne oprócz Gdańska inwestują też Poznań, Kraków oraz Wrocław.

Powierzchnia mieszkań w wybranych miastach Polski w 2022 r. według form własności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2018–2024 według dzielnic

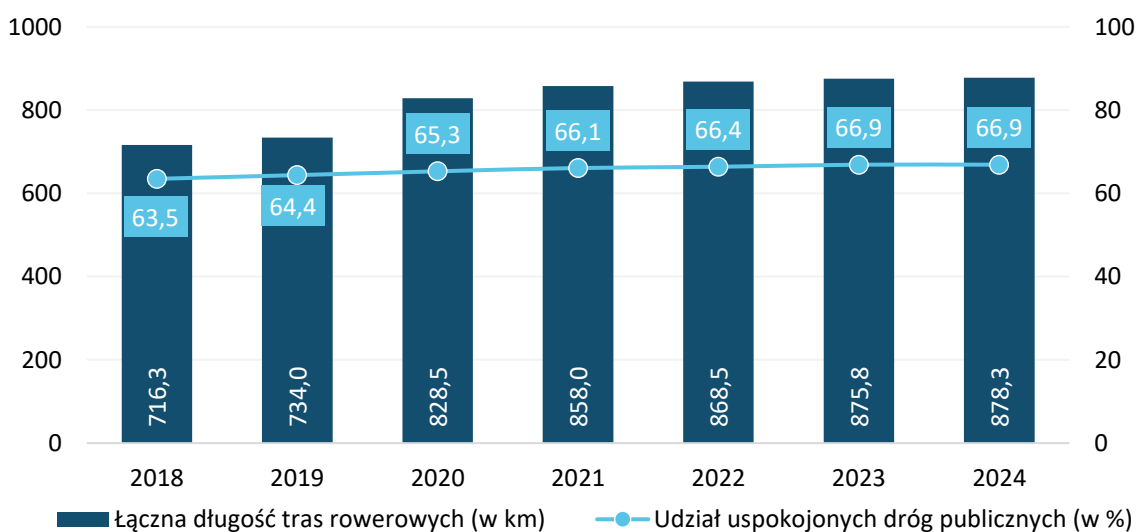
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego oraz Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

RUCH PIESZY I ROWEROWY

Poprawa warunków przemieszczania się pieszo, przy zachowaniu dostępności, jest niezbędna, aby polepszyć jakość życia w mieście, w tym zdrowie mieszkańców i ich bezpieczeństwo komunikacyjne, a także by zmniejszyć silną presję motoryzacyjną. W 2024 r. prowadzono działania polegające na poprawie infrastruktury dla ruchu pieszego oraz na niwelowaniu negatywnego wpływu parkowania pojazdów na warunki poruszania się pieszo. Zbudowano lub zmodernizowano 22,6 km ciągów pieszych. Ważna była także priorytetyzacja ruchu pieszego w centrach dzielnic – podniesienie komfortu oraz bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów przez uspokajanie ruchu samochodów. Spowolniony ruch na większości ulic miasta oznacza mniej wypadków, mniejszy hałas i większe poczucie bezpieczeństwa przy lepszej płynności ruchu i zbliżonych czasach przejazdu. Łącznie na koniec roku 631,6 km ulic było objętych strefą ruchu uspokojonego, co stanowiło 66,9% dróg publicznych w Gdańsku.

Ostatnie lata to okres rozbudowy i modernizacji infrastruktury rowerowej. W 2024 r. wybudowano i zmodernizowano 6,1 km dróg rowerowych. Liczba miejsc postojowych dla rowerów wzrosła r/r o 1200 szt. – do poziomu 19 250. Funkcjonował również rower metropolitalny Mevo. Cały system składa się z jednośladów tradycyjnych (1 tys. szt.) oraz wspomaganych elektrycznie (3099 szt.). **W Gdańsku do dyspozycji użytkowników było łącznie 388 stacji Mevo, a na nich 2226 rowerów, w tym 1683 rowery elektryczne.** Poprawa infrastruktury rowerowej przekłada się na rosnącą popularność jednośladów. Wskazuje się, że sieć dróg rowerowych rozwija się dzięki dużym inwestycjom, a samo miasto jest oceniane jako jedno z najbardziej przyjaznych rowerzystom w Polsce. Świadczy o tym m.in. fakt, że to w Gdańsku odbędzie się prestiżowa międzynarodowa konferencja Velo-City 2025, organizowana przez Europejską Federację Cyklistów (ECF).

Długość tras rowerowych oraz udział uspokojonych dróg publicznych w Gdańsku w latach 2018–2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZTM w Gdańsku (wcześniej: Referat Mobilności Aktywnej Wydziału Gospodarki Komunalnej, UMG).

O popularności jednośladów mogą świadczyć dane z monitoringu ruchu rowerowego, który jest prowadzony w 31 lokalizacjach w Gdańsku. W 2024 r. w wybranych 25 punktach odnotowano rekordową liczbę przejazdów – 11,37 mln – co oznacza wzrost o 12% w stosunku do poprzedniego roku. Ponadto w dwóch punktach pomiarowych zliczono ponad 1,1 mln przejazdów rowerowych: w Pasie Nadmorskim w pobliżu moło oraz przy al. Zwycięstwa w pobliżu Opery Bałtyckiej.

Sieć tras rowerowych w Gdańsku w latach 2018–2024 (w km)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2024 [%]
Łączna długość tras rowerowych	716,3	734,0	828,5	858,0	868,5	875,8	878,3	100%
Drogi rowerowe, w tym:	182,3	189,3	203,0	216,6	221,0	223,3	225,8	25,7%
Wydzielone drogi dla rowerów	124,0	127,5	130,0	135,2	137,9	139,6	140,2	16,0%
Ciągi pieszo-rowerowe z pierwszeństwem pieszych	18,3	18,2	22,8	26,2	26,8	27,4	29,1	3,3%
Pasy rowerowe w jezdni	9,4	9,4	13,5	16,1	16,9	16,9	16,9	1,9%
Chodniki z dopuszczonym ruchem rowerów	30,6	34,2	36,7	39,1	39,4	39,4	39,6	4,5%
Pasy autobusowo-rowerowe	1,0	0,5	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	0,2%
Ciągi pieszo-jezdne	13,3	13,7	14,5	15,7	18,9	18,9	18,9	2,2%
Ulice z uspokojonym ruchem o dopuszczalnej prędkości maksymalnej nie większej niż 30 km/h	519,7	530,5	609,0	623,7	626,6	631,6	631,6	71,9%
% uspokojonych dróg publicznych	63,5	64,4	65,3	66,1	66,4	66,9	66,9	–
Liczba miejsc postojowych dla rowerów	14 840	15 600	16 400	17 200	17 954	18 050	19 250	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZTM w Gdańsku (wcześniej: Referat Mobilności Aktywnej Wydziału Gospodarki Komunalnej, UMG).

W pierwszym roku funkcjonowania systemu MEVO, który przypadł na połowę listopada 2024 r., w 16 gminach obszaru metropolitalnego było zarejestrowanych 390 tys. użytkowników, którzy pokonali łącznie 9,7 mln km. Rowery MEVO zostały wypożyczone 3 mln razy. Przyczyniło się to do zaoszczędzenia 2,5 tys. ton CO₂.

TRANSPORT PUBLICZNY

Transport publiczny ma podstawowe znaczenie w przemieszczaniu się na krótsze i dłuższe odległości na obszarze miejskim. Aby zwiększyć atrakcyjność transportu publicznego, w 2024 r. kontynuowano rozbudowę i modernizację infrastruktury szynowej i drogowej komunikacji publicznej oraz podjęto działania zmierzające do unowocześnienia taboru. Dostosowanie taboru do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, seniorów i rodziców z dziećmi sukcesywnie się poprawia. Od 2021 r. wszystkie linie obsługiwane są wyłącznie przez tramwaje niskopodłogowe (100% floty tramwajowej). W 2024 r. 87% składów było wyposażonych w klimatyzację (wzrost o 9,4 pkt proc. r/r). Od 2020 r. flotę autobusową obsługuje 100% pojazdów niskopodłogowych i klimatyzowanych; 12,0% autobusów jest zeroemisyjnych (w 2023 r. było to 8,2%). Flota autobusowa i tramwajowa jest w dalszym ciągu rozwijana, m.in. przez zakup nowych autobusów, przeprowadzanie napraw i modernizację taboru tramwajowego.

Liczba pasażerów komunikacji miejskiej w 2024 r. wyniosła 176,02 mln. To już tylko o 1% mniej niż przed pandemią (177,7 mln pasażerów w 2019 r.), a ponadto o 11,3% więcej niż w poprzednim roku (158,2 mln pasażerów w 2023 r.). Przebieg pojazdów komunikacji miejskiej w latach 2023–2024 wzrósł o 303 tys. wozokilometrów i wyniósł 33 775 tys. km w 2024 r. Długość tras⁴ autobusowych zwiększyła się o 1 km, a długość linii – o 43 km (w zakresie komunikacji tramwajowej długość tras i linii nie uległa zmianie). Z roku na rok rośnie również liczba skrzyżowań w mieście, które są objęte systemem sterowania ruchem TRISTAR. W 2024 r. było ich 119 (w 2023 r. – 113), co oznacza wzrost o 6 skrzyżowań r/r.

⁴ Trasa komunikacyjna (autobusowa, tramwajowa) – droga łącząca określone lokalizacje w mieście. Daną trasą lub jej częścią mogą się poruszać pojazdy różnych linii komunikacyjnych (autobusy i tramwaje o konkretnym numerze).

W zakresie transportu miejskiego widoczne jest mocne odbicie po okresie chwilowego załamania wynikającego z pandemii COVID-19. Tylko w 2024 r. komunikacja miejska obsłużyła 176,0 mln pasażerów, co w porównaniu z sytuacją w 2023 r. stanowi wzrost o 17,8 mln pasażerów (+11,3% r/r).

W 2024 r. wydatki na komunikację miejską wyniosły blisko 685 mln zł, a środki z zakupu biletów w Gdańsku pokryły jedynie ich 33%. Dopłata z budżetu miasta do komunikacji miejskiej wyniosła 458,8 mln zł. Środki z zakupu biletów oraz dotacje gmin ościennych w coraz mniejszym stopniu wystarczają na finansowanie komunikacji miejskiej. W latach 2018–2024 wpływy z biletów wzrosły o 59% (+84,2 mln zł), natomiast dopłata ze środków budżetu miasta – o 195,0% (+303,2 mln zł).

W okresie 25.11–08.12.2024 r. przeprowadzono we współpracy z ZTM, już po raz ósmy, ankietowe badanie **oceny komunikacji miejskiej w Gdańsku**. Była to trzecia edycja badania po przerwie w latach 2020–2022, wywołanej pandemią COVID-19. W 2024 r. w badaniu wzięło udział ponad 8,1 tys. osób. Blisko 80% respondentów zadeklarowało, że korzysta z komunikacji miejskiej przynajmniej 1–2 razy w tygodniu. **Średnia ocena komunikacji autobusowej wyniosła 2,87** w skali 1–5 i była niższa niż rok wcześniej (3,02 w 2023 r.). Niższa była również **średnia ocena komunikacji tramwajowej: 3,23** (3,38 w 2023 r.).

Komunikacja miejska w Gdańsku w latach 2023–2024

Wyszczególnienie	2023	2024
Długość tras tramwajowych (w km)	65	65
Długość linii tramwajowych (w km)	175	172
Składy tramwajowe – stan inwentarzowy, w tym:	139	139
klimatyzowane	108	121
niskopodłogowe	139	139
Składy tramwajowe w ruchu według umowy – średnia z większego szczytu	116	116
Długość tras autobusowych (w km)	488	489
Długość linii autobusowych (w km)	1 097	1 140
dziennych	731	743
nocnych	238	241
na terenie gmin ościennych	129	156
Autobusy – stan inwentarzowy	300	308
klimatyzowane	300	308
niskopodłogowe	300	308
Pojazdy w ruchu według umowy – średnia z większego szczytu	244	248
Przebieg ogólny pojazdów komunikacji miejskiej (w tys. wozokm)	33 472	33 775

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zarządu Transportu Miejskiego w Gdańsku oraz Gdańskich Autobusów i Tramwajów.

DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWA

Rozwój przestrzenny miasta i jego sukces gospodarczy wymagają działań poprawiających niektóre elementy infrastruktury drogowej i kolejowej oraz sprawnie działających powiązań morskich i lotniczych. Prowadzone są działania nie tylko wpływające na poprawę jakości połączeń wewnętrznych, lecz także związane ze wzrostem zewnętrznej dostępności drogowej miasta. Jakość i stan techniczny infrastruktury drogowej, elementy wyposażenia ulic i ich parametry mają również bezpośrednie przełożenie na codzienne decyzje komunikacyjne mieszkańców i mieszkańców. Wpływa to istotnie na wielkość oraz strukturę ruchu

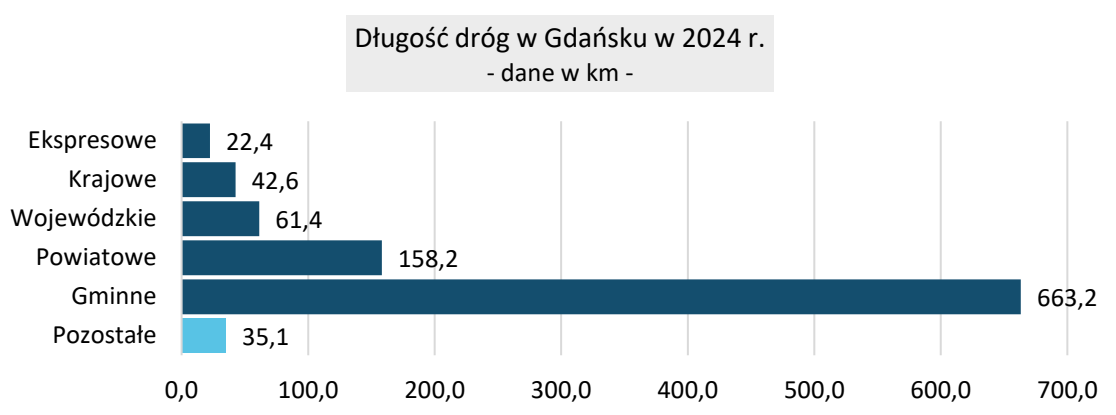
drogowego. Sprawna wewnętrzna sieć transportowa miasta, połączona z zewnętrznym układem dróg krajowych i wojewódzkich, zapewnia spójność całej sieci transportowej, a także poprawia jej efektywność.

Poprawa dostępności transportowej miasta realizowana jest poprzez modernizację ulic, budowę zintegrowanych węzłów transportowych i kształtowanie układów drogowych mających pozytywny wpływ na warunki poruszania się uczestników ruchu. Wprowadzane rozwiązania pozwolą na ograniczenie liczby pojazdów w ścisłym centrum miasta, co wpłynie na zmniejszenie hałasu oraz poprawę jakości powietrza.

Gdańsk w 2024 r. zajął pierwsze miejsce w rankingu **Miasta przyjazne kierowcom** (tworzonym we współpracy serwisu Oponeo z aplikacją Yanosik⁵) w kategorii miast powyżej 300 tys. mieszkańców, wyprzedzając znajdujący się na drugim miejscu Kraków oraz plasujący się na trzeciej lokacie Szczecin. Tytuł miasta najbardziej przyjaznego kierowcom Gdańsk dzierży nieprzerwanie od 2022 r. W analizowanym okresie wyróżniał się szczególnie w następujących badanych obszarach:

- **ekojazda – czysta energia** (powierzchnia w km² w przeliczeniu na 1 stację do ładowania samochodów elektrycznych i hybrydowych);
- **carsharing** (liczba samochodów wynajmowanych na minuty w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców).

W granicach administracyjnych Gdańska na koniec 2024 r. znajdowało się ponad 948 km dróg publicznych, w tym 663,2 km dróg gminnych, 158,2 km powiatowych, 61,4 km wojewódzkich, 42,6 km krajowych oraz 22,4 km dróg ekspresowych. Poza tym dostępnych było 35,1 km dróg wewnętrznych. Łącznie w 2024 r. wybudowano i zmodernizowano 9,6 km dróg.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad – Oddział w Gdańsku (drogi ekspresowe).

Liczba wybranych pojazdów zarejestrowanych w Gdańsku w latach 2018–2024

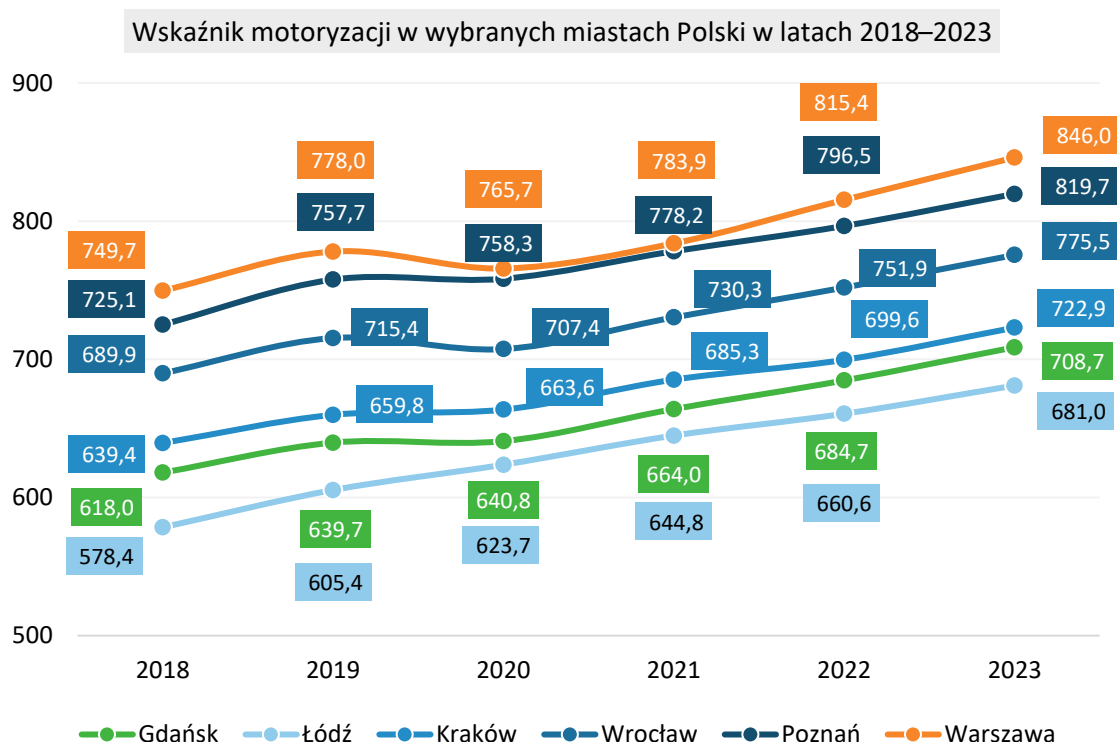
Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Samochody osobowe	288 384	301 243	311 783	322 860	332 982	345 402	288 131
Samochody osobowe na 1 tys. mieszkańców	618,0	639,7	640,8	664,0	684,7	708,7	589,6
Samochody ciężarowe	38 810	39 512	40 164	41 456	42 047	43 053	32 735
Motocykle	9152	9978	10 744	11 643	12 613	13 615	14 042
Ciągniki siodłowe	3097	3192	3216	3405	3485	3564	2809
Ciągniki rolnicze	1257	1318	1362	1494	1578	1631	1528
Autobusy	1039	1093	1130	1117	1123	1158	903

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji, UMG.

⁵ Przy ocenie brane są pod uwagę m.in.: prędkość jazdy w centrum i poza jego granicami, liczba odnotowanych kolizji, infrastruktura parkingowa (w tym np. opłaty parkingowe, infrastruktura Park'n'Go), ceny paliw, koszty ubezpieczeń, koszty wymiany opon.

Mieszkańcy Gdańska z roku na rok są coraz bardziej zmotoryzowani. Przybywa przede wszystkim samochodów osobowych. W 2024 r. w mieście było zarejestrowanych ponad 288 tys. samochodów osobowych, czyli o prawie 57,3 tys. mniej niż rok wcześniej (–16,6% r/r). Tak znaczny spadek wynika z usunięcia z bazy CEPIK pojazdów, które przez okres 10 lat nie były ubezpieczone ani poddawane okresowym badaniom technicznym, o ile im podlegały. Usunięcie z bazy wskazanych pojazdów nastąpiło 10 czerwca 2024 r.⁶ W związku z tym wskaźnik motoryzacji prezentujący liczbę samochodów osobowych zarejestrowanych na 1 tys. mieszkańców w 2024 r. spadł do poziomu 589,6 (–119,1 pojazdów na 1 tys. mieszkańców r/r).

Najnowsze dostępne dane (do 2023 r.) dotyczące całej Polski wskazują na widoczny wzrost wskaźnika motoryzacji we wszystkich największych miastach, przy czym Gdańsk osiągnął w tej grupie jeden z najniższych wyników. Najwyższym wskaźnikiem motoryzacji w 2023 r. wśród dużych miast charakteryzowała się Warszawa: 846 samochodów osobowych na 1 tys. mieszkańców. Wskaźnik dla Gdańska w tym samym czasie ukształtował się na poziomie blisko 709. Dużym miastem, które miało najniższy wskaźnik, okazała się Łódź – z wynikiem 681 samochodów osobowych na 1 tys. mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS.

⁶ Art. 17 Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz. U. z 2023 r., poz. 1394).

Obszar płatnego parkowania w Gdańsku na koniec 2024 r. obejmował 15 sektorów podzielonych na dwie strefy: **Śródmiejską Strefę Płatnego Parkowania (ŚSPP)** oraz **Strefę Płatnego Parkowania (SPP)**.

W poszczególnych strefach płatnego parkowania znalazły się sektory:

- **Śródmiejska Strefa Płatnego Parkowania (ŚSPP):**
 - Główne Miasto
 - Stare Miasto
 - Długie Ogrody

Strefy czerwone **GDAF**
Opłata 7 dni w tyg. w godz. 9.00–20.00
- **Strefa Płatnego Parkowania (SPP):**
 - Młode Miasto
 - Wrzeszcz Politechnika
 - Wrzeszcz Górny
 - Wrzeszcz Dolny
 - Stare Przedmieście
 - Dolne Miasto
 - Przymorze
 - Jelitkowo (funkcjonująca od końca czerwca)
 - Aniołki
 - Oliwa
 - parking kubaturowy przy ul. Okopowej

Strefy niebieskie **GDAA**
Opłata pon.–pt w godz. 9.00–17.00

Strefy zielone **GDAB**
Opłata pon.–pt w godz. 9.00–15.00

Strefa żółta **GDAG**
Opłata pon.–pt. w godz. 9.00–17.00

Liczba miejsc w ww. strefach, według stanu na dzień 31.12.2024 r., wyniosła 8878. W porównaniu z sytuacją w 2023 r. w strefach płatnego parkowania przybyło 2749 miejsc (w 2024 r. nastąpiło rozszerzenie SPP o Dolne Miasto, Stare Przedmieście, Wrzeszcz Dolny i parking kubaturowy przy ul. Okopowej, powiększono również istniejące sektory Wrzeszcz Górny i Aniołki). Niezmiennie ewentualne zmiany w organizacji ruchu wpływają na zmianę liczby wyznaczonych miejsc postojowych. Taryfy opłat pozostały w 2024 r. bez zmian – szczegółowy wykaz taryf znajduje się w tabeli poniżej.

Taryfy opłat w poszczególnych strefach w 2024 r.

Zakres godzinowy – godzina parkowania	Śródmiejska Strefa Płatnego Parkowania (ŚSPP)	Strefa Płatnego Parkowania (SPP)	Parking kubaturowy przy ul. Okopowej
Pierwsza	5,50 zł	3,90 zł	2,50 zł
Druga	6,60 zł	4,60 zł	3,00 zł
Trzecia	7,90 zł	5,50 zł	3,60 zł
Czwarta i każda kolejna	5,50 zł	3,90 zł	2,50 zł

Źródło: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni w Gdańsku.

Poprawa infrastruktury ruchu samochodowego, pieszego oraz rowerowego przejawia się również w ich oczyszczaniu. Mechanicznym oczyszczaniem jezdni objętych było ok. 875 km dróg powiatowych, wojewódzkich, krajowych, gminnych i wewnętrznych, natomiast utrzymaniem zimowym – ok. 958 km. Zakres oczyszczania obiektów infrastruktury drogowej i komunikacyjnej obejmował ok. 6687 km² oraz 1253 przystanki autobusowe i tramwajowe. Utrzymanie zimowe obiektów infrastruktury drogowej i komunikacyjnej obejmowało ok. 561 km² oraz 1253 przystanki. Drogi rowerowe w 2024 r. oczyszczono na łącznej powierzchni 328 km², a ich zimowe utrzymanie prowadzono na 203 km². Stan gotowości do realizacji usługi utrzymania zimowego dróg rowerowych trwał od 15.10.2023 r. do 30.04.2024 r., a po przerwie w ciepłych miesiącach – od 15.10.2024 r.

TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA

Potrzeby energetyczne Polski były do tej pory pokrywane głównie dzięki spalaniu paliw, tj. węgla, gazu ziemnego i ropy naftowej. W obliczu wyczerpywania się zasobów naturalnych, zmian klimatycznych, pogarszającego się stanu środowiska naturalnego, a przy tym stałego wzrostu zapotrzebowania na energię, konieczne staje się znalezienie alternatywnych źródeł energii, które pozwolą na zbudowanie samowystarczalności energetycznej miasta.

Na szczeblu krajowym utrzymano na I półrocze 2024 r. system zamrożenia cen energii elektrycznej, gazu i ciepła, który obowiązywał w 2023 r. W II połowie roku zaczęły obowiązywać zasady zamrażania cen energii i przepisy o bonie energetycznym, co wiązało się ze stawkami określonymi na podstawie zużycia. Pojawiło się również jednorazowe świadczenie: bon energetyczny w wysokości 300-1200 zł w ramach określonych progów dochodowych (powyżej nich bon był pomniejszany zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”).

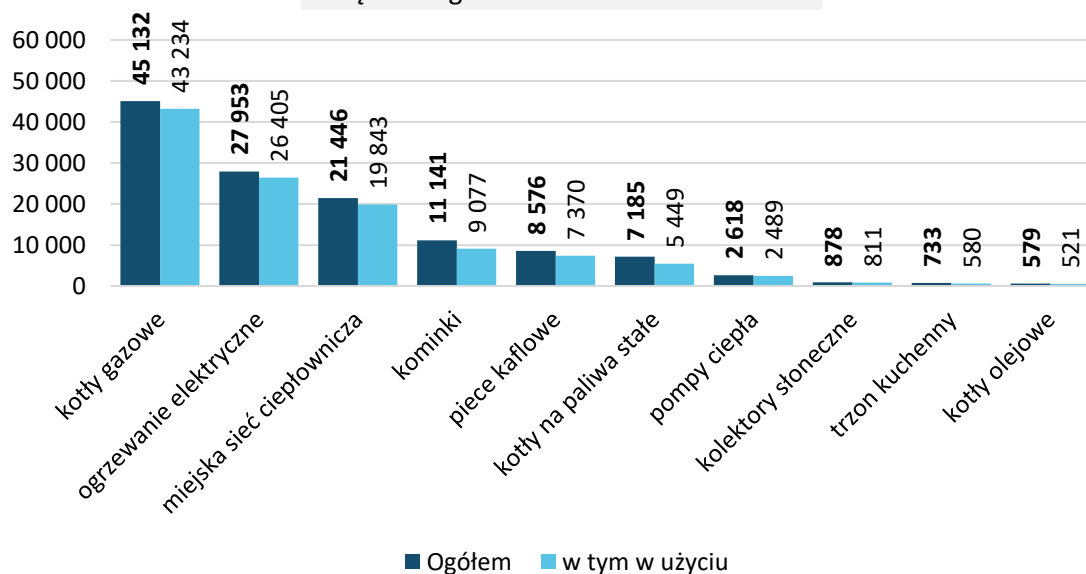

Finalizacja budowy Portu Czystej Energii (PCE) to ważny krok w wymiarze nie tylko czysto środowiskowym, ale również energetycznym. Dzięki instalacji Gdańsk podniesie swoją efektywność energetyczną. 12 lipca 2024 r. dostarczono do spalarni pierwszą partię odpadów komunalnych.

Zapotrzebowanie na ciepło w Gdańsku jest pokrywane z czterech rodzajów źródeł: miejskiej sieci ciepłowniczej, wysokoparametrowych ciepłowni lokalnych, indywidualnych źródeł ciepła i niewielkich kotłowni oraz źródeł przemysłowych. Główne źródło ciepła dla miejskiego systemu centralnego ogrzewania zapewnia Elektrociepłownia Gdańsk, zarządzana przez PGE Energia Ciepła – Oddział Wybrzeże. Sieć ciepłownicza i urządzenia sieciowe na terenie Gdańska są w dobrym stanie technicznym. W 2024 r. wybudowano i zmodernizowano łącznie 13 km miejskiej sieci ciepłowniczej. Ogólna długość sieci ciepłowniczej w 2024 r. wyniosła ponad 763 km. Przyłącze do sieci ciepłowniczej miało 10 611 budynków, w tym 9289 budynków mieszkalnych.

Główne przyczyny niskiej jakości powietrza to działanie przestarzałych i niesprawnych kotłów oraz niska jakość stosowanego opału i paliw. Według bazy Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) na dzień 31.12.2024 r. na terenie Gdańska funkcjonowało 126,2 tys. różnego rodzaju urządzeń produkujących ciepło. Pomijając indywidualne przyłącza do miejskiej sieci ciepłowniczej, w Gdańsku najwięcej było kotłów gazowych oraz instalacji ogrzewania elektrycznego. Kotły na paliwa stałe⁷ działały w liczbie 7185 urządzeń.

Urządzenia grzewcze w Gdańsku w 2024 r.

* Wartości obejmują domy jednorodzinne i wielorodzinne oraz przemysł i usługi.

Źródło: Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB).

⁷ Kotły na paliwa stałe – urządzenia, w których wytwarzanie energii cieplnej odbywa się poprzez spalanie paliw stałych, takich jak węgiel kamienny, paliwa węglopochodne, pellet drzewny, drewno kawałkowe itp.

Systematycznie rośnie wśród gdańszczan świadomość dotycząca źródeł zanieczyszczeń powietrza, w tym zrozumienie szkodliwości spalania paliw kopalnych. Z danych z CEEB wynika, że w Gdańsku na koniec 2024 r. znajdowały się 4432 budynki z nieefektywnymi źródłami ciepła (566 mniej niż w 2023 r.), które powinny być zlikwidowane w terminach określonych w uchwale antysmogowej dla województwa pomorskiego. Najbliższy termin określony w ustawie dotyczy zakazu eksploatacji kotłów do IV klasy, które nie spełniają wymogów – powinny one być zlikwidowane do 1 września 2026 r.

W 2024 r. łączna liczba zmodernizowanych nieefektywnych źródeł ciepła wyniosła 300; w 2023 r. zmodernizowano ich 309. Na wymianę takich źródeł ciepła udzielane są dotacje zarówno z budżetu miasta Gdańska, jak i krajowe, np. w ramach programów „Ciepłe Mieszkanie” i „Czyste Powietrze”. W 2024 r. w ramach programów udzielono łącznie 202 dotacje (w 2023 r. było ich 155).

Ważną kwestią jest również zapewnienie mieszkankom i mieszkańcom warunków rozwoju w zakresie energetyki, np. poprzez tworzenie narzędzi do funkcjonowania i rozwoju społeczności energetycznych – porozumienia członków w zakresie wytwarzania energii, zapotrzebowania na nią, jej dystrybucji i obrotu.

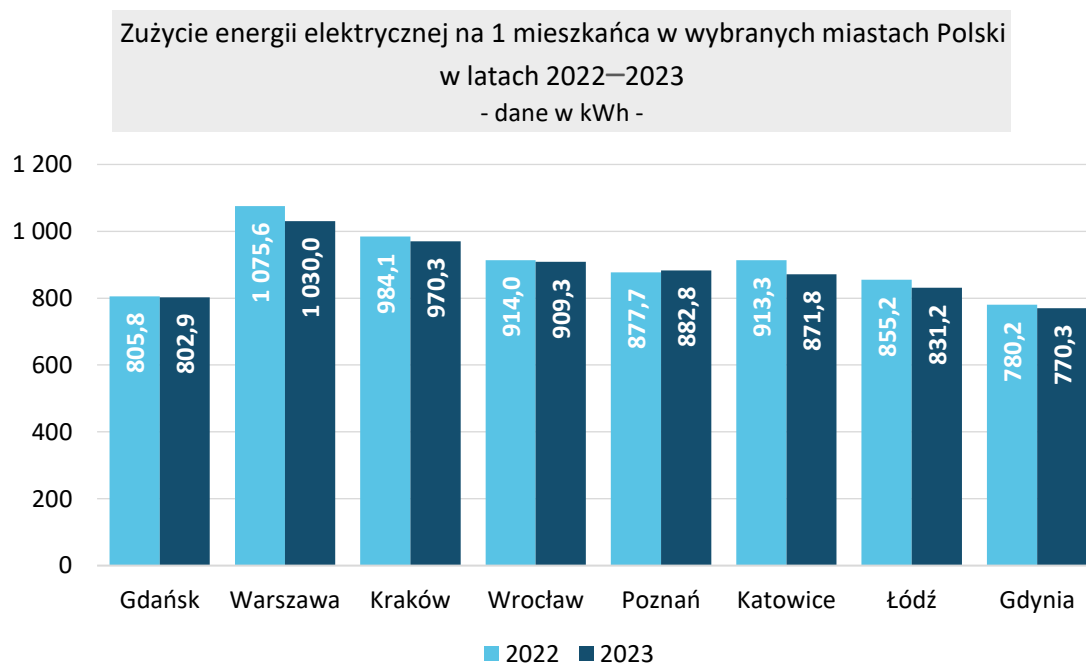
Według najnowszych dostępnych statystyk publicznych dotyczących zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca, od 2020 r. zauważalna jest tendencja do obniżającego się zużycia energii – zarówno w Gdańsku, jak i w całej Polsce. Jedynie w województwie pomorskim w 2023 r. odnotowano nieznaczny wzrost zużycia energii elektrycznej w porównaniu z sytuacją w roku wcześniejszym. W każdym przypadku pik zużycia energii odnotowano właśnie w 2020 r., co może mieć związek z lockdownem podczas pandemii COVID-19.

Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w latach 2018–2023 (w kWh)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2022
Gdańsk	882,2	816,1	863,0	815,0	805,8	802,9	−0,4%
Woj. pomorskie	780,2	781,3	820,3	789,3	755,6	758,7	+0,4%
Polska	794,2	797,5	826,0	833,0	794,7	789,8	−0,6%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Wśród wybranych miast Polski Gdańsk znalazł się na przedostatnim miejscu pod względem zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca w 2023 r. Niższe zużycie odnotowano tylko w Gdyni. Największy poziom zużycia energii elektrycznej na mieszkańca odnotowano w Warszawie, Krakowie i Wrocławiu.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

W 2024 r. Gdańsk został wyróżniony w konkursie Eco-Miasto w kategorii „Efektywność energetyczna” za projekt „Efektywne społeczeństwo – pobudzenie świadomości młodzieży w zakresie efektywnego wykorzystania energii”.

W 2024 r. w ofercie Gdańskiego Centrum Świadczeń (GCS) znajdowały się świadczenia, które zostały wprowadzone w celu finansowego wsparcia gospodarstw domowych ponoszących wysokie koszty utrzymania, w tym dotyczące **energii elektrycznej**. W związku z tzw. tarczą antyinflacyjną w 2024 r. nadal można było ubiegać się o dodatek osłonowy. Świadczenie miało zapewnić wsparcie finansowe osobom o niskich dochodach, a także uchronić je przed **ubóstwem energetycznym**. Miało być odpowiedzią na szczególne problemy niektórych gospodarstw domowych związane ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw. Dodatkowo od lipca 2024 r. GCS rozpoczęło realizację zadania polegającego na wypłacaniu **bonu energetycznego**, wynikającego z Ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego.

Liczba osób korzystających ze wsparcia w podziale na rodzaj świadczenia w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dodatek energetyczny	2489	2500	2169	2149	1671	–	–
Dodatek osłonowy	–	–	–	–	20 182	156	8 219
Dodatek węglowy	–	–	–	–	6845	790	–
Zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstw domowych	–	–	–	–	776	287	–
Inne źródła ciepła	–	–	–	–	1238	479	–
Refundacja podatku VAT – paliwo gazowe	–	–	–	–	–	291	461
Dodatek elektryczny	–	–	–	–	–	2232	–
Bon energetyczny	–	–	–	–	–	–	11 044

Źródło: Gdańskie Centrum Świadczeń.

Kwota wypłaconych świadczeń (zł) w latach 2018–2024

Rodzaj świadczenia	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dodatek energetyczny	298 257	292 989	259 414	273 005	92 931	–	–
Dodatek osłonowy	–	–	–	–	10 975 849	77 324	2 660 507
Dodatek węglowy	–	–	–	–	20 547 000	2 385 000	–
Inne źródła ciepła	–	–	–	–	1 893 000	644 000	–
Refundacja podatku VAT – paliwo gazowe	–	–	–	–	–	118 838	357 719
Dodatek elektryczny	–	–	–	–	–	2 693 000	–
Bon energetyczny	–	–	–	–	–	–	4 192 220

Źródło: Gdańskie Centrum Świadczeń.

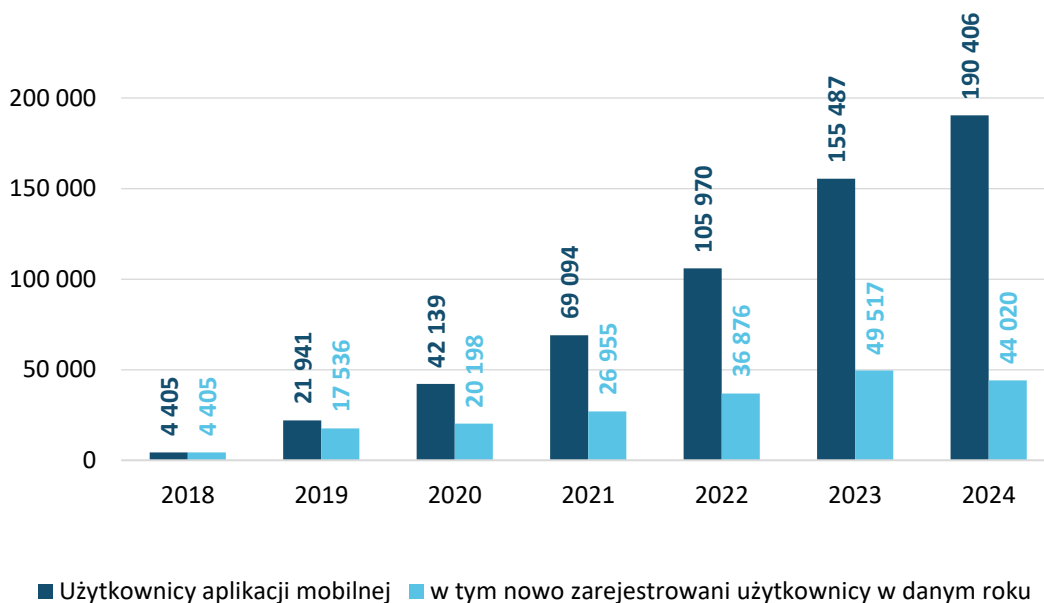
CYFRYZACJA I SMART CITY

Dynamiczne zmiany w sposobie funkcjonowania społeczeństw oraz rozwój technologiczny wpływają istotnie na charakter miast, kształtując ich nowe oblicze. Inteligentne zarządzanie rozwojem Gdańska polega na systematycznym doskonaleniu usług publicznych przez zastosowanie nowych technologii i rozwiązań opartych na narzędziach, przez nową jakość mobilności czy innowacyjne podejście do zagadnień ekologicznych, środowiskowych i społecznych. **Cyfryzacja oraz inteligentne zarządzanie miastem usprawniają komunikację w lokalnym społeczeństwie**, a także między mieszkańcami a urzędem. Pozwalają również na rozszerzenie zbioru usług dostępnych online.

Cyfrowe usługi dla mieszkańców

Gdańsk wychodzi naprzeciw cyfrowym potrzebom użytkowników miast: mieszkańców, turystów i odwiedzających. Z roku na rok rozwijane są narzędzia i rozwiązania, które np. mają przyspieszyć i ułatwić mieszkańcom załatwianie spraw urzędowych w trybie online bez wychodzenia z domu. Obecnie dzięki **Gdańskiej Karcie Mieszkańca (GKM)** mieszkańcy mogą w jednym miejscu kupić bilet na komunikację miejską, opłacić podatki, dokonać zgłoszenia w Gdańskim Centrum Kontaktu (GCK) czy sprawdzić kalendarium bieżących wydarzeń kulturalnych w mieście. Pod koniec 2024 r. konto w systemie GKM miało ok. 352 tys. osób, tj. o 22 tys. więcej niż w 2023 r. Karta zapewnia jej użytkownikom dostęp do szerokiego wachlarza usług, m.in. 31 bezpłatnych wejść w roku do największych gdańskich atrakcji. Ponadto od 2018 r. dostępna jest również **aplikacja mobilna „Jestem z Gdańska”**, oferująca pełną funkcjonalność systemu.

Użytkownicy aplikacji mobilnej „Jestem z Gdańska” w latach 2018–2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańskiej Organizacji Turystycznej.

Stosowanie narzędzi ułatwiających funkcjonowanie w mieście oraz załatwianie bieżących spraw może wpłynąć na wzrost poziomu jakości życia. Przykładem usprawnień i podnoszenia jakości funkcjonowania usług publicznych jest **Gdańskie Centrum Kontaktu (GCK)**. GCK stanowi jeden wspólny punkt kontaktu dla mieszkańców Gdańska, studentów, przedsiębiorców i osób odwiedzających miasto. Więcej na temat działalności GCK można przeczytać w rozdziale „Organizacja i zarządzanie miastem – Gdańskie Centrum Kontaktu”.

W ramach usprawniania pracy UMG dla mieszkańców dostępne są procedury urzędowe w formule online. Udostępnianie cyfrowych procedur urzędowych jest ważne również ze względu na powszechność problemu wykluczenia cyfrowego. Wykluczenie cyfrowe to nie tylko brak dostępu do Internetu, ale również niewystarczające umiejętności lub brak motywacji do korzystania z takich rozwiązań. Miasto dokłada starań, aby dostępność do usług cyfrowych (np. cyfrowych dokumentów) stała się zjawiskiem

powszechnym – dąży również przy tym do poszerzania dostępnej infrastruktury, w tym budynków administracji miejskiej.

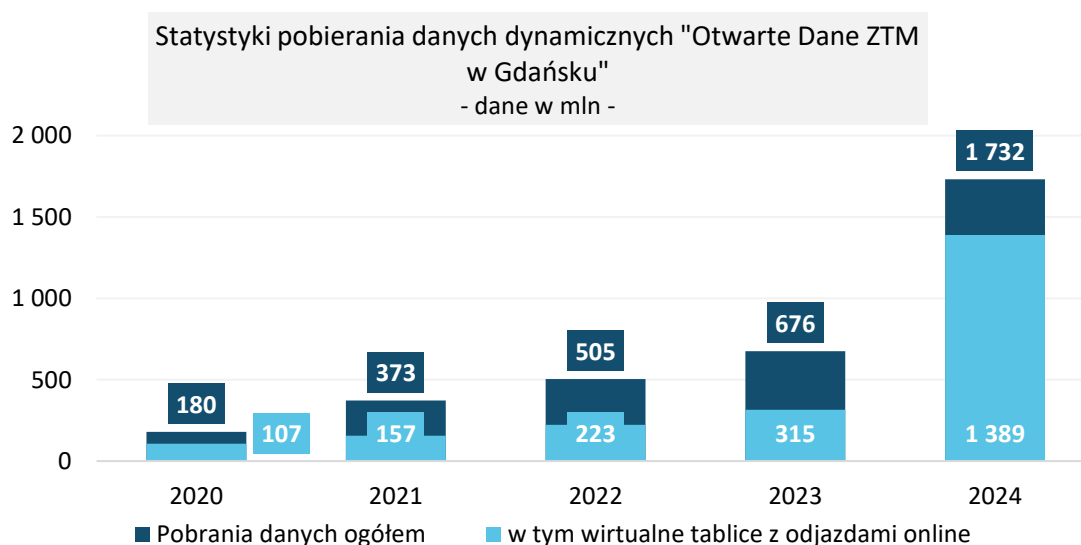
W 2024 r. na podmiotowych stronach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu oraz jednostek miejskich dostępne były łącznie 363 usługi/procedury urzędowe (dla porównania: w 2023 r. – 339 usług/procedur). W 2024 r. 143 procedury były dostępne online (w 2023 r. – 93); z przyczyn formalnoprawnych w takiej formie nie mogło być realizowanych 46 procedur. Ogólny wskaźnik usług realizowanych w formie cyfrowej wzrósł z poziomu 32% w 2023 r. do poziomu 45% w 2024 r.

Cyfrowa transformacja procedur i inteligentne zarządzanie miastem

Transformacja cyfrowa to nie tylko kształtowanie cyfrowych usług na rzecz mieszkańców, lecz także **transformacja i usprawnienia procedur urzędowych**. Procesy wewnątrz UMG i jednostek miejskich są poddawane sukcesywnemu udoskonalaniu. Przekłada się to na komfort mieszkańców oraz efektywniejsze wykorzystywanie posiadanych zasobów. Inteligentne zarządzanie miastem na podstawie dostępnych danych przynosi korzyści w zakresie identyfikowania potrzeb mieszkańców i wdrażania dostosowanych do nich rozwiązań.

W ramach prowadzenia przez miasto **polityki otwartości** zasoby danych publicznych są udostępniane w formatach otwartych, które ułatwiają ich ponowne wykorzystanie. Przykładem takich zbiorów są „Otwarte dane ZTM w Gdańsku”. Zainteresowani mogą poznać bieżącą pozycję GPS autobusów i tramwajów, aktualne rozkłady jazdy, estymowany czas przyjazdu na przystanek, listę tras, położenie biletomatów, datę upływu ważności biletów okresowych. **Dane te są wykorzystywane przez strony i aplikacje** udostępniające informacje dla podróżujących komunikacją miejską w Gdańsku. W związku z tym liczba „pobrań” danych jest imponująco wysoka. Z „Otwartych danych ZTM” korzystają m.in. aplikacje i systemy: GeoGdańsk, FALA, Jakdojade, Time4BUS, Trojmiasto.pl. Z roku na rok widoczne jest rosnące zainteresowanie zbiorem danych ZTM. W 2024 r. odnotowano **rekordową** liczbę pobrań danych dynamicznych, które podlegają częstej aktualizacji (ponad 1,7 mld razy; + 1,06 mld pobrań r/r; +156,3% r/r). Szczególnym zainteresowaniem cieszą się dane wirtualnych tablic z odjazdami pojazdów z przystanków. W 2024 r. pobrano je blisko 1,4 mld razy (+1,07 mld oraz +341% r/r). Natomiast znaczący spadek odnotowano w pobraniach dotyczących kształtów tras – 24 mln pobrań w 2024 r. (–39,4 mln pobrań r/r; – 62% r/r). Dodatkowo w 2024 r. pojawił się nowy zasób danych możliwych do pobrania: odjazdy pojazdu, które zostały pobrane ponad 1,8 mln razy.

Przykładem narzędzia bazującego na otwartych danych jest upubliczniona w 2021 r. mapa Tram & Bus Online. Dzięki dostępowi do mapy podróżni mają zebrane w jednym miejscu: aktualności dotyczące komunikacji publicznej, lokalizacje biletomatów, identyfikacje pojazdów. W 2024 r. mapę wyświetlono blisko 3,95 mln razy (3,89 mln razy w 2023 r.). Korzystać można z niej na **stronie internetowej** www.mapa.ztm.gda.pl oraz w **aplikacji mobilnej Tram & Bus Online**.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Transportu Miejskiego w Gdańsku.

BEZPIECZEŃSTWO NA DROGACH I W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Jedną z podstawowych potrzeb człowieka, odgrywającą dużą rolę w wartościowaniu otoczenia i ocenie jakości życia, stanowi bezpieczeństwo. Ma ono szczególne znaczenie w kontekście zdrowia publicznego, w ujęciu ekonomicznym, środowiskowym, infrastrukturalnym, a także w zakresie mobilności i transportu, integracji społecznej i kulturowej oraz w przestrzeni publicznej. Kompleksowe działania zapewniające indywidualne i zbiorowe poczucie bezpieczeństwa przeciwdziałają różnego rodzaju konfliktom, polaryzacji społecznej i segregacji przestrzennej. Jednocześnie stanowią odpowiedź na zmieniające się wymogi społeczne w zakresie bezpieczeństwa i komfortu życia.

Bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej

Organy państwa i jednostki samorządowe są ustawowo zobowiązane do zapewnienia ładu i porządku publicznego. To jedno z podstawowych zadań publicznych nałożonych na gminę. Poziom bezpieczeństwa jest szczególnie ważny w odniesieniu do przestrzeni publicznych pełniących funkcję miejsc spotkań i aktywności mieszkańców.

Aby zwiększyć bezpieczeństwo, każdego roku przeprowadza się ćwiczenia i działania treningowe. W 2024 r. odbyły się ćwiczenia z zakresu ochrony przeciwpowodziowej miasta Gdańska, prowadzenia działań ratowniczych, systemu alarmowania, współdziałania służb ratowniczych, a także treningi radiowe oraz dotyczące systemu ostrzegania i alarmowania.

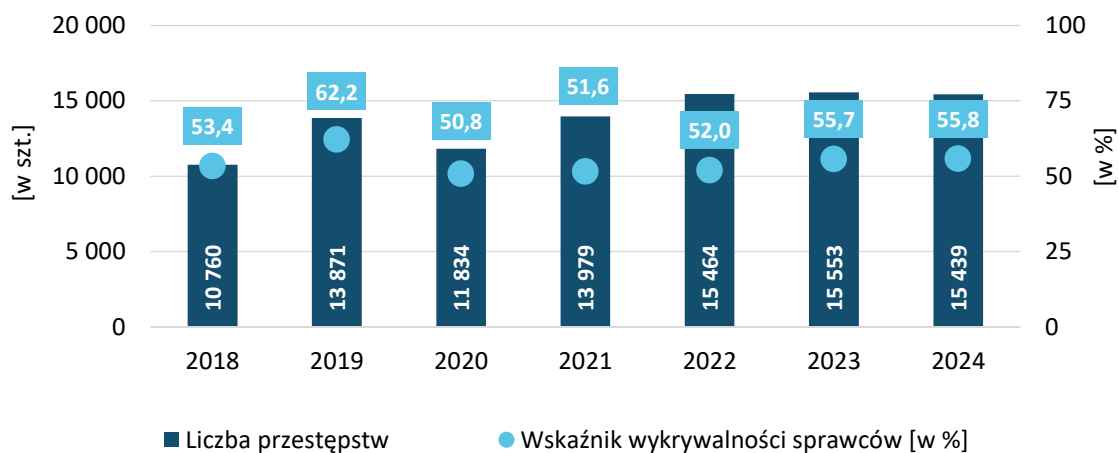
W 2024 r. ogólnodostępna sieć defibrylatorów składała się z 50 urządzeń w przestrzeni publicznej miasta (o 2 więcej niż w 2023 r.) oraz z 216 defibrylatorów w pojazdach komunikacji miejskiej, w tym w 123 autobusach i 93 tramwajach (łącznie o 19 więcej niż w 2023 r.).

Zapewnienie należytego stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miasta to główne zadanie funkcjonariuszy **Komendy Miejskiej Policji (KMP)**, których w 2024 r. było 919. W wypełnianiu zadań służbowych wspomagało ich 168 pracowników Policji, co ma prowadzić do poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, ograniczenia skali przestępczości i zagrożeń oraz zwiększenia świadomości obywateli.

W 2024 r. odnotowano 15,4 tys. przestępstw, czyli nieznacznie mniej niż rok wcześniej (–114 przestępstw; –0,7% r/r). Na przestrzeni lat 2018–2024 zauważa się znaczny wzrost liczby przestępstw przeciwko mieniu: o ponad 4,1 tys. w ciągu tych kilku lat. W 2024 r. takich zdarzeń było 10 953 (o 928 więcej niż w 2023 r.; +9,3% r/r); poza nimi największy wzrost dotyczył przestępstw o charakterze gospodarczym: 4907 (o 915 więcej niż w 2023 r.; +22,9% r/r). Z kolei największy spadek jest zauważalny w grupie przestępstw o charakterze kryminalnym: doszło do nich 9034 razy (o 1584 mniej niż w 2023 r.; –14,9% r/r). Od 2020 r. wzrasta jednak sukcesywnie ogólny poziom wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. W roku, którego dotyczy raport, ukształtował się on na poziomie 55,8% (55,7% w 2023 r.; +0,1 pkt proc. r/r).

W reprezentatywnym Badaniu Jakości Życia, przeprowadzanym cyklicznie (co 2 lata), mieszkańcy pytani są o poczucie bezpieczeństwa w dzień i w nocy oraz poczucie bezpieczeństwa w zakresie mienia i ochrony życia. Gdańszczanie oceniają skuteczność i szybkość działania Policji i Straży Miejskiej, a także relacje z sąsiadami w zakresie pomocy sąsiedzkiej. W ostatnim Badaniu Jakości Życia (z 2023 r.) mieszkańcy ocenili całkowite poczucie bezpieczeństwa na poziomie 4,00 w skali 1–6 (3,89 w badaniu w 2021 r.). Na przestrzeni lat 2016–2023 widoczny jest systematyczny wzrost poziomu oceny bezpieczeństwa: łącznie o 0,27 pkt (3,73 w badaniu w 2016 r.).

Liczba przestępstw oraz wskaźnik wykrywalności sprawców w Gdańsku w latach 2018–2024

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku na podstawie danych Komendy Głównej Policji.

Przestępstwa stwierdzone w Gdańsku w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Przestępstwa stwierdzone ogółem, w tym:	10 760	13 871	11 834	13 979	15 464	15 553	15 439
o charakterze kryminalnym	8065	8555	8676	9607	10335	10618	9034
o charakterze gospodarczym	1819	4313	2253	3470	4219	3992	4907
drogowe	587	615	580	548	582	510	550
Z liczby ogółem – przestępstwa:							
przeciwko życiu i zdrowiu	279	236	218	191	219	220	236
przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	703	679	650	630	661	550	627
przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	341	355	337	371	379	315	354
przeciwko wolności, seksualności i obyczajności	107	450	58	126	73	378	423
przeciwko rodzinie i opiece	734	547	469	406	469	517	527
przeciwko czci i nietykalności cielesnej	53	83	84	85	103	142	81
przeciwko mieniu	6803	9153	7878	10 079	10 296	10 025	10 953
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw [%]	53,4	62,2	50,8	51,6	52,0	55,7	55,8

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku na podstawie danych Komendy Głównej Policji.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku (KM PSP) jest umundurowaną formacją przeznaczoną przede wszystkim do zwalczania pożarów oraz innych miejscowych zagrożeń. Ważnym aspektem działań KM PSP jest również sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów w zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie miasta. Na koniec 2024 r. w KM PSP zatrudnionych było 301 funkcjonariuszy i sześcioro pracowników cywilnych. Strażacy w 2024 r. podjęli łącznie 5238 interwencji (o 7,7 % więcej niż w 2023 r.). Na tę liczbęłożyły się: 1064 pożary, 3553 miejscowe zagrożenia oraz 621 fałszywych alarmów. Średnio jednostki gdańskiej straży pożarnej wyjeżdżały do zdarzeń ok. 14 razy w ciągu doby.

W zapewnieniu porządku i bezpieczeństwa z policją współpracuje **Straż Miejska**. W 2024 r. efektem wspólnych działań było m.in. zabezpieczanie 110 imprez masowych (51 w 2023 r.). Straż Miejska w Gdańsku w 2024 r.

podjęła 35 735 interwencji (44 557 w 2023 r.), udzielając 2087 pouczeń (1833 w 2023 r.), wystawiając 30 689 mandatów karnych (39 434 w 2023 r.) oraz 937 wniosków o ukaranie do sądu (1444 w 2023 r.).

Ważnym obszarem działalności Straży Miejskiej jest przeciwdziałanie nielegalnemu spalaniu odpadów. W strukturze Straży Miejskiej funkcjonuje Referat Ekologiczny – Eko Patrol, którego główne zadania to: walka z paleniem odpadami w piecach, egzekwowanie obowiązku segregacji odpadów oraz kontrola nad gospodarką odpadami. Funkcjonariusze zostali wyposażeni w mobilne laboratorium i prowadzą systematyczne kontrole w sezonie grzewczym. Referat Ekologiczny stanowi też element miejskiego systemu pomocy zwierzętom.

Potrzebę podjęcia interwencji mieszkańcy mogą zgłaszać na **numer alarmowy 986**. W 2024 r. dyżurni Straży Miejskiej odebrali 22 016 zgłoszeń (24 309 w 2023 r.). Dotyczyły one m.in. wykroczeń drogowych – 12 180 zgłoszeń; ochrony środowiska i gospodarowania odpadami – 2461 zgłoszeń; zwierząt – 2276 zgłoszeń.

W 2024 r. w miejskim systemie monitoringu wizyjnego pracowały 523 kamery, z tego 214 kamer obrotowych oraz 309 kamer stałopozycyjnych i dookólnych.

Przestrzeń publiczna jest monitorowana całodobowo przy wykorzystaniu 523 kamer (479 w 2023 r.), z tego 214 kamer obrotowych (198 w 2023 r.) oraz 309 kamer stałopozycyjnych i dookólnych (281 w 2023 r.). Operatorzy monitoringu w 2024 r. ujawnili i przekazali dyżurnym komisariatów policji 1831 zdarzeń, a 475 zostało bezpośrednio przekazanych do interwencji patrolom Straży Miejskiej (w 2023 r. było to odpowiednio 1665 i 418 zdarzeń).

Więcej informacji na temat struktur i siedzib służb działających w Gdańsku można znaleźć na stronie www.gdansk.pl/raport-o-stanie-miasta

Bezpieczeństwo na drogach – wizja zero

W kwestii bezpieczeństwa na drogach w Gdańsku podstawę stanowi „Wizja Zero” zakładająca zero wypadków śmiertelnych. Bezpieczeństwo mieszkańców jest nadrzędną wartością, która wpływa bezpośrednio na poczucie komfortu oraz jakość życia. Rozwój i funkcjonowanie miasta wiąże się nierozdzielnie z dbaniem o bezpieczeństwo jego użytkowników w wymiarze horyzontalnym – bez względu na sferę życia.

W zakresie poprawy poziomu bezpieczeństwa na drogach są sukcesywnie rozszerzane i udoskonalane strefy uspokojonego ruchu. W 2024 r. strefą ruchu uspokojonego objętych było 631,6 km dróg – 66,9%. Prowadzi się działania mające na celu poprawę widoczności oraz doświetlanie przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych. Tylko w 2024 r. doświetlono ok. 16 km dróg, chodników i ciągów pieszych w ramach programu „Jaśniejszy Gdańsk”. Długość ciągów, które mają być oświetlone w okresie trwania całego programu zaplanowanego na lata 2017–2025, sięgnie 185 km.

W ramach programu „Jaśniejszy Gdańsk” w 2024 r. oświetlono ok. 16 km ulic, chodników i ciągów pieszych w 28 lokalizacjach – za kwotę ok. 5 mln zł.

Wszystkie działania na rzecz poprawy komfortu i bezpieczeństwa komunikacyjnego są bardzo istotne w kontekście zwiększania mobilności aktywnej mieszkańców oraz podnoszenia ich jakości życia. Efekty działań wzmacniających bezpieczeństwo na drogach widoczne są m.in. w sukcesywnym spadku liczby wypadków drogowych i ich ofiar. W latach 2018–2024 liczba wypadków drogowych systematycznie spadała (z chwilowym zatrzymaniem trendu 2023 r.); w 2024 r. wynik był najniższy: odnotowano 319 wypadków drogowych (o 18 mniej niż w 2023 r. i aż o 223 mniej niż w 2018 r.). Według najaktualniejszych dostępnych danych liczba ofiar śmiertelnych również spada, choć w tym przypadku trend jest bardziej stopniowy. W 2024 r. odnotowano 397 ofiar wypadków drogowych, w tym 9 ofiar śmiertelnych (rok wcześniej ofiar było 394 – zginęło 6 osób).

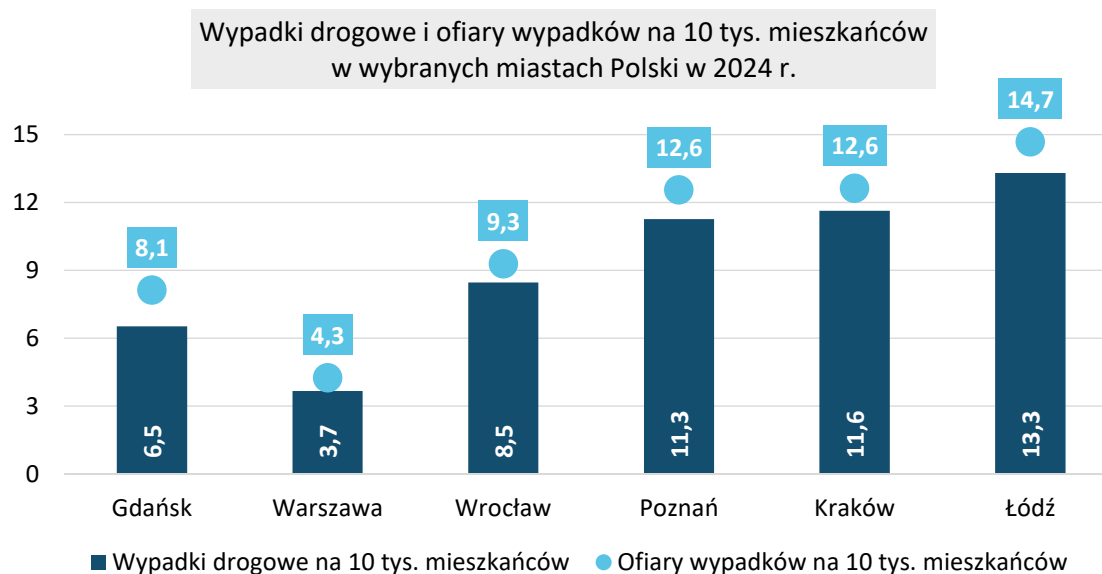
Wypadki drogowe i ich ofiary na drogach w Gdańsku w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba wypadków drogowych ogółem	552	462	397	383	336	337	319
liczba wypadków drogowych na 10 tys. ludności	11,8	9,8	8,2	7,9	6,9	6,9	6,5
Liczba ofiar wypadków drogowych ogółem, w tym:	–	–	465	426	375	394	397
ofiary śmiertelne	–	–	15	9	8	6	9
ranni	–	–	450	417	367	388	388

Wyjaśnienie GUS: „–” brak informacji z powodu zmiany poziomu prezentacji, zmian wprowadzonych do wykazu jednostek terytorialnych lub modyfikacji listy cech w danym okresie sprawozdawczym.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Najnowsze dane dotyczące wybranych miast Polski podają liczbę wypadków drogowych oraz ich ofiar w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W 2024 r. najwyższymi wynikami charakteryzowała się Łódź (13,3 wypadków drogowych i 14,7 ofiar wypadków na 10 tys. mieszkańców). Najniższe wartości odnotowała z kolei Warszawa: 3,7 wypadków drogowych i 4,3 ofiar wypadków na 10 tys. mieszkańców – może to jednak wynikać z bardzo dużej liczby ludności w stolicy. Gdańsk w 2024 r. odnotował 6,5 wypadków drogowych i 8,1 ofiar wypadków w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, co na tle wybranych miast Polski uplasowało go na 2. miejscu.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny oraz Bank Danych Lokalnych GUS.

RYNEK PRACY

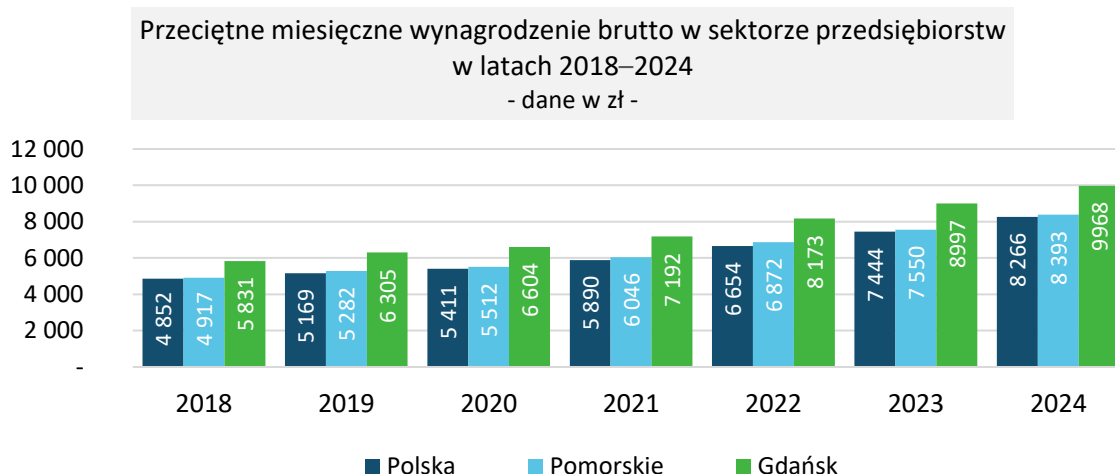
Gdańsk wyróżnia się jako jedno z miast najbardziej przyjaznych dla innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Kluczowe czynniki wspierające rozwój innowacji to m.in.: **Gdański Inkubator Przedsiębiorczości STARTER**, fundusze inwestycyjne, przestrzenie coworkingowe, a także dostęp do programów unijnych i miejskich wspierających biznes. Dodatkowym atutem jest silna **współpraca między uczelniami wyższymi** (Politechnika Gdańska, Uniwersytet Gdański, Gdański Uniwersytet Medyczny), która przekłada się na rozwój nowoczesnych technologii, zwłaszcza w IT, biotechnologii, logistyce i energetyce odnawialnej.

Jednym z najważniejszych obecnie trendów na rynku pracy jest **postępująca digitalizacja i automatyzacja procesów**. Wzrost zastosowania technologii, takich jak sztuczna inteligencja (AI), robotyka i big data, prowadzi do zmniejszenia zapotrzebowania na pracę manualną w wielu sektorach. Jednocześnie rośnie zapotrzebowanie na wykwalifikowanych specjalistów IT, analityków danych oraz inżynierów oprogramowania. Wraz z rosnącym znaczeniem technologii coraz większy nacisk kładzie się na umiejętności miękkie, takie jak komunikacja, zdolność współpracy, rozwiązywanie problemów i kreatywność. Automatyzacja wielu zadań powoduje, że kluczowe stają się cechy, których nie można zastąpić łatwo technologią.

Nowe pokolenia wchodzące na rynek pracy, takie jak generacja Z, redefiniują podejście do zatrudnienia. Poszukujący pracy coraz częściej oczekują nie tylko konkurencyjnego wynagrodzenia, ale także możliwości rozwoju zawodowego, równowagi między życiem zawodowym a prywatnym (work-life balance) oraz poczucia sensu w pracy. Pracodawcy muszą dostosować swoje oferty, by przyciągnąć i zatrzymać talenty. **Rozwój technologii komunikacyjnych sprawił, że firmy mają coraz łatwiejszy dostęp do kandydatów na całym świecie.** Jednak globalizacja rynku pracy zwiększa konkurencję między nimi. Ewolucja rynku pracy odzwierciedla zmiany technologiczne, demograficzne i kulturowe, jakie zachodzą w świecie. Wzrasta dobrowolna rotacja pracowników, skraca się czas rekrutacji i zmieniają się modele zatrudnienia. Uczestnicy rynku pracy muszą dostosowywać się do nowych realiów, aby odnaleźć się w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu. W najbliższych latach można oczekiwać dalszego wzrostu znaczenia technologii, elastyczności w pracy oraz nacisku na rozwój umiejętności miękkich i kompetencji związanych z nowoczesnymi technologiami.

Rynek pracy stawia wyzwania wymagające rozwoju kompetencji pracowników, dlatego powstają programy szkoleniowe i stażowe dostosowane do potrzeb pracodawców. Istotne są także promocja ofert pracy i doradztwo zawodowe wspomagające świadomy wybór ścieżki kariery – a ponadto wsparcie cudzoziemców w legalizacji pobytu, szukaniu pracy i kontaktach z pracodawcami. Inicjatywy te przeciwdziałają bezrobociu, wspierają powrót na rynek pracy i odpowiadają na braki kadrowe. Za realizację wymienionych działań odpowiada **Gdański Urząd Pracy (GUP)**.

Według najnowszych dostępnych danych GUS pod koniec 2023 r. w gdańskich podmiotach gospodarczych pracowało 215,9 tys. osób. Najwięcej z nich zajmowało się handlem i naprawami (14,1%) oraz było zatrudnionych w przemyśle (13,2%). Znaczna liczba osób pracowała w następujących sektorach: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 10,3%; informacja i komunikacja – 9,5%; edukacja – 9,2%; opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 7,5%; transport i gospodarka magazynowa – 6,5%; budownictwo – 5,9%; administracja publiczna i obrona narodowa – 5,8%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

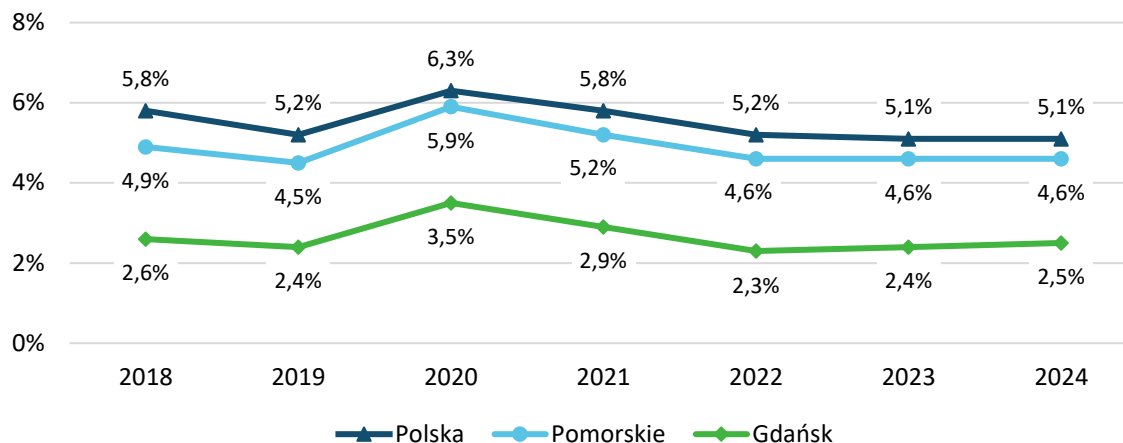
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie odnotowane w sektorze przedsiębiorstw w Gdańsku w 2024 r. wynosiło 9968 zł brutto i było wyższe o 10,8% niż w 2023 r. Jednocześnie było wyższe o 18,8% niż w województwie pomorskim oraz o 20,6% względem kraju. Najwyższe zarobki odnotowano w sektorach: informacja i komunikacja (14 193 zł; +3,9% r/r), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (10 903 zł; +11,4% r/r), transport i gospodarka magazynowa (10 726 zł; +13,8% r/r) oraz przemysł (10 570 zł; +10,8% r/r).

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w ewidencji GUP na dzień 31.12.2024 r. wyniosła 6443 osób. W porównaniu ze stanem na 31.12.2023 r., kiedy to wartość ta wyniosła 6291 osób, liczba bezrobotnych wzrosła o 2,4% r/r. Najwięcej bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 35–44 lat (27,5%), z wykształceniem wyższym (29,2%), które pozostawały bez pracy powyżej 12 miesięcy (37,7%) i które odznaczają się stażem pracy krótszym niż 1 rok (25,8%).

Więcej informacji na temat bezrobotnych w Gdańsku można znaleźć w [Sprawozdaniu z działalności Gdańskiego Urzędu Pracy za 2024 rok](#).

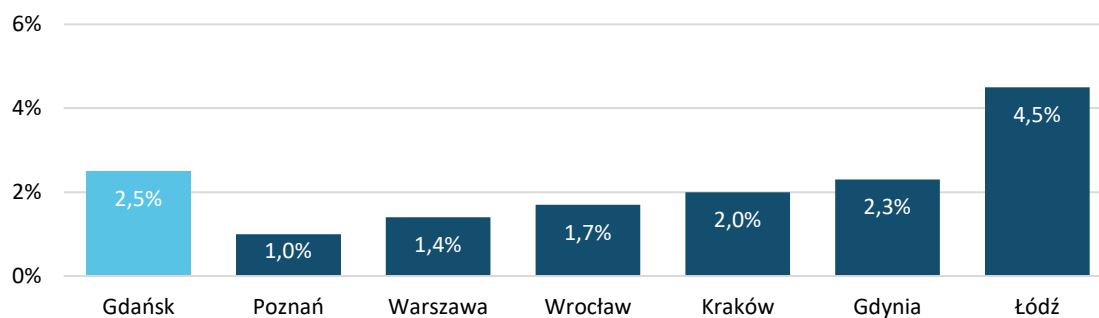

Stopa bezrobocia w latach 2018–2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w wybranych miastach Polski w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) jest jednym z najważniejszych elementów dynamicznej i konkurencyjnej gospodarki, zdolnej do trwałego wzrostu i zapewniającej większą liczbę miejsc pracy. System wspierania przedsiębiorczości kierowany jest zarówno do przedsiębiorstw z branż tradycyjnych, jak i do tych z branż innowacyjnych i kreatywnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu sektora ekonomii społecznej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wszystkie etapy prowadzenia działalności gospodarczej.

Na koniec grudnia 2024 r. w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON w Gdańsku zarejestrowanych było 100 325 podmiotów gospodarczych. W porównaniu z sytuacją z końca 2023 r. liczba zarejestrowanych podmiotów w Gdańsku wzrosła o 4,5%.

Podmioty gospodarcze według wybranych sektorów własności w Gdańsku w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem, w tym:	77 037	79 857	83 070	86 913	91 445	96 004	100 325
sektor publiczny	1746	1607	1612	1587	1580	1564	1553
sektor prywatny	73 436	76 126	78 991	82 465	86 495	90 551	94 348

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Podmioty gospodarcze nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w Gdańsku w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podmioty nowo zarejestrowane – ogółem	7263	6749	6279	7482	8573	8960	8544
Podmioty wyrejestrowane – ogółem	7839	3954	3040	3521	4013	4174	3974

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Podmioty gospodarcze według klas wielkości w Gdańsku w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem, w tym o liczbie pracujących:	77 037	79 857	83 070	86 913	91 445	96 004	100 325
0–9 osób	74 395	77 270	80 530	84 384	88 929	93 496	97 845
10–49 osób	2085	2048	2007	1996	1983	1977	1 953
50–249 osób	470	449	442	445	444	438	434
250 i więcej osób	87	90	91	88	89	93	93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W strukturze podmiotów gospodarczych w Gdańsku dominującą grupę stanowiły jednostki, w których pracowało nie więcej niż 9 osób – było to 97,5% ogólnej liczby podmiotów. To również w tej grupie nastąpił największy wzrost liczby podmiotów – o 4,7% r/r. Zgodnie z danymi pochodzącymi z bazy REGON na terenie Gdańska (stan 31.12.2024 r.) było 52 174 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Podmioty o liczbie pracujących między 10 a 49 osób stanowiły 1,9% podmiotów ogółem, natomiast jednostki zatrudniające powyżej 50 osób obejmowały 0,5% wszystkich podmiotów (spadki odpowiednio o –1,2% oraz –0,8% r/r).

Podmioty gospodarcze w wybranych polskich miastach na 1 tys. mieszkańców w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Warszawa	244,0	254,8	255,3	267,9	282,2	296,9	309,8
Poznań	208,2	215,8	216,8	225,7	234,6	242,6	250,6
Wrocław	191,5	190,9	189,3	198,4	210,1	220,5	230,2
Kraków	182,2	188,6	190,9	199,4	209,4	219,5	229,3
Gdańsk	165,1	169,6	170,7	178,7	188,0	197,0	205,3
Gdynia	162,4	167,9	173,5	181,5	188,7	196,5	202,0
Łódź	135,0	138,4	142,8	149,3	155,2	159,7	164,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Ważnym miernikiem obrazującym poziom rozwoju jednostki terytorialnej jest produkt krajowy brutto (PKB). Według ostatnich dostępnych danych w 2022 r. w Trójmieście wytworzono PKB o wartości 102 250 mln zł. Jest to o 28,5% więcej niż w 2021 r. To największy wzrost w ostatnich latach. Kwota ta stanowiła 53,4% wartości PKB mierzonego dla całego województwa pomorskiego. Wartość PKB dla Trójmiasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w 2022 r. 131 947 zł i była o 23,9% wyższa niż w 2021 r.

Produkt krajowy brutto* (ceny bieżące) w latach 2017–2022**

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem (w mln zł)	55 514	61 605	67 083	64 861	79 576	102 250
Na 1 mieszkańca (w zł)	74 253	82 430	89 417	86 415	106 454	131 947

* wytworzony w podregionie trójmiejskim.

** w tabeli zaprezentowano aktualne dane statystyczne dostępne na dzień 29.05.2025 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Więcej danych na temat rynku pracy i gospodarki można znaleźć na portalu [Gdańsk w Liczbach](http://Gdańsk.w.Liczbach) (www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach).

GOSPODARKA

Gdańsk to innowacyjne, otwarte, dynamicznie rozwijające się miasto, którego walory gospodarcze doceniają zarówno krajowi, jak i zagraniczni inwestorzy. Na atrakcyjność Gdańska składa się wiele czynników, wśród których wymienić można atuty związane z jego położeniem, terenami inwestycyjnymi, przestrzeniami publicznymi czy z silnie zakorzenionym aspektem kulturalnym. Do ważnych elementów należą także: wykwalifikowana kadra i baza podwykonawców, coraz szersza oferta usług dla biznesu oraz obecność w regionie silnych ośrodków naukowo-badawczych reprezentowanych przez uczelnie i instytucje otoczenia biznesu. Poza wymienionymi istotne są również jakość życia oraz promowanie kompetencji przyszłości i świadomej, silnej wspólnoty, dla której kluczową wartość stanowią różnorodność kulturowa, bogate dziedzictwo oraz solidarnościowa tradycja miasta.

Kluczowym elementem oferty inwestycyjnej są tereny kompleksowo zagospodarowywane i wyposażane w zakresie infrastrukturalnym. Odpowiednio przygotowane **tereny inwestycyjne**, charakteryzujące się m.in. wysoką dostępnością, uzbrojeniem i urządzeniem, tworzą zaplecze do prowadzenia różnorodnej działalności gospodarczej. Strefy o ograniczonym ryzyku inwestycyjnym i klimacie sprzyjającym inwestorom, wraz z innymi elementami systemu zachęt, takimi jak zwolnienia z podatku od nieruchomości czy instrumenty rynku pracy, umożliwiają tworzenie optymalnych warunków do rozwoju inwestycji. Działania zmierzające do zwiększenia liczby inwestorów w regionie wpływają na wzrost liczby miejsc pracy i rozwój kluczowych branż oraz na zwiększenie przewag konkurencyjnych regionalnej gospodarki.

W 2024 r. przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie Gdańska, w których liczba pracujących przekracza 49 osób, poniosły nakłady inwestycyjne w wysokości 8317,4 mln zł (+16,4% r/r), w tym 3874,3 mln zł (+14,3% r/r) zainwestowano w budynki i budowle, 2159,8 mln zł (-3,6% r/r) – w zakup maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi, a 2209,2 mln zł (+49,5% r/r) przeznaczono na środki transportu. Nakłady poniesione przez przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego w 2024 r. wyniosły 1269,7 mln zł (-13,1% r/r), co stanowiło ponad 15,3% nakładów inwestycyjnych ogółem. Były to głównie wydatki na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (661,6 mln zł) oraz budynki i budowle (495,7 mln zł).

Nakłady inwestycyjne w Gdańsku ogółem, w tym poniesione przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2018–2024* (w mln zł)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem, w tym:	3266,1	4141,0	4204,8	4845,8	5636,8	7146,1	8317,4
nakłady poniesione przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego, w tym**:	506,0	412,9	454,3	576,2	983,7	1460,9***	1269,7
maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia	295,7	200,3	268,2	260,2	260,6	762,4	661,6
budynki i budowle	162,3	158,8	144,4	274,8	615,9	655,2	495,7
środki transportu	44,7	51,7	41,4	40,7	54,7	47,3	75,3

* dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

** w przypadku kapitału mieszanego zaprezentowano spółki z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego.

*** kwota ogółem jest pomniejszona o koszty obsługi zobowiązań, które w 2023 r. wyniosły minus 4,1 mln zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego (GARG) zarządza pięcioma parkami przemysłowo-technologicznymi. W 2024 r. działalność **GARG** skoncentrowana była przede wszystkim wokół obszarów inwestycyjnych położonych w granicach administracyjnych portu Gdańsk, obejmujących trzy parki: Pomorskie Centrum Logistyczne (PCL), Pomorskie Centrum Inwestycyjne (PCI) oraz nowo wyodrębniony Park ku Ujściu (PKU). Na koniec 2024 r. łączna powierzchnia parków inwestycyjnych w granicach portu wynosiła 193 ha. Prowadzone były również działania w parku Płonia (78 ha), którego powierzchnia uległa powiększeniu względem poprzedniego roku.

PCL, o powierzchni ok. 110 ha, pełni głównie funkcje magazynowe powiązane z głębokowodnym terminalem kontenerowym DCT. Teren **PCI** (67 ha) przeznaczony jest na działalność o charakterze zarówno produkcyjnym, jak i usługowym, na którym zlokalizowane jest Centrum Biurowe KOGA – obiekt oferujący ponad 7 tys. m² nowoczesnej powierzchni. Firmy, które ulokowały się na obszarze PCL i PCI, należą głównie do branż okołomorskich związanych z sektorem transportu, spedycji, logistyki oraz magazynowania. Proces komercjalizacji na koniec 2024 r. wynosił 100%. Z kolei **PKU** znajduje się w sąsiedztwie PCI i PCL, po drugiej stronie Trasy Sucharskiego, w dzielnicy Przeróbka. Park skupia inwestorów działających w obszarze transportu kontenerowego (składowanie, naprawa, obrót kontenerami), tworząc naturalne zaplecze dla działalności terminala kontenerowego Baltic Hub. W sąsiedztwie terenów wchodzących w skład parku ulokowani są inwestorzy z branży budowlanej, recyklingu oraz produkcji ciężkiej. Na koniec 2024 r. powierzchnia parku była skomercjalizowana w 100%.

Park Przemysłowy „Płonia” znajduje się w dzielnicy Rudniki w okolicach rafinerii Orlenu. W 2024 r. rezultacie zakupu i aportu gruntów (w sumie 7 ha) powierzchnia parku powiększyła się do 78 ha. Na koniec 2024 r. skomercjalizowano 25 ha parku, do zagospodarowania pozostały 53 ha.

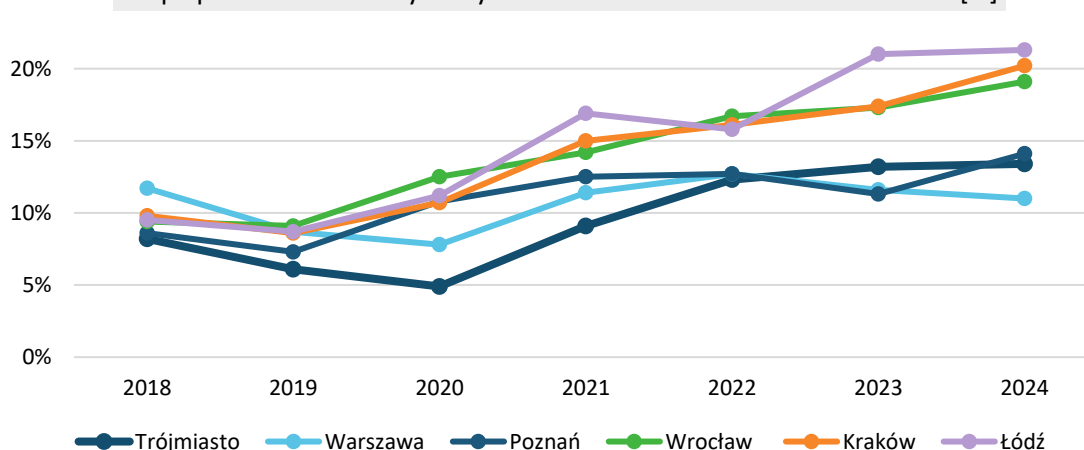
Park Przemysłowo-Technologiczny „Maszynowa” to ok. 56 ha terenów inwestycyjnych znajdujących się w Gdańsku-Kokoszkach. Na jego obszarze zlokalizowane są inwestycje zarówno produkcyjne, jak i usługowo-handlowe, przede wszystkim polskich inwestorów. Proces komercjalizacji terenów PPT „Maszynowa” został zakończony. Wybudowano niezbędną infrastrukturę dostępową, zbiorniki wodne, drogi.

Poza wymienionymi terenami stanowiącymi zwarte parki inwestycyjne **GARG prowadzi komercjalizację innych terenów inwestycyjnych** zlokalizowanych na terenie miasta. Nowe inwestycje znajdujące się poza terenami inwestycyjnymi są powiązane zwłaszcza z rozwojem sektora nowoczesnych usług dla biznesu. Swoje centra usługowe otworzyło w Gdańsku wiele znanych firm międzynarodowych (np. Hapag Lloyd), dzięki czemu gdański (a szerzej także trójmiejski) rynek to bardzo atrakcyjna lokalizacja o istotnym znaczeniu w skali kraju i regionu Europy Środkowo-Wschodniej.

W 2024 r. w Trójmieście w **sektorze usług biznesowych** zatrudnionych było ok. 40,5 tys. osób (o 2,6 tys. więcej niż w 2023 r.; +7,0% r/r). Trójmiasto uplasowało się na czwartej pozycji w kraju pod względem liczby zatrudnionych w centrach usług – za Krakowem (101,0 tys. os.; +3,1% r/r), Warszawą (101,0 tys. os.; +6,0% r/r) i Wrocławiem (66,2 tys. os.; +4,4% r/r). Udział Trójmiasta w ogólnej liczbie zatrudnionych w usługach biznesowych w Polsce wynosi 8,9%. Z uwagi na profil działalności największą część zatrudnienia w sektorze wygenerowały centra świadczące usługi z zakresu IT – 43,7% (spadek o 1,3 pkt proc. w porównaniu z 2023 r.). W Trójmieście zlokalizowanych zostało 209 centrów usług, co plasuje aglomerację na czwartej pozycji w kraju – za Warszawą (376), Krakowem (288) i Wrocławiem (234).

Trójmiejski rynek nieruchomości biurowych jest największym w północnej Polsce i czwartym w kraju (po Warszawie, Krakowie i Wrocławiu), z czego największa powierzchnia jest zlokalizowana w Gdańsku – 75% (w Gdyni – 21%, w Sopocie – 4%). Całkowita podaż nowoczesnej powierzchni biurowej (klasa A i B) wyniosła w Trójmieście w 2024 r. 1,05 mln m². Wskaźnik pustostanów w 2024 r. w Trójmieście nieznacznie spadł. W porównaniu ze stanem z 2022 r. i końca I kwartału 2024 r. osiągnął wartość 13,4%, co przekłada się na 141 tys. m² dostępnej powierzchni. Współczynnik pustostanów w Gdańsku w 2024 r. wyniósł 11,3%.

Stopa pustostanów w wybranych miastach Polski w latach 2018–2024 [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów ABSL „Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce”.

Więcej informacji na temat rynku nieruchomości biurowych można znaleźć w raporcie ABSL „Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce w 2024”.

Nowe i rozbudowane budynki biurowe w Gdańsku oraz ich powierzchnia użytkowa w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Budynki biurowe nowe i rozbudowane (szt.)	16	18	8	11	8	8	9
Powierzchnia użytkowa (m ²)	68 530	74 680	39 773	20 114	53 640	12 434	14 945

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

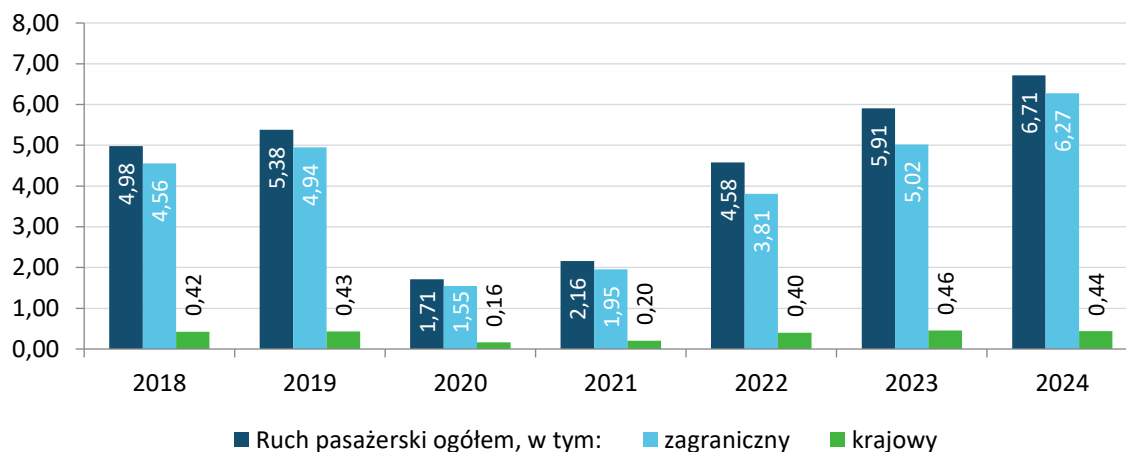
Projekty inwestycyjne skoncentrowane są wzdłuż al. Grunwaldzkiej i trasy Szybkiej Kolei Miejskiej – na wysokości Oliwy i Wrzeszcza Górnego. Ponadto znaczące inwestycje biurowe znajdują się w okolicach lotniska, a perspektywiczną lokalizację stanowią również postoczniowe tereny Młodego Miasta. W 2024 r. oddano do użytku budynek biurowy siedzibę LPP (Fashion Lab 2) przy ul. Łąkowej o powierzchni 5000 m².

Wielkość rynku powierzchni magazynowo-przemysłowych w województwie pomorskim wyniosła ok. 1,7 mln m² (+272 tys. m² r/r), co plasowało je na 6 pozycji w kraju. Jedną z największych nowych powierzchni magazynowych zrealizowanych w Polsce w 2024 r. jest pierwsza faza CTPark Gdańsk Port (118 tys. m²) na terenie PCI.

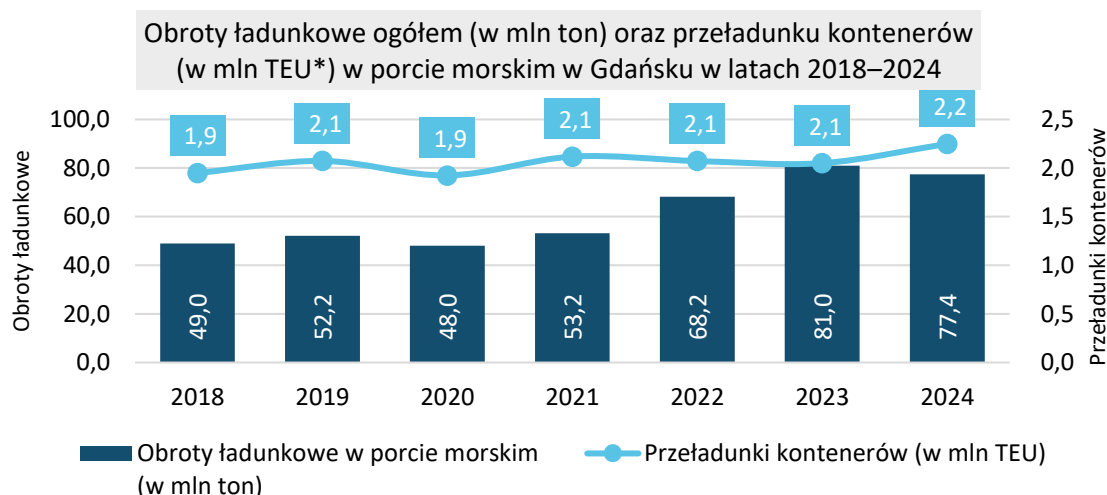
Kluczowymi elementami gdańskiej gospodarki są porty: morski i lotniczy. W 2024 r. lotnisko w Gdańsku odwiedziło rekordowe 6,7 mln pasażerów. To o 13,7% więcej niż w roku 2023 r. Najwięcej pasażerów poleciało w 2024 r. z Gdańska do Londynu (525 625 os.), Oslo (476 880 os.) i Sztokholmu (391 607 os.).

Ruch pasażerski w Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy w latach 2018–2024

- dane w mln os. -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy.

* jednostka pojemności w odniesieniu do portów i statków, równoważna objętości kontenera o wymiarach 6,10 × 2,44 × 2,59 m
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Morskiego Portu Gdańsk.

Zbudowanie silnej marki gospodarczej Gdańska o międzynarodowej rozpoznawalności jest niezbędnym elementem rozwoju atrakcyjności inwestycyjnej miasta i budowy jego gospodarczej i akademickiej tożsamości. Czynności te wspomaga szeroko pojęta promocja, kształtująca wizerunek miasta w kraju i za granicą. W tym zakresie działania skupią się na budowie marki Gdańska i obszaru metropolitalnego jako miejsca przyjaznego do życia, nauki i rozwijania biznesu. Kluczowym elementem wzmocnienia rozpoznawalności wizerunku Gdańska i obszaru metropolitalnego są organizacja i udział w imprezach targowych i wystawienniczych. Ważny aspekt stanowi także rozwój **turystyki biznesowej oraz branży przemysłu spotkań i wydarzeń** kierowanych do różnych grup odbiorców. Działania te pozwalają na zaprezentowanie oferty kierowanej do potencjalnych inwestorów polskich i zagranicznych oraz do osób i organizacji zainteresowanych intensyfikacją współpracy gospodarczej. Rozwój sieci kontaktów biznesowych służy ponadto wsparciu aktywności lokalnych przedsiębiorców w sferze powiązań międzynarodowych.

Liczba uczestników kongresów i konferencji organizowanych w Gdańsku w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba uczestników spotkań	506 689	559 672	132 906	199 044	277 879	289 104	376 747

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowych Targów Gdańskich.

PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

Właściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznej jest warunkiem koniecznym do harmonijnego rozwoju miasta, poprawy jakości życia mieszkańców i nawiązywania kontaktów społecznych. Przestrzeń publiczna nie powinna mieć charakteru tylko komunikacyjnego, ułatwiającego przemieszczanie się osób i towarów, ale winna stanowić miejsce spędzania czasu wolnego, forum wymiany idei, miejsce organizacji wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Takie podejście do przestrzeni publicznej realizuje ideę rozwoju **miasta krótkich odległości**, która polega na intensyfikacji i wielofunkcyjności użytkowania już zurbanizowanej przestrzeni. Umożliwia to – poza powstaniem pełnych życia przestrzeni publicznych – efektywne zarządzanie miastem.

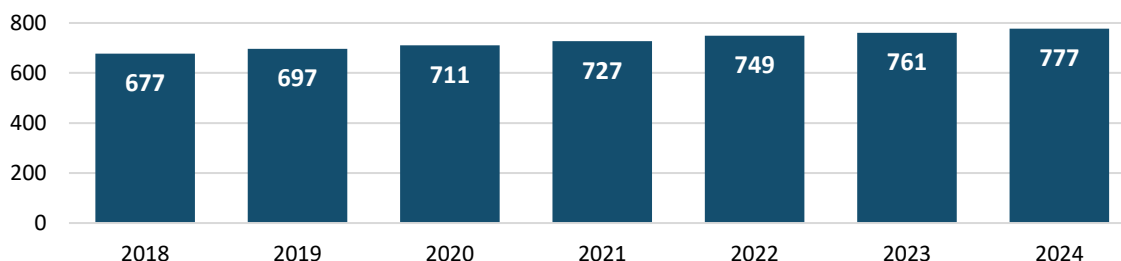
21 marca 2024 r. Rada Miasta Gdańska podjęła uchwałę nr LXXV/1912/24 w sprawie przystąpienia do sporządzenia **planu ogólnego** miasta Gdańska, która zainicjowała rozpoczęcie prac nad dokumentem. Plan, zgodnie z tzw. reformą planistyczną wdrożoną w 2023 r. (Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw), ma zastąpić studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – dotychczas najważniejszy dokument kształtujący przestrzeń publiczną w mieście. W 2024 r. trwały prace nad opracowywaniem dokumentu. Zgodnie z nowymi przepisami plan musi zostać uchwalony do połowy 2026 r.

Od kwietnia do połowy czerwca 2024 r. mieszkańcy mogli zaproponować swoje rozwiązania dla poszczególnych terenów objętych granicami planu ogólnego i złożyć wnioski. W sumie wpłynęło 5480 takich formularzy. Większość z nich (75%) dotyczyła rodzinnych ogródków działkowych.

Podstawowym narzędziem polityki miasta w zakresie planowania przestrzeni publicznych są **miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP)**. Stanowią one uszczegółowienie studium, które jest w stosunku do nich nadrzędne. Mają one na celu m.in. wyznaczenie czytelnych granic przestrzeni publicznej i ustalenie regulacji, które wpływają na jej jakość. Uchwalanie nowych planów pozwala zabezpieczyć przyszłe funkcje publiczne nie tylko na gruntach gminnych. Jest to o tyle ważne, że na terenach bez planów, opierając się na warunkach zabudowy, inwestor realizuje jedynie swój cel inwestycyjny. To niekorzystne z punktu widzenia kształtowania ładu przestrzennego, gdyż powstająca w ten sposób zabudowa jest efektem jednostkowych decyzji i nie zawsze wpisuje się w spójną zrównoważoną wizję rozwoju miasta.

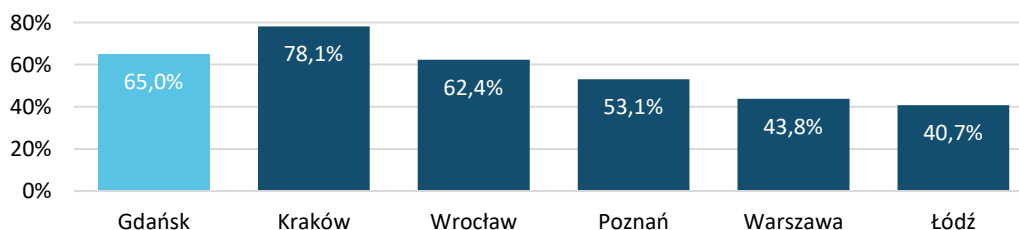
Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gdańsku w latach 2018–2024

Źródło: Biuro Rozwoju Gdańska.

W 2024 r. Biuro Rozwoju Gdańska procedowało 71 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, 19 z nich uchwalono. Łącznie w 2024 r. weszły w życie ustalenia 18 miejscowych planów (4 uchwalonych w 2023 r. oraz 14 uchwalonych w 2024 r.), a 2 dotychczas obowiązujące plany zostały uchylone w całości. Finalnie na koniec 2024 r. obowiązywało 777 planów, obejmujących swoim zasięgiem powierzchnię 17 301 ha, czyli 65% obszaru miasta (nie licząc obszaru pod morskimi wodami wewnętrznymi Zatoki Gdańskiej, który w 2023 r. został włączony do granic Gdańska). Dzięki temu obecnie zdecydowana większość zabudowy w mieście powstaje na podstawie szczegółowo przemyślanych rozstrzygnięć MPZP, a nie decyzji o warunkach zabudowy.

Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w wybranych miastach Polski w 2023 r.

* nie licząc obszaru pod morskimi wodami wewnętrznymi Zatoki Gdańskiej, który w 2023 r. został włączony do granic miasta Gdańska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

26 września 2024 r. Rada Miasta Gdańska podjęła decyzję o utworzeniu stanowiska Urbanisty Miasta. Funkcję tę objęła dyrektor BRG – Edyta Damszel-Turek, która jest Generalnym Projektantem polityk miejskich w zakresie przestrzennej wizji rozwoju miasta oraz wszystkich opracowań urbanistycznych tworzonych w Gdańsku.

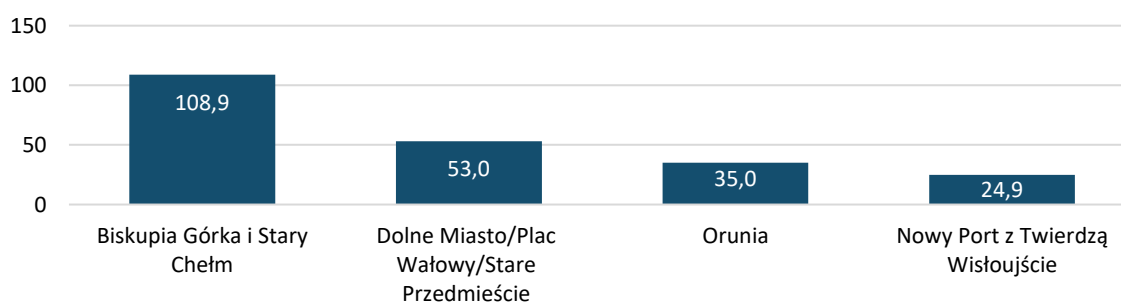
Projekt, który ma na celu poprawę funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych zlokalizowanych blisko mieszkańców, to **Gdańskie Przestrzenie Lokalne (GPL)**. Lokalne przestrzenie publiczne są niezwykle istotne z punktu widzenia mieszkańców, ponieważ to tam toczy się ich codzienne życie i są realizowane podstawowe potrzeby związane z zakupami, edukacją, wypoczynkiem, rekreacją czy integracją. Przestrzenie te zyskały na znaczeniu szczególnie w czasie pandemii COVID-19. W 2024 r. prace skupiły się na zabezpieczeniu poszczególnych lokalizacji w ramach miejscowych planów zagospodarowania oraz na przygotowaniu materiału dla portalu mapowego GeoGdańsk.

W tworzeniu bardziej przyjaznej mieszkańcom przestrzeni ma pomóc **Gdański Standard Ulicy Miejskiej (GSUM)**. W myśl tego dokumentu przy urządzaniu miejskich ulic najwyższy priorytet zyskują piesi, rowerzyści oraz transport zbiorowy. Ulice będą miały różny charakter wynikający z ich bezpośredniego sąsiedztwa. GSUM zawiera wytyczne do szczegółowych rozwiązań zagospodarowania pasa drogowego oraz projektowania ulic, uzupełnione o przykłady modelowych rozwiązań dotyczących zakresu przestrzennego, funkcjonalnego i estetycznego. W 2024 r. kontynuowano wdrażanie wytycznych dokumentu.

Ważnym aspektem rozwiązywania złożonych problemów społeczno-gospodarczych i przestrzennych, stanowiącym element zrównoważonej polityki miejskiej, jest **rewitalizacja**. Przy uwzględnieniu potrzeb społeczności lokalnej, zagadnień ekonomicznych, przestrzennych, infrastrukturalnych czy przyrodniczych proces rewitalizacji stanowi szansę na odwrócenie negatywnych trendów rozwojowych.

W 2024 r. uchwalono **Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017–2030** – wprowadzono nowe zadania rewitalizacyjne i wydłużono okres obowiązywania programu (z 2023 do 2030 r.). Jego wdrażanie jest działaniem o charakterze wieloletnim, ukierunkowanym na realizację kompleksowych projektów rewitalizacyjnych obejmujących sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową. Program dotyczy następujących podobszarów: Orunia, Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście, Biskupia Górka i Stary Chełm oraz Dolne Miasto / pl. Wałowy / Stare Przedmieście.

Suma wydatków na projekty rewitalizacyjne w podziale na podobszary
w latach 2018–2024
- dane w mln zł -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rozwoju Gdańska.

Jednym z ważniejszych działań w obszarze planowania przestrzennego jest sukcesywne poszerzanie zakresu jego uspołecznienia przez popularyzację problematyki kształtowania przestrzeni publicznych oraz doskonalenie narzędzi partycypacyjnych. Współpraca miasta z mieszkańcami to szansa nie tylko na podwyższenie jakości realizowanych inwestycji i planów, ale także na integrację społeczności lokalnych oraz wzmocnienie ich tożsamości.

Cel ten jest sukcesywnie realizowany m.in. przez Biuro Rozwoju Gdańska oraz Biuro Architekta Miasta, które prowadzą spotkania edukacyjne i informacyjne oraz organizują warsztaty podnoszące kompetencje mieszkańców w zakresie planowania przestrzennego. W 2024 r. odbyły się łącznie 93 takie spotkania. Aby w jak najszerzy sposób zaangażować mieszkańców w proces partycypacji, wykorzystywane są spotkania

w formie online, media społecznościowe oraz innowacyjne rozwiązania, takie jak modele 3D, zdjęcia ukośne czy mapy interaktywne.

Spotkania warsztatowe i edukacyjno-informacyjne związane z przestrzenią publiczną z mieszkańcami Gdańska w latach 2018–2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba spotkań warsztatowych z mieszkańcami	19	29	40	41	36	60	20
Liczba spotkań edukacyjno-informacyjnych z mieszkańcami	120	129	33	101	135	100	73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rozwoju Gdańska i Biura Architekta Miasta.

W 2024 r. Biuro Architekta Miasta kontynuowało cykl **Gdańskich Warsztatów Projektowych (GWP)**. Były to otwarte spotkania, które służyły zdefiniowaniu nowych kierunków kształtowania przestrzeni Gdańska. Omówiono procesy związane z Żuławami Gdańskimi, parkiem Opływu Motławy, dziedzictwem architektonicznym i historycznym Gdańskiej Dzielnicy Mieszkaniowej.

W mieście od 2015 r. funkcjonuje Pełnomocnik Prezydenta Miasta Gdańska ds. Śródmieścia (tzw. **menadżer Śródmieścia**). Do zadań pełnomocnika należy inicjowanie, koordynowanie i monitorowanie przedsięwzięć w zakresie zarządzania terenem Śródmieścia i podnoszenia jakości przestrzeni miejskiej, w szczególności wspieranie współpracy jednostek organizacyjnych miasta oraz grup interesariuszy z obszaru tej dzielnicy. W 2024 r. m.in. wznowiono analizy dotyczące utworzenia parku kulturowego.

Udział mieszkańców i partnerów społecznych jest również kluczowym elementem realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

KULTURA

Gdańsk to największe centrum kultury w północnej Polsce – z bogatą ofertą dostosowywaną do potrzeb mieszkańców miasta i regionu. Rozwój gdańskiej kultury jest wynikiem działań miejskich instytucji, które podnoszą jakość prezentowanej oferty, inspirując się światowymi trendami kulturalnymi i odpowiadając na najbardziej palące tematy społeczne.

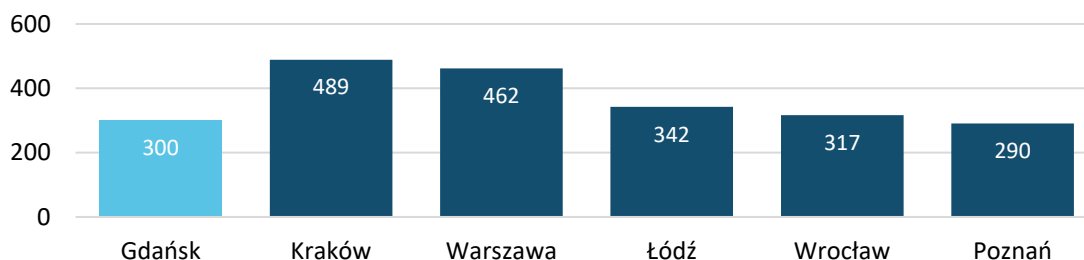
Według stanu na koniec 2024 r. **sieć instytucji kultury** w Gdańsku tworzyło 21 podmiotów: cztery organizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, sześć, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Pomorskiego, oraz 11, za których organizację odpowiedzialna jest Gmina Miasta Gdańska.

Działalność teatralną prowadzą: **Miejski Teatr Miniatura**, **impresaryjny Gdański Teatr Szekspirowski** oraz **Teatr Wybrzeże** – instytucja kultury Samorządu Województwa Pomorskiego.

Gdańską scenę muzyczną tworzą dwie instytucje samorządu województwa, tj. **Polska Filharmonia Bałtycka im. F. Chopina** i **Opera Bałtycka**, oraz trzy instytucje miejskie: **Cappella Gedanensis**, **Polski Chór Kameralny „Schola Cantorum Gedanensis”** i **Klub Żak**. Dziedzictwo historyczne miasta i regionu prezentowane jest w wielooddziałowym Muzeum Gdańska oraz w instytucjach Samorządu Województwa Pomorskiego i w państwowych instytucjach kultury, zlokalizowanych w sercu miasta. Są to: Muzeum Archeologiczne, Muzeum Narodowe, Muzeum II Wojny Światowej i Narodowe Muzeum Morskie.

Historia miasta, od średniowiecza do współczesności, prezentowana jest w **Muzeum Gdańska**. Instytucja ta udostępnia swoje zbiory w pięciu oddziałach otwartych przez cały rok (w Ratuszu Głównego Miasta, Dworze Artusa, Domu Uphagena, Muzeum Bursztynu, Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku) oraz czterech oddziałach czynnych w letnim sezonie turystycznym: Twierdzy Wisłoujście, Wartowni nr 1 na Westerplatte, Muzeum Nauki Gdańskiej i Kuźni Wodnej. W 2024 r. otwarto lub udostępniono 23 wystawy czasowe i plenerowe. Największą popularnością wśród odwiedzających cieszyło się Muzeum Bursztynu, które odnotowało ponad 210 tys. wizyt. Łącznie wszystkie oddziały Muzeum Gdańska odwiedziło 652 tys. osób (+160 tys. r/r).

Wydatki z budżetu miasta na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na mieszkańca w wybranych miastach Polski w 2023 r.
- w zł -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Europejskie Centrum Solidarności (ECS) upowszechnia dziedzictwo pokojowego ruchu Solidarności oraz czynne uczestnictwo w budowie tożsamości obywatelskiej i europejskiej. Placówka łączy w sobie funkcje muzeum, ośrodka badań i idei, centrum działań społecznych oraz centrum kultury i edukacji. W sierpniu 2024 r. świętowano dziesięciolecie oddania do użytku siedziby przy pl. Solidarności 1, która stała się miejscem debaty o demokracji i społeczeństwie oraz spotkań na szczeblu europejskim i światowym. W 2024 r. budynek ECS odwiedziło ponad 1 mln osób; wystawę stałą o „Solidarności” obejrzało ponad 140 tys. osób indywidualnie i ponad 40 tys. grupowo.

Gmina Miasta Gdańska jest organizatorem jednostek popularyzujących sztuki wizualne: **Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia”** (CSW Łaźnia) z siedzibą przy ul. Jaskółczej i oddziałem Łaźnia 2 w Nowym Porcie oraz czterooddziałowej **Gdańskiej Galerii Miejskiej (GGM)**, a także interdyscyplinarnego **Instytutu Kultury Miejskiej (IKM)**, którego siedziba od 2023 r. mieści się na styku komunikacyjnym i handlowym w nowo oddanym budynku Kunsztu Wodnego. Gdańsk jest też organizatorem **Klubu Żak**, jednego z najstarszych ośrodków kultury w Polsce, prowadzącego aktywną działalność koncertową, teatralną, filmową i wystawienniczą.

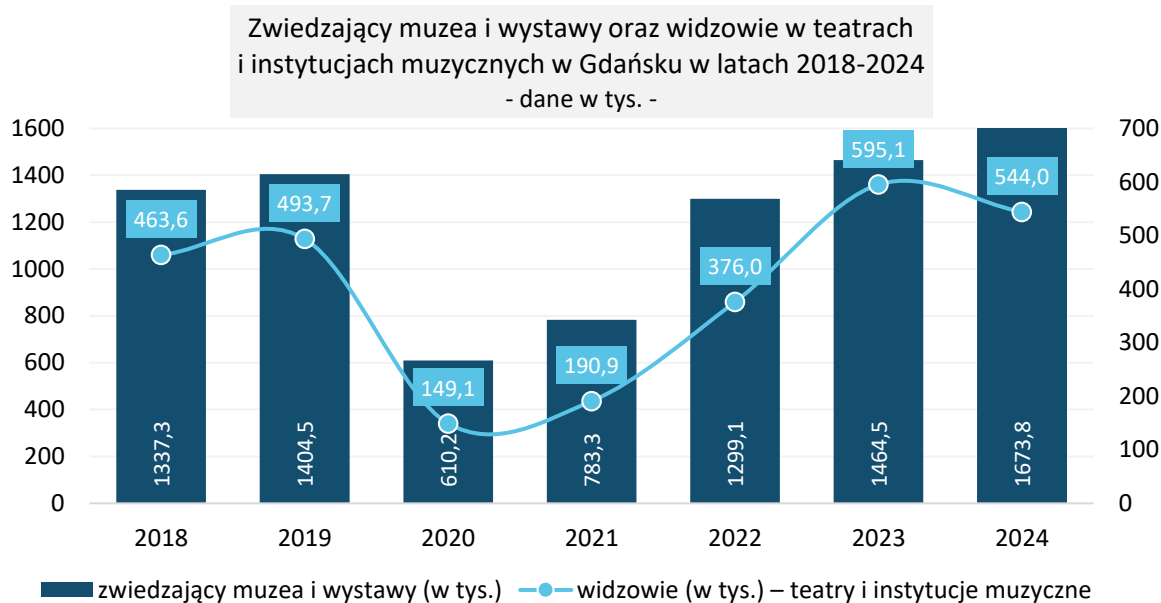
Kolejną placówką, za której organizację odpowiada miasto, jest **Gdański Archipelag Kultury (GAK)** – instytucja licząca osiem oddziałów rozproszonych w różnych dzielnicach miasta i dwa zespoły twórcze.

Istotną rolę w zwiększaniu znaczenia kultury w życiu miasta i jego mieszkańców odgrywają również **Pałac Młodzieży w Gdańsku**, **Nadbałtyckie Centrum Kultury (NCK)** – instytucja kultury Samorządu Województwa Pomorskiego – oraz **Hevelianum**, będące jednostką o profilu naukowo-edukacyjnym, prowadzącą jednak również działalność kulturalną.

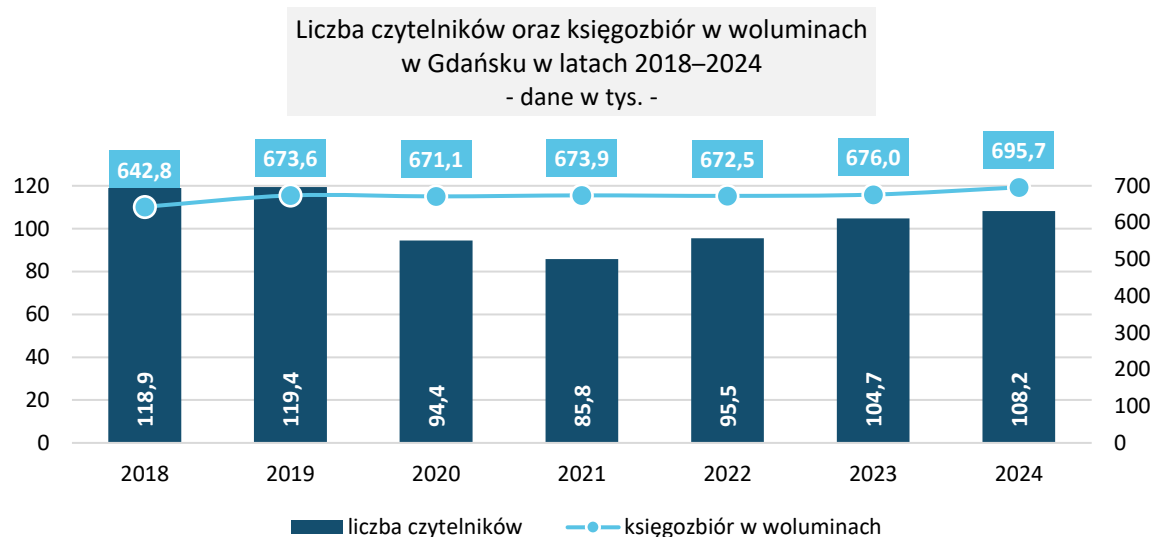
Najliczniejszą grupę instytucji kultury stanowią oddziały biblioteczne **Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Josepha Conrada Korzeniowskiego (WiMBP)**. Mieszkańcy mogą korzystać z 30 filii znajdujących się w różnych dzielnicach miasta oraz w budynku Biblioteki Głównej przy Targu Rakowym. W 2024 r. liczba czytelników wyniosła 108 200 osób, a liczba wypożyczeń – 1 319 395.

W 2024 r. utrzymywał się trend wzrostowy liczby czytelników – przybyło 3% r/r zarejestrowanych użytkowników bibliotek, a ich łączna liczba przekroczyła 108 tys. Oznacza to, że co piąty mieszkaniec Gdańska posiadał kartę biblioteczną.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku.

W maju 2024 r. powstała otwarta partnerska **sieć współpracy na rzecz zielonych rozwiązań w instytucjach kultury, edukacji i nauki pn. Zielone Instytucje Trójmiasta i Pomorza**. List intencyjny podpisało 21 podmiotów. Sieć będzie wspierać tworzenie zielonych rozwiązań w zakresie organizacji wydarzeń, proekologiczne modele funkcjonowania instytucji oraz zajmie się wspólną organizacją działań programowych. Celem jest budowanie świadomości w obszarze wpływu człowieka na dziedzictwo naturalne i angażowanie społeczności do współpracy na rzecz ekologicznych zmian. W inicjatywie biorą udział m.in. CSW Łaźnia, ECS, GGM, GAK, Gdański Teatr Szekspirowski, IKM, Miejski Teatr Miniatura oraz Muzeum Gdańska.

Projekt **GAPS (Gdańsk Artyści Przestrzeń Sztuka)** to pierwsza wirtualna kolekcja, mapa i baza danych, która umożliwia pogłębienie wiedzy na temat sztuki znajdującej się w najbliższym otoczeniu. Na stronie www.gaps.gda.pl można znaleźć informacje o ponad 400 obiektach sztuki w przestrzeni Gdańska. Projekt ten obejmuje także działania edukacyjne: warsztaty, spacer i gry miejskie. W 2024 r. strona oraz profil w mediach społecznościowych liczyły prawie 200 tys. odsłon.

Gdańsk od lat wdraża narzędzia wsparcia sprzyjające rozwojowi twórczości i wzmacnianiu sektora kultury. W mieście tworzone są warunki niezbędne do funkcjonowania silnych i zróżnicowanych środowisk kulturalnych i artystycznych.

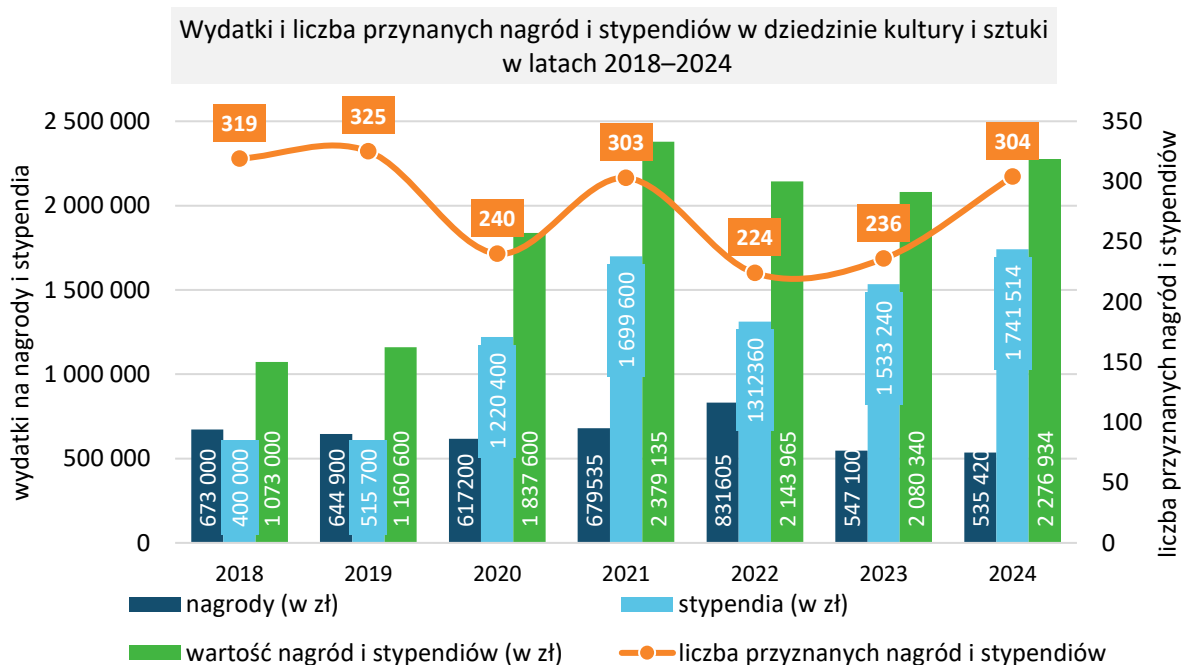
Kontynuowano program **Gdańskiego Stypendium Kulturalnego „Fundusz Twórczy”** – dla twórców zamieszkujących i płacących podatek dochodowy w Gdańsku – z przeznaczeniem na proces twórczy, np. powstanie dzieła, wykonanie/wydanie utworu, zorganizowanie wydarzenia artystycznego lub kulturalnego.

W dwóch edycjach Gdańskiego Stypendium Kulturalnego artyści złożyli 346 wniosków; przyznano 117 stypendiów w łącznej kwocie 1,6 mln zł.

Stypendia przyznano w następujących dziedzinach: literatura (17 stypendiów), sztuki wizualne (52), muzyka (36), teatr (3), taniec i upowszechnianie kultury (9). Stypendia kulturalne były wypłacane co miesiąc w wysokości równej minimalnemu wynagrodzeniu – 4242 zł. Łącznie budżet Gdańskiego Stypendium Kulturalnego Funduszu Twórczego w 2024 r. wyniósł 1 620 444 zł.

Kolejnym wsparciem jest **Gdańskie Stypendium Kulturalne „Fundusz Mobilności”**, przyznawane mieszkającym i płacącym podatki w Gdańsku pełnoletnim osobom z przeznaczeniem na ich czynny udział w krajowych i międzynarodowych konkursach, przeglądach, festiwalach, rezydencjach oraz innych projektach kulturalnych i artystycznych odbywających się poza Gdańskiem. W 2024 r. przyznano 52 takie stypendia na łączną kwotę 129 554 zł – trafiły one do osób zajmujących się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem kultury.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Prezydenta ds. Kultury, UMG.

Wszystkie instytucje kultury miasta Gdańska stosują się do zapisów Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, starając się wdrażać i utrzymywać możliwie największą dostępność architektoniczną, cyfrową i informacyjno-komunikacyjną. Pracownicy instytucji odbywają szkolenia zwiększające kompetencje w zakresie komunikacji z osobami z niepełnosprawnością oraz tworzenia tzw. kultury dostępnej.

Więcej danych na temat kultury można znaleźć na portalu **Gdańsk w Liczbach** (www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach).

ZABYTKI I DZIEDZICTWO

Dzięki **unikatowemu dla europejskiej kultury dziedzictwu** Gdańsk ma duży potencjał turystyczny. Oferta kulturalna powinna być na bieżąco ewaluowana i modernizowana w zakresie dbałości o dziedzictwo, jakości usług, infrastruktury, aktualności wydarzeń, identyfikacji marki kulturalnej i turystycznej oraz dobrej komunikacji z konkretnymi grupami odbiorców. Troska o dziedzictwo kulturowe, w tym unikatowe dziedzictwo miasta, jest jednym z priorytetów polityki kulturalnej Gdańska. Miasto finansuje projekty dotyczące modernizacji infrastruktury oraz poprawy ekspozycji i prezentacji walorów historycznych

budynków. Korzysta przy tym nie tylko z własnego budżetu, lecz także stara się o pozyskanie funduszy zewnętrznych z krajowych i międzynarodowych programów ochrony europejskiego dziedzictwa kulturowego.

Zabytki o najwyższym znaczeniu dla Gdańska to przede wszystkim obiekty, które zostały wpisane na międzynarodową i polską listę programu UNESCO „Pamięć świata”. Na międzynarodowej liście znajdują się tablice **21 Postulatów Gdańskich z Sierpnia 1980**, przechowywane w ECS wraz z kolekcją dokumentów „Narodziny Solidarności – masowego ruchu społecznego” (wpis w 2003 r.). Z kolei na Polskiej Liście Krajowej Programu znajdują się: **mszał Zakonu Krzyżackiego** z Biblioteki Mariackiej w Gdańsku (wpis z 2016 r.) oraz **pięć unikatowych egzemplarzy dzieł Jana Heweliusza** (1647–1690) z zasobu Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk (wpis z 2021 r.).

Istotne znaczenie mają również obszary uznane za **pomniki historii**. Rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za pomniki historii uznano:

- „Gdańsk – miasto w zasięgu obwarowań XVII w.” (1994 r.);
- „Pole Bitwy na Westerplatte” (2003 r.);
- „Gdańsk-Oliwa – zespół pocystersko-katedralny” (2017 r.);
- „Gdańsk – Twierdza Wisłoujście” (2018 r.);
- „Gdańsk – Stocznia Gdańska, miejsce narodzin Solidarności” (2018 r.).

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

W złożonej strukturze przestrzennej miasta Gdańska występuje ogromny **zasób zabytkowych obiektów nieruchomych**. Składają się na niego m.in. dzieła architektury i budownictwa, np. bazylika Mariacka, katedra oliwska, dzieła budownictwa obronnego (np. zespół bastionów Dolnego Miasta), obiekty techniki i zakłady przemysłowe, cmentarze, parki (np. park Oliwski), ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni.

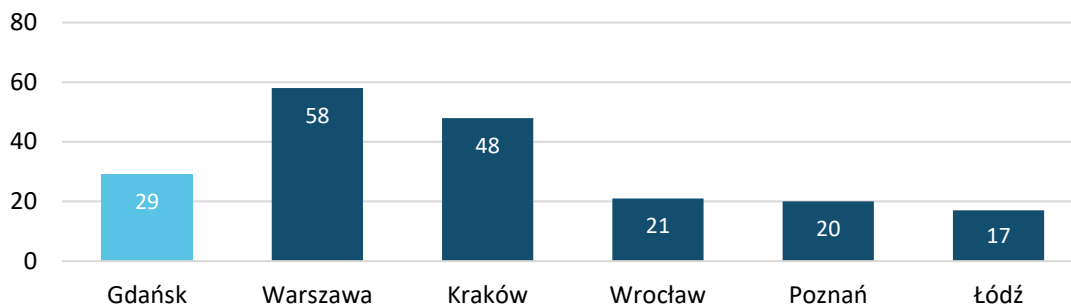
Zgodnie w **wykazem zabytków nieruchomych województwa pomorskiego** (stan na dzień 17.04.2025 r.) w 2024 r. na terenie Gdańska do rejestru zabytków wpisano 6 obiektów (w tym dwie decyzje są nieostateczne, ale podlegają wykonalności).

W **gminnej ewidencji zabytków** na koniec 2024 r. figurowało 7361 obiektów w 2024 r., w tym 87 obiektów i obszarów z terenu dawnej stoczni gdańskiej. Do najważniejszych zabytków w Gdańsku należą: Bazylika Mariacka, Dwór Artusa, fontanna Neptuna, Ratusz Głównego Miasta, Pole Bitwy na Westerplatte, Twierdza Wisłoujście, Żuraw Gdański, Wielka Zbrojownia, Brama Złota i Brama Wyżynna, Katedra Oliwska.

Najcenniejszy, a zarazem najliczniejszy **zbiór obiektów ruchomych** znajduje się w Bazylice Mariackiej, w zespole pocysterskim w Oliwie i w kościele św. Mikołaja. Zgromadzone są tam zabytki z czasów późnego średniowiecza oraz okresu nowożytnego.

Na obszarze miasta działa **12 placówek o charakterze muzealnym**: Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, ECS, Muzeum II Wojny Światowej, Muzeum Gdańska, Muzeum Archidiecezjalne, Muzeum Sali BHP Stoczni Gdańskiej, Strefa Historyczna Wolnego Miasta Gdańska, Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego oraz latarnia morska w Nowym Porcie.

Liczba muzeów wraz z oddziałami w wybranych miastach Polski w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie miasta zamontowanych jest 40 **tablic pamiątkowych** poświęconych znaczącym postaciom i wydarzeniom historycznym. W 2024 r. w miejskiej przestrzeni zostało umieszczonych osiem nowych tablic pamiątkowych.

Dokumentem regulującym inicjowanie oraz wspieranie ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego przez samorząd jest **Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska**. W 2024 r. przyjęto dokument na lata 2024–2027. Zakłada on kontynuację założonego celu z poprzednich lat.

W 2024 r. Gmina Miasta Gdańska przekazała w ramach 15 dotacji środki o łącznej wysokości 2,1 mln zł na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach nienależących do gminy. Wsparto m.in. prace konserwatorsko-restauratorskie przy stallach w kościele pw. św. Mikołaja w kwocie 136,6 tys. zł.

Gmina Miasta Gdańska wspiera **lokalne marki kulturalne**, tym samym pielęgnując dziedzictwo kulturowe miasta ważne dla międzynarodowego dziedzictwa. Są to:

- historia pokojowego ruchu **Solidarność**, którego działalność jest związana ze Stoczną Gdańską – opiekę nad dziedzictwem ruchu i wynikającymi z niego zadaniami sprawuje ECS;
- gdańska **kultura carillonowa**, która od 2021 r. jest wpisana na listę Krajowego Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO;
- **kultura bursztynnicza** – pielęgnowaniem dziedzictwa obróbki bursztynu bałtyckiego zajmuje się Muzeum Bursztynu (oddział Muzeum Gdańska); bursztynowi poświęcone są także odbywające się dwa razy w roku Międzynarodowe Targi Bursztynu i Biżuterii AMBERIF, które od 30 lat przyciągają wystawców i gości z całego świata;
- Nagroda Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury „Splendor Gedanensis” i tytuł Mecenasa Kultury, które są co roku przyznawane za wybitne dokonania artystyczne oraz promocję kultury miasta w kraju i za granicą (historia nagrody sięga lat 70. XX w. – w 2024 r. została wręczona po raz 51.).

TURYSTYKA I CZAS WOLNY

Gdańsk to jedna z kluczowych destynacji turystycznych w Polsce. W 2024 r. odwiedziło go 4,5 mln osób – o 11% więcej niż w 2023 r. Był to rekordowy rok pod tym względem. Liczba gości zagranicznych wyniosła 1,1 mln i wzrosła o 10% r/r. Goście zagraniczni stanowili 23% całego ruchu turystycznego. Liczba gości krajowych osiągnęła wartość 3,5 mln – to o 11% więcej niż rok wcześniej.

Wśród gości krajowych, stanowiących 77% ruchu turystycznego, przeważali mieszkańcy województw: pomorskiego (23%), mazowieckiego (19%), kujawsko-pomorskiego (9%) oraz warmińsko-mazurskiego (8%). Wśród gości zagranicznych prym wiodli mieszkańcy Niemiec (20%) i krajów skandynawskich (17%).

W Gdańsku obserwowana jest sezonowość ruchu turystycznego: najwięcej gości przyjechało w III i IV kwartale roku (odpowiednio 30,8% i 29,6%), zdecydowanie mniej w II kwartale roku (20,6%), natomiast najmniejsza grupa przypada na I kwartał roku (18,9% całego ruchu).

W 2024 r. wybierano Gdańsk przede wszystkim w celach: wypoczynku (42%), odwiedzenia bliskich (29%), poznania miasta i jego zabytków (25%) oraz z powodów służbowych (24%). Najczęstsze formy spędzania czasu wolnego w mieście to: spacer (36%), zakupy (28%), zwiedzanie (18%), udział w wydarzeniach kulturalnych lub sportowych (16%), odpoczynek na plaży (16%). Ankieterzy mogli podać więcej niż jedną odpowiedź.

Najchętniej odwiedzanymi obiektami i atrakcjami turystycznymi w Gdańsku w 2024 r. były: Bazylika Mariacka, Ratusz Głównego Miasta, Katedra Oliwska, Muzeum II Wojny Światowej, Muzeum Bursztynu. Ankieterzy mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Ruch turystyczny w Gdańsku w 2024 r.

2024	Goście krajowi		Goście zagraniczni		Ogółem		
	turyści	odwiedzający jednodniowi	turyści	odwiedzający jednodniowi	turyści	odwiedzający jednodniowi	suma
	1 857 669	1 616 094	880 649	185 361	2 738 318	1 801 455	4 539 773

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańskiej Organizacji Turystycznej.

Ogólny poziom zadowolenia z pobytu w Gdańsku w 2024 r. był bardzo wysoki – wyniósł 8,6 pkt na 10.

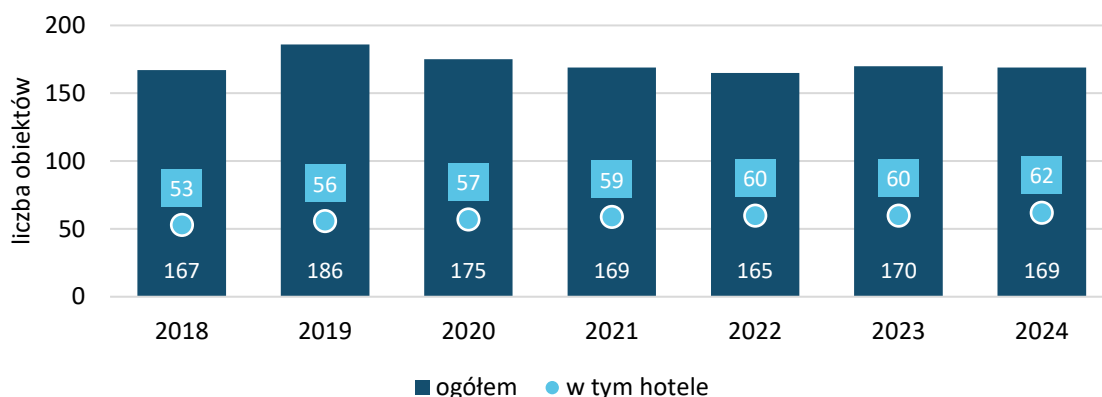
Głównym partnerem miasta w kreowaniu jego rozwoju turystycznego jest **Gdańska Organizacja Turystyczna** (GOT). Współpracuje ona z Pomorską Regionalną Organizacją Turystyczną oraz Polską Organizacją Turystyczną, a także czerpie z doświadczeń największych miast europejskich zrzeszonych w CityDNA (dawniej European Cities Marketing). Dodatkowo GOT, wraz z Zarządem Morskiego Portu SA, reprezentuje Gdańsk w międzynarodowej organizacji Cruise Baltic, która popularyzuje region Morza Bałtyckiego wśród turystów, armatorów i tzw. touroperatorów. W strukturze organizacyjnej GOT działa, na rzecz rozwoju turystyki biznesowej, Gdańsk Convention Bureau (GCB). Od sierpnia 2007 r. GCB jest członkiem stowarzyszenia International Congress & Convention Association (ICCA).

Gdańsk to miasto o bardzo korzystnym położeniu geograficznym. Kluczowe jest z jednej strony przeciwdziałanie dużej liczbie turystów w okresie letnim, a z drugiej – zwiększanie atrakcyjności miasta jesienią, zimą i wiosną. Ma to służyć osiągnięciu **turystyki zrównoważonej**, a więc takiej, która nie jest uciążliwa dla mieszkańców (stąd próby rozproszenia ruchu turystów) i która promuje regionalne walory i wyroby. Duże znaczenie mają rozwój branży spotkań oraz wzrost atrakcyjności miasta z punktu widzenia organizatorów konferencji, kongresów, targów i innych wydarzeń biznesowych. W 2024 r. w Gdańsku zorganizowano 1361 spotkań biznesowych gromadzących co najmniej 50 osób (65% z nich to konferencje i kongresy). Łącznie wzięło w nich udział 731,5 tys. uczestników. Warto jednocześnie wspomnieć, że dzienne wydatki uczestników spotkań, jak również wydatki osób im towarzyszących, są wyższe niż przeciętne dzienne wydatki klasycznego turysty czy odwiedzającego.

O atrakcyjności miasta decydują również m.in. jego bogata historia, piękna, zabytkowa architektura, dostęp do Bałtyku, plaże oraz oferta kulturalna – w tym muzea, galerie, teatry i liczne wydarzenia, z których największym i zarazem cyklicznym (ponad 760 lat tradycji) jest Jarmark św. Dominika. W 2024 r. w wydarzeniu tym wzięło udział 613 wystawców (na 760 stoiskach), którzy zachęcali do kupowania, targowania się czy inspirowania ich dziełami.

Gdańsk może się pochwalić jedną z największych baz noclegowych w Polsce – ustępuje jedynie Warszawie i Krakowowi. W 2023 r. bazę noclegową Gdańska (obejmującą obiekty liczące 10 i więcej miejsc noclegowych) tworzyło 169 obiektów turystycznych, w tym 62 hotele.

Turystyczne obiekty noclegowe* w Gdańsku w latach 2018–2024

* prezentowane dane uwzględniają obiekty liczące 10 i więcej miejsc noclegowych, łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi.

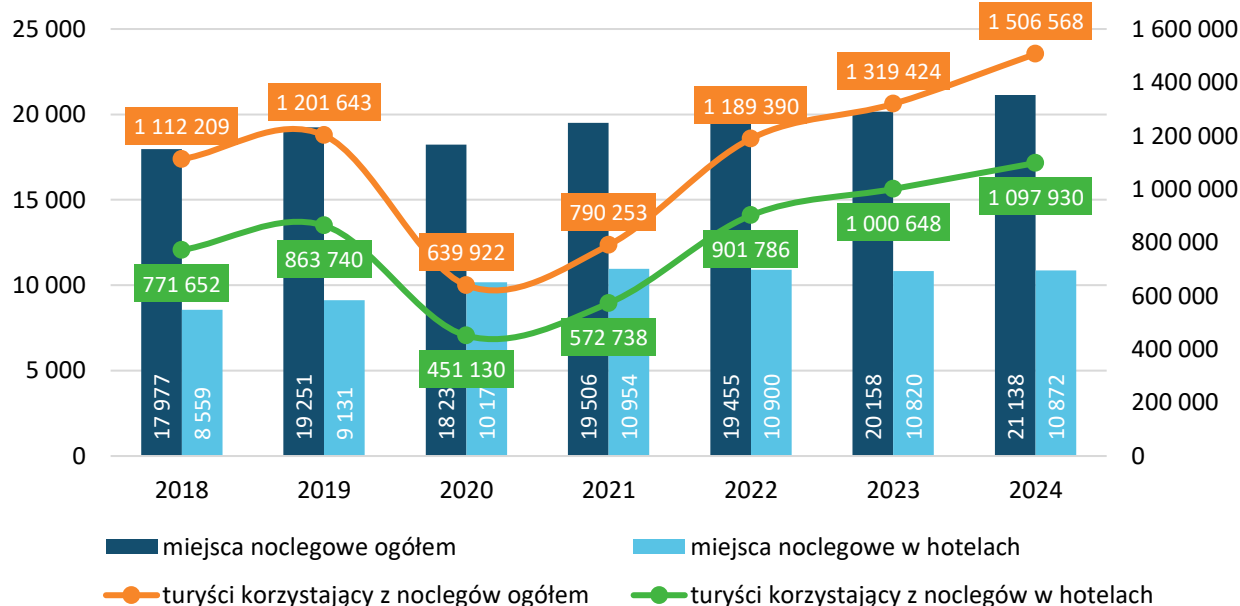
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średni stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2024 r. wyniósł 51,2% dla obiektów oferujących przynajmniej 10 miejsc noclegowych.

Ewidencja obiektów noclegowych w Gdańsku prowadzona na podstawie decyzji administracyjnych o zaszerogowaniu obiektów wydanych przez Marszałka Województwa Pomorskiego oraz na podstawie zaświadczeń o wpisie do ewidencji innych obiektów zawiera usługi hotelarskie prowadzone przez Prezydenta Miasta Gdańska. Dane te, w przeciwieństwie do danych GUS, ujmują również punkty liczące mniej niż 10 miejsc noclegowych. W 2024 r. było w niej zarejestrowanych 3613 obiektów całorocznych i sezonowych, w tym 3272 apartamenty, 119 pokoi gościnnych, 52 mieszkania na wynajem, 51 willi, 43 domki turystyczne, 34 hostele i 26 domów studenckich (stan na 2.01.2025 r.). Wiele obiektów typu B&B (z ang. *Bed&Breakfast*) nie ma obowiązku ewidencjonowania.

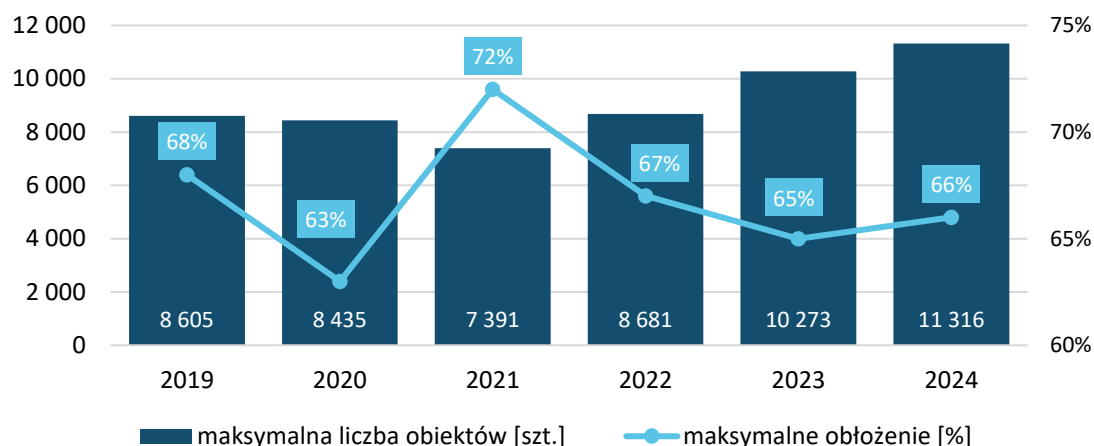
Miejsca noclegowe i liczba osób korzystających z noclegów w Gdańsku w latach 2018–2024*

* prezentowane dane uwzględniają obiekty liczące 10 i więcej miejsc noclegowych, łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Maksymalna liczba obiektów oraz maksymalne obłożenie w ramach najmu krótkoterminowego w Gdańsku w latach 2019–2024*

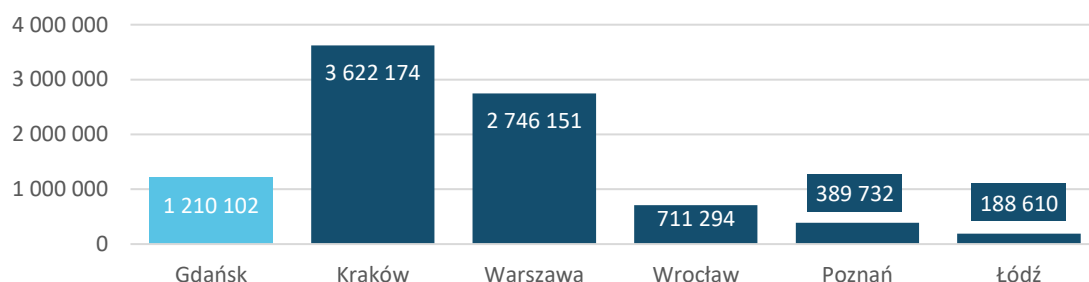

* prezentowane dane obrazują maksymalny miesięczny poziom liczby obiektów i obłożenia w ciągu roku; bazując na platformach rezerwacyjnych: Airbnb, Booking i HomeAway.

Źródło: Na podstawie danych Lighthouse.

Turyści, którzy przybyli do Gdańska, najchętniej korzystali z noclegu w hotelu (44%; 39% w 2023 r.), nocowali u rodziny/znajomych (28%; 23% w 2023 r.) bądź wynajmowali mieszkanie/apartament (21%; 23% w 2023 r.).

Noclegi udzielone turystom zagranicznym (nierezydentom) w wybranych miastach Polski w 2024 r.*

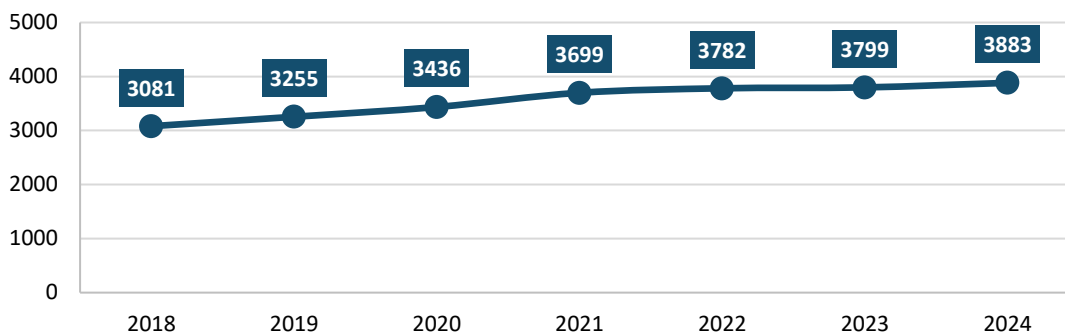

* prezentowane dane uwzględniają obiekty liczące 10 i więcej miejsc noclegowych, łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Istotnym elementem oferty turystycznej Gdańska są również stale rozwijające się usługi gastronomiczne. Według danych z rejestru REGON liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gdańsku i prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem oraz usługami gastronomicznymi (sekcja I) w 2024 r. wyniosła 3883.

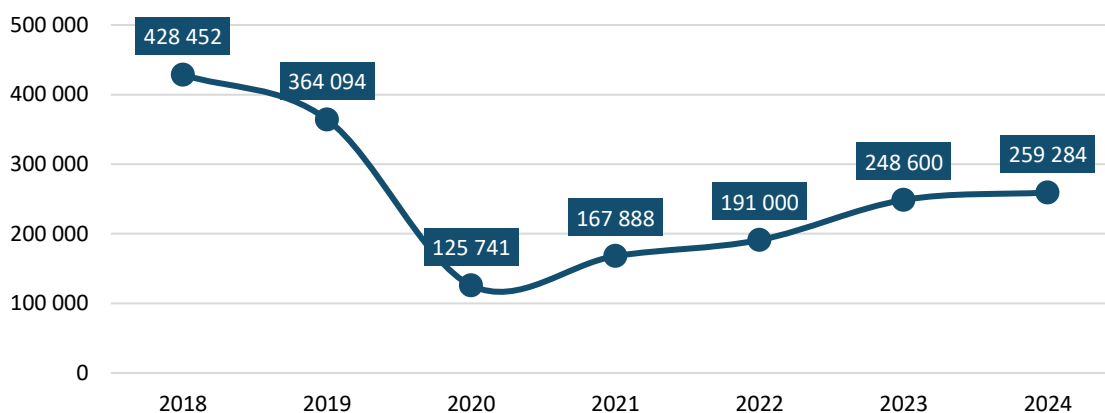
Podmioty gospodarcze prowadzące działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I)* w Gdańsku w latach 2018–2024

* w zestawieniu ujęte są podmioty gospodarcze macierzyste i lokalne
Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych REGON.

W 2024 r. Gdańska Organizacja Turystyczna prowadziła dwa stacjonarne punkty informacji turystycznej: przy Długim Targu 28/29 oraz w porcie lotniczym. Pracownicy informacji turystycznej prowadzili całodobową obsługę za pośrednictwem wirtualnego serwisu Livechat na portalu www.visitgdansk.com, dostępnego 24 godz. na dobę przez 7 dni w tygodniu. Uruchomiono okresowe punkty sprzedażowo-informacyjne: podczas Jarmarku św. Dominika oraz Jarmarku Bożonarodzeniowego. Poza tym w Gdańsku działają także Pomorskie Centrum Informacji Turystycznej przy Bramie Wyżynnej oraz punkt Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK) – Oddział Gdańsk przy ul. Długiej 45. W 2024 r. z usług punktów informacji turystycznej skorzystało łącznie 259,3 tys. osób.

Liczba turystów odwiedzających punkty informacji turystycznej w Gdańsku w latach 2018–2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańskiej Organizacji Turystycznej.

Najważniejszym produktem turystycznym GOT jest **Karta Turysty**. W 2024 r. sprzedano ponad 15,1 tys. kart, na których zapisanych było 17,0 tys. pakietów pozwalających na wstęp do obiektów muzealnych, uzyskanie rabatów czy też skorzystanie z usług premium gdańskiego portu lotniczego. Karta już od kilku lat rozwijana jest w kierunku przewodnika elektronicznego po mieście, m.in. poprzez dodawanie do niej szlaków spacerowych (w 2024 r. pojawiły się 3 nowe szlaki spacerowe: 1) Dziedzictwo Gdańskie cz. 1 – Droga Królewska; 2) Dziedzictwo Gdańskie cz. 2 – Główne i Stare Miasto oraz tereny stoczniowe; 3) Przewodnik po Jarmarku św. Dominika 2024). Systematycznie do aplikacji dodawane są również informacje o dostępności obiektów, gromadzone na podstawie audytów dostępności prowadzonych przez GOT – w 2024 r. dodano do systemu pełne wizytówki dla ośmiu obiektów (dot. m.in. Muzeum Bursztynu, Gdańskiego Ogrodu Zoologicznego, Dworu Artusa, Hevelianum).

Kolejnym ważnym produktem jest **Gdańska Karta Mieszkańca (GKM)**. To innowacyjny projekt skierowany do mieszkańców, dzięki któremu mogą oni korzystać z bogatej oferty miejskich instytucji oraz partnerów projektu. W 2024 r. przeprowadzono szereg prac rozwojowych, w tym opracowano model sprzedaży

biletów komunikacji miejskiej Systemu FALA, wprowadzono automatyczne powiadomienia dynamiczne o zbliżającym się końcu ważności biletów okresowych wysyłane w wiadomościach e-mail oraz w powiadomieniach w aplikacji, wprowadzono moduł umożliwiający interaktywne zwiedzanie Gdańska z wykorzystaniem aplikacji Jestem z Gdańska poprzez utworzone szlaki turystyczne (w tym specjalne, np. strefy Jarmarku św. Dominika i Jarmarku Bożonarodzeniowego z opisem audio-wizualnym każdej z atrakcji). Pod koniec 2024 r. konto w systemie GKM miało ok. 345 tys. osób – o 24 tys. więcej niż rok wcześniej. W 2024 r. posiadacze karty wykorzystali 126 631 bezpłatnych wejść do partnerskich obiektów i instytucji (o 16% więcej niż w 2023 r.) i 36 123 razy skorzystali z rabatów (o 46% więcej niż w 2023 r.).

Obiektem najchętniej odwiedzanym w 2024 r. z Kartą Mieszkańca był Gdański Ogród Zoologiczny. Z bezpłatnego wejścia skorzystało ok. 50 tys. osób.

Więcej danych na temat turystyki można znaleźć na portalu [Gdańsk w Liczbach](http://www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach) (www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach).

A large, bold, dark blue number '3' is positioned on the right side of the page. It is set against a light gray rectangular background that extends horizontally across the middle of the page.

ORGANIZACJA

I ZARZĄDZANIE MIASTEM

A thick, dark blue vertical line extends from the bottom of the text 'I ZARZĄDZANIE MIASTEM' down to the bottom edge of the page.

PREZYDENT MIASTA ORAZ WSPÓŁPRACOWNICY

Uchwały rady gminy i zadania gminy określone przepisami prawa wykonuje **Prezydent Miasta**. Do jego zadań należą m.in. przygotowywanie projektów uchwał, realizacja budżetu czy podejmowanie decyzji z zakresu zarządu majątkiem miasta.

W 2023 r., na mocy ustawy podpisanej przez Prezydenta RP, wydłużono kadencję samorządów i przesunięto datę kolejnych wyborów. Decyzja ta spowodowana była nałożeniem się na siebie terminów wyborów samorządowych oraz wyborów do Sejmu i Senatu. Tym samym miniona kadencja władz miasta Gdańska zakończyła się 30 kwietnia 2024 r. (a nie jesienią 2023 r.) i była wyjątkowo długa: trwała aż 5,5 roku.

W wyborach samorządowych w Gdańsku, które odbyły się 7 kwietnia 2024 r., **zwyciężyła** w pierwszej turze **Aleksandra Duliewicz – uzyskawszy 57,95% głosów**. Drugi w kolejności był Tomasz Rakowski (PiS) z wynikiem 20,33%. Pozostali kandydaci na prezydenta – kolejno: Andrzej Pecka, Michał Urbaniak, Artur Szostak, Adam Szczepański i Mariusz Andrzejczak – uzyskali po mniej niż 7% głosów. Frekwencja wyborcza w Gdańsku wyniosła 52,31% i była porównywalna do tej z 2018 r. (57,7%).

Prezydent Miasta Gdańska Aleksandra Duliewicz zaufała prawie 58% wyborców. Wynik ten dał jej zdecydowaną wygraną w pierwszej turze wyborów samorządowych w 2024 r.

W 2024 r. nastąpiły zmiany na najwyższych stanowiskach Urzędu Miejskiego:

- **Piotr Grzelak** – do 04.07.2024 r. pełnił funkcję Zastępcy Prezydenta ds. zrównoważonego rozwoju i inwestycji. Od 05.07.2024 r. jest Zastępcą Prezydenta ds. zrównoważonego rozwoju i gospodarki.
- **Piotr Borawski** – do 04.07.2024 r. zajmował stanowisko Zastępcy Prezydenta ds. przedsiębiorczości i ochrony klimatu. Od 05.07.2024 r. jest Zastępcą Prezydenta ds. mobilności i bezpieczeństwa.
- **Monika Chabior** – Zastępczyni Prezydenta ds. rozwoju społecznego i równego traktowania. Na zajmowanym stanowisku w 2024 r. nie zaszły zmiany.
- **Emilia Łodzińska** – od 05.07.2024 r. jest Zastępczynią Prezydenta ds. rozwoju przestrzennego i mieszkalnictwa.
- **Piotr Kryszewski** – do 04.07.2024 r. był Zastępcą Prezydenta ds. usług komunalnych, a od 05.07.2024 r. zajmuje stanowisko Dyrektora Zarządzającego ds. Zielonego Gdańska.

Aleksandra Dulkiewicz
Prezydent Miasta Gdańska

Piotr Grzelak
Zastępca Prezydenta Miasta Gdańska
ds. zrównoważonego rozwoju i gospodarki

Piotr Borawski
Zastępca Prezydenta Miasta Gdańska
ds. mobilności i bezpieczeństwa

Monika Chabior
Zastępczyni Prezydenta Miasta Gdańska
ds. rozwoju społecznego i równego traktowania

Emilia Łodzińska
Zastępczyni Prezydenta Miasta Gdańska
ds. rozwoju przestrzennego i mieszkalnictwa

Piotr Kryszewski
Dyrektor Zarządzający ds. Zielonego Gdańska

Danuta Janczarek
Sekretarz Miasta

Izabela Kuś
Skarbnik Miasta

Emilia Kosińska
Zastępca Skarbnika Miasta

RADA MIASTA GDAŃSKA

Rada Miasta Gdańska (RMG) jako samorządowy organ stanowiący (uchwałodawczy) i kontrolny odgrywa rolę organu przedstawicielskiego w mieście i jest wybierana na 5-letnią kadencję. W wyniku wyborów samorządowych w 2024 r. została wyłoniona RMG IX kadencji, która liczy 34 osoby reprezentujące sześć okręgów wyborczych w Gdańsku. Wybory wygrała zdecydowanie Koalicja Obywatelska, która uzyskała prawie 58% głosów. Kolejne partie to Prawo i Sprawiedliwość (21,14% poparcia) oraz Wspólna Gdańska Droga 2050 (8,05%).

Skład prezydium Rady stanowią przewodnicząca Agnieszka Owczarczak (Koalicja Obywatelska) oraz trzech wiceprzewodniczących: Piotr Dzik (Wszystko dla Gdańska), Karol Rabenda (Prawo i Sprawiedliwość) i Mateusz Skarbek (Koalicja Obywatelska).

Więcej informacji na temat składu Rady Miasta Gdańska IX kadencji można znaleźć na stronie: www.gdansk.pl/raport-o-stanie-miasta.

W 2024 r. radni IX kadencji obradowali podczas 17 sesji (w tym 1 nadzwyczajnej i 2 uroczystych), na których podpisali 332 uchwały i wydali jedno oświadczenie.

W RMG działało 12 komisji, które odpowiadają za poszczególne dziedziny życia w mieście: Komisja Rewizyjna, Komisja ds. Skarg, Wniosków i Petycji, Komisja Strategii Budżetu i Nadzoru Właścicielskiego, Komisja Mobilności i Transportu, Komisja Zagospodarowania Przestrzennego, Komisja Edukacji, Komisja Klimatu Środowiska i Ekologii, Komisja Polityki Gospodarczej i Morskiej, Komisja Bezpieczeństwa Handlu i Współpracy z Mieszkańcami, Komisja Sportu, Rekreacji i Turystyki, Komisja Kultury, Komisja Polityki Społecznej, Zdrowia i Praw Człowieka.

Obrady sesji zwyczajnych RMG odbywają się zazwyczaj w ostatni czwartek miesiąca o godzinie 9.00 w sali obrad w Nowym Ratuszu przy ul. Wały Jagiellońskie 1. Obrady sesji są jawne i każdy z mieszkańców może je obserwować na żywo – na ekranie telewizora w holu Nowego Ratusza lub za pomocą transmisji na stronie gdansk.pl, gdzie są tłumaczone także na język migowy.

Więcej informacji na temat RMG (np. jakimi uprawnieniami dysponuje), terminarz i protokoły sesji można znaleźć na stronie: www.gdansk.pl/rada-miasta-gdanska.

Radni Miasta Gdańska interweniowali w sprawach zgłaszanych przez gdańszczanki i gdańszczan, m.in. wystosowując interpelacje i zapytania do Prezydenta Miasta Gdańska. W 2024 r. złożono łącznie 849 interpelacji i 71 zapytań.

Mandat do reprezentowania swoich spraw ma także gdańska młodzież, która wybiera przedstawicieli do **Młodzieżowej Rady Miasta Gdańska (MRMG)**. W lutym 2024 r. wyłoniony został nowy skład VII kadencji MRMG, ustalono nowe prezydium, które reprezentowali: przewodniczący Oliwier Starczewski, wiceprzewodniczące Aleksandra Kanarek, Nina Wnorowski i Oliwia Pstrong oraz sekretarz Sandra Krawczyk. W 2024 r. MRMG zwołała osiem sesji, podczas których podjęła 35 uchwał – dotyczących m.in. udzielenia patronatu nad takimi wydarzeniami, jak Future Horizons 2024 czy Gdańskie Forum Młodych Przedsiębiorców. Członkowie MRMG reprezentowali ją m.in. na debacie „Zmień My Edukację 2.0” w Senacie RP, konferencji „Otwórz oczy – psycholog już tu jest!” oraz corocznym spotkaniu, zorganizowanym w ramach Wieloletniego Programu Współpracy Ministra Klimatu i Środowiska, z organizacjami trzeciego sektora.

Młodzieżowa Rada Miasta Gdańska była aktywna na wielu polach – jej przedstawiciele uczestniczyli m.in. w kongresie „Local Trends” w Sopocie, konferencji „Młodzi dla klimatu, klimat dla młodych”, festiwalu „Klimatyczna Rewolucja” oraz 44. Międzynarodowym Zjeździe Hanzy. Promowali takie wydarzenia miejskie, jak: Jarmark św. Dominika, Święto Wolności i Praw Obywatelskich, Budżet Obywatelski, Jarmark Bożonarodzeniowy. Wspierali projekty społeczne i edukacyjne, np. Fundacji FOSA („Niebieskie Trampki”), angażowali się w działania na rzecz zdrowia psychicznego młodzieży, współpracowali z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi, m.in. Fundacją RC, Fundacją DiversityPL, a także z Młodzieżowym Sejmikiem Województwa Pomorskiego.

Organem doradczym RMG jest także **Gdańska Rada Seniorów (GRS)**, której główne cele to integracja, wspieranie i reprezentowanie środowiska osób starszych. Współpracuje ona z organami miasta w kwestiach dotyczących planowania i realizacji miejskiej polityki senioralnej. W 2024 r. prezydium GRS stanowili przewodniczący Aleksander Żubrys wraz z wiceprzewodniczącymi: Januszem Ożarkowem i Ireną Samson.

Gdańska Rada Seniorów zorganizowała cykl spotkań z organizacjami pozarządowymi i klubami seniora działającymi na rzecz seniorów w Gdańsku. Nawiązała też współpracę z Młodzieżową Radą Miasta Gdańska w zakresie wspólnych projektów.

URZĄD MIEJSKI W GDAŃSKU

Zarządzanie miastem wymaga sprawnie działających struktur organizacyjnych. Urząd miejski jest jednostką organizacyjną, za pomocą której prezydent wykonuje gminne i powiatowe zadania publiczne, w tym zadania z zakresu administracji rządowej wynikające z ustaw. Instytucja taka działa na podstawie przepisów prawa, statutu miasta, regulaminu oraz aktów prawnych wydawanych przez radę miasta i prezydenta.

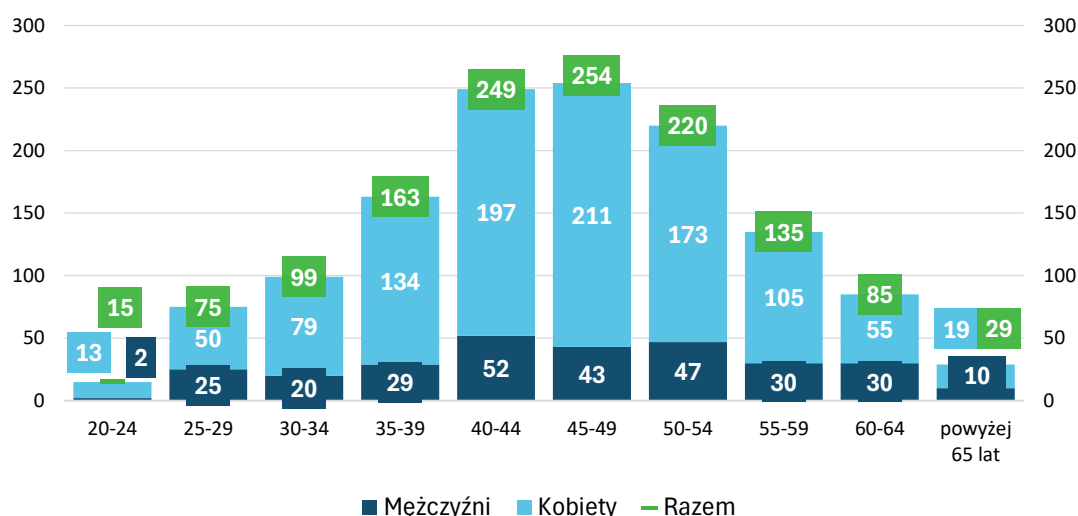
Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Gdańsku (UMG) określa Zarządzenie nr 2165/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 21 grudnia 2017 r. z późn. zm. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gdańsku, natomiast szczegółowy zakres zadań wydziałów i komórek UMG opisano w Zarządzeniu nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 21 grudnia 2017 r. z późn. zm.

W 2024 r. wprowadzono zmiany w zakresie struktury wydziałów UMG. Z połączenia Biura Energetyki i Wydziału Środowiska powstał Wydział Ekologii i Energetyki. Z Wydziału Gospodarki Komunalnej wyodrębniony został Wydział Mieszkalnictwa, powstało Biuro Zarządzania Ruchem Drogowym.

Pełną listę wydziałów/biur oraz dyrektorów wg stanu na koniec 2024 r. można znaleźć na stronie: www.gdansk.pl/raport-o-stanie-miasta.

W gdańskim magistracie w 2024 r. wg stanu na dzień 31 grudnia zatrudnione były 1324 osoby, z czego 78% (tj. 1036 osób) stanowiły kobiety. **Wykształceniem wyższym legitymowało się 87,7% ogółu pracowników**, a orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności – 106 osób.

Zatrudnienie w Urzędzie Miejskim w Gdańsku według grup wieku
- stan na 31.12.2024 r. -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kadr i Organizacji, UMG.

OBSŁUGA KLIENTÓW W URZĘDZIE MIEJSKIM W GDAŃSKU

Każdego dnia w 2024 r. z usług UMG korzystało średnio **2,8 tys. osób**. W 2023 r. liczba ta była co prawda większa (3 tys. osób; spadek o 6,7%), jednak wiązało się to m.in. z organizacją wyborów (15.10.2023 r.), które zawsze wpływają na wzmocnienie ruchu w urzędzie, oraz z większym napływem obywateli Ukrainy. W 2024 r. nadano 3273 numery PESEL osobom uciekającym przed wojną w Ukrainie. Dla porównania w 2023 r. liczba ta wyniosła 4773. W sumie od początku wojny nadano 31 274 numery PESEL.

W celu zapewnienia sprawnej obsługi mieszkańców oraz łatwego dostępu do magistratu w 2024 r. funkcjonowały: **pięć zespołów obsługi mieszkańców (ZOM)** oraz **Urząd Stanu Cywilnego (USC)**.

Znajdujący się w kompleksie AMBEREXPO Zespół Obsługi Mieszkańców przy ul. Żaglowej 11 zyskał w 2024 r. **dodatkowe 135 m² powierzchni**. Dzięki temu zakres usług oferowanych w tym punkcie przez Wydział

Komunikacji poszerzył się o obsługę wszystkich firm taksówkowych w Gdańsku, rejestrację jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m. W nowej części zostały stworzone 4 stanowiska obsługi bezpośredniej i 5 stanowisk przeznaczonych do prowadzenia postępowań administracyjnych. W związku z wprowadzonymi zmianami przewiduje się dodatkowo około 25 tys. więcej obsługiwanych klientów w tej lokalizacji w 2025 r.

Jednostka	Obsługiwane sprawy i procedury w 2024 r.
Zespół Obsługi Mieszkańców nr 1 ul. Partyzantów 74	Informacja i składanie korespondencji, ewidencja ludności, dowody osobiste.
Zespół Obsługi Mieszkańców nr 2 ul. Miłskiego 1	Rejestracja pojazdów, odbiór zatrzymanych dowodów rejestracyjnych, przyjmowanie podań i składanie wniosków dotyczących Wydziału Komunikacji UMG, nadzór nad stacjami kontroli pojazdów, nadzór nad ośrodkami szkolenia kierowców, licencje, zezwolenia, zaświadczenia w zakresie transportu drogowego osób i towarów.
Zespół Obsługi Mieszkańców nr 3 ul. Nowe Ogrody 8/12	Ewidencja ludności, dowody osobiste, informacja i składanie korespondencji, potwierdzanie profilu zaufanego oraz ewidencjonowanie działalności gospodarczej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG).
Zespół Obsługi Mieszkańców nr 4 ul. Wilanowska 2	Ewidencja ludności, dowody osobiste, ewidencjonowanie działalności gospodarczej w CEIDG, potwierdzanie profilu zaufanego, prawa jazdy, sprawy dotyczące zatrzymanych praw jazdy i cofniętych uprawnień, informacja i składanie korespondencji. Biorąc pod uwagę zwiększoną liczbę obsługiwanych klientów pochodzących z Ukrainy, w ZOM 1, ZOM 3 i ZOM 4 kontynuowano zatrudnienie tłumaczy języka ukraińskiego.
Zespół Obsługi Mieszkańców nr 5 ul. Żaglowa 11	Rejestracja pojazdów oraz prawa jazdy, wydawanie licencji taxi.
Urząd Stanu Cywilnego ul. Partyzantów 74	Akty stanu cywilnego, rejestracja stanu cywilnego (urodzenia, małżeństwa, zgonu), zmiana imion i nazwisk, sprostowanie i uzupełnienie aktu stanu cywilnego, zagraniczne akty stanu cywilnego, uznanie ojcostwa, archiwum akt do 1945 r.

Źródło: Dane UMG.

W celu jak najlepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców w UMG i jednostkach miejskich na bieżąco wprowadzane są nowe, innowacyjne rozwiązania i udogodnienia, przy czym wciąż utrzymuje się dobre procedury, sprawdzone w latach ubiegłych. W 2024 r. kontynuowano usługę **internetowej rezerwacji wizyt, z której skorzystano ok. 77 tys. razy.**

Urząd ma **elektroniczną skrzynkę podawczą** (UMGDA/Skrytka ESP), która prowadzona jest na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (e-PUAP). W 2024 r. na skrzynkę tę wpłynęły 186 093 pisma (201 368 w 2023 r.).

Pod koniec 2024 r. zakończono prace dotyczące wprowadzenia e-doręczeń, które zaczęły funkcjonować w UMG 1.01.2025 r.

W odpowiedzi na potrzeby klientów załatwiających sprawy urzędowe przy każdym ZOM dostępne są miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, a przy budynku głównym UMG – dodatkowo miejsca parkingowe dla kierowców z małymi dziećmi. W budynkach urzędowych znajdują się pokoje dla rodzica z dzieckiem.

Udogodnieniem dostępnym dla mieszkańców na stronach internetowych miasta jest **system płatności online**. Dzięki temu klienci magistratu mogą szybko i wygodnie dokonywać opłat za czynności urzędowe za pośrednictwem płatności internetowych. Istnieje także możliwość dokonywania opłat kartą płatniczą na miejscu w urzędzie.

W 2024 r. podjęto **szereg działań w celu poprawy dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami**. Przede wszystkim został powołany **Referat Dostępności**, zajmujący się wypełnianiem przez miasto zobowiązań

w zakresie poprawy dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej. Główne zadania referatu to: identyfikowanie problemów w zakresie dostępności i udzielanie wsparcia merytorycznego wydziałom i jednostkom organizacyjnym miasta w ich rozwiązywaniu, formułowanie wytycznych i opinii do dokumentacji projektowych oraz monitorowanie realizowanych działań.

Więcej informacji na temat działań Referatu Dostępności można przeczytać **w rozdziale 7. Dostępne Miasto** na str. 221

GDAŃSKIE CENTRUM KONTAKTU

Uruchomione w 2018 r. **Gdańskie Centrum Kontaktu (GCK)** to **wspólny punkt kontaktu dla mieszkańców Gdańska, studentów, przedsiębiorców i osób odwiedzających miasto**. Zadaniem GCK jest udzielanie informacji o wszelkich istotnych sprawach dziejących się w Gdańsku, o usługach świadczonych przez jednostki miejskie, a także przyjmowanie zgłoszeń wymagających interwencji służb miejskich.

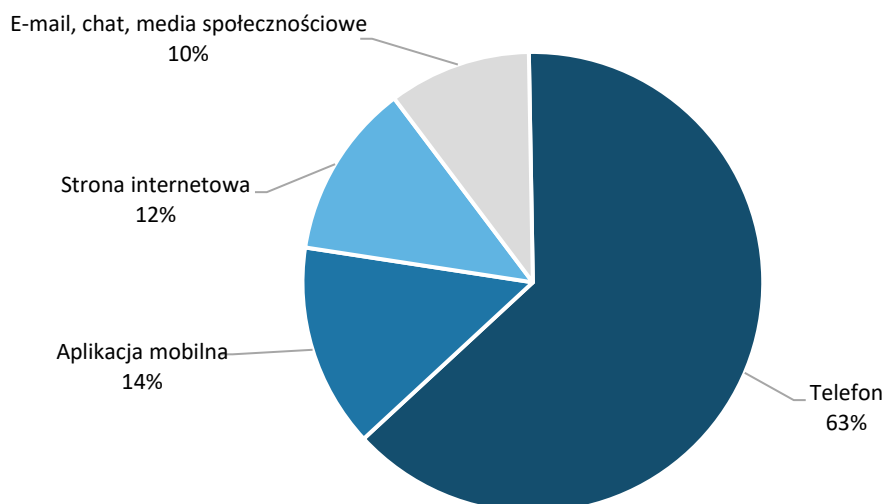
GCK funkcjonuje **całą dobę przez 7 dni w tygodniu** przy wykorzystaniu elektronicznych kanałów komunikacji, takich jak:

- całodobowa infolinia dla klientów ceniących kontakt tradycyjny (tel. 58 52 44 500);
- aplikacja umożliwiająca zgłaszanie różnych interwencyjnych problemów w mieście – dostępna przez przeglądarkę internetową (pod adresem <https://zglos.gdansk.pl>) lub aplikację na smartfony (do pobrania w sklepach App Store oraz Google Play – Gdańskie Centrum Kontakt);
- poczta elektroniczna (e-mail: kontakt@gdansk.gda.pl);
- SMS (tel. 500 105 115 – to kanał adresowany głównie do osób niesłyszących i niedosłyszących);
- czat przez stronę internetową i komunikator internetowy (Messenger) oraz kontakt za pośrednictwem mediów społecznościowych (Facebook).

Przez GCK można było m.in.:

- zgłosić sprawę wymagającą interwencji służb miejskich;
- otrzymać informacje o procedurach realizowanych przez UMG oraz jednostki organizacyjne miasta;
- dowiedzieć się, z jakich programów świadczeń dla mieszkańców można skorzystać;
- umówić się na wizytę w UMG;
- sprawdzić, do jakiego pojemnika należy wyrzucić dany rodzaj odpadów komunalnych;
- dowiedzieć się, jak dokonać płatności online za czynności urzędowe;
- zastrzec numer PESEL;
- złożyć wniosek o wydanie karty wędkarskiej;
- zgłosić własne pomysły i sugestie dotyczące lepszego funkcjonowania miasta.

GCK stanowi dodatkowe wsparcie linii telefonicznych 986 i 112 oraz Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w sprawach, które nie są związane z zagrożeniem życia lub zdrowia. W 2024 r. zarejestrowano 118 530 kontaktów z GCK. Najpopularniejszym kanałem kontaktu był nadal telefon (63% wszystkich zgłoszeń w 2024 r.). Drugim najchętniej wybieranym kanałem okazała się aplikacja mobilna (14% zgłoszeń), a trzecim – strona internetowa (12% zgłoszeń). Klienci korzystali także z poczty elektronicznej oraz czatu i możliwości kontaktu z wykorzystaniem mediów społecznościowych (10% zgłoszeń).

Zgłoszenia obsługiwane przez GCK według kanałów kontaktu w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich, UMG.

Pracownicy GCK odebrali łącznie niemal **87 tys. telefonów**. Średni czas oczekiwania na połączenie z pracownikiem wynosił **23 sekundy**, a średnia rozmowa trwała **2 min 13 s**. Mieszkańcy najczęściej kontaktowali się w sprawach związanych z obsługą merytoryczną zagadnień realizowanych w UMG (55% kontaktów). Pozostałe 45% kontaktów stanowiły sprawy związane z obsługą interwencji dotyczących infrastruktury miejskiej.

Struktura zgłoszeń w 2024 r. nie zmieniła się w porównaniu z 2023 r. Najczęstszymi tematami wymagającymi interwencji były: drogi – 23%; pojazdy i parkowanie – 14%; zwierzęta – 11%; odpady – 9%; oświetlenie uliczne i sygnalizacja świetlna – 8%.

SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ

W celu doskonalenia metod świadczenia usług oraz zaspokojenia potrzeb klientów w UMG istnieje system zarządzania jakością. Jest on zgodny z wymaganiami normy **ISO 9001:2015** i funkcjonuje w urzędzie od 2002 r. Certyfikat przyznawany jest czasowo na 3 lata. Polityka jakości w gdańskim magistracie zakłada stałe ulepszanie metod świadczenia usług, aby zapewnić ich terminową realizację oraz sprostać wymaganiom klientów. Ujednolicony opis funkcjonowania UMG, zawarty w „Księdze jakości” i procedurach, daje jego pracownikom możliwość aktywnego włączenia się w proces stałego ulepszania organizacji oraz świadczonych usług. W wyniku audytu odnowieniowego przeprowadzonego w 2023 r. certyfikat według normy ISO 9001:2015 został przyznany na lata 2023–2026. Jest to już ósmy dokument potwierdzający fakt, że UMG opracował i wdrożył system jakości, a teraz utrzymuje go i rozwija.

W 2017 r. UMG uzyskał certyfikat potwierdzający zgodność z wymaganiami normy **ISO 37120:2014** „Równoważony rozwój społeczny. Wskaźniki usług miejskich i jakości życia”, która stanowi narzędzie do mierzenia efektów zarządzania usługami miejskimi i jakością życia. Do uzyskania certyfikatu niezbędne było podanie wartości wskaźników potwierdzających wiedzę o funkcjonowaniu miasta. W 2023 r. odbył się audyt ponownej certyfikacji, w wyniku którego ważność certyfikatu została przedłużona o 3 lata. W dniach 17–18.09.2024 r. przeprowadzono audyt nadzoru potwierdzający zgodność z normą ISO 37120:2014 i utrzymanie ważności certyfikatu.

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE MIASTA GDAŃSKA

Zarządzenie nr 2523/24 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 31 grudnia 2024 r. ustala wykaz jednostek pomocniczych, jednostek organizacyjnych, podmiotów gospodarczych z udziałem miasta Gdańska oraz miejskich służb, inspekcji i straży. Na rzecz realizacji zadań w różnych aspektach rozwoju Gdańska działa łącznie **38 jednostek** – wśród nich m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Gdańskie Centrum Świadczeń, a także Gdański Ogród Zoologiczny czy Europejskie Centrum Solidarności.

Pełny wykaz jednostek organizacyjnych miasta Gdańska (stan na 31.12.2024 r.) można znaleźć na stronie: www.gdansk.pl/raport-o-stanie-miasta.

SPÓŁKI Z UDZIAŁEM GMINY MIASTA GDAŃSKA

Gmina Miasta Gdańska jest również udziałowcem spółek prawa handlowego. **Udziały w spółkach to 15,2% wartości majątku Gminy Miasta Gdańska** według stanu na 31.12.2024 r. Łączna wartość udziałów i akcji wyniosła 3 372 694 tys. zł i była o 157 016 tys. zł większa niż na koniec 2023 r. Na wzrost ten w okresie 1.01.–31.12.2024 r.łożyły się przede wszystkim wzrost wartości kapitału zakładowego/akcyjnego posiadanego przez miasto, w tym objęcie części udziałów i dokapitalizowanie Pomorskiej Kolei Metropolitalnej S.A.

Pełny wykaz spółek z udziałem Gminy Miasta Gdańska na koniec 2024 r. wraz z wielkością udziałów można znaleźć na stronie: www.gdansk.pl/raport-o-stanie-miasta.

RANKINGI, WYRÓŻNIENIA ORAZ KONKURSY

O utrwalonej, silnej pozycji Gdańska jako lidera rozwoju świadczą **wysokie miejsca w krajowych i międzynarodowych rankingach, konkursach oraz plebiscytach**. Miasto przystępuje do prestiżowych konkursów, w których udział nie wiąże się z ponoszeniem kosztów. Poniżej znajduje się lista nagród i wyróżnień, które Gdańsk otrzymał w 2024 r.

- **Zwycięzca konkursu Eco-Miasto** (organizator: Ambasada Francji w Polsce i Centrum UNEP/GRID Warszawa) **w kategorii „gospodarka wodna”** wśród miast powyżej 100 tys. mieszkańców. Nagroda za kompleksowe działania na rzecz efektywnej gospodarki wodnej, w tym w szczególności za ochronę ujęć wody i osiągnięcie małych strat wody w systemie wodociągowym, za wysoką retencję wód opadowych i roztopowych oraz duży procent zwodociągowania i skanalizowania. Spośród miast powyżej 100 tys. mieszkańców Gdańsk otrzymał dodatkowo wyróżnienia w kategoriach:
 - efektywność energetyczna – za projekt „Efektywne społeczeństwo – pobudzenie świadomości młodzieży w zakresie efektywnego wykorzystania energii”;
 - zielono-błękitna infrastruktura – za przypomnienie, że świadome zaniechanie intensywnego koszenia się opłaca zarówno klimatycznie, przyrodniczo, jak i finansowo;
 - zrównoważona mobilność – za kompleksowe działania na rzecz promowania zrównoważonej mobilności.
- **Główna nagroda w kategorii „Kreatywne kampanie wyborcze – mobilizacja obywateli” EURO CITIES Awards 2024** za kampanię „Nie śpij, bo cię przegłosują”. Kampania, stworzona w celu informowania społeczeństwa o wyborach krajowych w 2023 r., przyczyniła się do rekordowej frekwencji – zmotywowała do wyrażenia swojej opinii wyborców głosujących po raz pierwszy, ludzi młodych i kobiety.
- **Zwycięzca rankingu Cashless Cities** (organizator: Fundacja Polska Bezgotówkowa), w którym doceniono możliwość bezgotówkowego opłacania w Gdańsku wielu procedur urzędowych, parkowania czy biletów w każdym pojeździe komunikacji miejskiej.
- **Laureat w konkursie Asy Samorządu 2023 – edycja 2024** (organizator: A1 Press Dziennikarze dla Pomorza) **w kategorii „rozwój społeczeństwa obywatelskiego”**. To kolejna nagroda za kampanię profrekwencyjną „Nie śpij, bo cię przegłosują”, której nazwa powstała w Gdańsku jako dosłowne powtórzenie hasła środowisk demokratycznych w przełomowych dla Polski wyborach w 1989 r. Kampania w internecie uzyskała ponad 40 mln odsłon.
- **Best Christmas Markets in Europe 2025 – European Best Destinations**. Jarmark Bożonarodzeniowy w Gdańsku otrzymał tytuł Najlepszego Jarmarku Bożonarodzeniowego w Europie.
- **Nagroda w kategorii Zdrowa Gmina** (organizator: Polskie Towarzystwo Wspierania Przedsiębiorczości) za program „Forum Młodzieży «Niebieskie Trampki – kroki ku życiu» – zapobieganie samobójstwom w środowisku młodzieży”.
- **Nagroda główna w konkursie „Ekoodpowiedzialni w biznesie”** (organizator: Abrys sp. z o.o.) dla **Portu Czystej Energii** – za działalność edukacyjno-informacyjną skierowaną do szerokiego grona odbiorców. Doceniono m.in. cyrkularne podejście do procesów technologicznych w zakładzie, wprowadzenie najlepszych dostępnych technik oczyszczania spalin oraz wsparcie lokalnych inicjatyw ekologicznych.

- **III miejsce w konkursie Perły Samorządu** (organizator: „Dziennik Gazeta Prawna”) w kategorii miast powyżej 100 tys. mieszkańców. Perły Samorządu to ranking nagradzający co roku najlepsze polskie gminy – najlepiej zarządzane, najbardziej przyjazne mieszkańcom, najskuteczniej podnoszące jakość usług publicznych i dynamicznie się rozwijające.
- **Laureat SmartCity Award 2024** (organizator: MM Conferences S.A.) w kategorii miast powyżej 100 tys. mieszkańców – **za projekt GeoGdańsk**. Jest to kompleksowy i intuicyjny portal mapowy, który oferuje użytkownikom szybkie przeglądanie map, lokalizowanie ważnych punktów, dostęp do informacji o trasach komunikacji publicznej, parkingach, atrakcjach turystycznych i innych przydatnych danych.
- **Nagroda specjalna SAG ESRI 2024** (Special Achievement in GIS) – również za **GeoGdańsk**. Nagroda została przyznana przez ESRI, czołowego producenta oprogramowania do mapowania i analizy przestrzennej.
- **III miejsce w rankingu „Najlepsze miasta do życia w Polsce”** (organizator: „Business Insider”). Gdańsk został liderem w kategorii „Jakość powietrza”. Oprócz jakości powietrza w rankingu bierze się pod uwagę również dostęp do opieki zdrowotnej, przestępczość, stopę bezrobocia oraz dostępność i cenę mieszkań na rynku wtórnym.
- **I miejsce w rankingu miast szczęśliwych, I miejsce w rankingu miast preferowanych do zamieszkania i życia oraz II miejsce w ogólnym rankingu najlepiej rozwijających się miast** w ramach raportu „Barometr Rozwoju Miast 2024” przygotowanego przez Fundację Think Łódź.
- **III miejsce w Indeksie Zdrowych Miast oraz wyróżnienie w obszarze „ludność i pokolenia”** w kategorii miast powyżej 300 tys. mieszkańców. Indeks Zdrowych Miast, sporządzany przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie, pokazuje, jak otoczenie społeczne, środowiskowe i gospodarcze w miastach oraz prowadzone przez nie polityki sprzyjają zdrowiu mieszkańców.
- **Wyróżnienie w konkursie „Innowacyjny Samorząd”** (organizator: Serwis Samorządowy PAP) w kategorii dużych miast – za projekt **„Forum Młodzieży «Niebieskie Trampki – kroki ku życiu» – zapobieganie samobójstwom w środowisku młodzieży”**.
- **Wyróżnienie od Liderów Nowej Mobilności** (organizator: Polskie Stowarzyszenie Nowej Mobilności) – za „pokazanie regionalnego przywództwa w mobilności miejskiej przez wdrożenie systemu roweru publicznego MEVO”.
- **Laureat nagrody PRO Tigers** (organizator: Pro Progressio) w kategorii „lokalizacja”, którą wspólnie wywalczyły Gdańsk, Gdynia i Sopot wraz z Invest in Pomerania. Jest to konkurs dla innowacyjnych organizacji, start-upów, samorządów i indywidualnych menedżerów. Konkurs ma na celu wyłonienie i nagrodzenie liderów w ich obszarze działań.
- **Puchar Recyklingu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (organizator: Abrys sp. z o.o.). Miasto doceniono za efektywność gospodarki odpadami oraz edukację ekologiczną. Gdańsk zdobył również „Szklaną Statuetkę” za osiągnięcia w odzysku frakcji szklanej.

PRZYNALEŻNOŚĆ GDAŃSKA W 2024 R. DO KRAJOWYCH FUNDACJI, STOWARZYSZEŃ I ZWIĄZKÓW

W 2024 r. Gdańsk przynależał do **19 krajowych fundacji, związków i stowarzyszeń**. Dzięki członkostwu miasto zyskuje dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania, wiedzy eksperckiej oraz ma możliwość realizacji projektów międzysektorowych z zakresu kultury, edukacji, sportu i promocji. Fundacja często pełni rolę koordynatora działań między organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi i sektorem prywatnym, co pozwala na efektywne wykorzystanie środków i realizację wspólnych inicjatyw.

Poniżej zostały wyszczególnione wszystkie fundacje, stowarzyszenia i związki wraz z przykładowymi zadaniami, które do nich należą.

- **Fundacja Gdańska** – wspieranie i pomoc w prowadzeniu działań związanych z rozwojem społeczności lokalnej we wszystkich dziedzinach w celu rozwoju demokracji lokalnej oraz zbliżenia społeczności lokalnych do państw Europy.
- **Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości** – budowanie społeczności biznesowych wokół branż istotnych dla rozwoju Gdańska i Pomorza; pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie

prowadzenia projektów, komunikacji, marketingu i zarządzania czasem; prowadzenie komercyjnego wynajmu przestrzeni biurowej i konferencyjnej na atrakcyjnych warunkach.

- **Gdańska Fundacja Wody** – szkolenie kadr dla ochrony środowiska, wymiana doświadczeń i informacji w dziedzinie gospodarki wodnej.
- **Fundacja Centrum Solidarności** – dokumentowanie i upowszechnianie wiedzy o „Solidarności” i jej wpływie na rozwój ruchów demokratycznych w świecie oraz promowanie działań niepodległościowych w Polsce po 1945 r.
- **Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Gdańsk-Gdynia-Sopot** – monitorowanie powietrza atmosferycznego w celu m.in. identyfikacji miejsc i przyczyn problemów z zanieczyszczeniem oraz weryfikacji jakości powietrza.
- **Unia Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza** – rozwiązywanie problemów dużych miast poprzez współpracę na poziomie krajowym i europejskim oraz promowanie dobrych praktyk w zarządzaniu dzięki wymianie doświadczeń.
- **Gdańska Fundacja Kształcenia Menedżerów** – wspieranie rozwoju menedżerów poprzez szkolenia i kompleksowe projekty rozwojowe.
- **Gdańska Organizacja Turystyczna** – kompleksowa promocja Gdańska jako atrakcyjnej destynacji turystycznej.
- **Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna** – działania promocyjne na rzecz rozwoju i intensyfikacji ruchu turystycznego w regionie pomorskim.
- **Pomorskie w Unii Europejskiej** – reprezentowanie, promowanie i wspieranie zrzeszonych jednostek samorządu terytorialnego w kraju i za granicą, ze szczególnym uwzględnieniem Unii Europejskiej.
- **Pomorskie w Azji** – promowanie i rozwijanie współpracy gospodarczej, kulturalnej, turystycznej i naukowej między województwem pomorskim a krajami Azji.
- **Stowarzyszenie Żuławy** – zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców Żuław w zakresie ochrony przeciwpowodziowej oraz podniesienie jakości życia i zamieszkania.
- **Stowarzyszenie Gmin Rzeczypospolitej Polskiej Euroregion Bałtyk** – promowanie samorządności i demokratycznych wartości oraz kooperacji politycznej na różnych szczeblach (ochrony środowiska, turystyki, aktywności społecznej).
- **Polska Unia Mobilności Aktywnej (PUMA)** – promowanie i rozwój zrównoważonego transportu oraz aktywnej mobilności w Polsce.
- **Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot** – działalność została opisana w dalszej części rozdziału na str. 118.
- **Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej** – kształtowanie wspólnej polityki komunikacyjnej i zapewnienie warunków właściwego funkcjonowania zintegrowanego systemu biletowego w postaci biletu metropolitalnego.
- **Związek Miast i Gmin Morskich** – czynne prowadzenie działań promocyjnych w zakresie gospodarki morskiej i turystyki oraz ochrony środowiska; działalność wydawnicza.
- **Związek Miast Nadwiślańskich** – zabieganie o umieszczenie Wisły i związanych z nią inwestycji w strategicznych dokumentach Polski i EU oraz wspieranie miast nadwiślańskich w odtwarzaniu i rewitalizacji infrastruktury wiślanej.
- **Związek Miast Polskich** – reprezentowanie interesów miast i wspieranie ich rozwoju.

PRZYNALEŻNOŚĆ GDAŃSKA W 2024 R. DO MIĘDZYNARODOWYCH ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ

- **Międzynarodowy Związek Nowej Hanzy „Hanza”** – celem związku jest kontynuacja dawnych tradycji, przede wszystkim współpraca gospodarcza i kulturalna miast basenu Morza Bałtyckiego,

poprzez takie działania, jak: współpraca organizacji pozarządowych, nawiązywanie bezpośrednich kontaktów międzyludzkich, wymiana inicjatyw kulturalnych, turystycznych i gospodarczych.

- **Związek Miast Bałtyckich (Union of the Baltic Cities)** – sieć miast członkowskich z państw regionu Morza Bałtyckiego, która powstała w celu rozwijania współpracy i wymiany doświadczeń między nimi. Nadrzędnym celem Związku Miast Bałtyckich jest dążenie do demokratycznego, gospodarczego, społecznego, kulturalnego i przyjaznego dla środowiska rozwoju całego regionu bałtyckiego z pełnym poszanowaniem europejskich zasad lokalnej i regionalnej samorządności.
- **Eurocities** – stowarzyszenie to zostało utworzone w 1986 r. przez burmistrzów sześciu dużych europejskich miast: Barcelony, Birmingham, Frankfurtu, Lyonu, Mediolanu i Rotterdamu. Obecnie zrzesza ono ponad 200 miast z 38 krajów, przede wszystkim z Unii Europejskiej. Głównym celem działania Eurocities jest współpraca między miastami i poprawa życia ich mieszkańców.
- **Europejska Stolica Demokracji (European Capital of Democracy, ECoD)** – ogólnoeuropejska inicjatywa non profit, wspierana przez Instytut Innowacji w Polityce, której celem jest promowanie demokracji. Od 2022 r. co roku jedno miasto otrzymuje honorowy tytuł Europejskiej Stolicy Demokracji (ECoD). ECoD wraz ze swoimi mieszkańcami organizuje różnorodne działania wzmacniające demokrację. Goście z całej Europy – politycy, eksperci, podmioty społeczeństwa obywatelskiego, artyści, obywatele i przedstawiciele mediów – są zapraszani do wzięcia udziału w inicjatywie i uczynienia z miasta sceny europejskiej demokracji. Gdańsk dołączył do sieci miast członków ECoD w 2023 r. i ubiegał się o tytuł Europejskiej Stolicy Demokracji 2024/2025 wspólnie z siedmioma innymi miastami. W wyniku decyzji jurorów ekspertów oraz jury obywatelskiego tytuł na okres 2024/2025 przyznano Wiedniowi.
- **Europejskie Forum na rzecz Bezpieczeństwa w Miastach (European Forum For Urban Security, EFUS)** – to pozarządowa organizacja, której zadaniem jest przygotowywanie i prowadzenie działań prewencyjnych na rzecz bezpieczeństwa i porządku lokalnego oraz zapobieganie przestępczości. EFUS jest platformą integrującą różne podmioty, takie jak uniwersytety, organizacje pozarządowe czy samorządy lokalne, w realizowaniu lokalnej polityki bezpieczeństwa.
- **Association of Local Democracy Agencies (ALDA)** – głównym założeniem ALDA jest promocja w Europie demokratycznego sprawowania władzy na poziomie lokalnym przy aktywnym udziale obywateli. Stowarzyszenie to zwraca szczególną uwagę na wspieranie lokalnych społeczności w ich inicjatywach w celu kreowania właściwie funkcjonującego społeczeństwa obywatelskiego.
- **Cities and Regions for Cyclists** – jest stowarzyszeniem łączącym administracje lokalne i regionalne, aktywnie działającym na rzecz promowania roweru jako środka transportu i wypoczynku.
- **EUROB (Stowarzyszenie Europejskiego Szlaku Gotyku Ceglanego)** – celem tego stowarzyszenia, do którego Gdańsk przynależy od 2008 r., jest wspieranie sztuki, kultury, nauki, edukacji i dialogu między narodami poprzez m.in. rejestrowanie i dokumentowanie zabytków budownictwa gotyku ceglanego oraz organizację imprez o charakterze informacyjnym. Obejmuje miasta, regiony i budowle zlokalizowane przede wszystkim w południowej części obszaru bałtyckiego.
- **ECSITE (European Network of Science Centres and Museums)** – łączy, inspirowa i wzmacnia organizacje oraz profesjonalistów zajmujących się angażowaniem społeczeństwa w naukę poprzez rozszerzanie zasięgu i wzmacnianie wpływu ich pracy.
- **Stowarzyszenie na rzecz Mobilności Połączonej, Współpracującej i Zautomatyzowanej (Connected, Cooperative and Automated Mobility Association, CCAM)** – jego celem jest koordynacja działań badawczych i innowacyjnych na poziomie europejskim i międzynarodowym, aby zharmonizować europejskie wysiłki w zakresie badań i innowacji oraz przyspieszyć wdrażanie innowacyjnych technologii i usług CCAM.
- **Międzynarodowa Sieć Miast Schronienia ICORN** – przygotowuje rezydencje artystyczne dla twórców, których bezpieczeństwo lub wolność są zagrożone z powodów politycznych. Gdańsk dołączył do tej sieci w 2017 r. i od tego czasu opiekował się czworgiem rezydentów z różnych krajów świata.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Na rozwój Gdańska, w kontekście zarządzania rozwojem, w znacznej mierze wpływa wielowymiarowa współpraca o charakterze ponadnarodowym. Jej wartością dodaną jest szansa na realizację koncepcji integracji, na wymianę doświadczeń czy wypracowanie wspólnych rozwiązań. Aktywność na polu współpracy zagranicznej wynika z opisywanego wyżej członkostwa Gdańska w międzynarodowych stowarzyszeniach i organizacjach, ale także ze współpracy w ramach projektów europejskich i z miastami partnerskimi.

Do miast partnerskich w 2024 r. należały: Brema, Cleveland, Kalmar, Marsylia, Nicea, Rotterdam, Sefton, Turku, Astana (Akmola), Odessa, Wilno, Lipsk. Miasta współpracujące to: Barcelona, Gandawa, Helsingor, Newcastle, Gateshead, Nowopołock, Połock, Palermo, Rouen, Szanghaj, Rijeka, Burgas i Lwów. Do niedawna wśród zagranicznych partnerów Gdańska znajdowały się miasta Federacji Rosyjskiej: Królewiec (do 9.05.2023 r. Kaliningrad), Omsk i St. Petersburg, jednakże po rosyjskiej agresji na wolną i niezależną Ukrainę Rada Miasta Gdańska w marcu 2022 r. rozwiązała współpracę instytucjonalną z miastami partnerskimi z obszaru Federacji Rosyjskiej.

W 2024 r. Prezydent Miasta Gdańska Aleksandra Dulcikiewicz uczestniczyła w wielu wydarzeniach o skali międzynarodowej. Lista tych najważniejszych znajduje się w dalszej części rozdziału. Do aktywności z poniższego spisu należy dodać regularne uczestnictwo prezydent Dulcikiewicz w spotkaniach Europejskiego Komitetu Regionów (KR) oraz Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR).

Prezydent Gdańska wchodzi w skład Grupy Wysokiego Szczebla ds. Przyszłości Polityki Spójności. Prace grupy, w której składzie znajdują się europejscy decydenci, samorządowcy, specjaliści i naukowcy, zostały zainicjowane w 2023 r. W 2024 r. odbyło się kilka spotkań na tematy związane z przyszłością polityki spójności – w celu dalszego wspierania wzrostu gospodarczego i odbudowy we wszystkich regionach Europy, przy jednoczesnym przeprowadzeniu transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz pomocy regionom w dostosowaniu się do bieżących wyzwań demograficznych, przemysłowych i geopolitycznych.

Współpraca z Ukrainą i na rzecz Ukrainy

W 2024 r. Gdańsk wspierał ukraińskie samorządy w procesie przygotowania Ukrainy do członkostwa w Unii Europejskiej poprzez współorganizację szkoleń dla samorządowców z tego kraju.

Kijów oraz Dniepropietrowsk nadały Gdańskowi rolę miasta aktywnie zaangażowanego w niesienie pomocy. Odbywały się spotkania z władzami miast i regionów Ukrainy, omówiono formy organizacji i koordynacji pomocy w ramach akcji „Gdańsk pomaga Ukrainie” i „Polskie Miasta Ukrainie” oraz uczestniczono w warsztatach „Strategia odbudowy Mariupola”.

11 czerwca 2024 r. prezydent Wołodymyr Zełenski otworzył w Berlinie konferencję „Podtrzymać poparcie” dotyczącą odbudowy Ukrainy (Ukraine Recovery Conference, URC), której gospodarzami były RFN i Ukraina. Udział w niej wzięły także władze Gdańska. Wydarzeniu towarzyszyło wiele spotkań tematycznych i sektorowych, w tym Forum Odbudowy skoncentrowane na współpracy społecznej, samorządowej, cyfrowej, klimatycznej i energetycznej.

Nagrody i wyróżnienia przyznane przez miasto Gdańsk w 2024 r.

W 2024 r. przyznano po raz trzeci **Nagrodę im. Prezydenta Pawła Adamowicza za walkę z nietolerancją i ksenofobią**. Laureatem zostało Stowarzyszenie Ambasada Demokracji Lokalnej w miejscowości Zavidovići (Bośnia i Hercegowina), które od lat 90. XX w. niesie pomoc tysiącom ludzi będących ofiarami konfliktów lub prześladowań na całym świecie i działa na rzecz odzyskania przez nich godności gospodarczej i społecznej autonomii.

Nagroda została ustanowiona wspólnie przez KR we współpracy z Międzynarodową Siecią Miast Schronienia ICORN i miastem Gdańsk ku pamięci prezydenta Adamowicza, który został zamordowany 13.01.2019 r. Jest przyznawana za odwagę i doskonałość w krzewieniu wolności, solidarności i równości. Służy uhonorowaniu osób i organizacji, które „budują mosty i burzą mury” z wyraźnym poczuciem odpowiedzialności za przyszłe pokolenia. To wyróżnienie dla tych, którzy torują drogę do zmian społecznych na rzecz najsłabszych, nie stroniąc od walki o prawa człowieka i obywatela oraz stając w obronie swobód na szczeblu lokalnym, krajowym i międzynarodowym. Laureatami nagrody mają być osoby oraz organizacje, które promują pokój, równe szanse, integrację społeczną i prawa podstawowe.

Rok 2024 przyniósł także rozstrzygnięcie 4. edycji nagrody im. Prezydenta Pawła Adamowicza (ogłoszenie laureata oraz wręczenie nagrody nastąpiło 13.01.2025 r.). Laureatem za rok 2024 został Witalij Kliczko – mer Kijowa.

WYDARZENIA MIĘDZYNARODOWE Z UDZIAŁEM GDAŃSKA

Najważniejsze wydarzenia o międzynarodowym zasięgu na terenie Gdańska w 2024 r.

- **Wizytacja przewodniczącej Parlamentu Europejskiego Roberty Metsoli** (16 II) będąca jednym z etapów podróży po wszystkich państwach UE. Jej celem było zachęcenie obywateli do udziału w wyborach do europarlamentu, zaplanowanych na początek czerwca 2024 r. W ramach wizyty odbyło się spotkanie przewodniczącej Parlamentu Europejskiego i prezydent Gdańska z uczniami gdańskich szkół. Spotkanie nawiązywało do Gdańskich Lekcji Obywatelskiej i projektu „Nie śpij, bo cię przegłosują” jako kuźni świadomego i aktywnego obywatela, partycypującego w życiu publicznym.
- **44. Zjazd Międzynarodowego Związku Nowej Hanzy „Hanza”** (13–16 VI) – Gdańsk po raz drugi został organizatorem zjazdu Hanzy, który w 2024 r. odbył się pod hasłem „Zmiana zaczyna się tutaj”. Wizyta przedstawicieli ok. 90 miast hanzeatyckich z całej Europy była doskonałą okazją do podtrzymywania i nawiązywania kontaktów gospodarczych i kulturalnych między zrzeszonymi miastami. W ramach obchodów Gdańsk gościł m.in. przedstawicieli Kalmaru z Orszakiem św. Łucji.
- **Wizyta delegacji Parlamentu Bremeńskiego** – spotkania grupy przygotowawczej dotyczące organizacji jubileuszu 50-lecia partnerstwa Gdańska i Bremy w 2026 r.
- **Forum Kobiet Miast Partnerskich Bremy i Gdańska** pod tytułem „Silne Kobiety, Silna Gospodarka. Polsko-Niemiecki Dialog na rzecz Równości i Postępu” – w ramach działalności Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.
- **Wizyta delegacji z Chungju** – prezydent Aleksandra Duliewicz gościła delegację południowokoreańskiego miasta Chungju pod przewodnictwem burmistrza Cho Gil-hyeonga. Celem spotkania było nawiązanie dwustronnej współpracy, m.in. sportowej, turystycznej i kulturalnej.
- **Wiec Solidarności z Ukrainą** – w miejscu symbolicznym dla walki o wolność, godności i demokrację, tj. na pl. Solidarności, setki osób z inspiracji i inicjatywy prezydent Gdańska demonstrowały solidarność z walczącą Ukrainą.
- **Wizyta ukraińskich samorządowców** – współorganizacja szkolenia i study tour dla ukraińskich samorządowców i polityków, która miała za celu wsparcie w procesie przygotowania Ukrainy do członkostwa w Unii Europejskiej. Była to wspólna inicjatywa UMG i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.
- **Białoruski Dzień Woli** (25 III) – w dniu, który dla wolnych Białorusinów jest świętem narodowym upamiętniającym powstanie w 1918 r. Białoruskiej Republiki Ludowej (pierwszego niepodległego państwa), zorganizowany został koncert oraz pobyt harcerzy z Białorusi.
- **Wilno w Gdańsku** – interdyscyplinarny festiwal kulturalny organizowany wspólnie przez miasta partnerskie Gdańsk i Wilno. W 2024 r. po raz drugi zorganizowano go latem, podczas Jarmarku św. Dominika (w poprzednich edycjach wydarzenie odbywało się we wrześniu).
- **Wizyty uczniów z Młodej Hanzy**, organizacji młodzieży z miast hanzeatyckich, której działalność polega na współorganizowaniu różnego rodzaju imprez integracyjno-kulturowych oraz wymian młodzieżowych. Jest ona częścią Międzynarodowego Związku Hanzy, zrzeszającego 186 miast kupieckich z 16 krajów Europy. Wydarzenie z 2024 r. związane było z projektem literackim dotyczącym Hanzy.
- **III edycja obozu letniego „Summer Camp in Gdańsk”** dla dzieci z obwodu czernihowskiego – wspólna inicjatywa Gdańska i Europejskiego Komitetu Regionów Stowarzyszenia Miast Ukraińskich. Pobyt na zlecenie miasta zorganizował Akademicki Związek Sportowy. Goście z Ukrainy spędzili czas na treningach przeprowadzonych przez trenerów AZS w ośrodku w Górkach Zachodnich.
- **Centrum Belgradzkiej Polityki Bezpieczeństwa** – wizyta delegacji z Serbii. Spotkanie z przedstawicielami Gdańska dotyczyło organizacji pozarządowych zajmujących się edukacją

publiczną, promocją praw człowieka i aktywizmem obywatelskim oraz współpracą pomiędzy belgradzkimi i gdańskimi instytucjami kultury.

- **Wizyta studyjna mołdawskich samorządowców** z regionu Gagauzji związana z programem demokratyzacji Mołdawii w kontekście jej wejścia do Unii Europejskiej, przygotowana przez miasto Gdańsk wspólnie z Międzynarodowym Instytutem Republikańskim. Mołdawia, mająca status kandydata do Unii Europejskiej, zobowiązała się do przeprowadzenia wielu niezbędnych reform, w tym reformy samorządowej i administracyjnej. Wizyta miała na celu zapoznanie się z zadaniami, kompetencjami i finansami polskich samorządów, a także przedstawienie sukcesów Gdańska w pozyskiwaniu środków z UE.
- **Doroczne spotkanie Stowarzyszenia ALDA** (Europejskie Stowarzyszenie na Rzecz Demokracji Lokalnej) w Gdańsku pod hasłem „Wzmocnienie demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego: dialog transgraniczny dla Białorusi”.
- **Kurtuazyjne wizyty kilkunastu ambasadorów**, m.in. przedstawicieli Królestwa Danii (Ole Toft) i Włoch (J.E. Luca Franchetti).

Najważniejsze wizyty zagraniczne z udziałem przedstawicieli Gdańska w 2024 r.

- **Wilno** (Litwa) – Konferencja Komitetu Regionów (komisja CIVEX) – udział prezydent Gdańska w panelu dotyczącym narracji o migracjach.
- **Kluż-Napoka** (Rumunia) – konferencja oraz walne zgromadzenie członków Eurocities. Gdański projekt „Nie śpij, bo cię przegłosują” został laureatem nagrody Eurocities Award 2024 w kategorii „kreatywna kampania wyborcza”.
- Warsztaty i spotkania w ramach **Eurocities**:
 - Dublin (Irlandia) – seminarium „Transport Research Arena” (pol. „Arena badań transportowych”);
 - Strasburg (Francja) – spotkanie miast Gabinetu Cieni Eurocities; udział prezydent Gdańska w panelu „Rola miast Europy we wsparciu procesu rozszerzenia UE o Ukrainę”;
 - Parma (Włochy) – Civitas Forum 2024 – wymiana wiedzy i doświadczeń w zakresie realizacji strategii Eurocities;
 - Belfast (Irlandia) – Forum Kultury Eurocities.
- Spotkania zorganizowane przez **Związek Miast Bałtyckich**:
 - Komisja Zdrowia i Spraw Społecznych;
 - Amsterdam (Holandia) – wizyta studyjna Grupy ds. Adaptacji do Zmian Klimatu funkcjonującej w ramach projektu „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”;
 - Tartu (Estonia) – Komisja Miast Uczących się;
 - Espoo (Finlandia) – Komisja Kultury.
- **Bruksela** (Belgia) – w 2024 r., dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem „Pomorskie w UE”, Gdańsk efektywnie włączył się w europejskie wydarzenia. Czynnie uczestniczył w warsztatach 22. Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast oraz w panelu „Regiony mają talenty” promującym talenty na rzecz wzrostu regionalnego.
- **Lwów** (Ukraina) – w czerwcu 2024 r. odbył się szczyt urbanistyczny „Odbudowa i transformacja miast ukraińskich po wojnie” z udziałem architektów i urbanistów z całej Europy, w którym wzięli również udział przedstawiciele Gdańska.
- **Nicea, Cannes** (Francja) – udział przedstawicieli miasta Gdańska w największych międzynarodowych Targach Nieruchomości MIPIM Cannes. Targi te to jedno z najważniejszych i najbardziej prestiżowych wydarzeń o tej tematyce na świecie. Gdańska delegacja zaprezentowała na nich zagospodarowanie otoczenia przystanków planowanej linii PKM Południe. W ich trakcie odbyły się również spotkania z przedstawicielami miast partnerskich: Lipska, Wilna i Nicei oraz rozmowy na temat 25. rocznicy partnerstwa między Gdańskiem a Niceą.

- **Gandawa** (Belgia) – udział w konferencji Velo-City oraz promocja Gdańska jako Miasta Gospodarza Światowego Kongresu Rowerowego w 2025 r.
- **Brema** (Niemcy) – spotkania robocze na rzecz organizacji obchodów 50-lecia współpracy partnerskiej Gdańska i Bremy zaplanowanych na 2026 r. Spotkania te obejmowały m.in. udział w bremeńskim festiwalu literackim Globale oraz program wymiany rezydencyjnej dla artystów z Gdańska i Bremy.
- **Brema** (Niemcy) – udział w konferencji trójstronnej Brema-Gdańsk-Odessa – nawiązanie współpracy między uniwersytetami w tych miastach, poruszanie m.in. tematów dotyczących korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej, omówienia warunków przystąpienia Ukrainy do UE, tworzenia projektów o fundusze unijne, edukacji w szkołach na temat demokracji oraz współpracy władz z organizacjami pozarządowymi.
- **Meksyk** – udział w 11. edycji konferencji „Bloomberg CityLab”, która stanowi najważniejszy globalny szczyt miast organizowany przez Bloomberg Philanthropies we współpracy z Aspen Institute. Podczas wydarzenia prezydent Gdańska wystąpiła jako panelistka w dyskusji zatytułowanej „Stan innowacji miejskich: dostępności, mobilności, komunikacji społecznej”.
- **Turku** (Finlandia) – wizyta przedstawicieli miasta Gdańska, udział w 44. Zjeździe Nowej Hanzы w Gdańsku.
- **Kalmar** (Szwecja) – udział przedstawicieli miasta Gdańska w uroczystych obchodach Święta Kalmaru oraz jednej z większych tradycji szwedzkich, tj. Dnia św. Łucji.
- **Lipsk** (Niemcy) – udział w obchodach 35-lecia pokojowej rewolucji i w organizowanej z tej okazji uroczystej akademii.
- **Neapol** (Włochy) – Europejskie Biennale Planowania Przestrzennego – konferencja i warsztaty.
- **Kair** (Egipt) – udział w Światowej Konferencji Skautowej, która w 2024 r. osiągnęła rekordową liczbę 57 mln członków. Jej misją jest próba rozwiązywania kluczowych problemów stojących przed młodymi ludźmi i wzmacnianie takich wartości, jak pokój, solidarność i przywództwo. Gospodarzem Światowego Zlotu Harcerzy w 2027 r. będzie Gdańsk.
- **Berlin** (Niemcy) – uroczyste obchody 35. rocznicy upadku Muru Berlińskiego.

WSPÓŁPRACA METROPOLITALNA

Strategia rozwoju Obszaru Metropolitalnego

Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS) to stowarzyszenie samorządowe zrzeszające obecnie **61 samorządów**. Od początku działalności, tj. od 2011 r., integruje również polityków oraz przedstawicieli świata biznesu, gospodarki i nauki – wszystko to w celu określania i koordynowania wspólnych zagadnień, takich jak: ochrona klimatu, sprawny transport, wspólne planowanie inwestycji, wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego metropolii.

W 2024 r. zakończyły się prace nad Strategią Rozwoju Ponadlokalnego OMGGS do 2030 r. Dokument ten określa wizję i cele rozwoju OMGGS, które dotyczą: klimatu i przestrzeni, transportu i mobilności, potencjału społeczno-gospodarczego, współpracy metropolitalnej.

Przyjęcie Strategii pozwala samorządom ubiegać się o środki europejskie w wysokości blisko 1,3 mld zł z programu „Fundusze Europejskie dla Pomorza” oraz z programu krajowego „Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko”.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) jest integralną częścią strategii ponadlokalnej. To sposób, w jaki różne samorządy współpracują ze sobą w celu wspólnego rozwijania zajmowanego przez nie obszaru. Działania te są częściowo finansowane z Funduszy Europejskich. **Dzięki ZIT można łączyć pieniądze z różnych programów zgodnie z jednym wspólnym planem dla danego regionu.** W 2024 r. ZIT zrzesza 46 metropolitalnych gmin i powiatów.

Projekty, programy, fundusze

Na projekty UE na terenie OMGGG dostępne są środki w wysokości **1,3 mld zł**. Cele Strategii będą także wspierane przez **projekty międzynarodowe UE**, dzięki którym możliwe są m.in.: realizacja wspólnych działań unijnych metropolii w kluczowych obszarach rozwoju, projekty badawcze, wymiana doświadczeń.

W nowej perspektywie unijnej 2021-2027 **samorządy Metropolii Gdańsk-Gdynia-Sopot planują zrealizować 118 inwestycji i projektów**. Otrzymano na ten cel ponad 780 mln zł z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza. Porozumienie z władzami Urzędu Marszałkowskiego zostało podpisane 27 lutego 2024 r. OMGGG stał się ponownie instytucją pośredniczącą, czyli taką, która koordynuje realizację części regionalnych projektów unijnych. Będą one realizowane we wszystkich zrzeszonych metropolitalnych gminach i powiatach, w ramach ZIT.

Z puli środków metropolitalnych z **Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza** do Gdańska może trafić prawie 207,5 mln zł dofinansowania, na takie dziedziny jak:

- mobilność (108,5 mln zł);
- infrastruktura społeczna (42,8 mln zł);
- termomodernizacja (26,2 mln zł);
- integrację migrantów (13,8 mln zł);
- usługi społeczne (13,6 mln zł);
- zdrowie (2,6 mln zł).

Dodatkowo Gdańsk ma szansę otrzymać ponad 259,5 mln zł dofinansowania z programu **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę i Środowisko** na budowę nowej linii tramwajowej.

26 lipca 2024 r. pierwszy gdański projekt dotyczący budowy tras rowerowych został wpisany do Porozumienia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych zawartego między Zarządem Województwa Pomorskiego a OMGGG. Planowana wartość dofinansowania z UE to 35 mln zł.

Programy Unii Europejskiej, które będą realizowane za pomocą projektów wynikających ze Strategii: Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027, Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027, Horyzont Europa, INTERREG Południowy Bałtyk 2021-2027, INTERREG Region Morza Bałtyckiego 2021-2027.

Program regionalny **Fundusze Europejskie dla Pomorza (FEP) 2021–2027** został zatwierdzony przez Komisję Europejską i funkcjonuje od 7 grudnia 2022 r. Jest to program inwestycyjny, którego zadaniem jest finansowanie projektów wpisujących się w cele wyznaczone w Strategii Województwa Pomorskiego 2030. Łącznie do zagospodarowania w programie jest budżet o wartości 1751,8 mln euro, z czego 1254,4 mln euro pochodzi z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego**, a 497,4 mln euro stanowią środki z **Europejskiego Funduszu Społecznego Plus**.

W 2024 r. w ramach programu FEP została podpisana umowa o dofinansowanie projektu Gdańsk Miastem Zawodowców mającego na celu rozwój infrastruktury oraz wyposażenia szkół zawodowych w Gdańsku.

Program **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) 2021–2027** stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów: Infrastruktura i Środowisko 2007–2013 oraz 2014–2020. Jego budżet wynosi ponad 24 mld euro. Głównym celem programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki, transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym;
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne;

- dokończenie do 2030 r. realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T;
- poprawę bezpieczeństwa transportu;
- zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia;
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Realizacja programu ma na celu zwiększenie efektywności energetycznej mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw oraz wzrost udziału zielonej energii z odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii. Inwestycje w infrastrukturę energetyczną mają przynieść poprawę jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwój inteligentnych sieci gazowych i wzrost ich znaczenia w nowoczesnym zielonym systemie energetycznym. Inwestycje w sektorze środowiska mają przyczynić się do większej odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego).

Oferta programu jest skierowana do szerokiego grona odbiorców, w tym m.in. przedsiębiorstw, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego, właścicieli budynków mieszkalnych, państwowych jednostek budżetowych i administracji publicznej, dostawców usług energetycznych oraz organizacji pozarządowych.

W 2024 r. zostały podpisane dwie umowy na dofinansowanie projektów w ramach programu operacyjnego FEniKS. Pierwsza obejmowała przywrócenie wartości siedemnastowiecznemu Zespołowi Sierocińca w Gdańsku z konserwacją i rekonstrukcją zabytku oraz adaptacją budynków i terenu dawnej instytucji do nowych funkcji - kultury i turystyki. Druga - Zrównoważone Systemy Gospodarowania Wodami Opadowymi w Gdańsku.

Krajowy Plan Odbudowy (KPO) to program, który jest częścią unijnego instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Reformy i inwestycje z KPO zakończą się 31 sierpnia 2026 roku. Reformy mają za zadanie wzmocnić polską gospodarkę oraz sprawić, że będzie ona łatwiej znosić wszelkie kryzysy. W ramach KPO Polska dotychczas otrzymała ponad 13 mld zł (stan na 7 kwietnia 2025 r.). Zgodnie z celami UE znaczną część budżetu przeznaczamy na cele klimatyczne (44,96%) oraz na transformację cyfrową (21,28%). Wsparcie programu to również dążenie do tego, aby każdy region miał takie same szanse na rozwój i równy dostęp do usług.

Na podstawie obustronnych uzgodnień 1 lipca 2024 r. Komisja Europejska pozytywnie zaopiniowała wniosek Polski w sprawie drugiej rewizji KPO. Zwieńczeniem prac było przyjęcie przez Radę Unii Europejskiej 16 lipca 2024 r. decyzji wykonawczej w sprawie zmiany polskiego KPO. Najważniejsze zmiany dotyczyły:

- modernizacji infrastruktury podmiotów medycznych. Zmiany mają na celu umożliwienie etapowego rozpoczynania konkursów na wsparcie dla różnych obszarów (onkologii, kardiologii oraz ogólnego wsparcia dla szpitali);
- zwiększenie wsparcia dla rolników i rybaków realizujących projekty dotyczące modernizacji infrastruktury i wyposażenia oraz wspierania technologii w zakresie rolnictwa;
- wsparcia jednostek samorządu terytorialnego poprzez przeniesienie, z obszaru pożyczkowego do grantowego, finansowania w zakresie ośrodków świadczących opiekę długoterminową i geriatryczną w szpitalach powiatowych;
- zamiany podatku od pojazdów spalinowych na system dopłat do zakupu, wynajmu i leasingu samochodów elektrycznych przez osoby fizyczne.

W 2024 r. zostało podpisanych kilka umów na dofinansowanie z Funduszu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Inwestycje w ramach projektów objętych wspomnianymi umowami to: utworzenie nowych miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3 w ramach istniejących instytucji, budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych, modernizacja energetyczna budynku mieszkalnego wielorodzinnego oraz zakup autobusów elektrycznych

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS) wspierają rozwój społeczny i gospodarczy kraju. W ramach programu FERS prowadzone jest wsparcie procesu uczenia się przez całe życie i kompetencji cyfrowych osób dorosłych, poprawa jakości systemów kształcenia, zapewnienie równych szans dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, wsparcie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027 stanowią kolejny etap na drodze do cyfrowej transformacji kraju. Wybrane cele programu to – zwiększenie dostępu do ultra-szybkiego Internetu, udostępnienie zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw przez obywateli, zapewnienie cyberbezpieczeństwa. Jest skierowany do przedsiębiorców telekomunikacyjnych, administracji publicznej, a także podmiotów leczniczych.

W 2024 r. Gdańsk podpisał umowę dotyczącą dofinansowania systemu SIEM/SOAR, służącego do wykrywania, korelacji i analizy incydentów bezpieczeństwa oraz do automatycznego reagowania na wykryte incydenty w najważniejszych obszarach IT Gminy Miasta Gdańska.

Program **Horyzont Europa** to największy w historii Unii Europejskiej program na rzecz badań naukowych i innowacji. W ciągu 7 lat (2021–2027) na nowatorskie badania i innowacyjne rozwiązania przeznaczone zostanie ponad 93 mld euro. O środki mogą się starać podmioty różnego typu: jednostki naukowe, firmy wszelkiej wielkości, administracja różnego szczebla oraz jednostki pozarządowe.

Program **Interreg Południowy Bałtyk 2021–2027** stanowi kontynuację programu Interreg Południowy Bałtyk 2014–2020. Jego celem jest zbudowanie innowacyjnego, zrównoważonego, atrakcyjnego i aktywnego Południowego Bałtyku przez działanie na rzecz „niebieskiej” i „zielonej” przyszłości. W programie obowiązuje zasada partnerstwa, tzn. projekty muszą być realizowane w międzynarodowym partnerstwie podmiotów pochodzących co najmniej z dwóch państw członkowskich objętych programem, a przy tym przynosić korzyści dla pogranicza oraz jego mieszkańców.

Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021–2027 jest unijnym programem współpracy transnarodowej obejmującym 9 krajów, w tym członków UE (Dania, Estonia, Finlandia, Łotwa, Litwa, Polska, Szwecja, część Niemiec) oraz spoza UE (część Norwegii). Program skupia się na czterech priorytetach: innowacje, rozsądne korzystanie z wody, neutralność klimatyczna i zarządzanie współpracą. Skierowany jest do władz publicznych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, organizacji otoczenia biznesu, wyspecjalizowanych agencji, agencji sektorowych, operatorów logistycznych i firm transportowych oraz dostawców infrastruktury i usług.

Ustawa metropolitalna

W 2024 r. w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji została powołana grupa robocza ds. uregulowań prawnych dla obszarów metropolitalnych. **Uchwalenie ustawy metropolitalnej, o której mowa, da prawo do dysponowania dodatkowymi środkami na realizację wspólnych działań.** Planowane przyjęcie ustawy przez rząd i skierowanie do Sejmu RP ma nastąpić w II kwartale 2025 r.; 17.03.2025 r. ustawa o związku metropolitalnym w województwie pomorskim została ujęta w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

W 2024 r. lokalni samorządowcy oraz pomorscy parlamentarzyści nie ustawiali w działaniach lobbujących na rzecz ustawy metropolitalnej. Jesienią odbyło się wiele ważnych związanych z tym wydarzeń, m.in. październikowa Konwencja Instytutu Metropolitalnego, której uczestnicy rozmawiali o ustawodawstwie metropolitalnym i zaawansowaniu prac legislacyjnych nad nowymi regulacjami. Odbyła się też dyskusja

o alternatywnych – wobec związku metropolitalnego – formach integracji metropolitalnej i aglomeracyjnej. Ustawie poświęcony był briefing 4 listopada na gdańskiej Ołowiance z udziałem pomorskich samorządowców i parlamentarzystów. Korzyści z ustawy metropolitalnej stały się bieżącym tematem w lokalnych mediach, a liczne środowiska samorządowe, jak również mieszkańcy Pomorza podkreślają duże znaczenie tej ustawy zarówno dla codziennego funkcjonowania, jak i dla długofalowego rozwoju. Głosy poparcia płyną m.in. z Unii Metropolii Polskich, Związku Miast Polskich i Związku Samorządów Polskich.

Ustawa metropolitalna to dodatkowe 300–400 mln zł rocznie z podatków, m.in. na rozwój i integrację środków komunikacji publicznej dla gmin należących do metropolii. Umożliwia ona wyrównanie szans rozwojowych wszystkich mieszkańców OMGGs oraz wspólne planowanie inwestycji i przebiegu dróg, rozbudowę siatki połączeń, zakup dodatkowych autobusów, tramwajów, trolejbusów i pociągów, lepsze skomunikowanie mniejszych miejscowości, wspólną troskę o ochronę klimatu i czyste powietrze, rozwój zrównoważonej mobilności i lepszą promocję metropolii w Europie i na świecie.

PROJEKTY PATRIOTYCZNE I OBYWATELSKIE

Gdańsk bezpośrednio angażuje się w działalność edukacyjną i patriotyczną przez organizację wielu miejskich uroczystości rocznicowych i patriotycznych. Wspiera aktywność stowarzyszeń, fundacji i szkół, które realizują działania służące budowaniu postaw patriotyzmu i wzmacnianiu obywatelskości. W 2024 r. upamiętniono najważniejsze wydarzenia w historii Polski, w tym m.in. **Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego, 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej, obchody Dnia Sybiraka czy 85. rocznicę rozstrzelania przez Niemców Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku.** W stałym kalendarium miejskich obchodów znalazły się również dwie nowe uroczystości: **84. rocznica egzekucji polskich działaczy w Wolnym Mieście Gdańsku oraz Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady.** Oba wydarzenia organizowane są na cmentarzu Ofiar Hitlerizmu na gdańskiej Zaspie.

W 2024 r. nastąpił powrót do oryginalnej formy miejskich **uroczystości związanych z rocznicą wybuchu II wojny światowej.** Obchody odbywały się w kilku lokalizacjach – niezwykle istotnych z punktu widzenia wydarzeń historycznych. Kulminacja uroczystości miała miejsce o godz. 4.45 na Westerplatte, a następnie o godz. 12.00 na pl. Obrońców Poczty Polskiej.

Rok 2024 umożliwił także zorganizowanie dwóch wyjątkowych uroczystości na terenie Gdańska. Pierwsza z nich dotyczyła **nadania nazwy „Nabrzeże Hanzy” północno-zachodniej części Wyspy Spichrzów.** Inicjatywa była formą upamiętnienia dziedzictwa Hanzy – zorganizowano ją w ramach 44. Międzynarodowego Zjazdu Hanzy. Druga uroczystość zbiegła się z upamiętnieniem okrągłej 30. rocznicy pożaru w hali widowiskowej Stoczni Gdańskiej. Wydarzenie zorganizowano przy pomniku Ofiar Pożaru w Hali Widowiskowej Stoczni Gdańskiej przy ul. Jana z Kolna.

Miasto Gdańsk, angażując się w pomoc uchodźcom z Ukrainy, zorganizowało dwa wydarzenia wspierające walkę z rosyjskim najeźdźcą. 24 lutego w Europejskim Centrum Solidarności odbył się **wiecz solidarności w ramach obchodów upamiętniających pełnowymiarową agresję Rosji.** Z kolei 19 listopada Gdańsk wyraził gest solidarnościowy z narodem ukraińskim i upamiętnił ofiary wojny w tysiąc dni bohaterskiej walki Ukrainy o wolność, zapalając znicze na skwerze Bohaterskiego Mariupola we Wrzeszczu.

W 2024 r. kontynuowano inicjatywę **Centrum Dolna Brama**, w której siedzibę znalazły stowarzyszenia kombatanckie mieszczące się na terenie Gdańska. Trzynastcie takich organizacji działa tu pod wspólną nazwą: Gdańskie Centrum Weterana i Edukacji Patriotycznej. Co roku w Gdańsku organizowane są spotkania szerokiego grona kombatanatów z prezydent Aleksandrą Dulkiewicz. Władze miasta dokładają starań, by kombataneci mieli możliwość przekazania swoich życiowych doświadczeń młodszemu pokoleniu. Centrum Dolna Brama jest narzędziem wspierającym gdańszczanki i gdańszczan w budowaniu tożsamości, silnych lokalnych społeczności, podejmowaniu aktywności społecznej i obywatelskiej, współdecydowaniu o przyszłości miasta czy przyjmowaniu świadomej odpowiedzialności za jakość relacji międzyludzkich w mieście. Prowadzone są tu również działania mające na celu animację środowiska lokalnego i domów sąsiedzkich, konsultacje społeczne, a część przestrzeni udostępniana jest organizacjom pozarządowym.

Kontynuowano ponadto nowy projekt pn. **„Gdańskie Szlaki Pamięci”.** Z myślą o gdańszczanach i odpoczywających w Gdańsku turystach, którzy chcieliby lepiej poznać historię miasta i Pomorza, powstała specjalna strona www.gdansk.pl/gdanskie-szlaki-pamieci. Na mapie dostępnej na portalu oznaczono miejsca znaczące dla narodu i wspólnoty lokalnej: pomniki i tablice, miejsca męczeństwa, cmentarze.

W październiku zorganizowano **Koncert Weterana w ECS**, a pod koniec 2024 r. – **doroczne obywatelskie spotkanie gdańszczan w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej**, które odbywa się od 2006 r. i stanowi okazję do podsumowania dokonań społeczności naszego miasta w ciągu mijających 12 miesięcy.

Gdańskie Lekcje Obywatelskie

Gdańskie Lekcje Obywatelskie to projekt zainaugurowany przez prezydent Gdańska Aleksandrę Dulkiwicz stworzony z myślą o młodych obywatelach i przygotowaniu ich na dorosłe i samodzielne życie. Projekt ten był wielokrotnie prezentowany na arenie międzynarodowej.

Na **Gdańskie Lekcje Obywatelskie** składają się takie działania jak: cykl lekcji obywatelskich, uczniowskie wizyty studyjne w instytucjach miejskich, spotkania z samorządowcami i działaczami zaangażowanymi w życie obywatelskie, warsztaty i wykłady dla nauczycieli. Dzięki tej inicjatywie powstały **scenariusze Gdańskich Lekcji Obywatelskich** oraz odbywające się co roku wydarzenie **Tydzień Demokracji w Gdańsku**.

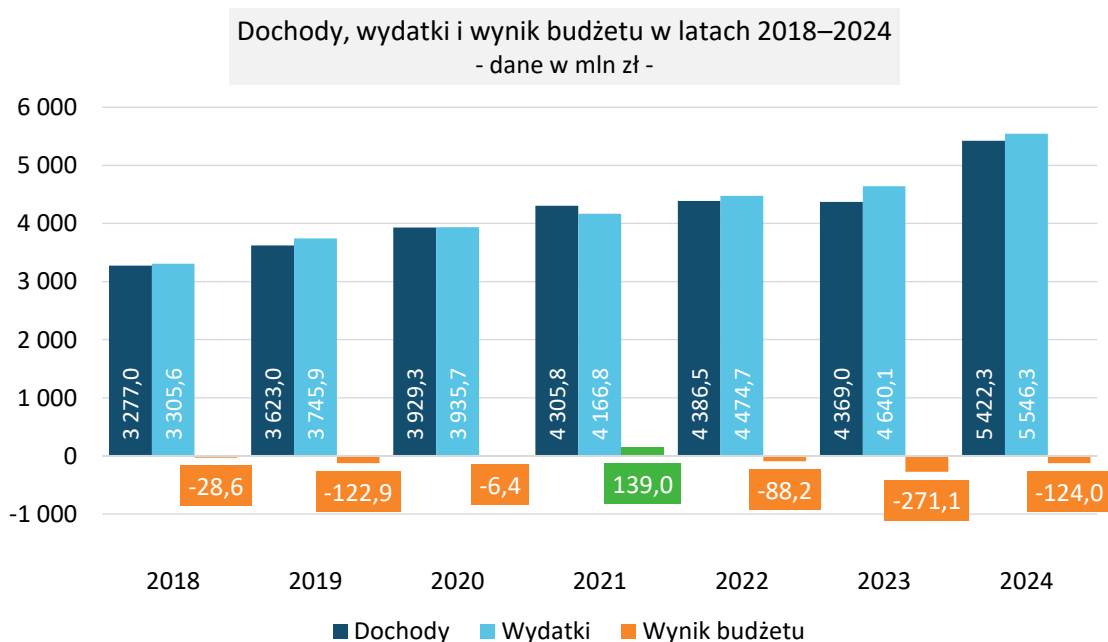
Gdańskie Lekcje Obywatelskie to przestrzeń do rozmów o kluczowych wartościach społecznych i prawnych. Uczniowie, zarówno w szkołach, jak i podczas spotkań międzyszkolnych, poruszają aktualne tematy związane z wolnością i jej granicami, prawem do prywatności oraz wolnością słowa. Analizują akty prawne i osadzają zagadnienia obywatelskie w kontekście Konstytucji RP. Zdobywają wiedzę na temat praw człowieka oraz poznają instytucje miejskie i organizacje ogólnopolskie, które czuwają nad ich przestrzeganiem – m.in. urząd Rzecznika Praw Obywatelskich czy Rzecznika Praw Dziecka.

Podczas zajęć uczniowie poznają mechanizmy wpływu na otoczenie i sposoby aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Dowiadują się, jak skutecznie rozwiązywać problemy społeczności lokalnej, poznając narzędzia takie jak **budżet obywatelski**, **panele obywatelskie**, **wolontariat** czy **działalność Młodzieżowej Rady Miasta**. Istotnym elementem programu są również miejskie inicjatywy na rzecz równości i integracji, takie jak **Gdański Model Integracji Imigrantów** czy **Model na Rzecz Równego Traktowania**.

BUDŻET

W 2024 r. dochody Gdańska wyniosły 5422,3 mln zł i wzrosły o 1053,3 mln zł w stosunku do 2023 r. Wydatki miasta osiągnęły wysokość 5546,3 mln zł i były większe o 906,2 mln zł niż w 2023 r. **Deficyt budżetowy w 2024 r. wyniósł 124,0 mln zł i był mniejszy niż w roku poprzednim o 147,1 mln zł.**

Poziom deficytu budżetowego byłby większy, gdyby nie środki – w wysokości 147,3 mln zł – przekazane na rachunek miasta z budżetu państwa jako dodatkowy dochód z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, który stanowił rekompensatę za utracone dochody z tego tytułu w latach poprzednich.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska, UMG.

Dochody budżetu Miasta Gdańska w 2024 r. w przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 11 096,50 zł, natomiast wydatki – 11 350,20 zł, z czego na zadania inwestycyjne przeznaczono 1045,90 zł.

Wysoka inflacja w latach 2022 i 2023 spowodowała, że budżet miasta w 2024 r. był realizowany w warunkach wysokich kosztów funkcjonowania samorządu. Wzrost cen energii, usług oraz wynagrodzeń wpłynął na zwiększenie wydatków bieżących, szczególnie w obszarach oświaty, pomocy społecznej oraz utrzymania infrastruktury miejskiej. Ponadto po raz kolejny wzrosło minimalne miesięczne wynagrodzenie: 1.01.2024 r. – do wysokości 4242 zł, a 1.07.2024 r. – do 4300 zł, z jednoczesnym zwiększeniem stawek godzinowych – odpowiednio do 27,70 zł i 28,10 zł. Przełożyło się to na zwiększenie wydatków na wynagrodzenia, w szczególności pracowników samorządowych i nauczycieli.

Jednocześnie miasto nadal pomagało obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym. Źródłem pokrycia związanych z tym wydatków były: Fundusz Pomocy (78,6 mln zł), organizacja UNICEF (1,1 mln zł) oraz środki własne (1,1 mln zł).

Niezależnie od wszelkich ograniczeń dochodowych miasta oraz wzrastających wydatków bieżących władze Gdańska prowadziły w 2024 r. odpowiedzialną politykę finansową, co przełożyło się na zachowywanie płynności finansowej, niezakłóconą obsługę zobowiązań oraz zapewnienie zgodności działań z przepisami prawa i organu nadzoru (RIO). Także Fitch Ratings 28.02.2025 r. **potwierdził wysokie długoterminowe ratingi Gminy Miasta Gdańska dla zadłużenia w walucie zagranicznej i krajowej na poziomie „A–” z perspektywą stabilną, opierając się na danych z wykonania budżetu za 2024 r.**

Dochody

W 2024 r. Miasto Gdańsk osiągnęło dochody na poziomie 5422,3 mln zł ogółem, z czego 5199,9 mln zł to dochody bieżące, a 222,4 mln zł – majątkowe. Na dochody bieżące miasta złożyły się dochody własne w wysokości 4906,1 mln zł oraz związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami: 293,8 mln zł.

W 2024 r. w Gdańsku prowadzono inwestycje (rozpoczęte w tym roku lub wcześniej), na których realizację pozyskano dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w łącznej wysokości 53,1 mln zł.

Najważniejszym źródłem dochodów budżetowych miasta był udział w podatkach (tj. udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa – PIT i CIT – oraz podatki stanowiące dochód gminy pobierane przez urzędy skarbowe). Dochód z tego tytułu wyniósł 1826,7 mln zł, w tym 1673,2 mln zł z podatków PIT i CIT. Na drugiej i trzeciej pozycji pod względem wysokości dochodów znalazły się odpowiednio subwencje (1195,6 mln zł, w tym część oświatowa w wysokości 1097,1 mln zł) oraz podatki i opłaty lokalne (700,8 mln zł).

Kluczowe dla stabilności finansowej miasta są jego dochody własne, do których zalicza się udziały w podatkach, podatki i opłaty pobierane przez urzędy skarbowe, wpływy z podatków i opłat lokalnych, dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe, subwencje, dochody z mienia komunalnego oraz inne – tzw. pozostałe dochody związane działalnością miasta. Dochody własne systematycznie rosną: w 2024 r. wyniosły 4788,3 mln zł i wzrosły o 1020,9 mln zł w stosunku do 2023 r., niemniej ich dynamika wzrostu została zmniejszona z powodu zmiany zasad przekazywania samorządom udziałów w PIT.

Na poziom dochodów uzyskanych przez miasto wpływ miały także środki z Funduszu Pomocy w wysokości 78,6 mln zł i organizacji UNICEF – 1,1 mln zł, przeznaczone na pomoc dla obywateli Ukrainy, a także z Funduszu COVID-19 w wysokości 1,8 mln zł oraz z Funduszu Inwestycji Strategicznych Polski Ład w wysokości 28,6 mln zł.

W budżecie miejskim dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej wzrosły o 73,7 mln zł w stosunku do 2023 r. Wynika to głównie ze wzrostu przyznanych dotacji w zakresie realizacji zadań z zakresu funduszu alimentacyjnego, finansowania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej, gospodarowania nieruchomościami skarbu państwa czy obsługi dodatków mieszkaniowych. Miasto Gdańsk nie decyduje o sposobie wydawania tych środków, ale musi zapewnić sprawną obsługę zadań: odpowiednią liczbę pracowników, warunki lokalowe dla mieszkańców, sprzęt i biura. Dotacje otrzymywane z administracji rządowej okazują się niewystarczające.

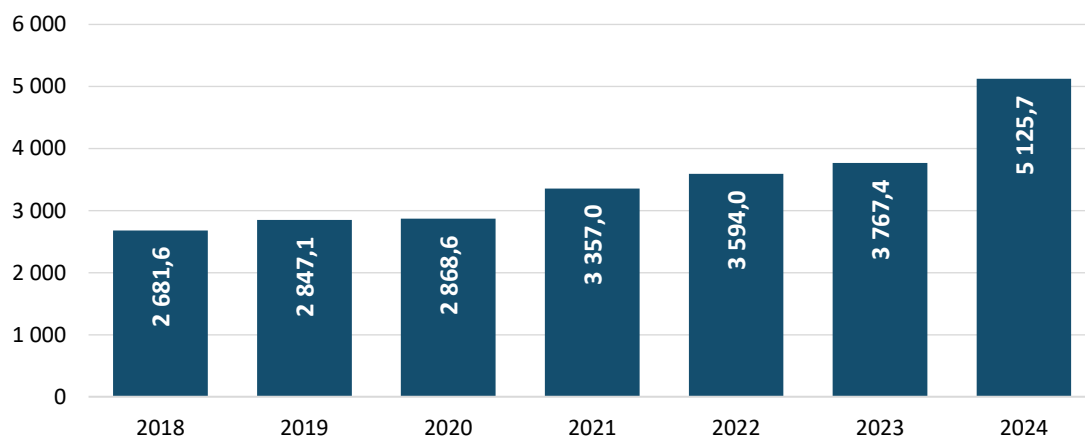
Na dopłaty do wynagrodzeń pracowników i wyposażenia stanowisk pracy w powyższym zakresie miasto ponosi dodatkowe wydatki. Tylko w 2024 r. wyniosły one 22,7 mln zł.

Grupy dochodów budżetu Miasta Gdańska w latach 2018–2024 (w mln zł)

Grupa dochodów	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2024 [%]
Udziały w podatkach	1029,7	1180,8	1130,3	1358,9	1378,5	1257,2	1826,7	33,7
Subwencje	495,1	541,2	605,1	755,2	702,5	944,0	1195,6	22,0
Wpływy z podatków i opłat lokalnych	455,6	530,6	511,6	558,5	579,5	633,0	700,8	12,9
Dotacje na zadania własne	201,8	244,5	369,7	254,4	353,1	378,7	210,5	3,9
Dochody realizowane przez jednostki budżetowe	226,2	224,2	211,2	269,1	312,6	359,4	418,0	7,7
Dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	393,6	531,4	690,9	694,4	439,3	222,9	296,6	5,5
Dochody z mienia komunalnego	285,2	186,1	186,3	169,3	306,1	200,1	258,3	4,8
Pozostałe dochody	189,7	184,3	224,2	246,0	315,0	373,6	515,8	9,5
Ogółem	3277,0	3623,0	3929,3	4305,8	4386,5	4368,9	5422,3	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska, UMG.

Dochody własne miasta Gdańska w latach 2018–2024 - dane w mln zł -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska, UMG.

W 2024 r. przeprowadzono kolejną, ósmą edycję loterii „PIT w Gdańsku. Się opłaca!” zachęcającą mieszkańców do rozliczania podatków w Gdańsku. W loterii z atrakcyjnymi nagrodami wzięło udział 25 408 osób (w 2023 r. było to 14 275 osób).

Wydatki

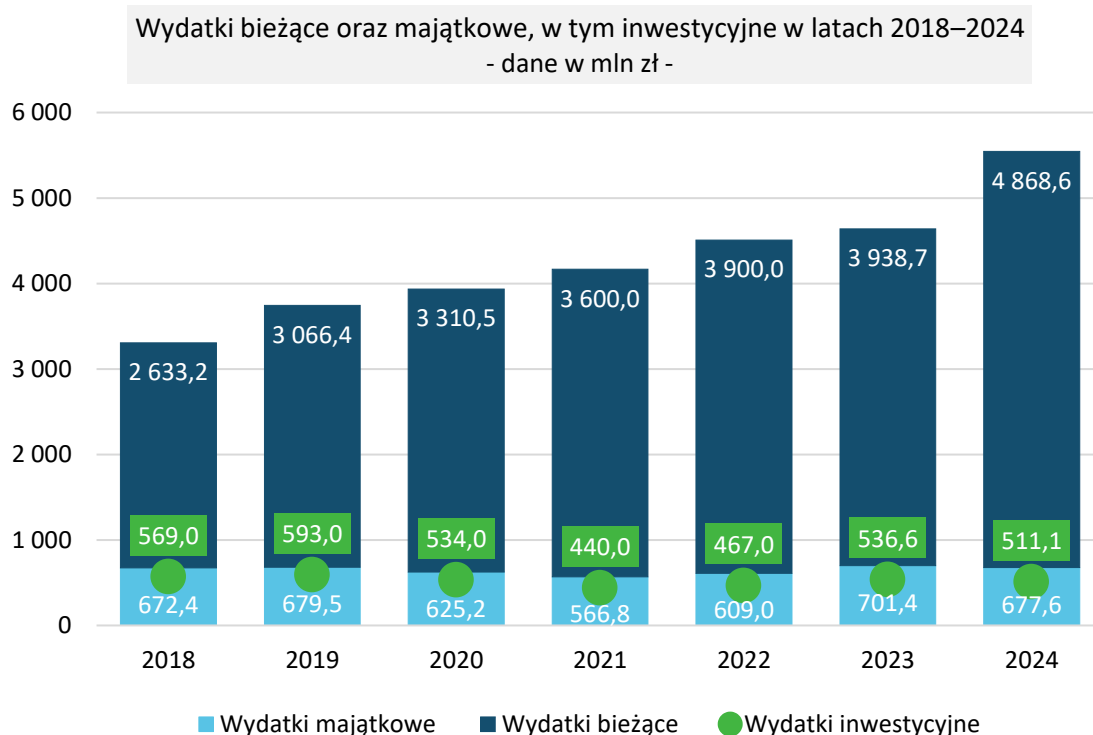
W strukturze wydatków Gdańska w układzie budżetu zadaniowego największy udział w 2024 r. miały wydatki skierowane na: edukację i opiekę wychowawczą oraz pomoc materialną – 39,1% (2166,4 mln zł); system komunikacji miejskiej – 17,5% (972,9 mln zł); pomoc społeczną i realizację instrumentów polityki społecznej – 11,0% (610,0 mln zł). W sumie stanowiły one 67,6% wydatków.

Kategorie wydatków budżetu Miasta Gdańska w latach 2018–2024 (w mln zł)

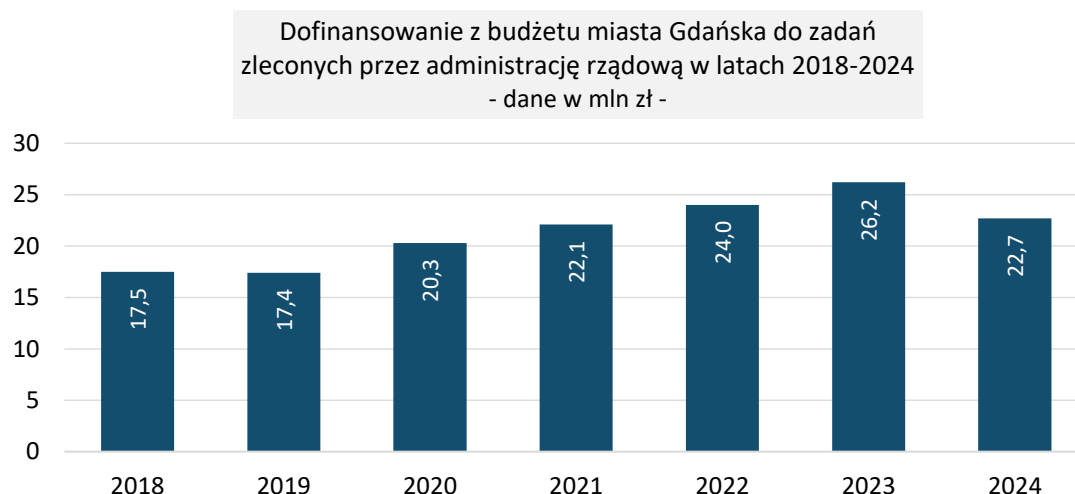
Kategoria wydatków	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2024 [%]
Edukacja i opieka wychowawcza oraz pomoc materialna	1030,4	1141,1	1154,4	1305,2	1421,7	1661,1	2166,4	39,1
System komunikacji miejskiej	711,3	859,9	830,2	753,2	869,9	849,1	972,9	17,5
Pomoc społeczna i realizacja instrumentów polityki społecznej	529,2	691,3	845,9	867,0	734,2	526,8	610,0	11,0
Ochrona środowiska i zieleni miejska	189,8	191,4	254,7	274,1	291,5	329,7	396,5	7,1
Zarządzanie miastem i jego strukturami	136,9	174,5	162,7	253,6	277,6	296,5	347,6	6,3
Gospodarka komunalna	111,5	112,5	103,7	99,9	144,6	224,1	199,4	3,6
Sport, rekreacja, wypoczynek i turystyka w mieście	143,9	145,5	139,1	148,8	171,7	166,3	145,2	2,6
Kształtowanie i rozwój kultury i sztuki w mieście	105,6	107,0	106,4	125,0	139,1	151,9	139,9	2,5
Rozwój społeczno-gospodarczy miasta	57,3	21,5	41,4	29,0	84,3	95,7	93,3	1,7
Zapewnianie bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście	66,6	68,8	76,9	76,4	80,7	89,7	104,0	1,9
Finanse miasta	66,5	71,3	73,8	72,3	100,3	86,9	134,3	2,4
Nieruchomości i gospodarka mieszkaniowa	80,6	80,4	67,2	98,8	87,9	80,0	140,8	2,5
Zdrowie mieszkańców i przeciwdziałanie patologiom społecznym	20,4	23,2	20,5	28,4	27,6	37,8	42,8	0,8
Ład i polityka przestrzenna	26,5	25,1	27,3	17,7	24,7	22,3	24,6	0,4
Sprawy obywatelskie i usługi administracyjne	29,1	32,6	31,5	17,4	18,9	22,2	28,4	0,5
Ogółem	3305,6	3745,9	3935,7	4166,8	4474,7	4640,1	5546,3	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska, UMG.

Wydatki budżetowe klasyfikowane są także w podziale na bieżące i majątkowe. Wydatki bieżące – wiążące się ze świadczeniem przez miasto różnych usług, np. edukacyjnych, społecznych, przewozowych (komunikacja miejska), oraz z kosztami administracyjnymi funkcjonowania poszczególnych podmiotów – wyniosły w 2024 r. blisko 4,9 mld zł. Z kolei wydatki majątkowe – obejmujące środki przeznaczone na inwestycje, a także związane z zakupem oraz objęciem akcji i wniesieniem wkładów do spółek prawa handlowego – liczyły 677,6 mln zł, z czego 511,1 mln zł to wydatki inwestycyjne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budżetu Miasta i Podatków, UMG.

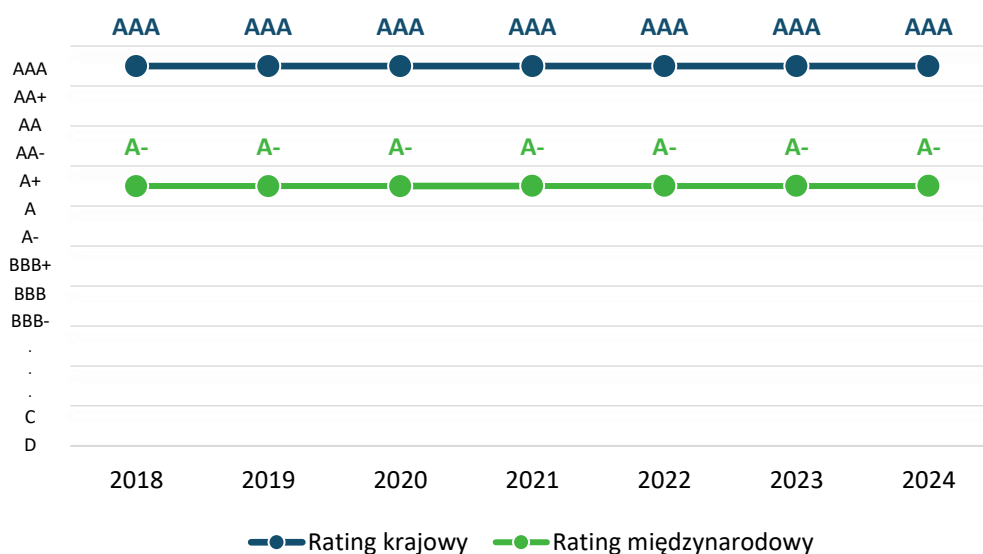

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budżetu Miasta i Podatków, UMG.

Ocena ratingowa

Gdańsk był jednym z pierwszych miast w Polsce, które przystąpiły do oceny ratingowej. Służy ona określeniu wiarygodności kredytowej w okresie długo- bądź krótkoterminowym w odniesieniu do waluty zagranicznej i krajowej. Rating określa się skalą kombinacji liter od „A” do „D” oraz cyfr lub znaków „plus” i „minus”, gdzie „A” jest oceną najwyższą, która oznacza wysoką zdolność kredytową, natomiast „D” – najniższą, która oznacza niewywiązywanie się z zobowiązań finansowych. Elementem ratingu jest również prognoza określająca możliwość zmiany oceny w najbliższym czasie. Wysoka ocena w ratingu pozwala miastu pozyskiwać kredyty na korzystnych warunkach. **W 2024 r. Gdańsk uzyskał rating międzynarodowy na poziomie A- z perspektywą stabilną oraz rating krajowy na poziomie AAA.**

Ocena ratingowa Gdańska w latach 2018–2024

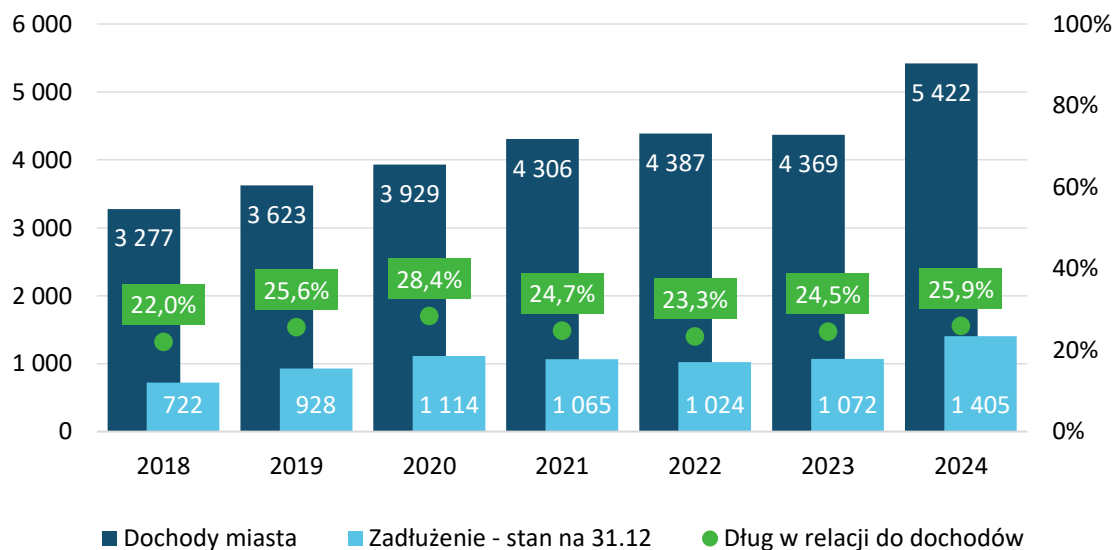

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budżetu Miasta i Podatków, UMG.

Zadłużenie

Zadłużenie miasta z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31.12.2024 r. wynosiło 1405,2 mln zł, co w relacji do dochodów ogółem stanowiło 25,9%. Wartość ta oznacza wzrost o 1,4 pkt proc. w stosunku do 2023 r. Wskaźnik obsługi długu, wynikający z art. 243 ustawy o finansach publicznych, wzrósł o 0,1 pkt proc. r/r i wyniósł 2,6% w 2024 r. przy maksymalnym dopuszczalnym poziomie 14,96%.

Zadłużenie, dochody oraz dług miasta Gdańska w relacji do dochodów w latach 2018–2024 - dane w mln zł; udział % -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budżetu Miasta i Podatków, UMG.

A large, bold, dark blue number '4' is positioned on the right side of the page. It is set against a light gray rectangular background that extends horizontally across the middle of the page.

STRATEGIA

I PROGRAMY ROZWOJU

Strategicznymi dokumentami wyznaczającymi nadrzędne ramy planowania i zarządzania rozwojem miasta są: „**Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus**” oraz „**Gdańsk Programy Rozwoju 2030**”, a także nadrzędny dokument planistyczny, tj. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (od 2026 r. Plan Ogólny, który w 2024 r. był w trakcie opracowywania).

„**Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus**” została uchwalona przez Radę Miasta Gdańska w 2014 r., a następnie 29 września 2022 r. przyjęto dokument po zmianach wynikających z uzupełnień i aktualizacji (uchwała nr LIV/1363/22). Dokument określa wartości strategiczne, wizję i kierunki rozwoju miasta w perspektywie długofalowej. Zmieniona Strategia zyskała wymiar przestrzenny (Model struktury funkcjonalno-przestrzennej) oraz nowy cel strategiczny dotyczący środowiska – Zielone Miasto. W dokumencie wskazano również oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

18 stycznia 2024 r. Rada Miasta Gdańska przyjęła dokument wdrażający Strategię, tj. „Gdańsk Programy Rozwoju 2030” (uchwała nr LXXII/1847/24), który zawiera cztery Programy Rozwoju odpowiadające celom strategicznym: **Zielone Miasto, Wspólne Miasto, Dostępne Miasto i Innowacyjne Miasto**. Dokument bardziej szczegółowo niż Strategia opisuje oczekiwane rezultaty i sposoby ich osiągnięcia. Wskazuje również sposób pomiaru uzyskanych efektów i ich wpływ na jakość życia mieszkańców. Zawarte w nim zapisy bardziej koncentrują się na krótkoterminowych działaniach rozwojowych. Ich wdrażanie służy osiągnięciu trwałego i zrównoważonego rozwoju Gdańska w myśl Strategii Rozwoju Miasta, co prowadzi do systematycznego podnoszenia jakości życia w mieście. Programy są niezbędne, aby ubiegać się o środki finansowe z Unii Europejskiej w perspektywie lat 2021–2027.

Najważniejsze działania podczas przygotowywania dokumentu:

- powołanie **zespołu ds. prac nad Programami Rozwoju** – złożonego ze specjalistów z różnych dziedzin, odpowiedzialnych za przygotowanie dokumentu;
- opracowanie **diagnoz tematycznych**, na podstawie których możliwe było sformułowanie kluczowych wyzwań rozwojowych miasta, mających odzwierciedlenie w dokumencie;
- **I etap partycypacyjny**, podczas którego przeprowadzono cykl warsztatów pt. „Jaki ma być Gdańsk w 2030?” (6 spotkań, w którym wzięło udział 560 os.) oraz badanie ankietowe nt. priorytetowych inwestycji w mieście do 2030 r. (ponad 3,6 tys. wypełnionych ankiet);
- **20 spotkań branżowych**, w których wzięło udział ok. 500 osób – była to okazja do rozmów nt. polityki rozwoju między przedstawicielami miasta a organizacjami pozarządowymi, biznesem, uczelniami, radami dzielnic, zespołami eksperckimi oraz osobami ze społeczności narażonych na wykluczenie;
- **II etap partycypacyjny**, obejmujący konsultacje społeczne, w których udział wzięli mieszkańcy Gdańska i interesariusze – zgłosili oni łącznie 154 uwagi, z czego większość została uwzględniona w dokumencie.

Proces opracowania Programów Rozwoju prowadzony był w sposób transparentny: zarówno informacje o planowanych etapach, jak i podsumowania poszczególnych działań zamieszczano na bieżąco na stronie internetowej www.gdansk.pl/strategia. Dodatkowo o wydarzeniach związanych z programami, zwłaszcza o elementach partycypacyjnego procesu ich tworzenia, mieszkańcy i mieszkańcy byli informowani za pomocą mediów społecznościowych, portalu internetowego www.gdansk.pl, www.trojmiasto.pl oraz rozmieszczonych w przestrzeni miasta plakatów zawierających harmonogram warsztatów. Łącznie w procesie wzięło udział prawie 5 tys. mieszkańców.

Treść „Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus” oraz dokumentu „Gdańsk Programy Rozwoju 2030”, a także więcej informacji na temat procesu ich powstawania można znaleźć na stronie: www.gdansk.pl/strategia.

„Gdańsk Programy Rozwoju 2030” uchwalono na początku 2024 r. Następnie odbył się szereg spotkań poświęconych zmienionej Strategii oraz nowo uchwalonym Programom Rozwoju, w których uczestniczyła kadra zarządzająca miastem, w tym m.in. dyrektorzy i kierownicy biur i wydziałów UMG oraz dyrektorzy jednostek i prezesi spółek. Spotkania miały charakter szkoleniowy, a ich celem było zapoznanie uczestników z treścią dokumentów oraz z obowiązkami w zakresie ich realizacji. Jednocześnie podkreślono znaczenie aktywnego zaangażowania kadry kierowniczej w proces wdrażania Strategii i Programów Rozwoju. W 2024 r. przeprowadzono szkolenia dla pracowników wybranych wydziałów, a na 2025 r. zaplanowano je w całym urzędzie – aby pracownicy urzędu lepiej zrozumieli politykę rozwoju miasta oraz swoją rolę w jej wdrażaniu.

29 lipca 2024 r. przyjęto **zarządzenie w sprawie wdrażania założeń zawartych w dokumencie „Gdańsk Programy Rozwoju 2030”**. W celu zapewnienia sprawnego procesu ich wdrażania oraz nadzoru nad działaniami związanymi z realizacją Programów Rozwoju i ich koordynacją powołano Komitet Sterujący, w tym opiekunów i koordynatorów Programów Rozwoju, liderów tematycznych oraz zespół ds. wsparcia. Z uwagi na zmiany osobowe w strukturze UMG oraz jednostek organizacyjnych 23 października przyjęto zarządzenie zmieniające (nr 1959/24).

Więcej informacji na temat sposobu wdrażania Programów Rozwoju, organizacji współpracy, osób odpowiedzialnych oraz ich zadań można znaleźć w *Zarządzeniu nr 1398/24 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie wdrażania założeń zawartych w dokumencie „Gdańsk Programy Rozwoju 2030”* oraz w *zarządzeniu zmieniającym z 23 października 2024 r.*

W celu efektywnej koordynacji polityki inwestycyjnej Gdańska i realizacji celów zwartych w Strategii i Programach w 2024 r. rozpoczęto prace nad stworzeniem **Bazy Inwestycji 2030**. Będzie zawierać listę przedsięwzięć, które stanowią potencjał inwestycyjny miasta. Uwzględni zarówno przedsięwzięcia dotychczasowo ujęte w budżecie Miasta Gdańska i Wieloletniej Prognozie Finansowej, jak i nowe, potencjalne przedsięwzięcia do zaprogramowania. Wnioski do Bazy mogą zgłaszać Biura i Wydziały Urzędu, spółki miejskie i jednostki organizacyjne. Zasady tworzenia i aktualizacji Bazy Inwestycji 2030 opisuje Zarządzenie nr 1948/24 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 18 października 2024 r.

Pozostałe działania związane ze Strategią i Programami Rozwoju, które prowadzono w 2024 r.:

- opracowanie graficzne dokumentu „Gdańsk Programy Rozwoju 2030”, wydruk i dystrybucja opracowania wśród pracowników UMG, jednostek i spółek miejskich oraz mieszkańców;
- stworzenie koncepcji nowej odsłony strony internetowej i przebudowa istniejącej strony www.gdansk.pl/strategia pod kątem dostosowania wymogów dostępności cyfrowej stron urzędowych, ujednolicenia szaty graficznej z dokumentami oraz powiązania jej z nowymi dokumentami strategicznymi miasta;
- monitoring i ewaluacja wdrażania Programów Operacyjnych (poprzednich dokumentów wdrażających Strategię Rozwoju Miasta, które obowiązywały do 2023 r.) przez raporty stanowiące jakościowe i ilościowe podsumowanie działań z lat 2016–2023 realizujących cele Programów Operacyjnych;
- wykorzystanie struktury i zakresu merytorycznego Programów Rozwoju do opracowania „Założeń polityki społeczno-gospodarczej miasta Gdańska na rok 2025”;
- rozpoczęcie budowy Systemu do Monitoringu Wskaźników;
- koordynacja i przygotowywanie uwag do dokumentów rozwojowych różnego szczebla z uwzględnieniem potrzeb i kierunków rozwojowych Gdańska;
- rozpoczęcie szkoleń w zakresie „Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus” oraz „Programów Rozwoju 2030”;
- udział w wizytacji przedstawicieli z Ukrainy – podczas wydarzenia zaprezentowano informacje nt. Strategii Rozwoju Miasta i Programów Rozwoju oraz środków przedakcesyjnych na Pomorzu (we współpracy z Biurem Prezydenta i Urzędem Marszałkowskim);
- bieżąca współpraca z Obszarem Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS) w zakresie spójności założeń rozwojowych dla miasta Gdańska i obszaru metropolitalnego.

Monitoring i ewaluacja, czyli o roli Raportu o stanie Miasta Gdańska

Jednym z narzędzi systemu realizacji Strategii jest cyklicznie sporządzany **Raport o stanie miasta**⁸. Przedmiotowy dokument posiada strukturę tożsamą z podziałem tematycznym programów rozwoju i ich celów szczegółowych, a także pełni rolę raportu prezentującego stan realizacji Strategii i Programów Rozwoju. W pracach nad raportem uczestniczyli pracownicy komórek i jednostek UMG.

Najistotniejsze działania podjęte w 2024 r. realizujące założenia Strategii i Programów Rozwoju oraz ich efekty opisano w rozdziałach: **5. Zielone Miasto**, **6. Wspólne Miasto**, **7. Dostępne Miasto** i **8. Innowacyjne Miasto**.

Nadzór na procesem wdrażania Strategii sprawuje Komitet Sterujący. Postępy we wdrażaniu zapisów dokumentu strategicznego prezentują wylistowane działania i wskaźniki zamieszczone w raporcie. Na stronie gdansk.pl zostanie dodany nowy **moduł sprawozdawczy**, który będzie wspierał proces monitorowania rozwoju oraz ewaluacji działań podejmowanych w ramach Strategii. Będzie on pełnił rolę repozytorium danych zawierającego aktualne i docelowe wartości wskaźników. W 2024 r. trwały intensywne prace nad jego opracowaniem – powołano zespół oraz sporządzono dokumentację projektową, która stanowi podstawę do jego stworzenia. **System Monitoringu Wskaźników** powinien zostać uruchomiony w 2025 r., co przyczyni się do wzmocnienia udziału wszystkich interesariuszy (mieszkańców, radnych, pracowników urzędu) w procesie monitoringu i ewaluacji.

Jak zbudowana jest część ewaluacyjna Raportu o stanie Miasta Gdańska?

Prezentacja **każdego z czterech Programu Rozwoju** rozpoczyna się od graficznego posumowania, przedstawiającego wybrane, kluczowe inwestycje oraz osiągnięte efekty w ramach programu w 2024 roku. Kolejna część to opis programu wraz z **celami szczegółowymi**, który zwięźle przedstawia jego istotę oraz wskazuje działania i obszary wymagające szczególnej uwagi. Następnie wskazywane jest **powiązanie z Celami Zrównoważonego Rozwoju ONZ**, które – dzięki naszym strategicznym celom – są wspierane na poziomie lokalnym.

Kluczowym elementem części ewaluacyjnej jest podrozdział zawierający wykaz **polityk, programów i strategii** (zwanych dalej: „politykami”). W tym miejscu znajduje się **macierz** polityk „niższego rzędu” powiązanych bezpośrednio lub pośrednio z celami szczegółowymi opisywanego Programu Rozwoju. Każda z polityk mających bezpośredni wpływ na realizację programu jest szczegółowo opisana w formie fiszki, która zawiera: akt prawny, okres obowiązywania, powiązanie z celami szczegółowymi Programów Rozwoju, opis oraz – co najistotniejsze – **działania realizujące założenia programu w roku 2024**.

Pozostałe działania realizowane w ramach Programu Rozwoju, które nie zostały ujęte w powyższych sprawozdaniach z polityk, zostały zebrane od wszystkich wydziałów, biur, jednostek i spółek miejskich, a następnie **przypisane do celów szczegółowych programu** i wylistowane.

Na koniec każdego z programów znajduje się podrozdział zawierający tabelaryczny wykaz **wskaźników** – z wartościami bazowymi oraz docelowymi – do osiągnięcia (do 2030 r. w przypadku wskaźników ze Strategii Miasta Gdańska oraz do lat 2026 i 2030 w przypadku wskaźników dotyczących Programów Rozwoju).

Skrótowy sposób zapisów w dalszej części ewaluacyjnej:

- wybrane inwestycje i efekty osiągnięte w 2024 r. w zakresie Programów Rozwoju;
- opisy Programów Rozwoju;
- cele szczegółowe Programów Rozwoju;
- powiązania Programów Rozwoju z celami zrównoważonego rozwoju ONZ;
- wykaz polityk, programów i strategii „niższego rzędu” przypisany do Programów Rozwoju;
- inne działania podjęte w 2024 r. przypisane do celów Programów Rozwoju;
- wskaźniki bazowe oraz docelowe.

⁸ Obowiązek wynika z artykułu 28aa Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym.

A large, bold, dark blue number '5' is positioned on the right side of the image. It is set against a light gray rectangular background that extends horizontally across the middle of the page.

ZIELONE

MIASTO

INWESTYCJE

Zielone Miasto

Port Czystej Energii

trwały prace związane z zakończeniem budowy, dokonano stosownych odbiorów, pozyskano wymagane pozwolenia i decyzje oraz zrealizowano kluczowe etapy rozruchu ITPOK

Fot.: P. Wittman / www.gdansk.pl

Wybrane informacje 2024 r.

Fot.: Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska

Remediacja Szańca Zachodniego

zakończono prace na terenie Szańca Zachodniego – wymieniono skażone substancjami ropopochodnymi grunty o powierzchni 4,6 ha

Fot.: D. Paszliński / www.gdansk.pl

Fot.: J. Pinkas / www.gdansk.pl

3 nowe mikrolasy

przy ul. Zabłockiego 3 na Pieckach-Migowie, w okolicy zbiornika Platynowa na Oruni Górnej oraz przy ul. Srebrnej 9 na Jasieniu. Łącznie zajmują one 600 m²

90 mln zł dofinansowania na inwestycje przeciwpowodziowe

Gdańsk otrzymał dofinansowanie unijne na inwestycje, które przyczynią się do redukcji ryzyka lokalnych podtopień oraz efektywniejszego zarządzania wodami opadowymi

10,4 tys.

drzew
zasadzonych
przez jednostki
i spółki miejskie

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

7

nowych
pomników
przyrody

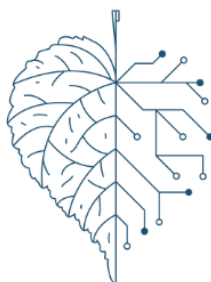

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

Gdańska

Karta
dla Drzew

trwały prace nad
dokumentem

źródło: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

Nowa

stacja monitoringu
jakości powietrza
przy ul. Grunwaldzkiej /
al. Żołnierzy Wyklętych

źródło: Główny Inspektorat Ochrony
Środowiska

759 tys. m³

pojemność
zbiorników
retencyjnych

źródło: Gdańskie Wody

59 tys.

użytkowników
aplikacji Czyste
Miasto Gdańsk

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

41,9%

poziom
przygotowania
odpadów
komunalnych
do ponownego użycia
i recyklingu

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

74

dotacje celowe
na likwidację
nieefektywnych
źródeł ciepła

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

Jednym z głównych długookresowych wyzwań polityki miejskiej jest zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa w wymiarze środowiskowym oraz odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju miasta z poszanowaniem przyrody. Kluczowe znaczenie ma ochrona środowiska. Silnie wybrzmiewają w niej, obok dążenia do zachowania dziedzictwa naturalnego, troska o przyszłość miasta i zapewnienie dobrych warunków życia kolejnym pokoleniom. Stan środowiska istotnie przekłada się na jakość życia mieszkańców – jest czynnikiem warunkującym m.in. stan zdrowia, możliwość wypoczynku i regeneracji, jakość przestrzeni publicznej. Do głównych wyzwań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem należą: rozwijanie terenów zieleni i działania na rzecz bioróżnorodności, adaptacja do zmian klimatu, gospodarka obiegu zamkniętego, ochrona powietrza, wody i gleby oraz edukacja ekologiczna i budowanie świadomości społecznej. Zagadnienia te obejmują wiele obszarów działań miasta, np. planowanie przestrzenne, transport, gospodarkę komunalną, politykę zdrowotną i społeczną, energetykę, turystykę. Te wzajemne powiązania sprawiają, że środowisko w istotny sposób oddziałuje na atrakcyjność Gdańska jako miejsca zamieszkania, pracy i spędzania czasu wolnego.

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Zielone Miasto:

- I.1. Bioróżnorodność i zazielenianie miasta
- I.2. Odporność na zmiany klimatu
- I.3. Gospodarka obiegu zamkniętego
- I.4. Czyste powietrze, woda, gleba
- I.5. Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki

POWIĄZANIE Z CELAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ONZ

Gdańsk na poziomie lokalnym wspiera wdrażanie Agendy 2030 ONZ i adaptuje Cele Zrównoważonego Rozwoju, które tworzą uniwersalną ramę do budowania sprawiedliwych, nowoczesnych i odpornych miast. Program Rozwoju Zielone Miasto powiązany jest przede wszystkim z celami:

POLITYKI, PROGRAMY I STRATEGIE REALIZOWANE W ZAKRESIE PROGRAMU ROZWOJU

Działania rozwojowe miasta wykraczają poza ramy przyjętych polityk, strategii, programów i innych dokumentów niższego rzędu, uchwalanych w obszarach, w których istniała potrzeba doprecyzowania priorytetów lub wzmocnienia koordynacji. Dokumenty te wpisują się w założenia Strategii Rozwoju Miasta i są możliwe do powiązania z przynajmniej jednym celem szczegółowym określonym w Programach Rozwoju. Odgrywają one przy tym przekrojącą rolę, systematyzując kierunki interwencji i stanowiąc odniesienie do dalszego planowania rozwoju.

W 2024 r. **Program Rozwoju Zielone Miasto** był realizowany przez następujące polityki/programy/strategie:

1. Program ochrony środowiska dla miasta Gdańska na lata 2021–2023 z perspektywą do roku 2025;
2. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w 2024 r.;
3. Plan adaptacji do zmian klimatu.

Poniższa tabela zawiera wykaz powiązań polityk, strategii lub programów z celami szczegółowymi Programu Rozwoju Wspólne Miasto. **Kolorem zielonym** oznaczone zostały powiązania bezpośrednie, gdy dokument określa działania przyczyniające się wprost do realizacji celu szczegółowego, a **kolorem niebieskim** – powiązania pośrednie, gdy wpływ jest szerszy, a dokument oddziałuje na różne obszary funkcjonowania miasta.

Polityki/programy/strategie realizujące cele szczegółowe

Lp.	Nazwa polityki/programu/strategii	I.1. Bioróżnorodność i zazielenie miasta	I.2. Odporność na zmiany klimatu	I.3. Gospodarka obiegu zamkniętego	I.4. Czyste powietrze, woda, gleba	I.5. Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki
1.	Program ochrony środowiska dla miasta Gdańska na lata 2021–2023 z perspektywą do roku 2025	✓	✓	✓	✓	✓
2.	Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Gdańska	✓	✓		✓	✓
3.	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w 2024 r.	✓		✓		✓
4.	Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Miasta Gdańska na lata 2014–2030		✓		✓	✓
5.	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030		✓		✓	✓
6.	Strategia Rozwoju Elektromobilności w Gdańsku do roku 2035		✓		✓	✓
7.	Strategiczny Program Transportowy Dzielnicy Południe w mieście Gdańsku		✓		✓	✓
8.	Aktualizacja Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska (STeR 2.0)				✓	
9.	Miejskie program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na lata 2022–2024			✓		✓

Poniżej znajdują się opisy programów/polityk/strategii, które mają bezpośredni wpływ na realizację celów szczegółowych Programu Rozwoju Zielone Miasto, wraz z efektami działań w 2024 r. Szeroki zakres miejskich dokumentów sprawia, że mogą one przekrojowo realizować także założenia pozostałych Programów Rozwoju.

1) *Program ochrony środowiska dla miasta Gdańska na lata 2021–2023 z perspektywą do roku 2025*

- **Akt prawny:** Uchwała nr XXXIX/1020/21 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 września 2021 r.
- **Okres obowiązywania:** 2021–2025
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - I.1. Bioróżnorodność i zazielenianie miasta
 - I.2. Odporność na zmiany klimatu
 - I.3. Gospodarka obiegu zamkniętego
 - I.4. Czyste powietrze, woda, gleba
 - I.5. Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki
- **Opis programu:** Program ochrony środowiska dla miasta Gdańska został sporządzony w celu realizacji polityki ochrony środowiska zbieżnej z najważniejszymi dokumentami strategicznymi i programowymi. Stanowi instrument zarządzania środowiskiem w mieście i integruje wszystkie działania z zakresu ochrony środowiska i przyrody na szczeblu miasta, odnosząc się do strategii ochrony środowiska przyjętych w dokumentach na szczeblu województwa i kraju. We wdrażaniu programu uczestniczą podmioty organizujące, realizujące i kontrolujące zadania, w tym instytucje finansujące. W dokumencie tym wyznaczono cele, kierunki, zadania i wskaźniki ich realizacji pokazujące oczekiwane kierunki zmian. Główne obszary interwencji to: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenie hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenie poważnymi awariami.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Na terenie Gdańska funkcjonował **automatyczny monitoring stanu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego**. Pomiary prowadzono w sześciu stacjach będących częścią sieci monitoringu regionalnego atmosfery **Fundacji ARMAG**. Pomiary z czterech stacji są udostępniane na mapie bieżących danych pomiarowych na portalu „Jakość Powietrza” Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ). W grudniu 2024 r. została otwarta zmodernizowana stacja AM3 (należąca do Fundacji ARMAG) przy ul. Wyzwolenia w Nowym Porcie. Od początku 2024 r., zgodnie z Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska uruchomił w Gdańsku stację monitoringu jakości powietrza. Została ona zlokalizowana w sąsiedztwie ulic o bardzo dużym natężeniu ruchu samochodów: w pobliżu skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej i al. Żołnierzy Wyklętych. Jest to tzw. stacja komunikacyjna, która bada oddziaływanie ruchu drogowego na jakość powietrza w mieście. Wyniki automatycznych pomiarów pyłu zawieszonego PM10 oraz tlenków azotu (NO, NOx, NO2) są dostępne na mapie bieżących danych pomiarowych portalu „Jakość Powietrza” GIOŚ.
- W związku ze skargami i apelami mieszkańców dotyczącymi działalności portu w zakresie przeładunku materiałów sypkich (zboża, węgiel) powołano zespół ds. współpracy w zakresie ograniczenia **uciążliwości powodowanych przez działalność prowadzoną na terenie Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A.** (Zarządzenie nr 2292/24 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 2 grudnia 2024 r.), który ma zadbać o ograniczenie uciążliwości powodowanych przez działalność prowadzoną na terenie Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A. Do zadań zespołu należą:
 - monitorowanie sytuacji w rejonie portu;
 - analiza i ocena skuteczności działań podejmowanych przez Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A. (dalej: zarząd portu) zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na tereny zamieszkałe oraz środowisko przyrodnicze;
 - inicjowanie wdrożenia działań innych niż proponowane przez zarząd portu;
 - wypracowanie sposobów transparentnej i bieżącej komunikacji dotyczącej działań obniżających negatywne oddziaływanie z terenu administrowanego przez zarząd portu;

- o wypracowanie skutecznego systemu monitoringu jakości powietrza na obszarze administrowanym przez zarząd portu.

Zespół spotyka się co najmniej raz w miesiącu, a powołano go na czas określony: do 31.12.2025 r. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele następujących jednostek: Urząd Miejski w Gdańsku, Fundacja ARMAG, Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego, Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Straż Miejska, Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A., Komenda Miejska Policji oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

- Wypełniając ustawowy obowiązek, prowadzono **ewidencję zbiorników bezodpływowych** i przydomowych oczyszczalni ścieków. Stan na koniec 2024 r. wynosił 1758 zbiorników i przydomowych oczyszczalni, co oznacza spadek w stosunku do 2023 r., kiedy to było ich 1820.
- W wyniku akcji „Zgłoś drzewo na pomnik przyrody” powołano siedem nowych pomników przyrody wskazanych przez mieszkańców Gdańska. Według stanu na koniec 2024 r. na terenie miasta znajdowało się 191 pomników przyrody, w tym: 148 pojedynczych drzew, 2 aleje, 29 grup drzew, 11 głązów i 1 pomnik powierzchniowy.
- Na bieżąco weryfikowano realizację nasadzeń rekompensujących wynikających z decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów. Przeprowadzono 53 oględziny w terenie, weryfikujące zachowanie żywotności po okresie 3-letniej opieki nad nasadzeniami. Oględziny dotyczyły 724 drzew oraz 742,5 m² krzewów. Przyjęto dokumentację potwierdzającą wykonanie nasadzeń zastępczych w liczbie 3109 szt. drzew oraz 464 m² krzewów.
- W marcu 2024 r. przeprowadzono akcję przenoszenia płazów związaną z ich okresowymi migracjami w terenach zurbanizowanych. Aby wytypować lokalizacje najbardziej intensywnej migracji, wykorzystano dane nagromadzone w latach poprzednich. Łącznie z czterech stanowisk przeniesiono 2322 płazy. Do akcji włączono wykonawcę wyłonionego w konkursie ofert, tj. Gdańskie Centrum Wolontariatu.
- W 50 punktach pomiarowych (34 na ciekach wodnych, 9 na zbiornikach wodnych oraz 7 na jeziorach) prowadzono monitoring jakości wód powierzchniowych, połączony z obliczeniem ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych z terenu Gdańska do Zatoki Gdańskiej.
- Usuwano azbest z terenu miasta. W 2024 r. masa usuniętych materiałów azbestowych w ramach dotacji wyniosła 30,77 ton, na co wydatkowano środki w wysokości 70 tys. zł. Podpisano 25 umów o dotacje.
- Prowadzono obserwacje 19 osuwisk – tj. terenów, na których występują ruchy masowe ziemi. W ramach obserwacji wykonano szczegółowy monitoring instrumentalny 5 aktywnych osuwisk na terenie Gdańska oraz ogólny monitoring obserwacyjny w postaci wizji w terenie 14 okresowo aktywnych osuwisk, które stanowią zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, budynków albo infrastruktury komunikacyjnej lub przesyłowej.
- W ramach działalności Straży Miejskiej:
 - o skontrolowano **1521 terenów i nieruchomości** pod kątem czystości i gospodarowania odpadami;
 - o sprawdzono **250 nieruchomości** pod kątem nielegalnego pozbywania się nieczystości ciekłych;
 - o skontrolowano **1928 instalacji grzewczych** w zakresie spalania odpadów;
 - o przeprowadzono 1040 zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz realizowano programy edukacyjne promujące postawy proekologiczne: „Postępowanie ze zwierzętami – uwaga dzięki zwierzęta w mieście”, „Ekologiczna klasa”, „Postępowanie ze zwierzętami – pies Marley”, „Strażnicy czystego powietrza – wiem, jak dbać o czyste powietrze”.

2) *Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w 2024 roku*

- **Akt prawny:** Uchwała nr LXXV/1917/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 21 marca 2024 r.
- **Okres obowiązywania:** 2024 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - I.1. Bioróżnorodność i zazielenianie miasta
 - I.3. Gospodarka obiegu zamkniętego
 - I.5. Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki
- **Opis programu:** Program ma zastosowanie w stosunku do bezdomnych zwierząt przebywających w granicach administracyjnych Gminy Miasta Gdańska, w tym w szczególności do bezdomnych psów i wolno żyjących kotów. Jego cele to:
 - o przeciwdziałanie bezdomności zwierząt;
 - o zapewnienie bezdomnym zwierzętom opieki;
 - o zapobieganie wzrostowi populacji bezdomnych zwierząt;
 - o edukacja społeczeństwa w zakresie opieki nad zwierzętami domowymi;
 - o promowanie właściwych postaw i zachowań wobec bezdomnych zwierząt.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Do schroniska dla bezdomnych zwierząt przyjęto 517 psów i 329 kotów (łącznie 846 zwierząt).
- Wydano właścicielom lub oddano do adopcji 777 zwierząt, w tym 531 psów oraz 246 kotów.
- Oznakowano w schronisku 934 zwierzęta, w tym 438 psów i 496 kotów.
- Wysterylizowano i wykastrowano 658 zwierząt.
- Zakupiono i wydano blisko 12,7 ton karmy dla kotów wolno żyjących.
- Rodzinom adopcyjnym wydano 100 voucherów na konsultacje behawioralne: 87 do behawiorysty specjalizującego się w psach i 13 do specjalisty od kotów.
- Osobom opiekującym się kotami na terenie gminy wydano 72 nowe domki dla kotów wolno żyjących.
- Zaczepowano 310 kotów wolno żyjących oraz właścicielskich.

3) *Plan adaptacji do zmian klimatu*

- **Akt prawny:** Uchwała nr XIII/249/19 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 sierpnia 2019 r.
- **Okres obowiązywania:** 2019–2030
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - I.1. Bioróżnorodność i zazielenianie miasta
 - I.2. Odporność na zmiany klimatu
 - I.4. Czyste powietrze, woda, gleba
 - I.5. Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki
- **Opis planu:** Plan adaptacji do zmian klimatu ma przygotować władze miasta i mieszkańców do świadomego i odpowiedzialnego reagowania na zmiany klimatu oraz wynikające z nich zagrożenia. Nadrzędne cele planu to: zapewnienie wysokiej jakości życia gdańszczan, podnoszenie poziomu ich wiedzy, świadomości i aktywności, organizacyjne i techniczne dostosowanie miasta do zmieniającego się klimatu. Zwiększyć ma się odporność Gdańska na występowanie: powodzi (nagłych/miejskich, od strony rzek, od strony morza), deszczy nawalnych, wyższych temperatur

maksymalnych, ekstremalnie niskiej temperatury powietrza, silnego i bardzo silnego wiatru, burz (w tym burz z gradem) oraz na wzrost poziomu morza.

Wizja adaptacji miasta do zmian klimatu do 2030 r. zakłada osiągnięcie zrównoważonego i akceptowanego społecznie rozwoju Gdańska dzięki optymalnemu wykorzystaniu posiadanych zasobów oraz walorów położenia miasta, zapewniających bezpieczeństwo w warunkach zmieniającego się klimatu.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Uwzględnianie uaktualnionych prognoz zmian klimatu w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta, którymi są:
 - Gdańska Polityka Wodna;
 - Gdańska Polityka Zieleni;
 - Plan Ogólny Gminy – dokument w fazie procedowania, znajdują się w nim kierunki związane z polityką przestrzenną Gdańska. Wyznaczone w planie strefy zieleni i rekreacji oraz strefy otwarte odzwierciedlają wizję systemu przyrodniczego miasta określoną w Gdańskiej Polityce Zieleni (GPZ) oraz budują podstawy do realizacji strategicznego celu rozwoju miasta „Zielone Miasto”. Ponadto strefy zieleni i rekreacji oraz strefy otwarte tworzą korytarze ekologiczne wyznaczone w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus (tzw. błękitno-zielone pasma), łączące większe i mniejsze kompleksy zieleni w spójną sieć błękitno-zielonej infrastruktury;
 - Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus wraz z dokumentem Gdańsk Programy Rozwoju 2030;
 - 13 planów uchwalonych w 2024 r., które bezpośrednio uwzględniają potrzebę kształtowania zielonej infrastruktury poprzez zabezpieczenie terenów na różne formy zieleni.
- Działania edukacyjne, promocyjne i informacyjne. W 2024 r. Gdańskie Wody Sp. z o.o. przeprowadziły 30 działań edukacyjnych mających na celu zwiększenie świadomości na temat zagospodarowania wód opadowych, postaw prośrodowiskowych, skutków zmian klimatycznych oraz metod adaptacji do tych zmian. Działania te obejmowały szeroki wachlarz wydarzeń: od konkursów, poprzez warsztaty, aż po międzynarodowe konferencje. Wśród nich szczególnie miejsce zajmowały praktyczne wizyty studyjne oraz działania edukacyjne w terenie, takie jak spacer po ogrodach deszczowych. Wydarzenia odbywały się przede wszystkim w Gdańsku, a ich odbiorcami były różnorodne grupy, w tym pracownicy administracji publicznej, wodociągowcy, urbaniści, architekci krajobrazu, mieszkańcy, dzieci, młodzież szkolna, studenci oraz nauczyciele akademicy. Łączna liczba odbiorców szacowana jest na blisko 6,5 tys. osób. Wydarzenia te obejmowały:
 - **sadzenie miejskiego mikrolasu** zorganizowane wraz ze stoiskiem edukacyjnym dotyczącym ochrony środowiska;
 - konferencje i debaty:
 - 22 III – konferencja „Woda dla pokoju. Dostępność i zanieczyszczenia”, w której wykład na temat polityki Gdańska wobec zmian klimatycznych wygłosił dyrektor ds. technicznych Wojciech Szpakowski,
 - 19–21 VI – ogólnopolska konferencja „Zielona Retencja”, mająca na celu omówienie najlepszych praktyk w zakresie zatrzymywania wód opadowych w miastach,
 - 4–6 IX – III Kongres Gospodarowania Wodami i Ochrony Przeciwpowodziowej, na którym zaprezentowano dwie prelekcje związane z zagospodarowaniem wód opadowych w Gdańsku;
 - wydarzenia studyjne i warsztaty:
 - wizyta studyjna przedstawicieli PGW Wody Polskie w gdańskich ogrodach deszczowych,
 - wizyta studyjna studentów Politechniki Gdańskiej oraz Rotterdam University of Applied Sciences w ramach projektu „CReating Resilient Cities”,

- wizyta studyjna, w ogrodach deszczowych, przedstawicieli MPWIK Lublin zapoznających się z rozwiązaniami stosowanymi w Gdańsku;
- prelekcje i warsztaty edukacyjne:
 - debata „Zarządzanie wodami opadowymi w mieście a adaptacja do zmian klimatu” na Samorządowym Kongresie Finansowym,
 - dwa spacer po ogrodach deszczowych w ramach akcji „Przeskocz Mukowiscydozę”, mające na celu edukację nt. znaczenia ogrodów deszczowych w miastach,
 - warsztaty w ramach Ogólnopolskiej Szkoły Gospodarki Wodnej dotyczące zagospodarowania wód opadowych w Gdańsku;
- działania z zakresu informacji i komunikacji:
 - 2 X – podcast na portalu gdansk.pl pt. „**Obronić Gdańsk przed powodzią**”, w którym omawiano działania miasta na rzecz ochrony przed skutkami zmian klimatu i zarządzania wodami opadowymi,
 - 23 X – sadzenie malw z mieszkańcami w ogrodzie deszczowym na Stogach, promujące ideę wspólnego działania na rzecz środowiska,
 - działania edukacyjne w ramach projektu edukacyjnego „**Klimat w szkołach Metropolii**”;
- targi, konkursy i inne wydarzenia:
 - 27–29 V – **Międzynarodowe Targi Maszyn i Urządzeń dla Wodociągów i Kanalizacji WOD-KAN**, na których przygotowano stoisko edukacyjne, aby szerzyć wiedzę na temat zarządzania wodami opadowymi,
 - 3–6 XII – mikołajkowy konkurs dotyczący obiektów retencyjnych, mający na celu zwiększenie świadomości o metodach zatrzymywania wody w miastach,
 - „**Miasto na detoksie**” – profil prowadzony przez Gdańską Infrastrukturę Wodociągowo-Kanalizacyjną (GIWK) dotyczący zagrożeń związanych z mikrozanieczyszczeniami, takimi jak mikroplastik i substancje niebezpieczne, których źródłem są produkty codziennego użytku i które mogą migrować z tych produktów do środowiska, a przy tym zaburzać proces oczyszczania ścieków i zagrażać zasobom wody pitnej,
 - „**Dlaczego sieci nie lubią śmieci?**” – 10. edycja konkursu skierowanego do uczniów szkół ponadpodstawowych z zakresu edukacji nt. niewyrzucania odpadów do toalet. Zadaniem konkursowym było stworzenie grafik do broszury edukacyjnej GIWK pn. „PrzeWODnik”. Grafiki miały nawiązywać tematycznie i merytorycznie do jej rozdziałów. Prace zdobywców pierwszego miejsca zostaną wykorzystane w finalnej wersji broszury, której premierę zaplanowano na 2025 r. Publikacja będzie stanowić materiał edukacyjny GIWK.
- Rozbudowa systemu transportu publicznego:
 - włączono do ruchu **10 autobusów zeroemisyjnych (wodorowych)** w ramach floty eksploatowanej przez spółkę Gdańskie Autobusy i Tramwaje;
 - wytyczono buspas na al. Grunwaldzkiej – od przystanku Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego do skrzyżowania z al. Żołnierzy Wyklętych;
 - wytyczono nowe przystanki autobusowe „Szczecińska” na ul. Kołobrzeskiej – u zbiegu Kołobrzeskiej i Szczecińskiej; w celu poprawy wymiany pasażerskiej przesunięto przystanki autobusowe „Przymorze SKM” bliżej peronu kolejowego, uruchomiono także nowy przystanek „Rondo Kuronia” na ul. Kartuskiej;
 - uruchomiono sezonową linię tramwajową nr 60 (Oliwa – Śródmieście SKM), obsługiwaną pojazdami historycznymi, oraz weekendową linię nocną nr N65 (Dworzec Główny – Kolbudy, pl. Kaszubski).

- Promocja transportu zrównoważonego i mobilności aktywnej:
 - kampania społeczna „**Rowerowy Maj**”;
 - kampania społeczna „Rowerem do pracy i szkoły – Kręć kilometry dla Gdańska”;
 - **Urban Mobility Flow** – konferencja poprzedzająca planowany w Gdańsku na 2025 r. Światowy Kongres Rowerowy Velo-city;
 - Rowerowa Szkoła;
 - publikacja artykułów przybliżających mieszkańcom tematykę ruchu pieszego, w tym jego znaczenie w tworzeniu zrównoważonej mobilności na terenie Gdańska – w prasie krajowej i lokalnej, na portalach regionalnych, w programach radiowych i telewizyjnych, w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej rowerowygdansk.pl.
- Rozbudowa infrastruktury rowerowej i ciągów pieszych:
 - dzięki różnym programom i źródłom finansowania w 2024 r. wybudowano 9,17 km oraz zmodernizowano 9 km chodników w przestrzeni publicznej Gdańska (tylko w ramach programu budowy i modernizacji chodników w Gdańsku wyremontowano i przebudowano łącznie 3,15 km);
 - wybudowano nowe przejścia dla pieszych:
 - przez ul. Podwale Grodzkie, na wysokości ul. Elżbietańskiej, wraz z chodnikami łącznikowymi do peronów tramwajowych,
 - przez ul. Rzeczypospolitej na przedłużeniu ul. Hynka, wraz z dojściami do peronów tramwajowych,
 - przez ul. Nową Wołkowyską, przy zjeździe na osiedle Królewskie Wzgórze,
 - przez ul. Jabłoniową na skrzyżowaniu z ul. Przywidzką (przejście z sygnalizacją);
 - działania w zakresie ruchu rowerowego:
 - budowa ciągów pieszo-rowerowych oraz dróg rowerowych o łącznej długości 6,4 km,
 - budowa parkingu rowerowego na 500 miejsc przy stacji kolejowej Gdańsk Wrzeszcz,
 - montaż 236 stojaków rowerowych w różnych lokalizacjach w ramach akcji „Zamów stojak”,
 - działalność na pełną skalę **Systemu Roweru Metropolitalnego Mevo** – na terenie Gdańska funkcjonowało 388 stacji rowerowych, 2226 rowerów, w tym 1669 ze wspomaganie elektrycznym oraz 557 tradycyjnych.
- Rozwój systemów monitoringu i ostrzegania:
 - w 2024 r. zmodernizowano stację AM3 (należącą do Fundacji ARMAG) w Gdańsku-Nowym Porcie przy ul. Wyzwolenia oraz uruchomiono stację monitoringu jakości powietrza w sąsiedztwie ulic o bardzo dużym natężeniu ruchu samochodów – w pobliżu skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z al. Żołnierzy Wyklętych;
 - w ramach montażu punktów monitoringu jakościowego i ilościowego wód w rejonie potoku Strzelniczka oraz zbiornika Świętokrzyska I w 2024 r. zakończono i odebrano roboty budowlane dla tych inwestycji;
 - realizowano projekt „**Gdański system monitorowania i prognozowania zagrożeń w wodach podziemnych**” (I, II, III etap prac) w części badawczej oraz inwestycyjnej, w ramach której opracowano projekt robót geologicznych na wykonanie sieci obserwacyjnej w Gdańsku-Śródmieściu. Przeprowadzone pomiary w piezometrach pozwolą na analizowanie (modelowanie) zachodzących w czasie zmian w środowisku gruntowo-wodnym w rejonie Śródmieścia oraz ujęcia wody „Lipce” w Gdańsku: wahania zwierciadła wody, przepływ wód podziemnych, ingresje wód słonych. Przystąpienie do realizacji III etapu projektu badawczego jest uzależnione od wykonania dodatkowej sieci obserwacyjnej w Gdańsku-Śródmieściu zgodnie z wytycznymi koncepcji opracowanej w I etapie prac badawczych. Planowane zakończenie zadania będzie możliwe po pozyskaniu prawa do terenu na prowadzenie robót

geologicznych oraz zatwierdzeniu projektu robót geologicznych przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.

- Zabezpieczenie budynków i obiektów (m.in. przebudowa ujęć wody, zabezpieczenie obiektów wodociągowych i kanalizacyjnych):
 - trwały przygotowania do projektowania w ramach zadania „Modernizacja systemu pomiaru jakości ścieków na bioreaktorach wraz z modernizacją układów AKPiA oraz sieci komunikacyjnych Oczyszczalni Ścieków Wschód”;
 - trwały przygotowanie do projektowania w ramach zadania „Modernizacja rozdzielni głównej (UW Osowa) niskiego napięcia – wymiana wyeksploatowanych transformatorów na stacjach T-1, T-3, T-16261 oraz agregatu prądotwórczego na ujęciu”;
 - zakończono opracowanie dokumentacji projektowej oraz prowadzono prace przygotowawcze do realizacji robót – likwidacji PŚ Zawisłe wraz z budową kolektora grawitacyjnego;
 - trwały prace projektowe do wybudowania drugiej nitki kolektora Motława;
 - trwały prace nad projektem budowlanym do wybudowania PŚ Stogi wraz z siecią;
 - trwały prace budowlane związane z przebudową magistrali pręgowskiej – odcinek gdański;
 - trwały prace nad projektem wykonawczym do przebudowy PŚ Motława;
 - trwały prace budowlane związane z budową magistrali Miałki Szlak;
 - trwały prace projektowe dla realizacji inwestycji Elektrowni PV na terenie oczyszczalni ścieków Gdańsk Wschód;
 - trwały prace nad projektem budowlanym do wybudowania PŚ Portowa;
 - trwały prace nad projektem budowlanym do przebudowy SUW Straszyn;
 - trwały prace projektowe do budowy drugiej nitki kolektora tłoczego z Wyspy Sobieszewskiej w kierunku OŚW;
 - w ramach przebudowy magistrali pręgowskiej (odcinek poza Gdańskiem) zakończono budowę magistrali w rejonie ul. Tęczowej w BielkóWKu oraz kontynuowano prace projektowe na pozostałej części magistrali;
 - kontynuowano prace projektowe nad przebudową szaf sterowniczych na Czarnym Dworze (6 szt. + sterownik w dyspozytorni);
 - w ramach umowy w formule „zaprojektuj i wybuduj” wykonano dokumentację projektową agregatu przy stacji transformatorowej T-2 na oczyszczalni Wschód oraz przystąpiono do prac budowlanych;
 - zmodernizowano pompownię wody Migowo;
 - w ramach prac związanych z usunięciem kolizji sieci wodno-kanalizacyjnej z kanalizacją deszczową w ulicach: Nowe Ogrody/Strzelecka, Tuwima, Lotników Polskich, Nakielska zakończono realizację dokumentacji projektowej w zakresie ul. Nowe Ogrody/Strzelecka i ul. Lotników Polskich, a od realizacji dokumentacji projektowej w ul. Tuwima i ul. Nakielskiej odstąpiono;
 - trwały prace projektowe nad przebudową PŚ Bysewo;
 - zakończono prace związane z usunięciem kolizji sieci wodociągowej z rowami i potokami przy ul. Równiej i ul. Modrej;
 - zamontowano agregat prądotwórczy na PS Motława mający na celu podniesienie poziomu zabezpieczenia energetycznego obiektu.
- Budowa systemu optymalizacji gospodarowania wodą pitną i ściekami sanitarnymi:
 - działania w ramach utrzymania stref ochronnych ujęć wody, w tym analizy ryzyka:

- kontynuacja prac badawczych w zakresie opracowania analizy ryzyka (I etap prac) i projektu strefy ochronnej dla ujęcia wód podziemnych „Czarny Dwór” i „Zaspa” wraz z wnioskiem o ustanowienie strefy ochronnej dla ww. ujęcia (II etap prac) – sporządzona analiza ryzyka pozwoli na weryfikację granicy obowiązującej strefy ochronnej ujęć Tarasu Nadmorskiego oraz warunków jej użytkowania;
 - wykonanie nowych piezometrów:
 - zrealizowano piezometry na UW Czarny Dwór – 4 szt. (rejon ul. Uczniowskiej),
 - przygotowano dokumentację geologiczną dla piezometrów Dolina Radości, Osowa i Śródmieście;
 - budowa systemu optymalizacji gospodarowania wodą pitną w mieście – prowadzenie monitoringu osłonowego ujęć wód podziemnych na obszarze Gdańska polegającego na:
 - prowadzeniu cyklicznego monitoringu wód podziemnych w rejonach ujęć komunalnych Gdańska wraz z rekomendacjami do prowadzenia dalszych badań,
 - interpretacji wyników obserwacji monitoringowych stanu chemicznego i ilościowego ujmowanych wód zawierającej odniesienie do wyników badań przeprowadzonych w latach wcześniejszych,
 - opracowaniu wytycznych do zakresu i częstotliwości dalszych obserwacji monitoringowych.
- **Remediacja Szańca Zachodniego** – w 2024 r. wymieniono skażone substancjami ropopochodnymi grunty o powierzchni 4,6 ha. Wymiana zanieczyszczonego gruntu była konieczna, by móc docelowo zagospodarować teren Szańca na użytek mieszkańców Gdańska i stworzyć w kolejnych latach park z nowymi nasadzeniami i teren rekreacyjny.
- Budowa systemu rozwiązań dla zapewnienia komfortu termicznego mieszkańców:
 - postawiono fontannę wodną na skwerze przy parku Brzeźnieńskim – zadanie z Budżetu Obywatelskiego (BO) 2021;
 - wybudowano 14 nowych źródeł ulicznych wraz z przyłączami;
 - we wszystkie weekendy lipca i sierpnia w parku Oruńskim udostępniono saturator z darmową wodą pitną, urządzenie było ponadto wynajmowane innym podmiotom na organizowane przez nie wydarzenia miejskie;
 - rozstawiono zamgławiacze w następujących lokalizacjach: skwer Bajki, Forum Gdańsk, Centrum Hevelianum, Wyspa Sobieszewska, park Oruński, skwer Świętopełka, Targ Rybny, Stogi – plaża, Gdański Ogród Zoologiczny; ponadto w upalne dni lipca i sierpnia na wydarzeniach miejskich, którym towarzyszył saturator z wodą pitną, udostępniano zamgławiacze mobilne.
- Błękitno-zielona infrastruktura (BZI):
 - dużą uwagę przykładą się do zwiększania mikroretencji – zwiększania zielonej infrastruktury miasta poprzez tworzenie łąk miejskich, ogrodów deszczowych i innych form zieleni retencyjnej. **W roku 2024 powstało 8 nowych miejskich obiektów małej retencji** (ogrodów deszczowych i niecek retencyjnych) o łącznej pojemności ponad 148 m³. Łącznie w 2024 r. w Gdańsku na gruntach gminnych zewidencjonowano 98 obiektów zieleni retencyjnej o pojemności retencyjnej 31,7 tys. m³ (w tym ogrody deszczowe i niecki trawiaste);
 - w 2024 r. powstały różnorodne formy zieleni retencyjnej: wypustki uliczne przy ul. Żuławskiej, retencja wynikająca z rozbruków powierzchni uszczelnionej przy al. Grunwaldzkiej oraz typowe już dla Gdańska niecki trawiaste (ul. Kołodzieja, Łągiewniki) i ogrody deszczowe (ul. Narzędziowców, Lecha Kaczyńskiego/Jagiellońska, Stankiewiczza);
 - **Multipark Morena** (BO 2023) – nasadzono 240 krzewów i 33 szt. pnączy, wykonano nasadzenia na ogólnodostępnym terenie wybiegu dla psów przy ul. Aleksandra Dulina;

- **Suchy Potok** (BO 2018–2021, etap I: „Zieleń urządzona z małą architekturą, placem zabaw w miejscu rekreacji i spotkań mieszkańców przy ul. Srebrnej”) – na powierzchni 162 m² nasadzono 2035 szt. krzewów i bylin;
- **Park Uphagenów** – w ramach zadania „Dofinansowanie budowy Parku Uphagenów” z zakresu inicjatyw lokalnych rad dzielnic w 2024 r. nasadzono 1142 drzewa i krzewy;
- **Sobótkowa Polana** (BO 2020–2022) – nasadzono 48 drzew w ramach tworzenia leśnego placu zabaw, strefy relaksu i tańca na wolnym powietrzu;
- budowa placu zabaw w rejonie zbiornika Jabłoniowa (BO 2020) – nasadzono 132 szt. drzew i krzewów;
- zagospodarowanie rekreacyjne wzgórza widokowego Suchanino z otwarciem punktu widokowego (BO 2021 „Spojrzenie na Gdańsk”) – nasadzono 464 szt. drzew i krzewów.
- **Program rozszczelnienia nawierzchni w pasach drogowych** – w 2024 r. wykonano rozbruki dla Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania przy al. Grunwaldzkiej, polegające na ułożeniu obrzeży trawnikowych, obsadzeniu rabat retencyjnych oraz rozszczelnieniu nawierzchni utwardzonej i wykonaniu nasadzeń drzew przy rondzie im. Anny Piaseckiej.
- **Rozwój systemu kanalizacji burzowej i odwodnieniowej miasta** – Zrównoważone Systemy Gospodarowania Wodami Opadowymi w Gdańsku. W 2024 r. zakończono:
 - przebudowę układu odwodnieniowego na terenie po byłych Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego (ZNTK) w Gdańsku;
 - prace projektowe na budowę kładki nad Potokiem Oliwskim między parkiem miejskim a budynkiem przy ul. Pomorskiej 94;
 - budowę kanalizacji deszczowej wraz ze szczelnym zbiornikiem retencyjno-odparowującym przy ul. Ostrzyckiej w Gdańsku.
- **Odtwarzanie zniszczonych odcinków wydm i wałów przeciwsztormowych, podniesienie i rozbudowa wałów przeciwsztormowych i przeciwpowodziowych**, zabezpieczenie brzegów narażonych na wpływ falowania. Urząd Morski w Gdyni wykonał sztuczne zasilenie brzegu w Gdańsku-Stogach na odcinku km 60,160–60,500 (w tym odtworzenie wydmy na odcinku km 60,160–60,420) – wyrefulowano łącznie ok. 15 tys. m³ piasku.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU

Cel szczegółowy I.1. Bioróżnorodność i zazielenianie miasta

- W 2024 r. trwały prace nad przyjęciem **Gdańskiej Karty dla Drzew**, które nastąpiło na początku 2025 r. Karta ta stanowi fundament zrównoważonej polityki zieleni w mieście; jej głównym założeniem jest zwiększenie ochrony drzew rosnących na terenie miasta, przede wszystkim dzięki wprowadzeniu standardów ochrony, pielęgnacji oraz diagnostyki drzew, a także kompleksowej inwentaryzacji drzewostanu.
- W IV kwartale 2024 r. zrealizowano projekt przygotowania i wdrożenia aplikacji mobilnej do inwentaryzacji oraz diagnostyki drzew. Aplikacja, synchronizująca dane z platformą GeoGdańsk, służy wsparciu pracowników merytorycznych w zakresie zarządzania zadrzewieniem miejskim. Tym samym rozpoczęto inwentaryzację drzew z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi informatycznych. W systemie jest już ponad 2 tys. drzew. Docelowo wszystkie miejskie jednostki będą pracować w spójnym systemie zarządzania zielenią. Planowane jest roczne znakowanie 5 tys. drzew specjalnymi tabliczkami, tzw. **arbotagami**.
- W 2024 r. **jednostki i spółki miejskie zasadziły 10 424 drzewa** (z czego 3109 to nasadzenia zastępcze), a usunęły 1658. Najczęściej sadzono lipę, klon, jarząb, dąb, kasztanowiec. Usunięte obiekty to głównie drzewa martwe, zamierające lub wywroty. Wycięto m.in. 248 takich drzew w parkach/zieleńcach, 329 na cmentarzach i 498 w pasach drogowych. Ponadto 461 drzew zostało usuniętych w związku z realizacją inwestycji miejskich. Wśród zlikwidowanych drzew przeważały (w ok. 80%) te o obwodzie pnia do 100 cm (mierzonym na wys. 130 cm).

Liczba drzew zasadzonych według wybranych jednostek:

- Gdański Zarząd Dróg i Zieleni – 769 obiektów w pasach drogowych, parkach i zieleńcach, a także dodatkowo 4,5 tys. drzew w dwóch akcjach:
 - **Fundacja One More Tree:** 25 III na Górkach Zachodnich odbyła się kolejna akcja sadzenia drzew (tym razem we współpracy z miastem Gdańsk i przy wsparciu Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni), podczas której posadzono 2 tys. dębów, wykorzystując sadzonki kontenerowe – z zakrytym systemem korzeniowym, aby zwiększyć ich szanse na przetrwanie,
 - 3. finał edycji akcji „Wyczesany Las”: na Zaspie zasadzono 2,5 tys. dębów szypułkowych sfinansowanych przez agencję kreatywną A Studio (we współpracy z GZDiZ), która przygotowała i sprzedawała jako zieloną cegielkę kalendarz ze zdjęciami śmieci, zebranych w lesie i artystycznie sfotografowanych (w sumie podczas trzech edycji akcji zasadzono ponad 7 tys. drzew);
- Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. – 1429 drzew, w tym 1348 zasadzonych w trzech mikrolasach;
- Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska – 731 drzewa w ramach realizacji inwestycji (m.in. drogowych, oświatowych, na terenach rekreacyjnych, związanych z BO);
- TBS Motława – 78 drzew;
- Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – 46 drzew;
- Gdańskie Nieruchomości – 44 drzewa.
- Wykonano nasadzenia w pasach drogowych i na terenach zieleni – kontynuowano działania studialne, projektowe i wdrożeniowe pozwalające na zwiększenie liczby nasadzeń zieleni wysokiego, średniego i niskiego piętra w ramach projektu mającego na celu zwiększenie różnorodności biologicznej na terenie miasta, ochronę nasadzeń drzew, zwiększenie retencji wodnej.
- **„Miejskie mikrolasy”** – projekt ten ma na celu tworzenie niewielkich, gęsto zalesionych obszarów w mieście, które przyczyniają się do zwiększenia bioróżnorodności, poprawy jakości powietrza oraz zazieleniania przestrzeni miejskiej. Sadzenie rodzimych gatunków drzew i krzewów w dużym zagęszczeniu pozwala na szybki wzrost i samoregulację ekosystemu. W projekcie wykorzystuje się kompost produkowany z bioodpadów segregowanych przez mieszkańców, co dodatkowo wspiera zrównoważony rozwój i promuje ekologiczne praktyki w mieście. Tylko w 2024 r. powstały trzy nowe mikrolasy: na Pieckach-Migowie, w okolicy zbiornika Platynowa na Oruni Górnej oraz przy ul. Srebrnej 9. Łącznie zajmują one 600 m². Razem z ponad 600 mieszkańcami posadzono w nich przeszło 1,8 tys. drzew i krzewów. Łącznie w Gdańsku jest już siedem mikrolasów.
- **W ramach zakładania parków kieszonkowych i skwerów** utworzono park kieszonkowy przy ul. Bora Komorowskiego i skwer przy ul. Jagiellońskiej.
- W 2024 r. jednostki i spółki miejskie zasadziły 18 051 krzewów (z czego 1198 to nasadzenia zastępcze), z czego najwięcej stanowiło zieleń towarzyszącą prowadzonym inwestycjom (7151 szt.) oraz przewidzianą w projektach BO (3000 szt.). Posadzono ponadto 1954 krzewy jako planowe nasadzenia związane z zazielenianiem przestrzeni miejskiej oraz 1402 z inicjatywy rad dzielnic. Usunięto krzewy z łącznej powierzchni 3831 m² – w zdecydowanej większości z powodu realizacji inwestycji.
- Weryfikowane były przyczyny usunięcia drzew i krzewów w postępowaniach o wydanie zezwolenia na usunięcie zieleni. Wydział Środowiska wydał zgody na usunięcie 1835 drzew i 2063 m² krzewów oraz nałożył obowiązek realizacji nasadzeń zastępczych w liczbie 3468 drzew i 1990 m² krzewów. Za usunięcie zieleni naliczono opłaty w łącznej wysokości 795 tys. zł.
- **W ramach ochrony dojrzałego zadrzewienia w mieście w 2024 r.** przeprowadzono:
 - zabiegi związane z **usunięciem jemioli** – w ramach BO oraz środków Rady Dzielnic Oliwa **oczyszczono 262 drzewa** przydrożne oraz w parkach i zieleńcach przy ul. Polanki, ponadto na Przymorzu Małym, w Gdańsku-Południe – w parku Oruńskim, na Wale Kanału Raduni i in.;
 - mulczowanie powierzchni (rozrzucanie rozdrobnionej materii roślinnej na glebę w postaci luźnej wierzchniej warstwy) w rzucie koron drzew w parku Oliwskim oraz zastosowano

preparaty poprawiające strukturę gleby wokół młodych nasadzeń, wspierających udatność nasadzeń;

- o badania specjalistyczne drzew tworzących Wielką Aleję Lipową – w celu zapewnienia bezpieczeństwa w ich otoczeniu oraz ochrony cennych, historycznych drzew, a także wspierania bioróżnorodności (zob. <https://gzdziz.gda.pl/aktualnosci/konieczne-prace-w-wielkiej-alei-lipowej,a,7187>);
- o systemową ochronę najcenniejszych drzew w parku Oruńskim dzięki osiatkowaniu utrudniającemu obgryzanie pni drzew przez bobry.

Więcej informacji na temat prac dotyczących Wielkiej Alei Lipowej można znaleźć na stronie [Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni](#).

- **Przegląd pomników przyrody** z terenu Miasta Gdańska, wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i konserwatorskich, wykonanie ekspertyzy zdrowotnej i opinii dendrologicznej oraz testów obciążeniowych dla wytypowanych drzew. W 2024 r. zlecono:
 - o na podstawie wizji terenowych i stwierdzeniu złego stanu zdrowotno-technicznego – wykonanie za pomocą tomografu komputerowego diagnostyki pni pięciu pomników przyrody o numerach: 125, 535 (egzemplarz dwupniowy), 551, 754/1 i 754/2 (egzemplarze wielopniowe) z terenu miasta Gdańska – koszt 18 204,00 zł brutto;
 - o wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych dla pomników przyrody z terenu miasta Gdańska – koszt 52 704,00 zł brutto; pielęgnacją objęto 23 drzewa w najgorszym stanie zdrowotno-technicznym na podstawie przeglądu z 2023 r. oraz pomnik nr 535 na podstawie wskazań po tomografie z 2024 r.;
 - o wykonanie zabiegów zapewniających bezpieczeństwo powszechne pomnikom przyrody nr 754/1 i 754/2, tj. topolom białym przy Domu Zdrojowym – koszt 18 144,00 zł brutto; wykonano na podstawie wskazań po tomografie z 2024 r.;
 - o weryfikację stanu zdrowotnego i walorów przyrodniczych 39 drzew kandydatów na pomniki przyrody z terenu gminy miasta Gdańska – koszt 61 008,00 zł brutto.
- Pozostawiono jako świadka pomnika przyrody nr 28-2022 – leszczyny tureckiej z parku im. Steffensów; drzewo wyróciło się pod wpływem silnego wiatru.
- Z 11 drzew z terenu gminy miasta Gdańska zdjęto ochronę pomnikową – zgodnie z Uchwałą nr III/18/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 6 czerwca 2024 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody z drzew uznanych za pomniki przyrody. Ujęte w uchwale drzewa, według wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do ww. uchwały, były interwencyjnie usuwane z uwagi na zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego oraz ze względów sanitarnych i z powodu bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których przedmiotowe pomniki przyrody zostały ustanowione.
- **Zazielenianie terenów parkingowych** – w celu zwiększenia ilości terenów zielonych na przestrzeniach utwardzonych Portu Lotniczego Gdańsk podjęto prace projektowe dotyczące zazieleniania parkingów (we współpracy z operatorem przestrzeni parkingowych).
- Przeprowadzono **inwentaryzację przyrodniczą oraz dendrologiczną** na terenach zlokalizowanych przy ul. mjr. Henryka Sucharskiego. Na obszarze Portu Gdańsk wykonano wycinkę (wiatrołomów), zabiegi pielęgnacyjne drzew i krzewów oraz nasadzenia drzew w lokalizacjach: ul. Na Zaspę, ul. mjr. H. Sucharskiego, ul. Ku Ujściu. Zrealizowano nasadzenia roślinności na terenie Nowego Portu (wzdłuż ul. Wyzwolenia, na obszarze Zespołu Szkół Morskich, przy pl. Przyjaciół) oraz na obszarze Przeróbki (przy ul. Siennickiej).
- Sprawdzono wykonanie warunku realizacji nasadzeń rekompensujących wynikających z decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów – przeprowadzono 53 wizje terenowe weryfikujące zachowanie żywotności po okresie 3-letniej opieki nad nasadzeniami. **Ogledziny dotyczyły 724 drzew oraz 742,5 m² krzewów.** Przyjęto dokumentację potwierdzającą wykonanie nasadzeń zastępczych **3109 szt. drzew oraz 464 m² krzewów.**
- Weryfikowano przyczyny usunięcia drzew i krzewów w postępowaniach o wydanie zezwolenia na usunięcie zieleni, w ramach których Wydział Środowiska / Wydział Ekologii i Energetyki UMG wydał zezwolenia na usunięcie 1835 drzew oraz 2063 m² krzewów i nałożył obowiązek realizacji

nasadzeń zastępczych – 3468 szt. drzew i 1990 m² krzewów. Za usunięcie zieleni naliczono opłaty w wysokości 794 855,00 zł. Przyjęto 470 zgłoszeń zamiaru usunięcia drzewa przez osobę fizyczną na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz 126 zgłoszeń drzew stanowiących złom lub wywrot.

- Ograniczono koszenie trawy przy nowych nasadzeniach drzew oraz zwiększono liczbę miejsc użytkowanych ekstensywnie, ze stopniową przemianą roślinności w półnaturalne łąki nazywane „łakami miejskimi”, i miejsc koszonych z mniejszą częstotliwością w celu wsparcia naturalnych procesów regeneracyjnych i tworzenia przyjaznych siedlisk dla różnych gatunków roślin i zwierząt.
- Kontynuowano program „**Strefa dla jeża**” polegający na pozostawianiu w wybranych zieleńcach i parkach opadłych liści oraz niedokosów, w których mogą zimować jeże oraz inne drobne zwierzęta.
- Kontynuowano projekt „**Nie Chlebem**” mający na celu zmianę niewłaściwych zachowań w dokarmianiu ptactwa zimą. Oprócz rozpowszechniania treści edukacyjnych dotyczących właściwego dokarmiania ptactwa wodnego przy zbiornikach działania polegały na napełnianiu ziarnem „kaczkomatów”.
- „**Gdańskie motylówki**” – projekt polegający na sadzeniu krzewów miododajnych wabiących motyle oraz inne owady, takie jak pszczoły czy trzmiele. W ramach tworzenia przestrzeni przyjaznych motyloom i innym zapylaczom utworzony został Ogród Motyli w parku Południowym.
- Na terenie zoo zostały rozwieszone budki dla nietoperzy (15 szt.) oraz budki lęgowe dla ptaków (72 szt.).
- W marcu i kwietniu 2024 r. przeprowadzono **akcję przenoszenia płazów** wynikającą z ich okresowych migracji w terenach zurbanizowanych. Wykorzystano gromadzone w poprzednich latach dane w celu wytypowania lokalizacji najbardziej intensywnej migracji. Łącznie z czterech stanowisk przeniesiono 2322 płazy. Na terenie zoo zainstalowano płotki herpetologiczne, zabezpieczające migrujące żaby, ropuchy i traszki przed rozjechaniem przez samochody. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w drodze decyzji określił warunki realizacji zadania. Do akcji włączono wykonawcę wyłonionego w konkursie ofert, tj. Gdańskie Centrum Wolontariatu.
- Przeprowadzono działania proekologiczne, w tym tworzone zielone enklawy sprzyjające drobnym zwierzętom poprzez **ograniczenie grabienia liści** na wybranych obszarach i **stawianie domków dla owadów pożytecznych w ramach projektu „Gdańsk pomaga pszczołom”**. Podejmowane działania uwzględniały cykl życia zwierząt zamieszkujących miejskie tereny zielone, np. ograniczono koszenie podczas migracji płazów.
- Kontynuowano działania z zakresu typowania terenów o potencjale do ustanowienia użytkiem ekologicznym. Wydział Ekologii i Energetyki UMG przygotował dokumentację poprzedzającą ustanowienie użytku ekologicznego Źródłiska Potoku Olińskiego.
- Przygotowano dokumentację uzupełniającą, pozyskiwano inwentaryzacje przyrodnicze, prowadzono obserwacje terenu, zaciągano opinie innych wydziałów i jednostek oraz opinie RDOŚ dla terenów o roboczych nazwach proponowanych użytków ekologicznych: Jaśkowe Bluszcze, Bastion św. Gertrudy, Wróbla Staw.
- Nawiązano współpracę z Politechniką Gdańską i Uniwersytetem w Gent w ramach projektu **Horyzont Europa – PLAN B**: „Droga ku zaadresowaniu negatywnego wpływu zanieczyszczenia światłem sztucznym i hałasem na lądową różnorodność biologiczną i ekosystemy”.
- Uczestniczono w konsultacjach z udziałem samorządów zrzeszonych w Obszarze Metropolitalnym Gdańsk-Sopot-Gdynia w sprawie utworzenia lasów społecznych na terenie Nadleśnictwa Gdańsk oraz rezerwatu przyrody na terenie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Brano czynny udział w konsultowaniu projektu planu urządzenia lasu oraz sprawowano nadzór nad gospodarką leśną w lasach stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych.
- Tereny zielone to także cmentarze. W 2024 r. zakończono roboty budowlane związane z powiększeniem cmentarza przy ul. Kępnej. **Liczba grobów zwiększyła się o 2,2 tys.** Wartość inwestycji wyniosła prawie 6,5 mln zł.
- Trwały prace związane z opracowywaniem dokumentacji projektowej na rozbudowę cmentarzy Srebrzysko, Salvator Nowy i Garnizonowy.

- **Zawarto umowy na budowę kolumbariów** na Cmentarzu Centralnym „Srebrzysko” i cmentarzu Oliwskim. Kolumbaria będą budowane na podstawie umowy w trybie partnerstwa publiczno-prywatnego na ich zaprojektowanie, sfinansowanie, wybudowanie oraz eksploatację. W ramach umowy ma zostać wybudowanych łącznie 2956 nisz, w tym 2800 na cmentarzu Srebrzysko oraz 156 na cmentarzu Oliwskim.
- Zorganizowano konkurs realizacyjny na koncepcję zagospodarowania ulicy Długie Ogrody jako przedłużenie Drogi Królewskiej z odtworzeniem alei drzew.

Cel szczegółowy I.2. Odporność na zmiany klimatu

- **Przygotowanie i opracowanie aktualizacji Planu Adaptacji Miasta Gdańska do zmian klimatu do roku 2030 (MPA)** wraz z ewaluacją. W 2024 r. trwały prace przygotowawcze związane z opracowywaniem dokumentu, a 10 X w formule online odbyło się spotkanie interesariuszy MPA, którego celem było przedstawienie ogólnych założeń planu oraz obowiązków wynikających z jego uchwalenia. MPA zostanie jeszcze uzupełniony o koncepcję zagospodarowania wód opadowych i roztopowych oraz koncepcję zazieleniania miasta, które powinny być ze sobą spójne.
- Przystąpienie Gminy Miasta Gdańsk do konsorcjum realizującego **projekt LIFE COOLCITY** „Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania BZI miast w procesie adaptacji do zmian klimatu”, w ramach Programu LIFE finansowanego z funduszy Unii Europejskiej za pośrednictwem Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska. W projekcie tworzone są narzędzia, które będą efektywnym wsparciem rozwoju BZI w mieście poprzez:
 - rozpoznanie stanu pięciu czynników budujących potencjał adaptacyjny miasta;
 - diagnozę i analizę zróżnicowania przestrzennego oraz dynamiki zmian stanu środowiska miejskiego;
 - rekomendacje działań z zakresu BZI w mieście.
- **Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody oraz budowa sieci wodociągowych na terenach bez miejskiej sieci wodociągowej:**
 - kontynuowano prace projektowe dotyczące modernizacji stacji uzdatniania wody Straszyn;
 - zakończono prace projektowe dotyczące budowy sieci wodociągowej w ul. Grzybowej, Czaplewskiej i Żukowskiej oraz ogłoszono postępowanie na wybór wykonawcy robót dla tego zadania. Kontynuowano prace projektowe dotyczące budowy sieci wodociągowej w rejonie ul. Sztutowskiej;
 - wybudowano sieć wodociągową w ul. Wolińskiej na długości ok. 219 m;
 - realizowano roboty budowlane związane z budową sieci wodociągowej w ul. Modrej.
- **Rozbudowa systemu monitorowania jakości i ilości zasobów wodnych oraz wody ujmowanej:**
 - wybudowano (odwiercono) dodatkowe cztery piezometry obserwacyjne w strefie ujęć wody Czarny Dwór i Zaspą (w dzielnicy Letnica), które umożliwią prowadzenie dodatkowych obserwacji zasobów wód podziemnych, a tym samym umożliwią zabezpieczenie ujęć przed negatywnymi zmianami;
 - kontynuowano prace projektowe dla dodatkowych czterech piezometrów w strefie ochronnej ujęcia wody „Osowa” oraz dwóch piezometrów w strefie ujęcia wody „Dolina Radości”;
 - kontynuowano prowadzenie monitoringu wód podziemnych na obszarze Gdańska. Stan chemiczny wód jest monitorowany w 133 studniach na terenie komunalnych ujęć wody oraz w 264 otworach obserwacyjnych (piezometrach) zlokalizowanych w granicach wyznaczonych stref ochronnych ujęć oraz w rejonie oczyszczalni ścieków Gdańsk-Wschód. Uzyskane wyniki opróbowania wód podziemnych w wytypowanych punktach ujęć zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę, zlokalizowanych na terenie Gdańska, potwierdziły dobry stan jakościowy wód ujmowanych przez większość ujęć komunalnych. W niektórych obszarach – w rejonie stref ochronnych ujęć wody Czarny Dwór, Zaspą i Lipce – potwierdzono występowanie historycznych zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego. Analiza wyników daje

możliwość wczesnego reagowania na pojawiające się zagrożenia oraz kontroli zidentyfikowanych zanieczyszczeń.

- **Zwiększenie bezpieczeństwa zasilania w wodę poprzez budowę magistral wodociągowych oraz modernizację istniejących obiektów:**
 - kontynuowano roboty budowlane związane z przebudową pompowni wody Polanki oraz pompowni wody Migowo;
 - rozpoczęto prace projektowe dotyczące budowy pompowni wody na terenie nieczynnego ujęcia wody Sobieszewo oraz pompowni sieciowej na stacji uzdatniania wody Osowa;
 - rozpoczęto roboty budowlane związane z budową magistrali wodociągowej Miałki Szlak – Zagroble o długości ok. 6,6 km w celu zwiększenia bezpieczeństwa i poprawy warunków zasilania Wyspy Sobieszewskiej oraz rozbudowy sieci na terenach dotychczas nieuzbrojonych w sieć wodociągową;
 - zakupiono działki stanowiące rezerwę terenową dla perspektywicznego ujęcia wody na górnym tarasie w dzielnicy Kokoszki oraz działkę pod perspektywiczną rozbudowę ujęcia wody Osowa.
- **Awaryjne zasilanie energetyczne kluczowych obiektów:**
 - kontynuowano prace projektowe dotyczące modernizacji układu zasilania energetycznego oraz układu AKP na terenie ujęcia wody Czarny Dwór;
 - przygotowano założenia projektowe dla modernizacji zasilania ujęcia wody Osowa (modernizacja rozdzielni głównej niskiego napięcia oraz wymiana wyeksploatowanych transformatorów i agregatu prądotwórczego na ujęciu).
- **Zinwentaryzowanie istniejących obiektów ze względu na udzielone pozwolenia wodnoprawne** – jako zbiorniki retencyjne zakwalifikowano dodatkowo trzy obiekty na kanałach Warzywód i K, jednocześnie kwalifikując staw Cyganka do kategorii innych obiektów (stawy).
- Kontynuacja prac nad opracowywaniem dokumentacji projektowych zbiornika Kartuska, zbiornika Wileńska II na Potoku Królewskim oraz zbiornika M2 (Starogardzka) na Potoku Maćkowym.
- Wykonanie przelewów awaryjnych do istniejącej niecki przy zbiorniku nr 2 na Potoku Oliwskim (rozpoczęcie procedury odbiorowej).
- Rozpoczęcie procesu przygotowywania do uruchomienia prac związanych z przebudową pompowni Płonia Mała i Zawodzie na polderze Rudniki.
- Działania związane ze **zwiększaniem mikroretencji** – zielonej infrastruktury miasta – poprzez tworzenie łąk miejskich, ogrodów deszczowych i innych form zieleni retencyjnej. W 2024 r. powstało osiem nowych miejskich obiektów małej retencji (ogrodów deszczowych i niecek retencyjnych) o łącznej pojemności ponad 148 m³. Łącznie do końca roku w Gdańsku na gruntach gminnych zewidencjonowano **98 obiektów zieleni retencyjnej o pojemności retencyjnej 31,7 tys. m³** (w tym ogrody deszczowe i niecki trawiaste). Powstały również różnorodne formy zieleni retencyjnej: wypustki uliczne przy ul. Żuławskiej, retencja wynikająca z rozbruków powierzchni uszczelnionej przy al. Grunwaldzkiej oraz typowe już dla Gdańska niecki trawiaste (ul. Kołodzieja, Łagiewniki) i ogrody deszczowe (ul. Narzędziowców, Lecha Kaczyńskiego/Jagiellońska i Stankiewicza).
- Kontynuacja bieżącego **monitoringu sytuacji hydrologicznej** za pomocą narzędzi: sieć 24 deszczomierzy, 2 stacje meteorologiczne oraz ponad 80 stacji pomiarów poziomu wody na zbiornikach, ciekach i kanalizacji deszczowej.
- Powstanie czterech **ogrodów deszczowych** na terenie Portu Czystej Energii. Ich zadaniem jest retencja wody opadowej z pobliskich terenów zielonych, chodników i parkingów. Zasadzona w nich roślinność hydrofitowa umożliwia naturalne oczyszczanie zanieczyszczeń, jak również zwiększa bioróżnorodność terenu. Dodatkowo wody opadowe z dachów obiektów Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Gdańsku zbierane są do podziemnego zbiornika, a następnie wykorzystywane do podlewania terenów zielonych i w części procesów technologicznych.

- **Gdańskie Łąki Miejskie** – zwiększanie liczby miejsc użytkowanych ekstensywnie, ze stopniową przemianą roślinności w półnaturalne łąki nazywane „łakami miejskimi”, i miejsc koszonych z mniejszą częstotliwością. Działania te przyczyniają się do zwiększenia efektywności retencji wody, obniżenia temperatury i poprawy mikroklimatu w przestrzeniach miejskich.
- **Rozbruki pod rabaty retencyjne** – sukcesywne zwiększanie ilości zieleni retencyjnej w pasach drogowych poprzez wykonywanie rozbruków i nasadzeń rabat retencyjnych w pasach drogowych – rozbruki wykonano m.in. przy rondzie im. A. Piaseckiej na Chełmie oraz wzdłuż al. Grunwaldzkiej we Wrzeszczu Górnym.
- Kontynuacja strategii kształtowania miejskich przestrzeni zieleni w sposób bardziej naturalny, wspierający adaptację miasta do zmian klimatu i zwiększający bioróżnorodność.
- Zakończenie realizacji projektu „**Klimat w szkołach metropolii**” – kwiecień 2024 r. Był to największy projekt Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot w zakresie edukacji ekologicznej. Przez 3 lata w gminach metropolii przeszkolono ponad 90 nauczycieli biologii, geografii i przyrody, którzy przeprowadzili łącznie 645 lekcji dla blisko 11 tys. uczniów. Na terenie wszystkich placówek edukacyjnych, które zgłosiły się do programu, wybudowano jeden z pięciu obiektów BZI. Powstały gruntowe i skrzyniowe ogrody deszczowe, niecki retencyjne, zielone ściany oraz kompostowniki. Ponadto szkoły otrzymały również sprzęt elektroniczny oraz materiały edukacyjne. W projekcie udział wzięła jedna placówka z Gdańska, **Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2**, w której powstał skrzyniowy ogród deszczowy (koszt inwestycji: 34,5 tys. zł). Przeszkolonych zostało dwoje nauczycieli, którzy przeprowadzili 6 lekcji dla ponad 80 uczniów. W ramach projektu „Klimat w szkołach metropolii” został zorganizowany **konkurs „Chrońmy klimat metropolii”** dla uczniów szkół podstawowych i średnich z OMGGG, polegający na przygotowaniu inicjatywy, która nie tylko przeciwdziała skutkom zmian klimatycznych, ale także angażuje do działania lokalną społeczność. Laureatkami nagrody głównej zostały m.in. uczennice z VII Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku, które zaproponowały działanie o nazwie „Chrońmy Klimat Metropolii – Rodzinna Gra Terenowa”.
- Podpisanie przez GPEC listu intencyjnego z Miastem Gdańsk oraz PGE EC Oddział Wybrzeże w sprawie dekarbonizacji systemu ciepłowniczego w Gdańsku i utrzymania jego statusu jako efektywnego energetycznie.

Cel szczegółowy I.3. Gospodarka obiegu zamkniętego

- **Port Czystej Energii Sp. z o.o. (PCE)** – w 2024 r. trwały prace związane z zakończeniem budowy, dokonano stosownych odbiorów, pozyskano wymagane pozwolenia i decyzje oraz przeprowadzono kluczowe etapy rozruchu instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych (ITPOK). Harmonogram realizacji budowy przedstawiał się następująco:
 - 9 I – uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia uwzględniającego zmianę parametrów pracy ITPOK w Gdańsku;
 - 28 III – podpisano z GPEC umowę sprzedaży ciepła;
 - 13 V – podpisano z Energa Operator umowę o świadczenie usług dystrybucji;
 - 31 V – operator instalacji uzyskał pozwolenie zintegrowane na prowadzenie działalności ITPOK;
 - 12 VII – dostarczono do ITPOK pierwszą partię odpadów komunalnych do termicznego przekształcenia;
 - 8 X – po raz pierwszy wprowadzono do krajowej sieci energetycznej energię elektryczną wyprodukowaną przez ITPOK;
 - 14 X – Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. w Gdańsku zawarł z PCE porozumienie w sprawie współpracy w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych poprzez ich termiczne przekształcenie w ITPOK na okres 25 lat (porozumienie horyzontalne);
 - 17 X – 19 XII – przeprowadzono z Gdańskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej rozruch połączenia ITPOK z miejską siecią ciepłowniczą; nastąpiła pierwsza dostawa energii ciepłej;

- 20 XII – uzyskano pozwolenie na użytkowanie ITPOK;
 - 31 XII – Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o. w Tczewie oraz Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Gilwie Małej zawarły z PCE porozumienia w sprawie współpracy w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych poprzez ich termiczne przekształcenie w ITPOK na okres 25 lat (porozumienia horyzontalne).
- **Współpraca w zakresie funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi:**
 - z radami dzielnic – w celu wspólnego określenia priorytetów utrzymania czystości i porządku w poszczególnych dzielnicach;
 - z przedstawicielami spółdzielni mieszkaniowych i zarządców nieruchomości w ramach zespołu eksperckiego ds. rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Gdańsku – w celu poszukiwania rozwiązań w dziedzinie utrzymania czystości i porządku w mieście; uaktualniono Poradnik Zarządcy Nieruchomości, który rozdyskrebowano drogą elektroniczną.
- **Saturator z darmową wodą pitną** – w 2024 r. urządzenie to udostępniano we wszystkie weekendy lipca i sierpnia w parku Oruńskim oraz w okresie od czerwca do września podczas wydarzeń organizowanych w mieście, takich jak:
 - Święto Solidarności i Wolności – na pl. Solidarności;
 - Jarmark św. Dominika – na Targu Rybnym;
 - Dzień z Domowym Hospicjum dla Dzieci – na skwerze obok Wielkiego Młyna;
 - Piknik Nauki Fahrenheita – na terenie Hevelianum;
 - piknik podsumowujący akcję „Rowerowy Maj” – na terenie Hevelianum;
 - biegi dzielnicowe – w parku Reagana i przy zbiorniku Augustowska.
- W rezultacie łącznie zaserwowano mieszkańcom i turystom ok. 25 tys. kubków z gdańską wodą (tj. 5 m³ wody). Oznacza to ponad 3,3 tys. półtoralitrowych plastikowych butelek mniej w środowisku.
- **Zdroje na ulicach Gdańska** – w 2024 r. oddano do użytkowania 14 nowych źródeł w następujących lokalizacjach: ul. Jaśkowa Dolina 132, ul. Bliźniąt, ul. Pilotów/Startowa, ul. Małomiejska/Platynowa, ul. Waryńskiego, ul. Kołobrzeska przy al. Rzeczypospolitej, ul. Kołobrzeska przy ul. Opolskiej, park Reagana, ul. Miałki Szlak, ul. Laurowa, ul. Stolema, ul. Olsztyńska, ul. Kamieńskiego, ul. Leśna Góra. Istniejące i nowe źródła przyczyniają się do zmniejszenia ilości zakupionej wody butelkowanej.
- **Powtórne wykorzystanie oczyszczonych ścieków** – oczyszczalnia Gdańsk Wschód wykorzystwała do celów technologicznych oczyszczone ścieki w ilości ok. 520 tys. m³. Ponadto na potrzeby instalacji termicznego przekształcania osadów pobrano 5377 m³ oczyszczonych ścieków. W sumie na terenie oczyszczalni ponownie wykorzystano ok. 1,25% łącznej ilości ścieków oczyszczonych w 2024 r.
- Stworzenie katalogu rozwiązań w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego do stosowania przez UMG oraz jednostki miejskie, w tym minimalizacja/eliminacja stosowania tworzyw sztucznych jednorazowego użytku.
- **Likwidacja nielegalnych wysypisk** – w 2024 r. wpłynęło 180 zgłoszeń dotyczących działek, na których są nielegalnie zeskładowane odpady. Łączna ilość zebranych nielegalnie odpadów komunalnych i niebezpiecznych wyniosła ok. 282,9 t. Spółka GUK w 2024 r. ręcznie oczyściła ponad 192 050 m² terenu.
- **Odbiór elektroodpadów** – w 2024 r. w ramach objazdowej zbiórki odpadów niebezpiecznych zebrano łącznie 51,7 t, a w ramach odbioru sprzętu elektrycznego i elektronicznego bezpośrednio z lokali mieszkalnych – 121,2 t. Dodatkowo w pojemnikach na elektroodpady zebrano 172,9 t drobnoego sprzętu elektrycznego.
- **Projekty „WEEEWaste” oraz „Circular WEEEP”** – prowadzenie działań edukacyjnych oraz kampanii promocyjnych zwiększających świadomość mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, w zakresie odpowiedzialnego gospodarowania elektroodpadami.

- **Projekt „Foodloops”** – przeprowadzenie pięciu warsztatów, m.in. dla nauczycieli, intendentów i kucharzy pracujących w szkołach podstawowych. Tematem przewodnim spotkań było ograniczenie marnowania żywności w szkołach oraz szukanie rozwiązań opartych na działaniach „circular economy”. Nawiązano również kontakty z miejskimi rolnikami, mając na względzie politykę „od pola do stołu”.
- Zakup urządzenia do zbierania odpadów płynących po kanale portowym – kosza wykonanego z tworzywa sztucznego pochodzącego z recyklingu i nadającego się w 100% do ponownego recyklingu – w celu ochrony bioróżnorodności ekosystemów morskich oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami. Dostawa wraz z instalacją i uruchomieniem zaplanowana jest na 2025 r.
- **Działania w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego i odpowiedzialnego postępowania z odpadami komunalnymi:**
 - **stoisko informacyjno-edukacyjne Czyste Miasto Gdańsk** – wystawiono je podczas 11 wydarzeń organizowanych w przestrzeni miejskiej oraz na tzw. zielonych rynkach, gdzie odbywały się warsztaty edukacyjne mające na celu minimalizowanie wytwarzania odpadów opakowaniowych. Jednym z głównych eventów edukacyjnych była VI edycja Festiwalu Czyste Miasto Gdańsk, podczas którego promowano różnego rodzaju rozwiązania „less waste”. Na stoiskach edukacyjnych prowadzono: działania dla najmłodszych, warsztaty na temat zapobiegania powstawaniu odpadów i ponownego wykorzystania niepotrzebnych przedmiotów, pokaz gotowania z resztek żywności przechowywanych w lodówkach, panele tematyczne; przeprowadzono setki rozmów z mieszkańcami Gdańska nt. odpowiedzialnego gospodarowania odpadami komunalnymi i gospodarki obiegu zamkniętego. Nadal odbywały się Gdańskie Dyżury Altanowe – na Siedlach i Suchaninie – podczas których przeprowadzono z mieszkańcami szereg rozmów konsultacyjnych na temat obowiązującego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. **W ramach działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki odpadów, gospodarowania odpadami komunalnymi oraz gospodarki obiegu zamkniętego przeszkolono blisko 8,2 tys. mieszkańców Gdańska (dzieci i dorosłych);**
 - **Czarne Złoto Ogrodników** – to cykliczna inicjatywa mająca na celu promowanie segregacji odpadów oraz gospodarki o obiegu zamkniętym. Dzięki niej mieszkańcy Gdańska mogą w praktyczny sposób wykorzystać efekty swojej codziennej dbałości o środowisko. Akcja dotyczy certyfikowanego polepszacza gleby SK9 (kompostu), produkowanego z bioodpadów zbieranych selektywnie przez mieszkańców, który można nabyć za symboliczną złotówkę wraz z transportem. W 2024 r. akcja zakończyła się przekazaniem mieszkańcom Gdańska 474 t „czarnego złota ogrodników”. Z możliwości zakupu tony kompostu za 1 zł skorzystało 489 zainteresowanych;
 - **„Wypożycz Choinkę”** – to cykliczna akcja promująca gospodarkę obiegu zamkniętego oraz pomoc zwierzętom w potrzebie przez wypożyczanie choinek. W 2024 r. wypożyczono niemal 200 drzewek. Dzięki hojności mieszkańców zebrano kwotę blisko 27 tys. zł, która w całości trafiła na konto Pomorskiego Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt Ostoja. Środki zostały przeznaczone na budowę letniej odchowalni dla jeży;
 - działania edukacyjne skierowane do mieszkańców z zakresu gospodarki obiegu zamkniętego oraz kampanie informacyjno-edukacyjne mające na celu promowanie ekologicznych działań wpisujących się w hierarchię postępowania z odpadami komunalnymi;
 - współorganizacja **VI Samorządowego Forum Gospodarki Odpadów**, w ramach którego prowadzono działania edukacyjno-informacyjne dotyczące gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Forum skierowane było przede wszystkim do samorządów, a ponadto do innych instytucji i firm związanych z branżą odpadową. Jego uczestnicy podejmowali kluczowe aspekty związane z gospodarką odpadami, efektywnymi rozwiązaniami, dyskutowano także o najlepszych praktykach jako inspiracji do podejmowania działań na rzecz poprawy systemu gospodarki odpadami komunalnymi. W evencie uczestniczyło ponad **200 osób**.
- **Aplikacja mobilna Czyste Miasto Gdańsk** – można w niej znaleźć harmonogramy odbioru odpadów komunalnych oraz mycia pojemników, podpowiedzi dotyczące tego, gdzie umieścić dany odpad,

oraz inne informacje nt. funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w mieście, np. adresy i mapę punktów zbierania małych elektroodpadów. Jest tu zakładka (wraz z mapą punktów usług rzemieślniczych i naprawczych) dotycząca gospodarki obiegu zamkniętego, informująca o sposobach minimalizacji wytwarzania odpadów i przedstawiająca model funkcjonowania „less waste”, który polega na dzieleniu się, pożyczaniu, ponownym użyciu, naprawie, odnawianiu oraz recyklingu istniejących materiałów i produktów tak długo, jak to możliwe. Aplikacja dostępna jest również w wersjach obcojęzycznych: angielskiej, ukraińskiej i rosyjskiej, a jej użytkownicy otrzymują powiadomienia „push” umożliwiające komunikację z mieszkańcami. W 2024 r. prowadzono działania mające na celu popularyzację aplikacji, w tym kampanię informacyjną. **Pod koniec roku użytkowników Czystego Miasta Gdańska było ponad 59 tys. (o ok. 10 tys. więcej niż w 2023 r.).**

- **Akcja „Sprzątanie Świata 2024”** – w 2024 r. odbyła się w ona w dwóch odsłonach:
 - jako edycja rodzinna;
 - jako edycja szkolna dla placówek oświatowych.

Porządkowano gdańskie tereny wodne i zielone w następujących dzielnicach Gdańska: Brzeźno, Stogi, Jelitkowo, Jasień, Ujeścisko-Łostowice, Orunia Górna-Gdańsk-Południe. **W obu odsłonach uczestniczyło 3216 dzieci i dorosłych.**

Cel szczegółowy I.4. Czyste powietrze, woda, gleba

- W grudniu 2024 r. przeprowadzono modernizację **stacji monitoringu powietrza atmosferycznego AM3** w Gdańsku-Nowym Porcie przy ul. Wyzwolenia, będącej elementem Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) nieprzerwanie od ponad 26 lat oraz częścią akredytowanej sieci od 2009 r. Wymieniono kontener pomiarowy, zakupiono nowy analizator tlenu węgla, zainstalowano na stelażu instalację fotowoltaiczną o mocy 7,5 kWp. W zmodernizowanej stacji pomiarowej w Gdańsku wykonywane są obecnie pomiary:
 - ditlenku siarki – SO₂ (istniejące wyposażenie, dobry stan);
 - tlenków azotu – NO, NO₂, NO_x (istniejące wyposażenie, dobry stan);
 - tlenu węgla (nowy element modernizacji);
 - pyłów PM₁₀, PM_{2.5} oraz PM₁ (nowy projekt MAAT, sfinansowany z RPO w 2020 r.).

Projekt modernizacji został sfinansowany ze środków WFOŚiGW w Gdańsku z dotacji w wysokości 155 tys. zł oraz ze środków Miasta Gdańska w kwocie 40 tys. zł.

Stacja jest obecnie ważnym ogniwem monitoringu powietrza krajowego – ze względu na oddziaływanie przeładunków węgla w Porcie Gdańskim na dzielnice sąsiadujące z Nowym Portem oraz monitorowanie innych istotnych emitorów (m.in. Port Service Sp. z o.o., Grupa Azoty „Fosfory” Sp. z o.o., Orlen S.A., PGE Energia Ciepła S.A. Oddział Wybrzeże, Siarkopol Gdańsk S.A.) w obszarze przemysłowym miasta. Ciągłe monitorowanie jakości powietrza na obszarze o intensywnej działalności gospodarczej jest niezwykle istotnie ze względu na ochronę zdrowia mieszkańców.

Wymiana kontenera na nowy, o lepszych parametrach, pozwoliła na zabezpieczenie wyposażenia pomiarowego stacji AM3 w Nowym Porcie oraz zmniejszy zużycie energii, a tym samym obniży koszty utrzymania stacji monitoringu powietrza. Dodatkowo obok stacji monitoringu została postawiona na stelażu instalacja fotowoltaiczna o mocy 7,5 kWp.

- Codziennie dostarczano operatorom **„Prognozę ryzyka pylenia z materiałów sypkich oraz akumulacji pyłów PM₁₀/PM_{2.5}” dla obszaru Portu Gdańsk**, umożliwiającą dostosowanie działań ograniczających emisję pyłów adekwatnie do prognozowanego ryzyka pylenia.
- Na początku 2025 r. GIOŚ zgodnie z Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska uruchomił w Gdańsku stację monitoringu jakości powietrza. Stacja jest zlokalizowana w sąsiedztwie ulic o bardzo dużym natężeniu ruchu samochodów: w pobliżu skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z al. Żołnierzy Wyklętych. Jest to tzw. stacja komunikacyjna, badająca oddziaływanie ruchu drogowego na jakość powietrza w mieście. Wyniki automatycznych

pomiarów pyłu zawieszonego PM10 oraz tlenków azotu (NO, NO_x, NO₂) są dostępne na mapie bieżących danych pomiarowych na portalu „Jakość Powietrza” GIOŚ.

- **Ochrona powietrza w Porcie Czystej Energii** – uruchomiona w 2024 r. instalacja termicznego przekształcania odpadów komunalnych w PCE zawiera wysokosprawny system oczyszczania spalin, który skutecznie minimalizuje emisje zanieczyszczeń do środowiska. Ograniczenie to dotyczy przede wszystkim pyłów, CO₂, SO_x i NO_x. Funkcjonowanie instalacji ogranicza również znacząco ilość metanu i innych gazów powstających na składowisku odpadów na Szadółkach, trafiających do powietrza poprzez radykalne ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania. Produkcja energii z odpadów zastępuje tradycyjne źródła kopalne, co wpływa korzystnie na jakość powietrza, ponieważ normy emisji do powietrza z instalacji termicznego przekształcania odpadów są dużo bardziej rygorystyczne niż w tradycyjnych elektrociepłowniach. Cały proces spalania i oczyszczania spalin jest kontrolowany w trybie ciągłym 24/7. Wyniki monitoringu będą prezentowane na tablicach przed budynkiem administracyjnym PCE, przy wjeździe do Zakładu Utylizacyjnego oraz na stronie internetowej PCE.
- **Efekty środowiskowe działalności Portu Czystej Energii** – w listopadzie i grudniu 2024 r. przeprowadzono pomyślnie próby końcowe ITPOK, których wynik potwierdza spełnienie przez instalację wymagań BAT (ang. Best Available Techniques), prowadzenia procesu opartego na najwyższych standardach środowiskowych, co gwarantuje mieszkańcom i środowisku bezpieczeństwo. Zalety uruchomienia instalacji to:
 - **redukcja emisji gazów cieplarnianych** (głównie metanu), dzięki znacznemu ograniczeniu ilości odpadów kierowanych na składowisko;
 - **zmniejszenie śladu węglowego** – mniej emitowanego CO₂ niż w wypadku elektrociepłowni na gaz ziemny lub węgiel, mniej emisji spalin samochodowych dzięki rezygnacji z zagospodarowania odpadów w instalacjach znacznie oddalonych od Gdańska (południe Polski – cementownie; inne kraje) oraz ograniczaniu ilości transportowanego węgla kamiennego do tradycyjnej elektrociepłowni w Gdańsku w związku z włączeniem produkcji ciepłej ITPOK do systemu ciepłowniczego miasta;
 - **wytwarzanie w kogeneracji energii z odnawialnych źródeł** (koncesja na wytwarzanie energii z OZE);
 - **czystsze powietrze i redukcja emisji zanieczyszczeń** w porównaniu z działalnością tradycyjnych elektrociepłowni węglowych – dzięki instalacji wyposażonej w nowoczesny wysokosprawny system oczyszczania i monitoringu spalin, spełniający najwyższe środowiskowe standardy zgodne z najnowszymi wytycznymi BAT.
- Kontynuowano współpracę ze Strażą Miejską w zakresie **pobierania, badania i analizy popiołu z pieców do ogrzewania budynków**. Straż pobrała 18 próbek – na podstawie ich analizy przeprowadzono dalsze czynności.
- Zamontowano na obiekcie UMG dwustanowiskową stację ładowania pojazdów elektrycznych. Jest to działanie mające na celu **rozbudowę infrastruktury dla pojazdów zeroemisyjnych**.
- W celu monitorowania hałasu miasto Gdańsk przystąpiło do projektu realizowanego przez GIOŚ w ramach rozszerzenia sieci państwowego monitoringu środowiska w zakresie hałasu. Według założeń projektu w 2025 r. **Gdańsk wytypuje trzy lokalizacje na stałe stacje pomiaru hałasu**. Wyniki tych pomiarów będą mogły być wykorzystane do sporządzania strategicznych map hałasu, a także udostępnione społeczeństwu na planowanym portalu.
- Przeprowadzono pomiary hałasu w porze dnia i nocy emitowanego z działalności portu w punktach sąsiadujących ze strefą mieszkaniową.
- W związku z dynamicznie rosnącym ruchem lotniczym, w celu zmniejszenia uciążliwości emisji hałasu lotniczego na lokalne społeczności, Port Lotniczy Gdańsk uruchomił w 2024 r. pierwszą edycję **Programu Rewitalizacji Akustycznej** dla mieszkańców terenów zlokalizowanych wokół lotniska w strefach szczególnie narażonych na hałas lotniczy. Program jest inicjatywą dobrowolną, nienarzuconą przepisami prawa, która ma pomóc mieszkańcom poprawić komfort akustyczny ich nieruchomości mieszkalnych.

- Wydział Ekologii i Energetyki w 2024 r. prowadził **sześć postępowań administracyjnych w sprawie pomiarów emisji hałasu do środowiska** oraz **55 postępowań dotyczących opiniowania w zakresie ochrony przed hałasem**.
- Kontynuowano udzielanie dotacji celowej na likwidację nieefektywnych źródeł ciepła, które nie spełniały zapisów uchwały antysmogowej, poprzez przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej bądź montaż OZE. Rozszerzano istniejące instalacje centralnego ogrzewania o instalacje ciepłej wody użytkowej w celu poprawy efektywności energetycznej i likwidacji zagrożeń związanych z użytkowaniem nieefektywnych źródeł ciepłej wody. W 2024 r. w UMG zostało złożonych 127 wniosków o przyznanie dotacji celowej na likwidację nieefektywnych źródeł ciepła niespełniających zapisów uchwały antysmogowej. Po kwalifikacji wniosków sporządzono 108 umów cywilnoprawnych. **Udzielono 74 miejskich dotacji celowych (osobom fizycznym oraz dwóm wspólnotom mieszkaniowym) na likwidację nieefektywnych źródeł ciepła – na łączną kwotę 395 tys. zł.**
- W styczniu 2024 r. na mocy zarządzenia nr 78/24 Prezydenta Miasta Gdańska zakończony został nabór wniosków do programu „Ciepłe Mieszkanie”. Podpisano sześć umów o dofinansowanie. **Wyplacono dotacje na łączną kwotę ponad 228 tys. zł.**
- We wrześniu 2024 r. uruchomiony został drugi nabór wniosków do programu „Ciepłe Mieszkanie”, którego celem jest polepszenie jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych przez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych na terenie Gdańska. **Do UMG wpłynęły 43 wnioski, na podstawie których podpisano 25 umów; złożono wniosek o płatność do WFOŚiGW na kwotę 42 120,41 zł, nie wypłacono żadnych dotacji.**
- **Działania dekarbonizacyjne – w Porcie Lotniczym Gdańsk** badany jest ślad węglowy spółki, który umożliwia monitorowanie wpływu lotniska na środowisko naturalne i aktywne zarządzanie nim. Port Lotniczy Gdańsk dołączył również do programu akredytacji węglowej ACA kierowanego do lotnisk. Działanie to ma na celu świadome i szczegółowe określenie granic odpowiedzialności i wpływu na środowisko naturalne. Port lotniczy otrzymało pierwszy certyfikat na poziomie 1 „mapping”, przystępuje ponadto do budowy farmy fotowoltaicznej w celu zmniejszenia śladu węglowego oraz zużycia energii elektrycznej pochodzącej od dostawcy zewnętrznego. Obecnie przedsięwzięcie jest w fazie projektowej. Farma zaopatrzy lotnisko w zieloną energię elektryczną odpowiadającą ok. 13% jego rocznego zużycia.
- Kontynuowano **ciągły monitoring substancji ropopochodnych w wodach akwenów portowych**, monitoring jakości powietrza pyłami zawieszonymi o średnicy cząstek PM_{2.5}, PM₁₀ oraz PM_{40–100} oraz monitoring hałasu w Porcie Gdańsk. Przeprowadzono badania gatunków obcych w wodach i osadach portu na potrzeby procedury zwolnień dla statków ze stosowania standardu D2 Międzynarodowej konwencji o kontroli i postępowaniu z wodami balastowymi i osadami ze statków (Konwencji BWM 2004).
- W maju 2024 r. zakończono pomiar depozycji całkowitej pyłu z terenu Nowego Portu wraz z oznaczeniem zawartości frakcji węgla organicznego rozpuszczalnego w wodzie. Pomiar był podzielony na dwa etapy; z każdego z nich zostało przygotowane sprawozdanie. Pomiar i analizę wykonał Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk.
- Promowano ekologiczny transport morski przez wprowadzenie obniżenia wysokości opłaty tonażowej dla jednostek przyplływających do Portu Gdańsk, wykazujących skuteczniejszą niż określoną przepisami redukcję emisji NO_x, SO_x i CO₂ do powietrza i zarejestrowanych w systemie ESI (Environmental Ship Index).
- Wydano, w języku polskim i angielskim, „Katalog najlepszych praktyk i technologii przy przeładunkach towarów suchych luzem” – zalecenia dla kontrahentów operujących w Porcie Gdańsk materiałami sypkimi (współpraca ze szwedzką organizacją non profit Race For The Baltic oraz innymi portami i urzędami). Była to forma wsparcia rozwoju zrównoważonego przemysłu oraz promowania innowacyjnych i efektywnych technologii.
- W ramach kompleksowego zarządzania wodami opadowo-roztopowymi na terenie Portu Lotniczego Gdańsk trwały prace projektowe dla zbiornika retencyjnego 3000 m³, który umożliwi przechwytywanie zanieczyszczonych wód, by nie trafiały bezpośrednio do środowiska

naturalnego. W celu poprawy jakości wód opadowo-roztopowych projektowany jest filtr ziemny, który umożliwi biodegradację wód opadowo-roztopowych zawierających środki do odładzania nawierzchni wykorzystywane na lotnisku. Oczyszczona woda będzie oddawana do środowiska naturalnego.

- **Przebudowano sieci wodociągowe, w tym te wykonane z azbestocementu** – łącznie ok. 5,6 km, m.in. w ul. Wyzwolenia, Starowiślniej, Poleskiej, Narwickiej, Andromedy, Merkurego, Wenus, Plutona, Saturna. Dzięki przeprowadzonym robotom zlikwidowano ok. 2 km sieci wykonanych z azbestocementu.
- **Prowadzono monitoring i renowację sieci kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej oraz rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej:**
 - zakończono zadanie związane z budową kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w ul. Ku Ujściu umożliwiające przyłączenie terenów ZMPG do gdańskiego systemu kanalizacyjnego oraz likwidację istniejących zakładowych oczyszczalni ścieków;
 - zakończono budowę sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Oliwkowej, Ostrzyckiej, Turzycowej, Radiowej, Internetowej, Kortowskiej, Śliwkowej. W wyniku realizacji tych zadań wybudowano łącznie ok. 5,6 km nowych sieci kanalizacji sanitarnej;
 - przebudowano sieć kanalizacji sanitarnej na łącznej długości ok. 2,2 km w ulicach Chmielnej, Narwickiej, Chłodnej, Sempołowskiej.
- **Utrzymywano punkty monitoringu jakościowego i ilościowego wód w rejonie potoku Strzelniczka oraz zbiornika Świętokrzyska I.**
- Przeprowadzono dostawę i montaż sond pomiarowych w następujących lokalizacjach:
 - rów S6 na granicy z Portem Lotniczym;
 - rów S8 na granicy z Portem Lotniczym;
 - zbiornik Strzelniczka II;
 - zbiornik Budowlanych II – przy wlocie z rowu S8;
 - zbiornik Świętokrzyska I przy wlocie Potoku Kozackiego;
 - zbiornik Świętokrzyska I przy wlocie Potoku Oruńskiego;
 - zbiornik Świętokrzyska I na Potoku Oruńskim.

Podłączono punkty pomiarowe oraz wykonano pomiary i kalibracje sond (z włączeniem do systemu danych), a także przeprowadzono przeszkolenie pracowników spółki Gdańskie Wody do obsługi urządzeń – termin realizacji: XI 2024 r.; koszt: 428 655 zł brutto.
- Na terenie **Gdańskiego Ogrodu Zoologicznego:**
 - wykonano przegląd techniczny i konserwację sześciu stacji uzdatniania wody w obiektach – łączna wartość robót: 4797,00 zł brutto;
 - wykonano badania wody pobieranej z zaworów na terenie zoo – łączna wartość robót: 4132,80 zł brutto;
 - zamontowano urządzenie filtrujące wodę w pomieszczeniu gospodarczym w pawilonie ptaszarni – wartość robót: 2630,97 zł brutto;
 - przeprowadzono remonty lub wymiany uszkodzonych i nieszczelnych zasuw wodnych, a także usunięto zaistniałe awarie sieci wodociągowej GOZ – łączna wartość robót: 33 977,41 zł brutto.
- **Skontrolowano 515 nieskanalizowanych nieruchomości** w zakresie częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Właściciele nieruchomości wywiązali się z obowiązku pozbywania się nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy oraz regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach. Wszystkie skontrolowane nieruchomości zawarły umowy z podmiotami mającymi zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie miasta Gdańska.

- Od lipca 2024 r. (do czerwca 2027 r.) trwa projekt „**Ecomarinas**” w ramach programu Interreg South Baltic. Koncentruje się on na podnoszeniu świadomości ekologicznej oraz dostarczaniu operatorom marin wiedzy i narzędzi niezbędnych do minimalizowania szkód środowiskowych. Działania projektowe ukierunkowane są przede wszystkim na ograniczenie zanieczyszczenia Morza Bałtyckiego, zwłaszcza poprzez eliminację szkodliwych substancji, takich jak ścieki z jednostek pływających, które przyczyniają się do eutrofizacji wód.
- **Udzielono 74 dotacji celowych, na łączną kwotę 223 300,77 zł, na zadania związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną**, takie jak wymiana pokryć dachowych zawierających azbest czy likwidacja zbiorników bezodpływowych poprzez przyłączenie się do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej.
- Przeprowadzono **monitoring jakości wód powierzchniowych wraz z obliczeniem ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych z terenu gminy miasta Gdańska do Zatoki Gdańskiej**. Monitoring prowadzony był w 50 punktach pomiarowych (w 34 punktach na ciekach wodnych, w 9 na zbiornikach wodnych oraz w 7 na jeziorach).
- **Projekt EMPEREST** (Eliminating Micro-Pollutants from Effluents for REuse STRategies) – kontynuowano prace, które mają na celu ocenę obecności tzw. trwałych zanieczyszczeń organicznych w ściekach odprowadzanych do środowiska oraz możliwości ich usuwania w komunalnych oczyszczalniach ścieków. Projekt ma dostarczyć najlepszą dostępną wiedzę naukową i technologię dla wsparcia działań UE w kierunku redukcji emisji substancji niebezpiecznych, jakimi są trwałe zanieczyszczenia organiczne, w tym perfluorowane związki alifatyczne (PFAS). **W 2024 r. zakończono budowę kontenerowej instalacji pilotowej do badań usuwania mikrozanieczyszczeń z wody i ścieków**. Przeprowadzono badania pilotowe dotyczące usuwania mikrozanieczyszczeń na oczyszczalni ścieków Gdańsk Wschód przy zastosowaniu procesu ozonowania, adsorpcji na węglu aktywnym i wymiany jonowej. Badania obejmowały wybrane grupy zanieczyszczeń, takie jak: związki per- i polifluoroalkilowe, farmaceutyki, herbicydy, estrogeny, fenole, ftalany i benzotriazole. Uzyskane wyniki potwierdziły wysoką efektywność usuwania mikrozanieczyszczeń w procesie ozonowania i adsorpcji na poziomie 87–100%, z wyjątkiem związków poli- i perfluoroalkilowych, dla których uzyskanie redukcji 100% wymagało zastosowania dodatkowego procesu wymiany jonowej.
- Przystąpiono do 3-letniego projektu o charakterze badawczym „**Urban ElementTREE: Data-driven approach and management platforms as the basis for the smart development of urban tree canopy**”. Jego celem jest ocena wpływu zielonej infrastruktury na parametry jakości środowiska, m.in. ograniczenie zanieczyszczeń powietrza poprzez poprawę narzędzi wspierających planowanie miejskiej zielonej infrastruktury. Miasto podpisało umowę partnerską – jako partner bez budżetu wspierający Politechnikę Gdańską. Gdańsk będzie pełnił funkcję konsultanta w kwestiach badań środowiskowych (referencyjnego i niereferencyjnego monitoringu jakości powietrza) prowadzonych na terenie miasta, uzgodnień tworzonych w projekcie rozwiązań cyfrowych do zarządzania zieloną infrastrukturą.
- OMGGS kontynuował prace w międzynarodowym **projekcie badawczym LOCALISED**. Wspólnie z partnerami do 2025 r. ma opracować narzędzie, które w łatwy i przystępny sposób pokaże, jak poszczególne działania czy inwestycje realizowane przez samorządy, biznes i mieszkańców będą wpływać na emisję CO₂. Pomoże to w określeniu najlepszych praktyk w zakresie łagodzenia i przystosowania się do zmian klimatycznych. Wyniki końcowe projektu zostaną udostępnione władzom lokalnym, mieszkańcom i przedsiębiorstwom.

Cel szczegółowy I.5. Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki

W zakresie bioróżnorodności, terenów zielonych i adaptacji do zmiany klimatu:

- W 2024 r. Gdańskie Wody zorganizowały **ogólnopolską konferencję „Zielona Retencja”**. Trzecia edycja konferencji pokazała, jak zarządzać i oczyszczать wody opadowe przy wykorzystaniu zieleni. Zgromadziła ponad 300 uczestników z całego kraju oraz ponad 30 prelegentów prowadzących kilkanaście warsztatów, wykładów i dyskusji w różnorodnych blokach tematycznych.
- **Prowadzono ogólnomiejskie kampanie edukacyjne, w szczególności dotyczące gospodarki obiegu zamkniętego, odporności na zmiany klimatu, bioróżnorodności, czystego powietrza, wody i gleby:**

- obchody **Światowego Dnia Wody** – 23 marca GIWK przygotował na terenie Forum Gdańsk stoisko edukacyjne prezentujące gdańskie ujęcia wody oraz fakty i mity nt. gdańskiej „kranówki”. W ciągu 6 godz. funkcjonowania stoisko odwiedziło 500 osób. Przeprowadzono również akcję **„Powodujesz szkody, gdy wrzucasz chleb do wody”**, promującą odpowiedzialność za środowisko wodne;
 - **kontynuacja programu edukacyjnego Hydromisja** – w odpowiedzi na zgłoszenia przez kalendarz zapisów przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla najmłodszych (przedszkolaków i uczniów klas 0–III szkół podstawowych) w 17 placówkach. Edukacją objęto prawie 400 dzieci. W 2024 r. GIWK stał się partnerem 2. edycji miejskiego projektu Zielona Edukacja, w ramach którego w drugim semestrze roku szkolnego 2024/25 przedstawiciele GIWK dołączyli do grona ekspertów wspierających placówki szkolne w realizacji projektu w obszarze dotyczącym wody;
 - **Gdański Szlak Wodociągowy** – w 2024 r. obiekty Gdańskiego Szlaku Wodociągowego zostały odwiedzone łącznie przez 14 603 osoby, z czego 3729 zwiedzających wybrało zbiornik wody Stary Sobieski, 5861 – zbiornik Stara Orunia, a 5013 – zbiornik Kazimierz.
- 24 października odbyły się w AmberExpo warsztaty dla mieszkańców w ramach **Gdańskiego Forum Zmian Klimatu** – inicjatywy Wydziału Ekologii i Energetyki, który działa na rzecz adaptacji miasta Gdańska do zmian klimatu poprzez warsztaty, dyskusje oraz konsultacje z mieszkańcami, specjalistami, przedstawicielami nauki, lokalnymi działaczami. Wydarzenie odbyło się po raz czwarty. Tematem była edukacja ekologiczna i klimatyczna. Pod okiem moderatorów gdańszczanie pracowali nad pomysłami na edukację ekologiczną skrojoną pod ich potrzeby. **W warsztatach uczestniczyło 46 osób.**
- W listopadzie i grudniu 2024 r. zorganizowano dzielnicowe spacery przyrodnicze dla mieszkańców w ramach BO. Dotyczyły one: grzybów jadalnych i trujących (spacer mykologiczny), przygotowań zwierząt do zimowania, ptaków zimujących w Gdańsku, zimowej dendrologii, tropienia zwierząt. **W spacerach wzięło udział w sumie 113 mieszkańców.** Przygotowano również koncepcję kolejnych spacerów w 2025 r., obejmujących tematykę świat roślin i zwierząt (m.in. spacer chiropterologiczny oraz problemy wiosny w świecie roślin, lasu okiem przyrodnika, bioróżnorodności, roślin w medycynie, przyrody nadmorskiej).
- Wyprodukowano 10 edukacyjnych spotów przyrodniczych, dotyczących gdańskiej fauny i flory, pod hasłem **„Tuż obok – na wyciągnięcie ręki”**. Filmy będą częścią kampanii „Zwierzęta w mieście”.
- Realizowano projekt **„Gdańskie Ogrody Motylowe”**, w ramach którego przeprowadzono warsztaty edukacyjne oraz konsultacje dla uczestników posiadających ogrody na terenie miasta.
- Przeprowadzono pilotażowy projekt **„Tydzień z Gdańską Palmiarnią”** mający na celu upowszechnienie wiedzy na temat kolekcji roślin egzotycznych zgromadzonych w oranżerii i rotundzie palmiarni. Projekt był finansowany ze środków zewnętrznych pozyskanych w ramach dotacji od InPost.
- Odbyły się **spacery dendrologiczne w Parku Oliwskim** dla przewodników miejskich – w celu podniesienia wiedzy z zakresu ciekawych gatunków drzew, ich historii i znaczenia. Przeprowadzono również w ramach **Programu Zielonej Edukacji** prelekcje dla szkół i przedszkoli oraz spacer dendrologiczny z uczniami Technikum Architektury Krajobrazu.
- Ogród Zoologiczny w Gdańsku prowadził **kampanię edukacyjną „#Fota bez dzikiego kota”**, dotyczącą nieetycznego wykorzystywania dzikich zwierząt w mediach społecznościowych oraz nielegalnego handlu gatunkami zagrożonymi wyginięciem. W ramach kampanii przygotowano lekcje dla dzieci i młodzieży w wieku 7–18 lat oraz cykl filmów i kart pracy **„Zwierzęta chronione w Polsce”** na temat zagrożeń czyhających na rodzime gatunki.
- Gdańskie zoo prowadziło też inne **wydarzenia i zajęcia edukacyjne** – cykliczne lub jednorazowe w związku z zoologicznymi wydarzeniami. Wymienić tu można różne formy edukacji outdoorowej, gamifikację, wykłady, spotkania z opiekunami, warsztaty manualne, np. Tydzień Misji Ogródów Zoologicznych, warsztaty z budowy budek lęgowych w ramach Programu Edukacji Ekologicznej, Pierwszy Dzień Wiosny z Dzikimi Kotami. Na terenie zoo umieszczono tablice edukacyjne o projekcie reintrodukcji kaczki podgorzałki i o budkach dla lokalnych gatunków nietoperzy. W 2024 r. udział w akcjach gdańskiego zoo wzięły 8832 osoby.

W zakresie gospodarki obiegu zamkniętego i odpowiedzialnego postępowania z odpadami komunalnymi:

- Do mieszkańców Gdańska skierowano kampanie informacyjno-edukacyjne mające na celu promowanie ekologicznych działań, które wpisują się w hierarchię postępowania z odpadami komunalnymi:
 - cztery odsłony kampanii nt. aplikacji mobilnej Czyste Miasto Gdańsk;
 - po jednej odsłonie kampanii „Segreguj szkło”, „Segreguj bio”, „EkoŚwięta”.

Do promowanych działań należy przede wszystkim zapobieganie powstawaniu odpadów i minimalizowanie ich wytwarzania, ponowne wykorzystanie, naprawianie, **oddawanie niepotrzebnych rzeczy potrzebującym**. Kampanie prowadzone były w przestrzeni miejskiej: na nośnikach typu citylight na przystankach komunikacji miejskiej, w środkach transportu miejskiego w formie animacji wideo i planszy statycznych; oklejono również tramwaj infografikami dotyczącymi Czystego Miasta Gdańska. Intensywnie wykorzystywano media lokalne i społecznościowe – głównie poprzez profile Czyste Miasto Gdańsk na Facebooku i Instagramie, jak również przez kampanie banerowe czy artykuły edukacyjno-informacyjne na lokalnych stronach internetowych.
- Prowadzono profile **Czyste Miasto Gdańsk** na Facebooku i Instagramie. Wykorzystywano je do publikowania praktycznych treści edukacyjnych i poradnikowych w zakresie odpowiedzialnego postępowania z odpadami komunalnymi, gospodarki obiegu zamkniętego, idei „less waste” oraz prezentowania kampanii edukacyjnych. Profil na Facebooku służy również komunikacji z mieszkańcami Gdańska. Pod koniec 2024 r. obserwowało go 4257 osób, a profil na Instagramie – 250 osób.
- Dystrybuowano broszurę **„Wszystko o segregacji odpadów – poradnik mieszkańca”**, w której zamieszczono zasady segregacji odpadów komunalnych w Gdańsku, odpowiedzialnego postępowania z odpadami nietypowymi i niebezpiecznymi oraz przykłady nawyków mających na celu ograniczanie wytwarzania odpadów, ponowne użycie i naprawianie przedmiotów nadających się jeszcze do wykorzystania. Publikacja dystrybuowana była podczas pracy stoiska edukacyjno-informacyjnego Czyste Miasto Gdańsk na wydarzeniach miejskich oraz na życzenie spółdzielni mieszkaniowych i zarządców nieruchomości, a także lokalnych firm, które poprzez publikacje chciały wesprzeć wiedzę swoich pracowników w temacie gospodarki odpadami komunalnymi (GOK) i gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ).
- W 2024 r. rozpoczęto prace nad otwarciem trzeciego **punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) – przy ul. Meteorytowej na Osowej** – planowane uruchomienie w 2026 r.
- Zarządcom nieruchomości oraz spółdzielniom mieszkaniowych przekazano 541 tablic dotyczących zasad segregacji odpadów komunalnych oraz 345 tablic na temat prawidłowego postępowania z odpadami nietypowymi i niebezpiecznymi.
- Przeprowadzono aktualizację dotychczasowej strony **www.czystemiasto.gdansk.pl** – uzupełniono ją o informacje dotyczące GOZ i idei „less waste”. Łatwiejsza nawigacja umożliwia szybsze wyszukiwanie m.in. harmonogramów odbioru odpadów, wyszukiwarkę odpadów czy mapę pojemników na elektroodpady. Na stronie publikowane są także bieżące wydarzenia realizowane są pod marką Czyste Miasto Gdańsk. **Liczba odsłon strony na koniec 2024 r. to 22 600.**
- Kontynuowano **program edukacyjny „Czyste Miasto Gdańsk”**, w ramach którego już od kilku lat w szkołach i przedszkolach odbywają się zajęcia na temat segregacji odpadów. W 2024 r. odbyły się zajęcia edukacyjne na trzech poziomach:
 - poziom I (0/2) – zajęcia edukacyjne nt. odpowiedzialnego i świadomego postępowania z odpadami komunalnymi prowadzone w przedszkolach i szkołach podstawowych, przeznaczone dla dwóch grup wiekowych: tzw. zerówek i klas II. W 2024 r. wyedukowanych zostało w tej grupie 4647 dzieci podczas 268 przeprowadzonych lekcji;
 - poziom II (4/6) – warsztaty dla uczniów klas IV i VI szkół podstawowych, prowadzone w ekologicznej pracowni edukacyjnej w Domu Zdrowym. Zajęcia miały na celu odpowiedzialne podejście do konsumenckich wyborów, które wpływają na ilość wytwarzanych odpadów. Podstawą scenariuszy lekcji była tzw. piramida odpadowa, zgodnie z którą uczniowie poznali proste zasady i nawyki prowadzące do wytwarzania znacznie

mniej licznych ilości śmieci. W 2024 r. przeprowadzono 70 takich warsztatów. Wzięło w nich udział 1420 uczniów;

- o poziom III (7/8) – zajęcia dla klas VII i VIII szkół podstawowych, prowadzone w Zakładzie Utylizacyjnym przy instalacji sortowni i kompostowni odpadów. Tematem zajęć była droga odpadu od domowego pojemnika do recyklera (lub do spalarni odpadów) oraz idea gdańskich sorterowni na podstawie funkcjonującego w zakładzie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK). Ten poziom programu uruchomiono w 2023 r. W 2024 r. przeprowadzono 34 warsztaty, w których wzięło udział 522 uczniów.
- Od stycznia 2024 r. kontynuowano program edukacji ekologicznej w zakresie odpowiedzialnego postępowania z odpadami komunalnymi dla pracowników UMG. Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy oraz świadomości w zakresie świadomej konsumpcji, ograniczania wytwarzania odpadów i życia zgodnie z ideą GOZ. Na podstawie wyników badania opracowane zostały broszury edukacyjne, które upubliczniano sukcesywnie na kanale wewnętrznym. Broszury dotyczyły tematów GOK i GOZ.
- Przygotowano film edukacyjny o GOZ „**Naprawiaj – nie wyrzucaj**” promujący ideę „less waste”, nadawanie przedmiotom drugiego życia i życia przedmiotów „w obiegu”. Nagranie wyemitowane zostało na miejskim kanale YouTube oraz kilkakrotnie na profilu Czyste Miasto Gdańsk na Facebooku.
- Odbyły się **Dni Otwarte w Porcie Czystej Energii** – spotkania będące okazją do edukacji ekologicznej, jak również do zobaczenia z bliska, jak działa nowoczesna spalarnia odpadów. Można poznać jej rolę w gospodarce odpadami oraz ochronie środowiska. 23–24 marca przy udziale partnerów PCE, z myślą o najmłodszych, zorganizowana została mała strefa edukacji – z grami i zabawami w temacie ochrony środowiska. **W 2024 r. PCE odwiedziło aż 1,1 tys. osób.** Wszyscy mieli okazję zwiedzić instalację oraz dowiedzieć się, jak będzie funkcjonować gdańska elektrociepłownia.
- W ramach prowadzonej aktywności edukacyjno-informacyjnej PCE opracował i zlecił wykonanie ogólnodostępnej ścieżki edukacyjnej w parku Azaliowym na Kokoszkach. Ścieżka została zaprojektowana z myślą o szerokiej grupie odbiorców i powstała na terenie osiedlowego parku, w sąsiedztwie szkoły podstawowej i domu seniora – w zachodniej dzielnicy Gdańska, w bliskiej odległości od ITPOK (ok. 5 km). Celem jest przybliżenie mieszkańcom zależności zachodzących w gminnym systemie gospodarki odpadami i przedstawienie strategii GOK w Gdańsku, tak aby odwiedzający ścieżkę mieli świadomość, że swoimi codziennymi decyzjami – m.in. takimi jak odpowiednia segregacja odpadów – mają wpływ na środowisko i biorą odpowiedzialność za jego stan. Podróż przez siedem stacji ścieżki pozwala zgłębić tajniki racjonalnego postępowania z odpadami, w tym właściwej segregacji, recyklingu oraz nowoczesnych metod przetwarzania odpadów, dzięki którym można świadomie i aktywnie przyczynić się do tworzenia czystszej i zrównoważonej środowiska z korzyścią dla siebie i przyszłych pokoleń.
- W czerwcu 2024 r. przeprowadzona została szeroka kampania informacyjna na temat działalności i korzyści z powstania spalarni odpadów komunalnych w Gdańsku. Kampanię prowadzono na Facebooku, w prasie, radiu, kinie, lokalnych serwisach informacyjnych oraz za pomocą plakatów w pojazdach ZTM i citylightów na przystankach. Za pomocą Facebooka, LinkedIn i YouTube dociera do mieszkanki i mieszkańców z informacjami na temat codziennej aktywności, a ponadto z radami, jak prawidłowo segregować odpady, postępować cyrkularnie i dbać o środowisko. By przybliżyć mieszkańcom PCE oraz jego rolę w GOK, przygotowano specjalny spot tłumaczący zagospodarowanie odpadów w PCE oraz film edukacyjny (1,5 min) opowiadający o odpowiedzialności środowiskowej Gdańska.
- W kwietniu i maju 2024 r. Agencja Badawcza PBS, **na zlecenie Portu Czystej Energii**, przeprowadziła **badanie opinii społecznej** wśród mieszkańców Gdańska. Grupa badawcza zawierała ponad tysiąc osób w wieku 18 lat i więcej; próba była reprezentatywna ze względu na płeć, wiek, wykształcenie oraz obszar zamieszkania. Wyniki badania są jednoznaczne: PCE to potrzebna i wyczekiwana inwestycja, a mieszkańcy Gdańska w zdecydowanej większości doceniają jej pozytywny wpływ na środowisko. Aż 91% respondentów uważa, że gdańska instalacja jest potrzebną inwestycją. W badaniu z 2022 r. budowę PCE za zasadną uznało 74% ankietowanych. To najlepszy dowód na sukcesywny wzrost świadomości mieszkańców dotyczącej roli PCE w strukturze miasta Gdańska

i szeroko pojętej ochronie środowiska. Aż 87% badanych zgodziło się z tym, że PCE przyczyni się do zmniejszenia ilości odpadów trafiających na składowisko. Zdecydowana większość badanych (75%) zgadza się także ze stwierdzeniami dotyczącymi tego, że gdańska instalacja doprowadzi do zmniejszenia zużycia węgla do produkcji energii oraz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza (pyłów, tlenków siarki, tlenku azotu oraz metanu).

- W 2024 r. zorganizowano dwa **dni otwarte Zakładu Utylizacyjnego w Gdańsku**, podczas których zainteresowani mieli okazję obejrzeć zmodernizowaną sortownię i zobaczyć, jak odpady zamieniają się w surowce. Zakład odwiedziło 160 mieszkańców Gdańska. Szczegółowe informacje nt. wydarzenia można znaleźć na stronie: <https://dzienotwarty.zut.com.pl>.
- W mediach społecznościowych przeprowadzono halloweenową kampanię **„Widma Odpadów”**, która powstała, aby uświadomić, jak istotne jest właściwe sortowanie odpadów i jak drobne zaniedbania poszczególnych mieszkańców mogą wpływać na środowisko. Każdy odpad, który jest wrzucany do pojemnika, ma znaczenie – nawet najmniejsze zanieczyszczenia mogą sabotować procesy recyklingu i szkodzić naturze. Poprzez nawiązanie do straszdył, duchów i widm kampania przypominała, że niewłaściwie posegregowane odpady są prawdziwymi „widmami”, które nawiedzają środowisko i mają trwały wpływ na planetę.

Więcej informacji na temat kampanii „Widma Odpadów” ZUT można znaleźć na stronie: zut.com.pl/aktualnosci/odpowiedzialnosc-spoieczna/kampania-widma-odpadow

- O tym, jak ważne jest właściwe sortowanie odpadów i jak nawet najmniejsze zmiany w nawykach mogą przyczynić się do ochrony środowiska, przypominała również kampania **„Odpadowieść wigilijna”**.

Więcej informacji na temat kampanii „Odpadowieść wigilijna” można przeczytać na stronie: zut.com.pl/aktualnosci/wszystkie-wiadomosci/swiateczna-kampania-odpadowiesc

- Gdański Zarząd Dróg i Zieleni przeprowadził spotkania informacyjne dla właścicieli i dzierżawców lokali usługowych, inwestorów oraz zarządców z tzw. uchwały krajobrazowej Gdańska, która co do zasady zakazuje reklamy w formie banerów. Uczestnicy szkoleń byli uświadamiani nt. szkodliwego działania plastiku na środowisko. Baner jako reklama nietrwała bardzo łatwo ulega zniszczeniu (np. pod wpływem wiatru, deszczu, utleniania czy czynnika ludzkiego), co wiąże się z koniecznością częstego wydruku, a tym samym przyczynia się do zwiększenia produkcji plastiku.
- **BePacMan – Better Paper Packaging Management** – międzynarodowy projekt współfinansowany ze środków unijnych. Jego celem jest opracowanie ekonomicznie i ekologicznie zrównoważonych modeli biznesowych umożliwiających wielokrotne wykorzystanie opakowań papierowych oraz redukcję odpadów. Projekt koncentruje się na wydłużeniu cyklu życia opakowań poprzez współpracę międzysektorową i transgraniczną w regionie Południowego Bałtyku, z udziałem partnerów z Polski, Litwy, Niemiec, Szwecji i Danii, angażując sektory handlu, logistyki, gospodarki odpadami oraz dostawców technologii. W 2024 r. odbyły się 2 spotkania partnerskie mające na celu zaplanowanie działań merytorycznych.
- 12 IV 2024 r. w Europejskim Centrum Solidarności odbyła się 14. edycja **konferencji Nowe Trendy w Turystyce** (NTT). Miała ona charakter hybrydowy: stacjonarnie wzięło w niej udział 400 osób, online – 20. Ważnym elementem konferencji była troska o wpływ na środowisko - ograniczono wykorzystanie jednorazowego plastiku, przygotowano identyfikatory drukowane na papierze ekologicznym, zastąpiono drukowany program wydarzenia aplikacją. Podczas wydarzenia zostały omówione cztery obszary: statystyka w branży turystycznej, marketing miejsca, turystyka doświadczeń oraz **zrównoważona turystyka**.

W zakresie ochrony powietrza i wody:

- Kontynuowano prowadzenie **punktu konsultacyjno-informacyjnego programu „Czyste Powietrze”**. Odbyło się ok. 1,2 tys. konsultacji z mieszkańcami, w tym blisko 500 konsultacji telefonicznych oraz 260 indywidualnych spotkań, w wyniku których mieszkańcy złożyli 148 wniosków o dotację i 61 wniosków o płatność. W ramach kampanii promującej wymianę ogrzewania na bardziej efektywne wydrukowano i wykorzystano 2 tys. ulotek i ok. 200 plakatów.
- Kontynuowano **projekt „Circular Ocean Bound Plastic”** w ramach programu Interreg South Baltic, który ma na celu ograniczenie zanieczyszczenia Morza Bałtyckiego odpadami plastikowymi oraz

opracowanie metod ich zbierania i ponownego wykorzystania. W ramach społecznej akcji „Ekokajak” zorganizowano 33 spływy, w których uczestniczyło 160 osób. W trakcie działań **wyłowiono z Motławy 144,44 kg odpadów.**

- Gdańskie Wody przeprowadziły 14–22 lutego **konkurs fotograficzny „Kocham Gdańskie Wody”** – zachęcano uczestników do ukazania piękna gdańskich zasobów wodnych poprzez fotografię.
- Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna prowadziła komunikację za pomocą strony giwk.pl i mediów społecznościowych, na których zamieszczała regularne wpisy dotyczące oszczędzania wody, monitoringu wód podziemnych w celu ochrony zasobów wody dla przyszłych pokoleń, działalności GIWK na rzecz ochrony środowiska, w tym klimatu, porad, jak dbać o klimat, ziemię i wodę.
- Trwały przygotowania do **2. edycji Programu Zielonej Edukacji** – prace nad formułą kolejnej edycji oraz wsparcie eksperckie placówek oświatowych zgłoszonych do programu.
- W październiku 2024 r. OMGGS przeprowadził konsultacje klimatyczne. Wzięła w nich udział grupa 17 gdańskich seniorów. Przedstawiciele Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, pracownicy OMGSS oraz gość z Uniwersytetu Medycznego opowiedzieli m.in. o tym, jak duże znaczenie mają codzienne wybory związane z zakupami czy transportem i jak spowolnić postępujące zmiany klimatu.
- Operator hali **Ergo Arena** prowadzi kampanię **#DobryDojazd** promującą zbiorowy transport gości Ergo Areny na imprezy masowe (pociągiem SKM, autobusem i tramwajem). Uczestnicy akcji – pasażerowie gdańskiej komunikacji miejskiej – mogą liczyć na dodatkowe korzyści: specjalne promocje w punktach gastronomicznych i zaproszenia na ligowe mecze w Ergo Arenie.

Więcej informacji na temat kampanii #DobryDojazd Ergo Arena można znaleźć na stronie: ergoarena.pl/dobrydojazd

WSKAŹNIKI STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Wybrane wskaźniki Strategii Rozwoju Miasta realizowane przez Program Rozwoju Zielone Miasto

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	2022	2023	2024	2030 (wartość docelowa)
ZM.1 Emisja gazów cieplarnianych (CO ₂) <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	Mg	2 959 793 (2022 r.)	2 959 793	b.b.	b.b.	2 071 855
ZM.2 Zasadzenie nowych drzew <i>Źródło: Dane z wydziałów UMG i jednostek miejskich.</i>	szt.	0	7061	14 852	25 276	50 000
ZM.3 Pojemność zbiorników retencyjnych i miejskiej zieleni retencyjnej <i>Źródło: Gdańskie Wody sp. z o.o.</i>	tys. m ³	759	759	776	791	1 000
ZM.4 Moc instalacji OZE <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	MW	16 (2020 r.)	37,9	64,3	64,4	90,0
WM.3 Odsetek mieszkańców angażujących się w działania na rzecz rozwoju miasta <i>Źródło: Badanie „Barometr opinii mieszkańców”.</i>	%	20% (2021 r.)	21%	32%	28%	30%
WM.4 Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających swój stan zdrowia <i>Źródło: Badanie „Jakość życia w Gdańsku”.</i>	%	66% (2019 r.)	b.b.	60%	b.b.	76%
DM.3 40 przestrzeni publicznych**, które zostaną zrealizowane, przebudowane, wyremontowane lub odnowione <i>** m.in. parki, place, ciągi piesze, bulwary, promenady Źródło: Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska, Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, Wydział Projektów Inwestycyjnych UMG.</i>	szt.	• (2021 r.)	6	16	25	40

• - wskaźnik liczony narastająco od roku bazowego

Wskaźniki Programu Rozwoju Zielone Miasto

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
I.1.a Liczba użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	szt.	18	18	19	24	30
I.1.b Powierzchnia nowo urządzonych parków i zielonych skwerów <i>Źródło: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska.</i>	ha	•	10,907	11,393	30	100
I.1.c Liczba ulic przebudowanych na zielone <i>Źródło: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni.</i>	szt.	•	0	0	2	15
I.2.a Pojemność zbiorników retencyjnych <i>Źródło: Gdańskie Wody sp. z o.o.</i>	tys. m ³	738	752	759	840	950
I.2.b Pojemność miejskiej zieleni retencyjnej <i>Źródło: Gdańskie Wody sp. z o.o.</i>	tys. m ³	21	24	32	35	50
I.2.c Odsetek powierzchni miasta pokrytej modelami hydrodynamicznymi <i>Źródło: Gdańskie Wody sp. z o.o.</i>	%	3	3	4,94	11	57
I.3.a Poziom przygotowania odpadów komunalnych do ponownego użycia i recyklingu <i>Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej UMG.</i>	%	36,3	37,3	41,9	56	60
I.3.b Liczba punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych <i>Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej UMG.</i>	szt.	1	2	2	4	6
I.3.c Poziom ponownego wykorzystania ścieków oczyszczonych <i>Źródło: Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna sp. z o.o.</i>	%	1,4	1,3	1,25	1,4	1,5
I.4.a Średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM 2.5 <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	µg/m ³	20	13	15	15	10
I.4.b Liczba stacji pomiaru jakości wód opadowych i powierzchniowych <i>Źródło: Gdańskie Wody sp. z o.o.</i>	szt.	1	1	8	16	40

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
I.4.c Długość sieci kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej poddanych renowacji <i>Źródło: Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna sp. z o.o., Gdańskie Wody sp. z o.o.</i>	km	•	1,2	3,9	9	19
I.5.a Liczba uczniów gdańskich szkół objętych działaniami edukacji odpadowej <i>*dotyczy szkół objętych tzw. szkolną strefą uspokojonego ruchu w oparciu o wykonane wcześniej audyty szkół oraz ich bezpośredniego otoczenia. Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej UMG.</i>	os.	7691	8488	6589	10 400	11 200
I.5.b Liczba nowych, ogólnomiejskich kampanii edukacyjnych <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	szt.	•	2	7	3	6
I.5.c Odsetek mieszkańców naprawiających zepsute rzeczy <i>Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej, Wydział Polityki Gospodarczej UMG.</i>	%	41 (2021 r.)	38	76	48	55

b.b. – brak badania

• - wskaźnik liczony narastająco od roku bazowego

6

WSPÓLNE

MIASTO

INWESTYCJE

Wspólne Miasto

Budowa szkoły podstawowej przy ul. Morenowe Wzgórze

trwała budowa placówki, w której będą oddziały 0-VIII dla ok. 750 uczniów.

Planowane otwarcie

1 września 2025 r.

Mat.: Urząd Miejski w Gdańsku

Wybrane informacje 2024 r.

Fot.: P. Wittman / www.gdansk.pl

Budowa nowych mieszkań

90 lokali mieszkalnych
wybudowanych przez TBS Motława
przy ul. Piotrkowskiej i Człuchowskiej

Fot.: P. Wittman / www.gdansk.pl

Fot.: P. Wittman / www.gdansk.pl

Modernizacja infrastruktury oświatowej

remonty w szkołach i przedszkolach
i unowocześnienie istniejącej infrastruktury (m.in. w przedszkolu nr 32, 39, 85, SP nr 49)

Modernizacja budynków komunalnych

w 2024 r. Gdańskie Nieruchomości wyremontowały 161 lokali komunalnych, remont kompleksowy przeszło 148 lokali, w 67 z nich dodatkowo zlikwidowano systemy ogrzewania węglowego

7741

dzieci i młodzieży
uczestniczyło w
programie 6-10-14-18+
dla Zdrowia

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

48

dzieci urodziło się
w ramach Programu
wsparcia prokreacji
dla mieszkańców Gdańska

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

28 mln zł

wydatków na
modernizację
infrastruktury
oświatowej

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

16

nowych zawodowych
rodzin zastępczych
i rodzinnych domów
dziecka

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy
Rodzinie w Gdańsku

209

osób skorzystało
z programu
„Opieka
wytchnieniowa”

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy
Rodzinie w Gdańsku

15

nowych mieszkań
wspomaganych
i ze wsparciem

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

135,3 mln zł

wydatki na zadania
publiczne zlecane
organizacjom
pozarządowym

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

Nowe

Centrum Pracy
Socjalnej nr 10 przy
ul. Niepołomickiej 2
(Orunia Górna-Gdańsk-
Południe)

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

Jednym z filarów obszaru tematycznego Wspólne Miasto jest dobra edukacja, rozumiana jako ciągłe zdobywanie wiedzy i umiejętności, będąca podstawą rozwoju społecznego, kulturowego i gospodarczego. Do osiągnięcia takich celów niezbędne jest upowszechnianie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami oraz doskonalenie kompetencji przyszłości. Podniesienie dostępności edukacji jest długofalowym wyzwaniem polityki miasta, związanym przede wszystkim z jego wzrostem demograficznym i przestrzennym. Kolejnym czynnikiem osobistego rozwoju mieszkańców Gdańska jest dobre zdrowie. Wobec współczesnych wyzwań związanych z chorobami cywilizacyjnymi i zagrożeniami dla dobrostanu psychicznego, istotną rolę pełnią miejskie programy profilaktyczne, które budują świadomość na temat zdrowego stylu życia, zachęcają do zachowań prozdrowotnych i unikania ryzykownych. Duże znaczenie w tym aspekcie ma też rozwój sportu, a zwłaszcza wspieranie wszelkich form aktywności fizycznej. Dla obszaru Wspólne Miasto istotne są wszelkie działania podnoszące dostępność systemu wsparcia społecznego i przyspieszające jego deinstytucjonalizację. Wsparcie osób potrzebujących pomocy powinno w jak najwyższym stopniu być świadczone w miejscu zamieszkania i w społecznościach lokalnych. Dla podniesienia jakości życia w miejskiej wspólnotie upowszechniany jest wolontariat i inne formy aktywności społecznej, gdańszczanie mają także możliwość partycypacji w kreowaniu polityk miejskich. Podejmowane są działania zwiększające dostępność mieszkań dla osób o zróżnicowanej sytuacji materialnej i potrzebach osobistych, przede wszystkim przez rozwój budownictwa społecznego.

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Wspólne Miasto:

- II.1. Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami
- II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy
- II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkank i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej
- II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkank i mieszkańców
- II.5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej
- II.6. Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym

POWIĄZANIE Z CELAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ONZ

Gdańsk na poziomie lokalnym wspiera wdrażanie Agendy 2030 ONZ i adaptuje Cele Zrównoważonego Rozwoju, które tworzą uniwersalną ramę do budowania sprawiedliwych, nowoczesnych i odpornych miast. Program Rozwoju Wspólne Miasto powiązany jest przede wszystkim z celami:

POLITYKI, PROGRAMY I STRATEGIE REALIZOWANE W ZAKRESIE PROGRAMU ROZWOJU

Działania rozwojowe miasta wykraczają poza ramy przyjętych polityk, strategii, programów i innych dokumentów niższego rzędu, uchwalanych w obszarach, w których istniała potrzeba doprecyzowania priorytetów lub wzmocnienia koordynacji. Dokumenty te wpisują się w założenia Strategii Rozwoju Miasta i są możliwe do powiązania z przynajmniej jednym celem szczegółowym określonym w Programach Rozwoju. Odgrywają one przy tym przekrojową rolę, systematyzując kierunki interwencji i stanowiąc odniesienie do dalszego planowania rozwoju.

W 2024 r. **Program Rozwoju Wspólne Miasto** był realizowany przez następujące polityki/programy/strategie:

1. Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Miasta Gdańska;
2. Program osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2024–2028;
3. Gdański Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym na lata 2021–2025;
4. Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024–2026;
5. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2024–2026;
6. Program Polityki Zdrowotnej na lata 2017–2025 pod nazwą „Program wsparcia prokreacji dla mieszkańców Gdańska”;
7. Program profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) na terenie Gminy Miasta Gdańska na lata 2019–2025;
8. Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030;
9. Model na rzecz Równego Traktowania;
10. Model Integracji Imigrantów;
11. Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2024;
12. Gdański Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024–2026;
13. Powiatowy Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Gdańsku na lata 2021–2031;
14. Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2024;
15. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2020–2024;
16. Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024–2030.

Poniższa tabela zawiera wykaz powiązań polityk, strategii lub programów z celami szczegółowymi Programu Rozwoju Wspólne Miasto. **Kolorem zielonym** oznaczone zostały powiązania bezpośrednie, gdy dokument określa działania przyczyniające się wprost do realizacji celu szczegółowego, a **kolorem niebieskim** – powiązania pośrednie, gdy wpływ jest szerszy, a dokument oddziałuje na różne obszary funkcjonowania miasta.

Polityki/programy/strategie realizujące cele szczegółowe

LP.	Nazwa polityki / programu / strategii	II.1. Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami	II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy	II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkanek i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej	II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców	II.5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej	II.6. Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym
1.	Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Miasta Gdańska		✓				
2.	Program osłonowy w zakresie żywienia na lata 2024–2028	✓			✓		
3.	Gdański Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym na lata 2021–2025			✓			
4.	Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024–2026			✓	✓		
5.	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2024–2026			✓	✓		
6.	Program Polityki Zdrowotnej na lata 2017–2025 pod nazwą „Program wsparcia prokreacji dla mieszkańców Gdańska”			✓			
7.	Program profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) na terenie Gminy Miasta Gdańska na lata 2019–2025			✓			
8.	Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030				✓	✓	
9.	Model na rzecz Równego Traktowania	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10.	Model Integracji Imigrantów	✓	✓		✓	✓	
11.	Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2024				✓		

LP.	Nazwa polityki / programu / strategii	II.1. Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami	II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy	II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkanek i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej	II.4. Włączanie społe- czne oraz tworze- nie warunków do długiego niezależ- nego życia mieszkanek i mieszkańców	II.5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej	II.6. Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym
12.	Gdański Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026				✓		
13.	Powiatowy Program Działalności na rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Gdańsku na lata 2021–2031	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14.	Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2024					✓	
15.	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2020-2024				✓		✓
16.	Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024–2030				✓		✓
17.	Program ochrony środowiska dla miasta Gdańska na lata 2021–2023 z perspektywą do roku 2025			✓			
18.	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030			✓			
19.	Aktualizacja Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska (STeR 2.0)			✓			
20.	Miejski Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na 2024 r.		✓				
21.	Gminny Program Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017-2030				✓	✓	✓
22.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska						✓

Poniżej znajdują się opisy programów/polityk/strategii, które mają bezpośredni wpływ na realizację celów szczegółowych Programu Rozwoju Wspólne Miasto, wraz z efektami działań w 2024 r. Szeroki zakres miejskich dokumentów sprawia, że mogą one przekrojowo realizować także założenia pozostałych Programów Rozwoju.

1) *Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Miasta Gdańska*

- **Akt prawny:** Uchwała Nr XXII/569/20 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 kwietnia 2020 r., Uchwała Nr XXXV/897/21 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 kwietnia 2021 r. oraz Uchwała Nr LXVI/1706/23 Rady Miasta Gdańska z dnia 31 sierpnia 2023 r.
- **Okres obowiązywania:** od 2020 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**

II.2 Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy

- **Opis programu:** Celem Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży jest promowanie młodzieży szczególnie uzdolnionej uczącej się na terenie Gminy Miasta Gdańska, motywowanie uczniów do podejmowania działań mających na celu odkrycie własnych uzdolnień oraz ciągłej pracy nad rozwijaniem talentów i pogłębianiem wiedzy jednocześnie tworząc pozytywne wzorce dla społeczności uczniowskiej. Celem programu jest też otoczenie szczególną opieką uzdolnionych uczniów i maturzystów pobierających naukę na terenie Gminy Miasta Gdańska oraz motywowanie ich do dalszego rozwoju w ramach realizacji programu. Jednorazowe stypendium stanowi dla młodzieży nagrodę za zaangażowanie i wykonaną dodatkową pracę – często kosztem rezygnacji z wolnego czasu – by uzyskać wysokie wyniki w nauce lub mieć szczególne osiągnięcia w różnych dziedzinach i powinno wzmacniać poczucie własnej wartości. Program adresowany jest do dzieci i młodzieży pobierających naukę w szkołach samorządowych i niesamorządowych na terenie Gminy Miasta Gdańska od klasy IV szkoły podstawowej.

W ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Miasta Gdańska przyznawane jest jednorazowe stypendium Prezydenta Miasta dla uczniów szczególnie uzdolnionych oraz maturzystów osiągających najwyższy wynik z egzaminu maturalnego. Stypendium przyznawane jest w sześciu kategoriach i ubiegać się o nie mogą uczniowie i maturzyści, którzy spełniają wszystkie kryteria wymienione w Regulaminie, który określa Uchwała Nr XXII/569/20 RMG z dnia 30 kwietnia 2020 r., Uchwała Nr XXXV/897/21 RMG z dnia 29 kwietnia 2021 r. oraz Uchwała Nr LXVI/1706/23 RMG z dnia 31 sierpnia 2023 r., w ramach której dodano nową kategorię VI Odyseja Umysłów dla uczniów reprezentujących Polskę w Finale Światowym Odysei Umysłu, który nie korzystali z dofinansowania na pokrycie kosztów podróży

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- W 2024 r. przyznano **857 jednorazowych stypendiów** na łączną kwotę 567 650 zł, z czego:
 - w ramach I kategorii – za najwyższy wynik z egzaminu maturalnego i osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej – 5 stypendiów po 3000 zł, łącznie 15 000 zł,
 - w ramach II kategorii – za osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, wysoką średnią ocen oraz osiągnięcia w konkursach ogólnopolskich lub międzynarodowych – 236 stypendiów po 500 zł, łącznie 118 000 zł,
 - w ramach III kategorii – za osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, wysoką średnią ocen oraz osiągnięcia w konkursach wojewódzkich – 224 stypendia po 450 zł, łącznie 100 800 zł,
 - w ramach IV kategorii – za osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, wysoką średnią ocen oraz osiągnięcia w sporcie na szczeblu krajowym lub międzynarodowym – 353 stypendia po 450 zł, łącznie 158 850 zł,
 - w ramach V kategorii – dla wybitnych talentów, za spektakularne osiągnięcia w dziedzinie swoich zainteresowań – 10 stypendiów po 3000 zł, łącznie 30 000 zł. Stypendium w tej kategorii przeznaczone jest na realizację indywidualnego programu rozwoju ucznia tworzonego we współpracy z jego tutorem.
 - w ramach kategorii VI – Odyseja Umysłów - 29 stypendiów po 6500 zł, łącznie 145 000 zł.

2) Program oświatowy w zakresie dożywiania na lata 2024–2028

- **Akt prawny:** Uchwała Nr LXX/1789/23 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 listopada 2023 r.
- **Okres obowiązywania:** 2024-2028
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.1 Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami
 - II.4 Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców
- **Opis programu:** Dokument utworzony na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej oraz uchwały Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 - 2028. Odbiorcami programu są osoby, których dochód mieści się w przedziale 200-220% ustawowego kryterium dochodowego. Udziela się wsparcia w formie posiłku oraz świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Cele programu są zgodne z celami wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028:
 1. zapewnienie posiłku, w tym również kanapki dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub z niepełnosprawnościami i samotnych;
 2. wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Sfinansowano obiady dla 393 dzieci w 206 szkołach i przedszkolach. Wydano również gorące posiłki dla 19 osób dorosłych.

3) Gdański Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym na lata 2021–2025

- **Akt prawny:** Uchwała nr XXIX/753/20 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 października 2020 r.
- **Okres obowiązywania:** 2021-2025
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.1. Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami
 - II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy
 - II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkanek i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej
- **Opis programu:** Program ma służyć wydłużeniu życia w zdrowiu, poprawie zdrowia i związanej z nim jakości życia oraz zmniejszeniu nierówności społecznych w zdrowiu mieszkanek i mieszkańców Gdańska. Adresatami Programu są gdańszczanki i gdańszczanie, szczególnie osoby młode oraz seniorzy. Do głównych założeń Programu należy wydłużenie życia w zdrowiu oraz ograniczenie skali zachorowań na choroby cywilizacyjne poprzez: zmniejszenie ryzyka występowania schorzeń, poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie wpływu stylu życia i warunków środowiskowych na zdrowie, w tym promocja zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, rozwój kompetencji zdrowotnych na wszystkich etapach życia i we wszystkich odgrywanych rolach (zdrowy rodzic, zdrowe dziecko, zdrowy człowiek w wieku produkcyjnym, zdrowy senior), a także podniesienie efektywności i skuteczności programu przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Zorganizowano dwa wydarzenia zdrowotne łączące działania ze wszystkich obszarów zdrowia publicznego, zarówno promocję zdrowia, jak i ochronę zdrowia psychicznego oraz

przeciwdziałanie uzależnieniom. Był to **Gdański Kongres Zdrowia Kobiet** oraz **Gdański Dzień Zdrowia Mężczyzn**. W trakcie obu tych wydarzeń mieszkanki i mieszkańcy mogli skorzystać z oferty badań profilaktycznych i przesiewowych, konsultacji specjalistycznych, wysłuchać ciekawych wystąpień oraz wziąć udział w warsztatach edukacyjnych. Z tych dwóch wydarzeń skorzystało około 1,2 tysiąca osób.

- **Szkolenia z pierwszej pomocy przedmedycznej** polegające na przeprowadzeniu zajęć teoretycznych i praktycznych dla mieszkańców Gdańska zawierających m.in. naukę resuscytacji krążeniowo-oddechowej, postępowania w przypadku krwotoków, ran, oparzeń, wypadków, udarów wraz z nauką obsługi defibrylatora. Zadanie realizowały trzy podmioty, które przeszkoliły łącznie 3895 osób.
- **Program zdrowotny w zakresie prewencji i wczesnego wykrywania chorób cywilizacyjnych u dzieci i młodzieży – 6-10-14-18+ dla Zdrowia.** Program polega na przeprowadzeniu badań przesiewowych i ankietowych w kierunku czynników ryzyka, stylu życia i zachowań zdrowotnych wśród uczniów, wyselekcjonowaniu z powyższych grup dzieci z czynnikami ryzyka chorób cywilizacyjnych, tj.: cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, zaburzenia odżywiania, zaburzenia depresyjne, przeprowadzeniu pełnej interwencji edukacyjno-leczniczej u dzieci z wykrytymi problemami zdrowotnymi. Prowadzono kompleksowy program edukacyjny dla dzieci i rodziców w zakresie diety, aktywności fizycznej, budowania pozytywnych zachowań zdrowotnych. W 2024 r. w projekcie uczestniczyło 7741 dzieci i młodzieży, w tym: w 38 warsztatach **Koszyk Edukacyjny „Zdrowie w szkole”**, ukierunkowanych na edukację dzieci, rodziców i nauczycieli w obszarze prowadzenia zdrowego trybu życia (aktywność fizyczna, zdrowa dieta, aspekty psychologiczne w odżywianiu) wzięło udział 1199 osób.
- **FitKlasa** – głównym celem programu jest promowanie aktywności fizycznej wśród dzieci klas 0–III szkół podstawowych. Wzięło w nim udział blisko 14 tys. uczniów. W 2024 r. zorganizowano konferencję metodyczną dla nauczycieli oraz przeprowadzono 75 audytów na terenie szkół.
- **Program Kierunek Zdrowie** – skierowany do 6-latków i ich rodziców, uczestnicy objęci są interdyscyplinarną konsultacją ze specjalistami zdrowia publicznego. W 2024 r. w programie wzięło udział 2480 dzieci.
- **Program Zdrowy Uczeń** skierowany jest do uczniów klas III i VII szkoły podstawowej, obejmuje stworzenie planu postępowania prozdrowotnego dla każdego z uczestników. W programie wzięło udział 4514 dzieci.
- **Gdańsk – jeMY zdrowo!** – program służący poprawie jakości żywienia dzieci i młodzieży na terenie placówek oświatowych. W ramach programu wspierana jest odpowiednia komunikacja dotycząca żywienia dzieci w przedszkolach i szkołach pomiędzy placówkami oświatowymi a rodzicami, opiekunami. 75% zgłoszonych placówek oświatowych czynnie wykorzystuje aplikację informatyczną Gdańsk Jemy Zdrowo. Zorganizowano konkurs na zdrowy i smaczny jadłospis.
- **#Zdrowie** – program mający na celu zwiększenie poziomu osobistej odpowiedzialności za zdrowie poprzez: podniesienie poziomu wiedzy na temat organizacji systemu ochrony zdrowia w Polsce, zwiększenie umiejętności pozyskiwania wiarygodnych treści dotyczących zdrowia, Program kierowany do młodzieży – uczniów III klas gdańskich szkół ponadpodstawowych. W 2024 r. w programie uczestniczyło ok. 1000 uczniów z 50 klas.
- **Działania profilaktyczne w zakresie HIV/AIDS** skierowane do dzieci, młodzieży i studentów – zrealizowano programy szkoleniowe skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz kampanie informacyjno-edukacyjne przeznaczone dla studentów. W 2024 r. z programów skorzystało 2362 osób.
- Prowadzono **konsultacje psychologiczne oraz terapie grupowe** osób seropozytywnych. Skorzystało łącznie 25 osób.
- Profilaktyka zakażeń grypy – program polityki zdrowotnej **„Zaszczep się przeciwko grypie, a będziesz cieszył się jesienią życia”**. Oferta obejmuje szczepienia przeciwko grypie skierowane do seniorów. Program realizowały dwa podmioty lecznicze w Gdańsku. Ze szczepionek w 2024 r. skorzystało 500 osób.

- **Koperta Życia** – kampania służąca upowszechnieniu wśród mieszkańców Gdańska idei posiadania krótkiej informacji o zdrowiu osoby, do której wezwano pomoc medyczną. W ramach projektu prowadzona jest promocja prawidłowego gromadzenia i przechowywania dokumentacji medycznej. W 2024 r. kopertę otrzymało ponad 5 tys. gdańszczan i gdańszczanek.
- **Zajęcia ruchowe przeznaczone dla seniorów 60+** „AQUA SENIOR 24 – promocja aktywnego i zdrowego starzenia się” wraz z elementami edukacji. W zajęciach uczestniczyło 70 osób.
- **Tenis stołowy dla zdrowej głowy** – kampania świadomościowa dotycząca aktywnego starzenia się wraz z zajęciami aktywizującymi dla seniorów z chorobą Parkinsona i chorobami zwyrodnieniowymi mózgu. Na terenie miasta kolportowano plakaty i ulotki. 35 osób wzięło udział w zajęciach „uwważnego chodu” i w treningach tenisa stołowego, które w chorobie Parkinsona mają ogromne znaczenie profilaktyczne i rehabilitacyjne.
- Promocja aktywnego starzenia się prowadzona była poprzez realizację trzeciej edycji programu **Trzeci wiek w zdrowiu**. Z promocji skorzystało 199 osób.
- **Opiekunie! Twoje zdrowie też jest ważne!** to projekt, którego celem jest uświadomienie wpływu środowiska życia na stan zdrowia, a także promocja zdrowego stylu życia wśród opiekunów nieformalnych, rodzinnych sprawujących na co dzień opiekę nad przewlekle chorym i niepełnosprawnym członkiem rodziny. W ramach zadania odbyło się osiem tematycznych spotkań edukacyjnych, w których udział wzięło 75 osób.

4) *Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024–2026*

- **Akt prawny:** Uchwała Nr LXIX/1763/23 Rady Miasta Gdańska z dnia 26 października 2023 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy
 - II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkank i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej
 - II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkank i mieszkańców
- **Opis programu:** Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego jest odpowiedzią na potrzebę stworzenia systemowego narzędzia dla ochrony zdrowia psychicznego. Przedstawia długofalowe, strategiczne kierunki działań polityki społecznej i zdrowotnej planowane do realizacji w obszarze zdrowia psychicznego dla mieszkank i mieszkańców Gminy Miasta Gdańska. Jego wieloletni charakter daje możliwość zabezpieczenia realizacji zadań i odpowiedniej alokacji środków finansowych w dłuższej perspektywie czasowej. Głównym celem Gdańskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024–2026 jest tworzenie lokalnego systemu zapewniającego optymalne warunki dla zdrowia psychicznego osób mieszkających w Gdańsku, a także poprawę jakości życia osób w kryzysach psychicznych oraz z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin, opiekunów i otoczenia. Cele szczegółowe:
 1. prewencja – edukacja i promocja zachowań prozdrowotnych oraz zapobieganie stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi;
 2. interwencja – zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej opieki adekwatnej do ich potrzeb;
 3. koordynacja – utrzymanie efektywnego systemu zarządzania działaniami z zakresu ochrony zdrowia psychicznego.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- W ramach trzech celów szczegółowych zlecono realizację 35 projektów:
 - **PREWENCJA** – zrealizowano 12 projektów. Prewencja obejmuje zarówno działania z zakresu promocji zdrowia psychicznego, jak i działania edukacyjne. Niektóre z nich to:
 - kampanie, które swoim zasięgiem objęły najliczniejszą grupę odbiorców: „Terapia to nie wstyd” oraz Kampania „Niebieskie Trampki: Body and Mind”;

- promocja **aktywnego starzenia się**, m.in.: w ramach projektu „Kung Fu Senior” z warsztatów choreoterapii i innych form wsparcia skorzystało 106 osób w wieku 55+; z wykładów z cyklu „Szkoła Zdrowia” mających na celu przeciwdziałanie zaburzeniom psychicznym u seniorów skorzystało 325 osób;
 - promocja **zdrowego środowiska życia i pracy**, m.in.: „Wystarczająco dobra mama, wystarczająco dobry tata – profilaktyka i wsparcie psychologiczne w zaburzeniach zdrowia psychicznego w okresie okołoporodowym” skorzystało 45 osób; projekt „Zdrowe środowisko pracy” trafił do 300 osób; w projekcie „Dziecko w rozwodzie” – w warsztatach psychoedukacyjnych dla rodziców w konflikcie okołorozsądowym – wzięło udział 101 osób;
 - **Szkoła dla Rodziców** – kontynuowano program wspierający rodziców i wychowawców w zakresie rozwijania kompetencji, wspólnego spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z emocjami – realizacja GOPP, MOPR;
 - **Gdański Kod Rodzicielski** – platforma internetowa skierowana do dorosłych mieszkańców Gdańska (w szczególności do gdańskich rodziców), której celem jest dostarczenie treści edukacyjnych i informacyjnych w zakresie komunikacji, wychowania, tworzenia pozytywnych więzi z dziećmi i osobami najbliższymi oraz szeroko pojętej ochrony zdrowia psychicznego.
- **INTERWENCJA** – drugi cel szczegółowy obejmuje działania specjalistyczne skierowane do osób, u których wystąpiły wczesne sygnały zaburzeń. Takie kompleksowe działania realizowano w ramach 18 projektów, m.in.:
- utrzymanie dotychczasowych punktów (Niebieskie Trampki, Arbus) oraz rozwijanie sieci nowych **klubów młodzieżowych z funkcją psychoedukacyjną oraz interwencyjną**. Z oferty dwóch działających w 2024 r. klubów skorzystało 705 osób.
 - kontynuacja licznych **projektów wieloletnich oferujących wsparcie specjalistyczne**, realizowanych przez NGO-sy i podmioty lecznicze, np. dla osób przeżywających żałobę, w kryzysach oraz dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami neurorozwojowymi i ich rodzin;
 - **Jestem – wsparcie psychologiczne w środowisku szkolnym** – z projektu zapewniającego wsparcie psychologiczne dla dzieci, młodzieży, rodziców oraz nauczycieli skorzystało w 2024 r. ponad 2,3 tys. odbiorców. Działanie realizował Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży (GOPP) we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.
 - W GOPP prowadzono także grupę terapeutyczną „**W poszukiwaniu siebie**” dla młodzieży poszukującej swojej tożsamości płciowej
- **KOORDYNACJA** – trzeci cel szczegółowy służy utrzymaniu efektywnego systemu zarządzania działaniami z obszaru. Obejmuje również zadania mające na celu wspieranie i podnoszenie kompetencji kadr zatrudnionych przy realizacji zadań w ramach GPOZP. Zrealizowano pięć projektów, z których skorzystało blisko dwa tys. osób:
- **Punkt Informacyjno-Konsultacyjny oraz Aplikacja mobilna (PIK & APP)** – udostępnianie mieszkańcom informacji o dostępnych w Gdańsku usługach z zakresu zdrowia psychicznego, w tym: prowadzenie i aktualizowanie bazy adresowej, prowadzenie infolinii oraz konsultacje – 1610 odbiorców;
 - cykl szkoleń „**Komunikacja z uczniem i klasą - jak skutecznie wspierać uczniów w kryzysie 2024-2026**” dla 275 odbiorców;
 - projekt „**Na równoważni - kampania na rzecz zdrowia psychicznego**” – świadczenie wsparcia dla kadry pracującej w gdańskich drużynach harcerskich - skorzystało 43 bezpośrednich odbiorców;
 - w 2024 r. powołano nowych członków **Gdańskiej Rady Zdrowia Publicznego**, odbyły się dwa posiedzenia;

- wspierano prace **Komisji Konkursowych** powołanych w celu oceny ofert składanych w obszarze zdrowia psychicznego;
- podejmowano współpracę w ramach **Miejskiego Systemu Interwencji Kryzysowej**.
- Zadania GPOZP realizował także Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz funkcjonujący w jego strukturach Ośrodek Interwencji Kryzysowej. To m.in.:
 - 13 **środowiskowych domów samopomocy**, z których skorzystały 422 osoby, oraz pięć klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z których skorzystało 108 osób;
 - program „**Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej**”, z którego skorzystało 208 osób;
 - **opieka wytchnieniowa** w formie pobytu dziennego (skorzystało 150 osób) oraz pobytu całodobowego (skorzystało 59 osób);
- **Miejski System Interwencji Kryzysowej (MSIK)** – współpracowało w nim 31 instytucji, organizacji pozarządowych, osób fizycznych i prawnych na rzecz skutecznego, interdyscyplinarnego wsparcia udzielanego mieszkańcom i mieszkankom Gdańska znajdującym się w sytuacjach kryzysowych. Celem działania MSIK jest podniesienie skuteczności działań – spójna i wzajemnie uzupełniająca się formuła działań profilaktycznych, interwencyjnych i postinterwencyjnych, udzielanych bezzwłocznie. W 2024 r. do MSIK wpłynęło 31 spraw, z powodu których podjęto interdyscyplinarne działania mające na celu wsparcie osób potrzebujących.

5) *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2024–2026*

- **Akt prawny:** Uchwała Nr LXX/1796/23 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 listopada 2023 r.
- **Okres obowiązywania:** 2024-2026
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy
 - II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkank i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej
 - II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkank i mieszkańców.
- **Opis programu:** Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2024–2026 to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego. Służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień mieszkank i mieszkańców Gminy Miasta Gdańska. Program realizuje cel operacyjny nr 2 (NPZ): „Profilaktyka uzależnień”, oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021–2025. Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją, reintegracją społeczną i zawodową osób uzależnionych. W gdańskim dokumencie znajdują się wszystkie te aktywności. Program jest również częścią: Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030. Priorytetem Programu jest, aby wszystkie osoby mieszkające w Gdańsku, niezależnie od wieku czy statusu społecznego, uzyskały większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z używaniem środków psychoaktywnych wpływają na zdrowie. Celem Programu jest zmniejszanie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie Gdańska przez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Zrealizowano 271 zadań/projektów. Na szeroką skalę prowadzono kampanie społeczne i działania w mediach społecznościowych. Program realizował trzy kierunki działań w ramach czterech obszarów problemowych:

- **Kierunek: Prewencja (zapobieganie); Obszar: Edukacja zdrowotna oraz podnoszenie kompetencji kadr:**
 - Prowadzono działalność informacyjno-edukacyjną, w tym konferencje, wykłady, kampanie społeczne takie jak: „DOM – Dziecko Otulone Miłością”, „Bądź po dobrej stronie”. Zakupiono materiały informacyjno-edukacyjne na temat szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień. Prowadzono punkt informacyjno-konsultacyjny w obszarze uzależnień. Zrealizowano szkolenia podnoszące kompetencje i kwalifikacje zawodowe przedstawicieli organizacji/podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych), podejmowano akcje promocyjne i organizowano wydarzenia z zakresu szeroko rozumianej edukacji publicznej, w tym skierowane w szczególności do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Zapewniono wsparcie merytoryczne realizatorom działań.
 - Zrealizowano 14 zadań/projektów. Z działań i kampanii Programu skorzystało blisko 324 tys. powtarzających się odbiorców.
- **Kierunek: Prewencja (zapobieganie); Obszar: Profilaktyka (w tym: profilaktyka uniwersalna, profilaktyka selektywna, profilaktyka wskazująca):**
 - Prowadzono działania związane z profilaktyką uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży. Kontynuowano realizację programu GBG (Good Behavior Game) Zagrajmy Razem w 50 gdańskich szkołach. Ponadto poszerzano ofertę pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej. Realizowano projekty rozwijające kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców (np. Gdański Kod Rodzicielski), sprzyjające budowaniu postaw oraz zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży. Prowadzono oddziaływania w zakresie promocji zdrowia i aktywności fizycznej z wykorzystaniem wiodących strategii profilaktycznych w ramach programów: „Profis – sport bez uzależnień” (103 projekty), „Żyj z pasją” (30 placówek oświatowych) i Gdański Program Profilaktyki Uzależnień Cyfrowych „ProfiKultura” (pięć instytucji kultury i Hevelianum). Zrealizowano konsultacje i warsztaty specjalistyczne w ramach „Poradni zdrowego życia GOPZiPU” oraz „Akademii zdrowego życia GOPZiPU”, zrealizowano program profilaktyczny „Przystań odkrywców”, „Kieruj bez procentów”, „Młodość bez procentów: Uważaj, co pijesz”, „Ważne wybory - alkohol”, „Ważne wybory – marihuana”. Zrealizowano warsztaty psychoedukacyjne „Kłopoty w plecaku”, a także programy rekomendowane (Szkoła dla rodziców, Unplugged, Gra w dobre zachowania/Zagrajmy razem). Zapewniono specjalistyczne wsparcie dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej. Prowadzono również akcje promujące zdrowy styl życia i systemowe mobilne działania profilaktyczne w wybranych dzielnicach. Zapewniono możliwość udziału w koloniach, obozach i półkoloniach. Zrealizowano programy streetworkingowe (m.in. Street Bike - program pracy ulicznej). Rozszerzono ofertę dla osób i rodzin zagrożonych problemem alkoholowym (terapeuta uzależnień) oraz poradnictwo dla rodzin z problemem alkoholowym, mających dzieci. Działalność rozpoczęły: Środowiskowe Centrum Profilaktyki dla dzieci i młodzieży „Mrowisko” oraz Klub Młodzieżowy Arbuz Dolna Brama.
 - Zrealizowano 203 zadania/projekty. Z bezpośrednich zadań/działań Programu skorzystało ok. 55 tys. odbiorców, w tym dzieci i młodzież (blisko 52 tys.).
- **Kierunek: Interwencja (pomaganie); Obszar: Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja zdrowotna, społeczna i zawodowa:**
 - Zrealizowano programy/oferty zwiększające dostępność do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin, w tym ofertę na prowadzenie Miejskiej Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia. Kontynuowano program z zakresu redukcji szkód, w tym stacjonarnej wymiany igieł i strzykawek. Prowadzono programy postterapeutyczne, w tym jedno mieszkanie readaptacyjne i jeden hostel dla osób uzależnionych od narkotyków. Zapewniono kompleksową specjalistyczną pomoc psychologiczną i terapeutyczną prowadzoną przez GOPP dla dzieci i młodzieży oraz rodziców/opiekunów, w tym zwiększono dostępność pomocy dla dzieci z FASD. Ponadto zapewniono pomoc psychospołeczną i prawną rodzinom z problemem alkoholowym, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Zapewniono wsparcie terapeutyczne dzieciom przebywającym w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Udzielono dotacji dla Centrum Integracji Społecznej, wsparto działalność klubów integracji społecznej i klubów abstynenta. Pogotowie Socjalne dla Osób Nietrzeźwych

kontynuowało działalność w zakresie motywacyjno-informacyjnym kierowanym do osób z kręgu problemów uzależnień. Realizowano również zadania dotyczące: zapewnienia pomocy psychologicznej i terapeutycznej osobom z niepełnosprawnością intelektualną oraz programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób dorosłych, wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (DDA). Finansowano działalność prowadzoną na rzecz pomocy dzieciom będącym ofiarami różnych przestępstw i form krzywdzenia. Zapewniono usługę społeczną w zakresie stałego zamieszkania wraz z szerokim interdyscyplinarnym wsparciem (Housing First).

- o Zrealizowano 52 zadania/projekty. Z bezpośrednich zadań/projektów Programu skorzystało ponad 14 700 odbiorców, w tym dzieci i młodzież (ponad 1500).

- **Kierunek: Organizacja programu i zadania regulacyjne; Obszar: Wzmacnianie zasobów, synergia działań oraz zadania regulacyjne:**

- o Zabezpieczono warunki pracy dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku (30 osób). Zapewniono warunki pracy dla komisji konkursowych powołanych do oceny ofert składanych w obszarze zdrowia publicznego. Zrealizowano badanie społeczne ESPAD dotyczące wzorców konsumpcji alkoholu i innych substancji psychoaktywnych wśród uczniów szkół ponadpodstawowych oraz wśród młodych dorosłych na terenie miasta Gdańska. Upowszechniano informację na temat dostępu do usług realizowanych w ramach Programu. Zrealizowano trzy zadania (w tym badanie). Z bezpośrednich działań skorzystało 2491 odbiorców.

6) *Program Polityki Zdrowotnej na lata 2017–2025 pod nazwą „Program wsparcia prokreacji dla mieszkańców Gdańska”*

- **Akt prawny:** Uchwała Nr XXXV/941/17 Rady Miasta Gdańska z dnia 23 lutego 2017 r. oraz Uchwała Nr XXIX/754/20 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 października 2020 r.

- **Okres obowiązywania:** 2017-2025

- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**

II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkank i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej.

- **Opis programu:** Program ukierunkowany był na:

- o budowanie świadomości, podniesienie poziomu wiedzy oraz promowanie zachowań prozdrowotnych młodzieży gdańskich szkół w zakresie zdrowia prokreacyjnego. Adresatami Programu są tu uczniowie pierwszych klas szkół ponadpodstawowych;
- o zwiększenie dostępu dla mieszkańców Gdańska do opieki psychologicznej na każdym etapie leczenia niepłodności oraz po zakończeniu leczenia medycznego. Beneficjentami modułu są wszyscy mieszkańcy i wszystkie mieszkanki Gdańska zmagający i zmagające się z trudnościami w prokreacji, mieszkający w Gdańsku co najmniej od roku i rozliczający się z podatków w Urzędzie Skarbowym w Gdańsku;
- o leczenie niepłodności metodami zapłodnienia pozaustrojowego opartego na obowiązujących standardach postępowania i procedur medycznych, poprawie dostępu dla mieszkańców i mieszanek Gdańska do usług medycznych w zakresie leczenia niepłodności.

Do Programu zakwalifikowane były pary pozostające w związku małżeńskim lub partnerskim, które mieszkają lub opłacają podatki w Gdańsku, a które nie mogą zrealizować planów rozrodczych oraz spełnia kryteria medyczne kwalifikujące do metody zapłodnienia pozaustrojowego.

Ze względu na rozpoczęcie od 1 czerwca 2024 r. powszechnego rządowego programu in vitro z dniem 31 sierpnia 2024 r. finansowanie modułu medycznego – leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego ze środków miejskich zostało zakończone.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- **Moduł edukacyjny** dotyczył zdrowia seksualnego człowieka oraz odgrywania odpowiednich ról w rodzinie, skierowany był do uczniów pierwszych klas szkół ponadpodstawowych. Realizacja

programu prowadzona jest obecnie przez Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień. Działania skupiają się na współpracy z rodzicami, w dwóch webinarach wzięło udział 127 rodziców, dodatkowo w kursie uczestniczyło 31 osób.

- **Moduł wsparcia psychologicznego** w Programie obejmuje kompleksową, specjalistyczną pomoc osobom dotkniętym niepłodnością i trudnościami w prokreacji, w tym także po zakończeniu leczenia medycznego. Ze wsparcia psychologicznego w ramach Programu skorzystało łącznie 81 osób. Realizatorzy udzielili łącznie 1047 godzin konsultacji psychologicznych w różnej formie, od jednorazowych porad po terapie długoterminowe indywidualne lub partnerskie, interwencje kryzysowe, terapie krótkoterminowe i porady, a także 45 godzin konsultacji psychiatrycznych. W interdyscyplinarnej konferencji naukowej „Jakość życia w niepłodności – rodzicielstwo niegenetyczne – szanse i wyzwania kliniczne” wzięło udział 170 osób.
- **Moduł medyczny** – leczenie niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego polega na wsparciu par spełniających kryteria wskazane w Programie poprzez współfinansowanie przez Miasto Gdańsk niezbędnej procedury medycznej. W 2024 r. przeznaczono na ten cel 2,4 mln zł, z pomocy skorzystały 84 pary. Od początku istnienia Programu do 31 grudnia 2024 r. na świat przyszło 948 dzieci, a w samym 2024 r. 48 dzieci, 49 ciąż trwało. Z uwagi na rozpoczęcie od 1 czerwca 2024 r. powszechnego programu in vitro z dniem 31 sierpnia 2024 r. finansowanie modułu ze środków miejskich zostało zakończone.

7) Program profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) na terenie Gminy Miasta Gdańska na lata 2019–2025

- **Akt prawny:** Uchwała Nr XII/217/2019 Rady Miasta Gdańska z dnia 27 czerwca 2019 r. oraz Uchwała Nr LII/1297/22 RMG z dnia 30 czerwca 2022 r.
- **Okres obowiązywania:** 2019-2024
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkank i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej.
- **Opis programu:** Program profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) na terenie Gminy Miasta Gdańska na lata 2019-2025 ma służyć zwiększeniu odporności osobniczej na zakażenia wirusem HPV gdańskich dziewcząt i chłopców w wieku 12 lat oraz zwiększeniu poziomu wiedzy w zakresie zapobiegania chorobom nowotworowym i zakażeniom wywołanym przez wirusy brodawczaka ludzkiego.

Adresatami programu są dzieci w wieku 12 lat, mieszkające na terenie Miasta Gdańska, których rodzice rozliczają się z podatków w jednym z urzędów skarbowych w Gdańsku. W przypadku beneficjentów mających opiekunów prawnych wyznacznikiem będzie zamieszkanie dzieci na terenie Miasta Gdańska. Dzieci, które wykonały pełny cykl szczepień zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, które przeszły kwalifikację lekarską, a ich rodzice lub opiekunowie prawni wyrazili pisemną zgodę na zaszczepienie.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- W ramach programu świadczenia realizowały cztery podmioty lecznicze. Z edukacji w zakresie zapobiegania chorobom nowotworowym i zakażeniom wywołanym przez wirusy brodawczaka ludzkiego, a przede wszystkim ze szczepienia 9-walentną szczepionką Gardasil 9, w 2024 r. skorzystało 377 dzieci z rocznika 2011. Program cieszył się dużym zainteresowaniem, lecz z uwagi na rozpoczęcie od 1 czerwca 2023 r. powszechnego programu szczepień przeciwko HPV 31 lipca 2024 r. został zakończony. W ramach całego programu zaszczepiono łącznie 1341 osób.

8) Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030

- **Akt prawny:** Uchwała Rady Miasta Gdańska Nr XXX/846/16 z dnia 27 października 2016 r.
- **Okres obowiązywania:** 2016-2030
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkank i mieszkańców
 - II.5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej
- **Opis programu:** Identyfikuje trudności i problemy gdańszczanek i gdańszczan w obszarze społecznym oraz wskazuje optymalne kierunki rozwiązań. Jednocześnie stanowi zbiór wytycznych dla budowania branżowych dokumentów, w których wskazane są sposoby rozwiązywania poszczególnych problemów społecznych. GSRPS jest realizowana poprzez branżowe programy, projekty, modele, procedury i plany. Głównym celem przedmiotowej strategii jest zwiększenie spójności społecznej i jakości wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Dodatkowo wskazano trzy cele strategiczne:
 1. Rozwój wsparcia skierowanego do osób i rodzin w pokonywaniu trudności, ubóstwa lub wykluczenia społecznego.
 2. Zwiększenie zintegrowania wszystkich polityk publicznych i ich udziału w działaniach na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
 3. Poprawa jakości zarządzania systemem polityki społecznej.

Adresatami GSRPS są wszyscy mieszkańcy i wszystkie mieszkanki Gdańska, a zwłaszcza osoby z trudnościami, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Jako grupy szczególnej uwagi wskazać można m.in.: osoby ubogie, chorujące psychicznie, długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, z problemami uzależnień, rodziców samotnie wychowujących dzieci.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Prowadzono **koordynację rozwiązywania problemów społecznych** opartą na zadaniach i działaniach zaplanowanych w branżowych programach, projektach, procedurach i planach. Monitorowano działania poprzez system wspierający efektywne zarządzanie usługami społecznymi, w tym zlecanie zadań w otwartych konkursach ofert. W ramach systemu odnotowano prawie 4 tys. złożonych wniosków, z czego dofinansowanie przyznano 786 ofertom w ramach naborów organizowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku (BP ds. Kultury, BP ds. Sportu, BP ds. Rad Dzielnic i Współpracy z Mieszkańcami, Wydział Rozwoju Społecznego) oraz jednostek miejskich (Gdański Urząd Pracy, Biuro Rozwoju Gdańska, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie) i trzech operatorów zewnętrznych w ramach regrantingu.
- Monitorowanie GSRPS odbywało się poprzez prace **Zespołu Zarządzającego GSRPS**. Prace w 2024 r. prowadzono w trybie indywidualnych konsultacji z członkami Zespołu, a działania koncentrowały się na udziale w prowadzonej (na zlecenie miasta) przez Ośrodek Badań i Analiz Społecznych metaewaluacji Strategii za okres 2016-2023 oraz dotyczyły procesów związanych z realizacją i planowaniem polityki społecznej miasta w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych, równego traktowania, integracji imigrantów, inwestycji, przeciwdziałaniu bezdomności. Z uwagi na zmiany organizacyjne i kadrowe zaktualizowano zadania i skład Zespołu Zarządzającego GSRPS – zmiany wprowadzono zarządzeniem nr 2364/24 PMG z dnia 10 grudnia 2024 r. w sprawie powołania Zespołu Zarządzającego Gdańską Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych.
- **Monitorowano plan realizacyjny GSRPS** na lata 2022–2023. Prace prowadzono w trybie indywidualnych konsultacji z członkami Zespołu Zarządzającego GSRPS. Działania koncentrowały się na udziale w pracach nad dokumentem „Gdańskie Programy Rozwoju 2030”, operacjonalizującym zapisy Strategii Gdańsk 2030 Plus uchwalonej w 2022 r. Cele i kierunki działania GSRPS korelują z Programem Rozwoju Wspólne Miasto.

- **Przeprowadzono badanie Barometr Strategii** – badanie ewaluacyjne GSRPS do roku 2030. Metaewaluacja okresu 2016–2023, w ramach którego zaktualizowano również diagnozę GSRPS.
- Przeprowadzono **badania ewaluacyjne** dotyczące dokumentów branżowych:
 - Badanie ewaluacyjne „Gdańskiego Programu Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym na lata 2021–2025”;
 - Badanie ewaluacyjne „Gdańskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016–2023”;
 - Badanie ewaluacyjne Projektu Mieszkaniowego „Dom Ekologiczny ze wsparciem przy ul. Cienistej”;
 - Badanie ewaluacyjne operatorów Domów i Klubów Sąsiedzkich;
 - Badanie ewaluacyjne Systemu Aktywizacji Społeczno-Zawodowej Komponent Aktywnej Integracji II.
- Prowadzono **działania analityczne i badawcze** dotyczące różnych obszarów szeroko rozumianych kwestii społecznych: sporządzono kolejną edycję Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wraz z rekomendacjami, przeprowadzono badanie używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych wśród uczniów szkół ponadpodstawowych oraz młodych dorosłych w wieku 18–24 lata na terenie Gdańska.
- **Monitorowano potrzeby infrastrukturalne i procesy inwestycyjne** w obszarze polityki społecznej. Dokonano rewizji planów inwestycyjnych, a w ramach monitorowania inwestycji społecznych (toczyło się 10 procesów inwestycyjnych) odbyły się cztery spotkania współpracujących jednostek, podczas których omawiano harmonogramy prac i potencjalne ryzyka realizacji. Zawarto umowę z Wojewodą Pomorskim na finansowanie Centrum Opiekuńczo-Mieszkaniowego przy ul. Węsierskiej w kwocie 3,47 mln zł. Rozpoczęto prace koncepcyjne i projektowe nad utworzeniem Centrów Aktywności Lokalnej w dzielnicach Jasień i Osowa oraz przy ul. Wita Stwosza.

9) *Model na rzecz Równego Traktowania*

- **Akt prawny:** Uchwała Nr LV/1566/18 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 czerwca 2018 r.
- **Okres obowiązywania:** od 2018 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.1. Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami
 - II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy
 - II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkank i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej
 - II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkank i mieszkańców
 - II.5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej
 - II.6. Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym.
- **Opis programu:** Model na rzecz Równego Traktowania ma służyć budowaniu bardziej przyjaznego i bezpiecznego Gdańska dla wszystkich, bez względu na różnice płci, wieku, orientacji seksualnej, wyznania i bezwyznaniowości, pochodzenia etnicznego i narodowego czy stopnia sprawności. Do głównych celów Modelu należą: zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ochrony oraz wsparcia ofiar przemocy i dyskryminacji ze względu na przynależność do ww. grup, wprowadzenie nowych i poprawienie istniejących polityk oraz procedur, które posłużą poprawie równego traktowania w Gdańsku, rozszerzeniu oferty i dostępności usług publicznych, zwiększenie świadomości oraz kształtowanie postaw otwartości i solidarności wśród mieszkańców oraz mieszkank Gdańska.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- **Gdańskie Centrum Równego Traktowania (GCRT)** – partnerstwo organizacji pozarządowych, w których osoby doświadczające dyskryminacji mogły uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną i informacyjno-prawną. W 2024 r. 349 osób zakwalifikowano do wsparcia jako osoby doświadczające dyskryminacji ze względu na jedną lub więcej przesłanek ustawowych. GCRT udzieliło 600 godzin wsparcia eksperckiego, zarówno indywidualnego, jak i grupowego: m.in. 277 godz. indywidualnego wsparcia psychologicznego, 159 godz. indywidualnego wsparcia prawnego, 140 godz. wsparcia grupowego. Dodatkowo zrealizowano 100 godz. wsparcia asystenckiego.
- Kontynuacja działania **Gdańskiej Rady na rzecz Równego Traktowania**: w 2024 r. odbyło się 11 posiedzeń Rady. Rada ponadto regularnie włączała się w konsultowanie i wydawanie opinii o projektach aktów prawnych procedowanych w Gdańsku oraz sieciowała instytucje, organizacje pozarządowe oraz grupy nieformalne zaangażowane w równe traktowanie.
- Realizacja **zadań publicznych z obszaru polityki ochrony i upowszechniania praw człowieka, praw kobiet i mężczyzn, praw dziecka, wsparcia rodziny oraz mniejszości narodowych i etnicznych**, we współpracy z organizacjami pozarządowymi. W 2024 r. zrealizowano 11 projektów społecznych. Projekty te wypełniały cele i rekomendacje Modelu. Bezpośrednio zaangażowanych w nie było ok. 2 tys. osób. Projekty polegały m.in. na:
 - realizacji Gdańskiego Funduszu Równości – programu regrantingu dla grup nieformalnych, w ramach którego zrealizowano 14 miniprojektów (osiem dużych grantów i sześć małych) dotyczących równości i różnorodności w przestrzeni miasta. Projekty dotyczyły m.in. neuroatypowości, arteterapii dla kobiet doświadczających przemocy, grup wsparcia dla osób mobbingowanych, upamiętnienia osób LGBT+ w historii Gdańska, spotkania Międzypokoleniowego Kręgu Kobiet; przeprowadzono warsztaty dotyczące śmierci w różnych religiach;
 - wsparciu prawnym, psychologicznym i socjalnym dla kobiet doświadczających przemocy ze względu na płeć;
 - szkoleniach dla nauczycieli i dyrektorów szkół oraz dla specjalistów zdrowia psychicznego dotyczących sytuacji i potrzeb dzieci doświadczających dysforii płciowej oraz dzieci LGBT+ oraz opracowania zbioru dobrych praktyk dotyczących tworzenia bezpiecznej atmosfery dla uczniów LGBT+ w gdańskich szkołach;
 - realizacji III Forum Kobiet Sportu, gromadzącego trenerki, prezeski klubów i zawodniczki;
 - realizacji projektu pilotażowego programu „Gdańsk Miastem Równości w biznesie” dla 30 małych i średnich przedsiębiorstw w celu wsparcia ich działań na rzecz równości, poszanowania różnorodności i dostępności w oferowanych usługach;
 - działaniach edukacyjnych i wspierających szkoły, rady pedagogiczne, rady rodziców, kluby i domy sąsiedzkie w zapewnianiu równego traktowania i dostępności wydarzeń oraz usług oferowanych mieszkańcom i mieszkankom;
 - działaniach na rzecz godzenia życia rodzinnego i zawodowego, w tym coachingu dla matek powracających na rynek pracy, warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców, szerszego włączania ojców w życie rodzinne;
 - działaniach integrujących społeczności należące do mniejszości narodowych i etnicznych, w tym działaniach na rzecz Kaszubów i mniejszości ukraińskiej.
- Realizacja **Gdańskiej Nagrody Równości im. Pawła Adamowicza** w ramach Gdańskich Nagród Społecznych za działalność na rzecz praw człowieka dla osoby i organizacji oraz – dodatkowo – nagrody specjalnej.
- Organizacja **spotkania Pełnomocniczek Równego Traktowania** z miast i regionów Polski: wymiana wiedzy i dobrych praktyk, tworzenie sieci polskich miast praw człowieka, zapoznanie z działaniami gdańskich organizacji pozarządowych na rzecz praw człowieka i różnorodności.
- Kontynuacja **szkoleń** z zakresu Modelu na Rzecz Równego Traktowania dla nowych urzędników i urzędniczek w ramach służby przygotowawczej.

- Proces aktualizacji i **dostosowania miejskiej polityki** na rzecz równego traktowania do działań zgodnych z perspektywą praw człowieka: spotkanie z ciałami doradczymi Prezydenta Miasta Gdańska i Rady Miasta Gdańska, przedstawienie koncepcji polityki „Gdańsk Miastem Praw Człowieka” i jej zobowiązań, zebranie uwag i propozycji do działań realizujących nową politykę.

10) Model Integracji Imigrantów

- **Akt prawny:** Uchwała Nr XXVI/673/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 czerwca 2016 r.
- **Okres obowiązywania:** od 2016 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.1. Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami
 - II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy
 - II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkank i mieszkańców
 - II.5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej
- **Opis programu:** Model stanowi odpowiedź na współczesne wyzwania związane z migracjami. Gdańsk jako atrakcyjne miejsce do życia przyciąga wielu nowych mieszkańców z różnych części świata. Model Integracji Imigrantów umożliwia wykorzystanie ich potencjału na rzecz rozwoju miasta, jednocześnie ograniczając możliwe negatywne skutki różnic kulturowych, barier językowych oraz problemów administracyjnych i społecznych wynikających z procesów migracyjnych. Model powstał w sposób partycypacyjny – współtworzyli go imigranci, mieszkańcy Gdańska, organizacje pozarządowe oraz instytucje publiczne. Dzięki jego wdrożeniu uporządkowano współpracę między różnymi podmiotami, opracowano procedury oraz zapewniono wsparcie dla instytucji miejskich w działaniach na rzecz integracji imigrantów. Inicjatywy podejmowane w ramach Modelu przyczyniają się do zwiększenia spójności społecznej oraz ułatwiają imigrantom adaptację do nowego środowiska – społecznego, kulturowego i prawnego.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- **Realizacja zadań publicznych z obszaru polityki ochrony i upowszechniania praw człowieka, praw kobiet i mężczyzn, praw dziecka, wsparcia rodziny oraz mniejszości narodowych i etnicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.**
 - **Miejskie Centrum Informacji i Wsparcia Imigrantów** – zadanie publiczne realizowane przez Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek. Centrum prowadziło wsparcie prawne, integracyjne i zawodowe w postaci konsultacji (1280 godzin) łącznie dla 285 osób, udzielono 894 konsultacji.
 - Realizacja **nieodpłatnych kursów języka polskiego dla cudzoziemców** prowadzonych przez Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek – 49 grup kursów języka polskiego dla 714 cudzoziemców.
 - We współpracy z Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek odbyła się kolejna edycja **Świetlicy letniej dla dzieci** proszących o datki, zagrożonych bezdomnością lub wykluczeniem społecznym, skierowana w głównej mierze do dzieci romskich z rodzin mieszkających w Gdańsku. W ciągu 97 dni zajęć ze Świetlicy letniej korzystało regularnie 20 dzieci.
 - W ramach **animacji lokalnej integracji imigrantów**, zwłaszcza w oparciu o sieć gdańskich instytucji oraz wspierania nieformalnych i oddolnych sieci integracji imigrantów i wolontariatu na rzecz integracji przeprowadzono warsztaty edukacji międzykulturowej, co zaowocowało poszerzeniem wiedzy i zrozumienia uczestników w zakresie kultur różnych społeczności, przyczyniając się do budowania więzi międzykulturowych. Dodatkowo zrealizowano **Festiwal wielokulturowy twórczości wszelakiej**.
 - W ramach zadania **wspieranie integracji przez edukację** zrealizowano warsztaty z zakresu poznawania różnych kultur. dla ok. 243 dzieci.

- Wsparciem dla imigrantów mieszkających w Gdańsku w zakresie znalezienia pracy oraz poruszania się w formalnych procedurach zajmuje się **Dział Zatrudnienia Cudzoziemców (DZC)** – komórka funkcjonująca w strukturze organizacyjnej Gdańskiego Urzędu Pracy. W ramach DZC funkcjonuje Punkt Pomocy Cudzoziemcom. Cudzoziemcy mogą zasięgnąć tam informacji odnośnie do ofert pracy, ofert kursów języka polskiego, porad dotyczących dostępu do usług polskiej opieki zdrowotnej czy obowiązujących przepisów prawa pracy. Konsultacje udzielane są w językach: polskim, ukraińskim i angielskim.
- Odbyła się kolejna edycja Programu **Praktyk Obywatelskich „Cześć”** dla nowo przybyłych do Gdańska imigrantów i imigrantek.
- Swoją działalność kontynuuje **IV kadencja Rady Imigrantów i Imigrantek**. Rada odbyła ok. 11 posiedzeń. Regularnie włączała się w konsultowanie i wydawanie opinii o projektach aktów prawnych procedowanych w Gdańsku. Aktywnie brała udział w spotkaniach z przedstawicielami miast w ramach wizyt studyjnych. Dodatkowo Rada aktywnie uczestniczyła w wydarzeniach realizowanych w Gdańsku, np. Przystanku Równość, Pikniku Wielokulturowym, Dniu Migranta na Jarmarku Bożonarodzeniowym. Rada odbyła trzy dyżury dla mieszkańców i mieszanek w gdańskich Radach Dzielnic. Przedstawiciele Rady wzięli udział w szkoleniach, wzmacniając swoją wiedzę i kompetencje.
- **Szkolenia** z zakresu Gdańskiego Modelu Integracji Imigrantów dla nowych urzędników i urzędniczek w ramach służby przygotowawczej.

11) Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2024

- **Akt prawny:** Uchwała NR XXXIII/842/21 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 lutego 2021 r.
- **Okres obowiązywania:** 2021-2024
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.4 Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszanek i mieszkańców
- **Opis programu:** Celem głównym Programu jest zapobieganie występowaniu problemu przemocy w rodzinie oraz zapewnienie bezpieczeństwa, wsparcia i ochrony osób krzywdzonych w rodzinie. Głównymi grupami docelowymi Programu są: osoby doznające przemocy w rodzinie, w szczególności dzieci, młodzież i inne osoby zależne, zagrożone dyskryminacją, osoby stosujące przemoc w rodzinie, osoby będące świadkami przemocy w rodzinie, osoby/instytucje świadczące pomoc na rzecz rodzin uwięzionych w przemoc, rodziny zagrożone przemocą, rodziny w kryzysie okołorozwodowym. Cele szczegółowe programu:
 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie wiedzy, kształtowanie postaw i rozwijanie umiejętności życia w rodzinie bez przemocy.
 2. Rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc w rodzinach.
 3. Organizacja i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)** podjął 10,3 tys. działań, pracownicy udzielili ponad 8,7 tys. porad psychologicznych.
- Zapewniono **bezpieczne miejsce pobytu dla osób doświadczających przemocy**, z czasowego pobytu w hostelu OIK skorzystało 68 osób.
- Prowadzono procedurę **Niebieska Karta**, organizowano grupy diagnostyczno-pomocowe – w 1212 rodzinach wszczęto procedurę i dla każdej powołano grupę diagnostyczno-pomocową; łącznie w całym roku pomocą grup diagnostyczno-pomocowych objęto 1 169 rodzin.
- Realizowano **program korekcyjno-edukacyjny** dla osób stosujących przemoc domową, do którego przystąpiły 242 osoby, zrealizowano 422 sesje indywidualne oraz 100 sesji grupowych, 43 osoby ukończyły program.

- Zrealizowano **program psychologiczno-terapeutyczny** dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej, w którym uczestniczyło regularnie 27 osób, 23 spośród nich zaprzestały bądź ograniczyły negatywne zachowania.
- Zrealizowano program poradnictwa w zakresie **kontroli zachowań** „Im wcześniej, tym lepiej”, w którym uczestniczyło 21 osób – udzielono 80 indywidualnych konsultacji specjalistycznych.
- W **Centrum Pomocy Dzieciom** świadczone kompleksową pomoc dzieciom i młodzieży, które były ofiarami przestępstwa (przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej). Wsparciem objęto 198 osób, w tym 78 dzieci i młodzieży, 120 rodziców/opiekunów prawnych, zaangażowanych było 166 specjalistów.
- W 2024 r. utworzono 3 nowe programy skupiające się na problematyce **przemocy domowej**: program terapeutyczno-psychologiczny dla osób z doświadczeniem migracji stosujących przemoc domową (skorzystało 28 osób), program „Dwa domy jedno dzieciństwo-przeciwdziałanie przemocy w sytuacji rozstania rodziców” (skorzystało 136 osób) oraz program o emocjach w relacji dla rodziców z doświadczeniem migracyjnym lub osób, które chcą poprawić swoją relację z dzieckiem w kontekście emocjonalnym (skorzystało 12 rodziców i 12 dzieci).
- Realizowano **3 kampanie społeczne**: „Dom bez przemocy” – informująca o możliwościach reagowania na doświadczanie przemocy domowej w bliskim otoczeniu oraz o miejscu zgłoszeń i uzyskaniu profesjonalnej pomocy – całodobowy telefon interwencyjny 797 909 112 i adres mailowy mopr-wsparcie@gdansk.gda.pl, wpłynęły 503 zgłoszenia; kampanię „Relacje wolne od przemocy” kierowaną do uczniów gdańskich szkół, dotyczącą zagrożeń płynących z uzależnień i przemocy rówieśniczej oraz promującą prospołeczne postawy wzajemnego szacunku (775 odbiorców); kampanię „Bądź po dobrej stronie” adresowaną do osób stosujących przemoc domową z problemem uzależnień (370 osób skorzystało ze specjalistycznego wsparcia).
- W ramach **Miejskiego Systemu Interwencji Kryzysowej (MSIK)** 31 różnorodnych podmiotów współpracowało na rzecz skutecznego wsparcia osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Do MSIK wpłynęło 31 spraw.

12) Gdański Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

- **Akt prawny:** Uchwała Nr LXXI/1825/23 Rady Miasta Gdańska z dnia 14 grudnia 2023 r., zm. Uchwałą Nr LXXIII/1869/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 lutego 2024 r.
- **Okres obowiązywania:** 2024-2026
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.4 Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców.
- **Opis programu:** Celem programu jest włączenie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców (gdańskich rodzin), w tym wspieranie kompetencji rodziny oraz adekwatnej do potrzeb dzieci pieczy zastępczej. Cele szczegółowe programu:
 1. Wzmocnienie potencjału gdańskich rodzin;
 2. Zapewnienie odpowiedniego do potrzeb dziecka wsparcia w ramach pieczy zastępczej.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- **Asystenci rodziny** współpracowali z 507 rodzinami, w których wsparciem objęto 1092 dzieci i młodzieży. Asystentów rodziny skierowano do wszystkich rodzin wymagających wsparcia, zgłoszonych przez pracowników socjalnych oraz sąd. Asystenci zakończyli pracę z 119 rodzinami, wśród których 33 rodziny osiągnęły zakładane cele.
- W Gdańsku funkcjonowało 25 **rodzin wspierających**, które wspomagały rodziny przeżywające trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych funkcji społecznych.
- Psychologowie udzielili 488 **konsultacji** dotyczących problemów opiekuńczo-wychowawczych.

- Zorganizowano 3 edycje „**Szkoły dla rodziców**” oraz warsztaty dla osób o obniżonych sprawnościach poznawczo-percepcyjnych i mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- Prowadzono **specjalistyczne interdyscyplinarne poradnictwo** dla 47 rodzin z dziećmi w pieczy lub zagrożonych umieszczeniem w pieczy.
- Realizowany przez cały rok program „**Silna rodzina – bezpieczne dziecko**” kierowany był do rodzin, w których było realne zagrożenie zabezpieczeniem dziecka/dzieci w pieczy zastępczej, a celem było utrzymanie dziecka/dzieci w środowisku rodzinnym poprzez analizę zagrożenia bezpieczeństwa dziecka i prowadzeniu interdyscyplinarnej pracy. Spośród 31 rodzin objętych działaniami, w 25 rodzinach udało się utrzymać dzieci w rodzinach biologicznych.
- Do sierpnia funkcjonowało 18 **placówek wsparcia dziennego** prowadzonych przez podmioty działające w obszarze pożytku publicznego – 5 placówek w formie opiekuńczej, 5 w formie opiekuńczo-podwórkowej, 5 w formie specjalistycznej oraz 3 w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę. We wrześniu powstała nowa placówka w formie pracy podwórkowej w dzielnicy VII Dwór, w której żadna placówka nie funkcjonowała. Łącznie z usług w placówkach przez cały rok skorzystało 813 dzieci i młodzieży.
- W Gdańsku w dniu 31 grudnia 2024 r. w pieczy zastępczej ogółem przebywało 983 dzieci, co pokazuje **nieprzeciętny wzrost liczby dzieci w pieczy** – 674 dzieci i młodzieży przebywało w pieczy rodzinnej (68,6% wszystkich dzieci w pieczy zastępczej) oraz 309 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (31,4%).
- Przez cały rok MOPR prowadził aktywne **działania promujące rodzicielstwo zastępcze** w szerokiej kampanii „Daj przyszłość – zostań rodziną zastępczą” – na bieżąco aktualizowano informacje na stronie internetowej, w mediach klasycznych i społecznościowych, założono profile na portalach społecznościowych Facebook i Instagram dotyczące tylko promowania idei rodzicielstwa zastępczego, pracownicy uczestniczyli w bezpośrednich spotkaniach z mieszkańcami i mieszkankami Gdańska podczas festynów lokalnych.
- Sporządzono 167 **opinii psychologicznych** o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- Przeprowadzono **szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze** – 6 cykli szkoleniowych dla 55 osób. Szkolenia prowadzone były tylko w ramach zasobów kadrowych MOPR – 8 pracowników jest certyfikowanymi trenerami Programu PRIDE.
- W 2024 r. znacznie **wzrosła liczba uzawodowionych form pieczy rodzinnej**, z 48 na 61 (stan na 31 grudnia) – powstało 16 nowych rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
- Przeprowadzono 1036 **zespołów okresowej oceny sytuacji dziecka** dokonując oceny oraz wydając opinię co do zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka
- Kontynuowano **Program Szlachetne Wnętrze** polegający na przekazywaniu lokali komunalnych na działalność związaną z prowadzeniem funkcji rodziny zastępczej.
- Zawodowi **opiekunowie zastępczy podnosili swoje kwalifikacje** – w 10 szkoleniach wzięło udział 290 osób, w tym w 2 szkoleniach wyjazdowych uczestniczyło 141 osób. Integrowano rodziny, przeciwdziałano wypaleniu zawodowemu poprzez zapewnienie superwizji, grup wsparcia.

13) Powiatowy Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Gdańsku na lata 2021–2031

- **Akt prawny:** Uchwała Nr XXXIII/840/21 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 lutego 2021 r.
- **Okres obowiązywania:** 2021-2031
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.1. Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami
 - II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy

II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkank i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej

II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkank i mieszkańców

II.5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej

II.6. Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym

- **Opis programu:** Dokument określa politykę miasta zmierzającą do pełnego włączenia osób z niepełnosprawnością we wszystkie dziedziny życia społecznego. Zakres oddziaływania Programu obejmuje m.in.: integrację społeczną i prawa obywatelskie, rynek pracy i przedsiębiorczość, edukację i kulturę, zdrowie publiczne i sport, przestrzeń publiczną, infrastrukturę i transport. Beneficjentami programu są osoby z niepełnosprawnościami, mieszkańcy Gdańska i ich rodziny. Pośrednimi odbiorcami są również instytucje i organizacje działające w obszarze niepełnosprawności.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Kontynuowano usługę **asystenta osoby z zaburzeniami psychicznymi**, wspierającego ją w procesie rozwoju, usamodzielniania i włączania w różnych obszarach życia – zrealizowano ponad 20,4 tys. godzin usług, wsparciem objęto 94 osoby.
- Realizowano program **„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”**, finansowany w ramach Funduszu Solidarnościowego. Usługa polegała na zapewnieniu osobom z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym lub umiarkowanym wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Z usług skorzystało 208 osób, zrealizowano ponad 30,2 tys. godzin usług.
- W programie **„Opieka wytchnieniowa”** finansowanym z Funduszu Solidarnościowego usługa polegała na zapewnieniu wsparcia członkom rodzin lub opiekunom w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania i ośrodkach wsparcia. Opiekunowie osób z niepełnosprawnościami mieli możliwość załatwienia codziennych spraw, odpoczynku, podjęcia działań w kierunku zatrudnienia itp. Skorzystało 209 osób, w tym 59 osób w ramach pobytu całodobowego.
- Funkcjonowało 13 **środowiskowych domów samopomocy** z 345 miejscami (skorzystały 422 osoby) oraz 5 klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi z 77 miejscami (skorzystało 108 osób).
- Udzielono **dofinansowania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej** osób z niepełnosprawnościami, w tym: z zakresu rehabilitacji społecznej w ramach zadań ustawowych wypłacono dofinansowania 2174 osobom fizycznym (zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych, uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym, likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych). Zawarto także 36 umów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą, w tym 28 umów w ramach zadań zleconych organizacjom pozarządowym; z zakresu rehabilitacji zawodowej udzielono 42 dofinansowania dla beneficjentów, w tym zawarto 1 umowę z organizacją pozarządową na realizację zadania zleconego.
- W ramach programu **„Aktywny samorząd”** na likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz na pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym zawarto 637 umów. Wprowadzono dodatkowy moduł wsparcia dla osób korzystających z koncentratorów tlenu lub respiratorów w ramach kontynuowania rehabilitacji w formie wentylacji domowej. Wsparcie polega na comiesięcznym dodatku do energii elektrycznej. Poszerzono też grupę beneficjentów w Module II o osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności.
- W ramach programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III zawarto 3 umowy: na zakup **2 mikrobusów przystosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami**, w tym na wózkach inwalidzkich oraz na modernizację warsztatów terapii zajęciowej.

- W ramach modułu Samodzielność-Aktywność-Mobilność! (SAM) w programie „SAM Dostępne mieszkanie” dotyczącego dofinansowania do zamiany lub zakupu **mieszkania pozbawionego barier architektonicznych** zawarto 2 umowy, a w ramach programu „SAM Mieszkanie dla absolwenta” zawarto 4 umowy.
- Kontynuowano wsparcie osób z niepełnosprawnością w ramach **Modelu Mieszkań Wspomaganych** GPMS – prowadzono 14 mieszkań wspomaganych, w których zapewniono 48 miejsc dla osób z niepełnosprawnością dla 65 osób w całym roku.

14) Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2024

- **Akt prawny:** Uchwała Nr LXIX/1769/23 Rady Miasta Gdańska z dnia 26 października 2023 r.
- **Okres obowiązywania:** 2024 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców
 - II.5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej
- **Opis programu:** Roczny Program Współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi jest dokumentem koordynacyjnym oraz opisującym wszystkie zasady, formy i zakresy współpracy Miasta z NGO. Zawiera informację o strefach pożytku publicznego, a w nich - o zadaniach publicznych zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym. Zawiera cele współpracy na dany rok oraz kwotę przeznaczoną na realizację zadań. Program ma charakter przekrojowy. Celem głównym współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w 2024 r. było wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i budowanie partnerskich relacji między samorządem a zorganizowanymi grupami mieszkańców przez podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z Miastem. Celami szczegółowymi współpracy Miasta z organizacjami w 2024 r. były:
 - o wzmocnienie jakości i dostępności realizacji zadań publicznych przez wspieranie rozwoju instytucjonalnego organizacji oraz rozwijanie kompetencji ich liderów, pracowników i wolontariuszy;
 - o wzmacnianie istniejących i kształtowanie nowych mechanizmów wsparcia „małych” i „średnich” organizacji pozarządowych.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Na realizację zadań publicznych zleczanych organizacjom w 2024 r. wydatkowano 135,3 mln zł;
- Program zawierał **27 sfer zadań zleczanych w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego**, 6 sfer zadań zleczanych w trybie ustawy o zdrowiu oraz zadania zlecane w trybie ustawy o sporcie;
- **Największy obszar** współpracy finansowej to pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, którego wymiar w roku 2024 r. wyniósł 80,7 mln zł;
- W 2024 r. wprowadzono **nowe zadanie** wspierające rozwój małych i średnich organizacji pozarządowych pn. „oddolne inicjatywy organizacji pozarządowych”, na którego realizację przeznaczono 200 tys. zł.

Więcej informacji na temat programu współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi znaleźć można na stronie: www.gdansk.pl/urząd-miejski/wydział-rozwoju-społecznego/organizacje-pozarządowe-i-aktywnosc-obywatelska

15) Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2020-2024

- **Akt prawny:** Uchwała nr XVII/419/19 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 listopada 2019 r. i Uchwała nr IX/144/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 listopada 2024 r.
- **Okres obowiązywania:** 2020-2025

- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**

II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkank i mieszkańców

II.6. Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym

- **Opis programu:** Dokument określa kierunki polityki mieszkaniowej na okres 5 lat. Podstawą ich przedstawienia była analiza stanu technicznego zasobu oraz skala zapotrzebowania na lokale komunalne, w tym na najem socjalny. Wśród priorytetów wymieniana się dążenie do sukcesywnego podnoszenia stanu technicznego zasobu oraz sprawniejszą realizację potrzeb mieszkaniowych osób wykluczonych społecznie. Główne kierunki polityki mieszkaniowej określone w Wieloletnim programie to: (1) racjonalizacja gospodarowania lokalami mieszkaniowymi; (2) warunki obniżenia czynszu poprzez obniżki dochodowe oraz obniżki techniczno- użytkowe; (3) zabezpieczenie środków finansowych na realizację procesu remontowego i modernizację budynków komunalnych; (4) budowa mieszkań przez GTBS i TBS Motława pod wynajem na rzecz Gminy Miasta; (5) pozyskiwanie nowych mieszkań komunalnych, w tym dla osób wymagających wsparcia; (6) pozyskiwanie nowych źródeł finansowania gospodarki mieszkaniowej.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- **Działalność Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS)** – zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych ludności Gdańska poprzez zwiększanie dostępności lokali mieszkalnych na wynajem. TBS-y prowadzą również działania z zakresu przeprowadzania remontów i modernizacji lokali z zamiarem ich wynajmowania. W 2024 r. TBS „Motława” Sp. z o.o. oddał na potrzeby Miasta 30 lokali mieszkalnych przy ul. Piotrkowskiej 62 z dofinansowaniem z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego oraz 60 lokali mieszkalnych przy ul. Człuchowskiej 27 i 29 wybudowanych w ramach programu Społecznego Budownictwa Czynszowego.
- **Działalność Gdańskiej Infrastruktury Społecznej Sp. z o.o.** – zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2024 r. rozpoczęto budowę inwestycji przy ul. Ogińskiego (43 lokale mieszkalne) oraz przy ul. Kolorowej (15 lokali mieszkalnych).
- **Prace remontowe lokali mieszkalnych pozostających w zasobie miejskim** – w 2024 r. remont kompleksowy przeszło 148 lokali mieszkalnych z zasobu komunalnego. Działania te były nakierowane na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych najbardziej potrzebujących członków gdańskiej społeczności. W 2024 r. Gmina Miasta Gdańska złożyła 10 wniosków o bezzwrotne finansowe wsparcie z Funduszu Dopłat na remonty 44 lokali mieszkalnych, wysokość wnioskowanego wsparcia to ok. 4,4 mln zł z czego w 2024 r. wypłacono ok. 0,6 mln zł oraz 6 wniosków na remonty budynków komunalnych w ramach rewitalizacji, wysokość wnioskowanego wsparcia to ok. 21,3 mln zł, z czego w 2024 r. wypłacono ok. 9,9 mln zł.
- Zwiększenie dostępu do **mieszkań dla osób potrzebujących wsparcia społecznego** było możliwe dzięki kontynuacji Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego (GPMS), w ramach którego w 2024 r. wydano 48 ofert. Z tego na nowe mieszkania ze wsparciem wydano 11 ofert oraz na przedłużenie pobytu w mieszkaniu ze wsparciem również 11 ofert. Beneficjenci Programu zawierają umowę najmu, a jednocześnie są objęci wsparciem zapewnionym przez MOPR. Na nowe mieszkania wspomagane wydano 4 oferty z czego dwie to lokale przeznaczone na program „Housing First – Najpierw Mieszkanie” mający za zadanie pomóc osobom bezdomnym w wychodzeniu z tego stanu, a 10 ofert zostało wydanych na przedłużenie dotychczasowego najmu mieszkania wspomagane. Osoby które korzystają z mieszkań wspomaganych przygotowywane są do prowadzenia samodzielnego życia lub mają zapewnioną pomoc w prowadzeniu samodzielnego życia. 4 oferty zostały wydane dla repatriantów z Kazachstanu, a 1 dla uchodźców z Białorusi. Po rekomendacji społecznej wystawiono 8 ofert na lokal docelowy.
- W 2024 r. odbyła się **jedna edycja publicznej oferty najmu**, w ramach której 20 rodzin otrzymało najem lokalu w zamian za wykonanie remontu we własnym zakresie i na własny koszt.

16) Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024–2030

- **Akt prawny:** Uchwała Rady Miasta Gdańska Nr LXXVI/1928/24 z dnia 18 kwietnia 2024 r.
- **Okres obowiązywania:** 2024–2030
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców
 - II.6. Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym
- **Opis programu:** Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego (GPMS) powstał w 2016 r. jako odpowiedź na potrzebę stworzenia systemowego wsparcia mieszkaniowego dla osób, które nie są w stanie samodzielnie zapewnić sobie stabilnego miejsca do życia. Program wspiera deinstytucjonalizację i indywidualne podejście do wsparcia społecznego. W ramach GPMS realizowane są różnorodne projekty prowadzone przez organizacje pozarządowe. Ich celem jest dostosowanie pomocy do konkretnych sytuacji życiowych osób i rodzin, zgodnie ze wspólnym standardem pracy. Odbiorcy programu to mieszkanki i mieszkańcy Gdańska – osoby i rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w trudnej sytuacji życiowej, którzy nie są w stanie osiągnąć stabilności mieszkaniowej bez wsparcia. Celem programu jest zwiększenie poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych oraz wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cele szczegółowe:
 1. Zwiększenie dostępu i dostępności lokali mieszkalnych umożliwiających niezależne życie;
 2. Zapewnienie wysokiej jakości wsparcia dla osób uczestniczących w Gdańskim Programie Mieszkalnictwa Społecznego;
 3. Organizacja i doskonalenie systemu łączącego usługi mieszkaniowe z adekwatnym wsparciem, uwzględniającego kierunek deinstytucjonalizacji i indywidualizacji usług.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego realizowany jest przez:
 - **prowadzenie mieszkań treningowych oraz wspomaganych**, działających zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej oraz ze standardami i minimalnym zakresem usług określonych w Rozporządzeniu MRiPS;
 - **prowadzenie mieszkań ze wsparciem** działających w oparciu o Model Mieszkań ze Wsparciem, wypracowany w poprzedniej edycji Programu, przyjęty Zarządzeniem PMG nr 700/17 z późniejszymi zmianami, nad którego aktualizacją pracuje obecnie Zespół Zarządzający GPMS.
- W 2024 r. osiągnięto następujące wartości **wskaźników** określających rezultaty celów szczegółowych Programu:
 - w zakresie pierwszego celu szczegółowego koordynowanego przez Wydział Mieszkalnictwa: na realizację Programu wykorzystywano 219 lokali (mieszkania wspomagane, mieszkania treningowe, mieszkania ze wsparciem, pomieszczenia tymczasowe). Z zasobów Miasta przeznaczono kolejnych 14 mieszkań (cztery na mieszkania treningowe i 10 na mieszkania ze wsparciem), a 17 mieszkań przekształcono w mieszkania docelowe;
 - w zakresie drugiego celu szczegółowego koordynowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku: działaniami Programu objęto 490 osób (mieszkania wspomagane, mieszkania treningowe, mieszkania ze wsparciem, w tym Centrum Treningu Umiejętności Społecznych). Projekty mieszkaniowe realizowało 18 organizacji pozarządowych.
 - w zakresie trzeciego celu szczegółowego koordynowanego przez Wydział Rozwoju Społecznego: 17 absolwentów programu objęto monitorowaniem ich dalszych losów.
- Przeprowadzono ewaluację jednego projektu mieszkaniowego realizowanego przez organizację pozarządową: **Dom Ekologiczny ze Wsparciem** przy ul. Cienistej.
- Przygotowano i udostępniono na stronie gdansk.pl broszurę dotyczącą GPMS.

- Wdrażanie zadań i bieżąca koordynacja działań GPMS odbywało się poprzez Zespół Zarządzający Gdańskim Programem Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024–2030, powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Gdańska nr 2406/24. Odbyło się dziewięć posiedzeń Zespołu liczącego 19 przedstawicieli wydziałów UMG i jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych. Przy Zespole funkcjonował Podzespół Kwalifikacyjny do mieszkań ze wsparciem.
- W 2024 r. koszt realizacji Programu wyniósł ponad 38 ml zł, w tym:
 - koszty inwestycyjne Gdańskich Nieruchomości związane z remontem siedziby Centrum Treningu Umiejętności Społecznych w kwocie 7 951 495,37 zł;
 - koszty inwestycyjne Gdańskich Nieruchomości związane z remontami mieszkań na potrzeby Programu w kwocie 8 095 422,41 zł;
 - koszty inwestycyjne Gdańskiej Infrastruktury Społecznej sp. z o. o. na budowę nowych lokali mieszkalnych na potrzeby Programu w kwocie 18 080 613,64 zł;
 - koszty Gdańskich Nieruchomości związane z bieżącym utrzymaniem zasobu mieszkaniowego na potrzeby Programu w kwocie 61 054,14 zł;
 - koszty zapewnienia wsparcia z ogólnego budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku w kwocie 4 183 151,12 zł;
 - koszty zapewnienia wsparcia ze środków profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w kwocie 64 605 zł;
 - koszty zapewnienia wsparcia ze środków przeciwdziałania narkomanii w kwocie 64 605 zł;
 - koszty zapewnienia wsparcia ze środków na ochronę zdrowia psychicznego w kwocie 92 181 zł;
 - koszty zapewnienia wsparcia z innych źródeł (wkład własny, środki od uczestników projektu) w kwocie 30 900 zł;
 - koszty związane z systemem zarządczym Programu w kwocie 33 000 zł.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU

Cel szczegółowy II.1. Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami

- **Nowe inwestycje:**
 - podpisanie umów o dofinansowanie zadań z zakresu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach programu „Maluch+” na lata 2022–2029 oraz zawarcie umowy na budowę dwóch nowych żłobków na 400 miejsc łącznie (przy ul. Paganiniego/Kamieńskiego – 150 miejsc; przy ul. Czerskiej/Jagatowskiej – 250 miejsc) i rozbudowę dwóch żłobków o dodatkowe 148 miejsc (Żłobek nr 10 „Dzwoneczek” przy ul. Królewskie Wzgórze 2 – 48 nowych miejsc; Żłobek nr 13 „Skarbek” przy ul. Kolorowej 27 – 100 nowych miejsc);
 - rozpoczęcie budowy nowej publicznej szkoły podstawowej przy ul. Morenowe Wzgórze – początek działalności dydaktycznej, opiekuńczej i wychowawczej jest planowany na 1 września 2025 r.; w szkole funkcjonować będą oddziały 0–VIII dla ok. 750 dzieci.
- **Zmodernizowano budynki oświatowe i unowocześniono istniejącą infrastrukturę:**
 - przeprowadzenie w ponad 20 placówkach oświatowych planowanych modernizacji, związanych m.in. z koniecznością zastosowania się do nakazów służb (Państwowej Straży Pożarnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej) oraz pozyskanie dokumentacji projektowej dla placówek oświatowych – łączny koszt tych działań wyniósł ponad 28 mln zł. Do największych zakończonych w 2024 r. inwestycji w zakresie remontów i modernizacji należały m.in.:
 - przebudowa budynku wraz z węzłem żywienia – Przedszkole nr 32;
 - kompleksowa naprawa dachu oraz izolacja ścian fundamentowych budynku – Przedszkole nr 39;
 - modernizacja węzła żywienia – Przedszkole nr 85;

- dostosowanie budynku do obowiązujących przepisów ppoż. wraz z modernizacją pomieszczeń szkoły (etap I) – SP nr 49;
- modernizacja węzła żywienia – ZSP nr 1;
- przebudowa węzła żywienia, modernizacja instalacji elektrycznej i teletechnicznej – X LO;
- przebudowa sali gimnastycznej wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym – XIX LO;
- dostosowanie budynku do przepisów ppoż. i remont dachu – CKZiU nr 2;
- rozpoczęcie m.in. realizacji następujących inwestycji remontowo-modernizacyjnych:
 - remont sali gimnastycznej z zapleczem szatniowo-sanitarnym oraz wymianą pokrycia dachu papowego – SP nr 4;
 - modernizacja boiska – wykonanie nowej podbudowy z odprowadzeniem wody i ułożeniem nowej nawierzchni sztucznej – SP nr 89;
 - rozbudowa, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania warsztatowego skrzydła budynku szkolnego ZSS nr 1;
 - dostosowanie budynku do obowiązujących przepisów ppoż. oraz modernizacja węzła żywienia – ZSO nr 8.
- dostosowanie lokali w kilkudziesięciu szkołach podstawowych, w których są prowadzone oddziały przedszkolne, do wymogów przepisów ppoż (zgodnie ze zmianami wprowadzonymi do prawa oświatowego Ustawą z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw) na łączną kwotę ponad 1,5 mln zł.
- Unowocześniono wyposażenie placówek: zakupiono pomoce dydaktyczne w zakresie technologii informatyczno-komunikacyjnych dla siedmiu placówek oświatowych (SP nr 45, 47, 57, 76, 85, Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 63, Branżowej Szkoły I Stopnia nr 19) – zostały one dofinansowane z dotacji celowej z budżetu państwa w ramach programu „Aktywna Tablica”. Do trzech szkół podstawowych (SP nr 14, 39, 89) dostarczono 1518 iPadów do nauki i pracy w klasach I–VIII, a także zapewniono tam szafki przeznaczone do ich ładowania i przechowywania. W ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa dokonano zakupu książek, audiobooków, wyposażenia do bibliotek szkolnych w 16 placówkach oświatowych (4 przedszkola, 7 szkół podstawowych, 4 licea ogólnokształcące, 1 technikum). W ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” zakupiono wyposażenie do kuchni w SP nr 20 oraz SP nr 92 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5.
- Przyznano Gdański Bon Żłobkowy – dopłatę w wysokości maks. 500 zł miesięcznie do pobytu dziecka w niepublicznym żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Wsparcie funkcjonuje od września 2019 r. W 2024 r. skorzystało z niego 647 rodzin, w których wychowywało się 660 dzieci do lat 3.
- Zwiększono liczbę miejsc w publicznych niesamorządowych przedszkolach. Publiczne Pozytywne Przedszkole nr 14 zmieniło siedzibę na ul. Pastelową 31, dzięki czemu liczba miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym wzrosła do 163.
- Kontynuowano projekt „Utworzenie Branżowego Centrum Umiejętności dla Przemysłu Mody”, finansowany z Krajowego Planu Odbudowy. Po powstaniu w 2025 r. nowego budynku przy Zespole Szkół Kreowania Wizerunku w Gdańsku nastąpi przeszkolenie 700 uczestników (210 młodzieży, 420 dorosłych i 70 nauczycieli kształcenia zawodowego), by przygotować kadry na potrzeby nowoczesnej gospodarki w branży mody. Projekt realizowany jest w partnerstwie ze Związkiem Przedsiębiorców Przemysłu Mody Lewiatan, Stowarzyszeniem Włókienników Polskich i Politechniką Łódzką.
- **Prowadzono wsparcie i rozwój kadr pozwalających budować ofertę edukacyjno-opiekuńczą:**
 - nagrody finansowe Prezydenta Miasta Gdańska przyznawane za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej lub znaczące podniesienie kwalifikacji zawodowych – w 2024 r. otrzymało je 124 nauczycieli i dyrektorów;

o rozwój współpracy między placówkami oświatowymi i sieciowanie dyrektorów placówek oświatowych:

- projekt „Podaj Dalej! Gdańskie przedszkola współpracy” służący wymianie dobrych praktyk między przedszkolami (12 placówek w r.szk. 2023/2024) – 14 marca w ramach projektu odbyła się II konferencja pt. „Siła uczuć – co czują dzieci?”, w której wzięło udział 96 osób, a 24 nauczycielek wychowania przedszkolnego i dyrektorek przedszkoli zostało certyfikowanymi mediatorkami oświatowymi;
- cykliczne spotkania dyrektorów gdańskich jednostek oświatowych – w r.szk. 2024/2025 zorganizowano kilka tematycznych telekonferencji kierowanych do poszczególnych typów placówek z udziałem dyrektorów i wicedyrektorów samorządowych oraz niesamorządowych jednostek oświatowych; w sierpniu odbyło się stacjonarne spotkanie dyrektorów i wicedyrektorów wszystkich publicznych placówek oświatowych poświęcone organizacji i planom na r.szk. 2024/2025;
- Kreatywna Pedagogika – projekt wymiany wiedzy i doświadczeń nauczycieli opierający się na stałej współpracy w grupach samodoskonalenia zawodowego. Przeprowadzono cykl szkoleń, warsztatów, konferencji, konsultacji oraz zajęć autorskich dla nauczycieli. W r.szk. 2023/2024 w ramach Kreatywnej Pedagogiki prowadzone były: grupy sieciujące nauczycieli, Akademia Wychowawcy, Kreatywny Klub Książki, Dydaktyczna Burza Mózgów. Wśród działań wspierających nauczycieli znalazły się również szkolenia i konferencje dotyczące edukacji do kultury, edukacji przedsiębiorczości, edukacji obywatelskiej, edukacji prawnej oraz problemów wychowawczych. Co roku w zajęciach i konferencjach Kreatywnej Pedagogiki bierze udział ok. 800 nauczycieli z gdańskich szkół;
- Akademia Dobrostanu Dyrektora – w ramach projektu przeprowadzono warsztaty kompetencji liderskich, coaching grupowy i kurs przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu łącznie dla 47 uczestników;

o przedsięwzięcia zorganizowane w ramach wsparcia codziennego działania jednostek oświatowych przez Gdańskie Centrum Usług Wspólnych (GCUW):

- opracowanie omnibusów i kart poradnikowych na bazie pytań i wniosków przekazywanych przez dyrektorów;
- regularne spotkania konsultacyjne oraz „konsultacje przy kawie”;
- szkolenia dla pracowników nt. zamówień publicznych – cykliczne spotkania dla dyrektorów jednostek oświatowych oraz pracowników administracji i obsługi, podczas których uczestnicy mogą przygotowywać i monitorować postępowania o zamówienia publiczne; przygotowanie zestawień pomocniczych do przygotowania rocznego sprawozdania z Prawa zamówień publicznych;
- obieg dokumentów i jednolity rzeczowy wykaz akt w placówkach oświatowych – spotkania szkoleniowe w celu przekazania informacji i materiałów umożliwiających uporządkowanie tego obszaru działania placówek;
- II Konferencja Edukacyjna „Szkoła przyszłości w praktyce. Przestrzeń w EDUkacji” w SP nr 27 – prowadzenie warsztatów nt. inwentaryzacji;
- usprawnienie i automatyzacja procesów zarządzania jednostkami organizacyjnymi i współpracy z GCUW (umowy, rejestry, rozliczenia, sporządzanie dokumentacji).

• **Rozwijano ofertę edukacyjno-opiekuńczą dla mieszkańców z różnymi potrzebami:**

o Gdańska Akademia Rodzica – kampania informacyjna skierowana do rodziców i opiekunów, wzmacniająca ich kompetencje wychowawcze. W jej ramach w 2023/2024 r. za pośrednictwem strony gdansk.pl wyemitowano dziewięć pogadanek prowadzonych przez specjalistów: „Uzależnienia od Internetu rodziców a samotność dziecka”, „Rozpoznawanie niepokojących objawów w zaburzeniach lękowych i możliwości pomocy”, Depresja – objawy,

różnicowanie, pomoc”, „Złość i inne emocje w związku i w rodzinie”, „Mój i twój wzorzec. Dlaczego jesteśmy razem?”, „Aspekty prawne dotyczące rad rodziców i rad szkół w szkołach”, „W co gramy między sobą, aby uzyskać uwagę i poczuć się OK w rodzinie?”, „Wsparcie i wzajemna odpowiedzialność. Współpraca szkoły i rodziców”, „Twoje/moje/nasze – o granicach w relacji”;

- o Gdańskie Forum Rodziców (GFR) – spotkania dla rodziców dotyczące wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży oraz służące wzmocnieniu kompetencji rodziców, organizowane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 3 w Gdańsku. W r.szk. 2023/2024 odbyło się osiem spotkań z rodzicami w formie wykładu interaktywnego i dyskusji online, w których wzięło udział łącznie ok. 180 uczestników;
- o Pałac Młodzieży w dzielnicach – poza siedzibą przy ul. Ogarnej Pałac Młodzieży prowadził zajęcia w 10 innych lokalizacjach: Wrzeszcz Dolny (Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1), Wrzeszcz Górny (SP nr 27), Strzyża (IX LO), Matarnia (SP nr 7), Jasień (SP nr 6; Przedszkole nr 68), Ujeścisko-Łostowice (Centrum Aktywności Lokalnej, ul. Wadowicka 5; SP nr 12), Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia (SP nr 60), Orunia-Św. Wojciech-Lipce (SP nr 16);
- o oferta zajęć „Akcja Zima” i „Akcja Lato” dla dzieci i młodzieży w okresach wolnych od nauki szkolnej – podczas ferii zimowych w 2024 r. zorganizowano półkolonie w 69 gdańskich szkołach, a w czasie wakacji zajęcia dla dzieci organizowało 70 szkół. Dodatkowe atrakcje przygotowały miejskie instytucje kultury, Gdański Ośrodek Sportu (GOS) i Pałac Młodzieży. Organizacją zajęć dla najmłodszych zajęły się instytucje miejskie oraz organizacje pozarządowe.

Cel szczegółowy II.2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy

• Promowanie otwartej, uczącej, kreatywnej postawy w życiu codziennym:

- o Gdański Tydzień Przedszkolaka – XI edycja projektu, pod hasłem „Bawię się”, wpisywała się w założenia nowoczesnej edukacji przedszkolnej, w której zabawa odgrywa kluczową rolę w procesie uczenia się. Działania realizowane były podczas trzech warsztatów:
 - „Karta mojego miasta” – poznanie przez dzieci charakterystycznych punktów Gdańska i tworzenie własnej mapy miasta 3D, co miało na celu rozwój orientacji przestrzennej oraz umiejętności planowania;
 - „Miasto na migi” – dzieci zostały zapoznane z językiem migowym, a następnie bawiły się w zabawy ruchowe i komunikacyjne, ucząc się wyrażania emocji i komunikacji niewerbalnej poprzez gesty, mimikę i ruch;
 - „Symfonia miasta” – warsztat poświęcony dźwiękom i muzyce; dzieci komponowały własne miejskie symfonie z nagranych odgłosów ulicy, rozmów ludzi, śpiewu ptaków czy szumu wiatru, ucząc się, jak za pomocą dźwięków można tworzyć harmonię i wpływać na nastrój;
- o Gdańska Akademia Przedszkolaków – projekt służący rozwijaniu postaw obywatelskich i wzmocnieniu tożsamości lokalnej wśród najmłodszych gdańszczan; składa się z dwóch form aktywności: „Młodego Przewodnika po Gdańsku / Młodej Przewodniczki po Gdańsku” oraz Przeglądu Piosenek „Dzieci śpiewają o Gdańsku”;
- o Akademia Gdańskich Lwiątek – projekt mający na celu rozbudzenie ciekawości poznawczej u dzieci i promocję Gdańska poprzez edukację kulturalną od najmłodszych lat w szkole. Przez trzy kolejne lata nauczania wczesnoszkolnego uczniowie odwiedzają wraz z nauczycielami miejskie placówki muzealne i kulturalne. W r.szk. 2023/2024 uczestniczyło 3390 uczniów z 228 klas;
- o **Gdańskie Lekcje Obywatelskie** – cykl lekcji obywatelskich, tj. uczniowskich wizyt studyjnych w instytucjach miejskich, spotkań z samorządowcami i działaczami zaangażowanymi w życie obywatelskie, warsztatów i wykładów dla nauczycieli;

- Gdańska Akademia Seniora – skierowana do osób w wieku 50+ w celu stymulowania ich rozwoju osobistego oraz intelektualnej i fizycznej sprawności, aktywizacji społecznej, propagowania aktywnego trybu życia i prowadzenia działalności edukacyjnej. Akademia prowadzi m.in. kursy, wykłady, seminaria i warsztaty dla seniorów. Funkcjonuje w ramach Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1, ma również filie w innych dzielnicach Gdańska. W 2024 r. w zajęciach uczestniczyło 463 słuchaczy;
- Piknik Nauki Fahrenheita – wspólna inicjatywa akademicka trzech uczelni (GUMed, PG i UG), wydarzenie edukacyjne organizowane na terenie Hevelianum, podczas którego prezentowane są m.in. pokazy naukowe przygotowane przez pracowników naukowych, studentów i doktorantów uczelni;
- działania aktywizujące seniorów w obszarze społecznym, prowadzone przez Centrum Pracy Seniorów i Seniorów:
 - **Dzień Bezpieczeństwa**, poświęcony dobrostanowi seniorów i ich bezpieczeństwu w świecie, który się dynamicznie zmienia – na uczestników czekały bezpłatne konsultacje z ekspertami: specjalistami z zakresu prawa, ekonomii oraz przedstawicielami Policji i Straży Miejskiej;
 - **warsztaty „Wielkanocny decoupage”** oraz **„Warsztaty świąteczne”** – nauka techniki wykonywania ozdób i dekoracji;
 - warsztaty komputerowe **„W labiryncie cyfryzacji”** – rozwijanie kompetencji cyfrowych;
 - cykl warsztatów **„Gimnastyka umysłu”** – rozwijanie umiejętności poznawczych i intelektu.
- **Wdrażanie gdańskiego standardu edukacji:**
 - Szkoła Dialogu (4 IV) – zorganizowana po raz czwarty konferencja w ramach Gdańskiego Programu Nauczania. Jej celem było wytyczenie nowych rozwiązań dla różnych obszarów gdańskiej edukacji. Uczestników podzielono na sześć grup warsztatowych, w których dyskutowano m.in. o kulturze, przedsiębiorczości, wolontariacie, zdrowiu psychicznym czy ekologii. Przygotowano rekomendacje mające rozwinąć miejskie programy wspierające edukację. W warsztatach ewaluacyjnych po raz pierwszy brała udział młodzież z niepełnosprawnościami. Kluczową kwestią była też ewaluacja wyborów do Młodzieżowej Rady Miasta Gdańska;
 - przedszkola daltońskie – cztery gdańskie przedszkola (nr 14, 43, 51, 60) są certyfikowanymi placówkami, które wdrażają i realizują plan daltoński, zakładający samodzielność, odpowiedzialność i współpracę zgodnie z naczelną zasadą: „nauczycielowi oraz rodzicom nie wolno robić niczego, co dziecko potrafi zrobić samo”;
 - moduł edukacyjny ZdrovveLove, mający na celu podniesienie poziomu wiedzy dotyczącej seksualności człowieka i promowanie zachowań prozdrowotnych młodzieży z gdańskich szkół w zakresie zdrowia prokreacyjnego, a ponadto zwiększenie kompetencji rodziców w zakresie wychowania seksualnego – w 2024 r. w dwóch webinarach dla rodziców uczestniczyło 127 osób, dodatkowo w kursie wzięło udział 31 uczestników.
- **Edukacja włączająca:**
 - powołanie przez Prezydenta Miasta Gdańska zespołu ds. edukacji włączającej i edukacji specjalnej, którego celem jest dokonanie kompleksowej diagnozy potrzeb oraz przygotowanie kierunków rozwoju w obszarze edukacji włączającej i specjalnej, uwzględniających różnorodne potrzeby uczniów, w tym tych z niepełnosprawnościami, zaburzeniami rozwojowymi lub innymi trudnościami w uczeniu się. Zespół ten ma dążyć do tworzenia warunków, w których każdy uczeń, niezależnie od swoich trudności, może uczestniczyć w nauce w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb;
 - rozpoczęcie projektu „WłączaMY GDAŃSKIE szkoły – Gdańska szkoła otwarta dla wszystkich” (w partnerstwie między gminą miasta Gdańska a Fundacją Edukacyjną ODITK, w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027), który objął

106 placówek edukacyjnych szkolnictwa podstawowego i średniego – w 2024 r. prowadzono działania, które będą kontynuowane w kolejnych latach:

- zrekrutowano 40 przedstawicieli kadry szkół na szkolenia i warsztaty podnoszące kompetencje w zakresie warsztatu metodycznego;
 - uruchomiono procedurę rekrutacyjną dotyczącą wdrażania modelu ASPE i zakwalifikowano do objęcia wsparciem asystenta 33 uczniów;
 - w pięciu szkołach podstawowych rozpoczęto realizację programu Golden Five – przeszkolono 10 pedagogów i psychologów szkolnych, którzy kontynuowali wdrażanie programu w swoich szkołach, prowadząc warsztaty dla 30 nauczycieli oraz uczestnicząc w spotkaniach sieciujących organizowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 3;
 - zatrudniono specjalistę ds. doradztwa zawodowego i integracji zawodowej młodzieży i dzieci ze specjalnymi potrzebami oraz opracowano koncepcję merytoryczną wsparcia doradztwa zawodowego w dopasowaniu do bieżących potrzeb szkół, zakładającą realizację szkoleń, superwizji, konsultacji dla uczniów oraz spotkań sieciujących;
 - rozpoczęto prace związane z prowadzeniem Centrum Technologii Asystujących polegające m.in. na weryfikacji stanu technologii asystujących w szkołach oraz konsultacjach ze szkołami w zakresie poprawy dostępności, przygotowań do zakupu wyposażenia i technologii asystujących;
 - wyłoniono 30 placówek objętych modernizacją infrastruktury polegającą na montażu paneli akustycznych w salach lekcyjnych i terapeutycznych;
 - przeprowadzono prace adaptacyjne w SP nr 69 obejmujące modernizację (podział, wyposażenie) sali w celu poprawy jej jakości, funkcjonalności i bezpieczeństwa uczniów;
 - podjęto działania przygotowawcze do wymiany dźwigu osobowego w ZSO nr 2 przy ul. Wodnika;
 - prowadzono działania związane z uruchomieniem programu wsparcia dla dzieci i młodzieży w zakresie dobrostanu psychicznego, tj. prowadzenia grup wsparcia oraz grup terapeutycznych;
- o „Edukacja włączająca dla uczniów Batorego” – projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021–2027, którego celem jest wsparcie uczniów z niepełnosprawnościami, zaburzeniami zachowania i emocji oraz trudnościami w nauce, aby umożliwić im efektywny udział w edukacji w ogólnodostępnych placówkach. Uczestnikami projektu są uczniowie Zespołu Szkół Specjalnych nr 1 oraz ich rodzice i nauczyciele. Projekt skierowany jest do:
- 140 uczniów szkoły specjalnej branżowej (w wieku 16–19 lat) z różnymi rodzajami niepełnosprawności;
 - 60 uczniów szkoły specjalnej podstawowej (6–12 lat) z trudnościami w nauce;
 - 120 rodziców uczniów, którzy potrzebują wsparcia w zakresie edukacji i komunikacji;
 - 10 nauczycieli, którzy wymagają pomocy w dostosowaniu metod nauczania do potrzeb uczniów.

Wartość projektu to 4,4 mln zł, z czego dofinansowanie wyniesie 4,1 mln zł;

- o „Model edukacji włączającej dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu” – kontynuacja zainaugurowanego w r.szk. 2017/2018 nowatorskiego programu prowadzonego w SP nr 69. Dla uczniów w spektrum autyzmu została stworzona klasa, w której otoczeni są oni opieką wykwalifikowanych nauczycieli i specjalistów. Ważnym aspektem jest wzmacnianie samodzielności uczniów oraz stopniowe i elastyczne włączanie ich do grupy rówieśniczej.

W r.szk. 2023/2024 został uruchomiony dodatkowo oddział przedszkolny dla dzieci w spektrum. Obecnie naukę w szkole pobiera 31 uczniów;

- prowadzenie klas z częściową integracją jako optymalną formą włączania dzieci z zespołem Downa do szkół ogólnodostępnych – innowacja realizowana w SP nr 57 w formie klasy integracyjnej oraz w SP nr 85 jako innowacja pedagogiczna. W r.szk. 2022/2023 klasy takie powstały w SP nr 17 i SP nr 92; w 2023 r. utworzono również w SP nr 15 klasę VI dla uczniów z niedosłuchem wyrównującą szanse uczniów w dysfunkcją słuchu.
- **Wsparcie i integracja dzieci z rodzin, w tym powracających z zagranicy:**
 - wsparcie procesu adaptacji i zapewnienie jak najszerszej oferty dydaktyczno-opiekuńczej dla grupy uczniów z doświadczeniem migracyjnym – wynikające zarówno z przepisów oświatowych, jak i z decyzji związanych z polityką miasta zawartą w Modelu Integracji Imigrantów:
 - dodatkowe zajęcia lekcyjne z języka polskiego dla uczniów, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki – z zajęć skorzystało 2467 uczniów;
 - zajęcia wyrównawcze dla uczniów, u których zachodzi konieczność zniwelowania różnic programowych;
 - utworzenie oddziałów przygotowawczych dla uczniów z tej samej grupy narodowej lub etnicznej, którzy mają trudności w komunikacji związane z nieznajomością lub słabą znajomością języka polskiego bądź trudności adaptacyjne wynikające ze specyfiki wcześniejszego kształcenia za granicą – w 2024 r. w SP nr 57 funkcjonowały trzy oddziały przygotowawcze, głównie dla uczniów cudzoziemców z Ukrainy i Białorusi;
 - zatrudnienie 24 asystentów międzykulturowych w 24 szkołach do pracy z dziećmi z doświadczeniem migracyjnym oraz ich rodzinami;
 - działania w ramach współpracy z UNICEF:
 - dalsze zatrudnianie 53 asystentów międzykulturowych w 12 żłobkach, ośmiu przedszkolach i 28 szkołach do pracy z ukraińskimi dziećmi – w placówkach tych przebywało łącznie 1360 dzieci;
 - utrzymywanie tłumaczy polsko-ukraińskich (w wymiarze po 0,5 etatu) w czterech poradniach psychologiczno-pedagogicznych do pomocy/wsparcia w diagnozowaniu specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci, które nie komunikują się w języku polskim;
 - pozaszkolna pomoc psychologiczno-pedagogiczna oraz wsparcie w zakresie kształcenia specjalnego dla 46 dzieci uchodźców i pięciorga dzieci innych narodowości.
- **Działalność gdańskiej rzecznicy praw uczniowskich:**
 - uruchomienie serwisu tematycznego o tematyce praw uczniowskich pod adresem: www.gdansk.pl/urząd-miejski/wydział-edukacji/gdanski-rzecznik-praw-uczeniowskich;
 - szkolenia „MożeMY. Moc samorządu uczniowskiego” dla samorządów uczniowskich (SU), opiekunów SU oraz szkolnych rzeczników praw uczniowskich – 6 edycji;
 - spotkania z uczniami i uczennicami w szkołach dotyczące szkolnej praworządności i praw dziecka;
 - koordynowanie prac zespołu ds. wypracowania sposobów zapobiegania naruszeniom praw dzieci i młodzieży w jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest gmina miasta Gdańska;
 - koordynowanie sieci i wspieranie szkolnych rzeczników praw uczniowskich;
 - opracowanie i przekazanie szkołom zbioru materiałów wspierających wdrożenie standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;

- przygotowanie i udostępnienie w serwisie online anonimowej ankiety dla uczniów „Prawo ucznia do szacunku. Po pierwsze komunikacja”;
- organizacja spotkań online wokół praw uczniowskich – z dyrektorami gdańskich szkół oraz z regionalnymi rzecznikami praw uczniowskich z innych miast;
- koordynowanie wyborów do Młodzieżowej Rady Miasta Gdańska oraz wspieranie jej działań – wybrano 34 radnych.
- **Gdańskie Centrum Mediacji Szkolnej i Rówieśniczej** (filia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 4 w Gdańsku, ul. Związku Jaszczurczego 4) – prowadzi ono bezpłatną działalność skierowaną do wszystkich uczniów, ich rodziców i nauczycieli z gdańskich placówek oświatowych, oferując:
 - punkt informacyjno-konsultacyjny (by przygotować się do spotkania, rozmowy, skorzystać z mediacji);
 - ośrodek mediacyjny (facylitacja, mediacja w sytuacjach konfliktowych w szkole – konflikty z udziałem uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników szkoły);
 - centrum szkoleniowe – realizujące projekty dotyczące wprowadzania mediacji do szkół poprzez szkolenie uczniów i nauczycieli, rad pedagogicznych, rodziców oraz prowadzenie warsztatów dla klas/grup (integracyjne, diagnozujące źródła konfliktów, kręgi naprawcze);
 - klub mediatora – skupia przeszkolonych już mediatorów rówieśniczych (uczniów) i szkolnych (nauczycieli), którzy stale podnoszą swoje kwalifikacje oraz działają na rzecz promowania mediacji nie tylko w szkole.
- **Promowanie talentów:**
 - „Zdolni z Pomorza – Gdańsk” – projekt w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027. Grupą docelową są uczniowie i uczennice klas VII i VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych mający szczególne uzdolnienia i predyspozycje, m.in. w zakresie matematyki, fizyki, informatyki, nauk przyrodniczych, kompetencji społecznych, oraz ich rodzice;
 - program stypendialny Prezydenta Miasta Gdańska im. Daniela Gabriela Fahrenheita dla studentów i doktorantów – w trzech kategoriach:
 - stypendium naukowe na studia zagraniczne – dla wybitnych absolwentów szkół średnich będących mieszkańcami Gdańska i podejmujących naukę na wyższych uczelniach za granicą. W r.ak. 2024/2025 stypendium w tej kategorii przyznano 4 studentom w łącznej kwocie 108 tys. zł;
 - stypendium dla doktorantów cudzoziemców realizujących staż naukowy na jednej z gdańskich uczelni wyższych – dla młodych, zdolnych naukowców niemających obywatelstwa polskiego, którzy wybierają nasze uczelnie, aby prowadzić badania i odbyć staż naukowy. Stypendium, w łącznej kwocie 130 tys. zł, otrzymało 2 doktorantów;
 - jednorazowe stypendium za szczególną działalność na rzecz miasta Gdańska – dla studentów wyróżniających się szczególną działalnością na rzecz Gdańska, których praca w obszarach życia społeczno-kulturalnego zasługuje na uznanie. W tej kategorii wyróżniono 3 studentów, którzy otrzymali stypendium w łącznej kwocie 47 tys. zł.
- **Rozwój szkolnictwa zawodowego:**
 - II etap projektu „Gdańsk Miastem Zawodowców”, dofinansowanego w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza – jego beneficjentem jest gmina miasta Gdańska, w której imieniu działania realizuje Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1. Główny cel projektu to podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego przez dostosowanie szkół zawodowych do zmieniającej się gospodarki, w tym w szczególności do potrzeb branż kluczowych dla regionu. Wsparciem zostanie objętych pięć zespołów szkół z pięcioma technikami oraz czterema szkołami branżowymi I stopnia:
 - Zespół Szkół Energetycznych: Technikum nr 13, Szkoła Branżowa I st. nr 10;

- Szkoły Okrętowe i Techniczne „Conradinum”: Technikum nr 18, Szkoła Branżowa I st. nr 18;
 - Zespół Szkół Łączności: Technikum nr 4;
 - Zespół Szkół Morskich: Technikum nr 16, Szkoła Branżowa I st. nr 16;
 - Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich: Technikum nr 3, Szkoła Branżowa I st. nr 3;
- o „Gdańsk Miastem Zawodowców – rozwój infrastruktury oraz wyposażenie szkół zawodowych” – drugi projekt w ramach działań „Gdańsk Miastem Zawodowców” (oba te przedsięwzięcia wzajemnie się uzupełniają i są ze sobą zintegrowane – dotyczą tych samych szkół), dofinansowany jednak z innego źródła, tj. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Przedmiotem projektu jest zakup wyposażenia i doposażenie w pomoce dydaktyczne 48 pracowni w pięciu zespołach szkół zawodowych, w których prowadzone jest nauczanie w 28 zawodach, odpowiadających czterem wiodącym branżom (teleinformatycznej, elektroniczno-mechatronicznej, elektroenergetycznej, spedycyjno-logistycznej) oraz dwóm branżom uzupełniającym (hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej, transportowi wodnemu). Przedsięwzięcie obejmuje także roboty w zakresie budowy zewnętrznej windy użytkowej na łączniku budynków Szkół Okrętowych i Technicznych, która będzie również pełnić funkcję dydaktyczną. Głównym celem projektu jest zapewnienie wysokiej jakości kształcenia zawodowego w placówkach edukacyjnych w Gdańsku poprzez dostosowanie bazy dydaktycznej szkół zawodowych do potrzeb zmieniającej się gospodarki, w tym w szczególności do potrzeb branż kluczowych dla regionu;
- o Centrum Rozwoju Talentów (CRT) – jednostka Gdańskiego Urzędu Pracy (GUP), oferująca uczniom gdańskich szkół usługi w zakresie poradnictwa edukacyjno-zawodowego:
- „Młodzieżowa Kraina Talentów” – warsztaty dla szkół oraz indywidualne doradztwo dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, których celem jest diagnoza mocnych stron i talentów oraz wsparcie w wyborze szkoły ponadpodstawowej lub kierunku studiów. W 2024 r. CRT zorganizowało 162 warsztaty, w których wzięło udział 2,8 tys. uczniów i uczennic. Dla młodzieży szkolnej przeprowadzono 24 wycieczki zawodoznawcze do nowoczesnych miejsc pracy, w których uczestniczyło 671 osób. Z porad indywidualnych skorzystało 741 uczniów, a łączna liczba młodzieży korzystającej ze wszystkich usług CRT wyniosła 4212;
 - „Ambasador Talentów” – program prowadzony w 51 szkołach, polegający na współpracy CRT ze szkolnymi doradcami zawodowymi. Wraz z początkiem r.szk. 2024/2025 podpisano porozumienie z SP nr 38 im. gen. Stanisława Maczka dotyczące prowadzenia klasy partnerskiej. Placówka ta, za swoje zaangażowanie w doradztwo zawodowe, już w poprzednim roku otrzymała tytuł „Szkoła – Ambasada Talentów”. Program klasy partnerskiej realizowany będzie od kl. VII do zakończenia kl. VIII i obejmie zarówno grupowe, jak i indywidualne wsparcie w zakresie przygotowania do pierwszej decyzji edukacyjno-zawodowej;
 - edumapa.com – uruchomiony w marcu 2024 r. kompleksowy i interaktywny informator dotyczący wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej. Portal prezentuje pełną ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych z Gdańska, powiatu gdańskiego, Sopotu i Gdyni, a także uczelni z Trójmiasta. Funkcjonalność serwisu obejmuje: mapę ścieżek edukacji po szkole podstawowej, „edublog” z artykułami o wyborach edukacyjno-zawodowych, dwa kwestionariusze: „#wybórszkoły” i „#preferencjezawodowe”, pomagające określić indywidualne preferencje, kalkulator punktów przydatny w rekrutacji do szkół ponadpodstawowych. Od momentu uruchomienia do końca 2024 r. portal edumapa.com zyskał dużą popularność: osiągnął 35 947 wyświetleń.
- **Organizacja wydarzeń wspierających rozwój zawodowy w 2024 r.:**
- o Gdański Tydzień Zawodowca – cykl wydarzeń, podczas którego ósmoklasiści i ich rodzice mogą przyjrzeć się, jak funkcjonują szkoły branżowe i technika oraz w jakich profesjach

kształcą uczniów. Szkoły branżowe przygotowały dni otwarte, podczas których prezentowały swoją ofertę edukacyjną, pracownie zawodowe, warsztaty oraz zaplecze rekreacyjno-sportowe. Opublikowany został „Przewodnik po szkołach średnich” na kolejny rok szkolny oraz przygotowano ulotki informacyjne ze wskazówkami, na co zwrócić uwagę podczas rekrutacji do szkoły ponadpodstawowej;

- Gdańskie Targi Szkół Ponadpodstawowych – wydarzenie na finał Gdańskiego Tygodnia Zawodowca, skierowane do uczniów i uczennic z klas VIII oraz ich rodziców/opiekunów. Celem targów było zapoznanie młodzieży z ofertą gdańskich szkół ponadpodstawowych i wsparcie w dokonaniu wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej. Swoją ofertę zaprezentowało 15 szkół zawodowych: techników i branżowych szkół I stopnia oraz 19 szkół ogólnokształcących. Ponadto w specjalnej strefie można było porozmawiać z doradcami zawodowymi z gdańskich poradni psychologiczno-pedagogicznych, CRT zaprezentowało nową platformę edumapa.com. W przestrzeni targów znajdowało się także stoisko poświęcone zasadom tegorocznej rekrutacji przygotowane przez przedstawicieli Wydziału Edukacji UMG. W programie były również debata i gala konkursu Pracodawca Przyjazny Gdańskiej Szkole Zawodowej 2024 – nagrodę grand prix otrzymała firma ASBIS Poland Sp. z o.o. współpracująca z Zespołem Szkół Łączności im. Obrońców Poczty Polskiej;
- Edu Offshore Wind – edukacyjne targi kariery w AmberExpo, jedyne w skali kraju wydarzenie, które przybliżył rozwojowy rynek pracy w zielonej energetyce w Polsce. Zaprezentowano innowacyjne kierunki rozwoju kariery zawodowej dla uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów. Ofertę przedstawiło 120 wystawców z branży zielonej energetyki, a wydarzenie odwiedziło prawie 9 tys. młodych ludzi;
- 6. Targi Pracy i Aktywności Seniorów – organizowane przez Stowarzyszenie Morena w AmberExpo, udział wzięło w nich ponad 200 wystawców;
- wydarzenia zorganizowane przez Gdańską Fundację Kształcenia Menadżerów:
 - Pomorski Turniej Gier Decyzyjnych – 4. edycja wydarzenia dla szkół ponadpodstawowych polegającego na rywalizacji na platformie symulacji biznesowej, wykorzystywanej podczas programów Executive Masters of Business Administration. Łącznie w projekcie wzięło udział 140 uczniów i uczennic z województwa pomorskiego, w tym z Gdańska;
 - Akademia Młodego Lidera (AML) – 5-dniowy program szkoleniowy skierowany do osób aktywnie działających w organizacjach pozarządowych, fundacjach, stowarzyszeniach oraz start-upach, skoncentrowany na rozwijaniu praktycznych umiejętności przywódczych. Do VIII edycji AML zakwalifikowano 21 osób;
- wydarzenia organizowane w Ergo Arenie:
 - warsztaty z marketingu i promocji wydarzeń jako element doradztwa zawodowego dla uczniów szkół ponadpodstawowych w województwie pomorskim (w ramach współpracy z Fundacją Inspirujące Przykłady);
 - cykliczne wykłady dla studentów trójmiejskich uczelni wyższych „Skuteczna komercjalizacja obiektu na przykładzie Ergo Areny”;
- piknik dla młodzieży szkolnej na lotnisku – impreza rekreacyjno-edukacyjna dla uczniów z województwa pomorskiego, poznawanie zasad funkcjonowania portu i transportu lotniczego, a także nowych ścieżek przyszłego rozwoju zawodowego.

Cel szczegółowy II.3. Wzrost dobrostanu, poprawa stanu zdrowia mieszkank i mieszkańców oraz rozwój kultury fizycznej

- **Wprowadzenie profilaktyki uzależnień** do zadań publicznych z zakresu rozwoju sportu. Poprzez wdrażane czynniki chroniące przyczynia się ona do kształtowania kompetencji zdrowotnych dzieci i młodzieży w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom. Zaplanowana praca profilaktyczna odbywała się w sposób ciągły, na przestrzeni całego roku, i odnosiła się do obszarów rozwoju emocjonalnego, społecznego i poznawczego młodocianych sportowców.

- Działania służące utrzymaniu **efektywnego systemu zarządzania** zadaniami z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, a także projekty służące podnoszeniu kwalifikacji kadr:
 - **punkt informacyjno-konsultacyjny** oraz platforma wsparciwgdansku.pl – 1610 odbiorców;
 - **Gdańska Rada Zdrowia Publicznego** – współpracowano z powołanym na kolejną kadencję ciałem doradczym i opiniodawczym Prezydenta Miasta Gdańska złożonym z przedstawicieli obszaru zdrowia publicznego;
 - **warsztaty z elementami dialogu motywującego** dla pracowników placówek oświatowych – 275 uczestników;
 - **Youth Mental Health Alliance** – międzynarodowy projekt wzmocnienia kondycji psychicznej młodzieży, realizowany w ramach programu Interreg Europa przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR) w Gdańsku we współpracy z partnerami z Litwy i Danii. Działania obejmują m.in. organizację wspólnych spotkań i warsztatów, opracowanie broszur informacyjnych, a także organizację wizyt studyjnych;
- **doposażenie i wsparcie finansowe placówek medycznych** – w 2024 r. przekazano dotację celową na zakup aparatury i sprzętu medycznego oraz inwestycje dla gdańskich placówek medycznych – łącznie 9 szt. sprzętu, w tym aparaty do znieczulenia, łóżka bariatryczne, respirator, łóżko do intensywnej terapii. Zakupione urządzenia oraz inwestycje o wartości 1,5 mln zł wsparły Szpital Copernicus Podmiot Leczniczy sp. z o.o., Szpital Dziecięcy Polanki, SPZOZ Stację Pogotowia Ratunkowego w Gdańsku, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Gdańsku, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy „Senectus” oraz Zespół Zakładów i Poradni przy Centrum Medycznym Smoluchowskiego Gdańsk – Szpitale Pomorskie Sp. z o.o.;
- **inwestycje w infrastrukturę sportową:**
 - przekazanie SP nr 49 nowych boisk sportowych oraz placu zabaw jako część inwestycji związanej z planowaną budową basenu we Wrzeszczu, u zbiegu al. Legionów i ul. Kościuszki, którą realizują Międzynarodowe Targi Gdańskie. W 2024 r. spółka otrzymała pozwolenie na budowę obiektu usługowo-sportowo-rekreacyjnego, która ruszy w 2025 r.;
 - oddanie do użytku wyremontowanego **boiska do bike polo i koszykówki** przy ul. Jana Pawła II – wykonane prace: wymiana nawierzchni z kostki brukowej na asfaltową, montaż koszy do gry w koszykówkę, malowanie linii boisk, montaż band, ogrodzenie obiektu;
 - przejęcie w administrację GOS i przekazanie w użytkowanie **pięciu nowych obiektów terenowych** powstałych w ramach Budżetu Obywatelskiego: na Letnicy, na os. Jaworzniaków, na Żabiance, w Jarze Wilanowskim (skatepark) oraz przy ul. Podleckiego (skatepark).
- **„Aktywuj się w Gdańsku”** – program realizowany przez GOS od 2013 r. obejmujący cykl bezpłatnych systematycznych zajęć, których celem jest poprawa zdrowia uczestników. Polega on na realizacji zajęć sportowych, które odbywają się regularnie (nie rzadziej niż raz w tygodniu), są skierowane głównie do mieszkańców Gdańska, ogólnodostępne i bezpłatne dla uczestników, nie wymagają zapisów i można do nich dołączyć w każdej chwili. W 2024 r. program obejmował takie dyscypliny, jak: joga, zumba, gimnastyka dla seniora, nordic walking, petanque, OCR – biegi z przeszkodami.
- **Imprezy sportowe:**
 - **62. Bieg Westerplatte** – jedna z najstarszych ulicznych imprez biegowych w Polsce, w 2024 r. bieg na 10 km ukończyło 3108 osób;
 - **Lotto Challenge Gdańsk** – zawody triathlonowe, które odbyły się w czerwcu 2024 r. w ramach międzynarodowego cyklu Challenge Family. W imprezie wystartowało prawie 800 zawodniczek i zawodników z 13 krajów;
 - **#RUNGDN** – cykl biegów na 5 km odbywających się na trasach najpiękniejszych i charakterystycznych miejsc Gdańska po zróżnicowanym terenie (Wyspa Sobieszewska, Hevelianum, Lasy Oliwskie, zbiornik wodny Jasień);
 - **Cross Duathlon Gdańsk** – zawody na terenie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, w których startujący mieli do pokonania część biegową o dystansie 5 km (pokonywaną dwukrotnie) oraz rowerową o długości ok. 16 km;

- **cykl letnich turniejów siatkówki plażowej** – na plaży w Gdańsku-Brzeźnie odbyły się cztery turnieje siatkówki plażowej dla par męskich i żeńskich, w których udział wzięło łącznie ok. 100 par;
- **Gdańsk Biega** – jesienna edycja imprezy biegowej, która odbywa się w formule „run 4 fun”. Brak wpisowego oraz pamiątkowa koszulka dla pierwszego tysiąca zarejestrowanych owocuje bardzo wysoką frekwencją. Start następuje z plaży przy moło w Brzeźnie, gdzie kończy się również pętla biegowa po parku. Dla najwytrwalszych przygotowano dwie pętle dające odległość ok. 6 km. W 2024 r. udział w imprezie wzięło 1138 osób;
- **ekiden pływacki** – 2. edycja imprezy pływackiej polegającej na wspólnym, drużynowym przeplnięciu dystansu maratońskiego 42,195 km. Ekiden odbywał się jednocześnie na kilkunastu obiektach w całej Polsce. Uczestnicy edycji 2024 przeplnęli na pływalniach administrowanych przez GOS ponad 336 km, czyli dystans odpowiadający niemal ośmiu maratonom;
- **Regaty o Puchar Mariny** – XVII edycja cyklicznej imprezy, w ramach której na wodach Zatoki Gdańskiej ścigają się jachty w klasach ORC, KWR i open. Regaty odbywają się w ramach Pucharu Bałtyku Południowego i każdego roku przyciągają zarówno profesjonalne załogi, jak i chętnych do żeglarskiej rywalizacji amatorów. W 2024 r. udział wzięły 24 jachty, a łączna liczba uczestników to ok. 120 osób;
- **Wielki Spływ Kajakowy** – rodzinne wydarzenie, w którym udział wzięło 200 kajakarzy w 100 dwuosobowych kajakach. Pokonali oni trasę z przystani kajakowej Mokry Dwór do przystani Żabi Kruk. Spływ zakończył się festynem z poczęstunkiem, koncertem oraz konkursami;
- **Gdański Test Coopera** – cykliczna impreza rekreacyjna skierowana do wszystkich, którzy chcą sprawdzić swoją sprawność i wytrzymałość. Pierwsza edycja (dla dorosłych) tego popularnego testu sprawności odbyła się w 2018 r. i polegała na przebiegnięciu jak najdłuższego dystansu w czasie 12 min. Od 2020 r. odbywają się także minitesty Coopera w szkołach podstawowych. Wydolność swojego organizmu sprawdza co roku ok. 2 tys. uczestników;
- **XVII Bieg Gdańszczan** – bieg, który w 2024 r. przebiegał w nowej formule: przez pompowane przeszkody. Był podzielony na trzy kategorie (dzieci, rodzic + dziecko, dorośli), a udział wzięło w nim 738 osób.
- Przygotowanie przez GOS **Programu Profilaktyki Uzależnień Cyfrowych**, opartego na zajęciach żeglarskich i kajakowych – 1. edycja odbędzie się w sezonie letnim 2025 r.
- **„Akademia Zaruskiego”** – program realizowany w ramach GOS łączący żeglarstwo z edukacją, integracją społeczną i promocją zdrowia. Obejmuje spotkania w szkołach, warsztaty, półkolonie letnie, szkolenia żeglarskie, całoroczny wolontariat dla osób w wieku 15–25 lat oraz rejsy na żaglowcu „Generał Zaruski”.
- **„Z Gdańska na Igrzyska Olimpijskie”** – pomoc finansowa dla sportowców z Gdańska, którzy mają największe szanse na występ na igrzyskach olimpijskich. W 2024 r. w programie uczestniczyło 86 osób, które otrzymały łącznie ponad 327 tys. zł.
- **„Sportowe Twarze Gdańska”** – umowa promocyjna zawierana z najlepszymi sportowcami związanymi z Gdańskiem, którzy osiągają międzynarodowe sukcesy, cechują się nienaganną postawą, promują miasto podczas zawodów oraz różnych spotkań i imprez. W 2024 r. w projekcie uczestniczyło 10 sportowców, którzy otrzymali łącznie 220 tys. zł.
- **„Hosters of sports-for-all events share experience” (HOST4ALL)** – projekt GOS polegający na wymianie doświadczeń partnerów w zakresie organizacji imprez sportowych dla każdego, co oznacza minimalizację wykluczenia oraz spełnianie wymogów osób z brakami możliwości komunikowania się i lokomocji. GOS razem z Gdańską Organizacją Turystyczną stworzył karty komunikacji z osobami głuchymi i wdrażał je na administrowanych przez siebie pływalniach.
- **Wydarzenia sportowe organizowane na Polsat Plus Arena Gdańsk:**
 - **InvestGDA Cup** – coroczny turniej piłkarski dla chłopców w wieku 8 lat. W wydarzeniu biorą udział 32 drużyny ze szkół oraz akademii piłkarskich z całego województwa pomorskiego. Partnerem tytularnym wydarzenia jest Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego;

- **turniej piłkarski dla dziewcząt** w trzech kategoriach wiekowych: U-9, U-11, U-13 – wydarzenie organizowane wspólnie z Pomorskim Związkiem Piłki Nożnej; partnerem jest Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego. W turnieju biorą udział 32 drużyny z województwa pomorskiego.
- **Wydarzenia sportowe organizowane przez Port Lotniczy w Gdańsku:**
 - Skywayrun Airport Gdańsk – nocny bieg na 5 km po płycie i drodze startowej lotniska;
 - III Duathlon w Porcie Lotniczym Gdańsk – nocna impreza sportowa: bieg i jazda na rowerach.
- **Wydarzenia sportowe organizowane przez Ergo Arena:**
 - bezpłatne sportowe zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci w wieku 6–9 lat pod szyldem „**Trefl Kids**”, w których w 2024 r. wzięło udział 204 uczestników. Oferta „Trefl Kids” kierowana jest też do przedszkolnych i szkolnych grup zorganizowanych. W 2024 r. w wydarzeniach łączących trening sportowy (koszykówka/siatkówka) z kreatywnymi warsztatami udział wzięli uczniowie SP nr 39 i 65 oraz Publicznego Pozytywnego Przedszkola nr 5 „Piąteczka”;
 - bezpłatny wiosenny **turniej koszykówki 3x3** w sześciu kategoriach wiekowych dla 1040 uczestników, a także bezpłatny mikolajkowy trening koszykówki 3x3 integrujący dzieci i rodziców, połączony ze wspólnym kibicowaniem w meczu EuroCup – dla 200 uczestników;
 - **wakacyjne rolkowiska** – otwarte dla wszystkich grup wiekowych. W osiem wakacyjnych dni weekendowych 4000 m² powierzchni w Ergo Arenie oddawane jest do dyspozycji rolkarzy – do swobodnej jazdy i nauki ze wsparciem doświadczonych instruktorów. Na koniec odbywają się finałowe zawody z atrakcyjnymi nagrodami i pokazy specjalne. W 2024 r. w wakacyjnych rolkowiskach udział wzięło łącznie 4,4 tys. uczestników;
 - **Judo Get Adapted** – turniej rangi Pucharu Europy dla judoków z niepełnosprawnościami intelektualnymi, w którym udział wzięło łącznie 300 zawodników.
- **Wybrane inwestycje w obszarze sportu zrealizowane w 2024 r. w ramach Budżetu Obywatelskiego:**
 - modernizacja boiska do gry w piłkę nożną oraz boiska wielofunkcyjnego na terenie SP 56 przy ul. Małomiejskiej;
 - budowa boiska do koszykówki wewnątrz osiedla Żabianka pomiędzy ul. Sztormową a Gdyńską;
 - wykonanie skateparku o powierzchni ponad 450 m² w technologii betonowej na terenie Jaru Wilanowska;
 - zakup i montaż stołu Teqball na terenie SP 43 przy ul. Beethovena;
 - budowa pola do Disc Golfa w Parku im. R. Reagana;
 - wykonanie pumtrack-a (toru o specjalnie ukształtowanej betonowej powierzchni i wyprofilowanych zakrętach dla posiadaczy rowerów, rolek, hulajnóg, deskorolek) przy ul. Łucznicznej.

Cel szczegółowy II.4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkane i mieszkańców

- **Działania w ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (MOPR):**
 - zwiększenie dostępu do pracowników socjalnych dzięki utworzeniu Centrum Pracy Socjalnej (CPS) nr 10 dla dzielnicy Orunia Górna-Gdańsk-Południe (przy ul. Niepołomickiej 2) oraz przeniesienie siedziby CPS nr 3 na teren obsługiwanego rejonu dzielnicy Orunia-Św. Wojciech-Lipce (ul. Gościnną);
 - udzielenie pomocy w postaci pracy socjalnej 6,7 tys. rodzin;
 - realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz Gdańskiego Programu Osłonowego; prowadzono sklepy społeczne z żywnością – korzystało z nich 4,3 tys. osób;

- współpraca asystentów rodziny z 507 rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze, co oznacza wzrost o 4,3% rodzin r./r.;
- kontynuacja projektu „Silna rodzina – bezpieczne dziecko” – udało się utrzymać dzieci w 25 rodzinach biologicznych;
 - rozszerzenie dostępu do wsparcia dla rodzin z dziećmi – pilotażowo zorganizowano warsztaty dla rodziców dotyczące uzależnień dzieci i młodzieży oraz grupę wymiany doświadczeń i wsparcia emocjonalnego, powstała nowa placówka wsparcia dziennego w dzielnicy VII Dwór (żadna wcześniej tam nie funkcjonowała), zorganizowano letni wypoczynek dla 120 dzieci;
 - rozwijanie dostępnych form pieczy zastępczej – znacznie (tj. z 48 do 61 wg stanu na 31 XII) wzrosła liczba rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka; powstała placówka opiekuńczo-wychowawcza; odnotowano wzrost liczby dzieci w pieczy zastępczej – o 5,4% r./r. (do 983 dzieci wg stanu na 31 XII);
 - rozwijanie partnerskiego pakietu wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, mającego bezpośredni wpływ na kształtowanie się ich samodzielnej drogi: pogłębiony trening mieszkaniowy, pozyskiwanie opiekunów usamodzielniania, wsparcie procesu usamodzielniania i ścieżek dorosłego funkcjonowania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami pozostających w pieczy poprzez zapewnianie asystenta osobistego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kontynuacja działań opartych na koncepcji kręgów wsparcia. Przygotowanie do współrealizacji jako partner projektu „Daj spokój – środowiskowe wsparcie w pieczy zastępczej”;
 - realizacja usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla ponad 1,6 tys. osób starszych i niesamodzielnich;
 - zapewnienie wsparcia w dziennych domach pomocy (276 os.) i klubach samopomocy (111 os.) dla osób starszych, podjęcie działań na rzecz utworzenia nowego Dziennego Domu Senior+ w dzielnicy Piecki-Migowo dla 24 osób;
 - zapewnienie dostępu do Centrum Informacji i Wsparcia osobom niewidomym oraz słabowidzącym (242 os.) oraz wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych (338 os.);
 - prowadzenie Punktu Wsparcia Środowiskowego dla osób w kryzysach psychicznych i z zaburzeniami psychicznymi oraz członków ich rodzin (159 os.); prowadzenie placówek dziennych: środowiskowych domów samopomocy (422 os.) i klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi (108 os.);
 - wprowadzenie nowych zasad w zakresie kierowania osób do placówek całodobowych – przy utrzymaniu, możliwie jak najdłużej, form środowiskowego wsparcia i zachowaniu zindywidualizowanego podejścia do potrzeb i możliwości klienta – przekładające się na całkowity koszt wsparcia. W domach pomocy społecznej na terenie Gdańska przez cały rok mieszkały 484 osoby;
 - realizacja dofinansowania ze środków PFRON dla osób z niepełnosprawnościami w zakresie eliminowania barier architektonicznych, w komunikowaniu i technicznych, do turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 3,8 tys. złożonych wniosków;
 - poszerzenie grupy beneficjentów w programach celowych ze środków PFRON: „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” („Mieszkanie dla absolwenta” i „Dostępne mieszkanie”) oraz „Aktywny Samorząd” (wprowadzenie dodatkowego modułu wsparcia dla osób korzystających z koncentratorów tlenu lub respiratorów);
 - wprowadzenie możliwości korzystania z usług ambulansu sanitarno-ratunkowego przez osoby w kryzysie bezdomności w przestrzeni publicznej i w miejscach niemieszkalnych (210 os.) – wykwalifikowany zespół ratunkowo-sanitarny świadczył interwencyjną pomoc medyczną; kontynuowano działanie Autobusu SOS (średnio 66 os. każdego dnia funkcjonowania), streetworking (streetworkerzy dotarli do 484 os.), świetlicę dla osób w kryzysie bezdomności;
 - zakończenie dostosowywania placówek dla osób w kryzysie bezdomności do standardów wynikających z rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – zapewniono

odpowiednie warunki lokalowe, zwiększono liczbę kadry. Zakontraktowano 140 nowych miejsc, uruchomiono punkt wsparcia dziennego dla kobiet w bezdomności ulicznej oraz ogrzewalnię dla kobiet;

- rozpoczęcie realizacji projektu „Po pierwsze DOM”, finansowanego z programu Fundusze Europejskie dla Pomorza, mającego na celu deinstytucjonalizację;
- przeprowadzenie ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych na terenie Gdańska w nocy z 28 na 29 lutego, zgodnie z wytycznymi ministerstwa. Zdiagnozowano 1051 osób (268 kobiet, 648 mężczyzn, 135 dzieci), wśród których 204 osoby były obywatelami Ukrainy;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK) – podjął 10,1 tys. działań. Poszerzono ofertę OIK o interwencyjne konsultacje terapeuty uzależnień, wdrożono media społecznościowe jako narzędzie profilaktyki suicydalnej dzieci i młodzieży w Gdańsku;
- zapewnienie adekwatnego wsparcia w zakresie poradnictwa i prowadzenia warsztatów dla osób w zakresie kontroli zachowań (21 os.), programu korekcyjno-edukacyjnego (242 os.), programu psychologiczno-terapeutycznego (29 os.); wprowadzenie nowych programów: przeciwdziałania przemocy w sytuacji rozstania rodziców (136 os.) oraz terapeutyczno-psychologicznego dla osób z doświadczeniem migracji (28 os.);
- rozwijanie zakresu usług w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wraz z mediacją (udzielono 9,4 tys. porad);
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych opiekunów zastępczych, integracja i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu poprzez zapewnienie superwizji, grup wsparcia, oferty szkoleniowej – w 10 szkoleniach wzięło udział 290 osób, w tym 141 osób w dwóch szkoleniach wyjazdowych;
- organizacja badań psychologicznych dla kandydatów na rodziców zastępczych oraz osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą;
- wsparcie psychologiczno-pedagogiczne – zapewnienie pomocy psychologicznej na rzecz rodzin zastępczych, organizacja diagnoz psychofizycznych dla dzieci w pieczy zastępczej;
- wsparcie osób i rodzin z problemem uzależnienia – doradztwo metodyczne dla pracowników MOPR w Gdańsku poprzez konsultacje osoby/rodziny z problemami uzależnienia od alkoholu w miejscu zamieszkania/pobytu lub w formie zdalnej;
- organizacja szkoleń dla pracowników MOPR – wewnętrznych i zewnętrznych, w tym Akademia Rozwoju Kompetencji, uruchomienie mentoringu pracowniczego; szkolenia przedstawicieli Miejskiego Systemu Interwencji Kryzysowej oraz zespołu interdyscyplinarnego w zakresie wejścia w życie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- wdrożenie realizacji usług sąsiedzkich, czyli pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, których świadczenie nie wymaga specjalistycznej wiedzy i kompetencji opiekuna;
- pozyskanie 25 rodzin wspierających dla rodzin o obniżonych kompetencjach opiekuńczo-wychowawczych;
- przeprowadzenie szkoleń dla wszystkich zainteresowanych kandydatów na rodziców zastępczych – 55 osób, 6 cykli;
- działania ukierunkowane na integrację cudzoziemców w lokalnej społeczności: wprowadzono do użytku nowoczesne translatory wyposażone w usprawniony system tłumaczeń, 119 osób zakończyło z sukcesem Indywidualny Program Integracji, 233 cudzoziemców skorzystało z oferty działań integracyjnych i profilaktycznych (z warsztatów, spotkań dla dzieci, spotkań informacyjnych i wzmacniających umiejętności języka polskiego lub angielskiego);
- prowadzenie kampanii społecznych i działań informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy „Dom bez przemocy”, „Bądź po dobrej stronie”, „Relacje wolne od przemocy”;
- podjęcie 31 spraw, które wpłynęły do Miejskiego Systemu Interwencji Kryzysowej – 31 zrzeszonych podmiotów (służb, instytucji i organizacji pozarządowych, podmiotów leczniczych);

- działalność zespołu interdyscyplinarnego ukierunkowana na udzielanie specjalistycznego wsparcia środowiskom dotkniętym przemocą domową, wspieranie grup diagnostyczno-pomocowych, wypracowywanie głównych kierunków pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, współtworzenie Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025–2030;
- promowanie rodzicielstwa zastępczego w kampanii „Daj przyszłość – zostań rodziną zastępczą” w celu pozyskania rodzin zastępczych oraz prowadzenia edukacji wśród mieszkańców;
- zapewnienie wsparcia wolontariuszy w środowiskach lokalnych, przy wykorzystaniu wolontariatu pracowniczego i pomocowego, wspieranie rozwoju społeczności lokalnych w ramach trzeciej metody pracy socjalnej;
- wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi – zorganizowano trzy spotkania z cyklu „Podwieczorek Społeczny”; podczas akcji „Ludzie z misją” wyróżniono wyjątkowe osoby pracujące w organizacjach pozarządowych na rzecz mieszkank i mieszkańców Gdańska;
- kontynuacja programu „Szlachetne Wnętrze” – przekazywanie lokali komunalnych na działalność związaną z prowadzeniem funkcji rodziny zastępczej;
- działania integrujące służby i podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy – w związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz innych ustaw dotyczących ochrony małoletnich przed krzywdzeniem prowadzono w tym zakresie szkolenia gdańskich jednostek, integrowano działania służb i podmiotów, upowszechniano informacje, realizowano kampanie społeczne;
- podjęcie współpracy projektowej – opracowano 10 wniosków o pozyskanie funduszy na realizację zadań MOPR dla projektów zewnętrznych; uzyskano dofinansowanie dla czterech projektów;
- zapewnienie wsparcia środowiskowego osobom z zaburzeniami psychicznymi – w formie usług opiekuńczych (142 os.), asystentury osobistej (94 os.), opieki wytchnieniowej (209 os.), dostępu do środowiskowych domów samopomocy (422 os.) i klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi (108 os.). Całodobowe wsparcie w domach pomocy społecznej dla przewlekłe psychicznie chorych odbywało się również poza Gdańskiem (188 os.);
- zaangażowanie pracowników merytorycznych, koordynatorów, kierowników, dyrekcji w wypracowanie standardów dotyczących obsługi klienta, wewnętrznej i zewnętrznej komunikacji (tj. możliwego upraszczania pism), infrastruktury, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Więcej informacji na temat działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie znaleźć można na stronie:

mopr.gda.pl

- **Inne działania wspierające włączenie społeczne:**

- wspieranie gdańszczanek i gdańszczan w zakresie bezpieczeństwa ekonomicznego i zapobiegania zadłużeniom. Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej kontynuowało od stycznia do września 2024 r. zadanie wieloletnie „Gdańsk bez długów – prowadzenie Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych”, a w październiku rozpoczęło kolejny wieloletni projekt: „DBest – Gdańsk bez długów 2024–2027”. Działania edukacyjne i promocyjne obejmowały Tydzień Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych (17–22 VI), w którym uczestniczyło 13 instytucji i organizacji zrzeszonych w Platformie Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych (BEiWOZ) – skorzystało z niego 1770 osób.

W ramach wydarzenia zorganizowano przestrzeń informacyjno-konsultacyjną na trzech targowiskach miejskich (ul. Wyspiańskiego, ul. Zawodników, ul. Czerwony Dwór) oraz podczas Parady i Pikniku Seniorów, gdzie specjaliści udzielali porad i konsultacji. Odbyły się spotkania szkoleniowe dla seniorów oraz dla młodzieży wychowującej się w pieczy zastępczej, dotyczące bezpieczeństwa cyfrowego, zorganizowane we współpracy z Fundacją Santander. W akcji promocyjnej „Gdański Dzień bez Długów” (18 XI) udział wzięło 16 instytucji i organizacji

Platformy BEiWOZ, a skorzystało z niej 456 osób. Akcja odbywała się w mobilnym punkcie doradczo-informacyjnym w tramwaju na trasie Strzyża – Siedlce oraz w stacjonarnym punkcie doradczym w Gdańskim Centrum Świadczeń; tematem przewodnim była edukacja finansowa i ochrona przed oszustwami. Ponadto zorganizowano ogólnopolską konferencję „Ekonomia dla każdego – droga do bezpieczeństwa finansowego” (26 XI) pod patronatem miasta Gdańska i Fundacji Santander w siedzibie Olivia Business Center (w ramach obchodów Roku Edukacji Ekonomicznej) – w wydarzeniu uczestniczyło 88 przedstawicieli instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych z Gdańska, Poznania, Wrocławia, Rumi, Torunia, Gdyni i Malborka.

Przeprowadzono autoewaluację działalności Centrum oraz zlecono Fundacji Pomorzemy z Elbląga opracowanie, wydanie i dystrybucję dwóch publikacji z serii „Pocieszek” – dotyczących kwestii spadkowych oraz prewencji oszustw i nadużyć (łącznie 4 tys. egzemplarzy);

- inicjatywa „Przystanek Równość” podczas Jarmarku św. Dominika – miejsce międzypokoleniowych spotkań i rozmów, koncertów, występów artystycznych, dobrze spędzonego czasu. Częścią Przystanku był Zielony Salonik dla Seniorów. W aktywnościach w strefie seniora wzięły udział aż 33 organizacje, w tym pięć klubów seniora: Tęcza, Wzgórze Radości, X Muza, Seniorcy oraz Mróweczki;
- warsztaty dla odwiedzających **Jarmark Bożonarodzeniowy** (ponad 2 tys. uczestników) – tworzenie ozdób, dekoracji, pierników. Zorganizowano również rozdawanie paczek przygotowanych na warsztatach międzypokoleniowych pod hasłem „Nieś dobrą nowinę osobie, która nie wychodzi z domu”. Celem akcji było odwiedzenie osoby starszej i dostarczenie jej paczki z prezentem. Odbył się również Dzień Migranta – inicjatywa mająca na celu wspieranie osób w trudnych sytuacjach, w tym migrantów i uchodźców. Zorganizowano też akcję edukacyjną na temat pieczy zastępczej organizowaną przez MOPR „Daj przyszłość”, mającą na celu wsparcie osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych;
- Kongres Kobiet pod hasłem „Świat według kobiet” – impreza zorganizowana we wrześniu na Ergo Arenie była skupiona na roli kobiet w budowaniu przyszłości, ze szczególnym uwzględnieniem ich praw, egalitarnego społeczeństwa oraz zrównoważonej gospodarki. Poruszone zostały także kwestie bezpieczeństwa w kontekście konfliktów zewnętrznych i wewnętrznych oraz rola kobiet w silnych, ekologicznych samorządach. Wraz z ukraińskim Kongresem Kobiet uczestniczki omówiły przyszłość Ukrainy, relacje polsko-ukraińskie oraz przygotowania do polskiej prezydencji w UE – łącznie w panelach, dyskusjach i debatach Kongresu Kobiet udział wzięło 3 tys. osób;
- działania Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu:
 - rozwijanie usługi pn. „Książka do domu” dla osób unieruchomionych, które nie mogą samodzielnie dotrzeć do biblioteki – oddelegowany koordynator akcji dowozi książki bezpośrednio do domu mieszkańców Gdańska. Usługą jest objętych ok. 100 czytelników;
 - organizacja spotkań wokół książek białoruskich, współudział biblioteki w organizacji Gali Literackiej im. J. Giedroycia dla niezależnej książki białoruskiej;
 - uzupełnienie księgozbioru biblioteki o książkę ukraińską i białoruską;
 - realizacja programu „Biblioteka dla Wszystkich – nowa przygoda, moje miejsce” – organizacja przestrzeni dla młodzieży ukraińskiej z nastawieniem na jej rozwój, zajęcia muzyczne, lekcje języka polskiego, kursy języka angielskiego, matematyki, przygotowanie do matury ukraińskiej;
 - cykl warsztatów o Unii Europejskiej dla Ukraińców pn. „Budujemy naszą przyszłość”;
 - rozwijanie współpracy z Polsko-Japońską Akademią Technik Komputerowych w zakresie włączenia młodzieży ukraińskiej w sztuki plastyczne i graficzne;
 - wsparcie psychologiczne dla dzieci i opiekunów z Ukrainy;

- organizacja koncertu przygotowanego przez młodzież ukraińską dla podopiecznych Stowarzyszenia Pomocy Osobom Autystycznym w Gdańsku;
- cykl warsztatów i zajęć z zakresu informatyki dla dzieci i młodzieży z Ukrainy.
- **Rozwój innowacji społecznych i ekonomii społecznej:**
 - Gdański Inkubator Innowacji Społecznych „INNaczej” – kompleksowy program wspierania mieszkank i mieszkańców Gdańska (we współpracy z Fundacją Inicjowania Rozwoju UP Foundation) w poszukiwaniu, rozwijaniu i testowaniu innowacji społecznych – nowych pomysłów na rozwiązywanie wyzwań społecznych. Uczestnicy otrzymali wsparcie merytoryczne w formie doradztwa i szkoleń, infrastrukturalne i finansowe. W 2024 r. do programu zgłosiło się 28 zespołów. W wyniku dwuetapowej weryfikacji wsparcie finansowe przyznano czterem inicjatywom;
 - wznowienie pracy Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), którego operatorem do 2027 r. będzie Fundacja RC. Działanie OWES jest finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Cel szczegółowy II.5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej

- **Rozwój aktywności i współpracy mieszkank i mieszkańców:**
 - **Gdańskie Fundusze** – kontynuowano realizację mechanizmu, którego zadaniem jest pobudzanie aktywności społecznej gdańszczan. W 2024 r. funkcjonowało pięć funduszy: sąsiedzki, młodzieżowy, senioralny, sportowo-rekreacyjny oraz równości. W ich ramach nieformalne grupy mieszkańców mogły ubiegać się o dofinansowanie realizowanych przez nie pomysłów w kwocie do 1 tys. zł (tj. minigranty), a organizacje pozarządowe – w kwocie do 9 tys. zł (tj. granty). Łącznie we wszystkich Funduszach przyznano 148 minigrantów i 86 grantów. W 2024 r. w ramach Funduszu Senioralnego uruchomiono nowy mechanizm wsparcia kół seniora w formie dofinansowania kwotą 1 tys. zł, z którego skorzystało 41 klubów;
 - **EUARENAS** – w ramach projektu kontynuowano testowanie modelu partycypacyjnego quasi-panelu obywatelskiego w dzielnicach położonych na obszarze Żuław Gdańskich oraz tworzone z mieszkańcami i interesariuszami masterplan rewaloryzacji i strategię rozwoju obszaru. W 2024 r. odbyły się dwa spotkania – w każdym uczestniczyło ok. 100 interesariuszy.
- **Wsparcie zorganizowanych społeczności lokalnych:**
 - kontynuacja działań nakierowanych na rozwój sieci domów i klubów sąsiedzkich – na koniec 2024 r. sieć liczyła 17 domów i 18 klubów sąsiedzkich, które dofinansowano łącznie kwotą 2 813,2 tys. zł. W 2024 r. odbyły się trzy spotkania sieciujące o charakterze szkoleniowym. Wdrożono wspólną identyfikację wizualną sieci oraz przygotowano nowe wytyczne dotyczące działania domów i klubów sąsiedzkich: „Gdańskie domy i kluby sąsiedzkie – informacje dla realizatorów zadania”. W ramach sieci odbyło się 5648 wydarzeń. Z oferty domów i klubów sąsiedzkich skorzystało 39 736 osób;
 - prowadzenie działań nakierowanych na podnoszenie kompetencji osób zajmujących się animacją społeczną – 103 osoby zostały przeszkolone w Pomorskiej Szkole Animacji Społecznej prowadzonej przez Fundację RC. Dofinansowano możliwość udziału w superwizji dla kadr domów i klubów sąsiedzkich, z których skorzystało 125 osób;
 - utrzymanie funkcjonowania Centrum Dolna Brama (ul. Dolna Brama 8) – miejsca, którego celem jest zapewnienie przestrzeni dla działań łączących w sobie aktywność obywatelską i innowacje społeczne oraz program wzmacniający aktywność obywatelską różnych grup społecznych. Centrum świadczyło usługi udostępniania przestrzeni dla mieszkańców, grup nieformalnych, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej oraz społecznie odpowiedzialnego biznesu. W 2024 r. w przestrzeniach Centrum zorganizowano 1224 spotkania, w których udział wzięło 17 250 osób.
- **Wzmocnienie trwałości i niezależności organizacji społecznych:**
 - zadania zlecane do realizacji organizacjom pozarządowym – na realizację zadań publicznych zleczanych organizacjom w 2024 r. zaplanowano 128 123,4 tys. zł. Program obejmował 20 sfer

zadań zleczanych w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego, sześć sfer zadań zleczanych w trybie ustawy o zdrowiu oraz zadania zlecane w trybie ustawy o sporcie. Cele szczegółowe współpracy miasta z organizacjami w 2024 r. to:

- wzmocnienie jakości i dostępności realizacji zadań publicznych przez wspieranie rozwoju instytucjonalnego organizacji oraz rozwijanie kompetencji ich liderów, pracowników i wolontariuszy;
 - wzmacnianie istniejących i kształtowanie nowych mechanizmów wsparcia „małych” i „średnich” organizacji pozarządowych;
- zlecenie organizacjom pozarządowym zadań z obszaru społecznego na kwotę 94 mln zł: profilaktyczne wsparcie dzieci i młodzieży, promocja zdrowia, asystentura i opieka wychowawcza dla osób z niepełnosprawnościami, mieszkalnictwo społeczne, innowacje społeczne, animacja społeczności, przekazywanie organizacjom do prowadzenia kolejnych placówek pomocy i integracji społecznej, nieodpłatna pomoc prawna i poradnictwo obywatelskie wraz z mediacją i edukacją prawną;
 - prowadzenie Zespołu Dialogu Obywatelskiego (ZDO) ds. lokali użytkowych dla NGO, w ramach którego przedstawiciele organizacji pozarządowych, komórek i jednostek miejskich wypracowują nowe zasady przekazywania na rzecz organizacji lokali użytkowych z gminnego zasobu. W 2024 r. przeprowadzono badania ankietowe wśród NGO oraz ustanowiono cztery zespoły robocze. Prace ZDO kontynuowane będą w 2025 r.;
 - wsparcie organizacji pozarządowych: oferowano szkolenia oraz doradztwo grupowe i indywidualne dla organizacji pozarządowych w ramach Centrum Organizacji Pozarządowych i Centrum Inicjowania Rozwoju prowadzonych przez Fundację RC. Z doradztwa formalno-prawnego, projektowego, fundraisingowego, rozwojowo-organizacyjnego, promocyjnego, księgowo-kadrowego oraz dotyczącego wydatkowania środków publicznych skorzystało łącznie 95 organizacji i 240 osób. łącznie udzielono 311 godz. doradztwa oraz zorganizowano siedem szkoleń. W wyniku wsparcia inkubacyjnego powołano cztery nowe organizacje;
 - reprezentacja i samorzecznictwo sektora: w 2024 r. zakończyła się X kadencja Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych, podczas której Rada spotkała się 21 razy i podjęła 143 uchwały. Większość z nich – aż 130 – dotyczyła powołań członków komisji konkursowych. Udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach komisji konkursowych to filar procedur otwartych konkursów ofert. Komisje rekomendują prezydentowi oferty do dofinansowania. W tej kadencji w pracach 125 komisji konkursowych uczestniczyło 38 osób;
 - Gdańska Rada Działalności Pożytku Publicznego – odbyło się 10 posiedzeń, na których opiniowano szczegółowe warunki wszystkich otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez miasto oraz projekty uchwał Rady Miasta Gdańska z zakresu polityki społecznej;
 - Gdańskie Nagrody Społeczne (GNS) – jako wyraz uznania dla osób i organizacji działających na rzecz mieszkańców przyznawane są w trzech obszarach:
 - ochrony zdrowia: Gdańska Nagroda Ochrony Zdrowia im. Aliny Pienkowskiej;
 - działalności społecznej: Gdańska Nagroda Obywatelska im. Lecha Bądkowskiego;
 - działań na rzecz równości: Gdańska Nagroda Równości im. Pawła Adamowicza.

W każdym z obszarów nagradzana jest jedna osoba i jedna organizacja, które zdobędą najwięcej głosów. Nagrody specjalne przyznaje też prezydent Gdańska. W 2024 r. zmieniła się formuła GNS. Zdecydowano, że laureaci wszystkich trzech nagród zostaną ogłoszeni na jednej wspólnej gali, zaplanowanej na początek 2025 r. Zgłoszenia osób i organizacji nominowanych do każdej z nagród przyjmowano od 10 października do 5 listopada 2024. Kandydatury do nagród zgłaszali mieszkańcy Gdańska, a finalistów wskazały kapituły dokonujące wyboru spośród wszystkich zgłoszeń. Do GNS w trzech kategoriach nominowano 15 osób i 13 organizacji:

- Gdańska Nagroda Ochrony Zdrowia im. Aliny Pienkowskiej: pięć osób, pięć organizacji;
- Gdańska Nagroda Obywatelska im. Lecha Bądkowskiego: pięć osób, cztery organizacje;

- Gdańska Nagroda Równości im. Pawła Adamowicza: pięć osób, cztery organizacje.

Publiczne głosowanie online rozpoczęło się 16 grudnia 2024 r. i trwało do 19 stycznia 2025 r.

- **Rozwój demokracji lokalnej:**

- współpraca z radami dzielnic:

- kontynuacja kolegiów przewodniczących zarządów dzielnic z przedstawicielami UMG i jednostek miejskich w celu wymiany informacji dotyczących dzielnic;
 - wsparcie organizacji wyborów do rad dzielnic oraz ślubowania i pierwszych sesji;
 - współpraca z radami przy organizacji wydarzeń dzielnicowych;
 - bieżąca współpraca i wsparcie działań rad dzielnic przez Biuro ds. Rad Dzielnic i Współpracy z Mieszkańcami (BRDiWM);

- działalność na rzecz rozwoju lokalnego:

- wsparcie jednostek miejskich w zakresie zarządzania terenem Śródmieścia i podnoszenia jakości przestrzeni miejskiej (projekt wiat śmietnikowych Głównego Miasta, projekt ws. systemu blokad drogowych w związku z ruchem na ul. Długiej, remont ul. Ogarnej);
 - współorganizacja świąt ulic (ul. Lawendowej, ul. Dolnej, ul. św. Ducha), współtworzenie bogatych w historię, kulturę i atrakcje programów;
 - realizacja trzech wizyt studyjnych w miastach, w których od lat funkcjonuje park kulturowy;
 - przygotowywanie się do organizacji Światowego Jamboree Skautowego, które ma się odbyć w 2027 r., poprzez podpisanie stosownych umów z podwykonawcami, wycenę oraz projektowanie prac remontowych na rzecz Wyspy Sobieszewskiej. Powołano Pełnomocnika Prezydenta ds. Organizacji Jamboree 2027;
 - prowadzenie działań na rzecz rozwoju Wyspy Sobieszewskiej: warsztaty edukacyjne, pikniki, redakcja gazetki „Halo, tu Wyspa” adresowanej do mieszkańców Wyspy, poruszającej istotne kwestie dla lokalnej społeczności;

- 12. edycja Budżetu Obywatelskiego (BO), połączonego z konsultacjami z mieszkańcami, kontynuacja Zielonego BO w celu aktywizacji mieszkańców pod kątem dbałości o tereny zielone, zainteresowania tematyką zmian klimatu oraz ochroną przyrody w mieście – w 2024 r. na listy głosowania trafiło 399 projektów BO, w tym 354 projekty dzielnicowe (270 „zwykłych” i 84 w ramach Zielonego BO) oraz 45 ogólnomiejskich (33 „zwykłe” i 12 „zielonych”). W głosowaniu wzięło udział 45 776 osób, czyli 10,65% uprawnionych do głosowania, w tym 25 865 kobiet i 19 911 mężczyzn. Najwięcej głosujących w poszczególnych dzielnicach Gdańska, pod kątem procentowym, odnotowano na Letnicy – 29,11%. Na drugim miejscu znalazła się Wyspa Sobieszewska (18,17%), a na trzecim – Piecki-Migowo (17,90%).

- spotkania z cyklu „Porozmawiajmy przy stole” – w 2024 r. odbyły się w dzielnicach: Wyspa Sobieszewska, Osowa, Kokoszki, Chełm, Młyniska, Aniołki. Mieszkańcy omawiali bieżące tematy dzielnic z prezydent Aleksandrą Dulkiem, jej zastępcami oraz dyrektorami UMG i jednostek miejskich. Ponadto odbyły się spotkania:

- z mieszkańcami Osowej i Oliwy ws. buspasów na ul. Spacerowej;
 - informacyjne z mieszkańcami w sprawie remontu al. Armii Krajowej z wytyczeniem ekostrady;

- konsultacje społeczne – organizowane w celu zwiększenia wpływu mieszkańców na proces podejmowania decyzji i działań na terenie miasta:

- konsultacje z mieszkańcami dzielnic Gdańska ws. zmiany statutów sześciu dzielnic: Brętowo, Piecki-Migowo, Ujeścisko-Łostowice, Wzgórze Mickiewicza, Siedlce, Jasień;

- konsultacje społeczne ws. zmiany nazwy dzielnicy Orunia Górna-Gdańsk-Południe;
- Agents of Co-Existence (program URBACT IV) – kontynuowano realizację projektu, którego głównym celem jest usprawnienie wdrożenia innowacji społecznych i włączenie mieszkańców w działania samorządu lokalnego przez doskonalenie umiejętności i zdolności personelu miejskiego. We współpracy z GdańskLAB (inicjatywą zrzeszającą pracowników UMG i skupiającą pomysły na usprawnienie pracy oraz poszerzającą wiedzę na temat działań w mieście) prowadzono cykl szkoleniowo-warsztatowy dla pracowników i UMG i miejskich jednostek dotyczący wzmacniania kompetencji w zakresie partycypacji. W 2024 r. w ramach tworzenia Gdańskiej Platformy Dialogu – cyfrowej przestrzeni łączącej wszystkie procesy partycypacyjne i konsultacyjne realizowane przez miasto – przeprowadzono pilotaż wdrożenia z wykorzystaniem narzędzia DECIDIM.
- **Wzmacnianie tożsamości wspólnotowej mieszkanki i mieszkańca:**
 - **Gdańska Karta Mieszkańca** – oferuje możliwości budowania postaw obywatelskich i zaangażowania w procesy demokratyczne, np. poprzez Pakiet Gdańskiego Wolontariusza czy możliwość głosowania na projekty BO. Wbudowany w system Karty Mieszkańca mechanizm „punktów lojalnościowych” pozwala na zdobywanie przez użytkowników punktów za skorzystanie z karty w określonych okolicznościach lub za wykonanie danej czynności w ramach systemu. Możliwości komunikacyjne Karty Mieszkańca pozwalają na publikowanie treści kierowanych do precyzyjnie określonych grup docelowych w formie newsletterów lub powiadomień w aplikacji, np. do mieszkańców konkretnych dzielnic czy ulic;
 - spotkania z mieszkańcami w ramach akcji „Zamelduj się w Gdańsku” – akcja ta odbywa się od 2022 r. i ma na celu zachęcanie mieszkańców do meldowania się w miejscu ich pobytu poprzez wskazanie korzyści, jakie daje meldunek dla lokalnej społeczności;
 - wykonanie **murale upamiętniającego Irenę Nadolną-Szatyłowską**, pierwszą kobietę na świecie, która uzyskała licencję sędzi żużlowej. Mural odsłonięto 6 września 2024 r., dokładnie w 60. rocznicę jej debiutu sędziowskiego na torze żużlowym. Projekt zrealizowano dzięki wsparciu Gdańskiej Fundacji Przedsiębiorczości oraz środków miasta Gdańska.

Cel szczegółowy II.6. Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym

- **Działalność Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS)** ma na celu zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gdańskiej społeczności poprzez zwiększanie dostępności lokali mieszkalnych na wynajem. TBS prowadzą również działania z zakresu przeprowadzania remontów i modernizacji lokali z zamiarem ich wynajmowania. W 2024 r. wybudowały i oddały do użytkowania 90 lokali mieszkalnych z dofinansowaniem z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego oraz z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa.
 - **Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego (GTBS)** kontynuowało, w ramach „Programu społecznego budownictwa czynszowego”, realizację dwóch budynków przy ul. Piotrkowskiej 49D i 49E – razem 60 mieszkań. Budowa została objęta bezzwrotnym wsparciem z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości ok. 11,7 mln zł oraz wsparciem z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa w wysokości ok. 2,5 mln zł. Planowany termin zakończenia inwestycji to III kwartał 2025 r.;
 - GTBS zawarło umowy na opracowanie **dokumentacji** projektowo-kosztorysowej:
 - budynku mieszkalno-usługowego przy ul. Człuchowskiej/Piotrkowskiej w Gdańsku – liczba projektowanych lokali: 35 mieszkań i 2 lokale usługowe;
 - budynku wielorodzinnego z usługą przy ul. Żuławskiej/Przyjemnej – planowana liczba lokali: 23 mieszkania i 2 lokale usługowe;

- W ramach działalności **TBS „Motława”**:
 - zakończono budowę 60 mieszkań w dwóch budynkach przy ul. Człuchowskiej 27 i 29 w ramach „Programu społecznego budownictwa czynszowego” o łącznym koszcie ok. 20,9 mln zł, z czego środki z Funduszu Dopłat wyniosły ok. 6,9 mln zł, a wsparcie z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa – ok. 2,1 mln zł;
 - zakończono budowę 30 mieszkań w budynku przy ul. Piotrkowskiej 62 w programie budowy mieszkań na potrzeby miasta o łącznym koszcie ok. 8,1 mln zł, z czego środki z Funduszu Dopłat wyniosły ok. 6,2 mln zł, a wsparcie z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa – ok. 0,9 mln zł;
 - rozpoczęto budowę czterech budynków w ramach „Programu społecznego budownictwa czynszowego” przy ul. Rzeszowskiej (dawniej Wieżyckiej) – 188 mieszkań o łącznym koszcie ok. 120 mln zł. Na realizację inwestycji złożono wnioski o bezzwrotne finansowe wsparcie z Funduszu Dopłat w wysokości ok. 40 mln zł, pozyskano ponadto finansowe wsparcie z Krajowego Planu Odbudowy w wysokości ok. 26,4 mln zł;
 - rozpoczęto budowę budynku w ramach „Programu społecznego budownictwa czynszowego” przy ul. Szczygłej – 23 mieszkania o łącznym koszcie ok. 15 mln zł. Na realizację inwestycji złożono wniosek o bezzwrotne finansowe wsparcie z Funduszu Dopłat w wysokości ok. 5,1 mln zł;
- **Gdańska Infrastruktura Społeczna**, spółka z udziałem gminy miasta Gdańska, w ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego realizowała następujące przedsięwzięcia:
 - rozpoczęcie budowy zespołu czterech wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Michała Ogińskiego – zakończenie inwestycji planowane jest na koniec II kwartału 2025 r., a do użytkowania oddane zostaną 43 lokale mieszkalne. Łączne szacowane nakłady inwestycyjne wyniosą ok. 38,8 mln zł brutto. Do tej pory uzyskano bezzwrotne wsparcie z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego na kwotę ok. 31 mln zł, a pozostałe środki pochodzą z budżetu gminy (7,3 mln zł) oraz środków własnych spółki. Pozyskano ponadto finansowanie z Krajowego Planu Odbudowy w wysokości do 5,3 mln zł;
 - rozpoczęcie budowy wielorodzinnego budynku mieszkalnego z 15 lokalami mieszkalnymi przy ul. Kolorowej – zakończenie inwestycji jest planowane na koniec II kwartału 2025 r. Szacowane nakłady inwestycyjne wyniosą ok. 11 mln zł brutto, z czego udział gminy to ok. 1,6 mln zł. Przyznano bezzwrotne finansowe wsparcie z Banku Gospodarstwa Krajowego na kwotę ok. 9,2 mln zł oraz pozyskano dodatkowe wsparcie dla tej inwestycji ze środków Krajowego Planu Odbudowy w wysokości ok. 1,6 mln zł.
- **Wykorzystywanie lokali gminnych na realizację celów społecznych:**
 - W ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego (GPMS) w 2024 r. funkcjonowały 204 mieszkania, w których wsparciem objęto 479 osób: 327 osób w 76 mieszkaniach wspomaganych oraz 153 osoby w 128 mieszkaniach ze wsparciem. Mieszkania wspomagane przygotowywały do prowadzenia samodzielnego życia lub wspierały w codziennym funkcjonowaniu. Pobyt w takim mieszkaniu przyznawano w drodze decyzji administracyjnej w przypadku mieszkania chronionego lub na podstawie umowy cywilnoprawnej w przypadku pozostałych form mieszkań wspomaganych. Z kolei najemcy lokali drugiego typu objęci są wsparciem, które zapewniają MOPR i/lub organizacje pozarządowe działające na zlecenie miasta;
 - W 2024 r. na cele GPMS przeznaczono z zasobu lokalowego gminy kolejnych 15 mieszkań (4 jako mieszkania **wspomagane**, a 11 – jako mieszkania **ze wsparciem**). Dzięki nieruchomości należącej do Fundacji „Obudź Nadzieję” powstały też dwa nowe mieszkania **treningowe** dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, zapewniające 10 miejsc;
 - 17 środowisk – uczestników GPMS – otrzymało **mieszkania docelowe** z zasobów gminy, w tym przekwalifikowano siedem mieszkań ze wsparciem na mieszkania docelowe.

- **Skuteczne zarządzanie zasobami lokalowymi gminy:**
 - **Gdańskie Nieruchomości wyremontowały 161 lokali komunalnych**, z czego remont kompleksowy przeszło 148 lokali, a w 67 z nich dodatkowo zlikwidowano systemy ogrzewania węglowego. Działania te były nakierowane na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych najbardziej potrzebujących członków gdańskiej społeczności. Koszt remontów kompleksowych wyniósł ponad 75 mln zł.
 - W odpowiedzi na wnioski o bezzwrotne wsparcie z Funduszu Dopłat na remonty lokali i budynków przyznano finansowanie w łącznej wysokości 5,1 mln zł – w 2024 r. wypłacono 0,6 mln zł;
 - W 2024 r. odbyła się jedna edycja **Publicznej Oferty Najmu** w programie „Mieszkanie za remont”, w ramach której 20 rodzin otrzymało w najem lokal w zamian za wykonanie remontu we własnym zakresie i na własny koszt.

WSKAŹNIKI STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Wybrane wskaźniki Strategii Rozwoju Miasta realizowane przez Program Rozwoju Wspólne Miasto

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	2022	2023	2024	2030 (wartość docelowa)
WM.1 Liczba mieszkańców Gdańska <i>* korekta liczby mieszkańców na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021.</i> <i>Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.</i>	os.	486 271* (2021 r.)	486 345	487 371	488 651	500 000
WM.2 Poziom zapewnienia miejsc dla dzieci 3-letnich w przedszkolach publicznych wskazanych w procesie rekrutacji jako placówka pierwszego wyboru [w procentach] <i>Źródło: Wydział Edukacji UMG</i>	%	65% (2021 r.)	65%	81%	83%	90%
WM.3 Odsetek mieszkańców angażujących się w działania na rzecz rozwoju miasta <i>Źródło: Badanie „Barometr opinii mieszkańców”</i>	%	20% (2021 r.)	21%	32%	28%	30%
WM.4 Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających swój stan zdrowia <i>Źródło: Badanie „Jakość życia w Gdańsku”</i>	%	66% (2019 r.)	b.b.	60%	b.b.	76%

b.b. – brak badania

Wskaźniki Programu Rozwoju Wspólne Miasto

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
II.1.a Liczba miejsc w żłobkach <i>Źródło: Wydział Edukacji UMG.</i>	szt.	3 336	3 308	3 069	3 800	4 350
II.1.b Odsetek rodziców zadowolonych z lokalizacji szkoły pod względem odległości i czasu dotarcia z miejsca zamieszkania <i>Źródło: Badanie rodziców uczniów gdańskich szkół.</i>	szt.	87	b.b.	82	92	95
II.2.a Odsetek uczennic i uczniów, którzy czują się w szkole bezpiecznie <i>Źródło: Badanie uczniów gdańskich szkół.</i>	%	82	b.b.	85	92	95

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
II.2.b Odsetek uczennic i uczniów, którzy mogą w szkole rozwijać pasje i zainteresowania <i>Źródło: Badanie uczniów gdańskich szkół.</i>	%	41	b.b.	46	45	>50
II.3.a Odsetek mieszkańców podejmujących odpowiedni poziom aktywności fizycznej <i>Źródło: Badanie jakości życia.</i>	%	54 (2023 r.)	54	b.b.	60	65
II.3.b Odsetek mieszkańców z niskim ryzykiem rozwoju depresji <i>Źródło: Badanie jakości życia.</i>	%	81 (2023 r.)	81	b.b.	81	81
II.4.a Liczba miejsc, w których świadczone są usługi społeczne dla seniorów i seniorów przypadających na jedną dzielnicę (m.in. klub samopomocy, klub seniora, dzienny dom pomocy, usługa teleopieki) <i>Źródło: dane UMG.</i>	szt.	3,4	4,4	4,8	4,4	5,4
II.4.b Liczba miejsc, w których świadczone są usługi społeczne dla dzieci i młodzieży przypadających na jedną dzielnicę (m.in. placówka wsparcia dziennego, przestrzeń młodzieżowa, placówka kulturalna, pałac młodzieży) <i>Źródło: dane UMG.</i>	szt.	2,9	2,8	3,0	3,3	3,6
II.4.c Liczba miejsc, w których świadczone są usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnością przypadających na jedną dzielnicę (m.in. klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, warsztat terapii zajęciowej, inne np. centrum opiekuńczo-mieszkalne) <i>Źródło: dane UMG.</i>	szt.	1,5	1,7	1,9	1,7	1,9
II.4.d Liczba miejsc łączących różnorodne usługi społeczne przypadających na jedną dzielnicę (m.in. Centrum Pracy Socjalnej, klub/dom sąsiedzki, punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, dom kultury, biblioteka) <i>Źródło: dane UMG.</i>	szt.	2,7	2,8	3,1	3,1	3,3
II.5.a Liczba korzystających z centrów aktywności lokalnej <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego UMG.</i>	os.	27 669	28 627	39 738	30 000	45 000
II.5.b Odsetek dofinansowanych wniosków w ramach Gdańskich Funduszy <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego UMG.</i>	%	50	48	56	60	70

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
II.5.c Liczba wolontariuszek i wolontariuszy w wydarzeniach miejskich i w realizacji zadań publicznych <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego UMG.</i>	tys. os.	12,2	7,4	7,0	12,8	13,4
II.6.a Liczba pozyskanych mieszkań <i>Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UMG.</i>	szt.	•	169	268	520	1100
II.6.b Liczba wyremontowanych lokali <i>Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UMG.</i>	szt.	•	153	314	600	1200
II.6.c Liczba lokali przeznaczonych na realizację Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego UMG.</i>	szt.	187	204	219	300	420

b.b. – brak badania

• - wskaźniki liczone narastająco od 2022 r.

DOSTĘPNE

MIASTO

INWESTYCJE

Dostępne Miasto

Rozwój infrastruktury transportowej – PKM Południe

rozstrzygnięto przetarg na zaprojektowanie odcinka aglomeracyjnego PKM Południe oraz podpisano umowę z wykonawcą

Wybrane informacje
2024 r.

Fot.: G. Mehring / www.gdansk.pl

Autobusy wodorowe i elektryczne

od lipca po Gdańsku jeździ 10 nowych autobusów wodorowych NesoBus, trwały też przygotowania do zakupu 5 nowych autobusów elektrycznych typu midi

Fot.: D. Paszliński / www.gdansk.pl

Budowa przejść naziemnych

otwarto przejście naziemne w pobliżu skrzyżowania ul. Hynka / al. Rzeczypospolitej, rozpoczęto także prace budowlane nad przejściem naziemnym przy dworcu kolejowym Gdańsk Główny

Fot.: P. Wittman / www.gdansk.pl

Kontynuacja prac projektowych

dalsze prace projektowe dla buspasa w ul. Spacerowej, trasy tramwajowej Gdańsk Południe – Wrzeszcz, Nowej Świętokrzyskiej oraz ul. Czarny Dwór

Dostępne Miasto

22,6 km

wybudowanych
i zmodernizowanych
chodników

źródło: Zarząd Transportu Miejskiego
w Gdańsku

923,6 tys.

przejazdów wykonało
39,5 tys. uczestników
kampanii
Rowerowy Maj

źródło: Zarząd Transportu Miejskiego
w Gdańsku

176 mln

liczba pasażerów
komunikacji
miejskiej

źródło: Gdańskie Autobusy i Tramwaje

16 km

ulic i ciągów pieszych
oświetlono w ramach
programu Jaśniejszy
Gdańsk

źródło: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni

1200

konsultacji udzielonych
mieszkańcom
w ramach
Programu Czyste
Powietrze

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

Velo-city 2025

trwały przygotowania
do organizacji
międzynarodowej
konferencji

źródło: Zarząd Transportu Miejskiego
w Gdańsku

Dekarbonizacja

podpisano list
intencyjny w sprawie
dekarbonizacji systemu
ciepłowniczego

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

Geogdańsk

stworzono mapę
tematyczną
„Wybory 2024”
wspierającą
wydarzenia wyborcze

źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

Możliwość komfortowego i bezpiecznego przemieszczania się to jeden z elementów kształtujących jakość życia. Zasadniczym wyzwaniem transportowym Gdańska jest poprawa warunków ruchu pieszego i rowerowego, poprawa dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, jak również ulepszenie systemu komunikacji zbiorowej i jej integracja z aktywnymi formami mobilności. Cele te są osiąganę przez inwestycje w infrastrukturę, działania o wymiarze organizacyjnym, a także dzięki zwiększeniu partycypacji mieszkańców w kształtowanie polityki transportowej miasta.

Kolejnymi filarami w obszarze Dostępnego Miasta są transformacja energetyczna oraz transformacja cyfrowa. W zakresie rozwoju energetyki miejskiej szczególnie ważne są działania wspomagające osiągnięcie samowystarczalności energetycznej oraz działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej, w tym wsparcie mieszkańców w tym zakresie. Transformacja cyfrowa opiera się na systematycznym zwiększaniu liczby cyfrowych usług dla mieszkańców i podnoszeniu ich jakości życia dzięki rozwiązaniom „smart”. Procesy wewnątrz urzędu i jednostek miejskich również są poddawane systematycznym udoskonaleniom, a inteligentne zarządzanie miastem na podstawie danych przynosi wymierne korzyści w postaci wdrażania rozwiązań dostosowanych do potrzeb mieszkańców.

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Dostępne Miasto:

- III.1. Poprawa warunków ruchu pieszego, z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami
- III.2. Poprawa warunków ruchu rowerowego
- III.3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego
- III.4. Poprawa dostępności transportowej
- III.5. Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej
- III.6. Rozwój energetyki miejskiej
- III.7. Cyfrowa gmina i smart city

POWIĄZANIE Z CELAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ONZ

Gdańsk na poziomie lokalnym wspiera wdrażanie Agendy 2030 ONZ i adaptuje Cele Zrównoważonego Rozwoju, które tworzą uniwersalną ramę do budowania sprawiedliwych, nowoczesnych i odpornych miast. Program Rozwoju Dostępne Miasto powiązany jest przede wszystkim z celami:

POLITYKI, PROGRAMY I STRATEGIE REALIZOWANE W ZAKRESIE PROGRAMU ROZWOJU

Działania rozwojowe miasta wykraczają poza ramy przyjętych polityk, strategii, programów i innych dokumentów niższego rzędu, uchwalanych w obszarach, w których istniała potrzeba doprecyzowania priorytetów lub wzmocnienia koordynacji. Dokumenty te wpisują się w założenia Strategii Rozwoju Miasta i są możliwe do powiązania z przynajmniej jednym celem szczegółowym określonym w Programach Rozwoju. Odgrywają one przy tym przekrojową rolę, systematyzując kierunki interwencji i stanowiąc odniesienie do dalszego planowania rozwoju.

W 2024 r. **Program Rozwoju Dostępne Miasto** był realizowany przez następujące polityki/programy/strategie:

1. Aktualizacja Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska (STeR 2.0);
2. Strategia Rozwoju Elektromobilności w Gdańsku do roku 2035;
3. Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Miasta Gdańska na lata 2014-2030;
4. Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030;
5. Strategiczny Program Transportowy Dzielnicy Południe w mieście Gdańsku;
6. Gdański Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2016-2030;
7. Miejski Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na lata 2022-2024.

Poniższa tabela zawiera wykaz powiązań polityk, strategii lub programów z celami szczegółowymi Programu Rozwoju Wspólne Miasto. **Kolorem zielonym** oznaczone zostały powiązania bezpośrednie, gdy dokument określa działania przyczyniające się wprost do realizacji celu szczegółowego, a **kolorem niebieskim** – powiązania pośrednie, gdy wpływ jest szerszy, a dokument oddziałuje na różne obszary funkcjonowania miasta

Polityki/programy/strategie realizujące cele szczegółowe

LP.	Nazwa polityki / programu / strategii	III.1. Poprawa warunków ruchu pieszego, z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami	III.2. Poprawa warunków ruchu rowerowego	III.3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego	III.4. Poprawa dostępności transportowej	III.5. Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej	III.6. Rozwój energetyki miejskiej	III.7. Cyfrowa gmina i smart city
1.	Aktualizacja Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska (STeR 2.0)		✓			✓		
2.	Strategia Rozwoju Elektromobilności w Gdańsku do roku 2035		✓	✓	✓		✓	
3.	Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Miasta Gdańska na lata 2014-2030			✓		✓		✓
4.	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030	✓	✓	✓		✓		✓
5.	Strategiczny Program Transportowy Dzielnicy Południe w mieście Gdańsku			✓	✓			
6.	Gdański Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2016-2030	✓	✓	✓	✓	✓		
7.	Miejski Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na lata 2022-2024					✓		
8.	Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Gdańska	✓	✓	✓	✓			
9.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska	✓	✓		✓	✓		
10.	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027				✓			

Poniżej znajdują się opisy programów/polityk/strategii, które mają bezpośredni wpływ na realizację celów szczegółowych Programu Rozwoju Dostępne Miasto, wraz z efektami działań w 2024 r. Szeroki zakres miejskich dokumentów sprawia, że mogą one przekrojowo realizować także założenia pozostałych Programów Rozwoju.

1) Aktualizacja Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska (STeR 2.0)

- **Akt prawny:** Uchwała nr LXVI/1719/23 Rady Miasta Gdańska z dnia 31 sierpnia 2023 r.
- **Okres obowiązywania:** od 2023 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - III.2 Poprawa warunków ruchu rowerowego
 - III.5 Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej
- **Opis:** W 2021 r. przystąpiono do sporządzenia **Aktualizacji Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska (STeR 2.0)**, której celem była weryfikacja opracowań kształtujących dotąd kierunki rozwoju systemu tras rowerowych w mieście. STeR 2.0 zastąpił System Tras Rowerowych dla Gdańska (STeR) z 2011 r. oraz Strategię Realizacji Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska (SR STeR) z 2013 r. Główną przesłanką do weryfikacji systemu było uwzględnienie zrealizowanych w ostatniej dekadzie inwestycji: osiedli mieszkaniowych, centrów biurowych, jak również zbudowanych ulic i tras rowerowych, a także rosnącej liczby użytkowników rowerów i hulajnóg elektrycznych oraz tzw. urządzeń transportu osobistego (UTO). W związku z powyższym **STeR 2.0 wprowadził nową klasę tras – ekostrady**, których realizacja ma umożliwić podróż z wysoką prędkością i sprawne przemieszczenia na dłuższym dystansie. **Nowym elementem jest także wskazanie optymalnej formy realizacji trasy** (wydzielona droga dla rowerów, pas dla rowerów w jezdni, ciąg pieszo-rowerowy, ruch roweru po jezdni na zasadach ogólnych itp.). Aktualizację Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska STeR 2.0 sporządzono we współpracy z jednostkami miejskimi, a możliwość współudziału w jej tworzeniu zapewniono wszystkim osobom zainteresowanym rozwojem sieci tras rowerowych w mieście. Dokument powstał przy szerokim udziale mieszkańców.

Najistotniejsze działania realizujące założenia systemu w 2024 r.:

- W 2024 r. przeprowadzono budowy i modernizacje infrastruktury rowerowej w następujących lokalizacjach:
 - **ul. Budowlanych** – budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ulicy na odcinku od ul. Sądzieckiej do ul. Nowatorów (dł. 1,4 km);
 - **ul. Kaczyńskiego i ul. Jagiellońska** – budowa drogi rowerowej w ciągu ulic do połączenia z parkiem Reagana (dł. 0,3 km);
 - **ul. Powstańców Warszawskich** – budowa drogi rowerowej wzdłuż ulicy na odcinku od ul. Legnickiej do ul. Kozińskiego (dł. 0,3 km);
 - **ul. Starogardzka** – budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ulicy na odcinku od ul. Niepołomickiej do granicy miasta (dł. 0,3 km);
 - **Pas Nadmorski** – modernizacja drogi rowerowej na odcinku od ul. Piastowskiej do al. Hallera (dł. 2,1 km);
 - **al. Hallera** – modernizacja drogi rowerowej wzdłuż alei na odcinku od ul. Jantarowej do ul. Klinicznej (dł. 2,0 km).
- Zakończono budowę **rowerowego parkingu kubaturowego mieszczącego 500 miejsc postojowych dla rowerów przy stacji kolejowej Gdańsk Wrzeszcz**, który ma ułatwić pasażerom przesiadki i służyć popularyzacji transportu multimodalnego (wieloma środkami komunikacji). Dwukondygnacyjny obiekt mieści również pomieszczenia zaplecza techniczno-socjalnego dla kierowców autobusów oraz pomieszczenia techniczne dla parkingu. Ponadto w okolicy dworca przebudowany został układ drogowy.
- W ramach kontynuowanej akcji **„Zamów stojak”** zamontowano 236 stojaków rowerowych w różnych dzielnicach miasta na podstawie bieżących zgłoszeń mieszkańców.
- W 2024 r. działał na pełną skalę **System Roweru Metropolitalnego Mevo 2.0**. Na terenie Gdańska funkcjonowało 388 stacji rowerowych Mevo, 2226 rowerów, w tym 1669 pojazdów ze wspomaganiem elektrycznym oraz 557 rowerów tradycyjnych. W całym roku w Gdańsku

użytkownicy Mevo wypożyczyli rowery blisko 2 mln razy. W 2024 r. została również rozbudowana sieć stacji postojowych. Cały system Mevo powiększył się o 30 stacji, z czego w samym Gdańsku przybyło ich aż 25. Nowe stacje pojawiły się m.in. w dzielnicach: Wyspa Sobieszewska, Jasień, Matarnia, Orunia Górna-Gdańsk-Południe, Stogi, Olszynka, Rudniki.

2) *Strategia Rozwoju Elektromobilności w Gdańsku do roku 2035*

- **Akt prawny:** Uchwała nr XXVIII/716/20 Rady Miasta Gdańska z dnia 24 września 2020 r.
- **Okres obowiązywania:** od 2020 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - III.2. Poprawa warunków ruchu rowerowego
 - III.3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego
- **Opis:** Dokument uzupełnia Strategię Rozwoju Gdańska o aspekty związane z elektromobilnością. Strategia Rozwoju Elektromobilności adresowana jest do wszystkich mieszkańców, także do niechronionych uczestników ruchu. **Promuje przede wszystkim transport publiczny oraz aktywne formy przemieszczania się po mieście.** Realizacja założeń dokumentu ma przyczynić się do ograniczenia liczby podróży odbywanych samochodami osobowymi oraz ogólnej liczby samochodów w mieście. Strategia powstała w odpowiedzi na ustawę o elektromobilności i paliwach alternatywnych oraz w wyniku konkursu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dokument przywołuje m.in. przykłady dobrych praktyk w zakresie zrównoważonego transportu oraz krajowe i gdańskie dokumenty strategiczne w tym obszarze, a ponadto nakreśla obowiązki w zakresie rozwoju elektromobilności nakładane na samorządy. Przede wszystkim jednak strategia zawiera rekomendacje dla Gdańska, cele oraz opis powiązanych z nimi działań.

Najistotniejsze działania realizujące założenia strategii w 2024 r.:

- **System Roweru Metropolitalnego Mevo 2.0.** Na terenie Gdańska na pełną skalę funkcjonowało 388 stacji rowerowych i 2226 rowerów, w tym 1669 ze wspomaganie elektrycznym. W 2024 r. została rozbudowana sieć stacji postojowych. W samym Gdańsku przybyło ich 25. Nowe stacje pojawiły się m.in. w dzielnicach: Wyspa Sobieszewska, Jasień, Matarnia, Orunia Górna-Gdańsk-Południe, Stogi, Olszynka, Rudniki. Do korzystania z rowerów miejskich zachęcano mieszkańców również bezpłatnymi przejazdami z okazji pierwszych urodzin Mevo 2.0. Tego dnia użytkownicy systemu mogli skorzystać z bezpłatnych przejazdów po wybraniu w aplikacji mobilnej taryfy „urodziny MEVO”.
- **Rozwój floty autobusowej komunikacji miejskiej.** W 2024 r. w użytkowaniu przez spółkę Gdańskie Autobusy i Tramwaje (GAiT) były trzy elektryczne minibusy oraz 18 elektrycznych autobusów. Od lipca 2024 r. po Gdańsku jeździ także 10 nowych autobusów wodorowych marki NesoBus.
- W 2024 r. uruchomiono stację tankowania wodorem przy ul. Jabłoniowej, z której mogą korzystać pojazdy miejskie i prywatne.
- **Testy przegubowego autobusu wodorowego Solaris Urbino 18 hydrogen.** We wrześniu 2024 r. odbyły się 2-tygodniowe testy, w czasie których autobus obsługiwał m.in. linie 148, 199 i 227.
- **Aktualizacja zasad funkcjonowania hulajnóg elektrycznych.** Wyznaczono dodatkowe 100 miejsc postojowych dla hulajnóg (w sumie jest ich już 440). Z operatorami hulajnóg uzgodniono wprowadzenie opłaty ma rzecz partycypacji przez operatorów w kosztach utrzymania miejsc postojowych.

3) *Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Miasta Gdańska na lata 2014-2030*

- **Akt prawny:** Uchwała nr XLIX/1104/14 Rady Miasta Gdańska z dnia 27 lutego 2014 r.
- **Okres obowiązywania:** 2014–2030
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**

- III.3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego;
- III.4. Poprawa dostępności transportowej;
- III.7. Cyfrowa gmina i smart city
- **Opis:** Głównym celem Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego jest zaplanowanie na lata 2014–2030 przewozów o charakterze użyteczności publicznej na obszarze miasta Gdańska. Plan został przygotowany zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju transportu, które wynikają z istotnego znaczenia mobilności dla rozwoju społeczno-gospodarczego i negatywnych następstw niekontrolowanego rozwoju motoryzacji indywidualnej.

Najistotniejsze działania realizujące założenia planu w 2024 r.:

Nowe połączenia i zmiany w połączeniach:

- **Uruchomiono sezonową linię tramwajową 60** na trasie: Oliwa – Zaspą – Jana z Kolna – Dworzec Główny – Hucisko – Węzeł Groddecka – Śródmieście SKM. Linia funkcjonowała od 22 czerwca do 1 września i była obsługiwana tramwajami historycznymi.
- **Wydłużono trasę sezonowej linii autobusowej 658** do Twierdzy Wisłoujście na trasie: Polsat Plus Arena Gdańsk – tunel pod Martwą Wisłą – ul. Ku Ujściu – Twierdza Wisłoujście. Na wydłużonej linii 658 pojazdy jeździły w czasie okołofestiwalowym 21–27 sierpnia (festiwal Wisłoujście).
- **Uruchomiono tymczasową linię autobusową 969** na czas remontu ul. Barniewickiej na Osowej. Linia funkcjonowała na trasie:
 - w kierunku przystanku „Marsa” od przystanku „Kukawka”: ul. Kwidzyńska – ul. Myśluborska – ul. Gnieźnieńska – ul. Kielnieńska – ul. Wodnika;
 - w kierunku krańca „Kukawka” od przystanku „Marsa”: ul. Wodnika – ul. Kielnieńska – ul. Gnieźnieńska – ul. Chojnicka – ul. Kwidzyńska.
- **Uruchomiono linię autobusową 307** na terenie Pruszcza Gdańskiego finansowaną z budżetu tego miasta.
- **Uruchomiono linię nocną N56** łączącą Dworzec Główny w Gdańsku z Kolbudami. Trasa z Gdańska przebiegała następująco: Dworzec Główny – ul. Podwale Grodzkie – ul. Wały Jagiellońskie – Trakt św. Wojciecha – ul. Małomiejska – ul. Świętokrzyska; następnie w gminie Kolbudy: ul. Staropolska – ul. Wybickiego – ul. Staromłyńska – pl. Kaszubski. W drugą stronę autobusy poruszały się po trasie: Kolbudy, pl. Kaszubski – ul. Staromłyńska – ul. Wybickiego – ul. Szlachecka – ul. Staropolska – Gdańsk, ul. Świętokrzyska – ul. Małomiejska – Trakt św. Wojciecha – ul. Okopowa – Wały Jagiellońskie – Podwale Grodzkie – Dworzec Główny.

Rozwój „Otwartych danych ZTM w Gdańsku” i mapy Tram & Bus Online – wprowadzenie funkcji:

- prezentacja na wirtualnych tablicach pojazdów i kursów Zarządu Komunikacji Miejskiej (ZKM) w Gdyni w wypadku linii współdzielonej (171);
- prezentacja statusu/typu przystanków tramwajowych oraz tramwajowo-autobusowych (prezentowanie ikony tramwaju/autobusu w zależności od typu przystanku);
- wskazanie przebiegu trasy wybranego pojazdu i kierunku jazdy;
- informacja o estymowanych czasach odjazdu pojazdu z najbliższych przystanków;
- wyszukiwanie pojazdu po numerze taboru.

Rozwój Systemu Informacji Pasażerskiej (SIP):

- w celu ułatwienia pracy prowadzącym pojazd i minimalizacji liczby logowań do systemów Zarządu Transportu Miejskiego (ZTM) i GAIiT – prowadzono **synchronizację wewnątrzpojazdową** i dołączano kolejne pojazdy GAIiT;
- **kontynuowano wymianę tablic przystankowych** w wiatach na tablice zawierające kody QR prezentujące pasażerom wirtualną tablicę przystankową (z najbliższymi rzeczywistymi odjazdami) znajdującą się na mapie Tram & Bus Online;

- uruchomiono wirtualne punkty meldunkowe w pojazdach komunikacji miejskiej w ramach modułu priorytetu dla transportu zbiorowego będącego elementem **Zintegrowanego Systemu Zarządzania Ruchem TRISTAR** – wykonanie modyfikacji oprogramowania komponentów pokładowych systemu SAE (OBU M20) umożliwiło przekazywanie za pośrednictwem sieci GPRS/IP telegramów VDV z urządzeń OBU w pojazdach do sterowników sygnalizacji Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni (GZDiZ)

Rozwój elektronicznych tablic przystankowych SIP:

- W 2024 r. rozpoczęto prace budowlane nad przejściem naziemnym przy dworcu kolejowym Gdańsk Główny. Poza nowymi przejściami i wydłużonymi peronami tramwajowymi zostaną także zamontowane **nowe tablice przystankowe SIP w formie tzw. totemów**. Na tablicach będzie można znaleźć rzeczywiste czasy odjazdów tramwajów i podświetlane schematy komunikacji tramwajowej. Totemy będą również zaopatrzone w system zapowiedzi głosowych, który jest ważnym udogodnieniem dla osób z dysfunkcjami wzroku.

4) Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030

- **Akt prawny:** Uchwała nr LV/1615/18 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 czerwca 2018 r.
- **Okres obowiązywania:** 2018–2030
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - III.1. Poprawa warunków ruchu pieszego;
 - III.2. Poprawa warunków ruchu rowerowego;
 - III.3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego;
 - III.4. Poprawa dostępności transportowej;
 - III.5. Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej;
 - III.6. Rozwój energetyki miejskiej;
 - III.7. Cyfrowa gmina i smart city.
- **Opis:** Plan mobilności miejskiej powstał przy udziale mieszkańców, grup interesariuszy i ekspertów z różnych dziedzin mobilności. Zawiera analizę sytuacji obecnej oraz karty działań stanowiących klucz do zrównoważenia sposobu przemieszczania się osób na terenie miasta. Potrzeba opracowania dokumentu wynikała z dynamicznego rozwoju Gdańska oraz wzrostu potrzeb transportowych jego mieszkańców, a co za tym idzie – potrzeby ograniczenia dominującej roli samochodu prywatnego i jego negatywnego wpływu na mieszkańców i środowisko.

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030 ma charakter lokalny i występuje na poziomie operacyjnym. Drugim komplementarnym dokumentem jest Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot⁹ (OMGGS) – dokument strategiczny o charakterze koordynacyjnym, obejmujący obszar całej metropolii.

Plan mobilności dla Gdańska stanowi element założeń określonych w dokumencie pn. „Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus” w obszarze dotyczącym transportu i zrównoważonej mobilności miejskiej.

Więcej informacji na temat Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla OMGGS zamieszczono w opisie celu szczegółowego **III.3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego** na s. 245.

Najistotniejsze działania realizujące założenia planu w 2024 r.:

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030 składa się z 27 zadań. Część z nich została już zrealizowana, a niektóre z zadań mają charakter ciągły. W 2024 r. podjęto następujące działania:

⁹ Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (SUMP), uchwała nr LXXXI/1830/23 RMG z dnia 14 grudnia 2023 r.

Zastępowanie przejść dla pieszych w postaci kładek i tuneli przejściami naziemnymi, wyznaczanie brakujących przejść dla pieszych na głównych ciągach komunikacyjnych i w pobliżu węzłów przesiadkowych:

- W lipcu rozpoczęto prace budowlane nad przejściem naziemnym przy dworcu kolejowym Gdańsk Główny. Poza nowymi przejściami i przejazdem rowerowym zostaną wydłużone perony tramwajowe.
- W listopadzie w pobliżu skrzyżowania ul. Hynka z al. Rzeczypospolitej otwarto nowe, wyposażone w sygnalizację świetlną przejście naziemne dla pieszych. Powstał także przejazd rowerowy przez torowisko, teren został oświetlony, zyskał odwodnienie, a w pobliżu przejścia nasadzono nową zielen.

Program poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych i przejazdach rowerowych:

- Gdański Zarząd Dróg i Zieleni oraz Biuro Zarządzania Ruchem Drogowym UMG, przy wsparciu innych jednostek, prowadziły działania bieżące mające na celu poprawę bezpieczeństwa niechronionych użytkowników dróg. Odbywało się to m.in. na wniosek lokalnych społeczności: mieszkańców, rad dzielnic, rad rodziców przy szkołach i przedszkolach, dyrekcji placówek oświatowych. W 2024 r. stworzono m.in.: azyle dla pieszych, wyniesione przejścia dla pieszych, progi zwalniające, ronda i minironda, zawężenia jezdni, wyniesione tarcze skrzyżowań, strefy „tempo 30” i strefy zamieszkania.

Audyt i certyfikacja warunków dla ruchu rowerowego i pieszego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych:

- W 2024 r. realizowano działania będące efektem rekomendacji audytów bezpieczeństwa przy szkołach w poprzednich latach.

Więcej informacji na temat inwestycji z zakresu bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych i przejazdach rowerowych oraz audytu i certyfikacji warunku dla ruchu rowerowego i pieszego w szkołach zamieszczono w opisie [Gdańskiego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2016–2030](#) na s. 237.

Audyt i certyfikacja pracodawców przyjaznych mobilności aktywnej:

- Trzej kolejni pracodawcy zdobyli certyfikat „Pracodawca Przyjazny Rowerzystom”, a dwóch przeszło ponowną certyfikację. Certyfikaty zostały wręczone podczas uroczystej gali podsumowującej XII edycję kampanii „Rowerem do pracy i szkoły – Kręć kilometr dla Gdańska”.
- Certyfikat „Pracodawcy Przyjaznego Rowerzystom” po raz pierwszy uzyskali:
 - Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku (poziom brązowy);
 - Grupa Technologiczna ASE (poziom srebrny);
 - XTrack Sp. z o.o. (poziom złoty).
- Recertyfikację, po 3 latach od ostatniego audytu przeszły również:
 - Satel Sp. z o.o. (poziom srebrny);
 - Urząd Miejski w Gdańsku (poziom srebrny).

Poprawa warunków ruchu pieszego i rowerowego w Gdańsku:

W 2024 r. wybudowano chodniki o łącznej długości blisko 10,9 km oraz zmodernizowano i wyremontowano chodniki o łącznej długości 11,7 km.

Więcej informacji na temat inwestycji w zakresie poprawy warunków ruchu pieszego i rowerowego zamieszczono w opisie [celów szczegółowych III.1. oraz III.2](#) na s. 240 i s. 244.

- Sukcesywnie prowadzono również **rozwiązania organizacyjne**, takie jak:
 - ul. Wygon – wprowadzenie ruchu jednokierunkowego na odcinku od ul. Powalnej do ul. Głębokiej przy zachowaniu prawa do poruszania się w obu kierunkach dla rowerzystów;
 - ul. Lęborska – wprowadzenie jednego kierunku ruchu na odcinku od ul. Szczecińskiej do ul. Tolkmickiej, zabezpieczenie chodników przed kierowcami, którzy przy manewrze

wymijania, ze względu na wąski przekrój jezdni, często z dużą prędkością wjeżdżali na chodnik (ryzyko potrącenia pieszego);

- ul. Zakopiańska – wprowadzenie ruchu jednokierunkowego, dzięki czemu wyeliminowano nieuprawnione parkowanie na chodniku.
- Powstały również **nowe przystanki autobusowe na ul. Kołobrzeskiej** w rejonie skrzyżowania z ul. Szczecińską. Przyczyniło się to do skrócenia drogi do przystanku mieszkańcom okolicznych budynków i posesji, którzy do tej pory musieli pokonać 300–400 m, by dotrzeć do najbliższych przystanków.
- Zakończono budowę **rowerowego parkingu kubaturowego mieszczącego 500 miejsc postojowych dla rowerów przy stacji kolejowej Gdańsk Wrzeszcz**, który ma ułatwić pasażerom przesiadki i służyć popularyzacji transportu multimodalnego (wieloma środkami komunikacji).
- Kontynuowano **monitoring ruchu rowerowego**. Pomiar dotyczył 31 lokalizacji na obszarze Gdańska. W 2024 r. w wybranych 25 punktach odnotowano rekordową liczbę przejazdów – prawie 11,37 mln – co oznacza wzrost o 12% w stosunku do poprzedniego roku. Ponadto w dwóch punktach pomiarowych zliczono ponad 1,1 mln przejazdów rowerowych: w Pasie Nadmorskim w pobliżu moło oraz przy al. Zwycięstwa w pobliżu Opery Bałtyckiej.
- Gdańsk był również organizatorem corocznych **kampanii promujących ruch rowerowy oraz aktywną mobilność**, tj. „Rowerowy Maj” i „Rowerem do pracy i szkoły – Kręć kilometry dla Gdańska”, które pobiły kolejne rekordy frekwencji, liczby przejechanych kilometrów i odbytych podróży.

Więcej informacji na temat wydarzeń i kampanii rowerowych zamieszczono w opisie celu szczegółowego **III.2. Poprawa warunków ruchu rowerowego** na s. 244.

- W 2024 r. trwały prace przy organizacji **międzynarodowej konferencji Velo-City 2025**, która odbędzie się w Gdańsku w dniach 10–13 czerwca 2025 r. W wydarzeniu przygotowywanym we współpracy z Europejską Federacją Cyklistów (ECF) będzie uczestniczyć ponad 1 tys. osób z całego świata. Na konferencji poruszone zostaną różne aspekty tematyki rowerowej, zarówno w sferze transportu, jak i turystyki. Podczas zamknięcia wydarzenia Velo-City 2024 w Gandawie nastąpiło symboliczne przekazanie flagi gospodarza kongresu Gdańskowi.

Program mikrozmiian urbanistycznych w przestrzeni ulicznej:

- Gdański Zarząd Dróg i Zieleni (GZDiZ) oraz inne jednostki miejskie współpracują z radami dzielnic w sprawie m.in. mikrozmiian w przestrzeni publicznej. Przedstawiciele rad dzielnic, jeśli chcą omówić jakieś tematy dotyczące swojej dzielnicy, spotykają się z pracownikami różnych działów GZDiZ. Zgłoszenia często dotyczą właśnie drobnych zmian w przestrzeni ulicznej, np. nasadzeń i ich ochrony, montażu ławek, dobudowania odcinka chodnika. Gdańszczanie zgłaszają swoje potrzeby, uwagi i propozycje dotyczące mniejszych lub większych zmian w przestrzeni miejskiej w trakcie wydarzeń organizowanych przez miasto, m.in. podczas spotkań pn. „Porozmawiajmy przy stole”. W 2024 r. spotkania odbyły się w dzielnicach: Wyspa Sobieszewska, Chełm, Osowa, Aniołki, Kokoszki, Młyniska.
- Ponadto zmiany w przestrzeni publicznej mieszkańcy zgłaszają w ramach kolejnych edycji **Budżetu Obywatelskiego (BO)**. W 2024 r. z zakresu mobilności zrealizowano m.in.:
 - bezpieczne i wygodne dojście do parku Bliźniąt;
 - remont i przebudowę nawierzchni chodnika w parku Siennickim;
 - remont drogi rowerowej: Wrzeszcz Dolny – Brzeźno Plaża;
 - nowe miejsca parkingowe dla samochodów przy parku Oruńskim.

Ochrona praw wszystkich użytkowników przestrzeni poprzez skuteczne egzekwowanie obowiązującego prawa:

- Straż Miejska i Policja podejmują interwencje dotyczące wykroczeń z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, np. działają na rzecz utrzymania ładu przestrzeni publicznej, m.in. w związku ze współdzielonymi hulajnogami. Straż Miejska współpracuje z Policją i GZDiZ, m.in. w sprawach dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przedstawiciele ww. jednostek wspólnie

uzgadniają tymczasową i stałą organizację ruchu oraz rozwiązują bieżące problemy na gdańskich drogach zgłaszane przez mieszkańców.

- W 2024 r. Straż Miejska w Gdańsku pojęła 28 371 interwencji dotyczących wykroczeń drogowych. Funkcjonariusze z Referatu Profilaktyki przeprowadzili szeroką gamę działań edukacyjnych i prewencyjnych, obejmujących dzieci i seniorów.

Ochrona przestrzeni pieszych i poprawa jakości ruchu pieszego poprzez zabezpieczenie chodników przed niepożądanym parkowaniem pojazdów:

- Działania w zakresie zabezpieczania chodników odbywają się na bieżąco przede wszystkim ze środków budżetu własnego Gdańska. Ochrona przestrzeni dla niechronionych uczestników ruchu przed parkowaniem pojazdów jest uwzględniana przy projektowaniu nowych inwestycji, jak również przy modernizacji już istniejących ciągów. Zmiany odbywają się zgodnie z obowiązującymi gdańskimi standardami dotyczącymi przestrzeni publicznych (np. wytyczanie równoległych miejsc postojowych w zatokach postojowych, separacja ruchu pieszego od samochodowego za pomocą zieleni).
- Poprzez audyty bezpieczeństwa ruchu drogowego przy szkołach, wizje lokalne, spacer z mieszkańcami wskazuje się ciągi piesze, które wymagają zabezpieczenia przed rozjeżdżaniem ich przez pojazdy. Stosowane są różne formy wygrodzenia: zieleni, elementy małej architektury (donice, ławki, stojaki rowerowe), a tam gdzie to konieczne – słupki i bloki betonowe. Ponadto w celu ograniczenia parkowania na chodnikach wprowadza się zmiany w organizacji ruchu, np. ruch jednokierunkowy z wytyczonymi miejscami parkingowymi po jednej stronie jezdni, strefę zamieszkania czy punktowe przewężenia przekroju jezdni. Wprowadzone rozwiązania mają również pozytywny wpływ na bezpieczeństwo pieszych i kierowców pojazdów, gdyż w wielu przypadkach poprawiły widoczność w niewłaściwych punktach, np. przy przejściach dla pieszych oraz w okolicach skrzyżowań.
- W sprawach ochrony przestrzeni pieszych i uporządkowania parkowania aktywnością wykazują się też mieszkańcy, którzy poprzez zgłoszenia problemów bezpośrednio do jednostek miejskich i pośrednio do rad dzielnic oraz wnosząc projekty do BO, przyczyniają się do ograniczenia degradacji chodników przez parkujące pojazdy oraz poprawy bezpieczeństwa i komfortu na ciągach pieszych. GZDiZ analizuje zgłoszenia i pomysły mieszkańców, a te, które okażą się zasadne, realizuje w ramach dostępnych zasobów.

Działania na rzecz zwiększenia rotacji parkowania w kluczowych obszarach miasta (Śródmieście, generatory ruchu oraz Centralne Pasma Usługowe):

- W październiku 2024 r. pojawiły się **dwa nowe sektory Strefy Płatnego Parkowania (SPP): Wrzeszcz Dolny** (obszar między ulicami Mickiewicza, Kochanowskiego, Kliniczną i Wyspiańskiego) oraz **Wrzeszcz-Kuźniczki** (obszar między ulicami Hynka, Legionów, Białą i Żołnierzy Wyklętych). W nowych sektorach obowiązują takie same zasady poboru opłat, jak w pozostałych sektorach z grupy „niebieskiej”: opłaty należy wnosić w dni powszednie (od poniedziałku do piątku) w godz. 9.00–17.00. Październikowe zmiany w SPP dotyczyły również Wrzeszcza Górnego, gdzie objęte strefą zostały dodatkowo ulice Reymonta, Słowackiego i Chrzanowskiego, a także Przymorza: ulic Lęborskiej i Fromborskiej. Ponadto na Przymorzu wydłużono czas poboru opłat do godz. 17.00 (zamiast dotychczasowej godz. 15.00).
- W sektorze Aniołki pobór opłat rozpoczął się na miejscach postojowych na al. Zwycięstwa w rejonie budynku Wojewódzkiego Centrum Onkologii oraz na leśnym odcinku ul. Smoluchowskiego. Na listopadowej sesji Rady Miasta Gdańska podjęto uchwałę zmieniającą stawki za parkowanie w Gdańsku, które weszły w życie 1 lutego 2025 r.
- W grudniu 2024 r. SPP została poszerzona o kolejne **dwa sektory: Stare Przedmieście i Dolne Miasto**. W tym samym czasie pobór opłat zaczął również obowiązywać na parkingu kubaturowym przy ul. Okopowej.

Efektywne zarządzanie parkowaniem w rejonach rekreacyjnych (np. Pas Nadmorski):

- W czerwcu 2024 r. – jak co roku o tej porze – uruchomiono **parkingi nadmorskie** w czterech lokalizacjach. W pobliżu gdańskich kąpielisk udostępniono dla kierowców blisko 800 miejsc w Jelitkowie (ul. Błękitna, ul. Kapliczna), w Brzeźnie (ul. Czarny Dwór) i na Stogach (ul. Nowotna), które prowadzone były przez Fundację Społecznie Bezpieczni.

- Ponadto od 27 lipca do 18 sierpnia kierowcy, którzy chcieli wybrać się na Jarmark św. Dominika, mogli zostawić swój samochód na **parkingu na pl. Zebrań Ludowych** i dojechać na miejsce tramwajem. W ramach opłaty parkingowej przejazd tramwajem dla maks. pięciu osób na odcinku Brama Oliwska – Brama Wyżynna był bezpłatny.
- Na potrzeby ruchu turystycznego w rejonie Śródmieścia wyznaczono **ponad 30 dodatkowych miejsc postojowych dla autokarów**. Tymczasowe parkingi zlokalizowane były na ulicach: Głębokiej, 3 Maja, Wiesława, Siennickiej, Okopowej, Podwale Przedmiejskie, Targ Drzewny.
- W związku z wakacjami od 22 czerwca do 1 września **komunikacja miejska funkcjonowała w trybie letnim**. Na wszystkich liniach sezonowych obowiązywała taryfa zwykła, a przewóz rowerów był bezpłatny. W 2024 r. uruchomiono autobusowe i tramwajowe linie sezonowe i specjalne:
 - **606** – linia autobusowa na trasie: Wały Piastowskie – Westerplatte, w weekendy obsługiwana taborem zabytkowym;
 - **607** – linia autobusowa na trasie: rondo Kaszubskie (Pruszcz Gdański) – Sobieszewo;
 - **612** – linia autobusowa na trasie: Śródmieście SKM – Sobieszewo, obsługiwana przez autobusy przystosowane do przewozu rowerów z przyczepą;
 - **622** – linia autobusowa na trasie: Oliwa – Oliwa Zoo. Wzorem poprzednich lat w weekendy niektóre kursy obsługiwane były zabytkowymi autobusami Ikarus 260 i O405N;
 - **658** – linia autobusowa na trasie: Polsat Plus Arena Gdańsk – tunel pod Martwą Wisłą – ul. Ku Ujściu, obsługiwana autobusem z przyczepką rowerową;
 - **60** – linia tramwajowa na trasie: Oliwa – Śródmieście SKM, obsługiwana m.in. historycznymi tramwajami Konstal 102Na i 105N;
 - **63** – linia tramwajowa na trasie: Ujeścisko – Brzeźno Dom Zdrojowy;
 - **68** – linia tramwajowa na trasie: Łostowice Świętokrzyska – Śródmieście SKM – Stogi Plaża.

Priorytet ruchu dla transportu zbiorowego:

- GZDiZ we współpracy z ZTM, wykorzystując dostępne narzędzia do obsługi priorytetów na skrzyżowaniach, prowadzi działania mające na celu **lokalne skracanie czasu przejazdu przez skrzyżowanie**, np. przez wyzolenie dodatkowej fazy w cyklu sygnalizacji czy przedłużenie fazy bieżącej. W 2024 r. w ramach działań wprowadzono m.in. priorytet tramwajowy na skrzyżowaniu ul. Marynarki Polskiej z ul. Reja oraz al. Hallera z ul. Kościuszki, a także priorytetyzację autobusów jadących w stronę ul. Sztutowskiej (skrzyżowanie ul. Elbląskiej z ul. Miałki Szlak).
- Pod koniec lipca rozpoczęto **testowe funkcjonowanie buspasa na al. Grunwaldzkiej** między ul. Abrahama a ul. Wojska Polskiego. Kilka tygodni później wydłużono do okolicy skrzyżowania przy Galerii Bałtyckiej. Jego dalsze funkcjonowanie zależne jest od efektów osiągniętych podczas okresu testowego.

Poprawa informacji pasażerskiej o zdarzeniach transportu zbiorowego:

- Od maja 2024 r. pasażerowie poruszający się gdańskimi autobusami mają do dyspozycji nową wersję **mapy Tram & Bus Online** oferowaną przez ZTM. Nowością jest dodanie na mapie i tablicach wirtualnych podglądu bieżącej pozycji autobusów ZKM w Gdyni na współdzielonej linii 171. Ponadto dodany został przebieg trasy dla wybranego pojazdu. Na mapie dostępnych jest więcej szczegółów dotyczących poszczególnych autobusów oraz tramwajów: typ pojazdu, aktualnie obsługiwana linia, lokalizacja w mieście oraz kierunek jazdy. Piktogramy opisują, czy w danym autobusie/tramwaju są specjalne miejsca dla osób z niepełnosprawnościami i możliwości przewozu rowerów.

Ograniczenie emisji w transporcie zbiorowym:

- Od lipca 2024 r. po Gdańsku jeździ 10 nowych autobusów wodorowych marki NesoBus. Pojazdy użytkowane są przez spółkę GAI T w ramach długoterminowej umowy najmu (10 lat), obejmującej również ich pełną obsługę serwisową. Docelowo wszyscy kierowcy GAI T mają zostać przeszkoleni do prowadzenia nowego rodzaju pojazdów. Nowe autobusy tankowane są na specjalnej stacji tankowania wodorem, która powstała przy ul. Jabłoniowej. To pierwsza taka stacja w Gdańsku

i Trójmieście – ogólnodostępna, dzięki czemu można tam zatankować także samochody osobowe z napędem wodorowym.

- W listopadzie podpisano umowę na zapewnienie lokalnego transportu publicznego na ulicach Gdańska i okolic. W ramach podpisanego kontraktu, który zacznie obowiązywać w 2026 r., mieszkańcy będą mieli do dyspozycji **40 nowych pojazdów, w tym 13 elektrycznych**. Nowym taborem będą obsługiwane linie autobusowe północnej i południowej części Gdańska (nr 117, 122, 107, 126, 132, 143, 156, 171, 174) – współdzielone z Gdynią, Sopotem, Kolbudami i gminą Pruszcz Gdański.
- W ostatnim kwartale 2024 r. GAIT przeprowadziły **przetarg na dostawę 30 nowych autobusów elektrycznych**. Łącznie postępowanie przetargowe dotyczyło 18 autobusów standardowych (o dł. 12 m) oraz 12 autobusów przegubowych (o dł. 18 m). Nowe pojazdy mają być przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób podróżujących z wózkami dziecięcymi.
- We wrześniu odbyły się 2-tygodniowe **testy przegubowego autobusu wodorowego Solaris Urbino 18 hydrogen**. W tym czasie obsługiwał on m.in. linie 148, 199 i 227. Według producenta autobus na jednym tankowaniu może przejechać 600 km, a pełne zatankowanie pojazdu trwa ok. 20 minut. Baterie w pojeździe odgrywają rolę pomocniczego źródła zasilania, wykorzystywanego np. podczas przyspieszania, a także do magazynowania energii. Autobus ten jest wyposażony w modułowy układ napędowy, którego podzespoły umieszczono na dachu oraz w tylnej części pojazdu, co zwiększa pojemność pasażerską (do 140 osób) oraz ułatwia serwisowanie.
- 21 września, jak co roku, świętowano w Gdańsku **Europejski Tydzień Mobilności**. Z tej okazji odbył się piknik rodzinny na pętli tramwajowej w Brzeźnie. W programie znalazło się mnóstwo komunikacyjnych atrakcji, m.in. podróż historyczną linią 101. Motywem przewodnim kampanii w 2024 r. było współdzielenie przestrzeni publicznej, a komunikacyjnym zawołaniem – hasło: **„Przesiadaj się i jedź!”**. W czasie pikniku popularyzowano komunikację publiczną, aktywność rowerową i pieszą oraz ekologiczną, a także zdrowy tryb życia. Program był bogaty w warsztaty i konkursy dla dzieci.
- Uczestnicy pikniku mogli zwiedzać historyczny tramwaj Ring z 1930 r. i elektryczny autobus Karsan, a także obejrzeć pantograf typu wiedeńskiego. **Podczas wydarzenia kursowały dwie specjalne linie:**
 - **P1** – linia autobusowa obsługiwana przez autobus wodorowy oraz zabytkowego ikarusa 260;
 - **P2** – linia tramwajowa obsługiwana przez konstale 105N i 102Na.
- Poza Europejskim Tygodniem Mobilności transport publiczny jest promowany w ciągu całego roku dzięki różnym akcjom i wydarzeniom, także niebezpośrednio związanym z komunikacją. W 2024 r. na tory wyjeżdżały **tramwaje nawiązujące do wydarzeń tematycznych i akcji**, takich jak m.in.: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, walentynki, promocja badań piersi (Różowy Tramwaj), Pola Nadziei na Pomorzu, Autobus SOS, „Tramwaj zwany pożądaniem”, „Tramwaj pełen niespodzianek”, Fląder Festiwal, Światowy Dzień Uśmiechu (Tramwaj Uśmiechu), Narodowe Święto Niepodległości (Tramwaj Niepodległości), halloween, Noc Muzeów, Gdański Tydzień Wolontariatu (Tramwaj do Wolontariatu), Mikołajkowy Tramwaj, Świąteczny Tramwaj.

Likwidacja barier dostępu do przystanków tramwajowych, autobusowych, SKM oraz węzłów przesiadkowych:

- W lipcu 2024 r. spółka PKP SKM rozpoczęła **remont peronu SKM Gdańsk Stocznia**, który zostanie przystosowany do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością. Pasażerowie będą mogli skorzystać z windy, otrzymają nową nawierzchnię i nowe krawędzie peronu, pojawią się także monitory informacji pasażerskiej oraz biletomaty. Zadaszenie będzie obejmowało obie strony kładki. Na tym odcinku znajdują się również nowe tory oraz sieć trakcyjna.
- Zmiany przechodzi również **dojście do przystanku SKM Gdańsk Stocznia** – w grudniu 2024 r. podpisano umowę z wykonawcą na rozebranie starej kładki, a w jej miejsce wybudowany zostanie nowy obiekt.
- W październiku powołano **zespół ds. bezpieczeństwa komunikacji publicznej**, który przeprowadza szczegółowy przegląd przejść pętli tramwajowych i przejść pieszych w ich obszarze. Efektem prac zespołu mają być także usprawnienia dla użytkowników w zakresie poruszania się w obszarach

przesiadkowych, identyfikacja miejsc nieczytelnych i potencjalnie niebezpiecznych. Analizowane są: infrastruktura, zachowania pieszych, widoczność dla motorniczych i kierowców autobusów.

Kontynuacja badania „Oceny komunikacji miejskiej w Gdańsku”:

- Od 25 listopada do 8 grudnia pasażerowie gdańskich autobusów i tramwajów mogli **ocenić jakość usług transportu zbiorowego** i wypowiedzieć się w tej sprawie. Była to już ósma edycja tego badania przeprowadzanego przez UMG we współpracy z ZTM. Anonimowa ankieta miała formę elektroniczną (CAWI) i podejmowała tematy dotyczące m.in. częstotliwości i powodów korzystania przez mieszkańców z transportu zbiorowego, punktualności, szybkości, bezpieczeństwa, czystości czy napełnienia pojazdów. W ankiecie wzięło udział ponad 8,1 tys. osób.
- Ankieta promowana była w pojazdach komunikacji miejskiej, internecie (m.in. na stronach www.ztm.gda.pl, www.gdansk.pl, w mediach społecznościowych, na stronach internetowych rad dzielnic; o ankiecie napisał również lokalny portal trojmiasto.pl) oraz za pośrednictwem Karty Mieszkańca (użytkownicy otrzymali zaproszenie do udziału w badaniu).
- Na podstawie uzyskanych danych ZTM może przeprowadzać korekty, decydować o przebiegu danej linii czy dopasować rozkład jazdy do wskazanych potrzeb. Każdy wypełniający ankietę miał możliwość wniesienia własnych uwag.

5) *Strategiczny Program Transportowy Dzielnicy Południe w mieście Gdańsku*

- **Akt prawny:** Uchwała nr XVI/254/11 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 sierpnia 2011 r. oraz Uchwała nr XXXI/857/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 24 listopada 2016 r.
- **Okres obowiązywania:** od 2008 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - III.3 Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego
 - III.4 Poprawa dostępności transportowej
- **Opis:** Program został uchwalony w 2011 r. Jego celem było ustalenie zasad realizacji układu transportowego w dynamicznie rozwijających się południowych dzielnicach Gdańska. Program określa, jakie drogi należy wykonać i w jakiej kolejności, by poprawić sytuację komunikacyjną na południu Gdańska. Przeprowadzone analizy są powtarzane i aktualizowane z uwzględnieniem zmian zaistniałych w zagospodarowaniu. Ostatnia aktualizacja programu miała miejsce w 2016 r.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu:

W trakcie przeprowadzonej w 2016 r. aktualizacji Strategicznego Programu Transportowego Dzielnicy Południe wynikającej z dynamicznego rozwoju dzielnicy Gdańsk-Południe, wytypowano pięć najistotniejszych elementów układu transportowego dla tego obszaru:

1. Trasa Gdańsk-Południe – Wrzeszcz (pierwotnie Nowa Politechniczna),
2. Nowa Bulońska Północna,
3. Nowa Warszawska,
4. Nowa Jabłoniowa,
5. Nowa Świętokrzyska.

Inwestycje zakończone w ramach programu:

- **Budowa 2,7 km linii tramwajowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w ul. Nowej Bulońskiej Północnej** – w 2020 r. zakończono roboty budowlane; inwestycja odebrana.
- **Budowa nowych linii tramwajowych w południowych dzielnicach Gdańska** – etap 1: budowa ul. Nowej Warszawskiej – w 2020 r. ogłoszono przetarg na wybór wykonawcy robót budowlanych, przetarg został rozstrzygnięty. Roboty budowlane rozpoczęły się 2021 r. i trwały do końca 2022 r. Po odbiorze pasażerowie zaczęli korzystać z nowej trasy tramwajowej w marcu 2023 r.

W 2024 r. zrealizowano poszczególne etapy następujących inwestycji:

- **Budowa trasy Gdańsk-Południe – Wrzeszcz** – budowa 3,3 km linii tramwajowej wraz z drogą technologiczną. W 2020 r. pozyskano decyzję środowiskową, którą następnie zaskarżono

w II instancji. Ostateczna decyzja środowiskowa została wydana 3 marca 2022 r. W latach 2021–2024 trwały prace projektowe, które zgodnie z umową powinny zakończyć się w I kwartale 2025 r.

- **Budowa Nowej Jabłoniowej** – budowa układu drogowego wraz z buspasami. W 2024 r. kontynuowano prace związane z opracowaniem dokumentacji projektowej. Planowany termin zakończenia prac projektowych to marzec 2025 r. Termin został wydłużony z powodu opóźniającego się procesu pozyskiwania uzgodnień, w tym pozwolenia wodnoprawnego. W wyniku realizacji projektu powstanie układ drogowy o długości ok. 2,1 km.
- **Budowa Nowej Świętokrzyskiej** – docelowa długość ma wynosić ok. 3,3 km. W 2017 r. opracowana została dokumentacja projektowa. W 2021 r., z uwagi na pojawienie się zamysłu inwestycji linii kolejowej PKM Południe w śladzie ul. Nowej Świętokrzyskiej, władze miasta podjęły decyzję o zmianie parametrów ulicy z 2x2 do 1x2. Etap I inwestycji, tj. odcinek od al. Havla do ul. Kampinoskiej, został zgłoszony do dofinansowania w ramach Funduszu Inwestycji Strategicznych Polski Ład i to dofinansowanie uzyskał. W 2023 r. wyłoniono wykonawcę oraz podpisano umowę na przeprojektowanie i budowę I etapu ul. Nowej Świętokrzyskiej. Zakończenie prac nad I etapem zaplanowane jest na 2026 r. Z kolei II etap Nowej Świętokrzyskiej jest elementem projektowym w ramach dokumentacji PKM Południe. W 2024 r. rozstrzygnięto przetarg i podpisano umowę na projekt linii PKM Południe obejmujący też dokumentację projektową II etapu Nowej Świętokrzyskiej oraz dokumentację projektową Nowej Sandomierskiej.

6) Gdański Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2016-2030

- **Akt prawny:** Uchwała nr XXV/747/04 Rady Miasta Gdańska z dnia 24 czerwca 2004 r. oraz Uchwała nr XLVIII/1641/06 Rady Miasta Gdańska z dnia 16 lutego 2006 r.
- **Okres obowiązywania:** do 2030 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - III.1. Poprawa warunków ruchu pieszego;
 - III.2. Poprawa warunków ruchu rowerowego;
 - III.3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego;
 - III.4. Poprawa dostępności transportowej;
 - III.5. Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej.
- **Opis:** Gdański Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2016–2030 jest dokumentem strategicznym określającym kierunki polityki miasta w zakresie działań zmierzających do redukcji zagrożeń życia i zdrowia związanych z ruchem drogowym. Podstawowe założenia programu uwzględniają najważniejsze uwarunkowania regionalne i lokalne, w tym obecnie funkcjonujące strategie rozwoju województwa i Gdańska. Kluczowe z punktu widzenia polityki bezpieczeństwa ruchu drogowego miejskie programy i obszary strategiczne – w szczególności dotyczące wizji rozwoju mobilności i transportu – stanowią podstawę niniejszego dokumentu i są komplementarne względem siebie. Należy podkreślić, że Gdański Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2016–2030 został przygotowany zgodnie z najważniejszymi rekomendacjami strategii krajowej, zdefiniowanej w dokumencie pn. Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2014–2020, a także strategii regionalnej określonej w dokumencie pn. GAMBIT Pomorski 2020.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- W ramach **Gdańskiego Programu Uspokojenia Ruchu** zrealizowano:
 - **strefy „tempo 30”** – rozszerzenie obecnych stref o kolejne ulice lub wprowadzenie nowych stref – np. ul. Łódzka, ul. Wodnika, ul. Nowa Kozioroźca;
 - **strefy zamieszkania** – np. ul. Astrowa, ul. Północna;
 - **azyle dla pieszych** – np. ul. Nowa Kozioroźca, ul. Wodnika, ul. Kielnieńska, ul. Powstańców Warszawskich, ul. Hynka, ul. Obrońców Wybrzeża, ul. Pstrowskiego / ul. Leszczyńskich /

- ul. Grudziądzka, ul. Guderskiego, ul. Motławska, ul. Niepołomska, ul. Kartuska, ul. Jagiellońska, ul. Kaczyńskiego, ul. Nowatorów, ul. Budowlanych;
- **progi zwalniające wyspowe** – np. ul. Guderskiego, ul. Worcella, ul. Złota Karczma, ul. Niepołomska, ul. Unruga, ul. Nowa Wołkowyska, ul. Piecewska, ul. Żuławska, ul. Kartuska, ul. Hynka;
 - **progi zwalniające pytowe** – np. ul. Jasińskiego, ul. Anny Jagiellonki, ul. Mickiewicza, ul. Stankiewicza, ul. Śniadeckich;
 - **progi zwalniające liniowe** – np. ul. Biegańskiego, ul. Borkowska, ul. Cedrowa, ul. Wyczółkowskiego, ul. Wspólna, ul. Smęgorzyńska, ul. Choczewska, ul. Wołkowyska;
 - **wyniesione przejścia dla pieszych** – ul. Pokoleń Lechii Gdańsk, ul. Dworska, ul. Polskiego Czerwonego Krzyża, ul. Kartuska, ul. Miedza, ul. Nowiny, ul. Budowlanych;
 - **ronda i minironda** – np. ul. Stolema / ul. Pólnicy, ul. Wałowa / ul. Stępkarska / ul. Stara Stocznia, ul. Kurierów / ul. Okulickiego, ul. Chrobrego / ul. Grudziądzka / ul. Leszczyńskich, ul. Chrobrego / ul. Pstrowskiego, ul. Starogardzka / ul. Czerska, ul. Jagiellońska / ul. Kaczyńskiego;
 - **szykany (zawężenia jezdni)** – np. ul. Przytulna, ul. Meteorytowa, ul. Migowska, ul. ks. Popiełuszki, ul. Gęsia;
 - **wyniesione tarcze skrzyżowań** – np. ul. Galaktyczna / ul. Jednorożca, ul. Łódzka / ul. Przemyska, ul. Piekarnicza / ul. Lema, ul. Dębinki, ul. Myśliwska / ul. Bulońska, ul. Łoży / ul. Kobieli, ul. Reduta Dzik / ul. Sempołowskiej, ul. Reduta Dzik / ul. Chłodna, ul. Karwieńska, ul. Madalińskiego, ul. Ptasia, ul. Chopina, ul. Dworska, ul. Kępna;
 - **antyzatoki** – np. przystanek przy ul. Płońskiej;
 - **separatory ruchu** (m.in. w celu uniemożliwienia przejazdu po powierzchniach wyłączonych z ruchu) – np. ul. Nowa Kozioróżca, al. Havla / ul. Świętokrzyska.
- Prowadzono działania w ramach **audytu i certyfikacji warunków dla ruchu rowerowego i pieszego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych**. W 2024 r. były to działania w efekcie rekomendacji audytów bezpieczeństwa z poprzednich lat, takie jak np. realizacja minirond na skrzyżowaniach: ul. Hoene / ul. Krzemowa, ul. Azaliowa / ul. Kalinowa.
 - Ponadto w 2024 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej w Gdańsku z Referatu Profilaktyki oraz sześciu referatów dzielnicowych patrolowali rejony 17 szkół podstawowych w okolicy przejść dla pieszych we wczesnych godzinach rannych. Mundurowi przede wszystkim zwracali uwagę na bezpieczeństwo pieszych. Udzielali pomocy w przekraczaniu jezdni na wyznaczonych przejściach i uczyli prawidłowego zachowania na drodze.
 - W ramach **działalności Straży Miejskiej** w Gdańsku prowadzono programy profilaktyczne skierowane do najmłodszych uczestników ruchu drogowego:
 - **Miasteczko Ruchu Drogowego** – zrealizowano w sumie 10 zajęć, podczas których strażnicy miejscy prowadzili egzaminy praktyczne na kartę rowerową dla dzieci. Łącznie w zajęciach wzięło udział 59 dzieci;
 - **Bezpieczne dzieciństwo – bezpieczna droga do szkoły** – program realizowany jednocześnie jako akcja prewencyjna w pierwszych tygodniach od rozpoczęcia roku szkolnego w rejonach szkół oraz w ciągu roku jako program edukacyjny dla dzieci i młodzieży. Łącznie udział w programie wzięło 1877 dzieci;
 - **Gotowi do drogi – Autochodzik**, czyli bezpieczeństwo w ruchu drogowym dla najmłodszych – program adresowany do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Jego celem jest przybliżenie w przystępny, dostosowany do wieku i atrakcyjny sposób zasad ruchu drogowego. W programie wzięło udział łącznie 2054 dzieci.

7) *Miejski Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na lata 2022-2024*

- **Akt prawny:** Uchwała nr XLIX/1241/22 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 kwietnia 2022 r. zmieniona Uchwałą nr LXII/1655/23 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 maja 2023 r. oraz Uchwałą nr III/6/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 6 czerwca 2024 r.
- **Okres obowiązywania:** 2022–2024
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - III.5. Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej.
- **Opis:** Organy państwa i jednostki samorządowe są ustawowo zobowiązane do zapewnienia ładu i porządku publicznego. 2024 r. był trzecim rokiem realizacji zamierzeń określonych w Miejskim Programie Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na lata 2022–2024, przyjętym przez powołaną przez Prezydenta Miasta Gdańska Komisję Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego. Beneficjentami programu są mieszkańcy miasta, w tym: dzieci z przedszkoli, młodzież ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ich rodzice, osoby korzystające z pomocy psychologicznej, osoby z problemami patologicznymi, seniorzy, imigranci zamieszkujący Gdańsk. Główne cele programu to m.in.:
 - poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego przez zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń;
 - wzrost poczucia bezpieczeństwa osób przebywających w przestrzeni publicznej i w miejscu zamieszkania;
 - wzrost bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych oraz osób starszych;
 - pomoc osobom w kryzysie: wykluczonym społecznie, doświadczającym przemocy w rodzinie;
 - poprawa bezpieczeństwa osób starszych poprzez ograniczenie ryzyka stania się ofiarą przestępstwa;
 - poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
 - poprawa bezpieczeństwa pożarowego miejsc i obiektów, w tym w szczególności obiektów użyteczności publicznej.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- **Dziesięć programów profilaktyczno-edukacyjnych** prowadzonych przez Policję – dotyczyły one m.in. kształtowania odpowiednich postaw i wartości w celu wyrobienia u młodzieży indywidualnej i zbiorowej odpowiedzialności, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podniesienia poziomu bezpieczeństwa osób w podeszłym wieku (Bezpieczny Senior), zapewnienia bezpieczeństwa turystów na terenie miasta (Bezpieczny Turysta). W programach tych wzięło udział ok. 25 tys. dzieci, młodzieży i dorosłych.
- **Siedem programów edukacyjnych** prowadzonych przez Straż Miejską – dotyczyły one m.in. idei segregacji odpadów, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, tolerancji oraz zapobiegania przemocy rówieśniczej czy postępowania ze zwierzętami. Uczestniczyło w nich ok. 42 tys. dorosłych, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz dzieci z gdańskich przedszkoli.
- **Trzy programy dotyczące bezpieczeństwa pożarowego** prowadzone przez Państwową Straż Pożarną. W zajęciach dotyczących wiedzy pożarniczej i bezpiecznej ewakuacji wzięło udział ok. 13 tys. dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
- **Trzy programy w zakresie edukacji komunikacyjnej** prowadzone przez GZDiZ i Wydział Gospodarki Komunalnej (WGK) UMG. Działania GZDiZ obejmowały m.in. wdrażanie wychowania komunikacyjnego jako stałego elementu wychowawczego w placówkach oświatowych, a także aktywizację nauczycieli oraz edukację dzieci i rodziców. W ramach Programu Uspokojonego Ruchu Drogowego dostarczono do szkół mobilne zestawy miasteczek ruchu drogowego oraz symulatory przejścia dla pieszych oraz doposażono 18 przejść dla pieszych w urządzenia bezpieczeństwa ruchu

drogowego. Z kolei WGK zrealizował program nauki jazdy na rowerze w ruchu ulicznym dla ponad 400 uczniów w 12 szkołach na terenie Gdańska.

- **Dwa programy profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu** prowadzone przez Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień w ramach kampanii „Kieruj bez procentów”, promującej bezpieczne kierowanie pojazdami bez używania substancji psychoaktywnych, oraz kampanii „Młodość bez procentów”, mającej na celu opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej dzieci i młodzieży. W obu programach wzięło udział przeszło 9,5 tys. uczestników.
- **Dziesięć programów w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osób bezdomnych, imigrantów, osób/rodzin w kryzysie** realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR):
 - ogółem ok. 3,8 tys. osób zostało objętych interwencjami służb mundurowych, streetworkerów, pracowników socjalnych MOPR oraz wzięło udział w poradnictwie i różnego typu spotkaniach;
 - szacuje się, że dzięki kampaniom społecznym związanych z pomocą w zakresie przemocy dotarło do kolejnych 300 tys. osób;
 - w ramach całodobowej pomocy specjalistycznej w sytuacjach kryzysowych przyjęto 10 323 zgłoszenia, w tym wykonano 30 interwencji wyjazdowych, udzielono 8770 porad psychologicznych i 826 porad w związku z przemocą w rodzinie, a 41 osobom udzielono interwencyjnego schronienia;
 - we współdziałaniu z Policją, Strażą Miejską, streetworkerami oraz pracownikami socjalnymi udzielono wsparcia 1165 osobom w kryzysie bezdomności, zapewniono 479 miejsc dla osób w bezdomności, 53 migrantów otrzymało wsparcie socjalne oraz zabezpieczono dziewięć mieszkań wspomaganych.
- **Dwa programy w zakresie zasad postępowania mieszkańców z ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego oraz zagrożeń dotyczących występowania chorób zakaźnych zwierząt** realizowane przez Powiatowy Inspektorat Weterynarii. Programy skupiły się na opracowaniu, produkcji i rozprowadzaniu w jednostkach mających kontakt ze zwierzętami lub udzielającymi im pomocy ulotek i materiałów informacyjnych na ww. tematy.
- **Program w zakresie edukacji ekologicznej oraz selektywnej zbiórki odpadów i zagospodarowania odpadów komunalnych** realizowany przez WGK UMG, który poprzez stoisko edukacyjne przybliżył zagadnienia ekologiczne ok. 15 tys. uczestnikom festynów, spotkań i pikników.

Łącznie w ww. projektach, programach, konkursach, interwencjach, poradach, festynach i innych spotkaniach udział wzięło ok. 100 tys. osób, w tym m.in.: dzieci z przedszkoli, uczniowie, rodzice, seniorzy, osoby będące w kryzysie oraz wykluczone społecznie.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU

Cel szczegółowy III.1. Poprawa warunków ruchu pieszego, z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami

W 2024 r. wybudowano chodniki o łącznej długości blisko 10,9 km oraz zmodernizowano i wyremontowano chodniki o łącznej długości 11,7 km.

- W ramach **programu budowy i modernizacji chodników** w Gdańsku wyremontowano i przebudowano ciągi piesze w następujących lokalizacjach:
 - ul. Nowiny – budowa chodnika na fragmencie od strony ul. Starogardzkiej;
 - ul. Wodnika – budowa chodnika na odcinku od ul. Galaktycznej do ul. Junony;
 - ul. Góralska – przebudowa schodów terenowych i chodnika na odcinku od ul. Niedźwiednik do pętli autobusowej;
 - ul. Horeszków – przebudowa chodników po obu stronach ulicy na odcinku od ul. Wojskiego do ul. Asesora w ramach przebudowy ul. Horeszków;

- ul. Wąsowicza – przebudowa chodników na odcinku pomiędzy ul. Derdowskiego a Szkołą Podstawową nr 35;
- ul. Powstańców Warszawskich – przebudowa chodnika na odcinku od ul. Kartuskiej do ul. Bema;
- ul. Fundamentowa – remont chodników;
- ul. Gałczyńskiego – remont chodnika na odcinku od ul. Portowców do ul. Dunikowskiego po stronie południowej;
- ul. Drożyny – remont chodnika na odcinku od ul. Polanki do chodnika w stronę węzła przesiadkowego;
- ul. 3 Maja – remont chodnika po zachodniej stronie ulicy na odcinku od ul. Dąbrowskiego do kościoła Bożego Ciała;
- ul. Wilków Morskich – remont chodnika;
- ul. Przyjaciół – remont chodnika na odcinku od ul. Wilków Morskich do ul. Marynarki Polskiej.
- Dzięki innym programom i źródłom finansowania **w 2024 r. wybudowano chodniki** w następujących lokalizacjach:
 - ul. Homera – budowa chodników w związku z budową odcinka ul. Homera;
 - ul. Czyżewskiego – budowa sięgacza ul. Czyżewskiego w rejonie skrzyżowania z ul. Nadwodną;
 - ul. Starowiejska – budowa chodnika wraz z oświetleniem oraz miejscami postojowymi;
 - ul. Dolne Migowo – budowa chodnika na odcinku od nru 20 do nru 22 po stronie wschodniej;
 - ul. Nowa Warszawska – budowa łącznika chodnikowego na odcinku od chodnika w ul. Nowej Warszawskiej do parkingu przy ul. Przemyskiej;
 - ul. Jabłoniowa – budowa łącznika chodnikowego i schodów na połączeniu ul. Jabłoniowej z ul. Lawendowe Wzgórze;
 - ul. Abrahama – budowa chodnika na fragmencie ulicy przy kościele pw. św. Stanisława Kostki;
 - al. Armii Krajowej – budowa chodnika na dojściu do cmentarza Łostowickiego od strony al. Armii Krajowej;
 - ul. Bramańskiego – budowa chodników w ramach budowy ul. Bramańskiego;
 - ul. Piotrkowska – budowa łącznika chodnikowego na odcinku od ul. Piotrkowskiej do przystanku tramwajowego Częstochowska;
 - ul. Starogardzka – budowa chodników w obrębie ronda ul. Starogardzka / ul. Niepołomicka / ul. Czerska oraz budowa chodnika w kierunku granicy miasta;
 - ul. Budowlanych – budowa chodnika na odcinku od ul. Jesiennej do ul. Nowatorów w ramach projektów ZIT dotyczących węzłów integracyjnych;
 - ul. Nowa Koziorożca – budowa chodników po obu stronach ulicy w ramach budowy ul. Nowej Koziorożca;
 - ul. Srebrna – budowa ścieżek pieszych w ramach zagospodarowania terenu rekreacyjnego przy ul. Srebrnej oraz utwardzenie przedępu między przedszkolem a szkołą podstawową;
 - ul. Olsztyńska i ul. Miedza – budowa i remont chodników w obrębie skrzyżowania ulic, w tym przebudowa peronów autobusowych;
 - ul. Starogardzka – budowa fragmentu chodnika na odcinku od ul. Jagiełły w kierunku ul. Niepołomickiej w ramach przebudowy fragmentu ul. Starogardzkiej;
 - ul. Czarny Dwór – budowa chodnika pomiędzy al. Jana Pawła II a ul. Obrońców Wybrzeża;
 - ul. Górzysta – budowa chodnika stanowiącego przedłużenie ul. Górzystej do ul. Waldorffa;
 - ul. Hynka – budowa chodnika przy wejściu do ROD „Kolejarz” wraz z budową przejścia dla pieszych;

- ul. Sienna Grobla – budowa chodników w ulicy wraz z nabrzeżem na Polskim Haku;
- ul. Jelitkowska – budowa chodnika na połączeniu osiedla Sea Apartments z ul. Jantarową;
- ul. Kalinowa – budowa chodnika w miejscu przedeptu na dojściu do ul. Storczykowej;
- ul. Radarowa – budowa chodnika w rejonie skrzyżowania z ul. Wojnarskiego oraz budowa i remont chodnika pomiędzy posesjami nr 61 i nr 67;
- ul. Seleny – budowa chodnika na połączeniu z ul. Zeusa;
- ul. Reja – budowa chodnika na dojściu do siedziby rady dzielnicy;
- ul. Pastelowa i ul. Starogardzka – budowa chodników w obrębie ulic.
- W ramach innych programów i źródeł finansowania **w 2024 r. zmodernizowano chodniki** w następujących lokalizacjach:
 - ul. Długi Targ – wymiana nawierzchni chodnika na bocznym odcinku pomiędzy ul. Kuśnierską a ul. Kramarską;
 - ul. Czopowa i ul. Dylinki – modernizacja istniejących chodników;
 - ul. Saperów – przebudowa chodników;
 - ul. Starowiślna – przebudowa chodników i jezdni;
 - ul. Jagiellońska i ul. Kaczyńskiego – przebudowa chodników w obrębie skrzyżowania;
 - ul. Chrobrego – przebudowa chodników na odcinku od ul. Ciołkowskiego do ul. Leszczyńskich;
 - ul. Meteorytowa – przebudowa odcinka od ul. Nowy Świat do ul. Wenus i granic administracyjnych miasta Gdańska;
 - ul. Czyżewskiego – przebudowa chodnika w otoczeniu kościoła św. Jakuba przy skrzyżowaniu ul. Czyżewskiego z ul. Cystersów;
 - Opływ Motławy – przebudowa chodników po północnej stronie Opływu Motławy pomiędzy ul. Reduta Wyskok a ul. Zawodników;
 - Opływ Motławy – przebudowa chodników po prawej stronie Opływu Motławy wraz z przebudową fragmentu chodnika ul. Zawodzie;
 - ul. Piekarnicza – przebudowa chodników w obrębie skrzyżowania ul. Piekarnicza z ul. Lema;
 - ul. Czajkowskiego i ul. Kurpińskiego – przebudowa schodów między ulicami na pochylnię dostosowaną do wszystkich użytkowników ruchu;
 - ul. Platynowa i ul. Diamentowa – remont ciągu pieszego (ścieżka rekreacyjna) pomiędzy ulicami;
 - ul. Opacka – remont chodnika;
 - ul. Powstańców Warszawskich – remont chodnika i drogi rowerowej wzdłuż budowanego osiedla Perspektywa;
 - ul. Wspólna – budowa chodnika i oświetlenia, remont nawierzchni jezdni;
 - ul. Nowiny – remont fragmentu chodnika w rejonie nowego parkingu przy skrzyżowaniu z ul. Raduńską;
 - ul. Władysława IV – remont chodnika na dojściu do Przedszkola nr 1 „Tęczowa Jedynecka”;
 - skwer Mały Błędnik – remont kładki dla pieszych;
 - al. Havla – budowa pochylni pieszo-rowerowej od ciągu pieszo-rowerowego w al. Havla do ul. Rogalińskiej wraz z budową wyniesionego przejścia w ul. Rogalińskiej;
 - dzielnica Suchanino – budowa ścieżki prowadzącej na punkt widokowy „Spojrzenie na Gdańsk”;
 - ul. Małcużyńskiego – wyposażenie schodów prowadzących do ul. Schuberta w najazdy dla wózków;

- ul. Blizbora – wyposażenie schodów w barieroporęcze;
- dzielnica VII Dwór – obniżenie krawężników w obrębie przejść dla pieszych w ośmiu miejscach.
- W 2024 r. wybudowano również **nowe przejścia dla pieszych** w lokalizacjach:
 - al. Rzeczypospolitej i ul. Hynka – budowa naziemnego przejścia dla pieszych w ul. Rzeczypospolitej na przedłużeniu ul. Hynka wraz z budową dojść do peronów przystankowych;
 - ul. Wołkowyska – budowa przejścia dla pieszych przez ul. Nową Wołkowyską przy zjeździe na osiedle Królewskie Wzgórze;
 - ul. Jabłoniowa – budowa przejścia dla pieszych z sygnalizacją świetlną w ul. Jabłoniowej na skrzyżowaniu z ul. Przywidzką;
 - ul. Anny Jagiellonki – budowa przejścia dla pieszych oraz przejazdu dla rowerów na połączeniu z al. Havla;
 - ul. Obrońców Wybrzeża – budowa przejścia dla pieszych wraz z azyłem w rejonie posesji nr 2a;
 - przy dworcu PKP Gdańsk Główny – rozpoczęcie budowy przejścia dla pieszych na wysokości ul. Elżbietańskiej i budowy chodników łącznikowych do peronów tramwajowych przy ul. Podwale Grodzkie.

Poprawa dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami jest obszernym pojęciem obejmującym m.in. dostępność architektoniczną, cyfrową czy informacyjno-komunikacyjną. Działania miasta obejmują szeroki wachlarz działań w tym zakresie, które w 2024 r. były następujące:

- **Powołano Referat Dostępności** w ramach struktury organizacyjnej UMG (podczas jesiennej reorganizacji struktur urzędu i jednostek miejskich przeniesiony do ZTM w Gdańsku). Zajmuje się on inicjowaniem i koordynowaniem działań na rzecz poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Jego główne zadania obejmują:
 - identyfikowanie problemów w zakresie dostępności i udzielanie wsparcia merytorycznego wydziałom i jednostkom organizacyjnym miasta w ich rozwiązywaniu;
 - formułowanie wytycznych i opinii do dokumentacji projektowych;
 - określanie wytycznych i monitorowanie działań prowadzonych przez wydziały i jednostki organizacyjne miasta dotyczących wypełniania przez Gdańsk zobowiązań w zakresie poprawy dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej;
 - realizację działań edukacyjno-informacyjnych oraz organizowanie szkoleń z zakresu procesów i rozwiązań zapewniających dostępność.
- W 2024 r. w Referacie Dostępności **rozpoczęto realizację projektu „STEP UP”**. Dotyczy on poprawy ruchu pieszego i zwiększenia dostępności przestrzeni publicznych, m.in. dla osób ze szczególnymi potrzebami. Jednym z efektów działań projektowych będzie aktualizacja Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030.
- W zakresie **działań infrastrukturalnych** zrealizowano szereg inwestycji poprawiających dostępność pieszą, w tym dla osób poruszających się na wózkach, mających problemy w poruszaniu się, seniorów czy rodziców i opiekunów z dzieckiem w wózku.
- Kontynuowano **rozbudowę systemu fakturowych oznaczeń nawierzchni** (ścieżek naprowadzających i pól uwagi) ułatwiających poruszanie się w przestrzeni publicznej osobom z dysfunkcją wzroku. Nowe oznaczenia fakturowe zostały ułożone w ramach większości inwestycji realizowanych w 2024 r.
- Przeprowadzono **modyfikację gdańskiego standardu peronu tramwajowego**. Każdy wybudowany i przebudowany peron będzie miał zniwelowaną różnicę między poziomem peronu a poziomem podłogi tramwaju – na fragmencie lub całej długości peronu. Ułatwi to dostęp osobom na wózku, seniorom, rodzicom z dzieckiem w wózku oraz osobom mającym trudności w poruszaniu się.
- Rozpoczęto **przygotowania do opracowania mapy dostępności** jako przestrzennej bazy danych o dostępności przestrzeni publicznej Gdańska dla osób ze szczególnymi potrzebami.

- Wśród pracowników UMG i jednostek organizacyjnych prowadzono szkolenia z zakresu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym standardów obsługi osób z niepełnosprawnością, projektowania uniwersalnego, tworzenia dokumentów dostępnych cyfrowo oraz w języku prostym.

Cel szczegółowy III.2. Poprawa warunków ruchu rowerowego

- 3 października odbyło się **spotkanie informacyjne dla mieszkańców** poświęcone kwestii planowanego remontu **al. Armii Krajowej** i wytyczenia w jej śladzie **drogi rowerowej**. Odbyło się ono w Szkole Podstawowej nr 8 i było okazją dla mieszkańców do zapoznania się z planami miasta oraz zadawania pytań dotyczących inwestycji. Inwestycja powstaje w odpowiedzi na liczne wnioski mieszkańców, w tym te zgłaszane w Budżecie Obywatelskim.
- 26 lipca do Porozumienia **Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych**, zawartego między Zarządem Województwa Pomorskiego a OMGGS, został wpisany projekt budowy kolejnych tras rowerowych i niezbędnej infrastruktury. Uzyskanie dofinansowania w nowej perspektywie unijnej pozwoli na kompleksowy rozwój tras rowerowych w Gdańsku wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- W ramach planów rozbudowy rowerowych ekostrad podpisano umowę na **opracowanie analizy wykonania systemu ekostrad** na terenie Gdańska. Rozbudowa sieci ekostrad przyczyni się do poprawy warunków mobilności aktywnej. Analiza została odebrana w listopadzie 2024 r. i uwzględnia m.in. wariantowość tras oraz koszty poszczególnych odcinków ekostrad.
- OMGGS pomaga także organizacjom pożytku publicznego (OPP) w zakresie prowadzenia działalności systemu Mevo. W pierwszej edycji konkursu dla OPP **pięć rocznych abonamentów Mevo** dla swoich pracowników otrzymały Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta z Gdańska oraz Fundacja Dom Hospicyjny z Pruszcza Gdańskiego. W grudniu 2024 r. został ogłoszony kolejny konkurs dla organizacji pożytku publicznego, które mogły otrzymać darmowe roczne abonamenty.
- We wrześniu na łódzkim **Kongresie Nowej Mobilności** – wydarzeniu poświęconemu zeroemisyjnym technologiom – nagrodę dla Liderów Nowej Mobilności odebrała prezydent Gdańska Aleksandra Dulciewicz. Nagroda w kategorii „miasta” została przyznana za „pokazanie regionalnego przywództwa w mobilności miejskiej przez m.in. wdrożenie systemu roweru publicznego MEVO”.
- W ramach **promocji mobilności aktywnej i transportu zrównoważonego** w 2024 r. zrealizowane zostały następujące akcje i kampanie społeczne:
 - **kampania społeczna „Rowerowy Maj”** – ogólnopolskie przedsięwzięcie skierowane do szkół podstawowych i przedszkoli, którego celem jest promocja zdrowego trybu życia oraz zrównoważonej mobilności wśród dzieci. „Rowerowy Maj”, na który pomysł zrodził się właśnie w Gdańsku, od wielu lat odnosi sukcesy w całej Polsce. W 2024 r. w jego X edycji wzięło udział 29 miast i gmin – 1284 placówki edukacyjne oraz 252,6 tys. aktywnych uczestników. W samym Gdańsku uczestniczyło 220 placówek szkolnych i przedszkolnych, a 39,5 tys. uczestników wykonało łącznie 923 634 przejazdy na rowerach, hulajnogach, rolkach, deskorolkach;
 - **kampania społeczna „Rowerem do pracy i szkoły – Kręć kilometry dla Gdańska”** – przedsięwzięcie mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia oraz inspirowanie do wykorzystywania roweru i innych form mikromobilności jako głównych środków transportu w codziennych podróżach do pracy i szkoły. W 2024 r. udział w kampanii wzięło 537 firm, 11 uczelni i 43 szkoły średnie. Do gry przyłączyły się wszystkie gdańskie dzielnice. Łącznie w akcji było 6895 aktywnych uczestników, którzy wykręcili 4,2 mln km;
 - **Urban Mobility Flow** – konferencja, która poprzedziła planowany w Gdańsku na 2025 r. Światowy Kongres Rowerowy Velo-City. Wydarzenie, które odbyło się w dniach 20 i 21 listopada 2024 r. w Kunszcie Wodnym, dotyczyło tematyki mobilności zrównoważonej, w tym mobilności aktywnej (ruch piesz i rowerowy) oraz kształtowania wysokiej jakości przestrzeni publicznych;
 - **Rowerowa Szkoła** – kontynuowano zajęcia dla dzieci z nauki jazdy na rowerze w ruchu ulicznym. W edycji 2024 w zajęciach uczestniczyły kolejne gdańskie szkoły nieobjęte szkoleniami w latach wcześniejszych;

- o publikacja artykułów przybliżających mieszkańcom tematykę ruchu pieszego, wartości priorytetu ruchu pieszego i jego znaczenie w tworzeniu zrównoważonej mobilności na terenie Gdańska – w prasie krajowej i lokalnej, na portalach regionalnych, w programach radiowych i telewizyjnych, w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej rowerowygdansk.pl.

Cel szczegółowy III.3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego

- Rozstrzygnięto przetarg na **projektowanie odcinka aglomeracyjnego PKM Południe**. 17 grudnia 2024 r. odbyło się uroczyste podpisanie umowy, a wykonawca ma od tego momentu 36 miesięcy na wykonanie projektu. Kolejnym etapem inwestycji będzie przetarg na roboty budowlane dotyczące przedłużenia istniejącej linii SKM od Gdańska Śródmieścia do Kowal – wraz z towarzyszącymi dwiema inwestycjami drogowymi miasta Gdańsk. Nowy odcinek linii kolejowej znacznie przyczyni się do poprawy sytuacji komunikacyjnej południowych dzielnic Gdańska.
- W 2024 r. w ramach działalności PKM i PKP PLK zakończono budowę **Bajpasu Kartuskiego**; dzięki inwestycji uruchomione zostały połączenia przez Kokoszki (na trasie Kartuzy – Gdańsk), a mieszkańcy tej okolicy otrzymali dostęp do transportu kolejowego.
- Na koniec 2023 r. Rada Miasta Gdańska przyjęła uchwałę w sprawie **Planu Zrównoważonej Mobilności dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (SUMP)**. Jest to kompleksowy i długoterminowy plan działań do 2040 r. mający na celu zaspokojenie potrzeb osób i przedsiębiorstw w zakresie mobilności w miastach i w ich otoczeniu, aby poprawić jakość życia. Dokument wylicza, jakie inwestycje i projekty transportowe powinny być zrealizowane w metropolii, by poprawiła się jakość życia mieszkańców i zmniejszył się negatywny wpływ transportu na środowisko. Plan stawia sobie za cel poprawę mobilności mieszkańców (niezależnie od środka transportu, jaki wybierają, i miejsca, do którego chcą dojechać) i wzrost bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego przy jednoczesnej redukcji emisji CO₂. Główne założenia SUMP dla OMGGs to:
 - o integracja transportu w całej metropolii;
 - o podróże z jednym biletem;
 - o budowa nowych linii kolejowych;
 - o budowa nowych węzłów integracyjnych, do których będzie prowadziła siatka powiatowych linii dowozowych.
- W ramach Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej (etap V A) zostanie wybudowana **nowa linia tramwajowa Gdańsk-Południe – Wrzeszcz (GPW)**. W zadaniu oprócz nowej linii tramwajowej jest uwzględniona również przebudowa dróg lokalnych oraz budowa przylegającej trasy rowerowej. Realizacja inwestycji ma na celu zwiększenie przepustowości układu komunikacyjnego przez stworzenie zintegrowanego systemu transportowego łączącego górny i dolny taras Gdańska z pominięciem dociążonego centrum miasta. W 2024 r. kontynuowano prace projektowe dla zadania.
- W obrębie prac nad linią tramwajową GPW prowadzone będą także prace nad **wydłużaniem tramwajowych peronów przystankowych**. Wydłużeniu zostaną poddane takie przystanki, jak: „Klonowa”, „Traugutta”, „Opera Bałtycka”, „Politechnika”, „Jaśkowa Dolina”, „Galeria Bałtycka”, „Wojska Polskiego”. Pozwoli to na zwiększenie przepustowości pojazdów na wskazanych przystankach i realizację przejazdów tramwajami o długości 45-47 m, których zakup jest planowany w najbliższych latach.
- W ramach **rozwoju floty tramwajowej** w 2024 r.:
 - o rozpoczęto opracowywanie dokumentacji przetargowej na **zakup nowych tramwajów o długości 45–47 m**. Dłuższe tramwaje będą planowo obsługiwały nową linię tramwajową Gdańsk-Południe – Wrzeszcz. Na koniec roku flota GAIT liczyła 139 tramwajów – wszystkie niskopodłogowe, w tym 121 tramwajów klimatyzowanych;
 - o kontynuowano **modernizację użytkowanych wagonów tramwajowych**. W 2024 r. odebrano trzy tramwaje Bombardier typu NGT6 po kompleksowej modernizacji oraz dwa tramwaje

Düwag typu N8C, które poddano modernizacji układów napędowych i sterowania, elektroniki pokładowej oraz doposażono w klimatyzację. Ponadto w 25 tramwajach Düwag zmodernizowano system ogrzewania, w 17 – system ryglowania drzwi, a w pięciu zamontowano urządzenia klimatyzacyjne. W trzech tramwajach PESA typu 128 NG (Jazz Duo) wykonano modernizację podłogi obejmującą nadwozie, wewnątrz przedziału pasażerskiego oraz kabinę motorniczego.

- W zakresie **rozwoju floty autobusowej** w 2024 r.:
 - od lipca 2024 r. jeździ **10 nowych autobusów wodorowych** marki NesoBus w ramach długoterminowej umowy najmu (10 lat), obejmującej również ich pełną obsługę serwisową. Docelowo wszyscy kierowcy GAIiT mają zostać przeszkoleni do prowadzenia nowego rodzaju pojazdów;
 - rozpoczęto prace nad dokumentacją przetargową do zakupu pięciu nowych autobusów elektrycznych typu midi. Dostawa pojazdów jest planowana na 2026 r.;
 - na koniec roku flota GAIiT sp. z o.o. liczyła 258 autobusów, w tym 31 to pojazdy wykorzystujące paliwa alternatywne – napędzane silnikami elektrycznymi zasilanymi energią elektryczną (21 pojazdów) oraz z ogniw wodorowych (10 pojazdów). Wszystkie autobusy są klimatyzowane, niskopodłogowe oraz przystosowane do obsługi osób z niepełnosprawnościami.
- Spółka GAIiT posiada na terenie zajezdni autobusowej 18 ładowarek o mocy 150 kW do ładowania autobusów elektrycznych. W 2024 r. **podpisano umowę na rozbudowę stacji ładowania** o kolejne 6 szt. ładowarek. Odbiór prac planowany jest na koniec 2025 r.
- W 2024 r. realizowano także zadania z zakresu infrastruktury transportu publicznego – budowy **peronów autobusowych** przy rondzie im. J. Kuronia (wraz z przejściem dla pieszych), przy ul. Ofiar Grudnia '70 oraz ul. Abrahama.
- Ważnym aspektem w kształtowaniu atrakcyjnego systemu transportowego jest wsłuchiwanie się w potrzeby mieszkańców oraz informowanie ich o planowanych działaniach, szczególnie gdy zmiany dotkną dużych grup osób. W 2024 r. przeprowadzono **spotkania informacyjne w dwóch dzielnicach w sprawie planowanych buspasów w ul. Spacerowej**. Spotkanie z mieszkańcami Osowej odbyło się 27 czerwca, a z mieszkańcami Oliwy – 10 lipca.
- Kontynuowano **rozwój kanałów zakupu biletów na komunikację miejską**:
 - na koniec 2024 r. funkcjonowało **85 automatów biletowych oraz 11 punktów sprzedaży biletów** (w tym 2 punkty obsługi klienta ZTM: w Galerii Metropolia przy ul. Kilińskiego oraz na pętli Łostowice Świętokrzyska); bilety można było kupić również przez aplikacje mobilne (np. FALA, GoPay, jakdojade, mPay, zbiletem.pl, aplikacja Jestem z Gdańska), a zakup biletów okresowych umożliwiała także strona internetowa www.biletelektroniczny.pl;
 - w ramach **systemu FALA** od listopada 2024 r. istnieje możliwość zakupu biletów kolejowych na SKM i Polregio w ramach taryfy pomorskiej. Jednym z elementów systemu jest aplikacja mobilna „System FALA”, która oferuje zakup biletów, sprawdzanie historii przejazdów i płatności, kontrolę stanu konta pasażera, zgłaszanie ewentualnych problemów lub reklamacji, integrację z kartą płatniczą i portfelem cyfrowym oraz personalizację konta w zakresie ulg i rabatów. Bilety można także kupić w pojazdach komunikacji miejskiej w tzw. falomatach i czytnikach kart;
 - dodatkowo w sierpniu 2024 r. Innobaltica wprowadziła jako jedyna w województwie pomorskim **nowe legitymacje szkolne z modulem transportu publicznego**. Dzieci, młodzież i nauczyciele, którzy korzystają z takich legitymacji, mogą podróżować po całym województwie i korzystać z pełnej oferty systemu FALA;
 - na terenie portu lotniczego umieszczono dwa **automaty sprzedażowe umożliwiające zakup biletów na połączenia pociągami PKM**; podróżni mogą kupić bilety w terminalu pasażerskim lotniska.
- W 2023 r. przeprowadzono i rozstrzygnięto **konkurs na opracowanie koncepcji architektonicznej wiat przystankowych** komunikacji miejskiej w Gdańsku. Koncepcyjna wiata jest konstrukcją modułową o szklanych ściankach i płaskim szklanym dachu. Atutem projektu nowej wiaty jest jej

dostępność dla osób z niepełnosprawnościami czy opiekunów dzieci w wózkach. Rozkłady jazdy będą umieszczone na wysokości dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Nowe wiaty mają być estetyczne i nowoczesne, a przede wszystkim bardziej komfortowe dla użytkowników. W 2024 r. przygotowano **projekt techniczny nowego modelu wiat przystankowych**, które będą pojawiały się w kolejnych latach wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych miasta.

Cel szczegółowy III.4. Poprawa dostępności transportowej

- W zakresie **poprawy dostępności transportowej** w 2024 r. realizowano następujące zadania:
 - odebrano prace wykonane w ramach rozbudowy **ul. Budowlanych** na odcinku od ronda turbinowego do ul. Jesiennej. Wykonano również przykanaliki kanalizacji deszczowej na przebudowanym odcinku ulicy;
 - w ramach budowy **ul. Nowej Opackiej** została sporządzona dokumentacja oraz pozyskana decyzja ZRID (zezwolenie na realizację inwestycji drogowej);
 - kontynuowano roboty budowlane w zakresie przebudowy **fragmentu DW 218 – ul. Kielnieńska**. W 2024 r. odebrano zakres robót na odcinku od ronda przy ul. Barniewickiej do skrzyżowania ul. Kielnieńska / ul. Wodnika / ul. Spacerowa / ul. Nowa Kozioróżca;
 - kontynuowano prace nad dokumentacją projektową dla przebudowy **skrzyżowania ul. Powstańców Warszawskich / ul. Bema / ul. Dąbrowskiego**. Pozyskanie dokumentacji planowane jest na I kwartał 2025 r.;
 - zakończono prace budowlane układu drogowego w **ul. Achillesa** wraz ze zjazdem z ul. Orfeusza i niezbędną infrastrukturą – prace zakończono w I kwartale 2024 r.;
 - zakończono budowę **drogi dojazdowej do Cmentarz przy ul. Kępnej** – prace zakończono w II kwartale 2024 r.;
 - zakończono modernizację **ul. Starowiślniej** – prace zakończono w IV kwartale 2024 r.
 - kontynuowano prace budowlane na **ul. Norblina** – planowany termin zakończenia prac budowlanych to II kwartał 2025 r.;
 - kontynuowano prace budowlane **wyjazdu z ul. Dąbrówki** do Al. Havla – planowany termin zakończenia prac to II kwartał 2025r.
 - przygotowywano zaplecze do budowy kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej dla **ul. Modrej**. Planowany termin wykonania zadania to I kwartał 2025 r.;
 - zakończono aktualizację dokumentacji projektowej na budowę **drogi do Centrum Opieki Wytchnieniowej** – prace projektowe zakończono w IV kwartale 2024 r.;
 - zakończono prace projektowe na modernizację **ul. Żabi Kruk** na odcinku od ul. Podwałe Przedmiejskie do ul. Toruńskiej wraz z przebudową wyniesionego przejścia dla pieszych przed wejściem głównym do szkoły – prace projektowe zakończono w I kwartale 2024 r.;
 - pozyskano dokumentację projektową na modernizację **ul. Czyżewskiego** na odcinku od ul. Opackiej do al. Grunwaldzkiej;
 - pozyskano dokumentację projektową oraz kosztorys na realizację robót budowlanych na modernizację **ul. Czarny Dwór** na odcinku od ul. Kaczyńskiego do skrzyżowania z al. Jana Pawła II.
- W ramach **programu Rewaloryzacji ulic Głównego Miasta** w 2024 r.:
 - podpisano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej dla przebudowy, modernizacji nawierzchni oraz wykonania chodników w **ul. Grząskiej**;
 - zakończono realizację modernizacji istniejących chodników wraz z modernizacją nawierzchni jezdni w **ul. Czopowej** i **ul. Dylinki**.
- W zakresie **wymiany/utwardzania nawierzchni jezdni** w 2024 r. realizowano następujące zadania:
 - ul. Sucha – wymiana nawierzchni jezdni z płyt betonowych IOMB na nawierzchnię bitumiczną wraz z budową przejścia dla pieszych;

- ul. Reja – wymiana nawierzchni jezdni z płyt betonowych trylinka na nawierzchnię bitumiczną wraz z budową wyniesionego przejścia dla pieszych;
- ul. Małomiejska – wymiana nawierzchni jezdni na odcinku od ul. Zamiejskiej do ul. Ptasiej;
- al. Armii Krajowej – wymiana nawierzchni jezdni na odcinku i w relacji od al. Havla do al. Sikorskiego;
- ul. Niepołomicka – remont nawierzchni jezdni i chodnika na odcinku od ul. Świętokrzyskiej do ul. Kampinoskiej;
- ul. Podleśna – remont nawierzchni jezdni na odcinku od ul. Batorego do ul. Partyzantów;
- ul. Startowa – remont nawierzchni jezdni wzdłuż budynku nr 25;
- ul. Na Szańcach – odcinkowy kompleksowy remont nawierzchni jezdni (odcinek ok. 100 m);
- ul. Dolne Młyny – utwardzenie nawierzchni gruntowej płytami IOMB na odcinku od posesji nr 11 do nru 14;
- ul. Oliwkowa – utwardzenie nawierzchni gruntowej płytami IOMB;
- ul. Straszyńska – utwardzenie nawierzchni gruntowej płytami IOMB na odcinku od ul. Borkowskiej do posesji nr 11;
- ul. Złotowska – utwardzenie nawierzchni gruntowej płytami IOMB;
- ul. Jaworowa – utwardzenie nawierzchni gruntowej dwóch sięgaczy płytami IOMB;
- ul. Wielkopolska – utwardzenie nawierzchni gruntowej sięgacza do posesji nr 31–33 płytami IOMB;
- ul. Jeziorowa – utwardzenie nawierzchni gruntowej płytami IOMB;
- ul. Pusta – utwardzenie nawierzchni gruntowej płytami IOMB na odcinku od istniejącej nawierzchni bitumicznej do końca zabudowy mieszkaniowej;
- ul. Pilotów – budowa zatok postojowych wzdłuż posesji nr 19.
- W 2024 r. trwało projektowanie następujących zadań:
 - **ul. Spacerowa** – kontynuowano opracowanie wielobranżowej koncepcji utworzenia pasa dla autobusów (buspasa) w ciągu ulicy Spacerowej na odcinku od ul. Opackiej do Węzła Wysoka;
 - **węzeł Szadółki** – trwały prace projektowe dla rozbudowy węzła. Zakończenie prac zaplanowane jest na II półrocze 2025 r.;
 - **ul. Nowa Jabłoniowa** – trwało opracowywanie dokumentacji projektowej na budowę ul. Nowej Jabłoniowej;
 - **al. Hallera** – trwały prace projektowe dla przebudowy kanalizacji deszczowej dla odcinków:
 - odcinek III – od ul. Wczasy do al. Płazyńskiego (jezdni w kierunku Wrzeszcza);
 - odcinek IV – od al. Płazyńskiego do ul. Wczasy (jezdni w kierunku Brzeźna).
 - **ul. Łąkowa** na odcinku od ul. Długie Ogrody do ul. Podwale Przedmiejskie – aktualizowano dokumentację na przebudowę ulicy;
 - **ul. Lubowidzka i ul. Potczyńska** – planowany termin odebrania dokumentacji na budowę ulic to II kwartał 2025 r.;
 - **ul. Turzycowa i ul. Czerwińskiego** – trwały prace projektowe dla budowy ulic wraz z budową kanalizacji deszczowej na odcinku od ul. Jabłoniowej do Ronda im. 77 Pułku AK;
 - **ul. Klonowicza** – trwały prace projektowe dla budowy fragmentu ulicy wraz z budową kanalizacji deszczowej;
 - **ul. Junony** – planowany termin pozyskania dokumentacji projektowej na modernizację ulicy to I kwartał 2025 r.;

- **ul. Radiowa** – trwało pozyskiwanie niezbędnych decyzji administracyjnych dla budowy chodnika wraz z poprawą stanu nawierzchni jezdni i budową kanalizacji deszczowej;
- **ul. Spadochroniarzy** – opracowanie dokumentacji projektowej na budowę ulicy Spadochroniarzy na odcinku od ul. Słowackiego do ul. Radiowej;
- **ul. Turystyczna i ul. Łazurowa** – trwało opracowywanie dokumentacji projektowej, planowany termin pozyskania dokumentacji to III kwartał 2025 r. Zadanie obejmuje ul. Łazurową oraz ul. Turystyczną na odcinku od ul. Przegalińskiej do ul. 100-lecia ZHP oraz na odcinku od ul. 100-lecia ZHP do ul. Łazurowej.
- Trwały również prace w zakresie budowy **bezkolizyjnych przekroczeń magistrali kolejowych**. PKP S.A. wydały wstępne warunki techniczne do ujęcia w koncepcji programowo-przestrzennej dla bezkolizyjnych przekroczeń linii kolejowych w rejonie ul. Bocznej i w ciągu ul. Łanowej.
- W IV kwartale 2023 r. zawarto umowę na opracowanie **analizy wariantowej usprawnienia ruchu w ciągu al. Armii Krajowej** z uwzględnieniem węzłów: ul. Łostowicka, ul. Cedrowa, ul. Stankiewicza / ul. Leszczynowa. Dokument opracowano w II kwartale 2024 r.
- W ramach **przebudowy infrastruktury portowej** w rejonie Nabrzeża Wiślanego w Porcie Gdańsk realizowano działania, których celem są poprawa warunków dojazdu do nabrzeża i placów składowych oraz skomunikowanie kolejowe w rejonie nabrzeża. Realizowane zadania to:
 - przebudowa układu drogowo-kolejowego do obiektów magazynowania i konfekcjonowania cukru przy Nabrzeżu Wiślanym;
 - przebudowa układu komunikacyjnego wraz z budową placu manewrowo-postojowego w rejonie skrzyżowania ulic: Chodackiego, Handlowej i Starowiślniej.
- Wykonano także **remont drogi dojazdowej do przystani** im. kpt. Krystyny Chojnowskiej-Liskiewicz w Górkach Zachodnich przy ul. Przełom.
- W 2024 r. **zawarto umowy na realizację zadań** takich jak:
 - przebudowa **ul. Radarowej** na odcinku od ul. Słowackiego do ul. Astronautów – planowany termin zakończenia prac to III kwartał 2025 r.;
 - przebudowa **ul. Żeleńskiego oraz ul. Zamenhofs** – planowane terminy zakończenia prac budowlanych to II kwartał oraz III kwartał 2025 r.;
 - dokumentacja projektowa na modernizację **ul. Migowskiej, ul. Falistej i ul. Na Wzgórzu** – planowany termin zakończenia prac projektowych to I kwartał 2025;
 - dokumentacja projektowa na budowę odcinka **ul. Królowej Jadwigi** – planowany termin zakończenia prac projektowych to IV kwartał 2025 r.;
 - dokumentacja projektowa na budowę układu drogowego **od ul. Świętokrzyskiej w Gdańsku do szkoły przy ul. Apollina** w miejscowości Kowale – planowany termin zakończenia prac projektowych to IV kwartał 2025 r.;
 - dokumentacja projektowa na budowę **ul. Nowej Sadowej** – planowany termin zakończenia prac projektowych to I kwartał 2026 r.;
 - dokumentacja projektowa na modernizację **ul. Kowalskiej** – planowany termin zakończenia prac projektowych to III kwartał 2025 r.;
 - dokumentacja projektowa na modernizację **ul. Grażyny** – planowany termin zakończenia prac projektowych to I kwartał 2025 r.;
 - modernizacja istniejących chodników w **ul. Chopina** na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Chrzanowskiego wraz z remontem nawierzchni bitumicznej jezdni oraz oświetleniem – planowany termin zakończenia prac budowlanych to II kwartał 2025 r.;
 - przebudowa istniejącego chodnika w **ul. Kłosowej** w połączeniu z remontem nawierzchni bitumicznej jezdni – planowany termin zakończenia prac budowlanych to III kwartał 2025 r.
- W zakresie **obiektów inżynierskich** w 2024 r. zrealizowano zadania:
 - naprawa i zabezpieczenie **trzech tuneli w ciągu Drogi Zielonej** (etap I);

- kompleksowa modernizacja konstrukcji **mostów przy ul. Wołyńskiej 25 i 19** w celu poprawy ich nośności i trwałości;
- wzmocnienie **estakady drogowej w ciągu ul. Elbląskiej** przy Bramie Żuławskiej;
- opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę **kładki dla pieszych przy przystanku SKM Gdańsk Stocznia**, w grudniu podpisano umowę z wykonawcą na rozebranie starej kładki;
- opracowanie ekspertyzy technicznej nawierzchnio-izolacji **mostu w Sobieszewie**;
- opracowanie ekspertyzy technicznej oraz koncepcji projektowej wzmocnienia **estakad na węźle Kliniczna**;
- aktualizacja dokumentacji projektowej **przebudowy mostu nad Kanałem Raduni** w ciągu ul. Elżbietańskiej.
- Kontynuowano **modernizację mostu w ciągu ul. Na Ostrowiu**. Planowany termin zakończenia robót to grudzień 2025 r.
- Ponadto **kontynuowane były prace nad dokumentacją projektową** dla zadań:
 - przebudowa **Mostu Siennickiego** nad Martwą Wisłą – umowa na dokumentację zawarta w II kwartale 2024 r.;
 - przebudowa **mostu nad rzeką Stara Motława** w ciągu ul. Podwałe Przedmiejskie – umowa na dokumentację zawarta w II kwartale 2022 r.;
 - przebudowa **mostu nad Opływem Motławy** w ciągu ul. Zawodników – umowa na dokumentację zawarta w III kwartale 2021 r.;
 - przebudowa **obiektu inżynierskiego Dolne Młyny** – umowa na dokumentację zawarta w III kwartale 2023 r.;
 - przebudowa **mostu w ciągu ul. Litewskiej / ul. Mostek** – umowa na dokumentację zawarta w III kwartale 2021 r.;
 - przebudowa **mostu nad kanałem melioracyjnym** w ciągu ul. Tarcice – umowa na dokumentację zawarta w III kwartale 2021 r.;
 - przebudowa **drogowego obiektu inżynierskiego nad Kanałem Rudnickim** w ul. Osiedle / ul. Opłotki – umowa na dokumentację zawarta w III kwartale 2023 r.;
 - budowa **mostu nad rzeką Radunią** w ciągu ul. Przybrzeżnej – umowa na dokumentację zawarta w II kwartale 2023 r.;
 - modernizacja **mostów w ciągu ul. Toruńskiej nad Starą i Nową Motławą** – umowa na dokumentację zawarta w II kwartale 2022 r.
- W zakresie **sygnalizacji świetlnej i zarządzania ruchem** w 2024 r.:
 - zakończono budowę sygnalizacji świetlnej w lokalizacjach:
 - przy przejściu dla pieszych przez al. Grunwaldzką w rejonie skrzyżowania z ul. Lendziona;
 - na skrzyżowaniu ul. Lawendowe Wzgórze / ul. Jabłoniowa / ul. Piotrkowska;
 - trwała budowa sygnalizacji świetlnej w lokalizacjach:
 - na skrzyżowaniu al. Hallera / ul. Wenedy / ul. Żywiecka;
 - przy przejściu dla pieszych przez Trakt św. Wojciecha w rejonie przystanków autobusowych „Brama Oruńska”.
- Ponadto w ramach **rozszerzania nawierzchni w pasach drogowych** wykonano rozbruki w obszarze Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania przy al. Grunwaldzkiej. Ułożono obrzeża trawnikowe, obsadzono rabatami retencyjnymi oraz rozszerzono nawierzchnię utwardzoną i wykonano nasadzenia drzew przy rondzie im. Anny Piaseckiej.
- W 2024 r. zawarto umowę na wykonanie **prac naprawczych na parkingu kubaturowym przy ul. Okopowej**. Zaplanowano wykonanie odwodnienia parkingu na kondygnacji +3 oraz usunięcie

skutków występujących przecieków na pozostałych kondygnacjach. Prace budowlane zakończą się w II połowie 2025 r.

Cel szczegółowy III.5. Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej

Bezpieczeństwo na drogach / bezpieczeństwo komunikacyjne:

- Kontynuowano zaplanowany na lata 2017–2025 **program „Jaśniejszy Gdańsk”** polegający na budowie i modernizacji oświetlenia ulicznego z użyciem energooszczędnych technologii oświetleniowych. **W 2024 r. oświetlono ok. 16 km ulic i ciągów pieszych w 28 lokalizacjach** za kwotę ok. 5 mln zł. Powstały 503 nowe słupy i oprawy oświetleniowe. Nowe oświetlenie pojawiło się przy ulicach: Charzykowskiej, Mamuszki, Zawiałańskiej, Ledy, Posejdona, Prometeusza, Nad Starą Radunią, Dolne Migowo (łącznie od ul. Dolne Młyny do ul. Potokowej), Kolonia Przybyszewskiego, Giedroycia, Wieckiej, Kortowskiej, Niegocińskiej, Przegalińskiej, Rabatki, Zielony Zakątek, Osowski Zakątek, Rzęsnej, Tama Pędzichowska, Wrzeszczańskiej, Satelitarnej, Agrarnej, Okrętowej, Konkordii, Egiertowskiej, Zawiejskiej i przy zbiorniku „Kolorowy”. Dodatkowo uzgodniono dokumentację projektową na budowę i przebudowę oświetlenia ulicznego w ramach kolejnego etapu programu na przyszły rok.
- W październiku powołano **zespół ds. bezpieczeństwa komunikacji publicznej**, którego zadaniem jest przeprowadzenie szczegółowego przeglądu przejść pętli tramwajowych i przejść pieszych w ich obszarze. Efektem mają być także usprawnienia dla użytkowników w zakresie poruszania się w obszarach przesiadkowych oraz identyfikacja miejsc nieczytelnych i potencjalnie niebezpiecznych. Analizowane są: infrastruktura, zachowania pieszych, widoczność dla motorniczych i kierowców autobusów.
- W zakresie działań poprawiających bezpieczeństwo wykonano oświetlenie ze środków **BO**:
 - fragmentu ul. Góreckiej;
 - przejść dla pieszych przy ul. Bora-Komorowskiego (na wysokości ul. Słowiańskiej) i ul. Lecha Kaczyńskiego (na wysokości budynku nr 56);
 - punktu widokowego przy ul. Kurpińskiego;
 - terenów rekreacyjnych przy ul. Wyczółkowskiego, ul. Goplańskiej, ul. Parterowej oraz ul. Elewów (tzw. Łąka Maternusa).
- W 2024 r. podjęto działania mające na celu **budowę wyniesionych przejść dla pieszych** w lokalizacjach:
 - ul. Raduńska – budowa nowego wyniesionego przejścia dla pieszych przy skrzyżowaniu z ul. Piaskową;
 - al. Grunwaldzka – budowa przejścia dla pieszych z sygnalizacją świetlną na skrzyżowaniu z ul. Lendziona;
 - ul. Rajska – przekształcenie przejścia dla pieszych w przejście wyniesione na wysokości Wielkiego Młyna;
 - ul. Marynarki Polskiej – wyniesienie przejścia dla pieszych na wysokości ul. Narwickiej;
 - ul. Dębinki / ul. Śniadeckich – wyniesienie tarczy skrzyżowania wraz z przebudową fragmentu chodnika w ul. Dębinki na odcinku pomiędzy ul. Śniadeckich a ul. Orzeszkowej;
 - ul. Pokoleń Lechii Gdańsk – budowa wyniesionego przejścia dla pieszych przy Amber Expo;
 - ul. Cygańska Góra – budowa wyniesionego przejścia dla pieszych w sąsiedztwie skrzyżowania z ul. Powstańców Warszawskich;
 - ul. Łódzka – budowa dwóch wyniesionych przejść dla pieszych, wyniesionego skrzyżowania i budowa fragmentu chodnika;
 - ul. Żuławska i ul. Grabowa – budowa nowych przejść dla pieszych przez ul. Grabową oraz ul. Żuławską w obrębie skrzyżowania obu ulic oraz remont fragmentu chodnika;
 - ul. Traugutta – budowa wyniesionego przejścia dla pieszych;

- ul. Mickiewicza – budowa wyniesionego przejścia dla pieszych w rejonie posesji nr 39a.
- Ponadto w 2024 r.:
 - doświetlono przejście dla pieszych przy ul. Helskiej i przy pętli tramwajowej na ul. Pomorskiej;
 - zamontowano bariery energochłonne wzdłuż nabrzeża kanału przy ul. Wiślniej.

Bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej:

- W celu zwiększenia bezpieczeństwa na terenie Gdańska **każdego roku odbywają się ćwiczenia i działania treningowe**. W 2024 r. przeprowadzono:
 - **ćwiczenia z zakresu ochrony przeciwpowodziowej Gdańska** – ćwiczenia terenowe organizowane ze spółką Gdańskie Wody przy udziale Komendy Miejskiej Policji (KMP), Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej (KM PSP), Straży Miejskiej i jednostek organizacyjnych miasta;
 - **ćwiczenia na terenie zakładu GASPOL** z zakresu prowadzenia działań ratowniczych, systemu alarmowania, współdziałania służb ratowniczych z Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego, jednostkami samorządu terytorialnego oraz służb porządkowych;
 - **20 treningów radiowych** mających na celu doskonalenie systemu powszechnego ostrzegania mieszkańców Gdańska o zagrożeniu uderzeniami z powietrza;
 - **dwa treningi systemu ostrzegania i alarmowania** z praktycznym uruchomieniem syren alarmowych.
- W ramach **zakupów inwestycyjnych dla służb** w 2024 r.:
 - przeprowadzono zakupy inwestycyjne na rozbudowę poligonu Specjalistycznej Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej „Gdańsk” dla grupy USAR Poland KM PSP;
 - doposażono KM PSP w lekki samochód rozpoznawczo-ratowniczy typu „pick-up” z napędem terenowym;
 - dofinansowano zakup pojazdu VW Transporter dla Ochotniczej Straży Pożarnej Sobieszewo;
 - doposażono Straż Miejską w pojazdy do wykonywania zadań ustawowych: dwa pojazdy marki Volkswagen, trzy marki Mercedes, jeden marki Skoda;
 - dofinansowano zakup dwóch służbowych samochodów osobowych dla KMP: oznakowanego z segmentu C oraz oznakowanego typu SUV.
- Dodatkowo w 2024 r. zakupiono i zamontowano **instalację fotowoltaiczną** w Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej nr 6. Rozbudowano także instalację fotowoltaiczną na dachu Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 2.
- W zakresie systemu monitoringu wizyjnego i zarządzania bezpieczeństwem na terenie miasta w 2024 r. m.in.:
 - trwały prace nad opracowaniem koncepcji rozbudowy miejskiego systemu monitoringu wizyjnego na terenie dzielnicy Śródmieście w Gdańsku; do tego celu opracowano również mapy geodezyjne;
 - konfigurowano przełączniki sieciowe w ramach modernizacji sieci komputerowej miejskiego systemu monitoringu wizyjnego;
 - zainstalowano kabel światłowodowy w mikroinstalacji wzdłuż wiaduktu na ul. ks. Popiełuszki – kabel wchodzi w skład miejskiego systemu monitoringu wizyjnego.
- W ramach **rozbudowy monitoringu wizyjnego w jednostkach oświatowych oraz innych jednostkach miejskich** w 2024 r.:
 - zmodernizowano system monitoringu w ZSP nr 2, SP nr 1 oraz SP nr 50;
 - poddano naprawie oraz rozbudowano system monitoringu w ZSO nr 8;
 - założono system monitoringu w Pałacu Młodzieży.

Bardzo ważnym elementem z zakresu bezpieczeństwa jest także edukacja, w szczególności najmłodszych. Komenda Miejska PSP w Gdańsku realizowała w 2024 r. następujące zadania:

- **Organizacja konkursu z zakresu wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”** – konkurs wiedzy pożarniczej w zakresie znajomości zasad i przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz działalności jednostek ochrony przeciwpożarowej, organizowany przy współudziale Zarządu Miejskiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP dla dzieci ze szkół podstawowych i młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Jest to konkurs ogólnopolski, a eliminacje na szczeblu podstawowym odbywają się w szkołach. Laureaci kierowani są na eliminacje wojewódzkie, a następnie do ogólnopolskiego finału. Na poziomie powiatowym w konkursie brało udział: dwoje dzieci z klas I–IV szkół podstawowych, siedmioro z klas V–VIII oraz 13 nastolatków ze szkół ponadpodstawowych.
- **„Twoje bezpieczeństwo nie tylko w naszych rękach – o pożarach i innych zagrożeniach”** – to akcja, która dotyczy bezpieczeństwa w najbliższym otoczeniu i w przystępny sposób opisuje, jak zadbać o bezpieczeństwo urządzeń i instalacji elektrycznych, bezpieczeństwo w kuchni, w mieszkaniu, bezpieczeństwo własne oraz bezpieczną ewakuację. Funkcjonariusze PSP przekazywali wiedzę podczas wizyt w szkołach oraz wizyt dzieci w strażnicach PSP. Dzieci i młodzież podczas akcji otrzymywali także gadżety, ulotki i poradniki propagujące bezpieczeństwo. Łącznie odbyło się:
 - **46 spotkań w szkołach** i innych placówkach oświatowych i wypoczynkowych – uczestnicy: 5760 dzieci, 784 dorosłych;
 - **86 spotkań w jednostce organizacyjnej PSP** – uczestnicy: 2570 dzieci, 353 dorosłych;
 - **8 spotkań z mieszkańcami** w formie pikników – uczestnicy: 2,1 tys. dzieci, 540 dorosłych.
- **Sala edukacji przeciwpożarowej „Ognik”** – cele tego programu to poprawa bezpieczeństwa uczniów, kształtowanie ich wiedzy i świadomości na temat zagrożeń zewnętrznych oraz rozwijanie umiejętności zachowania się w sytuacji wystąpienia zagrożenia. Akcja skierowana jest do najmłodszych uczniów szkół podstawowych. W ramach programu **funkcjonariusze PSP prowadzą zajęcia szkoleniowe** z zakresu bezpieczeństwa z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych i sprzętu pożarniczego. Rolą funkcjonariuszy PSP jest wytłumaczenie dzieciom, jak ustrzec się przed zatruciem tlenkiem węgla, jak dbać o odpowiednią wentylację pomieszczeń, do jakich zagrożeń może doprowadzić niewłaściwe użytkowanie sprzętu domowego oraz jak powinna przebiegać ewakuacja z miejsca objętego pożarem. Ponadto dzieci mogą zobaczyć, jak rozprzestrzenia się dym w warunkach pożaru, jak działają czujki dymu oraz tlenku węgla, jak nagrzewają się drzwi, za którymi powstał pożar; nauczą się, jak skutecznie wezwać służby ratownicze czy udzielić pierwszej pomocy oraz będą mogli przymierzyć ubrania strażackie albo wsiąść do samochodu pożarniczego. W 2024 r. przeprowadzono 52 zajęcia, w których łącznie uczestniczyło 1003 dzieci oraz 124 dorosłych.
- **Ponadto modernizowano monitoring wizyjny na Polsat Plus Arena Gdańsk** – zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz. Działanie to miało na celu zwiększenie bezpieczeństwa wokół stadionu oraz w czasie imprez masowych.

Cel szczegółowy III.6. Rozwój energetyki miejskiej

Działania realizowane w zakresie transformacji energetycznej:

- W 2024 r. aktualizowano dokumenty strategiczne niższego rzędu, w tym **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej** do poziomu **Planu Działań na rzecz Zrównoważonej Energii i Klimatu** (SECAP, Sustainable Energy and Climate Action Plan) oraz **Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu** (MPA). SECAP ma na celu szczegółowo pokazać sytuację energetyczną i emisję gazów cieplarnianych w mieście oraz określić działania prowadzące do redukcji emisji, zwiększenia efektywności energetycznej i przyjęcia celów w zakresie energii odnawialnej. Uwzględnia również kwestie związane z adaptacją do zmian klimatu, skupiając się na lokalnych zagrożeniach, takich jak powodzie czy fale upałów. Natomiast Plan Adaptacji Gdańska do zmian klimatu do 2030 r. powstał w odpowiedzi na jeden z najważniejszych problemów ochrony środowiska, jakim są zmiany klimatu i potrzeba adaptacji do skutków tych zmian. Dokument wskazuje wizję, cel nadrzędny oraz cele szczegółowe adaptacji miasta do zmian, jakie powinny zostać osiągnięte przez realizację wybranych działań adaptacyjnych w sześciu najbardziej wrażliwych sektorach/obszarach,

tj. w zakresie gospodarki wodnej, różnorodności biologicznej, transportu, terenów zabudowy mieszkaniowej o wysokiej intensywności oraz zdrowia publicznego / grup wrażliwych i energetyki.

- Ukończono budowę i rozpoczęto eksploatację **instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych (ITPOK) – Portu Czystej Energii (PCE)**. Zadaniem ITPOK są przekształcanie odpadów komunalnych oraz produkcja energii elektrycznej i ciepła z frakcji energetycznej pochodzącej z odpadów komunalnych. Paliwo stanowią pozostałości po procesie sortowania, których zagospodarowanie służy realizacji założeń gospodarki o obiegu zamkniętym. Termiczne przekształcenie frakcji energetycznej odpadów komunalnych pozwala na wytwarzanie w kogeneracji energii cieplnej i energii elektrycznej; ciepła woda systemowa jest dostarczana do miejskiej sieci ciepłowniczej Gdańskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej (GPEC), a energia elektryczna – do sieci elektroenergetycznej. W trakcie roku w PCE termicznie przekształcanych będzie 160 tys. t odpadów komunalnych, z których planowo powstanie 114 tys. MWh energii elektrycznej i 509 tys. GJ ciepła. Dla porównania – roczna produkcja energii elektrycznej w PCE wystarczy na pokrycie zapotrzebowania gdańskiego taboru tramwajowego przez 3,5 roku; z kolei roczna produkcja energii cieplnej pozwoli na zasilenie 19 tys. gospodarstw domowych zimą lub 70 tys. gospodarstw latem. Zapotrzebowanie na ciepło w Gdańsku jest pokrywane z czterech rodzajów źródeł: miejskiej sieci ciepłowniczej, wysokoparametrowych ciepłowni lokalnych, indywidualnych źródeł ciepła i niewielkich kotłowni oraz źródeł przemysłowych. **W 2025 r. PCE stanie się piątym istotnym elementem systemu ciepłowniczego Gdańska.** Spółka PCE stała się przedsiębiorstwem energetycznym z mocy ustawy o prawie energetycznym i jest odpowiedzialna już nie tylko za wybudowanie, sfinansowanie i termiczne przekształcanie odpadów w ITPOK, ale również za wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej oraz ciepła. Uruchomienie instalacji to znaczący krok w rozwoju potencjału miasta do osiągnięcia samowystarczalności energetycznej.
- W 2024 r. gmina miasta Gdańska podjęła inicjatywę zorganizowania **grupy zakupowej zrzeszającej podmioty zainteresowane wspólnym przeprowadzeniem postępowania i udzieleniem zamówienia publicznego na dostawę energii elektrycznej**. W wyniku wspólnego postępowania zakupiono energię elektryczną za kwotę ponad 200 zł/MWh niższą niż maksymalna cena ustawowa. Do części I (dostawa energii elektrycznej) przystąpiły 63 podmioty, a do części II (kompleksowa dostawa energii elektrycznej dla punktów prosumenckich (fotowoltaika) – 38. Podmiotami w grupie zakupowej były zarówno samorządy, jak i jednostki miejskie, instytucje kultury czy obiekty sportowe.
- 18 października 2024 r. Prezydent Miasta Gdańska, GPEC sp. z o.o. oraz PGE Energia Ciepła S.A. **podpisali list intencyjny w sprawie dekarbonizacji systemu ciepłowniczego** w celu utrzymania statusu efektywnego energetycznie oraz optymalizacji kosztów funkcjonowania systemu ciepłowniczego, przy jednoczesnym zapewnieniu niezawodności i wysokiej jakości dostaw ciepła dla odbiorców przyłączonych do sieci ciepłowniczej.
- Kontynuowano **kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych i użytkowych** zlokalizowanych na terenie miasta Gdańska. Przedsięwzięcie polega na kompleksowej termomodernizacji wraz z remontem i przebudową budynków mieszkalnych i użytkowych będących w administracji Gdańskich Nieruchomości. Celem projektu jest podniesienie efektywności wykorzystania energii na terenie Gdańska, obniżenie jednostkowego zużycia ciepła i energii elektrycznej przy jednoczesnym podniesieniu komfortu życia i znaczącym obniżeniu emisji do powietrza zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Realizacja zadania stanowi kontynuację kilkuletniego projektu. W 2024 r.:
 - **rozpoczęto prace modernizacyjne** w ośmiu obiektach w lokalizacjach: ul. Łąkowa 14 i 28, al. Grunwaldzka 5, ul. Wilków Morskich 13, 14, 15, 16 oraz ul. Partyzantów 74;
 - **kontynuowano prace modernizacyjne** w ośmiu obiektach w lokalizacjach: ul. Wróbla 13/14 i 15, ul. Dolna 10a, ul. Łąkowa 13, ul. Jaśkowa Dolina 7, ul. Pniewskiego 1, ul. Mniszki 5/6 oraz ul. Łowicka 11;
 - **zakończono prace modernizacyjne** w sześciu obiektach w lokalizacjach: ul. Toruńska 25 i 27, ul. Gdańska 32, ul. Gościńska 17, ul. Wyzwolenia 48 oraz ul. Pelplińska 3;
 - **zakończono prace projektowe** dla dwóch obiektów w lokalizacjach: ul. Dolna 3, ul. Ułańska 11.

- Ponadto we wrześniu podpisano umowę na termomodernizację i remont z renowacją urządzeń budowlanych w wielorodzinnym budynku mieszkalnym przy ul. Dworkowej 7A na Olszynie. Przewidywany termin zakończenia prac to sierpień 2025 r.
- W ramach **projektu STOP SMOG** prowadzone będą ograniczone prace termomodernizacyjne służące **realizacji uchwały antysmogowej**, tj. likwidacji tzw. kopciuchów i zmiany sposobu ogrzewania na ogrzewanie ekologiczne. Zakres prac w poszczególnych budynkach określi dokumentacja projektowo-kosztorysowa. Do wymiany źródła ogrzewania mogą dojść docieplenie ścian zewnętrznych budynku oraz montaż odnawialnych źródeł energii (OZE) w postaci paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła. Projekt dotyczy 18 budynków. W 2024 r. podpisano umowy na realizację robót budowlanych dla 10 obiektów.
- W 2024 r. intensywnie realizowano prace projektowe w ramach programu **Gdańsk ECO Synergy z mechanizmem ELENA**. Zadanie jest dofinansowane w 90% z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI). W raportowanym roku sporządzano dokumentację projektowo-kosztorysową dla budynków mieszkalnych zasobu gminy miasta Gdańska, odebrano dokumentację projektowo-kosztorysową dla 22 budynków. Obecnie w procesie projektowym jest kolejnych 46 obiektów.
- Ponadto **zakończono modernizację energetyczną Przedszkola nr 49** w Gdańsku (część II zadania – instalacja PV z magazynem energii). Przedsięwzięcie dotyczyło wprowadzenia instalacji zespołu paneli fotowoltaicznych wraz z magazynem energii. To także kontynuacja działań związanych z wprowadzeniem w tym obiekcie Zintegrowanego Systemu Zarządzania Energią (BEMS) w ramach pilotażu, co było współfinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Gdańsku. W zakresie zadania **zainstalowano i uruchomiono instalację PV** o mocy 20 kWp¹⁰ wraz z magazynem energii o pojemności 10,65 kWh. Takie rozwiązanie pozwala na ograniczenie zużycia energii z paliw kopalnych, z czym wiąże się także zmniejszenie poziomu emisji CO₂ w ilości 6,52 Mg/rok. Poniżej w tabeli przedstawiono roczne zużycie i produkcję energii elektrycznej dla obiektu.

Przedszkole nr 49 – zużycie i produkcja energii elektrycznej (w skali roku)

Wyszczególnienie	kWh	kWh [%]
zapotrzebowanie obiektu (zużycie)	19 290	100%
produkcja OZE, w tym:	14 277	74%
na potrzeby własne	6367	33%
magazyn energii	2194	11%
oddane do sieci	5716	30%

Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki, UMG.

- Od lipca do listopada 2024 r. trwało **projektowanie i wykonywanie modernizacji układów pomiarowych oraz kompensacji mocy biernej** w obiektach edukacyjnych. Zadaniem objęto łącznie 32 obiekty użyteczności publicznej.
- W tym samym czasie trwały prace nad **opracowaniem audytów energetycznych dla obiektów użyteczności publicznej** w Gdańsku. Audytem zostało objętych łącznie 20 obiektów.
- Port Lotniczy Gdańsk przystąpi do **budowy farmy fotowoltaicznej w formie zadaszonego parkingu (tzw. carportu)**. Celem inwestycji jest zmniejszenie śladu węglowego spółki oraz zużycia energii elektrycznej pochodzącej od dostawcy zewnętrznego. W grudniu 2024 r. podpisano umowę na kompleksową realizację przedsięwzięcia, które obecnie (w chwili przygotowywania niniejszego raportu) jest w fazie projektowej. Pod panelami (zadaszeniem) powstanie parking na ponad 900 miejsc, a sama farma zaopatrzy lotnisko w zieloną energię elektryczną odpowiadającą ok. 13% jego rocznego zużycia.

¹⁰ kWp (kilowatopik) – jednostka określająca moc / maksymalną wydajność instalacji fotowoltaicznej w tzw. warunkach pomiarowych.

- W celu redukcji emisji CO₂ **na dachu budynku AmberExpo zainstalowano instalację fotowoltaiczną** składającą się z 354 paneli o łącznej mocy 147,35 kWp. Kompleks AmberExpo rozpoczął korzystanie z instalacji w styczniu 2024 r.
- W IV kwartale 2024 r. zawarto umowy na wykonanie **instalacji fotowoltaicznej w budynkach Gdańskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego (GTBS)** przy ul. Jeleniogórskiej 7, 11 i 17. Instalacje będą miały łączną moc 128,34 kWp.
- **Rozbudowywano instalację fotowoltaiczną na dachu Ergo Areny.** W ramach V etapu zadania została ona rozbudowana o dodatkowe 100 kWp. Moc zainstalowanej instalacji fotowoltaicznej na dachu hali Ergo Arena wynosi po rozbudowie 500 kWp i istotnie pozwoli zredukować koszty związane z energią elektryczną.
- Ponadto w 2024 r. w kontynuowano **modernizację źródeł światła w Ergo Arenie.** We wszystkich uszkodzonych oprawach i oprawach ewakuacyjnych wymieniono źródła światła na energooszczędne LED-y. Modernizacja obejmowała wszystkie klatki schodowe i korytarze obiektu.
- W zakresie proekologicznego podejścia Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna (GIWK) wykorzystywała powstający w procesie oczyszczania ścieków wysokoenergetyczny biogaz do produkcji energii elektrycznej i ciepłej, a także odzyskiwała ciepło odpadowe. Ponadto w 2024 r. kontynuowano **prace projektowe dotyczące budowy farmy fotowoltaicznej na terenie Oczyszczalni Ścieków Gdańsk Wschód.**
- W 2024 r. dostarczono i zamontowano **kontenerową kotłownię gazową dla stacji uzdatniania wody w Straszynie.** Umożliwiło to rezygnację z wykorzystania niskosprawnej kotłowni opalanej miałem węglowym. GIWK dostarcza wodę z ujęcia „Straszyn” dla takich obszarów Gdańska, jak np. Orunia, Ujeścisko, Chełm, Suchanino, Morena, Niedźwiednik, Siedlce, Łostowice, Jasień. Woda dostarczana jest również do pobliskich miejscowości w gminie Kolbudy (Bielkowo, Kowale, Jankowo).
- W ramach rozwoju elektromobilności i paliw alternatywnych w 2024 r. GIWK wymienił także trzy auta spalinowe na elektryczne oraz zainstalował cztery ładowarki do samochodów elektrycznych, w tym jedną zasilaną OZE.
- W 2022 r. GIWK wdrożyła **narzędzie do śledzenia emisji CO₂ oraz obliczania i monitorowania śladu węglowego** spółki. Powstał kalkulator do obliczania emisji gazów cieplarnianych w zakresie 1 i 2 według metodyki *Greenhouse Gas Protocol* i przy jego użyciu sporządzono raport z emisji za 2023 r. Ponadto w 2024 r. raport uzupełniono o emisje zakresu 3, tj. emisje górnego i dolnego łańcucha dostaw.
- W 2024 r. **miejska sieć ciepłownicza GPEC rozwijana była w duchu poprawy efektywności energetycznej,** także przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji, budowie nowych inteligentnych węzłów ciepłowniczych czy poszukiwaniu dodatkowych źródeł ciepła. W 2024 r. wybudowano i zmodernizowano łącznie 13 km miejskiej sieci ciepłowniczej.
- W grudniu zamontowano **system zdalnego sterowania ogrzewaniem** w budynku administracyjnym z halami sportowymi i zapleczem socjalnym oraz w pomieszczeniach szatni pod trybuną główną kompleksu sportowego przy ul. Traugutta 29. Działanie ma na celu znaczne zmniejszenie rachunków za dostarczane ciepło do obiektu.
- W 2024 r. funkcjonowanie rozpoczęła wykonana w 2023 r. instalacja fotowoltaiczna na przystani jachtowej Nadwiślańska. Ponadto wykonano **dokumentację techniczną instalacji fotowoltaicznej** na budynku przystani żeglarskiej Tamka.

Działania realizowane w zakresie wsparcia mieszkańców w efektywności energetycznej:

- W ramach działalności w UMG Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego programu rządowego „Czyste Powietrze” w 2024 r. przeprowadzono ok. 1,2 tys. konsultacji z mieszkańcami, w tym blisko 500 konsultacji telefonicznych oraz 260 indywidualnych spotkań. W ich wyniku złożono 148 wniosków o dotację i 61 wniosków o płatność. Program oferuje dofinansowanie wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych paliwem stałym na nowoczesne, spełniające najwyższe normy, takie jak np. węzeł ciepły, pompa ciepła, ogrzewanie elektryczne. Dofinansowanie można pozyskać również na przeprowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku.

- W styczniu 2024 r. na mocy zarządzenia nr 78/24 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 12 stycznia 2024 r. **zakończony został nabór wniosków do programu „Ciepłe Mieszkanie”**, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów i gazów cieplarnianych przez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się na terenie Gdańska. Podpisanych zostało sześć umów o dofinansowanie i wypłacono dotacje na łączną kwotę ponad 228 tys. zł.
- We wrześniu uruchomiony został **drugi nabór wniosków do programu „Ciepłe Mieszkanie”**. Wpłynęły 43 wnioski, a podpisanych zostało 25 umów o dofinansowanie. Złożono wniosek o wypłatę dotacji do WFOŚiGW na kwotę nieco ponad 42 tys. zł.
- Ponadto w 2024 r. zostało złożonych **127 wniosków o przyznanie dotacji celowej na likwidację nieefektywnych źródeł ciepła**, niespełniających zapisów uchwały antysmogowej. Po kwalifikacji wniosków sporządzono 108 umów cywilnoprawnych. Dotacji udzielono osobom fizycznym oraz dwóm wspólnotom mieszkaniowym.
- W 2024 r. w ofercie **Gdańskiego Centrum Świadczeń (GCS)** znajdowały się świadczenia, które zostały wprowadzone w celu finansowego wsparcia gospodarstw domowych ponoszących wysokie koszty utrzymania, w tym dotyczące energii elektrycznej. W związku z tzw. tarczą antyinflacyjną **w 2024 r. nadal można było ubiegać się o dodatek ostonowy**. Świadczenie miało zapewnić wsparcie finansowe osobom o niskich dochodach, a także uchronić je przed ubóstwem energetycznym. Miało być odpowiedzią na szczególne problemy niektórych gospodarstw domowych związane ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw. Ponadto w 2024 r. GCS rozpoczęło realizację zadania polegającego na **wypłacaniu bonu energetycznego**, wynikającego z Ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego.
- Kontynuowano prowadzenie **kampanii informacyjno-edukacyjnej pn. „Zmień nawyki”**. Przygotowano film instruktażowy dla użytkowników oraz zarządców budynków użyteczności publicznej dotyczący dobrych praktyk w zakresie zmniejszenia zużycia energii elektrycznej oraz utrzymywania odpowiedniej temperatury w obiektach, zmniejszenia zużycia ciepła i wietrzenia obiektów. Opracowane materiały miały w sposób interesujący, przystępny i syntetyczny pokazywać dobre praktyki oszczędzania mediów energetycznych – zarówno w pracy, jak i w życiu prywatnym. Kampania rozpoczęła się w grudniu 2022 r. i była kontynuowana w latach 2023–2024. Materiały promowano na ogólnodostępnych monitorach w budynkach użyteczności publicznej oraz w tramwajach i autobusach.
- W czerwcu otrzymano **pozytywną decyzję o objęciu wsparciem bezzwrotnym przedsięwzięcia** pn. „Projekt utworzenia na terenie gminy miasta Gdańska obszarów powiązanych energetycznie z wykorzystaniem potencjału energetycznego OZE budynków i terenów użyteczności publicznej z uwzględnieniem wspólnego obiektu i terenu wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej ERGO ARENA zlokalizowanego na terenie gminy miasta Sopotu i gminy miasta Gdańska w zakresie jego oddziaływania energetycznego na terenie obu gmin”. Bezzwrotne wsparcie udzielone zostanie z planu rozwojowego w ramach KPO (instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne). Już w lipcu ogłoszono rozpoczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na **opracowanie koncepcji rozwoju społeczności energetycznej** na terenie miasta Gdańska oraz miasta Sopotu, a w październiku podpisano umowę z wykonawcą. Zadanie jest podzielone na trzy etapy:
 - o etap I – ocena potencjałów Gdańskiego Ogrodu Zoologicznego;
 - o etap II – ocena potencjałów budynków użyteczności publicznej;
 - o etap III – opracowanie koncepcji rozwoju społeczności energetycznej.

Cel szczegółowy III.7. Cyfrowa gminy i smart city

W zakresie e-usług oraz cyfrowych rozwiązań dla mieszkańców:

- Rozbudowano funkcje **e-Płatności w ramach mObywatela** dla podatku od nieruchomości oraz opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi o możliwość uzyskania informacji i zapłaty przez mieszkańca zaległych zobowiązań wraz z odsetkami i kosztami upomnienia oraz zobowiązań wynikających z decyzji o rozłożeniu na raty. Aplikacja umożliwia dokonanie opłat za pomocą BLIK lub karty płatniczej. W 2024 r. dokonano 17,4 tys. wpłat przez aplikację mObywatel w zakresie podatku od nieruchomości i opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na łączną kwotę ponad 1,44 mln zł.
- W 2024 r. wprowadzano kolejne **elektroniczne formularze w środowisku ePUAP** dla usług świadczonych przez gminę miasta Gdańska. Formularze online umożliwiają mieszkańcom Gdańska inicjowanie i prowadzenie spraw urzędowych na odległość. W 2024 r. wprowadzono następujące formularze:
 - wniosek o wydanie zezwolenia na usunięcie zieleni;
 - wniosek o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami;
 - wniosek o wydanie zezwolenia na hodowlę/utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców.
- Obowiązek wprowadzenia 1 stycznia 2025 r. **systemu e-Doręczeń** w podmiotach publicznych został poprzedzony przygotowaniem kadry UMG. Pod koniec 2024 r. udostępniono jej materiały szkoleniowe i informacyjne związane z e-Doręczeniami, a także zbiór ćwiczeń – po to, aby pracownicy mogli samodzielnie testować funkcjonalności modułu e-Doręczeń w systemie EZD.
- Przykładem usprawnień i podnoszenia jakości funkcjonowania usług publicznych jest **Gdańskie Centrum Kontaktu (GCK)**. GCK stanowi jeden wspólny punkt kontaktu dla mieszkańców Gdańska, studentów, przedsiębiorców i osób odwiedzających miasto, z którym można się skontaktować za pomocą całodobowej infolinii, SMS-ów, czatu oraz mediów społecznościowych. W 2024 r. zarejestrowano 118 530 kontaktów z GCK (o blisko 13,8 tys. zgłoszeń więcej niż w 2023 r.), a pracownicy GCK odebrali łącznie niemal 87 tys. telefonów.
- Popularnym wśród użytkowników i innowacyjnym pod wieloma względami projektem jest **Gdańska Karta Mieszkańca (GKM)**. Dzięki niej mieszkańcy mogą korzystać z bogatej oferty miejskich instytucji oraz partnerów komercyjnych. W 2024 r. GKM miało **ok. 352 tys. osób, tj. o 22 tys. więcej niż rok wcześniej**. Dla użytkowników dostępna jest również aplikacja mobilna „Jestem z Gdańska”, oferująca pełną funkcjonalność plastikowej karty. W 2024 r. zarejestrowanych było już ponad 190 tys. użytkowników aplikacji mobilnej. Gdańska Karta Mieszkańca oferuje szeroki wachlarz usług, np.:
 - aplikację do komunikacji międzysąsiedzkiej VILEO – bezpieczny komunikator skierowany do sąsiadów, dzięki któremu można wysłać wiadomość pod konkretny adres (jak list wrzucony do skrzynki) i bezpiecznie połączyć się z osobami, instytucjami oraz usługami w pobliżu swojego miejsca zamieszkania – to nowość udostępniona w aplikacji pod koniec 2024 r.;
 - cyfrową wersję funkcjonującej Gdańskiej Karty Dużej Rodziny;
 - pełną obsługę komunikacji miejskiej w Gdańsku oraz ułatwienia w korzystaniu z niej dla osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami, opłacanie postoju aut na parkingach;
 - funkcje związane z rozliczaniem podatków i opłatami lokalnymi;
 - głosowanie na projekty BO;
 - rejestrację zgłoszeń do GCK;
 - funkcjonalność karty bibliotecznej, umożliwiającej korzystanie ze wszystkich filii Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej.
- Jednym ze strategicznie cennych zasobów, jakie posiada Gdańsk, są dane przestrzenne koordynowane w ramach **portalu GeoGdańsk**. Portal ten od ponad dwóch lat redefiniuje sposób zarządzania informacją przestrzenną w mieście. Nieustannie się rozwija, oferując dostęp do

rzetelnych danych i kompleksowych rozwiązań dostosowanych do potrzeb mieszkańców Gdańska oraz pracowników UMG i jednostek miejskich. Równolegle rozwijane są narzędzia do zbierania danych i ich analizy oparte na jednej wspólnej technologii z uwzględnieniem możliwości integracji z innymi systemami. W 2024 r. zakończono dostarczanie rozwiązań podstawowego systemu, a następnie rozpoczęto fazę utrzymania i rozwoju portalu. W 2024 r. w GeoGdańsku m.in.:

- uruchomiono moduł do generowania raportu z przeglądanych danych (GRoT);
 - zmodyfikowano granice dzielnic po zmianach przyjętych przez Radę Miasta Gdańska;
 - opublikowano mapy hałasu;
 - utworzono tymczasową warstwę „Wybory 2024” wspierającą wydarzenia wyborcze, gdzie prezentowano m.in. lokalizacje komisji wyborczych;
 - przygotowano organizacyjnie i uruchomiono dostęp do wspólnego środowiska pracy na portalu dla wszystkich pracowników GZDiZ, a w wybranych działach przeprowadzono indywidualne szkolenia.
- W 2024 r. kontynuowano **działania wdrożeniowe systemu FALA** na terenie województwa pomorskiego. W lutym do systemu FALA włączona już była cała flota pojazdów komunikacji miejskiej, a od listopada istnieje także możliwość zakupu biletów kolejowych na SKM i Polregio w ramach taryfy pomorskiej. Docelowo FALA będzie stanowić zintegrowany system poboru opłat za przewozy transportem zbiorowym oraz zbiór jednolitej informacji pasażerskiej na terenie całego województwa pomorskiego. W Gdańsku w 2024 r. trwały testy tzw. falomatów i czytników kart. Elementem systemu jest **aplikacja mobilna „System FALA”**. Umożliwia ona zakup biletów, sprawdzanie historii przejazdów i płatności, kontrolę stanu konta pasażera, zgłaszanie ewentualnych problemów lub reklamacji, integrację z kartą płatniczą i portfelem cyfrowym oraz personalizację konta w zakresie ulg i rabatów.
- W 2024 r. uruchomiono **portal Gdańskie Obiekty Noclegowe**, na którym znajduje się ewidencja obiektów (innych niż hotele) świadczących usługi hotelarskie. Portal umożliwia łatwe zgłoszenie takiego miejsca do ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Gdańska. Wystarczy, że gospodarz obiektu wypełni wniosek na portalu, a następnie podpisze go profilem zaufanym/kwalifikowanym i prześle elektronicznie do UMG. Wypełniony wniosek można także pobrać, wydrukować, podpisać i złożyć w urzędzie w wersji papierowej. **Każdy zarejestrowany obiekt otrzymuje potwierdzenie rejestracji w ewidencji oraz wizytówkę**, którą gospodarz może zamieścić na stronie internetowej lub wewnątrz lokalu. Dzięki kodowi QR na wizytówce turysta może w łatwy sposób potwierdzić, że obiekt widnieje w ewidencji. Jeśli przedsiębiorca podczas rejestracji wyrazi zgodę, dane obiektu będą udostępnione na portalu wraz z jego lokalizacją na mapie. Portal Gdańskie Obiekty Noclegowe zapewnia łatwiejsze zgłaszanie i wyszukiwanie obiektów – zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla turystów. Portal Gdańskich Obiektów Noclegowych jest dostępny na stronie internetowej: www.gdansk.pl/noclegi.
- Od 2014 r. Gdańsk realizuje **politykę otwartości**, która ma służyć budowaniu relacji między samorządem a mieszkańcami i partnerami społeczno-gospodarczymi opartych na takich wartościach, jak transparentność, zaufanie i dialog. Otwarte dane stanowią także zachętę dla programistów do korzystania z danych miejskich. Zasoby danych publicznych są udostępniane w otwartych i uporządkowanych formatach ułatwiających ich ponowne wykorzystanie. Dzięki temu dają możliwości realizowania nowych inicjatyw społecznych, biznesowych i edukacyjnych opartych na danych publicznych, zwiększając również zaangażowanie i świadomość mieszkańców w zakresie problematyki miejskiej. W ramach projektu „Otwarty Gdańsk” (strona internetowa www.gdansk.pl/otwarte-dane) udostępniane są liczne zbiory danych o miejskiej demografii, gospodarce, gdańskich dzielnicach czy wydatkach UMG. Wizualizacje tych danych prezentowane są w atrakcyjny graficznie sposób na stronie „Gdańsk w liczbach” (strona internetowa <https://www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach>). W 2024 r. trwały prace mające na celu przegląd architektury i zasobów otwartych danych w Gdańsku. Zidentyfikowano i oceniono rozmaite elementy systemu, które umożliwiają gromadzenie, procesowanie i publikację poszczególnych zbiorów danych. Na podstawie audytu powstały rekomendacje dotyczące podniesienia jakości i dostępności udostępnionych danych oraz kierunków dalszego rozwoju. Ponadto w 2024 r. kontynuowano prace dotyczące aktualizacji zbiorów danych oraz dostosowywania formatu otwartych danych do obecnych rekomendacji.

- Modelowym przykładem projektu z obszaru smart city są „Otwarte dane ZTM w Gdańsku”, zawierające bieżące informacje o funkcjonowaniu komunikacji miejskiej. Zainteresowani mogą poznać pozycję GPS gdańskich autobusów i tramwajów, aktualne rozkłady jazdy, estymowany czas przyjazdu na przystanek, listę tras, położenie biletomatów, datę upływu ważności biletów okresowych. Dane te są wykorzystywane przez liczne strony i aplikacje udostępniające informacje dla podróżujących komunikacją miejską.

Więcej informacji na temat „Otwartych danych ZTM w Gdańsku” zamieszczono w opisie celu szczegółowego [III.3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego](#) na s. 245.

W zakresie rozwoju cyfrowej administracji oraz narzędzi cyfrowych do zarządzania miastem:

- W 2024 r. wdrożono **system klasy ERP** w najnowszej technologii Microsoft Dynamics 365 w jednostce miejskiej – Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska. System został zaprojektowany i zbudowany od podstaw. Wdrożenie systemu objęło obszary: rachunkowość i finanse, sprawozdawczość (w tym integracja z systemem OTAGO UMG), kadry, płace, administracja i środki trwałe, zarządzanie projektami (w tym obszar budżetowy).
- W maju podpisano umowę na **System SIEM/SOAR do wykrywania, korelacji i analizy incydentów bezpieczeństwa** oraz do automatycznego reagowania na wykryte incydenty w jednostkach organizacyjnych miasta obsługiwanych przez Gdańskie Centrum Informatyczne. Celem projektu jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa teleinformatycznego w gminie miasta Gdańska poprzez objęcie ochroną przed cyberzagrożeniami infrastruktury teleinformatycznej jednostek organizacyjnych oraz systemu Gdańskiej Platformy Edukacyjnej (GPE). Dzięki temu nastąpi poprawa bezpieczeństwa realizowanych usług publicznych. System będzie fundamentem spójnego systemu zarządzania cyberbezpieczeństwem na obszarze gminy.
- Rozpoczęto realizację **platformy zakupowej „e-Sklep” dla placówek oświatowych**. To autorska i nowatorska koncepcja zarządzania procesem zakupów w Gdańskim Centrum Usług Wspólnych (GCUW). Celem aplikacji jest wsparcie procesu zakupu i zamawiania niektórych towarów lub usług przez placówki edukacyjne i oświatowe. Umożliwia łatwy wybór żądanych towarów/usług z dostępnej listy produktów (np. artykuły biurowe, artykuły chemiczne, artykuły spożywcze, usługi IT) kierowanej do danej placówki oraz gwarantowaną dostawę w określonym terminie. W przyszłości platforma zostanie zintegrowana z modułami Stołówka i Magazyn, co pozwoli na automatyzację tworzenia jadłospisów, planowania liczby posiłków i dziennego zapotrzebowania. Docelowo aplikacja ma służyć do standaryzacji i automatyzacji procesu zamówień, lepszego planowania wykorzystania niektórych zakupów i usług, co przyczyni się do efektywnego zarządzania środkami finansowymi przeznaczanymi na bieżące zakupy m.in. w jednostkach oświatowych, lepszy nadzór nad realizacją budżetu oraz wsparcie planowania finansowego w dłuższej perspektywie. Szacowane oszczędności to ok. 10% dotychczasowych wydatków.
- Bieżący monitoring obszarów środowiskowych pozwala na wczesne wykrywanie zagrożeń oraz prognozowanie zdarzeń niepożądanych związanych ze środowiskiem naturalnym. „**Gdański system monitorowania i prognozowania zagrożeń w wodach podziemnych**” to projekt, który ma na celu szczegółowe rozpoznanie wód podziemnych (poza obszarem zasobowym gdańskich ujęć wody), rozbudowę sieci obserwacyjnej, stworzenie narzędzi pozwalających na weryfikowanie bieżących problemów oraz prognozowanie zmian zachodzących w środowisku gruntowo-wodnym na terenie Śródmieścia. Projekt jest prowadzony w części badawczej oraz inwestycyjnej. W 2023 r. zakończono II etap prac badawczych, a w 2024 r. w ramach części inwestycyjnej (etap projektowania) trwało uzgadnianie lokalizacji piezometrów.
- W grudniu 2024 r. uruchomiono aplikację do **inwentaryzacji i zarządzania stanem drzew** na terenie miasta Gdańska. Narzędzie ma zadanie wspomóc kompleksowe zarządzanie miejską zielenią.
- W 2024 r. przy organizacji wyborów wykorzystano **system kolejkowy Qmatic**. Na co dzień służy on do obsługi kolejkowej klientów UMG – klienci po przyjeździe do zespołu obsługi mieszkańców wybierają rodzaj załatwianej sprawy, a system przydziela im odpowiednie miejsce w kolejce i drukuje numerki. Qmatic został wykorzystany w podobny sposób w ramach wsparcia powoływanej obsługi przedstawicieli komisji wyborczych.
- Wprowadzono **automatyzację w zakresie generowania zestawień bilansowych w podsystemach dziedzinowych** funkcjonujących w Wydziale Finansowym UMG. Proces robotyzacji polega na

comiesięcznym tworzeniu zestawień, tzw. bilansów częściowych, z systemu w poszczególnych podsystemach dziedzicznych. Celem tworzenia bilansów jest konieczność uzgadniania danych windykacyjnych do sprawozdań budżetowych.

- W 2024 r. doskonalono także metody raportowania i analizy danych w zakresie dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych oraz opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – poprzez tzw. **pulpit menedżerski**. Narzędzie, dzięki integracji z systemami dziedzicznymi, zestawia dane za poszczególne miesiące i lata w zakresie wpływów, salda zaległości oraz nadpłat. Dane prezentowane są także w formie graficznej na wykresach.
- W 2024 r. prowadzono prace nad **Systemem Monitoringu Wskaźników**. System docelowo pozwoli na gromadzenie i wizualną prezentację danych monitorujących najważniejsze strategiczne wskaźniki miejskie (KPI).
- W tym samym roku Polsat Plus Arena Gdańsk skupiła się na rozwijaniu **systemu ASIZT** do zarządzania obiektem. Do systemu dodawano kolejne funkcje, które umożliwiają w łatwy i szybki sposób zgłaszanie usterek oraz inne działania mające na celu utrzymanie obiektu.
- W grudniu 2024 r. Gdański Ośrodek Sportu zainstalował **autonomiczny system wjazdowy** na teren obiektu sportowego przy ul. Traugutta 29. Pozwoliło to na zmniejszenie kosztów związanych z opłacaniem usług ochrony fizycznej na terenie obiektu.
- Zintegrowany **system do zarządzania miejskimi przystaniami jachtowymi** w Gdańsku wprowadzono w 2023 r. na trzech przystaniach (Marina Gdańsk, Górki Zachodnie, Nadwiślańska). W 2024 r. Gdański Ośrodek Sportu wdrożył system na kolejnych trzech przystaniach (Tamka, Sienna Grobla, Żabi Kruk). System umożliwia przede wszystkim stworzenie bazy danych jednostek pływających korzystających z usług przystani wraz z historią ich postojów. Pozwala także zminimalizować liczbę będących w obiegu dokumentów papierowych, upraszcza naliczanie płatności oraz usprawnia kontakt z klientami.

WSKAŹNIKI STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Wybrane wskaźniki Strategii Rozwoju Miasta realizowane przez Program Rozwoju Dostępne Miasto

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	2022	2023	2024	2030 (wartość docelowa)
ZM.1 Emisja gazów cieplarnianych (CO ₂) <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	Mg	2 959 793 (2022 r.)	2 959 793	b.b.	b.b.	2 071 855
ZM.4 Moc instalacji OZE <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	MW	16 (2020 r.)	37,9	64,3	64,4	90,0
WM.1 Liczba mieszkańców Gdańska <i>* korekta liczby mieszkańców na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.</i>	os.	486 271* (2021 r.)	486 345	487 371	488 651	500 000
WM.3 Odsetek mieszkańców angażujących się w działania na rzecz rozwoju miasta <i>Źródło: Badanie „Barometr opinii mieszkańców”.</i>	%	20% (2021 r.)	21%	32%	28%	30%
WM.4 Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających swój stan zdrowia <i>Źródło: Badanie „Jakość życia w Gdańsku”.</i>	%	66% (2019 r.)	b.b.	60%	b.b.	76%
DM.1 Udział podróży pieszych, rowerowych, hulajnogami i komunikacją miejską w ogólnej liczbie podróży w mieście <i>Źródło: Gdańskie Badania Ruchu.</i>	%	58,8% (2016 r.)	57,2%	b.b.	b.b.	65,0%
DM.2 Relacja średniego czasu podróży komunikacją miejską względem podróży samochodem osobowym <i>Źródło: Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku.</i>	%	174% (2022 r.)	174%	182%	177%	150%
DM.3 40 przestrzeni publicznych**, które zostaną zrealizowane, przebudowane, wyremontowane lub odnowione <i>** m.in. parki, place, ciągi piesze, bulwary, promenady Źródło: Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska, Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, Wydział Projektów Inwestycyjnych UMG.</i>	szt.	• (2021 r.)	6	16	25	40
DM.4 Liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych <i>Źródło: Biuro Zarządzania Ruchem Drogowym UMG.</i>	os.	12 (2021 r.)	8	6	9	0

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	2022	2023	2024	2030 (wartość docelowa)
IM.4 Udział usług realizowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku i jednostki budżetowe miasta Gdańska dostępnych w formie cyfrowej <i>Źródło: Gdańskie Centrum Informatyczne (wcześniej jako Biuro Informatyki UMG).</i>	%	30% (2022 r.)	30%	32%	45%	85%

b.d. – brak danych

b.b. – brak badania

• - wskaźnik liczony narastająco od roku bazowego

Wskaźniki Programu Rozwoju Dostępne Miasto

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
III.1.a Długość wybudowanych, zmodernizowanych i wyremontowanych ciągów pieszych <i>Źródło: Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku.</i>	km	•	17,61	40,15	87,00	175,00
III.1.b Liczba sygnalizacji świetlnych zoptymalizowanych pod kątem priorytetu pieszego <i>Źródło: Biuro Zarządzania Ruchem Drogowym UMG.</i>	szt.	•	24	44	18	36
III.2.a Długość wybudowanej i zmodernizowanej infrastruktury rowerowej <i>Źródło: Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku.</i>	km	•	3,7	9,8	18,0	78,0
III.2.b Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc postojowych dla rowerów <i>Źródło: Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku.</i>	szt.	•	96	1 296	2 000	4 000
III.2.c Liczba osób biorących udział w kampaniach promujących dojazdy rowerem do pracy i szkoły <i>Źródło: Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku.</i>	os.	41 662	44 208	46 417	42 000	42 000
III.3.a Prędkość komunikacyjna tramwajów <i>* nastąpiła korekta wartości.</i> <i>Źródło: Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku.</i>	km/h	17,00*	17,20	17,40	18,25	19,00

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
III.3.b Długość wybudowanej i zmodernizowanej infrastruktury transportu publicznego (trasy tramwajowe, kolejowe, buspasy) <i>Źródło: Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku, Biuro Zarządzania Ruchem Drogowym UMG, Biuro Rozwoju Gdańska.</i>	km	•	2,0	6,5	15,0	47,0
III.3.c Odsetek autobusów zeroemisyjnych <i>Źródło: Gdańskie Autobusy i Tramwaje.</i>	%	1,2%	8,2%	12,0%	24,8%	48,9%
III.4.a Długość wybudowanych, zmodernizowanych i wyremontowanych ulic <i>Źródło: Gdański Zarząd Dróg i Zieleni.</i>	km	•	10,34	19,94	40,00	80,00
III.4.b Odsetek ulic objętych Strefami Płatnego Parkowania (SPP) i Strefami Ograniczonego Dostępu (SOD) <i>Źródło: Biuro Zarządzania Ruchem Drogowym UMG.</i>	%	7,2%	7,2%	9,4%	9,5%	10,0%
III.4.c Powstanie Strefy Czystego Transportu <i>Źródło: Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku.</i>	szt.	0	0	0	0	1
III.5.a Liczba ciężko rannych niechronionych uczestników ruchu w wypadkach drogowych w Gdańsku <i>Źródło: Biuro Zarządzania Ruchem Drogowym UMG.</i>	os.	43	40	53	0	0
III.5.b Liczba szkół objętych strefą uspokojonego ruchu* <i>*dotyczy szkół objętych tzw. szkolną strefą uspokojonego ruchu w oparciu o wykonane wcześniej audyty szkół oraz ich bezpośredniego otoczenia. Źródło: Biuro Zarządzania Ruchem Drogowym UMG.</i>	szt.	7	27	27	20	40
III.6.a Udział własnej produkcji energii elektrycznej względem zużycia w zasobach GMG <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	%	4,0%	9,8%	13,4%	30,0%	100,0%
III.6.b Liczba instalacji odnawialnych źródeł energii w zasobach miejskich <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	szt.	3	5	19	10	100
III.6.c Liczba zmodernizowanych nieefektywnych źródeł ciepła <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	szt.	•	309	609	3 500	5 000

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
III.6.d Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków <i>Źródło: Wydział Ekologii i Energetyki UMG.</i>	szt.	•	18	34	20	90
III.7.a Liczba użyć cyfrowych usług publicznych przez mieszkańców, <i>Źródło: Wydział Kadr i Organizacji UMG.</i>	szt.	100 000	130 000	96 694	110 000	130 000

• - wskaźniki liczone narastająco od 2022 r.

INNOWACYJNE

MIASTO

INWESTYCJE

Innowacyjne Miasto

Rozbudowa kompleksu AmberExpo

rozpoczęto II etap inwestycji związany z rozbudową kompleksu wystawienniczego AMBEREXPO – budowę wielofunkcyjnej hali (4 tys. m²) z 3-kondygnacyjnym hotelem

Mat.: Międzynarodowe Targi Gdańskie

Fot.: P. Wittman / www.gdansk.pl

Otwarto Twierdzę Wisłoujście

w maju zwiedzający mogli zobaczyć zrewaloryzowane zabytkowe Koszary Napoleońskie wraz z nową wystawą czasową

Mat.: Urząd Miejski w Gdańsku

Fot.: P. Wittman / www.gdansk.pl

Rewitalizacja Biskupiej Górki i Starego Chełmu

w ramach przebudowy i modernizacji elementów budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem zakończono kompleksowy remont 11 budynków komunalnych (2024 r.)

45,5 mln zł dofinansowania na remont XVII-wiecznych zabudowań Zespołu Sierocińca

jeden z najstarszych gdańskich budynków otrzymał dofinansowanie z programu Funduszy Europejskich

100 325

liczba podmiotów
gospodarczych
zarejestrowanych
w Gdańsku

źródło: Główny Urząd Statystyczny

6,7 mln

pasażerów
w porcie lotniczym
w Gdańsku

źródło: Port Lotniczy Gdańsk
im. Lecha Wałęsy

2,2 mln TEU

przeładunki
kontenerów
w porcie morskim
w Gdańsku

źródło: Port Morski Gdańsk

Urbanista Miasta

nowa funkcja
w Gdańsku

źródło: Biuro Rozwoju Gdańska

19

uchwalonych
miejscowych planów
zagospodarowania
przestrzennego

źródło: Biuro Rozwoju Gdańska

80 tys.

turystów
i mieszkańców
odwiedziło Twierdzę
Wiśłoujście

źródło: Muzeum Gdańska

18 tys.

uczestników
festiwalu Inside
Seaside

źródło: Międzynarodowe Targi Gdańskie

17 tys.

aktywnych
użytkowników
Karty Turysty

źródło: Gdańska Organizacja Turystyczna

Gdańsk to innowacyjne, otwarte, dynamicznie rozwijające się miasto, którego walory gospodarcze doceniają zarówno krajowi, jak i zagraniczni inwestorzy. Na atrakcyjność Gdańska składa się wiele czynników, wśród których wymienić można atuty związane z położeniem miasta, terenami inwestycyjnymi, przestrzeniami publicznymi czy silnie zakorzenionym aspektem kulturalnym.

Program Rozwoju Innowacyjne Miasto koncentruje się na budowaniu nowoczesnej gospodarki i wysokiej jakości życia mieszkańców Gdańska. Kluczowe działania obejmują tworzenie elastycznego rynku pracy, rozwój inwestycji (w tym parków produkcyjno-przemysłowych i wielofunkcyjnych ośrodków usługowych), wsparcie portów morskiego i lotniczego, a także promocję gospodarczą miasta. Do ważnych elementów należą także: wykwalifikowana kadra i baza podwykonawców, coraz szersza oferta usług dla biznesu oraz obecność w regionie silnych ośrodków naukowo-badawczych reprezentowanych przez uczelnie i instytucje otoczenia biznesu. Niezbędnym elementem są również dostępne dla wszystkich przestrzenie publiczne. Rozwój miasta do wewnątrz oraz tworzenie miasta kompaktowego to kluczowe idee przyświecające rozwojowi przestrzeni w Gdańsku. Program kładzie nacisk na kulturę jako motor rozwoju gospodarczego – wzmacniając ofertę kulturalną i wspierając twórców. Gdańsk to także jedna z kluczowych destynacji turystycznych w Polsce, istotne jest jednak takie kształtowanie turystyki, aby nie odbywała się ona kosztem jakości życia mieszkańców. Ważny aspekt stanowi zrównoważenie i maksymalne zminimalizowanie negatywnego wpływu turystyki na środowisko naturalne oraz kulturę lokalną, przy jednoczesnym generowaniu możliwości zatrudnienia mieszkańców i wpływów dla lokalnej gospodarki.

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Innowacyjne Miasto:

- IV.1. Rozwój innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy gospodarki
- IV.2. Wzmocnienie marki gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska
- IV.3. Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta
- IV.4. Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta
- IV.5. Dbłość o zabytki oraz promocja dziedzictwa
- IV.6. Równoważenie turystyki i wsparcie przemysłu spotkań oraz czasu wolnego w mieście

POWIĄZANIE Z CELAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ONZ

Gdańsk na poziomie lokalnym wspiera wdrażanie Agendy 2030 ONZ i adaptuje Cele Zrównoważonego Rozwoju, które tworzą uniwersalną ramę do budowania sprawiedliwych, nowoczesnych i odpornych miast. Program Rozwoju Innowacyjne Miasto powiązany jest przede wszystkim z celami:

POLITYKI, PROGRAMY I STRATEGIE REALIZOWANE W ZAKRESIE PROGRAMU ROZWOJU

Działania rozwojowe miasta wykraczają poza ramy przyjętych polityk, strategii, programów i innych dokumentów niższego rzędu, uchwalanych w obszarach, w których istniała potrzeba doprecyzowania priorytetów lub wzmocnienia koordynacji. Dokumenty te wpisują się w założenia Strategii Rozwoju Miasta i są możliwe do powiązania z przynajmniej jednym celem szczegółowym określonym w Programach Rozwoju. Odgrywają one przy tym przekrojową rolę, systematyzując kierunki interwencji i stanowiąc odniesienie do dalszego planowania rozwoju.

W 2024 r. **Program Rozwoju Innowacyjne Miasto** był realizowany przez następujące polityki/programy/strategie:

1. Miejski Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na 2024 r.;
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska;
3. Gminny Program Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017-2030;
4. Studium Lokalizacji Obiektów Wysokościowych (SLOW);
5. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027.

Poniższa tabela zawiera wykaz powiązań polityk, strategii lub programów z celami szczegółowymi Programu Rozwoju Wspólne Miasto. **Kolorem zielonym** oznaczone zostały powiązania bezpośrednie, gdy dokument określa działania przyczyniające się wprost do realizacji celu szczegółowego, a **kolorem niebieskim** – powiązania pośrednie, gdy wpływ jest szerszy, a dokument oddziałuje na różne obszary funkcjonowania miasta.

Polityki/programy/strategie realizujące cele szczegółowe

LP.	Nazwa polityki / programu / strategii	IV.1. Rozwój innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy gospodarki	IV.2. Wzmocnienie marki gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska	IV.3. Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta	IV.4. Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta	IV.5. Dbłość o zabytki oraz promocja dziedzictwa	IV.6. Równoważenie turystyki i wsparcie przemysłu spotkań oraz czasu wolnego w mieście
1.	Miejski Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na 2024 r.	✓	✓				
2.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska		✓	✓		✓	
3.	Gminny Program Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017-2030			✓	✓	✓	
4.	Studium Lokalizacji Obiektów Wysokościowych (SLOW)		✓	✓			
5.	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027			✓	✓	✓	✓
6.	Model Integracji Imigrantów	✓	✓				
7.	Model na rzecz Równego Traktowania	✓	✓				
8.	Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Gdańska			✓			
9.	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030			✓			✓
10.	Strategia Rozwoju Elektromobilności w Gdańsku do roku 2035			✓			
11.	Strategiczny Program Transportowy Dzielnicy Południe w mieście Gdańsku			✓			✓
12.	Aktualizacja Systemu Tras Rowerowych dla Gdańska (STeR 2.0)			✓			✓

Poniżej znajdują się opisy programów/polityk/strategii, które mają bezpośredni wpływ na realizację celów szczegółowych Programu Rozwoju Dostępne Miasto, wraz z efektami działań w 2024 r. Szeroki zakres miejskich dokumentów sprawia, że mogą one przekrojowo realizować także założenia pozostałych Programów Rozwoju.

1) *Miejski Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na 2024 r.*

- **Akt prawny:** Uchwała nr LXXV/1915/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 21 marca 2024 r.
- **Okres obowiązywania:** 2024 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - IV.1. Rozwój innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy gospodarki
 - IV.2. Wzmocnienie marki gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska
- **Opis programu:** Miejski Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na 2024 r. to kompleksowy plan działań mający na celu wspieranie lokalnego rynku pracy i zwiększenie poziomu jakości życia mieszkańców Gdańska. Głównym celem jest tu wspieranie zatrudnienia w Gdańsku poprzez cztery cele szczegółowe:
 - 1) zaspokajanie potrzeb kadrowych pracodawców oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości;
 - 2) wspieranie pracodawców zatrudniających cudzoziemców podejmujących pracę w Gdańsku;
 - 3) aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo, osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz osób poszukujących pracy;
 - 4) pomoc mieszkańcom w wyborze szkoły, kierunków studiów, miejsca pracy, dalszego rozwoju zawodowego oraz pomoc w zatrudnieniu osobom bezrobotnym poszukującym pracy.

Beneficjentami docelowymi programu są osoby bezrobotne, poszukujące pracy, cudzoziemcy oraz pracodawcy.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

Zaspokajanie potrzeb kadrowych pracodawców oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości – polega na dostarczeniu przedsiębiorcom odpowiednio wykwalifikowanych pracowników, którzy mają umiejętności i doświadczenie potrzebne do wykonywania określonych zadań, oraz na tworzeniu sprzyjającego środowiska dla rozwoju przedsiębiorstw. W tym celu Gdański Urząd Pracy (GUP) wspierał następujące działania:

- **zatrudnienie subsydiowane dla 230 bezrobotnych mieszkańców Gdańska**, w tym: prace interwencyjne (92 os.), roboty publiczne (69 os.), refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (49 os.), bony zatrudnieniowe (20 os.);
- **szkolenia** uwzględniające potrzeby pracodawców (indywidualne oraz grupowe) – dla 464 osób bezrobotnych;
- **staże**, które umożliwiały praktyczne nabycie kompetencji i doświadczenia – dla 431 osób;
- przeszkolenie w ramach **Krajowego Funduszu Szkoleniowego** 2589 osób zatrudnionych u gdańskich przedsiębiorców;
- **dotacje dla nowo powstających przedsiębiorstw** – 345 bezrobotnych mieszkańców Gdańska otrzymało środki finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, 283 osoby wzięły udział w szkoleniach z zakresu przedsiębiorczości, a 34 osoby bezrobotne ukończyły rozszerzony kurs, dzięki któremu uzyskały nowe kwalifikacje.

Wsparcie pracodawców zatrudniających cudzoziemców podejmujących pracę w Gdańsku:

- W GUP zarejestrowano 31 545 **oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom** (miasto Gdańsk + powiat gdański). Byli to obywatele Białorusi (40%), Ukrainy (30%), Gruzji (19%), Mołdawii (10%) i Armenii (2%). Skala zgłoszeń oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom od kilku lat maleje na skutek licznych zmian w przepisach dotyczących legalizacji zatrudnienia i sytuacji socjopolitycznej u naszych wschodnich sąsiadów. W porównaniu z sytuacją w 2023 r. spadek ten wyniósł ok. 5%, a w porównaniu ze stanem z 2021 r. (przed wybuchem konfliktu zbrojnego w Ukrainie) jest on aż ponad 3-krotny. Największy wpływ na to miała ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym (2022 r.), która pozwoliła legalnie pracować obywatelom tego kraju bez oświadczeń i zezwoleń na pracę (pracodawca musi jedynie w ciągu 7 dni zgłosić do urzędu pracy powiadomienie o zatrudnieniu cudzoziemca). Pracodawcy zatrudniający obywateli Ukrainy bardzo licznie korzystają z elektronicznego powiadomienia; do GUP w 2024 r. takich powiadomień złożono 52 157. Przed wprowadzeniem ww. ustawy (czyli

w 2021 r.) 77% oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom dotyczyło właśnie obywateli pochodzenia ukraińskiego.

- Wydano: 96 zaświadczeń o wpisie do ewidencji zezwoleń sezonowych, 87 zezwoleń na pracę sezonową, 2459 informacji starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy – obejmujących 19 034 miejsca pracy.
- W ramach pomocy w zatrudnianiu cudzoziemców zorganizowano dla pracodawców cztery spotkania szkoleniowe online pt. „Prosto z mostu”. Spotkania dotyczyły m.in. ewidencjonowania oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom, zakładania kont na portalu praca.gov.pl oraz wszystkich obowiązków wynikających z zatrudniania obcokrajowców. Łącznie w szkoleniach online wzięło udział ok. 80 pracodawców. Dodatkowo przygotowano i przesłano osiem newsletterów dotyczących często zmieniających się przepisów.
- Zorganizowano cztery spotkania w języku ukraińskim dla ok. 110 cudzoziemców z zakresu doradztwa zawodowego i usług GUP.
- **Punkt Pomocy Cudzoziemcom** w 2024 r. odwiedziło ponad 2,3 tys. osób. Dodatkowo udzielono ponad 4,5 tys. porad przez telefon. Pomoc udzielana jest w językach: polskim, ukraińskim, angielskim.

Aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo, osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz osób poszukujących pracy:

- W 2024 r. odbyła się IV edycja programu „**Kobieta na swoim**” skierowanego do kobiet wchodzących/powracających na rynek pracy po urlopie macierzyńskim lub wychowawczym, zarejestrowanych w GUP. W ramach programu własne działalności rozpoczęło osiem gdańszczanek, korzystających dodatkowo z oferowanego wsparcia pomostowego.
- Zrealizowano dwa **programy aktywizacji zawodowej dla osób do 30. roku życia** w ramach środków rezerwy Funduszu Pracy. Programy miały na celu zmniejszenie bezrobocia wśród młodych osób oraz wsparcie ich w osiągnięciu niezależności finansowej przez podniesienie kompetencji dzięki szkoleniom związanym z zagadnieniami dotyczącymi prowadzenia własnej firmy oraz finansowe wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu własnych działalności gospodarczych. W obu programach wzięło udział łącznie 65 mieszkańców Gdańska, którzy otrzymali środki na podjęcie działalności gospodarczej. Z tej grupy 62 osoby podniosły kwalifikacje podczas szkolenia skierowanego do przyszłych przedsiębiorców.
- GUP corocznie zapewnia kompleksową **oferę aktywizacyjną dla osób z niepełnosprawnościami**. W 2024 r. rehabilitacją zawodową zostało objętych 55 osób, które skorzystały z dotacji, szkoleń, refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy lub specjalistycznego poradnictwa zawodowego.

Dzięki zagospodarowaniu dostępnych funduszy (Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, programy operacyjne zasilane z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oraz Krajowego Funduszu Szkoleniowego) GUP skierował na różnego rodzaju **formy aktywizacyjne i kształcenie ustawiczne łącznie 4201 mieszkańców Gdańska**.

Efektywność zatrudnieniowa, czyli odsetek osób kończących udział w danej formie wsparcia, które w okresie 3 miesięcy od zakończenia podejmują/kontynuują zatrudnienie lub działalność gospodarczą wyniosła w 2024 r. 80,8% (pomiar na 31.03.2025 r.).

Działania na rzecz pracodawców i lokalnego rynku pracy:

- W ramach udzielania kompleksowej pomocy w zakresie rekrutacji i selekcji kandydatów do pracy w 2024 r. zorganizowanych zostało 51 spotkań rekrutacyjnych (gield pracy) dla gdańskich pracodawców. W trakcie spotkań osoby zainteresowane podjęciem zatrudnienia mogły zapoznać się z warunkami pracy i płacy na danym stanowisku, pracodawcy mieli zaś możliwość bezpośrednich rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami.
- GUP w 2024 r. w ramach profesjonalnego pośrednictwa pracy wspierał lokalnych pracodawców poprzez wizyty w ich siedzibach. W trakcie spotkań doradcy klienta biznesowego omawiali usługi i formy wsparcia dostępne dla przedsiębiorców. W 2024 r. odbyło się 290 takich spotkań.

Aktywizacja zawodowa seniorów:

- **Centrum Pracy Seniorek i Seniorów** objęło swoją usługą 499 nowych klientów, co pozwoliło na rozbudowanie bazy do 3471 seniorów. Doradcy przeprowadzili 5646 konsultacji z osobami zainteresowanymi podjęciem pracy w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy. Centrum w 2024 r. pozyskało 6008 ofert na 6049 miejsc pracy – to o 107% więcej ofert pracy i o 94% więcej miejsc w porównaniu z rokiem wcześniejszym. W 2024 r. odnotowano 384 podjęcia pracy. **Centrum oferowało także seniorom możliwość skorzystania z porad zawodowych w zakresie tworzenia dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowania do rozmowy rekrutacyjnej.**
- 17 października GUP zorganizował po raz szósty **Targi Pracy i Aktywności Seniorów**. Na uczestników czekało siedem stref tematycznych. Największa z nich, Strefa Pracy, adresowana była do seniorów poszukujących zatrudnienia w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy. Nowych pracowników poszukiwało łącznie 40 firm, które przygotowały ponad 600 ofert zatrudnienia. Podczas targów swoją ofertę zaprezentowała rekordowa liczba 205 wystawców. Seniorzy mieli również okazję skorzystać z eksperckich porad oraz inspirujących pomysłów na spędzenie wolnego czasu. Wydarzenie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. Łącznie wzięło w nim udział ok. 4,5 tys. seniorów.
- W grudniu 2024 r. uruchomiono dla seniorów oraz pracodawców stronę internetową Centrum Pracy Seniorek i Seniorów GUP (www.pracadlaseniorow.pl). Jej cele to: ułatwienie dostępu do ofert pracy, wspieranie aktywizacji zawodowej, społecznej i kulturalnej osób dojrzałych, a także budowanie pozytywnego wizerunku polityki senioralnej na lokalnym rynku pracy.

Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe:

- W 2024 r. kierunkiem działań doradców zawodowych była jak dotychczas aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy poprzez poradnictwo indywidualne i grupowe. Z usług doradczych skorzystały 1692 osoby bezrobotne i poszukujące pracy, w tym 70 osób niezarejestrowanych w GUP. W ramach usług doradczych udzielono 2550 porad indywidualnych (w tym 103 dla osób niezarejestrowanych w GUP) oraz 198 porad grupowych.
- Doradcy klienta objęli swoją usługą 10 473 osoby bezrobotne, przeprowadzając z nimi łącznie 56 tys. spotkań, tj. ok. 224 spotkań dziennie (251 dni roboczych) oraz 22 436 kontaktów za pośrednictwem telefonu lub e-maila. W wyniku aktywizacji zawodowej 7372 osoby podjęły pracę (w tym 488 osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności).
- W warsztatach nad zwiększeniem motywacji do podjęcia pracy uczestniczyło 60 osób – w celu zwiększenia wiary w swoje mocne strony i własne możliwości, zwiększenia motywacji do poszukiwania pracy oraz wzrostu poczucia kontroli nad swoim życiem zawodowym. 138 osób planujących ubieganie się o dofinansowanie do działalności gospodarczej zostało wspartych przez udział w warsztacie „Wniosek o dotację krok po kroku”.

Pomoc mieszkańcom w wyborze szkoły, kierunku studiów, miejsca pracy, dalszego rozwoju zawodowego oraz pomoc w zatrudnieniu osobom bezrobotnym i poszukującym pracy:

- **Centrum Rozwoju Talentów** jest jednostką GUP, która w sposób szczególny łączy rynek pracy z edukacją. W 2024 r. wsparto klientów w rozpoznaniu talentów i predyspozycji zawodowych, wykorzystując do tego testy diagnostyczne. W 2024 r. doradcy zawodowi przeprowadzili **586 testów dla młodzieży oraz 1106 dla osób dorosłych z Gdańska.**
- W 2024 r. zorganizowano projekt „**Fokus na pracę**”, w ramach którego odbyło się **19 wycieczek i spotkań skierowanych do młodzieży z Gdańska.** Poprzez wizyty w siedzibach różnych firm oraz spotkania z pracodawcami pokazano uczniom realnie funkcjonujące stanowiska i zawody.
- **Edumapa.com** – uruchomiono nowy serwis internetowy dotyczący wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej. Portal prezentuje pełną ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych z Gdańska, powiatu gdańskiego, Sopotu i Gdyni, a także uczelni z Trójmiasta. Łącznie można się tu zapoznać z **ponad 700 kierunkami nauczania** proponowanymi przez jednostki edukacyjne. Każdy profil jest szczegółowo opisany, aby użytkownik mógł znaleźć wszystkie kluczowe informacje w jednym miejscu. Do innych głównych elementów strony należą mapa ścieżek edukacji po szkole podstawowej oraz Edublog, zawierający artykuły na temat wyborów edukacyjno-zawodowych. Dodatkowo portal oferuje dwa kwestionariusze pomagające poznać użytkownikom ich

preferencje: #wybórszkoły i #preferencjezawodowe, a także kalkulator punktów przydatny w rekrutacji do szkół ponadpodstawowych.

2) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska

- **Akt prawny:** Uchwała nr LI/1506/18 Rady Miasta Gdańska z dnia 23 kwietnia 2018 r. zmieniona Uchwałą nr XII/218/19 Rady Miasta Gdańska z dnia 27 czerwca 2019 r.
- **Okres obowiązywania:** od 2018 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - IV.2. Wzmocnienie marki gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska
 - IV.3. Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta
 - IV.4. Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta
 - IV.5. Dbłość o zabytki oraz promocja dziedzictwa
- **Opis programu:** Dokument przedstawia politykę przestrzenną miasta w perspektywie 30 lat, stanowiącą podstawę kształtowania prawa lokalnego w postaci miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Główną ideą studium jest rozwój zrównoważony w każdym aspekcie: środowiskowym, ekonomicznym, społecznym i przestrzennym. Ideę zrównoważonego rozwoju w pierwszym rzędzie realizuje zasada rozwoju miasta do wewnątrz. Ważne jest również podniesienie jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, ze wzmocnieniem infrastruktury dla ruchu pieszego i rowerowego. W ramach prac nad dokumentem została powołana Rada Studium jako organ doradczy Prezydenta. Na szczególną uwagę zasługuje nowatorskie zastosowanie gdańskiego modelu partycypacji społecznej przy opracowywaniu dokumentu. Dzięki niemu w pracach nad projektem brało udział blisko 3 tys. osób uczestniczących w 98 wydarzeniach partycypacyjnych. W 2019 r. w wyniku zgłoszonych uwag mieszkańców dokonano zmiany części studium w dwóch jego fragmentach dotyczących obszaru Stogów. Beneficjentami studium są wszyscy użytkownicy przestrzeni miasta, w tym: mieszkańcy, inwestorzy, instytucje, turyści, organy administracji samorządowej i państwowej i in.
- Zgodnie z nowelizacją ustawy z 2023 r. opracowywany jest **plan ogólny** miasta Gdańska, który zastąpi dotychczas obowiązujące Studium. 21 marca 2024 r. Rada Miasta Gdańska podjęła uchwałę Nr LXXV/1912/24 w sprawie **przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Gdańska**, która zainicjowała rozpoczęcie prac nad dokumentem.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- **Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP)** – w 2024 r. procedowano 71 oraz uchwalono 19 planów zagospodarowania przestrzennego, które stanowią prawo miejscowe i są zgodne z polityką przestrzenną miasta wyrażoną w studium, tj.:
 - 1) 2356 Park Południowy – część zachodnia
 - 2) 0146 Jelitkowo – rejon ulicy Kaplicznej i Bałtyckiej
 - 3) 1762 Stare Szkoty – rejon ulicy Brzegi
 - 4) 2160 Osowa – pas przykolejowy w rejonie ul. Barniewickiej
 - 5) 1624 Orunia – rejon ulicy Rejtana II
 - 6) 2357 Jasień – rejon ulicy Kartuskiej i Źródlanej
 - 7) 1860 Łostowice – rejon Potoku Kowalskiego
 - 8) 1434 Stogi – rejon Pustego Stawu
 - 9) 1924 Maćkowy – rejon ulic Niepołomickiej i Starogardzkiej
 - 10) 2723 Klukowo – rejon ulic Radiowej i linii PKM
 - 11) 2162 Owczarnia – rejon węzła Zachodniej Obwodnicy Trójmiasta
 - 12) 1622 Orunia – zbiornik retencyjny w rejonie ulicy Równej
 - 13) 1856 Piekłisko – rejon ulic Lema i Zielony Stok
 - 14) 11111 Śródmieście – w rejonie ulicy 3 Maja
 - 15) 1855 Łostowice – rejon ulic Darżlubskiej, Świętokrzyskiej i Jerzego Świrskiego
 - 16) 2011 Św. Wojciech – część zachodnia
 - 17) 11112 Stare Miasto – rejon ulic Wałowej i Rybaki Górne
 - 18) 2163 Barniewice – rejon ulicy Mirandy
 - 19) 0520 Letnica – rejon ul. Żaglowej i Narwicznej

- **Koncepcja Regulacji Estetyki Miasta** (KREM, 2015 r.) – dokument zawiera zasady w zakresie estetyki i ładu przestrzennego, które są sukcesywnie wprowadzane do nowo sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (także tych 19 uchwalonych w 2024 r.). Dotyczą kolorystyki i formy elewacji i dachów oraz posadzek w przestrzeniach publicznych. Przykładowe rozwiązania estetyczne zawiera broszura „Estetyczny Gdańsk”.
- **Gdańskie Przestrzenie Lokalne** (GPL, od 2017 r.) – opracowanie ma na celu poprawę jakości lokalnych przestrzeni publicznych i skoordynowanie działań na rzecz poprawy ich jakości przestrzenno-funkcjonalnej. W 2024 r. prace skupiły się na zabezpieczaniu poszczególnych lokalizacji w ramach miejscowych planów zagospodarowania oraz na przygotowaniu materiału dla portalu mapowego GeoGdańsk.
- **Gdański Standard Ulicy Miejskiej** (GSUM, od 2017 r.) – zgodnie z dokumentem najwyższy priorytet w ruchu w przestrzeni miejskiej zyskują piesi, rowerzyści oraz transport zbiorowy. W 2024 r. kontynuowano wdrażanie ustaleń i wytycznych w zakresie kreowania przestrzeni publicznych wzdłuż ulic w Gdańsku do nowo sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- **Gdańska Polityka Wodna** (GPW, od 2018 r.) – dokument określa zasady zagospodarowania przestrzeni nadwodnych wraz z uwzględnieniem szerokich uwarunkowań oraz wytycznych zmierzających do poprawy jakości przestrzeni nadwodnych i atrakcyjności zagospodarowania nabrzeży. Rok 2024 poświęcono na przełożenie założeń GPW do procedowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny nadwodne oraz do tworzonego planu ogólnego w zakresie ochrony tzw. błękitno-zielonych pasm (korytarzy ekologicznych wskazanych w GPW).
- **Gdańska Polityka Zieleni** (GPZ, od 2023 r.) – określa spójną, planową i długoterminową politykę rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury w skali ogólnomiejskiej. W 2024 r. zakończono prace nad analizami sześciu obszarów objętym deficytem w dostępie do zieleni – Błękitno-zielona sieć dla obszarów priorytetowych (GPZ – etap II). Celem tego etapu było zwiększenie dostępu do zieleni i rekreacji w obszarach, w których istnieje obecnie deficyt zieleni oraz wyznaczenie spójnej sieci błękitno-zielonej infrastruktury wraz z rekomendacjami do jej ochrony i urządzenia. Dodatkowym elementem było opracowanie gdańskich standardów dostępności do zieleni opartych na nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W kolejnym etapie prac planowane są spotkania informacyjno-edukacyjne z radami dzielnic objętych granicami opracowania.
- **Szczegółowe standardy dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku. Poradnik projektowania uniwersalnego** (od 2021 r.) – dokument zawiera zbiór wytycznych i zasad niezbędnych do projektowania nowych budynków lub remontów już istniejących, tak aby obiekty te były dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami. Uwzględnia także lokalną specyfikę miasta oraz już funkcjonujące regulacje w tym zakresie. W 2024 r. prowadzono dalsze działania informacyjne oraz wdrażano rozwiązania zawarte w standardach.
- **Masterplan dla dzielnicy Piecki-Migowo** – kontynuowano prace nad dokumentem. Celem opracowania jest wyznaczenie kierunków rozwoju dzielnicy w ciągu najbliższych kilku lat.
- **Masterplan w granicach dzielnic Olszynka, Orunia-Święty Wojciech-Lipce, Rudniki (teren Żuław Gdańskich)** – kontynuowano prace nad dokumentem. W styczniu i lutym 2024 r. odbyły się dwa spotkania z cyklu warsztatów planistycznych – jedno na Oruni, drugie na Olszynie – dla kilkudziesięcioosobowej grupy reprezentatywnej społeczności dzielnicy. W 2025 r. planowana jest kontynuacja działań.
- **Studium Pasma Alei Grunwaldzkiej** (PAG) – koncentruje się na wykreowaniu nowego oblicza architektonicznego i urbanistycznego części obszaru Centralnego Pasma Usługowego (w dzielnicach Oliwa i Wrzeszcz). Na podstawie wizji architektoniczno-urbanistycznej zabudowy i zagospodarowania obszaru wskazane będą kierunki przekształceń w zakresie funkcji i parametrów, m.in. przy zmianach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W 2024 r. kontynuowano prace nad dokumentem. Przeprowadzono specjalistyczne analizy kierunków kształtowania układu transportowego PAG oraz prognozy ruchu dla poszczególnych wariantów. Opublikowano skrypt Gdańskich Warsztatów Projektowych „Studium Pasma Alei

Grunwaldzkiej” partycypacja społeczna – II etap. Zakończenie prac planowane jest na II połowę 2025 r.

- Zgodnie z Ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (zwana dalej **specustawą mieszkaniową „lex deweloper”**) wprowadzono w 2023 r. nową procedurę procesu inwestycyjnego. Zarządzenie Prezydenta Miasta uwzględnia zasady postępowania przed składaniem wniosków w trybie specustawy. Wprowadzone zasady zapewniają mieszkańcom czynny udział w procedurze i wpływ na kształtowanie rozwiązań zaprezentowanych przez inwestora. W tym celu powołano zespół roboczy składający się z przedstawicieli miasta mających wiedzę i doświadczenie umożliwiające właściwą ocenę wniosku oraz z radnych miejskich reprezentujących komisje Rady Miasta – merytoryczne w zakresie rozwoju przestrzennego. W 2024 r. odbyło się 14 spotkań zespołu, w których uczestniczyło dziewięcioro inwestorów. Zespół dążył do wypracowania najlepszych rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych inwestycji mieszkaniowej oraz preferowanego zakresu i charakteru inwestycji towarzyszących. Następnie w II połowie 2024 r. odbyły się konsultacje społeczne (6 spotkań), do których przystąpiło troje inwestorów. Zespół roboczy do końca 2024 r. zarekomendował do dalszej procedury trzy inwestycje mieszkaniowe.

3) *Gminny Program Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017–2030*

- **Akt prawny:** Uchwała nr III/15/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 6 czerwca 2024 r.
- **Okres obowiązywania:** 2017–2030
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - IV.3. Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta
 - IV.4. Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta
 - IV.5. Dbałość o zabytki oraz promocja dziedzictwa
- **Opis programu:** Gminny Program Rewitalizacji (GPR) obejmuje działania rewitalizacyjne w czterech podobszarach rewitalizacji: 1) Biskupia Górka, Stary Chełm, 2) Dolne Miasto, pl. Wałowy, Stare Przedmieście, 3) Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście, 4) Orunia. Opracowanie dotyczy zdegradowanych terenów o wartościach kulturowych, gdzie negatywne procesy społeczne, środowiskowe, gospodarcze i przestrzenne występują w szczególnym nasileniu. Zakłada intensywne prowadzenie procesów społecznych przy równoczesnych zmianach w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej. Cele programu to: poprawa sytuacji w obszarze rewitalizacji w sferze społecznej, przestrzennej, środowiskowej, gospodarczej i technicznej, podniesienie jakości życia i zmniejszenie różnic w porównaniu z innymi obszarami miasta. Zakres oddziaływania nie ogranicza się tylko do obszaru rewitalizacji, ale obejmuje całe miasto, podnosząc jakość życia mieszkańców i kreując jego pozytywny wizerunek na zewnątrz.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- W czerwcu 2024 r. Rada Miasta przyjęła **Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017–2030**, wprowadzając nowe zadania i wydłużając okres obowiązywania programu do roku 2030 (wcześniej 2017–2023). GPR zawiera 64 przedsięwzięcia podstawowe i szereg przedsięwzięć uzupełniających, których celem jest poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.
- Część zadań ujętych w GPR planuje się objąć wsparciem w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027. W związku z tym dokument wymaga dostosowania treści do nowych wytycznych, wydanych przez instytucję zarządzającą FEP 2021–2027 po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji. 24 października 2024 r. Rada Miasta Gdańska podjęła **Uchwałę nr VIII/116/24 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska**.
- W 2024 r. odbyły się trzy posiedzenia Komitetu Rewitalizacji.
- **W zakresie rewitalizacji Biskupiej Górki i Starego Chełmu w 2024 r.:**
 - o kontynuowano działalność **Centrum Wsparcia Seniora** na Biskupiej Górze w wyremontowanym w 2019 r. lokalu przy ul. Biskupiej 4;

- prowadzono działalność **Centrum Wsparcia i Terapii Rodzin** na Starym Chełmie;
- kontynuowano działanie dotyczące **animacji społeczności lokalnej** w ramach zagospodarowania podwórek – zadaniem objęte były przestrzenie sąsiedzkie przy ul. Biskupiej 8A oraz Górka 11, 12A, 12B;
- **zakończono roboty budowlane układu drogowego** ulic: Biskupiej, Na Stoku, Salwator i Zaroślak wraz z infrastrukturą techniczną;
- w ramach przebudowy i modernizacji elementów budynków mieszkalnych i ich otoczenia **zakończono kompleksowy remont 11 budynków komunalnych**: Biskupia 8A, Biskupia 11, Biskupia 17, Biskupia 27, Na Stoku 12B, Na Stoku 15, Na Stoku 23, Na Stoku 25, Na Stoku 35, Na Stoku 39 i Na Stoku 40;
- kontynuowano opracowanie dokumentacji projektowej i uzgodnienia z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz Gdańskim Zarządem Dróg i Zieleni w sprawie **urządzenia przestrzeni publicznej i terenów zieleni przy ul. Biskupiej**;
- kontynuowano roboty budowlane w **budynku przy ul. Styp Rekowskiego 16** z przeznaczeniem na Centrum Aktywności Lokalnej.
- **W zakresie rewitalizacji obszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście w 2024 r.:**
 - kontynuowano działalność **Klubu Aktywnego Mieszkańca** przy ul. Floriańskiej 3. W Klubie organizowane były wydarzenia dla mieszkańców Nowego Portu;
 - prowadzono działalność **Youth Point** przy ul. Na Zaspę 53 – podwórkowej placówki wsparcia dziennego, w której młodzież z Nowego Portu może rozwijać swoje pasje i zainteresowania, mając przy tym możliwość korzystania ze wsparcia psychologicznego i terapeutycznego;
 - kontynuowano zadanie polegające na **animacji społecznej mieszkańców** i wspólnej realizacji zagospodarowania podwórek przy ul. Strajku Dokerów 17/18 oraz ul. Na Zaspę 53;
 - **zakończono prace** dotyczące przygotowania dokumentacji projektowej **przebudowy pl. Nadwodnego**, wystąpiono o pozwolenie na budowę.
- **W zakresie rewitalizacji Dolnego Miasta i pl. Wałowego wraz ze Starym Przedmieściem w 2024 r.:**
 - kontynuowano działalność **placówki wsparcia dziennego** w budynku przy ul. Królikarnia 13;
 - w zmodernizowanym lokalu przy ul. Radnej 3/2 kontynuowano działalność **Centrum Wsparcia i Terapii Rodzin**;
 - kontynuowano działanie dotyczące **animacji społeczności lokalnej** w ramach zagospodarowania podwórek przy ul. Chłodnej 9-10 oraz przy ul. Dobrej, Toruńskiej, Przyokopowej i Zielonej;
 - kontynuowano opracowanie dokumentacji projektowej **zagospodarowania pl. Wałowego** z uwzględnieniem wytycznych Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
 - **rozpoczęto roboty budowlane** w budynkach komunalnych przy ul. Królikarnia 1 i 2;
 - **zakończono roboty budowlane układu drogowego** ul. Chłodnej, Sempołowskiej, Królikarni i Reduty Dzik.
- **W zakresie rewitalizacji Oruni w 2024 r.:**
 - prowadzono **placówkę wsparcia dziennego** przy ul. Dworcowej 11 oraz usługi społeczne o charakterze profilaktycznym realizowane metodą pracy podwórkowej;
 - kontynuowano zadania polegające na **animacji społecznej mieszkańców** w przestrzeniach objętych działaniami rewitalizacyjnymi, tj. przy ul. Trakt św. Wojciecha 93–103, ul. Żuławskiej 2/3 i ul. Ubocze 24;
 - **zakończono prace** dotyczące przygotowania dokumentacji dla zadania **rewaloryzacji rynku Oruńskiego** (wraz z przebudową układu drogowego i infrastruktury technicznej);
 - w ramach modernizacji i remontów budynków komunalnych oraz ich otoczenia **zakończono prace remontowe** w budynku przy ul. Rejtana 20.

4) *Studium Lokalizacji Obiektów Wysokościowych (SLOW)*

- **Akt prawny:** Uchwała nr XXVIII/764/08 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 września 2008 r.
- **Okres obowiązywania:** od 2008 r.
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - IV.2. Wzmocnienie marki gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska
 - IV.3. Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta
 - IV.4. Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta
- **Opis programu:** W studium zdefiniowano obiekty wysokościowe jako budynki/obiekty o wysokości ponad 40 m, wyznaczono obszary ich lokalizacji oraz podstawowe zasady postępowania z obiektami wysokościowymi. Określono, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uznaje się za podstawowy dokument decydujący o możliwości lub zakazie lokalizacji takich obiektów. Celem stosowania procedur SLOW jest ochrona krajobrazu miasta i jego walorów kulturowych przed lokalizacją nadmiernie wysokich obiektów, zaburzających ład przestrzenny i będących źródłem potencjalnych konfliktów. Dokument opracowano jako wynik szerokiej partycypacji społecznej dla obszaru całego miasta. Stosowanie procedur SLOW wpływa na kształtowanie krajobrazu miasta, walory ekonomiczne przestrzeni i jakość życia mieszkańców. Dotyczy wszystkich korzystających z przestrzeni miejskiej.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

- **Tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** z zastosowaniem procedur SLOW; w 2024 r. w wyniku analiz dotyczących procedowanych planów miejscowego uznano, że nie ma potrzeby przeprowadzenia procedury SLOW.
- Dokument stanowił wytyczne dla **Studium Pasma Alei Grunwaldzkiej** w zakresie kreowania nowego oblicza architektonicznego i urbanistycznego części obszaru Centralnego Pasma Usługowego w dzielnicach Oliwa i Wrzeszcz.

5) *Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024–2027*

- **Akt prawny:** Uchwała nr VIII/114/24 Rady Miasta Gdańska z dnia 24 października 2024 r.
- **Okres obowiązywania:** 2024–2027
- **Powiązanie z celami szczegółowymi Programu Rozwoju:**
 - IV.3. Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta
 - IV.4. Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta
 - IV.5. Dbłość o zabytki oraz promocja dziedzictwa
 - IV.6. Równoważenie turystyki i wsparcie przemysłu spotkań oraz czasu wolnego w mieście
- **Opis programu:** Strategicznym celem Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024–2027 jest zachowanie dziedzictwa kulturowego Gdańska służące budowaniu tożsamości mieszkańców, prestiżu miasta oraz promocji turystycznej. Realizacja tego celu będzie odbywać się na podstawie czterech priorytetów:
 1. Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego Gdańska;
 2. Gdańsk kolebką „Solidarności”, miejscem, od którego rozpoczął się upadek żelaznej kurtyny, gdzie zmieniono losy Europy i świata;
 3. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego Gdańska;
 4. Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości Gdańszczan.

W ramach priorytetów określono główne kierunki działań i zadania służące ich realizacji.

Najistotniejsze działania realizujące założenia programu w 2024 r.:

Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego Gdańska:

- **Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska** prowadziła działania z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych oraz inne zadania obejmujące roboty budowlane i opracowanie dokumentacji projektowych. Wśród działań tych były m.in.:
 - przebudowa i rozbudowa dróg i infrastruktury podziemnej wraz z zagospodarowaniem terenu układu drogowego dla obszaru ulic: Chłodna, Sempołowskiej, Królikarnia oraz Reduta Dzik;
 - przebudowa i modernizacja budynku przy ul. Buczka 16 – Styp-Rekowskiego – Centrum Wsparcia Rodziny oraz Dom Sąsiedzki;
 - przebudowa ulic: Biskupiej, Na Stoku, Salwator i Zaroślak wraz z infrastrukturą techniczną;
 - dostosowanie budynku Szkoły Podstawowej nr 49 przy al. Legionów 11 do obowiązujących przepisów ppoż. wraz z modernizacją pomieszczeń;
 - kompleksowa naprawa dachu oraz izolacja ścian fundamentowych budynku Przedszkola nr 39 przy ul. Opackiej 12A;
 - przebudowa sali gimnastycznej wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym w XIX Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Pestalozziego 11/13;
 - wykonanie II etapu robót budowlanych w ramach zadania pn. „Przywrócenie wartości siedemnastowiecznemu Zespołowi Sierocińca w Gdańsku z konserwacją i rekonstrukcją zabytku oraz adaptacją budynków i terenu dawnej instytucji do nowych funkcji – kultury i turystyki”;
 - modernizacja istniejących chodników oraz nawierzchni jezdni ul. Czopowej i ul. Dylinki;
 - modernizacja Długiego Pobrzeża i Rybackiego Pobrzeża na odcinku od mostu Zielonego do bramy Straganiarskiej (Targu Rybnego) – projektowane prace mają na celu doprowadzenie istniejącej konstrukcji nabrzeża do właściwego stanu technicznego; w 2024 r. na odcinku od mostu Zielonego do kładki obrotowej ułożono nawierzchnię, na środkowym odcinku, tj. od kładki obrotowej do Żurawia, pogrążono ściankę szczelną, wykonano również nadbudowę żelbetową; planowana jest kontynuacja działań w 2025 r.;
 - budowa przelewów awaryjnych ze zbiornika nr 2 na Potoku Oliwskim w Gdańsku;
 - przebudowa kładki dla pieszych nad torami kolejowymi przy przystanku SKM Gdańsk Stocznia oraz przy ul. Jana z Kolna.
- **Gdańskie Nieruchomości** prowadziły modernizacje w następujących lokalizacjach:
 - w ramach rewitalizacji Biskupiej Górki realizowano prace w 11 budynkach położonych przy ul. Biskupiej 8A, Biskupiej 11, Biskupiej 17, Biskupiej 27, Na Stoku 12B, Na Stoku 15, Na Stoku 23, Na Stoku 25, Na Stoku 35, Na Stoku 39 i Na Stoku 40 (koszt prac wyniósł 30,1 mln zł);
 - w ramach rewitalizacji Oruni prowadzono prace w budynku przy ul. Rejtana 20 (koszt 1,2 mln zł);
 - w ramach rewitalizacji Dolnego Miasta rozpoczęto remont kamienic przy ul. Królikarnia 1 i 2;
 - na obszarze rewitalizacji Nowego Portu realizowano prace w budynku położonym przy ul. Wyzwolenia 48 (koszt prac wyniósł 7,9 mln zł);
 - prace w 17 budynkach mieszkalnych i użytkowych obejmujące ich kompleksową modernizację (ul. Łąkowa 13, ul. Toruńska 25, ul. Toruńska 27, ul. Wróbla 13/14, ul. Wróbla 15, ul. Dolna 10A, ul. Pniewskiego 1, ul. Jaśkowa Dolina 7, ul. Gdańska 32, al. Grunwaldzka 5, ul. Gościnną 17 i 21, ul. Wilków Morskich 13, 14, 15 i 16, ul. Pelplińska 3);
 - w budynkach komunalnych położonych przy al. Zwycięstwa 43 i 43A (5,8 mln zł) oraz w budynkach przy ul. Rzeźnickiej 45, 46, 47A, 47B.
- **Hevelianum** kontynuowało roboty budowlane w ramach zadania „Rewaloryzacja zespołu budynków przy ul. 3 Maja 21 C, D i E wraz ze zmianą sposobu użytkowania oraz zagospodarowaniem terenu”. W 2024 r. wykonano ścianki działowe w budynku D oraz montaż stolarki okiennej zabytkowej po renowacji, a także montaż stolarki w budynku E.

- **Muzeum Gdańska** m.in. zakończyło rewaloryzację Koszar Napoleońskich na Szańcu Wschodnim Twierdzy Wisłoujście oraz przeprowadziło prace konserwatorskie wewnątrz bastionu Ostroróg i południowo-wschodniego Fortu Carré. Koszt prac wyniósł 3,3 mln zł.
- **Gdańskie Wody sp. z o.o.** na prace związane z utrzymaniem i naprawy fontanny Neptuna, Kanału Raduni, stawu w parku Oliwskim oraz jeziora Pusty Staw wydatkowały kwotę 973,4 tys. zł.
- **Cappella Gedanensis** otrzymała dofinansowanie w kwocie 12,9 mln zł z Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027 Priorytet Fundusze Europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR) na adaptację dawnego kościoła Menonitów na wielofunkcyjną salę koncertową. Planowany łączny koszt inwestycji to 18,7 mln zł. Dzięki tym środkom na Biskupiej Górcie powstanie wielofunkcyjna sala koncertowa, która stanie się sercem muzycznych wydarzeń rewitalizowanej dzielnicy.
- **Gdański Zarząd Dróg i Zieleni** m.in. przeprowadził za kwotę 171,4 tys. zł remont betonowych schodów na cmentarzu Garnizonowym oraz naprawę konserwatorską pomnika poświęconego kolejarzom i celnikom zamordowanym w Szymankowie na terenie cmentarza-pomnika Bohaterów „Zaspa”. Jednostka wydatkowała także 2,8 mln zł na prace porządkowe, pielęgnację zieleni, konserwację małej architektury i prace ogrodnicze w parkach będących w zasobie gminnym: w parku w Królewskiej Dolinie, w parku Kuźniczki, w parku na Jasieniu im. ks. Bronisława Kabata, w parku Brzeźnieńskim im. J.J. Haffnera, w parku Przymorze, w parku Oliwskim (wykonywano również prace związane z utrzymaniem oranżerii i palmiarni) oraz w parku Oruńskim.
- **Gmina Miasta Gdańska** przekazała w ramach 15 dotacji środki o łącznej wysokości 2,1 mln zł na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach nienależących do gminy.
- **Wydział Polityki Gospodarczej** koordynował realizację projektów z zakresu partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP), na które Gmina Miasta Gdańska przekazała środki finansowe o łącznej wysokości 12,4 mln zł:
 - zagospodarowanie obszaru dawnej zajezdni tramwajowej na Dolnym Mieście – remont siedmiu zejść wzdłuż ciągu komunikacyjnego ul. Kamienna Grobla – ul. Dobra oraz zejścia dodatkowego;
 - zagospodarowanie północnego cypla Wyspy Spichrzów w Gdańsku – przebudowa Długiego Pobrzeża (remont nabrzeża od mostu Zielonego do Targu Rybnego) oraz remont nawierzchni ulic Chmielej, Pożarniczej i Motławskiej, wymiana małej architektury, oświetlenia i kanalizacji kablowej.

Gdańsk kolebką „Solidarności”, miejscem, od którego rozpoczął się upadek żelaznej kurtyny, gdzie zmieniono losy Europy i świata:

- **Europejskie Centrum Solidarności (ECS)** za kwotę 103,6 tys. zł netto pozyskało do swoich zbiorów tryptyk „Stocznia Gdańska” nr 5, 6 i 7, obraz „Przystań w Gdańsku” oraz 101 fotografii przedstawiających m.in. strajk sierpniowy 1980 r., I Krajowy Zjazd Delegatów w Hali Olivia w 1981 r., stan wojenny, pogrzeb ks. Jerzego Popiełuszki, demonstracje opozycjonistów na Białorusi i inne najważniejsze wydarzenia dotyczące historii Polski lat 80. – do objęcia prezydentury przez Lecha Wałęsę w 1990 r. Jednostka ze swoich zbiorów udostępniła również ponad 2,3 tys. fotografii krajowych i zagranicznych projektów kulturalnych i edukacyjnych, wystaw, filmów, publikacji i spektakli teatralnych ECS. Łączny koszt działań ECS wyniósł 1,5 mln zł netto. Obejmowały one wykłady popularnonaukowe, oprowadzania kuratorskie po wystawie, warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży, debaty i spotkania z ekspertami z różnych dziedzin, spotkania Stowarzyszenia Strażników Pamięci Stoczni Gdańskiej, spotkania przewodnickie, konferencję naukową, a także obchody Święta Wolności i Praw Obywatelskich (1–4 VI), Święta Solidarności i Wolności – 44. rocznicy podpisania Porozumienia Gdańskiego (14 VIII, 30 VIII–1 IX) oraz „Gdańsk Pamięta”. Kontynuowano również działania badawcze (prace prowadzone regularnie przez pracowników Wydziału Naukowego i Zbiorów) oraz publikacyjne związane z Solidarnością i ze Stoczną Gdańską.
- **Gdański Teatr Szekspirowski** w koprodukcji z Teatrem im. Juliusza Słowackiego w Krakowie zrealizował musical „1989”, opowiadający o historii upadku komunizmu, ze szczególnym uwzględnieniem roli Gdańska w tych wydarzeniach. Koszt realizacji musicalu wyniósł 1,1 mln zł.

- **Instytut Kultury Miejskiej** zrealizował projekt „Metropolitanka”, w ramach którego zorganizowano 2 spotkania dla przewodników i przewodniczek oraz przeprowadzono spacerory dla szkół, uniwersytetów i organizacji pożytku publicznego. Łącznie w 2024 r. przeprowadzono 25 spacerów. Ponadto instytucja zrealizowała Festiwal Gdańskich Herstorii (zorganizowano spacerory, spotkanie literackie, debatę oraz spotkanie z emerytowanymi pracowniczkami Stoczni Gdańskiej).

Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego Gdańska:

- **Rada Miasta Gdańska** uchwaliła 19 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W większości zawarto zapisy uwzględniające ochronę konserwatorską, którą objęto obszary i obiekty o wartościach kulturowych.
- Pracownicy Biura Architekta Miasta uczestniczyli w międzynarodowym projekcie „**Urbact Archethics**”, dotyczącym dziedzictwa dysonansowego w Europie. Zorganizowano wykłady otwarte, wystawę „Grunwaldzka Dzielnica Mieszkaniowa” w Muzeum Gdańska, wydarzenie „POP Up Kultury” (obejmujące stworzenie tymczasowego domu kultury w okolicy skweru Anny Walentynowicz, spacerory tematyczne, wystawę, projekcję filmu wraz z dyskusją). Kwota poniesiona na realizację projektu w 2024 r. wyniosła 82,1 tys. zł.

Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości Gdańszczan:

- Na stronie internetowej portalu informacyjnego gdansk.pl prowadzonych jest **10 serwisów** tematycznych dotyczących **ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego**, promujących dziedzictwo kulturowe Gdańska, tj.: „Gdańsk Patriotyczny”, „Gdańskie Szlaki Pamięci”, „Jarmark św. Dominika”, „Kultura i rozrywka”, „Park Kulturowy”, „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gdańska”, „Turystyka”, „Wilno w Gdańsku”, „Zagospodarowanie przestrzenne Gdańska”, „Żurawie Gdańskie”.
- **Biuro Prezydenta ds. Kultury** w ramach konkursu grantowego na wsparcie realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe pn. „Dziedzictwo niematerialne Gdańska” dofinansowało pięć organizacji na łączną kwotę 113 tys. zł. Ponadto Biuro realizowało program „Gdański Fundusz Promocji Wydawnictw”, w którym przyznano dofinansowanie, o łącznej kwocie 48 tys. zł., m.in. czterem wydawnictwom poświęconym problematyce dziedzictwa kulturowego.
- **Biuro Architekta Miasta** wydało pięć publikacji za łączną kwotę 91,5 tys. zł. Wydane zostały następujące opracowania: „Młode miasto i Polski Hak. Formy i układy zieleni. Przegląd historyczny”, „Problemy konserwatorsko-planistyczne terenów postocznioowych w Gdańsku. Opinia Rzeczników Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków”, „Kształtowanie nowej architektury w środowisku zabytkowym. Materiały seminarium, 3 listopada 2022”, folder „Plac Solidarności. Konkurs studialny” oraz „Plan terenowy miasta Gdańska w skali 1:10000 – Śródmieście historyczne (1927)”.
- **Hevelianum** zorganizowało wydarzenia, których łączny koszt wyniósł 868,3 tys. zł. To m.in.: spacer „Śladami dawnego kurortu”, drugi Piknik Naukowy Farenheita na Górze Gradowej, spacerory po wystawach stałych i obiektach fortu Góry Gradowej, pokazy artyleryjskie (we współpracy ze Stowarzyszeniem Garnizon Gdańsk), warsztaty rodzinne „Podaj cegłę”, historyczne wydarzenie plenerowe „Vivat Gdańsk!”, Pomorska Noc Naukowców oraz plenerowa wystawa czasowa „Uczone” poświęcona kobietom w nauce. Ponadto w ramach budżetu jednostki instytucja opracowała kompleksową ofertę zajęć edukacyjnych dla szkół podstawowych, ponadpodstawowych i przedszkoli wraz z propozycjami dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz bogatą ofertą zasobów cyfrowych dla edukacji online, a także organizowała spotkania z przewodnikami.
- **Muzeum Gdańska** zorganizowało lekcje muzealne, lekcje online, spacerory edukacyjne, gry miejskie, konkursy edukacyjne oraz kompleksowo redagowało i obsługiwało Gedanopedię. Instytucja przeprowadziła również spotkania pod hasłem „Seniorzy do Muzeum!”, realizowała program „Mieszkanin artystą” oraz projekt „Westerplatte 300”. Przeprowadzono konkurs fotograficzny „Mój Gdańsk 2024”. Pracowano nad poprawą dostępności architektonicznej i dostępności wystaw czasowych dla osób z niepełnosprawnościami. Organizowano oprowadzania po wystawach czasowych i oddziałach z tłumaczeniem na polski język migowy oraz audiodeskrypcją. Przygotowano i prezentowano łącznie 21 wydarzeń wystawienniczych na terenie Gdańska i Muzeum Gdańska oraz wydano siedem publikacji omawiających różne aspekty dziedzictwa

kulturowego Gdańska. W ramach promowania kultury carillonowej miasta zorganizowano: XXVI Gdański Festiwal Carillonowy (15 koncertów), premiery nowych utworów na carillon solo, opracowanie programu gry automatycznej dla carillonu Ratusza Głównego Miasta oraz instalację nowego systemu gry automatycznej, czwarty otwarty kurs gry na carillonie oraz aranżowania na carillony automatyczne, transmisję online 105 koncertów carillonowych. Na realizację wymienionych działań jednostka wydatkowała kwotę 3,3 mln zł netto. Ponadto za kwotę 748,1 tys. zł Muzeum powiększyło zbiory o 935 obiektów (poprzez zakupy, darowizny i przekazy).

- Różnorodne działania edukacyjne i promocyjne prowadziły także **inne jednostki**: Gdański Ośrodek Sportu, Polski Chór Kameralny „Schola Cantorum Gedanensis”, Gdański Archipelag Kultury, Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia”, Gdański Teatr Szekspirowski, Instytut Kultury Miejskiej, Miejski Teatr Miniatura, Gdańska Galeria Miejska oraz Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna. Łączny koszt ich przedsięwzięć w 2024 r. wyniósł 2,8 mln zł – a były to m.in. rozmaite projekty, publikacje, wystawy, koncerty, spotkania (np. z autorami książek), spacer, warsztaty.
- W ramach utrzymania szlaków turystycznych zawierających elementy dziedzictwa kulturowego Gdańska **Biurowo Prezydenta ds. Sportu** zleciło wykonanie prac związanych z oznakowaniem tras przeznaczonych dla turystów pieszych. Między innymi odnowiono znaki i przeprowadzono odbudowę/modernizację urządzeń informacyjno-krajoznawczych, których łączny koszt wyniósł 40,3 tys. zł.
- **Gdańska Organizacja Turystyczna** kontynuowała utrzymanie modułu spacerowego w aplikacji Karty Turysty (obejmującego 30 atrakcji turystycznych mających największe znaczenie dla historii i kultury Gdańska) oraz prowadziła projekt „Smaki Gdańska”, w ramach którego restauracje partnerskie serwują dania inspirowane historycznymi recepturami i przybliżają smaki dawniej goszczące na gdańskich stołach. W 2024 r. do projektu dołączyło 6 restauracji (Piwnica Rajców, Pomelo Bisto, Fishmarkt, Pobite Gary, Mielżyński, Maniera).

POZOSTAŁE DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU

Cel szczegółowy IV.1. Rozwój innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy gospodarki

- **Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości (GFP)** to instytucja koncentrująca się na wspieraniu i rozwoju innowacyjnych start-upów oraz mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w Gdańsku. GFP zarządza wysokiej klasy obiektami biurowymi, w tym Gdańskim Inkubatorem Przedsiębiorczości „Starter”, który nie tylko jest nowoczesnym budynkiem dostępnym dla start-upów i innowacyjnych firm, lecz także podejmuje działania wspierające edukację przedsiębiorczą oraz przedstawicieli gdańskiego biznesu. W 2024 r. GFP zrealizowała m.in. następujące projekty:
 - **Techseed** – program szkoleniowo-mentoringowy dla zespołów startupowych z Gdańska rozwijających innowacyjne rozwiązania w obszarze branży morskiej. Projekt rozpoczął się w 2024 r. i będzie kontynuowany w 2025 r. Obejmuje kompleksowe wsparcie biznesowe oraz indywidualne wsparcie branżowe. W tej edycji wpłynęło sześć zgłoszeń, a do dalszego udziału w kolejnych etapach wybrano pięć zespołów. W 2024 r. odbyło się spotkanie otwierające warsztaty oraz przeprowadzono cztery warsztaty biznesowe (łącznie 24 godz.);
 - **Business Booster** – projekt mający na celu wyposażenie osób rozpoczynających własną działalność gospodarczą w wiedzę i kompetencje przydatne przy prowadzeniu biznesu oraz umożliwienie wymiany doświadczeń między przedstawicielami gdańskiego biznesu i start-upów. W 3. edycji projektu odbyło się osiem spotkań biznesowych (łącznie 16 godz.), pięć warsztatowych (łącznie 20 godz. praktycznych warsztatów) oraz 15 godz. konsultacji indywidualnych. W przedsięwzięciu wzięło udział 191 osób;
 - **Women Can Sea** – wsparcie kobiet pracujących lub uczących się w szeroko pojętej branży morskiej poprzez stworzenie przestrzeni wspierającej ich rozwój w tej branży. Dzięki projektowi kobiety mają możliwość dzielenia się swoją pasją związaną z wykonywaną pracą, wzajemnego inspirowania się, przekazywania wiedzy i doświadczenia, jakie zdobyły na swojej ścieżce kariery w branży morskiej. W 2024 r. zorganizowano sześć spotkań mastermindowych (18 godz.), dwie wizyty studyjne w firmach (4 godz.) oraz spotkanie podsumowujące projekt. Udział wzięło w nim 266 kobiet;

- **Blue Baltic Community** – projekt, którego celem jest budowanie społeczności przedsiębiorców, ekspertów oraz pasjonatów branży morskiej przez wymianę wiedzy, doświadczeń, nawiązanie kontaktów biznesowych, w tym również międzynarodowych, oraz transfer wiedzy i innowacji do branży morskiej. W 2024 r. zorganizowano siedem spotkań grup roboczych oraz spotkanie podsumowujące. Łącznie w 2024 r. w projekcie wzięło udział 203 uczestników;
- **BSR Go-Abroad** – wsparcie mikroprzedsiębiorstw w zakresie kompetencji eksportowych dzięki programowi edukacyjno-mentoringowemu z zakresu internacjonalizacji w obszarze basenu Morza Bałtyckiego. Najważniejsze cele projektu to: zwiększenie odporności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w regionie Morza Bałtyckiego, rozwiązanie problemów MŚP związanych z globalnymi kryzysami, stymulowanie wymiany handlowej i współpracy w ramach regionu Morza Bałtyckiego oraz promowanie obecności MŚP na lokalnych rynkach, współpraca i tworzenie lokalnych łańcuchów wartości. Projekt jest finansowany ze środków EFRR w ramach programu „Interreg Region Morza Bałtyckiego” i realizowany w partnerstwie instytucji otoczenia biznesu z krajów basenu Morza Bałtyckiego (Norwegii, Finlandii, Szwecji, Danii, Estonii, Niemiec oraz Polski). Rozpoczął się w listopadzie 2023 r. i będzie trwał do 2026 r. W 2024 r. rozpoczęto realizację programu internacjonalizacji, do którego zrekrutowano cztery pomorskie firmy;
- **BePacMan – Better Paper Packaging Management** – międzynarodowy projekt współfinansowany ze środków unijnych. Jego celem jest opracowanie ekonomicznie i ekologicznie zrównoważonych modeli biznesowych umożliwiających wielokrotne wykorzystanie opakowań papierowych oraz redukcję odpadów. Projekt koncentruje się na wydłużeniu cyklu życia opakowań poprzez współpracę międzysektorową i transgraniczną w regionie Południowego Bałtyku, z udziałem partnerów z Polski, Litwy, Niemiec, Szwecji i Danii. Angażuje sektory handlu, logistyki, gospodarki odpadami oraz dostawców technologii. W 2024 r. odbyły się dwa spotkania partnerskie mające na celu zaplanowanie działań merytorycznych;
- **Hej StartUp** – konkurs skierowany do start-upów technologicznych z północnej Polski, które dysponują produktem, usługą lub rozwiązaniem co najmniej na etapie prototypu (MVP) gotowym do komercjalizacji. Umożliwia start-upom zaprezentowanie swojego produktu oraz uzyskanie wsparcia w postaci udziału w kolejnej edycji programu akceleratorycznego i mentoringowego „InCredibles” Sebastiana Kulczyka. Konkurs jest realizowany w partnerstwie z Pomorskim Parkiem Naukowo-Technologicznym Gdynia oraz Gdańskim Parkiem Naukowo-Technologicznym. W 2024 r. uczestniczyło w nim 10 start-upów;
- **konferencja BeZee – trendy w edukacji** – międzynarodowa konferencja poświęcona najnowszym trendom w edukacji, ze wsparciem finansowym Gdańskiej Fundacji Rozwoju Gospodarczego. Dziesiąta edycja wydarzenia odbyła się w Europejskim Centrum Solidarności i zgromadziła ok. 400 uczestników. Zorganizowano sześć prelekcji podzielonych na dwa bloki tematyczne oraz osiem warsztatów, które pozwoliły uczestnikom na zdobycie praktycznej wiedzy i umiejętności. Podczas targów EduShow zaprezentowało się 11 wystawców z branży EdTech, którzy przedstawili innowacyjne rozwiązania edukacyjne;
- **konferencja Szkoła Dialogu** – coroczne wydarzenie organizowane w Gdańsku, mające na celu wspieranie rozwoju edukacji poprzez dialog i współpracę różnych środowisk. W 2024 r. odbyła się już 4. edycja konferencji, która zgromadziła ok. 100 przedstawicieli szkół, instytucji kultury, organizacji pozarządowych oraz samorządu. Odbyły się liczne warsztaty i panele dyskusyjne, podczas których omawiano m.in. przygotowanie młodzieży do wyzwań rynku pracy, postawy proekologiczne wśród młodzieży, kształtowanie postaw aktywnego obywatela;
- **Innovation Camp by Starter** – autorski program obozu biznesowego dla młodzieży realizowany we współpracy z Gdańską Agencją Rozwoju Gospodarczego, podczas którego uczestnicy opracowują rozwiązania odpowiadające na realne wyzwania biznesowe zgłoszone przez przedsiębiorców. W 2024 r. odbyła się 3. edycja obozu. W 5-dniowym wydarzeniu w sierpniu wzięło udział 36 uczestników;
- **Młodzieżowy Inkubator Przedsiębiorczości** – innowacyjny program wspierający młodych w rozwoju kompetencji przedsiębiorczych, obejmujący serię wydarzeń oraz szkoleń podnoszących kompetencje i wzmacniających szkolnych liderów i liderki przedsiębiorczości. W ramach projektu odbywają się również zajęcia edukacyjne dla szkół podstawowych, dotyczące m.in. poznania podstawowych mechanizmów gospodarki rynkowej, zaznajomienia

z terminami ekonomicznymi oraz rolą i działaniem różnych instytucji i instrumentów finansowych. W 2024 r. odbyło się 30 godz. warsztatów dla 20 klas szkół podstawowych, osiem warsztatów kompetencyjnych, 10 spotkań z ekspertami, a dwie uczennice wzięły udział w Praktycznym Programie Doskonalenia Kompetencji;

- **klasa pod patronatem „Startera”** – wsparcie merytoryczne wybranych klas w gdańskich szkołach ponadpodstawowych. W 2024 r. objęto patronatem klasę 2e z II Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Pniewskiego oraz dwie klasy z VIII Liceum Ogólnokształcącego im. Komisji Edukacji Narodowej. Projekt zakładał comiesięczne spotkania uczniów z ekspertami z różnych dziedzin. W 2024 r. odbyło się łącznie sześć spotkań, w których uczestniczyło średnio 30 uczniów;
- **Młodzieżowa Rada Startera** – grupa młodzieży (ok. 30 osób) zgromadzona wokół działań „Startera”, która opiniuje projekty skierowane do uczniów i uczennic oraz tworzy własne wydarzenia. W 2024 r. odbyło się 12 spotkań Rady;
- **Starter Student HUB** – program dla studentów wspierający rozwój kompetencji biznesowych, w tym umiejętności projektowania nowych rozwiązań czy zarządzania projektem. Studenci poznają realia prowadzenia firmy i przy wsparciu ekspertów dopracowują swoje pomysły biznesowe. W 2024 r. zorganizowano pięć warsztatów, 36 godz. konsultacji indywidualnych, wydarzenie Student Deck oraz sześć wykładów;
- **Młodzieżowe Innowacje w Praktyce** – celem projektu było wsparcie młodych osób w rozwijaniu i dopracowywaniu własnych pomysłów na innowacyjne inicjatywy. Wybrana grupa uczestników otrzymała merytoryczne wsparcie ekspertów, umożliwiające przejście od etapu idei do konkretnego planu działania. W 2024 r. trzy zespoły młodzieżowe rozpoczęły prace nad realizacją trzech autorskich projektów;
- **Baltic Challenge** – międzynarodowe wydarzenie skierowane do młodzieży i studentów w wieku 17–25 lat z regionu Morza Bałtyckiego, które odbyło się 5–6 marca w ramach 2. edycji Edukacyjnych Targów Kariery „Edu Offshore Wind” w Gdańsku. Celem wydarzenia było rozwijanie kompetencji przedsiębiorczych i kreatywnych uczestników poprzez pracę nad rozwiązaniami dla rzeczywistych wyzwań branży morskiej, ze szczególnym uwzględnieniem energetyki wiatrowej. W wydarzeniu wzięło udział 49 osób;
- **Starter Teen Hackaton** – weekendowy maraton innowacji, który odbył się 14–16 czerwca w Inkubatorze „Starter” w Gdańsku dzięki środkom z grantu uzyskanego z Boeing. Wydarzenie zgromadziło ok. 30 osób z województwa pomorskiego w wieku 17–24 lat. Celem „hackathonu” było stworzenie działających rozwiązań odpowiadających na wyzwania z obszaru 17 celów zrównoważonego rozwoju (SDG) ONZ;
- **Spotkania z HR** – projekt ukierunkowany na realizację kluczowych elementów nowoczesnego doradztwa zawodowego. Jego cele to wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz rozwój kompetencji, które w danym czasie należały do najbardziej poszukiwanych na rynku pracy. W 2024 r. przeprowadzono cztery warsztaty dla młodzieży z ekspertką z HR oraz dwa spotkania sieciujące skierowane do szkolnych doradców zawodowych i nauczycieli z gdańskich placówek oświatowych;
- **ESG w praktyce** – projekt, którego celem było poszerzanie wiedzy młodzieży na temat ochrony środowiska, odpowiedzialności społecznej i zarządzania korporacyjnego. Uczestnicy rozwijali umiejętność krytycznego myślenia, kreatywność oraz kompetencje związane ze współpracą zespołową. W 2024 r. odbyły się zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych – w liczbie czterech – które miały na celu m.in. inspirowanie młodych ludzi do podejmowania działań na rzecz zrównoważonego rozwoju;
- **Forum Młodych** – coroczna konferencja młodzieżowa organizowana przez ECS, skierowana do uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych. Wydarzenie ma na celu stworzenie przestrzeni do dyskusji na temat wyzwań współczesnego świata z perspektywy młodego pokolenia. W 2024 r. odbyła się 17. edycja Forum, w której wzięło udział ok. 260 uczestników;
- **DIGI-INCLUSION – To reduce social exclusion by bridging the digital divide** – międzynarodowy projekt współfinansowany ze środków unijnych, którego celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców miast i zwiększenie integracji cyfrowej. W 2024 r.

zespół projektowy zorganizował siedem spotkań Lokalnej Grupy URBACT (ULG), które pozwoliły na wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk, a także wziął udział w trzech międzynarodowych spotkaniach partnerskich (TNM), mających na celu dalszą współpracę i rozwój inicjatyw cyfrowych. W ramach projektu zostanie stworzony Zintegrowany Plan Działania (*Integrated Action Plan*).

- **Stypendia naukowe Prezydent Miasta Gdańska im. Daniela Fahrenheita dla doktorantów z zagranicy** – Prezydent Miasta Gdańska w porozumieniu ze Związkiem Uczelni Fahrenheita ufundowała trzy prestiżowe stypendia naukowe im. Daniela Gabriela Fahrenheita. Wybór tego urodzonego w Gdańsku światowej sławy fizyka, inżyniera i twórcy skali temperatury używanej w wielu krajach na całym świecie ma na celu ukazanie wizji Gdańska jako miasta otwartego, ambitnego i inwestującego w naukę. Laureatami 3. edycji rocznych stypendiów zostali: Gilvana Pereira Siqueira z Federal University of Uberlândia (Brazylia), Nathalia Pavan z Universidade Estadual Paulista (Brazylia) oraz Yimer Mekonnen Kasse z Ghent University (Belgia).
- **Wypracuj Przyszłość** – program staży odbywających się w czasie całego roku, skierowany do pełnoletnich uczniów i absolwentów techników oraz studentów i absolwentów szkół wyższych. Projekt umożliwia zdobycie doświadczenia zawodowego, ułatwia uczestnikom znalezienie pierwszego zatrudnienia i pozostanie na lokalnym rynku pracy. Zapewnia także wsparcie dla firm poszukujących stażystów oraz nowych pracowników. W edycji zakończonej w 2024 r. zarejestrowanych było 29 uczestników ubiegających się o 6 miejsc stażowych przygotowanych przez 5 fundatorów.
- **Wakacyjny Staż** – program staży organizowany w okresie letnim (VII–IX), skierowany do studentów i absolwentów szkół wyższych i mający podobne cele jak „Wypracuj Przyszłość”. W 2024 r. zarejestrowano 973 zgłoszenia uczestników na 198 miejsc stażowych przygotowanych przez 47 fundatorów.
- **Gdańska Rada Przedsiębiorczości** – organ doradczo-opiniotawczy prezydenta Gdańska w sprawach związanych z przedsiębiorczością lokalną. Do głównych zadań Rady należą w szczególności: współpraca i dialog z lokalnymi przedsiębiorcami, rekomendacja działań z zakresu wspierania przedsiębiorczości, integrowanie środowisk lokalnych przedsiębiorców oraz wspieranie aktywności publicznej dotyczącej przedsiębiorczości społecznej, w tym pobudzanie i wspieranie działań przedsiębiorczych, pobudzanie aktywności zawodowej seniorów i poprawa w świadczenia usług publicznych. W 2024 r. odbyły się 2 spotkania Rady. Dotyczyły one m.in.: projektów i działań z zakresu wspierania i rozwoju przedsiębiorczości, szkolnictwa zawodowego w Gdańsku, pozyskiwania talentów i pracowników, polityki mieszkaniowej.
- **Współpraca Portu Lotniczego z placówkami oświaty** – kontynuacja współpracy między lotniskiem a pomorskimi placówkami oświatowymi (tj. Technikum TEB Edukacja w Gdańsku i Gdyni, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu – Wydział Zamiejscowy w Gdańsku, Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni), w zakresie realizacji praktyk zawodowych przez uczniów i studentów. W 2024 r. Port przyjął 36 praktykantów, którzy pod opieką doświadczonych pracowników zdobywali nowe umiejętności. 16 uczniów liceów wzięło także udział w jednodniowych praktykach w ramach Dnia Przedsiębiorczości. W 2024 r. Port podpisał ramowe umowy na przyjmowanie studentów na praktyki z następujących uczelni: Politechnika Poznańska, Politechnika Warszawska, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku, Akademia Wychowania Fizycznego w Gdańsku.
- **Gdańska Fundacja Rozwoju Gospodarczego (GFRG)** – instytucja wspierająca budowanie wspólnej płaszczyzny porozumienia pomiędzy rozwojem gospodarczym regionu a potrzebami lokalnej społeczności. Głównymi obszarami działalności GFRG są: łączenie ludzi z obszaru biznesu z mieszkańcami i realizowanymi na ich rzecz działaniami prospołecznymi, rozwój rynku pracy poprzez działania na rzecz edukacji, tworzenie nowych miejsc pracy, aktywizacja osób wykluczonych i niepełnosprawnych, dobroczynność i wspieranie rozwoju kultury i sportu. W 2024 r. GFRG zrealizowała m.in. następujące projekty związane z rozwojem gospodarczym:
 - wsparcie działań na rzecz edukacji dla rozwoju biznesu oraz inwestycji w młodych ludzi. Wśród projektów, które otrzymały wsparcie znalazła się m.in.: organizacja konferencji BeZee – trendy w edukacji, aktywizacja młodzieży w zakresie wychowania morskiego i edukacji ekologicznej w oparciu o aktywności żeglarskie prowadzone poprzez „Akademię Zaruskiego” oraz „Młodzi

Strażnicy i Strażniczki Rzek”, program edukacji przedsiębiorczości dla młodzieży pod nazwą „Młodzieżowe Innowacje w Praktyce” oraz „Czas Na Młodzież”, nauka publicznych wystąpień i autoprezentacji poprzez Trójmiejską Ligę Debat, edukacja o zdrowiu psychicznym skierowana dla dzieci i młodzieży szkolnej realizowana poprzez Fundację Oparcia Społecznego Aleksdry Fosa;

- „Edukacja dla Biznesu” – program realizujący projekty z obszaru kursów zawodowych podnoszących kwalifikacje zawodowe. Jego celem jest wsparcie aktywizacji gospodarczej rynku oraz aktywizacja zawodowa skierowana do młodzieży i dorosłych;
- wsparcie organizacji Targów Pracy dla Osób z Niepełnosprawnościami zorganizowanych przez Fundację Aktywizacja.
- **Działania Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego (GARG) w zakresie innowacyjności i przedsiębiorczości** – w 2024 r. GARG wsparł: Pawilon Polskiego Przemysłu Morskiej Energetyki Wiatrowej (podczas targów WindEnergy Hamburg 2024), projekt Innovation Camp, wyjazd przedstawicieli Gdańska na międzynarodowe targi nieruchomości MIPIM w Cannes, organizację spotkań z branżą kosmiczną i informatyczną oraz wydarzenie InveStacja (edukacja przedsiębiorczości w formie interaktywnej gry teatralno-edukacyjnej). Dodatkowo GARG we współpracy ze Związkiem Uczelni Fahrenheita przeprowadził konkurs „SDG Challenge”, którego założeniem było promowanie zrównoważonego rozwoju, postaw proekologicznych i aktywne implementowanie ich w przestrzeni publicznej. W 2024 r. wdrożono również autorski program stażowy „InveStaż” dedykowany dla gdańskich studentów.
- **Współpraca Gdańskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej (GPEC) z uczelniami wyższymi** – w 2024 r. Grupa GPEC kontynuowała regularne staże i praktyki studenckie, dając młodym ludziom szansę na zatrudnienie w branży energetycznej. Rekrutacja bazuje na posiadanych przez kandydatów talentach oraz na budowaniu dobrej atmosfery w tworzonych zespołach.
- **Parada pomorskich uczelni wyższych „Niech żyje nauka!”** – 5 października, z okazji rozpoczęcia nowego roku akademickiego, odbyła się coroczna uroczysta parada uczelni organizowana przez Związek Uczelni Fahrenheita i Miasto Gdańsk. Wydarzenie zgromadziło studentów i wykładowców z 21 uczelni oraz przedstawicieli władz państwowych i lokalnych, którzy wspólnie przemaszewali ulicami Gdańska, podkreślając współpracę trójmiejskich instytucji akademickich. Parada jest symbolem integracji, celebracji wspólnych wartości i celów dla nauki i szkolnictwa wyższego w naszym regionie.
- **Ergon** – nowa aplikacja mobilna GUP, która oficjalnie zadebiutowała 2 grudnia 2024 r. Została podzielona na dwie części: otwartą oraz zamkniętą, z której korzystać mogą wyłącznie osoby bezrobotne zarejestrowane w GUP. Część otwarta aplikacji umożliwia dostęp do najnowszych aktualności publikowanych przez GUP, informacji o bieżących wydarzeniach i dostępnych formach wsparcia dla bezrobotnych oraz pracodawców, a także ofertach pracy i staży. W tej części publikowane są również raporty statystyczne z rynku pracy, rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz informacje o wysokościach różnych świadczeń finansowych wypłacanych bezrobotnym. Część zamknięta zawiera wszystkie powyższe funkcje, a także informacje przeznaczone dla osób bezrobotnych, które mogą sprawdzić termin najbliższej wizyty w GUP, wysokość przysługującego świadczenia, dane swojego doradcy klienta, informację o aktywnych zwolnieniach lekarskich, status wniosku o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej czy wynik naboru o szkolenie w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego.
- Interaktywna mapa Trójmiasta www.jobmapa.pl przygotowana przez GUP – umożliwia wyszukiwanie i przeglądanie ofert pracy, które pochodzą z różnych źródeł. Od początku uruchomienia (2022 r.) do końca 2024 r. strona odnotowała blisko 362 tys. odsłon.

Cel szczegółowy IV.2. Wzmocnienie marki gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska

- W 2024 r. **Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego (GARG)** w swoich działaniach skupiła się przede wszystkim na dotarciu do potencjalnych inwestorów i bezpośrednich negocjacjach w celu realizacji inwestycji i reinwestycji w Gdańsku z podmiotami:
 - z branży produkcyjnej i usługowej (m.in. związanymi z rozwojem Inteligentnych Specjalizacji Pomorza), zainteresowanymi ulokowaniem działalności w obszarze Pomorskiego Centrum

Inwestycyjnego (PCI); przedsiębiorstwami z sektora MŚP, dla których przygotowano dedykowaną ofertę dzierżawy terenów na PCI,

- o realizującymi działania związane z aktywnościami portu morskiego, które ulokowały swoją działalność na nieruchomości przy ul. Ku Ujściu,
- o z branży TSL oraz prowadzącymi działalność w usługach okołoportowych zainteresowanymi wynajmem powierzchni biurowej w CB KOGA.

W ramach działań w 2024 r. skoncentrowano się przede wszystkim na parkach inwestycyjnych:

- o **Pomorskie Centrum Inwestycyjne** (PCI) – w 2024 r. na obszarze PCI prowadzono m.in. następujące przedsięwzięcia:
 - budowa I etapu kompleksu przemysłowo-magazynowego **CTPark Gdańsk Port**, w ramach którego wybudowano dwie hale magazynowe firmy CTP o łącznej powierzchni 119 tys. m²;
 - zawarcie **umowy sprzedaży nieruchomości** o powierzchni ok. 13,94 ha, na której firma CTP zamierza zbudować kolejne hale magazynowe (45 tys. m²) oraz centrum innowacji (25 tys. m²) wraz z parkingami i infrastrukturą towarzyszącą, w tym ogólnodostępnym terenem rekreacyjnym dla mieszkańców Gdańska o powierzchni 5 tys. m² – rozpoczęto proces projektowania tej inwestycji;
 - kontynuacja projektu dofinansowanego z programu Polski Ład – w ramach inwestycji prowadzona jest **rozbudowa istniejącego i budowa nowego układu drogowego** wraz z infrastrukturą towarzyszącą (w tym z odwodnieniem) **na terenie** będącym zapleczem logistycznym i inwestycyjnym **Portu Północnego** w Gdańsku. Główny cel zadania to zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych w rejonie Portu Północnego poprzez udrożnienie ruchu kołowego – w perspektywie intensywnego rozwoju bazy logistycznej i przemysłowej. W 2024 r. zrealizowano m.in. nawierzchnie bitumiczne wraz z poboczami oraz odwodnieniem jezdni i zbiornikiem retencyjnym;
 - opracowanie dokumentacji technicznej dotyczącej modernizacji stacji transformatorowej „Nowe Kaczeńce”;
 - rozpoczęcie procedury aportu terenów o powierzchni ok. 10 ha, które mogą stanowić kolejne tereny inwestycyjne.
- o **Park Przemysłowy Ku Ujściu** (PKU) – pozyskano tereny o powierzchni ok. 5,8 ha, które zostały włączone w obszar parku. Jednocześnie Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego (GARG) oczekuje na zakończenie procedury aportu terenów o powierzchni ok. 46 ha, które po uporządkowaniu będą stanowić kolejne tereny inwestycyjne tego parku. Dodatkowo zrealizowano prace mające na celu rozwój infrastruktury dostępowej i odwodnieniowej parku – w 2024 r. zakończono budowę przepompowni.
- o **Park Przemysłowy „Płonia”** – w 2024 r. aportem zostały przekazane do GARG działki o powierzchni 5,7 ha. Dodatkowo spółka dokonała zakupu od osoby fizycznej nieruchomości, której powierzchnia wyniosła 1,3 ha. Łącznie GARG nabył nieruchomości o powierzchni 7,0 ha, dzięki czemu tereny inwestycyjne na terenie parku wzrosły do łącznej powierzchni 78 ha.
- o **Pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych** – w 2024 r. GARG:
 - zakupił teren o powierzchni ok. 3,5 ha zlokalizowany przy ul. Rakietowej (w niedalekim sąsiedztwie Parku Przemysłowo-Technologicznego Maszynowa);
 - zakupił teren o powierzchni 1,75 ha zlokalizowany przy ul. Elbląskiej/Sztutowskiej (tereny inwestycyjne w Gdańsku-Rudnikach);
 - wystąpił z wnioskiem o aport terenów przemysłowych o powierzchni 2 ha, zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie PERN przy ul. Łowickiej.
- o **Układ drogowo-sieciowy dla terenu św. Wojciecha** – wykonano prace związane z opracowaniem koncepcji budowy układu drogowo-sieciowego w rejonie ul. Starogardzkiej i przygotowaniem do formalnego procedowania realizacji robót budowlanych.

- Inwestycje w obszarze **Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy**:
 - w grudniu 2024 r. zawarto umowę na kompleksową realizację inwestycji **carportu fotowoltaicznego** (forma zadaszania, która zamiast tradycyjnego dachu posiada zamontowane moduły fotowoltaiczne) z infrastrukturą parkingową. Koszt inwestycji to ok. 23 mln zł – planowane zakończenie prac: 2026 r.;
 - kontynuowano dalszą komercjalizację powierzchni w biurowcu Alpha;
 - zmodernizowano drogi kołowania M. Koszt modernizacji to 1,9 mln zł;
 - zmodernizowano system bagażu nadgabarytowego, co zwiększyło przepustowość systemu bagażowego terminalu T2. Koszt inwestycji to 2 mln zł.
- **Zwiększenie liczby destynacji w siatce połączeń lotniczych** – w 2024 r. w Porcie Lotniczym im. Lecha Wałęsy w Gdańsku uruchomiono 10 nowych połączeń w ruchu regionalnym: do Walencji, Rzymu (2 połączenia – Fiumicino i Ciampino), Brindisi, Madery, Mediolanu (Malpensa), Skellefteå, Helsinek, Birminghamu i Manchesteru.
- **Program inwestycyjny Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A. (ZMPG)** – z uwagi na nadmorskie położenie Gdańska strategicznym obszarem rozwoju terenów inwestycyjnych znajdujących się w granicach administracyjnych miasta są tereny zlokalizowane w obszarze portu morskiego w Gdańsku. Program inwestycyjny w Porcie Gdańsk jest przedsięwzięciem wieloetapowym, obejmującym zadania związane z modernizacją infrastruktury portowej i dostępowej od strony lądu oraz dotyczące poprawy dostępu od strony wody. Do kluczowych inwestycji realizowanych w tym ważnym międzynarodowym węźle komunikacyjnym w 2024 r. należą:
 - „Poprawa infrastruktury Portu Gdańsk wraz z analizą wdrożenia systemu niskoemisyjnego OPS dla zrównoważonego rozwoju sieci TEN-T” – celem ogólnym projektu jest poprawa funkcjonowania zintegrowanego systemu transportowego przeznaczonego do obsługi transportu morskiego. W 2024 r. prowadzono roboty budowlane dla Nabrzeża Rudowego II i Nabrzeża Bytomskiego. Projekt przyczyni się do likwidacji „wąskiego gardła” oraz poprawy połączeń w porcie w Gdańsku dzięki rozbudowie infrastruktury portowej i jej dostosowaniu do obsługi większej niż dotychczas liczby statków;
 - **budowa parkingu na terenie Portu Gdańsk** – zakres inwestycji obejmuje budowę parkingu dla samochodów ciężarowych i osobowych wraz z niezbędną infrastrukturą na obszarze przy ul. Kontenerowej, odwodnienie terenów oraz budowę drogi wewnętrznej umożliwiającej skomunikowanie obszarów z istniejącą infrastrukturą drogową i planowaną stacją paliw. W 2024 r. sporządzone zostały koncepcja oraz program funkcjonalno-użytkowy dla inwestycji. Złożono również wnioski o wydanie decyzji środowiskowej, a także wnioski o dofinansowanie projektu. Trwa przygotowywanie postępowania przetargowego na wybór wykonawcy robót budowlanych. Planowany termin realizacji inwestycji to lata 2026–2029;
 - **przebudowa Nabrzeża Przemysłowego w zakresie umocnienia dna przy odcinkach III-1÷III-6 oraz wymiany linii odbojowej odcinków III-1 i III-2** – w I kwartale 2024 r. rozpoczęto budowę umocnienia dna Nabrzeża Przemysłowego na odcinku ok. 800 m. Umocnienie dna zostanie zbudowane po przeprowadzeniu robót pogłębiarskich, które mają na celu zwiększenie głębokości przy nabrzeżu (do 10 m), co umożliwi przyjmowanie większych statków. Dodatkowo w ramach inwestycji zostanie wykonana nowa linia odbojowa na odcinkach III-1 i III-2 w celu umożliwiania bezpiecznego podejścia statków do nabrzeża. W 2024 r. umocniono dno na odcinku III-3 i częściowo III-4, umocniono część odcinka III-2 oraz przeprowadzono montaż urządzeń odbojowych, a w grudniu rozpoczęto roboty w ramach III etapu;
 - **przebudowa Nabrzeża Szczecińskiego Przeładunkowego** – przedmiotem inwestycji są: budowa dodatkowych punktów cumowniczych, pogłębienie dna oraz budowa umocnienia dna na styku z odcinkiem Nabrzeża wybudowanym w ramach instrumentu CEF. Cel inwestycji to umożliwienie cumowania przy nabrzeżu większych statków nośności DWT do 100 tys. t oraz ujednolicenie linii odbojowej w stosunku do sąsiedniego odcinka nabrzeża, co zwiększy możliwości operacyjne wzdłuż nabrzeża. W czerwcu 2024 r. podpisana została umowa na wykonanie robót budowlanych. W 2024 r. trwała realizacja robót budowlanych (etap II). Przewidywany termin zakończenia umowy: II kwartał 2026 r.;

- **modernizacja pali stalowych Pirsu Rudowego w Porcie Północnym** – przedmiotem inwestycji jest trwałe zabezpieczenie antykorozyjne pali stalowych w strefie wahań wody. Roboty budowlane są prowadzone w dwóch częściach, z czego część druga trwa od 2019 r. o obejmuje 868 szt. Planowany termin realizacji to 2025 r.
- Liczne inwestycje na terenie Portu Gdańsk realizują również kontrahenci ZMPG S.A. Najistotniejsze spośród tych trwających w 2024 r. to:
 - **„Rozbudowa Terminalu Kontenerowego Baltic Hub (DCT Gdańsk) w Porcie Północnym w Gdańsku”:**
 - **kontynuacja fazy T2D** – inwestycja służy powiększeniu zdolności przeładunkowej, a przede wszystkim potencjału składowego terminalu. Prace budowlane prowadzone są na obszarze ok. 10 ha. Na blisko 6,5-hektarowym obszarze (działce) oraz na części wcześniej wydzierżawionych terenów planowana jest budowa nowych placów składowych, parkingu i budynku biurowego, placu dla operacji skanowania kontenerów KAS, magazynu CFS oraz rozbudowa układu torowego bocznic kolejowej. W kwietniu 2024 r. wydano decyzję o pozwoleniu na budowę. Przewidywana data ukończenia inwestycji: II/III kwartał 2025 r.;
 - **terminal T3** – w 2022 r. Baltic Hub Container Terminal (funkcjonujący wcześniej pod nazwą DCT Gdańsk) rozpoczął budowę T3 – trzeciego nabrzeża głębokowodnego. Prace były kontynuowane również w 2024 r. Powstają: nowy terminal Baltic Hub 3 (z dodatkową roczną zdolnością przeładunkową 1,5 mln TEU), nowe nabrzeże (długość: 717 m, głębokość: 18 m), nowe place składowe (36 ha), siedem suwnic STS do obsługi największych kontenerowców, 20 zautomatyzowanych suwnic RMG, które będą zdalnie obsługiwane przez operatorów na ergonomicznie zaprojektowanych stanowiskach. Powstanie fazy T3 umożliwi zatem osiągnięcie zdolności przeładunkowej dla całego terminalu BHCT na poziomie 4,5 mln TEU rocznie. Trwa realizacja robót budowlanych. Inwestor uzyskał w grudniu 2024 r. pierwszą decyzję o pozwoleniu na użytkowanie dla części zrealizowanych obiektów. Planowany termin ukończenia inwestycji to IV kwartał 2025 r.;
 - **terminal T5** – w 2024 r. rozpoczęto roboty budowlane na obszarze nowego terminalu T5 o powierzchni ok. 21 ha. Będzie on wykorzystywany jako terminal instalacyjny dla morskich farm wiatrowych. W ramach inwestycji powstaną: nabrzeże główne o długości ok. 451 m umożliwiające obsługę statków instalacyjnych, nabrzeże przeładunkowe (dł. 349 m) umożliwiające obsługę dostaw komponentów, rampa „ro-ro” (dł. 105 m, szer. 30 m) do obsługi dostaw (stanowiska będą miały głębokość 17,5 m), place montażowe i składowe. Projekt uzyskał wsparcie w ramach Krajowego Planu Odbudowy (900 mln zł). Planowany termin ukończenia to 2026 r.;
 - **budowa rurociągu R1N** – celem inwestycji jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju i strategicznego bezpieczeństwa Polski dzięki zagwarantowaniu ciągłości pracy Przedsiębiorstwa Przeładunku Paliw Płynnych Naftoport Sp. z o.o. przez zastąpienie istniejącego, liczącego ponad 40 lat, rurociągu R1 nowym rurociągiem R1N. Budowanym rurociągiem będzie przesyłana ropa naftowa o temperaturze większej niż obecnie (do +50°C), co wpłynie m.in. na poszerzenie możliwości technologicznych w przesyłce ropy i poprawi pewność dostaw tego surowca. Inwestorem w całości jest PPPP Naftoport Sp. z o.o. W 2024 r. kontynuowane były prace budowlane. Zakończenie inwestycji planowane jest na 2026 r.;
 - **rozbudowa powierzchni składowych Solid Port Sp. z o.o.** – w 2024 r. rozpoczęto prace, których celem jest zwiększenie powierzchni składowych oraz potencjału techniczno-eksploatacyjnego. ZMPG wykona dwutorową bocznice kolejową wraz z odwodnieniem (ze zbiornikiem retencyjnym), przebudowę sieci elektroenergetycznych na terenie Solid Port, sieć wodociagową, sieci teletechniczne oraz zlikwiduje stację transformatorową T-20. Inwestycję w pozostałych zakresie zrealizuje Solid Port. Planowany termin ukończenia prac przez ZMPG: grudzień 2025 r.
- **Decyzja o powstaniu terminala zbożowego** – w grudniu 2024 r. ogłoszono informację, że w gdańskim porcie przy Nabrzeżu Wiślanym i Nabrzeżu Szczecińskim powstanie nowy

agroterminal. Inwestycja, która zostanie zrealizowana, a potem będzie zarządzana przez państwową spółkę, ma być gotowa do 2026 r. Port Gdański Eksploatacja (PGE) zainwestuje w dziewięć magazynów zbożowych. Tym samym podniesie swoje zdolności magazynowe aż pięciokrotnie – do 152 tys. t rocznie.

- **Morski Terminal Przeładunkowy Produktów Ropopochodnych Orlen** – w 2024 r. Grupa Orlen kontynuowała realizację inwestycji. Zgodnie ze stanem na koniec 2024 r. zaawansowanie budowy Morskiego Terminala Przeładunkowego Produktów Ropopochodnych Orlen w Gdańsku na Martwej Wiśle osiągnęło ok. 90%. W grudniu rozpoczęto końcowe prace nad wyposażeniem obiektu. Oddanie do użytku terminalu, który obsłuży statki do 130 m długości, planowane jest na połowę 2025 r. Koszt całkowity to ok. 500 mln zł.
- **CCGT – elektrownia gazowo-parowa w Gdańsku-Rudnikach** – w 2024 r. Grupa Orlen prowadziła zaawansowane prace analityczne związane z budową bloku gazowo-parowego. Projekt został zgłoszony do aukcji rynku mocy w 2024 r., jednak nie zdobył kontraktu, mimo to kontynuowano prace przygotowawcze. Ogłoszenie przetargu na wybór wykonawcy zaprojektowania, wybudowania i uruchomienia zaplanowano na 2025 r.
- **Realizacja terminalu FSRU z gazociągami podmorskim w obrębie akwenu Portu Gdańsk** – kontynuowana w 2024 r. przez spółkę GAZ-SYSTEM. Terminal FSRU będzie miał zdolność regazyfikacyjną wynoszącą 6,1 mld m³ gazu.
- **Baltic Towers** – w czerwcu 2024 r. uzyskano decyzję ws. pozwolenia na budowę dla fabryki wież dla największych planowanych morskich turbin wiatrowych o mocy powyżej 15 MW zlokalizowanej na wyspie Ostrów. W grudniu 2024 r. Agencja Rozwoju Przemysłu otrzymała 291 mln zł pożyczki od Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na budowę fabryki, co ma pozwolić na utrzymanie harmonogramu budowy i terminowe uruchomienie produkcji w II kwartale 2025 r.
- **Rozbudowa kompleksu AmberExpo** – w 2024 r. Międzynarodowe Targi Gdańskie rozpoczęły II etap inwestycji związany z rozbudową kompleksu wystawienniczego AmberExpo: rozpoczęto budowę wielofunkcyjnej hali z hotelem. Zakończenie budowy hali przewidywane jest na IV kwartał 2025 r., a hotelu – na 2026 r. Inwestycja wzbogaci ofertę AmberExpo, rozszerzy funkcjonalność oraz ofertę kompleksu.
- Wzmocnienie marki Gdańska odbywa się również przez takie działania, jak **Forum Gospodarcze w ramach 44. Międzynarodowego Zjazdu Hanzy** – podczas czterech paneli dyskusyjnych podjęta została następująca tematyka: innowacyjna gospodarka, nowoczesne technologie, zielona transformacja energetyczna, przemysł kosmiczny. Wśród panelistów można było posłuchać specjalistów z zakresu biznesu, samorządu i nauki. W programie znalazły się również networking z udziałem widzów i panelistów oraz wizyty studyjne.
- **Targi Bursztynu i Biżuterii Amberif** – to największe na świecie wydarzenie wystawiennicze poświęcone bursztynowi i największe międzynarodowe targi biżuterii w Europie Środkowej, będące doskonałą okazją do spotkań biznesowych, nawiązania nowych kontaktów handlowych, zapoznania się z nowinkami branżowymi i zaprezentowania premierowych kolekcji. W 2024 r. odbyły się dwie edycje wydarzenia. W edycji wiosennej wzięło udział 250 wystawców z 14 krajów Europy, Afryki i Azji oraz kupcy z wielu krajów, w tym najważniejsi dla branży bursztynniczej klienci biznesowi z Chin oraz państw arabskich. Natomiast jesienią pojawiło się 130 wystawców.
- **Gdańsk Światowa Stolica Bursztynu** – w 2024 r. opublikowano strategię Gdańsk Światowa Stolica Bursztynu na lata 2023-2033. Celem dokumentu jest wskazanie priorytetowych kierunków rozwoju projektu oraz identyfikacja kluczowych szans dla zapewnienia dynamicznego rozwoju branży bursztynniczej w Gdańsku oraz samego projektu. Strategia zakłada m.in. większą integrację podmiotów działających w branży bursztynniczej, takich jak producenci, projektanci, naukowcy czy artyści. Kluczową kompetencją Gdańska, na której budowany jest projekt Gdańsk Światowa Stolica Bursztynu jest koncentracja na tym obszarze firm, organizacji i instytucji powiązanych z bursztynem. Projekt przewiduje również wspieranie inicjatyw związanych z rozwojem biznesu, takich jak organizacja targów, wystaw i spotkań biznesowych dla producentów i projektantów biżuterii bursztynowej oraz nawiązywanie współpracy z innymi sektorami rynku.

- **POLFISH** – jedyne w Polsce targi branży rybnej z ponad 30-letnią tradycją, w Europie Środkowo-Wschodniej należące do pięciu największych targów dla tego sektora. Wydarzenie pozwala na spotkanie w jednym miejscu i czasie polskich liderów całego łańcucha dostaw: od produkcji i importu surowca, przez przetwórstwo, po usługi chłodzenia, transportu i opakowania. W 2024 r. wydarzenie odwiedziło ponad 1,2 tys. osób z 26 krajów, których zachęciło do przybycia 97 wystawców reprezentowanych przez 686 osób z 11 państw.
- **InfoShare** – największa konferencja technologiczna, łącząca nowe technologie z biznesem. Wśród uczestników oraz wystawców są start-upy, inwestorzy, przedstawiciele korporacji, programiści i marketerzy. Podczas dwóch dni odbywa się wiele wartościowych przemówień wygłaszanych przez najwyższej klasy ekspertów, w połączeniu z imponującymi targami Expo, konkursem dla start-upów i licznymi możliwościami nawiązywania kontaktów. W 2024 r. została zorganizowana w Gdańsku po raz 18. i zgromadziła ponad 6,5 tys. uczestników, 150 prelegentów i 500 start-upów.
- **Edu Offshore Wind** – druga edycja edukacyjnych targów morskiej energetyki wiatrowej. Dwudniowa impreza jest adresowana do młodzieży poszukującej pracy w perspektywicznej branży gospodarki oraz do innowacyjnych firm potrzebujących wykwalifikowanych pracowników. W 2024 r. w targach wzięło udział ok. 7 tys. uczniów szkół średnich i nauczycieli, 1,9 tys. studentów oraz 130 wystawców i sponsorów. Nowością była m.in. Wyspa Transformacji Energetycznej, promująca innowacyjne zielone technologie.

Cel szczegółowy IV.3. Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta

- **Plan ogólny** – 21 marca 2024 r. Rada Miasta Gdańska podjęła Uchwałę nr LXXV/1912/24 w sprawie **przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Gdańska**, która zainicjowała rozpoczęcie prac nad dokumentem. Od 15 kwietnia do 14 czerwca zbierano wnioski do planu ogólnego. W tym czasie zorganizowano spotkanie informacyjne, na którym omówiono specyfikę dokumentu. 14 czerwca 2024 r. zebrane wnioski – w liczbie 5480 – zostały opublikowane. Następnie rozpoczęły się prace projektowe. Od tego czasu pozyskano dane konieczne do sporządzenia dokumentu, sporządzono ekofizjografię, wypracowano metodykę działań, podjęto prace analityczne w celu wyznaczenia: stref planistycznych, obszarów uzupełnienia zabudowy, gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej, obszaru zabudowy śródmiejskiej. Podjęto także prace nad opracowaniem części tekstowej i graficznej uzasadnienia zgodnie z wymogami ustawowymi. Kolejnym etapem jest skierowanie dokumentu do opiniowania i uzgodnień zaplanowane na kwiecień 2025 r., a następnie przeprowadzenie szerokich konsultacji społecznych. Zakończenie prac oraz uchwalenie dokumentu planowane jest do czerwca 2026 r.
- **Urbanista Miasta** - 26 września 2024 r. Rada Miasta Gdańska podjęła decyzję o utworzeniu w Gdańsku stanowiska Urbanisty Miasta. Funkcję tę objęła dyrektor BRG – Edyta Damszel-Turek, która jest Generalnym Projektantem polityk miejskich w zakresie przestrzennej wizji rozwoju miasta oraz wszystkich opracowań urbanistycznych tworzonych w Gdańsku. Ustanowienie funkcji urbanisty wprowadza czytelne dla mieszkańców i inwestorów rozróżnienie uprawnień i odpowiedzialności w zakresie rozwoju przestrzennego Gdańska.
- **Park Południowy** – będzie drugim największym parkiem w Gdańsku (77 ha). Swoim zasięgiem obejmie dwie dzielnice: Jasień i Ujeścisko-Łostowice. W 2024 r. trwał proces partycypacyjny dotyczący projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części wschodniej i zachodniej.
- **Zachodni Front Śródmieścia** – opublikowano wizualizację obszaru sprzed II Wojny Światowej. Opracowanie to rekonstrukcja przestrzeni Śródmieścia Gdańska w obszarze ulic: Wały Piastowskie, Podwałe Grodzkie, Hucisko, Wały Jagiellońskie, Okopowa.
- **Projekty realizowane w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP):**
 - kontynuacja prac związanych z wyborem partnera prywatnego dla przygotowywanej w formule PPP inwestycji na podobszarze **Nowego Portu** (Nowy Port 2030+) – prowadzona była faza negocjacji z kandydatami;
 - **zagospodarowanie północnego cypla Wyspy Spichrzów w Gdańsku** – przedsięwzięcie polegające na kompleksowym zagospodarowaniu i zabudowie nieruchomości na obszarze Wyspy Spichrzów, którego celem jest stworzenie reprezentacyjnej zabudowy stanowiącej architektoniczno-

funkcjonalną wizytówkę miasta. W 2024 r. zakończono i rozliczono budowę ulic Motławskiej, Pożarniczej i Chmielnej (5,5 mln zł) oraz remont Długiego Pobrzeża (5,4 mln zł);

- **zagospodarowanie obszaru dawnej zajezdni tramwajowej na Dolnym Mieście w Gdańsku** – projektem objętych jest 11 ha nieruchomości gruntowych zabudowanych i niezabudowanych, w tym 18 lokalizacji planowanych do realizacji zabudowy kubaturowej (plomby, uzupełnienia pierzei), a także zagospodarowanie 5,5 ha terenów zielonych i utworzenie 2 km dróg. W 2024 r. zrealizowane zostały zejścia do wody wzdłuż nabrzeża Nowej Motławy (0,45 mln zł). Zaawansowana była budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Kamienna Grobla (1,3 mln zł), ponadto rozpoczęto prace budowlane przy rewaloryzacji zabytkowego obiektu przy ul. Śluza 3 (8,9 mln zł). Kontynuowano prace projektowe dla przedszkola publicznego przy ul. Szuwały 2 (5,4 mln zł), modernizację ul. Dobrej (5,4 mln zł), budowę ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Dobrej (1,5 mln zł), a także przystąpiono do prac projektowych związanych z zagospodarowaniem bastionu Wilk i ul. Reduta Wyskok (1,3 mln zł) oraz modernizacji biegnącego wzdłuż ul. Reduta Wyskok i ul. Reduta Wilk ciągu pieszo-rowerowego (5,4 mln zł).
- **Kompleksowa przebudowa nabrzeża na odcinku od bramy Straganiarskiej (Targu Rybnego) do mostu Wapiennego** – inwestycja obejmuje modernizację nabrzeża wzdłuż ulic Rybackie Pobrzeże i Wartkiej. Projektowane prace mają na celu doprowadzenie istniejącej konstrukcji nabrzeża do właściwego stanu technicznego (obecnie nabrzeże jest dopuszczone do eksploatacji warunkowo). Zlecono wykonanie ekspertyzy określającej warunki dalszego użytkowania. W sierpniu 2023 r. podpisano umowę na wykonanie dokumentacji projektowej dla realizacji zadania. Planowany termin pozyskania dokumentacji to 2025 r.
- **Budżet Obywatelski** – corocznie w ramach BO Gdańsk zyskuje nowe przestrzenie publiczne. W 2024 r. zakończono m.in.: zieleniec przy ul. Parterowej – etap I (szacowany koszt 974,1 tys. zł), dwie przestrzenie sportowo-rekreacyjne w dzielnicy Orunia Górna – Gdańsk Południe (szacowany koszt 649,2 tys. zł), zagospodarowanie rekreacyjne wzgórza widokowego Suchanino z punktu widokowego (szacowany koszt 468,1 tys. zł), aktywny park na Zielonym Trójkącie (szacowany koszt 274 tys. zł), zieleni urządzoną z małą architekturą, placem zabaw w miejscu rekreacji i spotkań mieszkańców przy ul. Srebrnej (szacowany koszt 110 tys. zł).
- **PKM Południe** – w 2024 r. GARG wspólnie z Agencją Rozwoju Pomorza przystąpił do prac koncepcyjnych związanych z zagospodarowaniem otoczenia przystanków przyszłej linii PKM Południe, obejmujących przygotowanie masterplanu do terenów wzdłuż linii PKM Południe od przystanku Gdańsk Madalińskiego do przystanku Gdańsk Kowale, analizę transportową węzła Kowale oraz analizę prawną sposobów zabudowy terenów nad i przy linii kolejowej.
- **Przyjazna plaża** – w 2024 r. utworzono nową w pełni dostępną plażę dla osób z niepełnosprawnościami przy wejściu nr 72 w Gdańsku-Jelitkowie. Łącznie cztery wejścia na plażę w sezonie letnim są w pełni dostępne dla osób z niepełnosprawnościami. Pozostałe znajdują się przy al. Hallera (wejście nr 50) oraz przy ul. Nowotnej (wejście nr 26) oraz na kąpielisku Jelitkowo (wejście nr 63).
- **Gdańska Uchwała Krajobrazowa** – kontynuowano wdrażanie dokumentu, który określa regulacje w zakresie nośników reklam, małej architektury oraz ogrodzeń w celu poprawy estetyki przestrzeni publicznych. Uchwała m.in. nałożyła obowiązek dostosowania istniejących nośników reklamowych do przepisów UKG w ciągu 2 lat od wejścia w życie (tj. do kwietnia 2020 r.). W przypadku reklam niezgodnych z UKG wysyłane są wezwania do ich usunięcia. Do końca 2024 r. wysłano 1049 wezwań, wszczęto łącznie 85 postępowań oraz wydano 97 decyzji administracyjnych za umieszczenie niezgodnego z uchwałą nośnika reklamowego. Wydano również 836 opinii o zgodności reklam z UKG. Wdrażanie UKG polega przede wszystkim na informowaniu przedsiębiorców, konsultacjach z sieciami handlowymi i agencjami reklamowymi. Mieszkańcy również sami mogą zgłosić nielegalne reklamy za pomocą Gdańskiego Centrum Kontaktów.
- **Lokalizowanie w przestrzeni miejskiej bezpiecznych miejsc do grillowania** – projekt umożliwia tworzenie bezpiecznej, ogólnodostępnej przestrzeni do organizowania pikników i spotkań sąsiedzkich. Inicjatywa jest systematycznie realizowana we współpracy z gdańskimi radami dzielnic oraz w ramach realizacji zadań z BO. W 2024 r. utworzono strefę grillową w parku Południowym.

- **Studium możliwości rozwoju akwenów wodnych w Gdańsku** – w szczegółowym ujęciu dla rejonu rzek: Martwej Wisły, Wisły Śmiałej, Przekop oraz Motławy. Opracowanie jest rozwinięciem Gdańskiej Polityki Wodnej w zakresie zagospodarowania wód, w tym rozwoju jachtingu oraz możliwości lokalizacji barek mieszkalnych. W 2024 r. trwały prace nad dokumentem „Gdańskie Akweny. Diagnoza stanu możliwości wykorzystania”.
- **Koncepcja urbanistyczno-architektoniczna Centrum Południe Południe** – Biuro Architekta Miasta przygotowało, przeprowadziło i rozstrzygnęło konkurs studialny na koncepcję urbanistyczno-architektoniczną Centrum Południe w Gdańsku. Rozstrzygnięcie nastąpiło 13 listopada 2024 r. podczas otwarcia trzydniowej konferencji „Architektura metropolii”, na którą przyjechało liczne grono architektów i urbanistów z Polski i z Europy. Centrum usługowe Południe jest integralnie związane z projektowanym parkiem Południowym i domyka proces równoważenia funkcjonalnego południowych dzielnic miasta.
- **Opracowania studialne i koordynacyjne dla wybranych obszarów/zespołów urbanistycznych** – kontynuacja zainicjowanej w Studium Pasma Alei Grunwaldzkiej praktyki przygotowywania dla poszczególnych „problemowych” obszarów w mieście opracowań o charakterze koordynacyjnym i projektowym, wskazujących na szczegółowe sposoby kształtowania przestrzeni miejskiej. W szczególności opracowania te są sporządzane dla terenów podlegających dużej presji inwestycyjnej lub wymagających daleko idących przekształceń struktury miejskiej. W 2024 r. przygotowano opracowania dla Rejonu Bramy Żuławskiej oraz Rejonu Stadionu na Letnicy.
- Wdrażanie **„Poradnika projektowania przestrzeni zabaw”** – dokument zawiera zbiór zasad i dobrych praktyk w zakresie projektowania przestrzeni dla najmłodszych, w tym placów zabaw, z podziałem miasta na strefy, dla których opracowano wytyczne i zalecenia. Poradnik został przeznaczony dla projektantów i wykonawców przestrzeni zabaw świadczących usługi na rzecz jednostek miejskich, a także innych podmiotów działających w przestrzeni miasta, takich jak spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, deweloperzy oraz przedsiębiorcy. Broszura jest dostępna m.in. w Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska i BRG, a także w wersji cyfrowej na stronie internetowej Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni (GZDiZ).
- W 2024 r. na bazie „Poradnika projektowania przestrzeni zabaw” opracowano **„Standard Gdańskiego Placu Zabaw”**. Dokument jest wyjściowym materiałem do projektowania placów zabaw na terenie Miasta Gdańska oraz doprecyzowaniem rozwiązań opisanych w poradniku projektowania. Opracowanie ma za zadanie zainspirować do kreowania nowej jakości przestrzeni miejskiej. Jednym z jego celów jest zwiększenie świadomości znaczenia placów zabaw dla miasta i społeczności lokalnej oraz promowanie otwartości na współczesne rozwiązania projektowe. Ma ono stanowić wsparcie na etapie planowania, projektowania i tworzenia spójnego systemu przestrzeni publicznych.
- Prowadzenie działań wdrażających **„Standardy projektowe i katalog nawierzchni Gdańska”**, które zawierają zbiór wytycznych do projektowania poszczególnych elementów pasa drogowego (w tym także ścieżek rekreacyjnych) wraz z podziałem miasta na strefy i określaniem rodzaju nawierzchni w poszczególnych obszarach. Opracowanie stanowi swoiste kompendium wiedzy dla projektantów i wykonawców świadczących usługi na rzecz jednostek miejskich, a także innych podmiotów działających w przestrzeni miasta, takich jak spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, deweloperzy, przedsiębiorcy. Katalog jest dostępny na stronie GZDiZ. W 2024 r. prowadzono również prace nad aktualizacją dokumentu.
- W 2024 r. Gdańsk brał udział w następujących **projektach europejskich** z zakresu przestrzeni:
 - „Europejskie kłopotliwe dziedzictwo jako laboratorium demokracji” (sieć Archethics) – ten trwający 2,5 roku (2021–2025) projekt łączy dziewięć europejskich miast, w tym Gdańsk, który skupia się na zdegradowanych zabytkach architektury socrealizmu. Zespół Biura Architekta Miasta, używając metod partycypacyjnych, wraz z interesariuszami Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej (GDM) wypracowuje zintegrowany plan działania mający na celu poprawę zdegradowanych obiektów i publicznej przestrzeni miejskiej. W 2024 r. w ramach rozszerzenia projektu zorganizowane zostały wykłady otwarte poświęcone dziedzictwu i historii miasta, a także szereg warsztatów partycypacyjnych skupionych wokół tematyki GDM;
 - **Horizon** (projekt Mobilities) – innowacyjne rozwiązania miejskie ukierunkowane na mobilność, multifunkcyjność, dziedzictwo, zrównoważoną logistykę i kontrakty klimatyczne.

Jest to projekt pięcioletni, do którego realizacji przystąpiono w styczniu 2024 r. Jako rozszerzenie projektu w 2024 r. zorganizowane zostały spotkania informacyjno-edukacyjne poświęcone tematyce mobilności miejskiej i jakości przestrzeni publicznych, a także warsztaty planowania partycypacyjnego inicjujące prace nad zagadnieniem zrównoważonej logistyki miejskiej;

- **DUT** (projekt ENACT 15mC) – transformacja urbanistyczna polegająca na wdrożeniu idei miasta 15-minutowego we współpracy z Politechniką Gdańską. Przedsięwzięcie, realizowane od grudnia 2023 r. do listopada 2026 r., zakłada cztery główne zadania w kontekście miasta 15-minutowego: mapowanie instrumentów planistycznych dla terenów postocznioowych, wypracowanie metod zachowania tożsamości lokalnej i wartości historycznych terenów postocznioowych, zdefiniowanie ścieżki zrównoważonej transformacji tych terenów oraz wypracowanie zestawu narzędzi do planowania zrównoważonej transformacji miejskiej.
- **Gdańskie Warsztaty Projektowe** – otwarte spotkania dla wszystkich zainteresowanych, które służą zdefiniowaniu nowych kierunków kształtowania przestrzeni Gdańska, a także wspólnemu wypracowaniu rozwiązań problemów przestrzennych. W 2024 r. przeprowadzono procesy związane z Żuławami Gdańskimi, parkiem Optywu Motławy, dziedzictwem architektonicznym i historycznym Gdańskiej Dzielnicy Mieszkaniowej.
- **„Miasto jutra. Planujemy przyszłość Gdańska”** – cykl warsztatów projektowych dla młodzieży licealnej przeprowadzony przez Biuro Architekta Miasta w 2024 r., dotyczący rejonu węzła transportowego Kliniczna. Wśród propozycji zagospodarowania tego terenu pojawiały się obiekty nauki, kultury, a także sportu i rekreacji w rozmaitych formach, proporcjach i stopniach szczegółowości, od rozwiązań drogowych aż po detale wnętrz i elewacji. Młodzi projektanci wskazali miejsca mogące służyć ochronie zdrowia, zwierzętom i zdrowemu żywieniu, potrzebom rodzin i seniorów.
- **Współpraca z uczelniami wyższymi** – w 2024 r. prowadzono dalszą współpracę z Politechniką Gdańską oraz Akademią Sztuk Pięknych w Gdańsku w zakresie tworzenia prac semestralnych. Dzieleno się wiedzą oraz dobrymi praktykami ze studentami w celu przybliżenia im problematyki oraz twórczego włączenia ich w proces zagospodarowania przestrzeni publicznych, szczególnie na terenach objętych rewitalizacją oraz na obszarach zdegradowanych.
- Przyznano **Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska – Dyplom Roku** za pracę dyplomową o tematyce gdańskiej przygotowaną na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej. Nagroda przyznawana jest od 2001 r. W 2024 r. nagrodzono trzy prace.
- **Konkurs dla studentów „Mieszkalnictwo przyszłości”** – w 2024 r. miasto Gdańsk zorganizowało po raz 16. konkurs dla studentów II roku studiów I stopnia na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej. Przedmiotem konkursu było zaproponowanie wizji ukształtowania zespołów mieszkaniowych – w skali zarówno urbanistycznej, jak i architektonicznej – na obszarze wybranym z puli pięciu tematów konkursowych. Przy projektowaniu należało wziąć pod uwagę zróżnicowanie oferty mieszkaniowej oraz jednocześnie kształtowanie kompletnych struktur miejskich z udziałem niezbędnej infrastruktury i kreowanie powiązań z terenami sąsiadującymi.
- W ramach działań Biura Architekta Miasta opracowano i zorganizowano cykl „trudnych rozmów” o przyszłości przestrzeni miejskiej pn. **Gdański Dialog Społeczny**. Jest to szansa na udział społeczności lokalnej i wszystkich zainteresowanych interesariuszy w postępowaniu poprzedzającym ustalenie lokalizacji inwestycji mieszkaniowej oraz inwestycji towarzyszących. W 2024 r. zainicjowano następujące cztery procesy: 1) Klukowo – inwestycja mieszkaniowo-usługowa przy ul. Radiowej; 2) Młode Miasto – zabudowa centrum Młodego Miasta – półwysep Drewnica; 3) Przymorze Małe – inwestycje mieszkaniowo-usługowe przy ul. Droszyńskiego 8–11 i przy ul. Droszyńskiego 14; 4) Doki V – inwestycje mieszkaniowo-usługowe przy ul. Jerzego Popiełuszki.
- **Rada Interesariuszy Młodego Miasta i Polskiego Haka** – przeprowadzono dwa spotkania Rady, podczas których omawiane były kolejne działania na obszarze problemowym. Inicjatywa ma na celu wypracowanie optymalnych rozwiązań zagospodarowania terenów z uwzględnieniem przestrzeni publicznych. W trakcie posiedzeń Rady dyskutowano m.in. kwestie koordynacji

zagospodarowania całej strefy oraz charakter i sposób kształtowania kluczowych przestrzeni publicznych: co zrobić, aby Młode Miasto tętniło życiem, oraz jak zachować dziedzictwo Stoczni i Solidarności.

- W ramach projektu **EUARENAS** kontynuowano testowanie modelu partycypacyjnego quasi-panelu obywatelskiego na obszarze Żuław Gdańskich oraz tworzone z mieszkańcami i interesariuszami masterplan rewaloryzacji i strategię rozwoju obszaru. W 2024 r. odbyły się dwa spotkania – w każdym uczestniczyło ok. 100 interesariuszy.
- **Wprowadzenie nowych narzędzi do partycypacji** – zastosowanie zdjęć lotniczych, modelu 3D miasta oraz jego zdjęć ukośnych przy prezentacji ustaleń projektów planów miejscowych. Ponadto wykorzystywanie ankiet internetowych przy opracowaniach studialnych, realizacja filmów edukacyjno-informacyjnych, działania edukacyjne skierowane do młodzieży (prelekcje, warsztaty), prototypowanie i eksperymentowanie, np. w ramach rozwiązań przestrzeni ulicznych. Kontynuacja spotkań przeprowadzanych z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, w tym m.in. dyskusji publicznych dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w formie online. W 2024 r. kontynuowano wykorzystanie tych narzędzi.
- **Koncepcja zagospodarowania ul. Długie Ogrody** – w lipcu 2024 r. zorganizowano konkurs na opracowanie koncepcji zagospodarowania ul. Długie Ogrody jako przedłużenia Traktu Królewskiego z odtworzeniem alei drzew.

Cel szczegółowy IV.4. Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta

- **Kompleksowa rewaloryzacja Twierdzy Wisłoujście** (oddziału Muzeum Gdańska) – obejmuje przebudowę obiektu na potrzeby ośrodka muzealnego z funkcją wystawienniczą i edukacyjną. W 2024 r. udostępniono część obiektu dla mieszkańców i turystów. W zrewaloryzowanych koszarach napoleońskich zorganizowano m.in. wystawę czasową „Od Batorego do Gromu: Jak tworzymy kolekcję Twierdzy Wisłoujście” oraz stanowiska z wirtualną rzeczywistością. Przygotowano modele twierdzy z wieków: XVII, XIX, XX i XXI. Po otwarciu nową placówkę muzeum odwiedziło prawie 80 tys. turystów i mieszkańców miasta.
- W 2024 r. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku otworzyła **nową filię biblioteczną na Stogach**. W siedzibie przy ulicy Szpaki 1 znajdują się: ponad 12 tys. książek, kawiarnia literacka, sala warsztatowa, studio nagrań i gabinety terapeutyczne. Obiekt to nie tylko biblioteka, ale również nowoczesne centrum kulturalno-społeczne dla mieszkańców Stogów, wspólnie zarządzane przez kilka podmiotów: Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną (WiMBP), Fundację „Świat Wrażliwy” i Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko”. Dodatkowo bibliotekę przy Targu Rakowym wyposażono w tabliczki dla niewidomych, pasy naprowadzające oraz platformę dla osób z niepełnosprawnością ruchową.
- **Cappella Gedanensis** zorganizowała osiem koncertów w ramach „Letnich wieczorów u Menonitów”, w których łącznie uczestniczyło ponad 4,2 tys. osób.
- **Miejski Teatr Miniatura** w 2024 r. wystawił 337 spektakli dla 53 760 widzów. Dział Edukacji przeprowadził 257 wydarzeń edukacyjnych, cykle warsztatów rodzinnych i dla nauczycieli we współpracy z Teatroteką Szkolną i Teatrem Wybrzeże.
- **Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia”** zorganizowało m.in. innowacyjną wystawę „Loop” Mariusza Warasa. Praca prezentowana w głównej sali składała się z wirtualnej projekcji, w której trójwymiarowe elementy reagowały na obecność i ruch widzów. Oprócz tego można było zobaczyć interaktywne instalacje wykorzystujące sztuczną inteligencję. Wystawę odwiedziło ponad 2 tys. osób.
- **Instytut Kultury Miejskiej (IKM)** – dzięki możliwościom, które daje nowa siedziba z salą audytorijną, kawiarnią, księgarnią i interaktywną makietą Gdańska – w 2024 r. poszerzył swoją ofertę. W Kunście Wodnym odbyło się 15 koncertów i wydarzeń muzyczno-performatywnych. Po raz pierwszy w działalności IKM pojawiły się produkcje teatralne (łącznie 6 spektakli). Zorganizowano cztery festiwale oraz Forum Kultury Cyfrowej. Dla publiczności kinowej IKM wprowadził stałe dni seansów, poszerzone o dyskusje. W Kunście Wodnym odbyły się premiery czterech pierwszych filmów koprodukowanych przez IKM w związku z prowadzeniem przez instytucję Gdańskiego Funduszu Filmowego.

- **Gdański Archipelag Kultury (GAK)** uruchomił nowe pracownie artystyczne. Uczestnicy zajęć mogli korzystać z pracowni: fotografii cyfrowej, mozaiki i tkaniny artystycznej. GAK realizował inicjatywy z zakresu edukacji artystycznej, popularyzacji kultury w przestrzeni publicznej oraz ekologii i dostępności (np. „Zielony Dom Kultury” czy „Warsztaty Design Thinking”). Instytucja odświeżyła formułę znanego Karnawału Łatawców, który został wzbogacony o dzielnicowe warsztaty. Wprowadzono również nowe formy promocji i komunikacji z mieszkańcami miasta. Instytucja kontynuowała również inicjatywy integracyjne, takie jak działalność chóru Vyrij, który poprzez sztukę ma za zadanie integrować mniejszość ukraińską w Gdańsku.
- **Projekty inwestycyjne instytucji kultury** – w 2024 r. prowadzono m.in. modernizację i przebudowę pomieszczenia fontanny w ECS, Gdańska Galeria Miejska pozyskiwała dokumentację techniczną na modernizację budynku przy ul. Długiej 35, ponadto trwały prace w Kunszcie Wodnym (wymiana drzwi, doposażenie, instalacja podnośnika dla osób z niepełnosprawnościami).
- Kontynuowano wydawanie magazynu **„teraz! Gdański Przewodnik Kulturalny”** – dwumiesięcznik, który zawiera najważniejsze informacje o nadchodzących wydarzeniach kulturalnych w Gdańsku, w tym rozbudowane kalendarium. W 2024 r. ukazało się pięć wydań magazynu, dystrybuowanych w 67 punktach w mieście.
- **Flagowe wydarzenia kulturalne** odbywające się w Gdańsku w 2024 r.:
 - **Festiwal Jazz Jantar** – doroczny międzynarodowy festiwal muzyki jazzowej odbywający się w Klubie Żak, którego historia sięga lat 70. ubiegłego wieku. W 2024 r. festiwal miał kilka odsłon. Zorganizowano łącznie 38 koncertów, w których wzięło udział ponad 4 tys. widzów. Magazyn „JAZZ Forum” uznał Festiwal Jazz Jantar za najlepszy festiwal jazzowy w Polsce w 2024 r;
 - **Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA** – historia tego międzynarodowego festiwalu zaczęła się trzy dekady temu, w połowie lat 90., wraz z fermentem twórczym, jaki przyniosły przygotowania do obchodów tysiąclecia Gdańska. Dziś FETA jest jednym z największych i najważniejszych festiwali teatrów plenerowych i ulicznych w Polsce. Dużym uznaniem cieszy się także w Europie i na forum światowym. W 2024 r. festiwal zgromadził 30 tys. widzów na ponad 70 wydarzeniach;
 - **Festiwal Europejski Poeta Wolności** – odbywa się w trybie dwuletnim, prezentuje współczesną poezję kontynentu i poszukuje szerokich definicji europejskości, zwraca uwagę na poetykę utworów europejskich i kierunki rozwoju poezji. Od 2010 r. przyznawana jest Nagroda Literacka Miasta Gdańska – Europejski Poeta Wolności, którą otrzymują europejscy poeci i ich tłumacze. Zbiory wierszy nominowanych twórców są tłumaczone i publikowane w dwujęzycznych wydaniach w serii wydawniczej „Europejski Poeta Wolności”. W 2024 r. odbyła się ósma edycja festiwalu, a laureatką nagrody została pochodząca z Chorwacji Monika Herceg, autorka książki „Okres ochronny”;
 - **Festiwal Szekspirowski** – jedna z największych międzynarodowych imprez, na którą co roku zaprasza się najlepsze spektakle szekspirowskie i wybitnych twórców teatru z całego świata. W 2024 r. festiwal odbył się po raz 28. Zaprezentowano dziesięć premier, 20 spektakli z Peru, Ukrainy, Wielkiej Brytanii, Rumunii, Włoch, Chorwacji i Polski – łącznie 90 wydarzeń, na które wybrało się 6,5 tys. widzów;
 - **Actus Humanus** – największy polski festiwal muzyki dawnej. W 2024 r. odbyły się dwie jego edycje: Actus Humanus Resurrectio (w marcu) oraz Acutus Humanus Nativitas (w grudniu). Łącznie w koncertach wzięło udział ponad 4 tys. osób, a transmisje i retransmisje w polskim i zagranicznym radiu zgromadziły blisko 2 mln słuchaczy;
 - **Octopus Film Festival** – największe święto kina gatunkowego w Polsce, które obchodzone jest w Gdańsku od 2018 r. Festiwal ma na celu zaprezentowanie filmów gatunkowych z całego świata i celebrację seansu filmowego jako wspólnotowego doświadczenia. W sierpniu 2024 r. Octopus Film Festival po raz siódmy zaoferował widzom przeszło 100 wydarzeń festiwalowych;
 - **Międzynarodowy Festiwal Mozartowski Mozartiana** – festiwal twórczości Wolfganga Amadeusza Mozarta, odbywający się w naturalnej scenerii nawiązującej do czasów mozartowskich. W 2024 r. podczas XIX edycji festiwalu zaprezentowało się blisko 200 artystów z całego świata. Przez siedem dni koncerty przyciągnęły 20-tysięczną

publiczność do trzech lokalizacji: archikatedry oliwskiej, parku Oliwskiego i Pałacu Opatów, a także do Dworu Artusa;

- **Gdańskie Targi Książki** – w 2024 r. odbyła się szósta edycja święta literatury i czytelnictwa, po raz trzeci w ECS. W trakcie trzydniowych targów goście mogli zapoznać się z ofertą 80 wydawnictw i wziąć udział w ponad 70 wydarzeniach towarzyszących: spotkaniach autorskich, premierach książkowych, debatach i warsztatach. Gdańskie Targi odwiedziło 55 759 gości (ok. 9 tys. więcej niż w poprzedniej edycji);
- **Inside Seaside** – wyjątkowy festiwal przypominający europejskie wydarzenia Iceland Airwaves, Sonar, Meltdown czy Pitchfork Festival Paris, a odbywający się poza sezonem letnim. W 2024 r. koncerty czołowych wykonawców polskiej i światowej sceny indie, rockowej, jazzowej i elektronicznej uzupełniły kino, wystawy i spotkania prowadzone przez dziennikarzy radiowych. Festiwal przyciągnął blisko 18 tys. odbiorców;
- **Festiwal Goldbergowski** – ku pamięci Johanna Gottlieba Goldberga, XVIII-wiecznego kompozytora żyjącego w Gdańsku. Celem tego wydarzenia jest prezentacja najciekawszych interpretacji muzyki dawnej z wykorzystaniem oryginalnego instrumentarium, a także ukazywanie zjawisk artystycznych inspirowanych taką muzyką. Zapoczątkowany w 2006 r. festiwal odbył się już po raz 18.; w Obłackim Centrum Edukacji i Kultury zorganizowano pięć koncertów w wykonaniu zespołów z Polski, Wielkiej Brytanii i Szwajcarii;
- **konferencja „Marketing w Kulturze”** – doroczne ogólnopolskie spotkanie ekspertów w dziedzinie komunikacji i marketingu kultury. W 2024 r. odbyło się ponad 20 prelekcji, warsztatów i paneli dyskusyjnych, zbliżających promotorów kultury do bieżących trendów w marketingu i promocji. Udział w konferencji wzięło 379 osób.
- **Współpraca w sieci ICORN** – ICORN to organizacja przygotowująca rezydencje artystyczne dla twórców, których bezpieczeństwo lub wolność są zagrożone z powodów politycznych. Operatorem programu jest Gdańska Galeria Miejska, która w 2024 r., po zakończeniu rezydencji białoruskiego poety i tłumacza – Andreja Chadanowicza, zgłosiła gotowość przyjęcia kolejnych rezydentów.
- **Rezydencje literackie** – program skierowany do tłumaczy i tłumaczek z Polski, autorów i autorek z Białorusi i Ukrainy, a także badaczy i badaczek życia i twórczości Marii Janion, organizowany we współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym, Staromiejskim Domem Kultury oraz Unią Literacką i Stowarzyszeniem Tłumaczy Literatury. W naborze w 2024 r. wpłynęło ponad 70 zgłoszeń, spośród których komisja konkursowa wyłoniła siedmioro rezydentów.
- **Projekty rezydencyjne Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego** – kontynuacja rezydencji artystycznych w ramach współpracy z Teatrem Tańca Panta Rei z Oslo oraz rezydencja twórcza związana z produkcją spektaklu „10 godzin w linii prostej do domu”.
- We współpracy z Gdańskimi Nieruchomościami kontynuowano program **Gdańskie Otwarte Pracownie**, skierowany do artystów. W 2024 r. działało 13 tego typu pracowni w różnych częściach Gdańska, m.in. w Nowym Porcie, we Wrzeszczu na Przeróbce i na Oruni.
- **Sezonowe punkty handlowe dla artystów plastyków** – w ramach konkursu organizowanego przez Biuro Prezidenta ds. Kultury dla artystów plastyków z zakresu malarstwa, rysunku, grafiki, portretu, rzeźby, ceramiki, tkaniny, rękodzieła i fotografii umożliwiono 29 twórcom prowadzenie działalności wystawienniczo-handlowej przy ul. Długiej, Długim Targu i Rybackim Pobrzeżu.
- **System obniżek czynszu dla księgarń kameralnych w lokalach miejskich** – ciąg dalszy przedsięwzięcia, z którego w 2024 r. skorzystały dwie księgarnie rozliczające podatki w Gdańsku i prowadzące działalność w lokalach gminnych.
- W ramach **Gdańskiego Funduszu Zakupu Wydawnictw** zakupiono ponad 4 tys. książek i płyt z muzyką, które przeznaczone zostały do bibliotek, w tym bibliotek szkolnych, jako nagrody w konkursach i na zadania związane z promocją czytelnictwa.
- Kontynuowano nabór w trybie ciągłym do **Gdańskiego Funduszu Promocji Wydawnictw**, w ramach którego w 2024 r. wsparto promocję 11 publikacji związanych z Gdańskiem.
- **Gdański Fundusz Filmowy** – celem funduszu są wspieranie dobrych produkcji filmowych i prezentacja Gdańska jako miasta o wyjątkowym charakterze. Ma również za zadanie wspierać

rozwój środowiska filmowego: producenckiego, produkcyjnego i związanego z postprodukcją. W 2024 r. do trzeciej edycji konkursu zgłoszono 16 projektów. Dofinansowanie otrzymało sześć projektów filmowych: film fabularny „Wróg”, trzy filmy dokumentalne („Strażak – 33 zdjęcia z getta”, „Robaczywki”, „Najgłupsza płyta świata”) oraz dwa filmy animowane (pt. „Smacznego, proszę wilka”, „Opowiadania z piaskownicy”).

- W 2024 r. rozstrzygnięto również drugą edycję konkursu **Gdańsk Script**. Zgłoszono 88 tekstów, a nagrody przyznano w dwóch kategoriach: „pełnometrażowy film fabularny” oraz „koncept serialu”. W pierwszej z nich przyznano trzy nagrody za scenariusze: „Orunia 4ever”, „Urna z lentilkami” oraz „Zapach nieba po burzy”. W kategorii „koncept serialu” pierwszą nagrodę otrzymał „Wiatr od morza”, drugą – scenariusz „Magnum”, a trzecią – „Psychopomp”.
- Kontynuowano powołany w 2022 r. program **Gdańsk Miasto Literatury** z siedzibą w kamienicy przy ul. Długiej 35. W 2024 r. dotacja celowa na rzecz programu wyniosła blisko 827 tys. zł. Zadania obejmowały m.in. prace nad wnioskiem o przyjęcie Gdańska do sieci miast kreatywnych UNESCO w dziedzinie literatury, działania animacyjne wokół literatury, interdyscyplinarny projekt „Wolne Słowo”, upamiętnianie dziedzictwa literackiego Gdańska oraz badania diagnozujące habitus gdańskich pisarek i pisarzy.
- W ramach **Gdańskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej** zakupiono 19 dzieł sztuki na łączną kwotę 288 tys. zł. Wśród nich znalazły się: tkanina haftowana „Pięć/Five/Fünf” Moniki Drożyńskiej, obiekt „Pomnik Prałata” Mariusza Warasa czy wideo „Ta, która patrzy w niebo” Liliany Zeic. Dzieła zostały przekazane w depozyt do NOMUS – Nowego Muzeum Sztuki (działu Muzeum Narodowego w Gdańsku). Gdańska Kolekcja Sztuki Współczesnej liczy już 100 zestawów dzieł sztuki.
- **Projektowanie uniwersalne dostępności w instytucjach kultury** – WiMBP została beneficjentem projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej. W trakcie jego realizacji pracownicy biblioteki biorą udział w webinarium i szkoleniach dotyczących projektowania oferty kulturalnej dostosowanej do odbiorców z różnymi potrzebami. Projekt jest finansowany z Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027.
- W listopadzie 2024 r. odbyła się 15. edycja **Festiwalu Sztuki Współczesnej Narracje**. Tym razem prace zaprezentowano na Niedźwiedniku, który odwiedziło ponad 9 tys. osób.
- Kontynuowano międzyinstytucjonalny program **„Edukacja do Kultury. Gdańsk”**, którego operatorem jest Miejski Teatr Miniatura. W ramach programu organizowane są m.in. szkolenia dla kadr kultury, zakładające podnoszenie kwalifikacji i wymianę doświadczeń z zakresu edukacji kulturowej i kulturalnej. Już ponad 130 nauczycieli realizuje wytyczne edukacyjne i wdraża program przygotowujący dzieci i młodzież do roli odbiorców kultury. W 2024 r. do 136 placówek edukacyjnych trafiły „eduboxy” – zestawy materiałów dla edukatorów, pomagające w prowadzeniu zajęć.
- **Gdański Teatr Szekspirowski** zrealizował spektakl „10 godzin w linii prostej do domu” w reżyserii Żeni Dawidenki, opowiadający o doświadczeniach migracyjnych, i wspierał „Teatr RAZEM”, którego aktorami są osoby z niepełnosprawnościami. Teatr współpracował także z Siecią Reagujemy, angażując się w promocję dobrych praktyk międzykulturowych.
- W **Centrum Sztuki Współczesnej ŁAŻNIA** w ramach dostępności w instytucjach kultury realizowano oprowadzania po wystawach oraz warsztaty artystyczne dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, w spektrum autyzmu oraz niedowidzących. Wybrane wydarzenia były tłumaczone na polski język migowy (PJM). Ponadto filmy i zdjęcia udostępniane na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych, w zależności od przeznaczenia, zaopatrzone w napisy rozszerzone oraz audiodeskrypcję lub tekst alternatywny. Powstały również zapowiedzi wydarzeń w PJM, kinowe seanse przyjazne sensorycznie dla dzieci i młodzieży w spektrum autyzmu i z niepełnosprawnością intelektualną oraz pokazy filmowe z audiodeskrypcją.
- Kontynuowano działania Gdańskiego Programu Profilaktyki Uzależnień Cyfrowych **ProfiKultura**, realizowanego ze środków „Szczegółowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na rok 2024”. W 2024 r. w programie uczestniczyły: CSW Łaźnia, GTS, MTM, GAK, IKM oraz Hevelianum. Skupiono się na zmniejszeniu skali zjawiska uzależnień oraz zwiększeniu kompetencji mieszkańców Gdańska, w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie utrzymania równowagi cyfrowej.

- W ramach programu mikrograntów dla animatorów kultury **Otwarty IKM** zrealizowano 45 wydarzeń, w których wzięło udział ponad tysiąc odbiorców.
- **ECS** kontynuował program integracyjny i adaptacyjny dla nowych mieszanek i mieszkańców Trójmiasta: **Cześć!** W 2024 r. odbyły się jego trzy edycje, w których łącznie wzięło udział 75 osób.
- W 2024 r. został zakończony i podsumowany **projekt „Kultura włącza”** realizowany przez Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot we współpracy z Biblioteką Narodową oraz Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną w Gdańsku, dofinansowany z Funduszy Norweskich. Obejmował szkolenia dla bibliotek, domów kultury, muzeów i teatrów, w których wzięło udział 300 osób z blisko 40 instytucji kultury. Tematyka obejmowała m.in. projektowanie innowacji, savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnościami, rzecznictwo w bibliotekach oraz przedsiębiorczość w kulturze. Przeprowadzono ponad 115 spektakli, sympozjów i warsztatów na temat włączania mniejszości kulturowych, innowacji społecznych oraz edukacji kulturalnej i artystycznej, tym samym przyciągając ponad 2,5 tys. uczestników w 27 miejscowościach obszaru metropolitalnego.
- Pod koniec 2024 r. konto w systemie **Gdańskiej Karty Mieszkańca** (GKM) miało 345 tys. osób, tj. o ok. 24 tys. więcej niż rok wcześniej, a z bezpłatnych wejść w analizowanym roku skorzystało 126 tys. posiadaczy karty. Użytkownicy GKM w 2024 r. mogli skorzystać z bezpłatnych wejść do 31 obiektów miejskich, w tym instytucji kultury. Z kartą mieszkańcy odwiedzili m.in. Muzeum Bursztynu (6,8 tys. os.), Twierdzę Wisłoujście (6,7 tys.), Muzeum II Wojny Światowej (6,4 tys.), Hevelianum (6 tys.).

Cel szczegółowy IV.5. Dbłość o zabytki oraz promocja dziedzictwa

- W dniach 13–16 czerwca 2024 r. Gdańsk był gospodarzem **44. Zjazdu Nowej Hanzy**, jednej z największych na świecie organizacji łączącej miasta. Wydarzenie odbywało się tu po raz drugi – po 27 latach przerwy. W ramach trzydniowego święta odbyły się m.in.: Forum Gospodarcze, Szczyt Burmistrzów, spotkanie przedstawicieli sektora kultury oraz tradycyjny Jarmark Hanzeatycki z letnią edycją targów Bakalie. Po raz pierwszy zorganizowano także spotkanie przedstawicieli sektora kultury miast hanzeatyckich „Partnerstwa dla kultury”. Kluczowym dla Związku Hanzy wydarzeniem było Zgromadzenie Delegatów, czyli spotkanie przedstawicieli wszystkich miast. Obrady Zgromadzenia odbyły się w Centrum św. Jana (Nadbałtyckie Centrum Kultury). Wzięli w nim udział goście z 84 miast w 14 krajach Europy.
- Za sprawą ww. wydarzenia w Gdańsku powstały dwie wystawy. W CSW Łaźnia otwarto ekspozycję **„Made in Hansa”** w ramach 18. edycji przeglądu HANSEartWORKS, która prezentowała twórczość artystów z miast członkowskich Nowej Hanzy. Z kolei w Ratuszu Głównego Miasta (oddział Muzeum Gdańska) oglądać można było wystawę **„Mamy wiatr do żeglowania. Związki Gdańska z Hanzą w XIV–XVI wieku”**, która ukazywała historię miasta w kontekście jego roli w Lidze Hanzeatyckiej. Podczas zjazdu miało miejsce historyczne wydarzenie dla gdańskiej kultury. Trzy zabytkowe XVIII-wieczne dzwony powróciły po blisko 80 latach z Niemiec do Gdańska na mocy umowy zawartej między Unią Kościołów Ewangelickich a parafią polskokatolicką pw. Bożego Ciała.
- **Przywrócenie wartości dawnemu Zespołowi Sierocińca z adaptacją do nowych funkcji** – jeden z najstarszych gdańskich budynków otrzymał w 2024 r. dofinansowanie z programu Funduszy Europejskich w wysokości 45,5 mln zł. Prace obejmą odrestaurowanie budynków, rekonstrukcję pawilonu ogrodowego, wyposażenie obiektów oraz utworzenie wystawy stałej. W przyszłości gmach ma mieścić Gdański Dom Literatury, upamiętniać dziedzictwo literackie miasta, popularyzować czytelnictwo i wzmacniać sektor książki, m.in. poprzez rezydencje literackie. W 2024 r. kontynuowano prace nad dokumentacją techniczną.
- **Rewaloryzacja i adaptacja historycznych budynków (A i B) zespołu szpitalnego Bożego Ciała w Gdańsku na potrzeby działalności kulturalnej i edukacyjnej** – opracowano materiał do złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach Funduszy Europejskich. Zlecono również aktualizację dokumentacji kosztorysowej dla budynku B, na podstawie której przygotowywane jest postępowanie przetargowe w zakresie demontażu konstrukcji wsporczej i odbudowy do stanu surowego zamkniętego zachodniej części budynku przy ul. 3 Maja 21 B wraz z płytą podszymbia windy w budynku 21 A – etap I.

- Dzięki wsparciu Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021–2027 **Kaponiera Środkowa Hevelianum**, będąca częścią historycznego układu Fortu Góry Gradowej zyska nowe życie jako Pracownia Rzemiosł Dawnych. W ramach projektu przewidziano wyposażenie budynku, stworzenie nowej wystawy na parterze oraz przestrzeni edukacyjnej na wyższej kondygnacji. Pracownia Rzemiosł Dawnych stanie się miejscem, w którym ożyje historia tradycyjnych zawodów, przyciągając zarówno mieszkańców, jak i turystów. Z miasta na ten cel zostanie przeznaczone 874 tys. zł.
- W 2024 r. trwały prace projektowe nad przygotowaniem dokumentacji wykonawczej planowanego remontu **Kaponiery Południowej**. Przeanalizowano dokumentację archiwalną oraz zdiagnozowano możliwe problemy techniczne. Przedstawiono wstępne koncepcje założeń projektowych oparte na wytycznych znajdujących się w opisie przedmiotu zamówienia (OPZ) co do planowanego zakresu prac, przedstawiono dokonane prace inwentaryzacyjne. Równolegle prowadzono uzgodnienia z gestorami oraz z PWKZ na wykonanie innych prac w celu wykonania niezbędnych odkrywek i pomiarów.
- Po trzech latach prac konserwatorskich została otwarta **Twierdza Wisłoujście**. Zwiedzający mogli zobaczyć zrewaloryzowane zabytkowe Koszary Napoleońskie wraz z nową wystawą czasową „Od Batorego do Gromu: Jak tworzymy kolekcję Twierdzy Wisłoujście”. Odrestaurowana Twierdza Wisłoujście przyciągnęła prawie 80 tys. odwiedzających. Nowa wystawa pojawiła się również w Wartowni nr 1 na Westerplatte. Do dotychczas prezentowanych tam eksponatów zostały dodane nowoczesne rozwiązania scenograficzne, w tym artystyczna animacja przestrzenna stworzona przez artystów z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.
- Muzeum Gdańska otrzymało dofinansowanie na modernizację **Muzeum Poczty Polskiej**, która ma na celu wzbogacenie oferty wystawienniczej. Misją oddziału jest upamiętnianie patriotyczno-społecznej działalności Polaków z Wolnego Miasta Gdańska oraz bohaterskiej obrony Polskiego Urzędu Pocztowo-Telegraficznego 1 września 1939 r. Mieszkańcy zyskają dostęp do nowoczesnych i inspirujących przestrzeni, w których będą się odbywać koncerty, warsztaty, wystawy i wydarzenia edukacyjne.
- **Lokalni Przewodnicy i Przewodniczki** – kontynuacja projektu realizowanego przez IKM. W 226 spacerach z przewodnikami wzięło udział 1605 osób. W 2024 r. do programu wprowadzono nową dzielnicę – Siedlce, która w 2025 r. na stałe wzbogaci ofertę tras spacerowych.
- Przy ul. Garncarskiej został oddany do użytku mieszkańców nowy lokal **„Kot”** – w miejscu, gdzie w latach 1957–2007 mieścił się kultowy klub muzyczno-rozrywkowy Rudy Kot. Rada Miasta Gdańska zdecydowała o przeznaczeniu kamienicy na działalność kulturalną i gastronomiczną. Na czterech kondygnacjach odnowionego budynku mieszczą się restauracja, kawiarnia, kino, klub muzyczny oraz kameralna sala klubowo-kulturalna.
- **Gdańsk Światowa Stolica Bursztynu** – w 2024 r. opublikowano strategię Gdańsk Światowa Stolica Bursztynu na lata 2023-2033. Opracowanie identyfikuje pięć filarów rozwoju, które mają zapewnić dalszy rozwój branży bursztynniczej w Gdańsku i regionie. Są to: 1) rozwój designu; 2) kreowanie wizerunku i spójna strategia marketingowa; 3) promocja marki Gdańsk Światowa Stolica Bursztynu w kraju i zagranicą; 4) organizacja wydarzenia o charakterze festiwalowym - Gdańsk Jewellery Week; 5) nauka i edukacja – popularyzacja wiedzy o Gdańsku i bursztynie.
- **Meeting Point w terminalu pasażerskim** – instalacja powstała w okazji 50-lecia istnienia lotniska. To obiekt w formie prostopadłościanu (5×1,5×1,5 m), uzbrojony w pięć monitorów, lightbox z wymienną grafiką, podświetlane napisy i urządzenia multimedialne, na których wyświetlane są archiwalne fotografie. Zdjęcia umieszczone na ekranach przedstawia Lecha Wałęsę, legendarnego przywódcę Solidarności, i strajk w Stoczni Gdańskiej w 1980 r. Pokazują też wodowanie statków w stoczni, słynne gdańskie dźwigi stoczniowe, które trafiły do rejestru zabytków, oraz pomnik Poległych Stoczniovców na pl. Solidarności.
- **Replika figury króla Zygmunta II Augusta** – w 2024 r. w terminalu pasażerskim na gdańskim lotnisku pojawiła się replika złoczonej figury monarchy, która znajduje się na Ratuszu Głównego Miasta. Nieznacznie większa od oryginału, mierzy 220 cm i jest wykonana z syntetycznej żywicy oraz materiałów z recyklingu. To efekt współpracy Portu Lotniczego Gdańsk i Muzeum Gdańska.
- W 2024 r. w ramach **gdańskiego systemu tablic pamiątkowych** w miejskiej przestrzeni zostało umieszczonych osiem nowych tablic: pamięci Zbigniewa Chwedczuka (Wrzeszcz Dolny, ul. Aldony

10), Zbigniewa Żakiewicza (Wrzeszcz Dolny, ul. Kościuszki 26), Anny Walentynowicz (Wrzeszcz Górny, ul. Grunwaldzka 49), Danuty Rolke-Poczman (Oliwa, ul. Grunwaldzka 496), Michaela Kurta Johannes Alfa Meschke (Wrzeszcz Górny, ul. Batorego 5), dr. Michała Szulca (Śródmieście, ul. Długi Targ 18), prof. Edmunda Cieślaka i Katarzyny Cieślak (Wrzeszcz Górny, ul. gen. Józefa Fiszerza 7), Maksymiliana Cygańskiego i Jana Jazy (Aniołki, ul. Orzeszkowej 8).

- **Pomniki upamiętniające** – w 2024 r. u zbiegu ulic Świętojańskiej i Minogi (przy kościele św. Jana) odsłonięto pomnik Lecha Bądkowskiego, żołnierza Armii Krajowej, pisarza, publicysty, działacza społecznego, rzecznika prasowego MKS w Stoczni Gdańskiej, sygnatariusza Porozumień Sierpniowych. Z kolei na Biskupiej Górze w grudniu odsłonięto pomnik Brunona Zwarra, pisarza i Polaka z Wolnego Miasta Gdańska, autora m.in. „Wspomnień gdańskiego bówki”, będących skarbnicą wiedzy o życiu w przedwojennym Gdańsku. Monument stanął w pobliżu nieistniejącej już kamienicy, w której Zwarra spędził swoje dzieciństwo i młodość.

Cel szczegółowy IV.6. Równoważenie turystyki i wsparcie przemysłu spotkań oraz czasu wolnego w mieście

- **Jarmark św. Dominika** – wydarzenie plenerowe o charakterze handlowo-rozrywkowym – najstarsze, bo sięgające średniowiecza, najśłynniejsze i największe tego typu wydarzenie w Polsce oraz jedno z największych w Europie. W 2024 r. w dniach 27 VII–18 VIII odbyła się 764. edycja jarmarku i jak co roku było to święto handlu, rzemiosła, sztuki i rozrywki. Uczestnicy mieli okazję skosztować regionalnych przysmaków, zrobić zakupy oraz wziąć udział w wydarzeniach towarzyszących, np. koncertach. Impreza co roku przyciąga do Gdańska ponad milion turystów z kraju i zagranicy. W 2024 r. odwiedzający mogli podziwiać i kupować produkty od 613 wystawców na 760 stoiskach. Odbyło się ponad 200 wydarzeń, w tym 63 muzyczne, 21 teatralnych, 54 warsztaty. Nowością 764. edycji był Przystanek Retro przy strefie kolekcjonerów.
- **Jarmark Bożonarodzeniowy** – na obszarze Targu Węglowego, ul. Bogusławskiego, ul. Tkackiej, Wielkiej Zbrojowni Sztuki oraz Zespołu Przedbramia znalazło się 198 stoisk (ponad 20 więcej niż w 2023 r.). Jednym z powodów zwiększenia liczby wystawców było wydłużenie Jarmarku na ul. Bogusławskiego – do ul. Ogarnej. Tam znalazły nowe miejsce Brama Adwentowa oraz strefa gastronomiczna. Dzięki nowej przestrzeni mógł powstać kolejny jarmarkowy zakątek – nazwany Adwentowym. Zgodnie z wieloletnią tradycją oferta jarmarku była oparta na produktach oferowanych przez lokalnych przedsiębiorców. Nie zabrakło regionalnych artykułów spożywczych i przysmaków powstających na bazie rodzinnych receptur. Czas umilał bogaty dzienny program artystyczny (132 wydarzenia kulturalne). W plebiscycie European Best Christmas Markets Jarmark Bożonarodzeniowy w Gdańsku został uznany za najlepszy w Europie, za sprawą czego jego stronę internetową odwiedziło niemal 500 tys. osób. Byli to obywatele 154 krajów.
- **Inside Seaside** (2. edycja) – w ciągu dwóch dni tego indoorowego festiwalu w AmberExpo pojawiło się ponad 18 tys. osób. Uczestnicy słuchali muzyki na trzech scenach, oglądali filmy i wystawy w powiększonych strefach sztuki i mody. Odbywający się jesienią Inside Seaside jest klasycznym przykładem, jak równoważyć sezony i zachęcać lojalną grupę odwiedzających do dłuższego, co najmniej weekendowego, pobytu w Gdańsku.
- **Zrównoważenie oferty i ruchu turystycznego** – Gdańsk Convention Bureau współpracuje z Global Destination Sustainability Movement (**GDS Movement**) w obszarze większego zrównoważenia oferty i ruchu turystycznego. Jednym z działań stowarzyszenia jest udostępnianie miastom metodologii pozwalającej na ocenę stopnia ich zrównoważoności oraz identyfikację mocnych i słabych stron. Na bazie zebranych w ten sposób informacji tworzony jest **GDS Index** pozwalający miastom na śledzenie swoich postępów rok do roku oraz porównywanie się z innymi destynacjami. W 2024 r. Gdańsk znalazł się na 79. miejscu w rankingu (95. miejsce w 2023 r.) i został nominowany do GDS-Movement Most Improved Destination Award za największy skok punktowy wśród destynacji w skali roku.
- **BOATMAN – Creating a South Baltic Network of Sustainable-Tourism Hubs Connected to the Maritime Heritage Theme** – projekt realizowany w ramach programu Interreg South Baltic, który koncentruje się na modernizacji istniejących oraz tworzeniu nowych ośrodków zrównoważonej turystyki w regionie Południowego Bałtyku, w tym w Gdańsku. Celem działań jest promocja

dziedzictwa morskiego, w tym żeglarstwa, szkutnictwa i kultury morskiej, a także integracja lokalnych społeczności wokół tematyki morskiej. W 2024 r. rozpoczęto realizację projektu.

- **Gdańska Karta Mieszkańca (GKM)** – innowacyjny projekt skierowany do mieszkańców Gdańska, dzięki któremu mogą oni korzystać z bogatej oferty miejskich instytucji oraz partnerów projektu. GKM uprawnia do licznych rabatów, bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla dzieci i młodzieży, pełni także funkcję karty bibliotecznej i pozwala na zdobywanie nagród za udział w wolontariacie. Dla użytkowników dostępna jest również aplikacja mobilna Jestem z Gdańska, oferująca pełną funkcjonalność plastikowej karty. Roczny koszt GKM dla użytkownika wynosi zaledwie 1 zł. Pod koniec 2024 r. konto w systemie GKM miało ok. 345 tys. osób – o 24 tys. więcej niż rok wcześniej. W raportowanym roku posiadacze karty wykorzystali 126 631 bezpłatnych wejść do partnerskich obiektów i instytucji (o 16% więcej niż w 2023 r.) i 36 123 razy skorzystali z rabatów (o 46% więcej niż w 2023 r.).
- **Karta Turysty** – w 2024 r. sprzedano ponad 15,1 tys. kart, na których zapisanych było 17 tys. pakietów pozwalających na wstęp do obiektów muzealnych, uzyskanie rabatów czy też skorzystanie z usług premium gdańskiego portu lotniczego. Karta już od kilku lat jest rozwijana w kierunku przewodnika elektronicznego po mieście, m.in. poprzez dodawanie do niej szlaków spacerowych. W 2024 r. pojawiły się trzy nowe szlaki spacerowe: 1) Dziedzictwo Gdańska, cz. 1 – Droga Królewska; 2) Dziedzictwo Gdańska, cz. 2 – Główne i Stare Miasto oraz tereny stoczniowe; 3) Przewodnik po Jarmarku św. Dominika 2024. Systematycznie do aplikacji dodawane są również informacje o dostępności obiektów, gromadzone na podstawie audytów dostępności prowadzonych przez GOT.
- **Organizacja koncertów** – w 2024 r. w Ergo Arenie odbyło się 36 koncertów polskich i zagranicznych artystów, m.in. Stinga, Eda Sheerana, DJ-ów podczas Zamna Festival, André Rieu, Taco Hemingwaya, Dody, Darii Zawiałów, Sanah, Piotra Rubika, Mroza, Agnieszki Chylińskiej, Kayah, Kamila Bednarka, Okiego czy Krzysztofa Zalewskiego. Wydarzenia przyciągnęły 252 tys. gości.
- **Imprezy sportowe** – w 2024 r. Gdański Ośrodek Sportu (GOS), z intencją tworzenia warunków do rozwoju sportu powszechnego, zorganizował szereg imprez sportowych. Do najważniejszych należały: Bieg Westerplatte, zawody triathlonowe Lotto Challenge Gdańsk, cykl biegów #RUNGDN, zawody Cross Duathlon Gdańsk na terenie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, cykl letnich turniejów siatkówki plażowej oraz jesienna edycja imprezy biegowej „Gdańsk Biega”.
- **Dom Reprezentacji Polski Kobiet** – w sierpniu 2024 r. ogłoszono Polsat Plus Arena Gdańsk Domem Kobiecej Reprezentacji Polski w Piłce Nożnej. Taki tytuł bursztynowa arena będzie nosić do końca 2027 r. W ramach projektu w Gdańsku odbędzie się 17 meczów.
- Rok 2024 był bogaty w **wydarzenia kulturalne**, które przyciągnęły wielu polskich i zagranicznych turystów i artystów. Wymienić tu można m.in. festiwal Europejski Poeta Wolności, Festiwal Jazz Jantar, Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA, Festiwal Szekspirowski, festiwal muzyki dawnej Actus Humanus, Octopus Film Festiwal, Międzynarodowy Festiwal Mozartowski Mozartiana oraz Gdańskie Targi Książki.
- 12 kwietnia 2024 r. w Europejskim Centrum Solidarności odbyła się 14. edycja **konferencji Nowe Trendy w Turystyce** (NTT). Miała ona charakter hybrydowy: stacjonarnie wzięło w niej udział 400 osób, online – 20. Program konferencji objął sześć głównych tematów: statystyka w turystyce, marketing miejsc z uwzględnieniem AI, turystyka kulinarna, zrównoważona, dostępna oraz turystyka filmowa – która była tematem specjalnym tegorocznej edycji. 21 prelegentów z Polski, w tym eksperci z branży i gość specjalny Robert Więckiewicz, podzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem.
- **Let's Meet** – w 2024 r. zorganizowano 2. edycję wydarzenia w dwóch odsłonach: wiosennej i letniej, mającego na celu ułatwienie nawiązywania kontaktów pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami z branży turystycznej a zagranicznymi hosted buyersami, wśród których dominują organizatorzy wyjazdów MICE oraz korporacyjni meeting plannerzy. W inicjatywie wzięło udział 9 partnerów z Gdańska i Sopotu, którzy spotkali się z 24 starannie wyselekcjonowanymi hosted buyers m.in. z Wielkiej Brytanii, Norewгии, Niemiec oraz Francji.
- **Impakt ekonomiczno-środowiskowo-społeczny** – w ostatnich latach narasta potrzeba szacowania wpływu ruchu turystycznego na miasto i jego mieszkańców. W 2024 r. opracowano pierwszy

raport podażyowy bazujący na danych ZUS, który pokazuje wielkość branży turystycznej mierzoną liczbą działających podmiotów oraz liczbą zatrudnionych pracowników, tym mieszkańców Gdańska. W drugiej połowie roku opracowano impact ekonomiczny Mystic Festival - największego festiwalu muzyki metalowej w Polsce, który odbył się w Gdańsku między 5 a 8 czerwca 2024 r. Oszacowano wydatki uczestników festiwalu na noclegi oraz gastronomię podczas pobytu w Gdańsku i okolicach. Zebrano także dane do oszacowania wpływu festiwalu Inside Seaside. Z ostatniego badania mieszkańców (październik 2024, CAWI, N=1020) wynika, że gdańszczanki i gdańszczanie są zgodni, że ruch turystyczny wpływa pozytywnie zarówno na gospodarkę miasta (według 79% ankietowanych), jak i na jego wizerunek (według 74% respondentów).

- **Pomorskie Szlaki Kajakowe** – to program zakładający tworzenie w poszczególnych lokalizacjach m.in. rekreacyjnego zagospodarowania terenu, ciągów komunikacyjnych, miejsc postojowych, pomostów, slipów, przenosek czy elementów infrastruktury rowerowej. W 2024 r. oddano do użytku ostatnią z siedmiu przystani – na Szańcach (dzielnica Olszynka). Pozostałe, które powstały w ramach programu, to: przystań kajakowa przy ul. Żabi Kruk, przystań kajakowa i przenoska przy Opływie Motławy – Kamienna Grodza, przystań kajakowa przy ul. Wiosny Ludów, przystań kajakowa w Sobieszewie – kanał Młynówka, przystań kajakowa w Górkach Zachodnich przy przystanku tramwaju wodnego oraz przystań kajakowa Tamka. W celu promocji turystyki kajakowej w maju 2024 r. zorganizowano Gdański Spływ Kajakowy, w którym udział wzięło 200 kajakarzy.
- **Oferowanie usług postoju jednostek pływających w miejskich przystaniach jachtowych** – w 2024 r. GOS odnotował łącznie 2518 postojów jednostek pływających w sześciu przystaniach.
- **Organizacja kąpielisk i plażowej infrastruktury turystycznej** – w 2024 r. do dyspozycji mieszkańców oraz turystów było dziewięć kąpielisk o łącznej długości 1,3 km (Jelitkowo – 200 m, Piastowska Jelitkowo – 100 m, Moło Brzeźno – 200 m, Hallera Brzeźno – 100 m, Dom Zdrojowy Brzeźno – 100 m, Stogi – 300 m, Sobieszewo – 100 m, Orle – 100 m, Świbno – 100 m), na których przez 72 dni pracowało 97 ratowników wodnych. W 2024 r. powstał nowy budynek całoroczny przy wejściu nr 74 w Gdańsku-Jelitkowie, który stanowi zaplecze kąpieliska oraz służy morsom.
- **Punkt wydawania paszportów tymczasowych** – wraz z początkiem wakacji gdańskie lotnisko uruchomiło nową usługę umożliwiającą pasażerom błyskawiczne wyrobienie paszportu tymczasowego. Paszport wyrobiony na lotnisku jest dokumentem tymczasowym, wydawanym w przypadku zgubienia lub utraty ważności poprzedniego. O dokument mogą ubiegać się wyłącznie obywatele Polski, lecz dodatkowym warunkiem jego otrzymania jest okazanie ważnego biletu lotniczego lub rezerwacji wycieczki czarterowej wraz z numerem rejsu. Paszport obowiązuje tylko i wyłącznie w przedziale czasowym przewidzianym na konkretną podróż.
- **Zwiedzanie stadionu z przewodnikiem** – bursztynowa arena w każdym roku zaprasza chętnych turystów do odwiedzin swoich zakamarków. Ze zwiedzania w 2024 r. skorzystało 9327 osób. Ponadto funkcjonował punkt widokowy, z którego można było zobaczyć stadion od wewnątrz, bez uczestniczenia w wycieczce z przewodnikiem. Punkt widokowy w 2024 r. odwiedziło 1314 osób.
- **Fun Arena na gdańskim stadionie** – to centrum rekreacyjno-sportowe, które pozwala na aktywne spędzanie czasu wolnego niezależnie od wieku. Obejmuje atrakcje wewnątrz obiektu oraz na zewnątrz; w 2024 r. skorzystało z nich ponad 150 tys. osób.
- **Planszowa GDArena** – udział w tym bezpłatnym wydarzeniu umożliwiał osobom w każdym wieku przetestowanie gier planszowych, służących zarówno edukacji, jak i świetnej zabawie. „Planszowa GDArena” odbyła się w 2024 r. dwukrotnie (wiosną oraz jesienią) i została zrealizowana przez spółkę Arena Gdańsk Operator we współpracy z firmą Rebel. W każdej z edycji wzięło udział ponad 6 tys. osób.
- **Przebudowa woliery dla żbików w Gdańskim Ogrodzie Zoologicznym** – w 2024 r. rozbudowano istniejący domek oraz woliery dla średniej wielkości drapieżników, m.in. przebudowano istniejącą infrastrukturę techniczną, przeprowadzono niwelację terenu i zbudowano fragment chodnika.
- **Otwarcie pawilonu dla lemurów** – w 2024 r. oficjalnie otwarto nowy pawilon dla lemurów, które po raz pierwszy w historii Gdańskiego Ogrodu Zoologicznego znalazły tu swoje miejsce. Ten zagrożony gatunek zyskał nowoczesny obiekt z wybiegiem, zlokalizowany obok tarasu nowej, całorocznej restauracji. Pawilon ma powierzchnię około 100 m².

- **Audyty dostępności** – od roku 2022 r. realizowany jest projekt audytów dostępności atrakcji turystycznych i obiektów kultury dla osób z niepełnosprawnością. W 2024 r. zrealizowano łącznie 49 audytów dostępności. Objęto nimi m.in.: Dom Uphagena, Muzeum II Wojny Światowej oraz Ratusz Głównego Miasta, a także gdańskie plaże i Jarmark św. Dominika.
- **Gdańskie Obiekty Noclegowe** – uruchomienie portalu, który umożliwia łatwe zgłoszenie apartamentu, mieszkania bądź domku letniskowego do ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Gdańska. Aplikacja jest dostępna pod adresem: www.gdansk.pl/noclegi. Wnioskodawcy złożyli do ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie 70% wniosków za pośrednictwem portalu, a 30% w sposób tradycyjny. Dodatkowym efektem wdrożenia nowego portalu jest trwałe uproszczenie procedury rejestracji obiektów, która wcześniej odbywała się głównie w sposób papierowy.
- **Budżet Obywatelski (BO)** – corocznie w ramach BO mieszkańcy zyskują nowe inwestycje z zakresu czasu wolnego. W 2024 r. zakończono m.in.: sobótkową polanę – leśny plac zabaw, strefa relaksu i tańca na wolnym powietrzu. Miejsce spotkań - etap I i III (szacowany koszt 1,58 mln zł), skatepark Jar Wilanowska – etap I i II (szacowany koszt 1,8 mln zł), Oruńskie Centrum Sportu i Rekreacji (szacowany koszt 635,8 tys. zł), plac zabaw w rejonie zbiornika retencyjnego Jabłoniowa (szacowany koszt 598,3 tys. zł), boisko do koszykówki na osiedlu Żabianka (szacowany koszt: 425,1 tys. zł), doposażenie placów zabaw w Parku im. Reagana (szacowany koszt: 433,3 tys. zł), ogólnodostępną przestrzeń sportowa przy ul. Kampinoskiej (szacowany koszt 250,8 tys. zł).
- W czerwcu 2024 r. pierwsza restauracja w Gdańsku, Arco by Paco Pérez, otrzymała **gwiazdkę Michelin**. Po raz pierwszy – i to w skali nie tylko Gdańska, lecz także całego kraju – przyznano również zieloną gwiazdkę Michelin. Otrzymała ją restauracja Eliksir, którą doceniono za „zaangażowanie w zrównoważone praktyki”. Inspektorzy Michelin przyznali też dwie nagrody specjalne Bib Gourmand (otrzymują je lokale „za najlepszy stosunek jakości do ceny”). Trafiły one do Hewelke Restaurant & Bakery oraz do 33. Treinta y Tres. Wskazano również siedem rekomendacji.
- W 2024 r. prowadzono niezmiennie profile w **mediach społecznościowych**: na Facebooku ([visitgdansk.official](https://www.facebook.com/visitgdansk.official)), Instagramie ([visit_gdansk_official](https://www.instagram.com/visit_gdansk_official)) i YouTube ([VisitGdanskOfficial](https://www.youtube.com/VisitGdanskOfficial)). Zawierały one najaktualniejsze komunikaty dotyczące m.in. wydarzeń i miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym Gdańska.

WSKAŹNIKI STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Wybrane wskaźniki Strategii Rozwoju Miasta realizowane przez Program Rozwoju Innowacyjne Miasto

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	2022	2023	2024	2030 (wartość docelowa)
WM.1. Liczba mieszkańców Gdańska <i>* korekta liczby mieszkańców na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021.</i> <i>Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS</i>	os.	486 271* (2021 r.)	486 345	487 371	488 651	500 000
WM.3. Odsetek mieszkańców angażujących się w działania na rzecz rozwoju miasta <i>Źródło: Badanie „Barometr opinii mieszkańców”</i>	%	20% (2021 r.)	21%	32%	28%	30%
DM.3. Liczba przestrzeni publicznych**, które zostaną zrealizowane, przebudowane, wyremontowane lub odnowione <i>** m.in. parki, place, cięgi piesze, bulwary, promenady</i> <i>Źródło: Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska, Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, Wydział Projektów Inwestycyjnych UMG</i>	szt.	• (2021 r.)	6	16	25	40
IM.1. Liczba nowych miejsc pracy w sektorze nowoczesnych usług i produkcji <i>Źródło: Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego</i>	szt.	• (2022 r.)	•	1100	3 503 (wartość szacunkowa)	20 000
IM.2. Powierzchnia nieruchomości zajęta na prowadzenie działalności gospodarczej <i>Źródło: Wydział Budżetu i Podatków UMG</i>	mln m ²	7,6 (2021 r.)	8,1	8,2	8,4	9,4
IM.3. Przeładunki kontenerów w porcie morskim <i>Źródło: Port Morski Gdańsk</i>	mln TEU	2,1 (2021 r.)	2,1	2,1	2,2	2,8

• - wskaźnik liczony narastająco od roku bazowego

Wskaźniki Programu Rozwoju Innowacyjne Miasto

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
IV.1.a. Liczba osób, które wzięły udział w programach edukacyjnych wspierających rozwój kompetencji przedsiębiorczych <i>Źródło: Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości</i>	os.	8 000	11 490	15 285	12 000	14 000
IV.1.b. Liczba uczestników wydarzeń łączących biznes z edukacją realizowanych we współpracy z miastem <i>* korekta wartości wynikająca z dopracowania metodologii. Źródło: Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości</i>	os.	1 470*	1 540	1 539	2 000	2 200
IV.2.a. Liczba dużych wydarzeń gospodarczych i naukowych zorganizowanych we współpracy z miastem <i>* korekta wartości wynikająca z dopracowania metodologii. Źródło: Międzynarodowe Targi Gdańskie AmberExpo</i>	szt.	8*	11	13	13	15
IV.2.b. Liczba pasażerów obsługiwanych w porcie lotniczym <i>Źródło: Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy</i>	mln os.	4,58	5,91	6,71	6,40	7,66
IV.2.c. Wysokość nakładów inwestycyjnych w parkach produkcyjno-przemysłowych <i>Źródło: Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego</i>	mln zł	•	2,9	58,9	250	500
IV.3.a. Liczba nowych i zmodernizowanych bulwarów, promenad, placów i woonerfów <i>Źródło: Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska, Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, Wydział Projektów Inwestycyjnych UMG</i>	szt.	•	3	3	5	10
IV.3.b. Estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej w okolicy miejsca zamieszkania w ocenie mieszkańców <i>Źródło: Badanie Jakości Życia w Gdańsku</i>	skala 1-6	3,44 (2021 r.)	3,71	b.b.	3,85	4,00
IV.3.c. Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji <i>Źródło: Biuro Rozwoju Gdańska</i>	szt.	•	7	11	15	28
IV.3.d. Liczba gospodarstw domowych w obszarze rewitalizacji korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców <i>* korekta wartości w związku ze zmianą granic obszarów rewitalizowanych</i>	szt.	3,99*	3,89	3,84	3,60	3,25

Wskaźnik	Jednostka	2022 (wartość bazowa)	2023	2024	2026 (wartość docelowa)	2030 (wartość docelowa)
<i>Źródło: Biuro Rozwoju Gdańska</i>						
IV.4.a. Liczba inicjatyw artystycznych zrealizowanych z udziałem miasta <i>Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury UMG</i>	szt.	483	390	341	507	531
IV.4.b. Liczba uczestników korzystających z oferty kulturalnej <i>Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury UMG</i>	mln os.	1,10	1,57	1,48	1,15	1,21
IV.4.c. Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów kulturalnych <i>Źródło: Biuro Prezydenta ds. Kultury UMG</i>	szt.	•	1	4	10	22
IV.5.a. Liczba wyremontowanych i zmodernizowanych obiektów zabytkowych z udziałem miasta <i>Źródło: Biuro Architekta Miasta UMG</i>	szt.	48	61	44	55	87
IV.5.b. Liczba utworzonych szlaków kulturowych <i>Źródło: Biuro Architekta Miasta UMG</i>	szt.	1	1	0	3	3
IV.6.a. Różnica w średnim obłożeniu miejsc noclegowych między wysokim a niskim sezonem <i>Źródło: Gdańska Organizacja Turystyczna</i>	pkt proc.	26	20	22	23	20
IV.6.b. Liczba wydarzeń organizowanych w Gdańsku i odnotowywanych w rankingu Międzynarodowego Stowarzyszenia Congress & Convention Association (ICCA) <i>Źródło: Gdańska Organizacja Turystyczna</i>	szt.	12	27	14	18	24
IV.6.c. Liczba aktywnych użytkowników Karty Mieszkańca i Karty Turysty <i>Źródło: Gdańska Organizacja Turystyczna</i>	os.	291 311	336 565	361 820	349 000	385 000

* korekta wartości.

b.b. – brak badania.

• - wskaźniki liczone narastająco od 2022 r.